MSS 285 B

N. 47.

285

285

4.12

epistola pauli

epistole

~~epistol~~

pauli

Liber monasterii sancti Trudonis

est

L
5

PAVLꝰ
AD·ROMA
NOS·

¶ Scholia cuiuisdam uiri docti in omnes Paulinas epistolas

¶ Scholia in epistolam ad Romanos. Ca. p[ri]mo

INCIPIUNT GLOSE EPISTOLARUM PAULI.

Paulus seruus xpi. Erat saul rex pessimus.
psecutor sci serui di dd. et ipse si meminit
fuit de tribu beniamin. Inde iste saulus
auctor secu tramite sequendo. s; in scientia
n p[er]mansurus. Postea si saul a saule. paul[us]
unde. Saul a rege seuo. cu sup[er]b. cu sequ
ens. cu cedes anhelans. paul[us] aute unde.
Paul[us] q[ui] modic[us]. Paul humilitatis nom[en] est.
Paul[us] p[ro]pt[er]ea qu[ia] adductus e ad magistru q[ui]
a. Discite a me q[uia] mitis sum et humilis
corde.

Cu paul[us] p[ro]consul p[ri]mo militia debellata su
p[er]bia sub leue iugu xpi missus esset. regis
magni p[ro]uincie offrectus. ipse qq; ex pore
saulo. paul[us] uocari amauit. ob tam magne
insigne uictorie.

Uocat[us] apls. Uel ab hoib[us] uocat[us]. l' potius ad
hoc uocat[us] ut sit apls. in hoc enim sensu. hac
constructione ubiq; ferr. uttr.

Segregat[us] in euglm. Segregat[us] s. a ceteris.
sic in actib[us] aplor[um] dic sps scs. Segregate
m[ihi] barnaba et saulu. in op[us] ad qd assupsi eos.

Qd ante p[ro]miserat. Quia nat[us] e de spu
sco. et uirgine maria. Iheremia p[ro]pheta dic.
Ecce dies uenient dic dns. et c[on]sumabo sup do
mu isrl. et sup domu iuda testamtu nouu.
Iohel qq[ue]. Exultate filie syon. et letamini
in dno do uro. quia dedit nobis doc to
rem iusticie.

Qui p[re]destinat[us] e. P[re]destinat[us] e hic ut qui
futurus erat scdm carne filius dd. eet tam
en in uirtute filii di. scdm spm scificationi[s].

Qui p[re]destinat[us] e. Ceti hoes p[re]destinati s[un]t ut
filii di eent adoptiuie p gram. hic aut xpc
p[re]destinatus e ut filius di eet in uirtu
te s. diuinitatis. a q assupt[us] e. q uirt[us] di e
ubu patris.

Scdm spm scificationis. i. de scdm qd pla
cuit spui q scificat omia i. ipsi do.

Ex resurrectione mortuor[um]. l' hoc eunden
tissime p[ro]batu e xpm ihm ueru dm et uere
di filiu ee. q[uia] tot corpora mortuor[um] re
surrexert. in resurrectione ei[us]. Nisi eni
uer[us] ds eet. ta magnu et inusitatu mira
culu facere n posset.

Uocatis scis. i. de ad hoc uocati ut sci. et sic
in ceteris huiusmodi intelligendu e. et sic au
diendu e hanc eplam mittit. l' salute op
tat. l' aliqd huiusmodi.

Gra uob et pax. Gra di e q nob donant pec
cata. ut reconciliemur do. l' ex aut q reconcili
ati do. tam sciam etia utrumq; ad ge
nerale di gram p[er]tinere.

P[er] ihm xpm. l' ipsu n. gratis s[unt] do oblatio
nes opu nror. p ipsu n. omia.

Testis n mi e ds. Expon qm et qndo gras
agat do et cur indubitabilit sine intmissione
in oronib[us] suis.

In spu meo. Omi uoto in p[re]dicatione eugli
in spu meo. i. in uoluntate mea sic ad
corinthios. Si n uolens hoc ago. mercede
habeo.

Ut aliqd impriar gre uob spualis. Hec e gra
spualis. q cupiebat illis impriri. ut eande
fide q apls habebat in xpo et ipsi haberent q
nec du p[er]fecte ceperant.

P[er] ea q inuice e fide. uram. i. de p doctrina s[ui]
dei q inuice habem[us].

Nolo aut uos ignorare. Quasi aliqs diceret.
Si dm rogas ut uenias. si incessant uenire
desideras. cur n uenis. Phibit[us] inqt sum usq;
huc. Ut r. enim di e in salutem.

Causa e n erubescat euglm. uidelicet
q[uia] uirt[us] di e omi credenti hoc euglm
p q peccata remittunt. et cu eo etiam
miracula fiunt.

Iudeo p[ri]mu. P[ri]mu iudeos et grecos omes gen
tes intellige. uidelicet a parte totu.

Iusticia eni di i. q[uia] cum id e n erubes
cat euglm. uidelicet q[uia] in eo reuelat
i. glir ds iustos faciat credentes ex
fide ueteris testamti. q[uia] unu dm credeba
t. p[er]ficiente in fide noui testamti
q pater et filius et sps scs unus et trinus ds creditur.

Liber magistri iohannis de ... dorset

Ex fide dñi ag- noscunt hoīes, id nūc p̄tstare deū qđ olī orē prophe. suorū p̄miserat

Ex fide in fidē. Ex fide uīdeꝫ in fidē rerū. Ex fide in q̄ ministrat dō in illā fidē ubi fruat dō. Ex fide annuntiantiū in fidē obedientiū.

Iust⁹ aūt ex fide. Hoc ita in abbacuc apt̄. Iust⁹ aūt ex fide uiuiꝫ. Sed hoc testimo nium & alia plurima q̄ in ͻtextu ep̄larū suarū apl̄s. a translatione hebraica ue ritatis q̄ nc̄ utim. ido discordare uident. qđ aliqndo auctoritates sumit ex tran slatione. LXX. int̄ptū aliqn n̄ curans ubi sensū tantū ex hebraica ueritate sum ex sensu.

Reuelat̄ n̄ ira di. Hec alia causa. Predicatores n̄ eu̅glii reue lant irā di uenturā sup̄ impios. t̄ infide les & sup̄ om̄s iniustos credentes & n̄ faci entes que credit.

Quia qđ notū ē di. Ordo. qđ di notū ē. i. quod dō dignosci potest.

Inuisibilia n̄ ipsius. Exponit modū q̄ dš manifestauerit eis. uidelicet dāns eis acutissimū ingeniū.

P ea q̄ facta s̄t. P celū & t̄ras & q̄sdā alias crea turas. q̄s magnas ͻs immēsas. ac p̄petuas ēē intellexert. ipsū cōditorē incōparabilit̄ magnū immēsū ēt̄nū ēē inte ͻspexert.

Dicentes n̄. se ēē sapientes. Exponit qđ sup̄ intellexerit. euanuert in cogitationib⁹ suis.

Stulti facti s̄t. Hoc ē qđ sup̄ dix. obscuratū ē insipiens cor eoꝝ.

Et mutauert glām incorruptibil̄ di. Moris fuit romanis ab an tiq̄s t̄porib⁹ adorare simulachra hominū. ut romuli & iouis & alioꝝ fere innumerabiliū & maxime aduentu enee in italiā. Uolucru aūt & q̄drupedū & serpentiū. ex q̄ alexandria ab augusto uicta & rome subiugata ē.

Qui cōmutauert ueritatē di. Id est q̄ prius uera de dō sentiebant. falsa de eo p̄ea credere cep̄ert.

Non intellexert qm̄ q̄ talia agit. Id ē n̄ solū de dō falsa sen sert. sed etiā bonarū ac malarū artiū agnitionē amisert.

N̄ solū q̄ faciunt ea. Sc̄ qdā q̄ se reos n̄ esse putant si n̄ operant q̄ mala s̄t. assentiunt aūt facientib⁹. dissentire aūt ē. sicū possit rep̄ hendere tacetat. aut hec audiens adulet.

Ex ca. 2. Ꝑpt̄ qđ inexcusabilis es ō ho. Ille forte hic q̄ fac & n̄ ͻsentit facientib⁹ excusare se posse putaret. ideoq̄ huiusmodi inexcusabilē fore. Ꝑpt̄ qđ inexcusabilis es ō ho.

Inuectio in rectores. Dic eni cū om̄s faci entes & ͻsentientes sint p̄ti q̄ iā q̄ alios iu dicant si eodē peccato tenent implicati.

Scim⁹ eni qm̄ iudiciū di ē. Auctoritate sua ͻfirmat patratores sup̄dictoꝝ sce lerū gn̄alit̄ ēē dapnandos.

Existimas aūt hō ō ho. Putaret aliq̄s impiū qđ tanto lib⁹ sibi peccare liceret quto dili genti⁹ alios a peccato cōpesceret.

An diuitias bonitatis ei⁹. Hec dic ut nū se puteꝫ euasisse. si illū patit̄ diu peccante.

Scd̄m duritiā aūt tuā & cor inpenitens. In pena posit⁹ sine fruc̄tu penitentie penitet uidens iudiciū di qđ negauit futurū. ut nec pu dorē habeat de p̄cāndi q̄ longanimitate bonita tis di ridenda putau. Necesse ē n̄ ut ā tri endet. utpote penis p̄entib⁹ torq̄at. qui q̄ lon ganimitas patientie n̄ emdau & necesse ē ut supiori pena plectat. immo flāmis p̄ennib⁹ exurat. q̄ longa dilatione n̄ tantū se emdare noluit. sed adhuc addens ad dens ad ͻtēptū. exaggerauit peccata.

In die ire & reuelationis. Reuelabit qđ m̄ fu tū negat. Cū eni ostendit qđ n̄ ēē credi t. reuelat. Hic n̄ ostendit q̄ negant q̄ cre dentib⁹ manifestū ē.

Hi q̄dē q̄ scd̄m patientiā. Quib⁹ dedit dš fiduciā fidei ne diu hic positi dānū incur rant p̄misse uite.

Glām & honorē & incorruptiō. In p̄senti n̄ honor t̄ glā fre quent amittit. q̄ corruptibil̄ ē.

Querentib⁹ uitā ēt̄nā. Id est si intentione querunt uitā ēt̄nā. Multi n̄ bona opant p̄pt̄ fauorē hominū.

Hi aūt q̄ ex ͻtentione. Id est ex cordi ͻtentioso. q̄ xp̄ianā religionē inutilē ēē ͻtendit.

Hi aūt q̄ ex ͻtentione. Qui di ͻtēpnen tes patientiā ͻtendit euacuare et iudiciū.

Scholia in epistolā ad Romanos, Ca. 2.

credit aut ingrati. Ingratⁱ e negare qd ds filiu pmisit. Ira & indignatio.
Ut spualē n corporale penā intellegas.
Iudei pmu & iudeos fideles intellege q maxime pfuerunt. s peepta di n obseruant. p grecos gentes. u infideles. a parte totu
Iudei pmu & greci. Iudeu sep ante ponit. ut aut coronet pmu aut dānet. q diffidens petius tractand e. q donu pmissu patrib refutauit.
Gla aut & honor & pax. Ut honore habeant geminu qsi filii di. gla aut sit p immutatione. Pax ut eo qd bene inuenies qeti erit.
Iudeo pmu & greco. Iudei n pmu opantis bonu & pea greci.
Non e psonaru accept. Hoc ad supiora respicit. ubi aut ira & cetera in omnem anima opantis mala hominis. & paulo glā & cetera omi opanti bonu. Sine lege pibt. i. sine iudicio. q enī n cred. ia iudicat e. nec ante tribunal xpi stab. s resurgens ducet ad iehennā. Aut P lege iudicabunt. i. peccato eoru addet peccatu puaricationis.
Si factores legis iustific. Credere in xpm que lex pmisit hoc e facere lege. & op legis scriptu in cordib fides est. Cu eni gentes que lege n habent. Gentes que natalit que legis st faciunt. psecto ad eu gtin ptinent. qb lex in cordib scripta e. Nec moneat qd natalit eos dix q legis st facere. n spu di n grā. Hoc eni agit sps grē. ut imagine di in q facti sum natalit. instauret in nob. Uitiu qppe ei natā est. qd utiq sanat grā. Unde hoies natalit que legis st faciunt.
Testimoniu reddente illis esciencia. In die iudicii sola esciencia hois suffic sibi ad testimoniu. q nemo ti cogitab n qd ueru erit.
Et int se cogitat inuice acousantiu &.
Non dic qd eede cogitat accusent & defendant. s; inuisti qda accusent. & qda defendant. et malignoru spuu accusatione.
Et attende genti p ablatiuis positos. more grecoru. q ablat carent. Uote & subaudi hoc m. & esciencia cognationu.
Frunt se inuice. Gentil esciencia excusabit. q n sibi suasit ueru ee qd & uirtutu testimoniis videre pte credebat. e firmari. & multos seqi. unde excusab. quia debe credere n putauit. neq; tam sine pena erit. Vel heretici bona cogitatio qd uera ee catholica intellegit excusab. mala aut accusab. q ne eim uideret. supbiendo ee dixe ueritatu.
Cu iudicab ds occulta.
Occulta iudicia puplicabunt. puplicata p humile esfessione n iudicabunt.
Iudeus cognominaris.
Iudeos humiliare conat. q ex accepta lege supbiebant. & gentes qsi peccatores despiciebant.
Iudeus cognominaris. Non ualde magnu uideri uult si iudeus cognomiaris. quippe cu sit instruct p lege. Periculosu aut sit n. duce si habitu lege.
Instruct p lege. Legis docum n e erudire impios. & do subicere pphanos. & ab idolatria ad fide puocare.
Habente forma scientie. i. sicqs uolu scientiā & ueritate habe in te possit formā & exeplar inspicere.
Qui g aliu doces. Hoc e tu q gentiles arguis qd sine lege & do st. te ipsu n arguis. diffidens de xpo in lege pmisso.
Qui pdicas n furandu. facis qd pdicas fieri n debe. du fide xpi a lege p mala interptatione subripis. & legem adulteras. cu ablata ueritate in da ciu ponis. & sacrilegus es. du xpm qm pphetic sermo significat negas.
Qui abhominaris idola sacrilegus. Sacrilegiu ee cultu do auferre. & demonib dare. Vel ita. Te ipsu q sacer ee debueras. diuino subtrahis cultui.
Nom. n. di p uos. Credens u e aliqs ex iudeis xpianos ee tales. n tam omis. ne sit citrius sibi ipsi in supiorib ubi aut

fides, ura annunciat in uniuso mundo.
Non eni fides sine opib' laudanda e Et
in sequentib' eos cu ceti's plenos dilecti
one dic. Est aut scriptu in ibe Ezechiele
Et introierit ad gentes ad quas intro
ert. & polluert nom scm meu cu dice
ret de eis. Popls dni iste e. Et paulo
post pt nom meu scm meu quod pollu
tis in gentib'. Ex capite tertio

¶ Quid amplius e iudeo. Cu iudeis incre
dulis nil pficere testimonii gratis osten
dit. ne credentes male tractasse uide
ret. docet multu utile ee credentib'.
quia filii abrahe st. na eis st credita elo
quia di.

Primu qde q credita st. Ide qd a iudeis
crediderit euglin xpi instructi a pdica
torib' nom testamtu ubis legis & p
phetaru. qd facilius factu e in illis qa
in eis q uetus testamtu pene expresse
rant.

Nuquid incredulitas illo. Non inqt psi
dia iudeoru negabit reliqs credentu
b' uita etna qua pmisit ds futura p
fide xpi.

Nuquid incredulitas illoru. Ide incre
dulitas illo effec ut do n debeat cre
di q pdix iudeos esse credituros. uni p
parte ponens. Iheremias dic. In diebus
illis saluabit iuda. & alias. Ego ero ill
in dm & ipsi ert m in plm. & alia
plurima.

Ut iustificeris in sermonib'. Pbatio qd
ds uerax e. Iustificia n sermonu uitate

Ut iustificeris in sermonib'. Dauid pec
cauit in causa urie. sciens quia pmissio
peccatorib' dari n solet. orat ut ds iu
dicaru q iudicat peccatorib' nihil dare
uincat. & se penitente scilicet. ut
dans sibi qd iustis se daturu pmisit.
iustificet in sermonib' suis.

Et uincas cu iudicaris. Ex abundan
ti hoc infert. nil ad supi argumtu p
tinens. Vic xps ho ds cu iudicaret est.

quia ppt ipsa humilitate ded ei ds nom
qd e sup omne nom. ut in nomine ihu ome
genu flectat. & cetera.

Si aut iniqtas nra. Hoc ideo subinfert. q
dicens ut iustificeris in sermonib' tuis.
iniusse causa reddidisse. cur omis ho ee
mdax. & uocat iniqtate mendaciu.

Quom iudicabit ds. Qua n erat
iustu ut iudicaret mundu. si peccata illius
ipsi pficerent.

Si eni ueritas di. Iteru hoc subinfert sub
psona male intellegentiu.

Et n sic blasphemam. Ordo. Et sic qd
n facim ut ueniant bona fac & cet.
Faciam mala. ut. Hoc a pusis dicebat. hoc
apostolos dicere peccandu ee ut ueni
rent bona. i. ut ds remittendo bon
uideret.

Precellim eos. Ide. an nos iudei excel
lentiores & digniores sum qua genti
les. Causati eni sum iudeos.

Quasi diceret. Cu pares sum excel
lentiores ee n possum. Nec hoc supi'
in hac epla dix. sed credendu e in hoc
sermone que habebat ad plm eu dixisse

Causati eni sum iudeos. Id e ostendim
reddimus causis iudeos & grecos ee reos.

Scim aut qm queq. Hoc dic quia iudex
is in peccatis est. rtiens omis mund sub
dit fit do. nulli eni dubiu e paganos
impietatib' obrutos.

Quecuq lex loqt. Lege hic uocat
psalmos. sic in euglo. Nonne in lege uia
scriptu e. ego dixi dii estis. & e sens.
Supiores psalmi usqu ad uos & ia pti
nent o iudei.

Ut ome os obstruat. Hoc coniungit supi
ori sententie q dix. Causati n sum'.

Per lege eni cognitio pecca
ti. Videm ueteres n ignorasse pecca
tu. cu pincerna & pastor pharaonis
causa peccati in carcere missi st.
Sed lex ostend imputari peccatu
ap dm. & futuru iudiciu. qd pusis ignora
bat.

P̄ piatione ꝑ fidē. Id ē in xp̄o disposuit se ꝑpitiū futurū humano generi si credat. & hoc in sanguine ipsius quia morte ei lib̄ati sum̄. P̄piatione ꝑ fidē. Id ē ꝑ ea q̄d credim̄ mortuus & cet̄a que credenda s̄.

A parte eni totū significat. Ad ostensione iustitie. Ad hoc ds̄ filiū suū mundo p̄dicari fecit. ut ostenderet q̄ ꝑ fidē ei iustificant peccatores. Ad ostensione iustitie. Hoc ē ut p̄missū suū pala faceret q̄ nos a peccatis lib̄arᵉ. sic ante p̄miserat que durissime sustentauit ut in uo tēpore ostenderet q̄d olī decreuerat. & sit iust̄ dans q̄d p̄misit iustificare scīe dentes in xp̄o. P̄p̄t remissione p̄cedentiū delictoꝝ. Ordo. Delictoꝝ p̄cedentiū in sustentatione dī. Patient eni ds̄ sustinuit p̄cedentia delicta mundi ut ostenderet q̄ uera iustificatio ē in hoc tēpore. ī in fide ihū xp̄i. Si eni oms̄ peccatores puniss& n̄ eēt q̄ hoc tēpore iustificari possē.

P̄ quā legē ē factorū. hoc ē an alia lex plata ē hīs alias obseruationes ꝑ q̄s obseruatione tue adnihilent. S; ꝑ lege fidī. Lege fidi uocat euglīm xp̄i in q̄ asserit saluari homine ꝑ sola fide. dū dr̄. Qui crediderit & baptizatꝰ fuerit saluus erit.

Arbitram̄ eni iustificari hoīem. Cū q̄ dicit apl̄s arbitrari se iustificari hoīem ꝑ fidē sine opib; legis. n̄ hoc ait ut p̄cepta aut ꝑfessa fide opa iustitie c̄ternat. S; ut sciat se quisq; ꝑ fidē posse iustificari. & eciā si legis opa n̄ p̄cessert.

Circūcisione ex fide. Non ad aliqua differentia dicit ē tamq̄ aliud sit ex fide. Aliud ꝑ fidē. s; ad uarietate locutionis.

Alio quippe loco cū gentib; diceret hoc ē de p̄putio. P̄uidens inquit scriptura q̄ ex fide iustificat gentes ds̄. hic q̄ cū de circūcisione loqueret. unde nos erat inquit natura iudei & n̄ ex gentib; peccatores. scientes q̄ n̄ iustificabit homo ex opib; legis n̄ ꝑ fidē. ihū xp̄i & in xp̄o

ihū credim̄. Cete & p̄putiū dicit iustificari ex fide & circūcisione ꝑ fidem.

Et p̄putiū ꝑ fidē. Hinc p̄bat q̄d ds̄ iudeoꝝ & gentiū. Ipse eni gentes iustificat. Si aut solus ē iustificare.

Legē ḡ euacuam̄. Quia carnales obseruationes legis destruim̄. an putandū ē nos p̄dicatores euglii & ia moralia p̄cepta destruere.

Euacuam̄ ꝑ fidē. Non ut q; lex maneᵗ ꝑ fidē. s; ad implet. q̄n̄do q̄d futurū dixit fides istud aduenisse testat̄.

Qd ḡ dicim̄ inuenisse abrahā. Ordo. Quid scdm carnē. ī q̄d carnaliū obseruationū. P̄bat q̄d sine carnali obseruatione legis iustificari potest homo ꝑ fidē. Abrahā eni sine carnalib; obseruationib; iustificat ē scripta teste. credidit abrahā & cet̄a.

¶ Ex ca. 4. Inuenisse abrahā patrē nr̄m scdm carnē. Carnē dicit circūcisione ꝑ quā abrahā n̄ inuenit iustitiā nec quesiuit.

Si eni abrahā ex opib; legis iust̄. Si inquit abrahā sine fide ex sola carnali obseruatione iustificat̄ credit̄ iustificatio illa in sola ē opinione hominū n̄ apud dm̄. habē gl̄am s; n̄ ap dm̄. Quia q̄ fecerit lege uiuet in ea. ī n̄ morit̄ ut reus nec tam ap dm̄ ex hoc h̄t meritū.

Qd eni scriptura dic. quasi diceret. Audiam̄ q̄d sup hoc scriptura testet̄.

Credidit abrahā dō. Credidit se habiturū sem in q̄ benedicerent̄ gentes.

Ei aut q̄ opat̄. Ei q̄ operat̄ legis meritū n̄ imputat̄ ad mercede. nā debitor est facere lege. Ei ū q̄ n̄ opat̄. de eo hoc intellegendū ē q̄ post acceptā fide stati morit̄.

Et signū accepit circūcisionis. Quasi diceret. Cur ḡ si iustificat erat circūcisione accepit. Circūcisione inquit accep n̄ q̄ fieret. s; qua ostenderet iust̄ ē iustitia quā sola fides cūtulit illi.

Et sit pat̄ circūcisionis. Hoc dic ut sit

pat circũcisionis cordis. ñ tantũ his q̃ sunt ex eius origine . sed eorum qui similit̃ credunt ex gentibus .

Sed & his qui sequunt̃ uestigia fidei . Op. do. uestigia fidei patris nr̃i habrahę . quę est in pputio . id est . quam habuit in preputio .

Non enĩ p legẽ pmissio . Quasi diceret aliquis . Cur dixisti uestigia fidei . & ñ uestigia legis .

Ut heres esset mundi . Xp̃c aũt heres est gentiũ ut dauid canit . & dabo tibi gentes hereditatẽ tuã . & possessionẽ tuã t̃minos terrę . Ipsi enim moriun̄t et uiuunt cũ eo .

Si n̄ q ex lege heredes sunt . Ad inconueniens ducit adũsa parte . ñ aũt simul ee posst . sola legis obseruatione hereditatis ee causa . & fide . aũt ee iudeos heredes . & gentes .

Si n̄ q ex lege heredes sunt . Id est . si hi tantũ qui legẽ moysi acceperunt heredes sunt . Exinanita ẽ fides credentiũ . q nichil pdesset sine carnali obseruatione . & abolita ẽ pmissio di . qua gentes credituras ee pmisit dicens . In semine tuo benedicent omnes gentes .

Lex enĩ ira opat̃ . Causa ẽ p legẽ ñ p missio hereditatis . Ira enĩ di ex puaricatione ñ implentiũ potius operat̃ .

Ubi enĩ ñ ẽ lex . nec p̃ . Ex hoc inquid uidẽ potes q lex ira opat̃ . q ubi lex ñ ẽ nec puaricatio . quę ẽ causa irę .

Ideo ex fide . Sub lege pmissio dari ñ potest . pot aũt fide . q omnes purificati fuit digni dici filii .

Sedm grãm firma sit pmissio omnĩ . Id est . in utraq̃ ri filii . siue iudeo . siue gentili . omnes enim facile possunt crede . ñ aũt omnes legẽ iplere .

Et resurrexit ppt iustificationẽ . Post resurrectionẽ ñ accepit̃ spẽ ad cumulũ nob̃ iustificationis pfecit .

Ex capite quinto.

¶ Iustificati g̃ ex fide pacẽ habeam̃ . Pacẽ habe cũ do . fides facit ñ lex . hęc enĩ nos do reconciliauit .

In q stamus . Primi ñ iacuimus . credentes aũt erecti sumus .

In spe glę filiorũ di . Id est . sperantes nos habituros glãm qua hñt filii di .

Spes aũt ñ cfundit . Spes ñ cfundit . dũ stulti & hebetes a sapientib; iudicant . credentesq mundana carent ratione . fidele enĩ pbat ee di cõmissũ . dat spẽ pign.

Sedm tepus pimpiis mortuus ẽ . Ad tepus enĩ mortuus ẽ . q tercia die resurrexit . ul huic tepri ubi sol orit̃ . & occidit . excessit enĩ ẽ corpore ad inferos . ubi ñ ẽ uel ętas .

Ppterea sic p unũ hominẽ . Pendet sententia . usq. g̃ sicut p unius .

Usq. ad legẽ enim peccatũ erat . Peccatũ qde in his q legẽ acceperant fuit . sed ñ tantũ quantũ post . p legales enĩ obseruantias multi saluabantur .

Peccatũ aũt ñ imputat̃ .

Aliter hic peccatũ intelligit quã superius . peccatũ enĩ in hoc loco significat puaricationẽ legis . qua ñ imputat̃ cũ lex ñ erat .

In similitudinẽ puaricationis adę . Id est . q nudũ sua ppa uoluntate sic ille peccauerit . s; ab illo peccatũ originale traxerit .

Qui ẽ forma futuri . Decreuit enĩ ds̃ p unũ xp̃m emendare . qđ p unũ adã peccatũ ẽ . sic in apocalipsi iohs . Agnus inquit q occisus ẽ . a cstitutione mundi .

Qui est forma futuri .

Adã forma xp̃i fuit . q sic ille pat omniũ sedm carnẽ . sic xp̃c pat fideliũ sedm fidẽ . & sic ex latẽ adę formata est eua . sic ex latẽ xp̃i pfluxerũt sacramẽta . p quę saluat̃ eccla .

Qui ẽ forma futuri . Quia in illo cstituta ẽ forma cdẽpnationis futuris posteris . qui eius ppagine crearentur .

S; ñ sic delictũ ita & donũ . Quasi diceret . Quauis adã forma fuerit xp̃i . maiorẽ tamen uim habet donũ di . quã delictũ adę . plus enĩ est uiuificare quã occidere .

Non sic delictũ ita & donũ . Hoc dic quia forma unius xp̃i . dixit unũ adã .

Multo magis grã di & donũ . Non magis multos . i . multo plures hoĩes . neq. plures iustificauit quã cdẽpnauit . sed multo magis abundabit . Adã quippe ex uno suo delicto reos genuit . xp̃c aũt & iã q homines delicta ppr uoluntatis ad originale in quo nati sunt addiderunt . grã sua soluit . atq. donauit .

In grã unius hominis . Grãm aũt hic uocat

pfectione uirtutu. qua ho ille a ubo patris assūp
t. p grām dī habuit.

Et n sic p unu peccantē. Alit. ē n sic peccatu ita
ē donu. i. paria utraq. n sunt.

Ita ē donu. Saluatu est. sed maiori potentia ē
altiori diuinitatis consilio.

Ex unu peccante. Ab adā in q oms peccauim. n omā
nra peccata. sed tantu originale traduxi unus.
A xpo u in q oms iustificam n illi tantu origina
l. sed ēa cetos q ipsi addim peccatoz remissio
ne csequm. Id ē n sic p unu peccante ita ē donu.
Na iudiciu q dē ex uno delicto sin remittat. i.
originali in cdēpnatione iā potest ducere.

Gra u ex multis delictis remissis. hoc ē n solū
originali. ueru ēia omib cetis ad iustificati
onem pducit.

Multo magis abundantia grē. Quid ē aut abun
dantia grē ē iusticie accipunt. n qd n eis
tantu peccatu in q oms peccauert. s; ēia q.
addidert gra remissionis datu.

In uita regnabunt p unu ihm xpm. Et qd est mul
to magis in uita regnabt. cu mortis regnu multo
plures in ētna pena trahat. n intelligam eo ip
sos in utroq. dici qui transeunt ab adā ad xpm.
i. a morte ad uita. quia in uita sine fine regna
bt. magis qm in eis mors temporaliter. ē cu
fine regnauit.

Sic p unius iusticiā. Et iusticiā ī obedientiā xpi
uita omiu credentiu iustificata ē. q; inde fac
tus ē hostia acceptabilis dō p peccatis omiu. qui
iust. imaculat. sine peccato. ī obediens patri
usq ad mortem fuit.

Ex inobedientiā uni hominis. Ibatio ē expositio su
perioris usus. omis eni inobedientia si tam malae
delictu. ē omis obedītio si tamen bona est
iusticia est.

Ita ē p uni obedientia. Et obedientia xpi iusti fi
multi. l q obedientia comendauit. l q obe
dientia ad morte xpm dux. fides aut mortis
eius iustificat.

Lex aut subintrauit. Moris ē diuinaru litteraru
ubi plures cause st una tantu sēpe enumerare.
sic hoc in loco. data ē eni lex ut pdestinati ad
uita p legale obseruantias soluerent. pdesti

nati aut ad morte p legis puaricatione magis pu
nirent. sed illi cause hic tantu intione fecit. p qm
iudeos ex accepta lege supbientes humiliare possit.

Ut abundaret delictum. Hoc ad origīnale
homine addiderunt. iā ppria uoluntate n p
adam. S hoc qq. soluit. sanatq. p xpm.

Ut abundaret delictu. Aplūs ostendit. qd puē
nerit data lege. n qd lex fecerit.

Sup abundauit gra. Quasi diceret. o iudei uos
putatis qd xpc gentilib plu dimiserit. s; q b
da urm plu dimisit. quo puaricatores le
gis inuenit.

Ita ē gra regnet p iusticiā. Regnat gra p
iusticia. si accepta remissione iusticia seqm.

¶ Quid g dicem. Et manebim in peccato. Hoc subinfert ex superioris sententie occasione. qd pdixit. ubi abundau delictu supabundau gra. *Ex ca. Sexto*

Quom adhuc uiuem in illo. Hoc ē. cu id pre
stiterit gra ut moreremī peccato. qd aliud
facim si uiuim in eo. n ut grē sim ingrati.
Neq eni q laudat beneficiu medicine. morbos
laudat. ī uulnera. a q b illa hoem sanant.

In morte ipsius baptizati. Id ē. ut sic ille mortu
ē ē sepultu. ita ē nos semel peccatis moriam.
ē in benefactis sepiuiamus.

In morte ipsius baptizati. Cu baptizam co
morim xpō. hoc ē in morte ei baptizari.
illic enim peccata moriunt.

Si eni coplantati. Alia ratio ē in morte bapti
zemur.

Si eni coplantati sum. Te nos feliciter dic posse
resurgere. si similitudini mortis ei fuerim
coplantati. i. si in baptismo oma uitia depo
nentes in noua uita translati. de cetero
n peccemus. Similitudo eni mortis. simi
le pstabit resurrectione.

Similitudini mortis ei. Id ē. si semel peccato
morim. simile resurrectione ahiti sumus.

Ut destruat corp peccati. Oma peccata
simul appellat corp peccati.

Qui eni mortu ē. Ratio ē n seruienda sit pec
cato. peccato eni iustificatio perit.

Si aut mortui sum cu xpō. Id ē sic xpē scdm car
ne mortu ē nos peccati omib mortui sum credim.
ē cet.

D ꝛ eni mortuū ē peccato · Ex eo mortuus ē qđ corp' peccati nri assūpsit ·

M ortali corpore · Mortale corp' dicens · totū hominē signt · qa q obediunt peccato mortales dnr · anima eni q peccat ipsa morit · idest totus homo ·

N eq; exibeatis mbra ura · Non dix corpora s; mbra · mbris eni minustrat · n toto corpore ·

N on eni estis sub lege · Euident ostendit q cupiscentie peccatorū maiorē ui habeant in iudeis · quā in xpianis ·

N on eni estis sub lege · Non qa lex mala ē · s; qa sub illa st quos reos facit iubendo n ōr adiuuando ·

H umanū dico ppt infirmitatē · Ubi infirmitatē memorat min' se signt exigere ab hōe · qđ dignū est circa dī culturam ·

S erui aut facti estis iusticię · Et plus aliqđ dicendu fuit si iā illi ferre potuissent · plus qppe seruituris debet iusticię q peccato · Ita pena corporis reuocat ab ope peccati · Iusticia ū sic amanda est · ut a bel opib' etiā pene corporis nos cohibe n debeant ·

S ic eni exibuistis mbra · Q d ē sic illud ita & hoc · n quēadmodū ad peccandū null' cogebat uos timor · s; ipsius libido uoluptasq; peccati · sic ad iuste uiuendū n uos suppliciu metus urgeat · sed ducat delectatio iusticię ·

S ic exibuistis mbra · Sic ad peccatū n uos cogebat timor · s; ipsius libido peccati · sic ad iuste uiuendū n uos suppliciu met' urgeat · s; ducat delectatio iusticię · & h qđē ē qdam adulta iusticia & pfecta · Uerū & ita posuit ppt infirmitatē urām · Iniquitate seruit' es uoluptatē · s; ut caueres penā · In iusticia sequere uoluptatē · s; ut in tribulationib' gaudeas ·

C ū eni serui essetis peccati · Ratio ē seruire iusticię eos oportē · aut eni iusticię aut peccato seruire necesse ē · s; cū seruiunt peccato abē iusticia · decuerit fruct' unde erubescant · qđ est incūuenien · iusticię g seruiendum est ·

G ra aut dī uita ēna · Hoc rationib' his apls demonstrare uidet · aut ē in xpo aut in lege · s; n in lege · Mortificata eni ē lex p xpi corp' · ut illi sit q a mortuis surrexit · Ista in aliis legib' idē uidet · Morit eni homo alicui legi · ut iā alii uiuat · Ista quandiu uiuit poni alii uiuere n potest · Prior eni adhuc dominat · Mulier eni uiuens maritali legi uiri sui n potest uiuere legi alterius uiri · alligata est eni uiro suo · Nā si moriat legi prioris uiri · alterius potest uiuere legi · Igit uiuens maritali legi · scilicet uiuente uiro · n pot uiuere legi alteri uiri · Si eni fē cū alio uiro fuerit uocabit adultera ·

S tipendia eni peccati mors · Causa ē liberi sint a peccato & serui facti dō · & ē sens' peccatu hoc stipendiu · ū hanc retributionē dat mortē scilicet · gra aut dī · i · uiri q p grā dī dat uita ēna ē · ū uita ēna dat.

Ex ca . 7 .

¶ A n ignoratis frs · Probare uult q lex iudeis fidelib' n ē obseruanda · n ē eni data n usq; ad aduentū dni · & ē responsio qa aliquis diceret · ē dixisti in xpo ihu · & n dixisti in obseruantia legis ·

I taq; frs mei & uos mortui estis legi · Quasi diceret · Nichil debetis legi · lex eni data ē tantū usq; ad aduentū dni ·

I gt frs mei & uos mortui estis legi · Qui saluator corp' suū diabolo crucifigere pmisit · ideirco p corp' xpi saluos nos dic factos ·

C ū eni essem in carne · Quasi aliquis diceret · ē dixisti ut fructificem dō · q si n fructificarem' cū lege carnalit obseruarem' · ita inquit cū eni essem in carne · ū in carnali legis obseruantia · & ceta ·

I n q detinebam · Idē · Que sine ulla miseratione peccantes uinfici iubebat · t que passiones peccatoṛ · q mors animę st phibitione augebat ·

L ex peccatū est · Quia supi dixi a lege mortis · t passiones peccatoṛ q p lege erant ·

S peccatū n cognoui · Id est tanta ui ēcupiscentię antea n erā expt · quanta pea quā cognoui ē ē phibita · t nesciebā concupiscentiā esse peccatum ·

Peccatũ mortuũ erat. Id est latebat n̄ apparebat omnino ita q̃ in sepultura ignorat.

Ego aũt uiuebã. Sine timore di securus q̃d n̄ esset ds iudicaturus.

Peccatũ reuixit. Quare reuixit n̄ q̃ ante uixerat. s; p̄ pt̄a desidia hominũ mortuũ existimaretur cũ uiueret. Putabat eni n̄ imputari peccatũ cũ ĩputaret. ignorans aũt p mortuo habebat.

Peccatũ reuixit. Quid ẽ peccatũ reuixit. Apparere cepit. sentiri cepit. rebellare aduersus me cepit.

Occasione accepta. Peccatũ dic diabolũ. q̃ quidem hoc q̃d habebat pulsu p legẽ excessit ut illi legi inimicaret q̃d ante legẽ q̃si mortuus erat. q̃a ab illusione cessabat.

Seduxit me. Id aũt fefellit me. peccatũ decepta occasione p mandatũ. siue q̃ suasio delectationis ad peccandũ uehementior ẽ cũ adẽ prohibitio. siue q̃ oĩa si q̃d homo fecerit sedm̃ uim legis. si adhuc n̄ sit fides q̃ in grã ẽ. uult sibi tribuere n̄ dõ.

Ut fiat supra modũ peccans. Ordo. ut peccatũ s. auctũ p mandatũ fiat. supra modũ peccans. id est peccantẽ faciens. eo locutionis in q̃ gelidã timor uocat. q̃ pallidos faciat quale.

Supra modũ peccans. Quia iã p̄uaricatio. Quando eni delinquebat sine mandato minus erat q̃ do delinquit p mandatũ excedit modũ.

Venundatus sub peccato. Id est peccans p̄cio temporaliũ uoluptatum.

Id eni operor. Probatio q̃d uenundatus ẽ sub peccato ut tamen eni ei peccatũ dominat. ut operet q̃ non uult.

Non intelligo. Id est acceptũ n̄ habeo sic in psalmo. Intellige clamorẽ meũ.

Non eni q̃d uolo. Id est uolo n̄ concupiscere et concupisco.

Si aũt q̃d nolo. De cõcupiscentia hoc intelligendũ ẽ. q̃ diceret. uelle cauere cõcupiscentiã sed non possum.

Si aũt q̃d nolo illud facio. Id est consentio legi q̃ nolo q̃d n̄ uult.

Scio eni q̃ n̄ habitat in me. Ex ablatione unius contrariu more suo probat alterum. q̃ in religione xp̄ina immediata sit bonũ ? malu lũ. omis eni hõ sedm̃ religionẽ xp̄ina aut bonus aut malus.

Non habitat in me. Ipsa eni peccati corruptio p perditionẽ offerens manat in corpore.

Nã uelle adiacet m̄. Probatio q̃d bonũ n̄ habitat in carne sua. omne eni bonũ q̃d in hoĩe ẽ aut bona uoluntas ẽ. aut bona operatio. s; uelle inquit bonũ n̄ ẽ in carne mea. Ex iniquitate eni animus adiacet inimicus sibi. perficere aũt bonũ id ẽ operationẽ bona n̄ inuenio in ea habitare. non est bonum.

Inuenio g legẽ. Ordo. Inuenio legẽ bonũ m̄ uolenti facere bonũ. q̃si diceret si bonũ ago lex m̄ bona ẽ. si uẽ mala. lex m̄ mors est.

Inuenio g legẽ. Conclusit q̃d supi querebat. et probatũ ẽ legẽ ee bonã. si tamen bonũ uelit.

Volenti m̄ facere bonũ. Voluntas animẽ ẽ q̃do bonũ uult facere ut malũ expellat q̃d sibi adiacet ex iniquitate carnis.

Condelector eni legi di. Hoc aptius exponit q̃d supius multis modis obscure dix. ? maxime superiore uẽsu.

Video aũt aliã legẽ. Legẽ hic uocat hoc tamta cõcupiscentię q̃ quasi ipat hominum peccare.

Legimus mẽt; Mens iubet a malis discedi et bona facere. et hoc ẽ lex eius.

Infelix ego hõ. Si sic liberaberis a corpore mortis huius. ut mortale hoc induat immortalitatẽ. et corruptibile hoc induat incorruptionem. Ex ca. 8.

¶ Nã eni spũs uitę. Et post lex ab errore malo inbibitus. hoc aut cũ uex in corde peccare dic debere. lex spũs uocat. in eo tũ hominis faciat spiritualẽ.

Lex eni spũs uitę. Causa ẽ n̄ sedm̃ carnẽ ambulant. memoria eni legis di q̃ spũs uitę p grãm ihũ xp̄i. p memoriã eĩ liberat oĩs a lege peccati ? mortis. ui n sedm̃ carnẽ ambulent.

Nã q̃d impossibile erat legi q̃ i

Ratio cur dixerit in xpo ihu. Quasi diceret.
Impossibile erat legi p carnales obseruan
tias hoīe libar. a suasione peccati 7 mortis.
s; misit ds filiu suu in similitudine huma
ne carnis. q peccati cupiscentias sepe ue
xat. ut memoria incarnationis ei suasi
ones peccati a fideliu carne repelle
ret.

Et de peccato dāpnauit peccatū. Peccatū
hic uocat corpus xpi. qd fuit hostia p pec
cato sic alias. eu q n nouerat peccatū p
nob peccatū fecit.

Et de peccato dāpnauit p. Xpo cū a peccato
qd ē satanas crucifigit. peccauit in carne
saluatoris. q peccato dāpnatus ē amisso
dominio retentaru dāpnaru.

Qui n sedm carnē ābulant. Sedm car
nē ābulare ē. carnalib cupiscentiis
csentire.

S sedm spm. Sedm spm ābulare ē. adiu
uari in mte spu. cupiscentiis q. carnis
n obedire.

S sedm spm. Idē spuale intelligentiā
t opa spes.

Na prudentia carnis mors. Ratio e n
ābulent sedm carnis s; sedm spm.

Legi eni di n e subiecta. Non hō n potest. s;
prudentia carnis n potest. unū n pot.
n nata. q̄in si diceret. claudicatio recte
ābulationi n ē subiecta. neq eni potest. p
potest. claudicatio n potest.

Corp qde mortuū ē. Corpus nrm copara
tū corpori illi qd futurū ē. inuenit mor
tuū q̄muis adhuc habeat animā.

Mortuū ē. Ad coparationē illi corporis
glosi. qd erit in resurrectione.

Qui cūq eni spu di aguntur. Ratio qd facta
carnis mortificantes uiuant. filii eni
di st. quos uiuere haut ē dubiū.

N eni accepistis spm seruitutis. Probat uos
q spu di aguntur esse filios. n eni ingt spc
quē accepistis seruos uos fac. omis naq
cultores di in qcūq tēpre aut serui fu
erunt ut iudei. aut filii ut xpiani.

Vnde in eugl'o dns. Iā n dicā uos seruos. 7 cet.

In q clamamus abba pater.

Huic uoci 7 dāmino in q clamamus abba pat
spc di testimoniū dat. dū manet in nob.

Abba pat. Vtrūq uoluit apls dicere.
qr uidebat lapidē angularē quē repbauer;
q recip utrūq parietē. de diuiso uenientē.
hinc circucisio. hinc pputiū. inde abba.
inde pater.

Heredes qde di. Siquerat qm sint heredes
di cū hereditas morte discessoris firmare
ntat. respondeat. Cū uenerit qd pfectū
ē. auferet qd ex parte ē. Ita nob qdam
moritr pat in enigmate. 7 ide ipse sit he
reditas. cū facie ad faciē possidet.

Existimo n qd n sunt. Responsio anti posore. qr
aliquis diceret. n oportet copati ut glorificet
mr. qr mrorasr tormta q irrogant ab adusari
is. q̄m celestis glā q pmittit nob. Absit ingt.
Existimo n & cetera.

N a exspectatio creature. Probat glām filiorū di
reuelanda ab auctoritate tociꝰ eccle. quā
creaturam hic uocat. sic alias. siq noua crea
tura in xpo. & iacob. ut simꝰ initiū aliqd crea
ture ei. q̄si diceret. eccla xpi expectat sibi re
uelari glām. filiorū di. i. societatē di habe
cū angelis.

Vanitati eni creatura. Quasi diceret qr eccla
q tanta expectatione hīt. ē uana cogitat. ē
uana n nuq̄m desidat. Ad hoc respondet. Non
uolens hoc patit. s; ita placuit dō quanitati ea
subicc. dans ei spē. qr q̄ndoq liberabit. a ser
uitute uanitatis & corruptionis. cū data si
bi fuerit libtas glē qua filii di hnt.

Subiecta ē n uolens. Homo quippe sponte pec
cauit. s; n sponte dāpnatus est. Peccatū itaq
fuit spontaneū. ut pceptū facere ueritat
peccati aut pena. subici fallacie. Non eni spon
te creatura uanitati subiecta ē. s; ppt eū q sub
iec ea in spe. i. ppt ei iusticiā. atq clemtiam.
q neq inpunitū peccatū relinqt. neq insan
bile uoluit ee peccantē.

Omis creatura ingemiscit. In uno qq hoē omis
creatura intelligi potest. qr rationalis in illo

ē. quā angli habēt credant. sensualis cū bestiis.
spiritualis. putata sensu. Hā in nobis sine sensu nrō
fiunt corporis incrementa.
Et parturit usq. ad huc. Id ē cū magno conatu
operatur id bonū qd operatur.
Spe enim salui facti sumus. Quasi diceret. q. si sine
qd dō seruiunt etiā in hac uita a uanitate et cor
ruptione liberantur. Huic obiectioni respondet
apls dicens. spe habemus ut in futura uita liberemur.
s. nondū in hac uita liberati sumus.
Similiter aut et spē adiuuat. Quasi diceret. sicut spes
roborat pusillanimitatem nrām. ita et spc scs
adiuuat infirmitatem nrām. insinuans no
bis qd facere debeamus.
Ipse spc postulat pro nob. Sic dictū ē gemitib'
interpellat. ut intelligeremus. gemitib' interpel
lare nos facit. Id ē enim et infundendo karita
tē nob facit interpellare nos gemitib'.
Omnia cooperantur in bonū. Quasi diceret. Nō solū ora
tionis cooperator ē spc scs. his q diligunt dm. s; et ia
omniū bonorū q fiunt ab eis.
Nā quos prescivit. Responsio. cū dixerit ppositū.
te ordo. nā qs prescivit conformes fieri imaginis
filii sui. i. futuros imitatores uestigiorū ihū xpi.
et predestinauit ita ut ipse primogenitus sit in mul
tis fratrib'. i. principatū habens in collegio scōrū.
Predestinauit. Hec ē predestinatio. scōrū prescientia
scilicet. et preparatio beneficiorū di.
Conformes fieri. Potest secundū interiorē hōē in
telligi. unde nob alio loco dicit. Reformamini in
nouitate mentis urē. Potest et sic accipi ut nos
illi efficiamur inmortalitate conformes. qd qdē ad
ipsa resurrectione corporū pertinet. secundū qm pri
mogenitus utiq. a mortuis est.
Quos aut predestinauit. Predestinauit nos ds antequam
essemus. uocauit cū auersi essemus. iustificauit cū pecca
tores essemus. glorificauit cū mortales essemus.
Quid ergo dicemus ad hec. Id ē qs digniū grās referemus
dō pro his tantis bonis.
Neq. creatura alia. Hec si arte dē sublimitate
sue astutie aliā creaturā fingat ad horā.
sic finxerunt iannes et mambres corā pharaoni.
¶ Ex ca. nono
Veritatē dico. Quasi qs diceret. In quanta ec
clām xpi persequebaris. qm ita nc loqris. Incessanter
cessanti mihi dolor qd feceris.
In spu scō. Id ē in spm scm quem in se habebat. a quo si
bi ueritas inspiratur.
Optabā enim ego ipse. Exponit quare doleat. uidelicet
quia tempore quo persequebatur ecclām di optabat ee alienus
a xpo. et hoc zelo bono se fecisse indicat. pro fratrib'
suis. quorū legē in predicatione euglii destrui
uidebat.
Quorū adoptio est filiorū. Ad galatas dicit. Cū uenit
plenitudo temporis misit ds filiū suū. ut adop
tionē filiorū reciperemus.
Et glā testamentū. et gloria eorū n perpetua illa que
credita sunt illis eloquia di. Iā n testamenta quae dicunt.
ad israelitas pertinere. n quia uetus testamentū illis
datū et nouū in uetere figatū.
Non aut excidit ubū di. Dixit supra quod promissa est
hereditatis facta sunt iudeis. s; iudei mag
na ex parte xpo n crediderunt. uidebatur ubū
n ee completū. ad hoc respondet. Non aut exci
dit ubū di. ubū di excide. i. excedere. n im
plere promissa.
Non aut excidit ubū di. Quasi dixerat dolorē se ha
be continuū causa incredulitatis eorū ne sola
ita se. Tractata enim lege inueniri quod n omnis q
ex istis ut habraha sit crediti sunt. Minuit
ergo dolorē. inueniens hoc olim predictū.
Qui sunt israhelite. Non omnis fuerunt israhelite cul
tura di et obseruantia legis. qdā enim transie
runt in ritū gentis. et cultura idolorū sub te
pore ieroboam maxima pars eorū hoc signi
ficante dō. qd in aduentu xpi qdā erant cre
dituri et in sua infidelitate remansuri.
Neq. q semen sunt habrahe omnis filii. filios uocat
liberos. i. ex legali coniugio procreatos. sic ad he
breos. quia adulteri et n filii estis. hii soli patris
sunt heredes.
Sed in ysaac uocabitur tibi semen. Exponens apls qd
sit in ysaac uocabitur semen. id ē inquit. n qui filii
carnis. hi filii di. s; filii promissionis depu
tantur in semen. ac si per hoc filii promissionis ut
sunt semen habrahe. in ysaac uocantur. hoc
ē in xpm uocante grā congregantur.
Ex uno concubitu. Opido. rebecca habens
s. filios. ex uno concubitu ysaac.

Ex uno ꝯcubitu. Duo parui ex uno ꝯcubi
tu. ut adderet non ut non solū de suis neq; de
parentum meritis. sed nec de ipsius qde uni
patris mutata forte in meli͛ uoluntate gla
ret iacob dicens. ideo a creatore se dilectū.
quia pat͛ ei quando eū seminauit melioribus laudabi
lior fuit morib;. Ex uno inquit ꝯcubitu. u
nu te ad eos seminandos meritū patris
unū ad ꝯcipiendū meritū matris. ut cū
ex eodē patre. eadē matre uno ꝯcubitu an
tequā aliquid egissent mali. alterū ds dili
git. alterum odit. intelligit iacob ex illa
massa iniquitatis originalis ubi fr̄em eū
quo habuit cōmunē causā. uidet p iusticiā
meruisse dāpnari. non nisi p grām se potu
isse discerni —

Nūquid iniquitas apud dm̄. Iniquitatis uidebat
esse esau non peccantē reprobasse. neq; tam̄ hanc
magnā et arduā questionē soluit.

Nūquid iniq̄tas apud dm̄. Quid g dicem᷒. Iniq
uus est ds. Secundum illud miserebor cui miser
tus fuero. sinit hoc recipiens ut faciat ds quod
cuiq; uoluerit. et absq; meritis et opib; t eligat a
liquē t edepn̄t. g non est uolentis neq; currentis. sed
miserentis di. maxime cū eade scriptura dicat.
In hoc ipsum excitaui te. ut ostendā in te uir
tute meā. Sed ita est. et p uoluntate sua mi
serebit isrl̄i. et indurat pharaone. g frustra
querit et causatur nos t bona non fecisse. t fecisse
mal —

Nūquid iniq̄tas apud dm̄. Cum enī dixisset absit
ut sit iniq̄tas apud dm̄. taq̄m ei dicereturn un
de hoc ostendis cū asseras non ex opib; sed ex uocan
te dictū esse maior seruiet minori. Moyses
enī dic inquit.

Moysi n dic. Non respondet questioni. sed sapi
on sententie. quia dictū est iacob dilexi.

Igit͛ non uolentis neq; currentis. Ubi nunc merita
ubi opa t p͛tita. t futura. taq̄ libi arbitriu uiri
b adimpleta. siue adimplenda. Nonne aptū
protulit aplūs de gratuite grē cōmendatio
ne sententiam —

Sed miserentis di. In iacob misit uide potes q
neq; uoluntas. neq; uita saluat hoīes. sed mi

serattio di. q uoluntas et bona opa inspiran
tur —

Dic enī scriptura pharaoni. Quanta tantū ex
induratione infideliū utilitatē puenire o
stendit. neq; tam̄ pbat qd iniquitatis non fuerit
esau reprobasse.

Uis adhuc querit. Audito hoc ubo quē uult indu
rat. interrogare potat carnalis homo et in uolup
tatib; uiuens. ad usus dm̄ minuran et diuine
uoluntati non uitio suo qd talis sit deputans. qd
adhuc disputat. Intelligo qd seq̄t. nichil ualet
est uita labor. meus uitalis est industria mea.
talis ero q̄le me ds esse uoluerit. uoluntati u
eius quis resistit.

Quid adhuc querit. Hoc est non dicere. qd do nob sit q
rela. qd dm̄ offendam male uiuendo. cum
illius uoluntati nemo possit resistere q nos ob
durauit misericordiam non pstando.

O homo tu qs es q respondeas do. Satis sit inquit
xpiano ex fide adhuc uiuenti et nudū cernenti
qd pfecto tū est. sed ex parte scienti. nosse t credere
qd neminē ds liberet non gratuita misericordiā p dnm
nrm ihm xpm. et neminē dapnet non equissi
ma ueritate. p eundē dnm ihm xpm. Cur
aut potius illum q illū liberet aut non liberet. scrutetur
q pot iudiciorum eius tam magnū tam pfundū. Verū
tam caueat precipitium.

Quod si uolens ds ostendere irā. Causa reddit cur infi
deles obdurentur. uidelicet ut p patientiā tribu
lationis ab illis illatae fideles magis coronentur.

Vocabo non plebē meā. Ex bano qd uasa misericordie ex
gentib; uocauerit ds. Gentes enī non plebs di
ante fidē erant.

Erit in loco ubi dictū est. Iudei p multas na
tiones gratia aduentu xpi dispersi erant.

Si fuerit numerus filiorum isrl̄. Ex bano qd uasa mi
sericordie ex iudeis a do uocata sunt.

Si fuerit numerus filiorum isrl̄. In usitata trans
latione ita reperitur. si fuerit populus tuus isrl̄ q̄si
arena maris. reliquie conuertentur. Ex uno consūmans
adbreuiata inundabit iusticiā. consummationē
enī et adbreuiationē dns ds exercitiū faciet
in medio omnis terre.

Reliquie salue fient. Aliis credentib; ante

rito patrū h(oc) ē q(ui) reliq(ui) s(un)t · q(ui) in fide p(er)sistunt ·

Reliquie salue fient · Id ē uiles uel pauci q(ui) de inu(n)nio infideliu(m) remanebit ·

Ubū c(on)sumans · Verbū c(on)sumans uocat dilectio(n)e(m) dī & p(ro)ximi ; p(er) q(ua)m saluati s(un)t plures sine legalib(us) obseruationibus ·

Ubū eni(m) c(on)sumans · Q(uonia)m sublatis om(n)ib(us) carnalib(us) legis obseruantiis sola fides posita ē ad salutem

Nisi d(omi)n(u)s sabaoth reliquisset · Saluatore(m) relictu(m) nob(is) dic(it) ad suffragiu(m) n(ost)r(u)m · que ab initio d(eu)s nasci decreu(it) · que(m) idcirco sem(en) dic(it) · q(uia) p(er) ipsu(m) reparatu(m) ē gen(us) humanu(m) ·

Reliquisset nob(is) sem(en) · Sem(en) uocat ap(osto)los & primitiuam ecclesiam ·

Offenderu(n)t eni(m) in lapide(m) · Causa ē n(on) p(er)uenir(e) n(on) in lege(m) iustitie · q(uia) cur n(on) credant ho(min)em iustificari ex fide **Ex capite. x.**

¶ Q(uia) emulatione(m) dī h(abe)nt · Id ē zelo bono n(on) emulant(ur) s(ed) nesciu(n)t quid faciu(n)t ·

Finis eni(m) legis xp(istu)s · Expon(it) q(ue) sit iusticia dī uidelicet credere in xp(istu)m · ut qui(a) crede(re) q(uod) ea legales obseruationes sp(irit)ualit(er) intellex(er)e (per)suadebant · & ē sens(us): intentio legis ut iusticia habeat ho(mo) ē xp(istu)s · i(d est) fides xp(ist)i ·

Finis u(ero) legis xp(istu)s · Q(uia) perfectione(m) legis h(ab)et qui credit in xp(istu)m ·

Moyses eni(m) scripsit · Expon(it) legis iusticia(m) p(er) q(ua)m iudei sine fide xp(ist)i iustos se ee putant ·

Que aut(em) ex fide ē iusticia · Op(us) d(e)o · sic dic(it) moyses iusticia(m) · q(ue) iusticia ē ex fide ·

Ne dixeris in corde tuo · Cu(m) audieris nunc p(re)dicari xp(istu)m p(ost) resurrectione(m) sua(m) ascendisse in celum · noli dicere in corde tuo in datu(m) ē · Quis eni(m) ascend(it) in celu(m)? Hec eni(m) infidelitas tua quantu(m) in te ē xp(istu)m de celo ad t(er)ra(m) deducit ·

Aut q(ui)s descend(it) in abyssu(m) · Similit(er) cu(m) audieris p(re)dicari descendisse eu(m) in infernu(m) ne dicas indatu(m) est · Quis eni(m) descend(it) in abyssu(m) · Hec eni(m) infidelitas tua quantu(m) in te xp(istu)m ex mortuis reuocat ·

Q(uia) ua sic scitaris in ore tuo d(ixi)t · Ratio ē in ore & in corde debeat ee ubū dī ·

Quiq(ue) in om(n)ib(us) q(ui) inuocant illu(m) · Non dic(it) credentib(us) s(ed) inuocantib(us) · Fide eni(m) sola dat remissio(nem) p(e)cc(at)or(um) dat q(uo)d p(ro)misit d(eu)s toto corde uigilantib(us) ·

Quom(odo) (er)g(o) inuocabu(n)t · Hic auctoritate(m) sua(m) & alio(rum) eu(an)g(e)lii p(re)dicantiu(m) co(m)mendat · ex eo q(uo)d sic de xp(ist)o ita & de eis a p(ro)ph(et)is dictu(m) erat ·

Quom(odo) p(re)dicabu(n)t n(isi) mittant(ur) · Nisi eni(m) a xp(ist)o mittant(ur) nulla hi(s) signa uirtutu(m) p(er)hibent testimonium ·

Qua(m) speciosi pedes · Pedes dicendo aduentu(m) signi(ficat) ap(osto)lo(rum) circu(m)euntium mundu(m) ·

Audit(us) aut(em) p(er) ubu(m) xp(ist)i · Quasi diceret n(on) ex omni auditu fit salubris fides · s(ed) ex eo tantu(m) ubi audit(ur) ubum xp(ist)i ·

Nu(m)q(ui)d isr(ae)l n(on) cognou(it) · Hoc ē cognouit & argu(en)d(us) erat ex incredulitatis · de om(n)ib(us) iudei q(ui)a n(on) negat d(icen)t(es) assecutu(m) ee q(uo)d illi p(ro)missu(m) fuerit in lege · s(ed) eu(m) q(ui) sp(irit)u d(e)i est ·

Ego ad emulatione(m) uos adduca(m) · Ad emulatione(m) ducunt(ur) iudei · uidentes & exultatione(m) sc(ilicet) electe q(uo)d a(n)te fide(m) n(on) gens d(e)i erat ·

Ego ad emulatione(m) uos adduca(m) · Emulatio ill(is) data ē inuidentie du(m) uident gente(m) q(ue) sine d(e)o p(ro)fuit · d(eu)m suu(m) appellare qui fuera(n)t iudeorum ·

Isaias audet & dic(it) · Isaias inq(ui)t p(ro) iudeis n(on) dimisit qui(n) bonu(m) gentib(us) q(uo)d futuru(m) erat & malu(m) quod iudeis futu(rum) erat p(re)diceret ·

Tota die expandi man(us) meas · Ut man(us) extensas in cruce dic(it) · ut potius op(er)a qui(a) in iudeos d(omi)n(u)s opatus est · **Ex capite. xi.**

¶ Dedit illis d(eu)s sp(iritu)m co(m)punctionis · In isaia inuenit(ur) · excec(a) cor popli hui(us) & aures ad graua · & oculos ei(us) claude · ne forte uideant oculis suis · & aurib(us) suis audiant · & corde suo intelligat ·

Sp(iritu)m co(m)punctionis · Mala(m) co(m)punctione(m) hic signi(ficat) · q(ua) se p(er)fit ut etiam bonu(m) hoi sit molestum ·

Fiat mensa eo(rum) in laqueu(m) · In laqueu(m) (er)g(o) in ceteu(m) q(ue) sequunt(ur) facta est iudeis scripta ipsa(rum) quia male intellexerunt · scriptura(m) aut(em) mensa(m) uocant quia intelligentibus panis est anime ·

Et dorsum illorū semp incurua. Idē sidant sic bruta aīa mala n intelligentes q̄d legt & audiunt.

N ūqd sic offenderunt. An ut p̄ peccatū eoꝝ tantū in opatū ē casum diuini eoꝝ.

Nūqd sic offenderūt. Q̄m sic offenderunt ut nūq̄ iā caderent.

Sed illoꝝ delicto salus est gentib. Q̄m donū di recusauerunt iudei translatū ē hoc ad gentes. ut emulatione iudei accensi. currant ad xp̄m.

Ut illos emulent. Hoc sepe factū ē & plenū fiet in fine sc̄li q̄ndo iudei xp̄ianos sequent̄ in fide xp̄i.

Vel ꝙa intelligi ut gentes iudeos emulent. ut credant sic ipsi credebant. Vel ut di ōpatione circa opa mala moueantur.

Quod si delictū eoꝝ diuitię sunt mundi. Delictū iudeoꝝ dicit mundi. ꝙ n ipsi dnm crucifixissent. crux xp̄i & resurrectio ei. & ascensio p̄dicata & credita in mundo n̄ ess&.

Et diminutio eoꝝ diuitię. Diminutione uocat ap̄los. ꝙ illis ab infidelitate eoꝝ discedentib' populꝰ ille in sua infidelitate p̄sistens. ex quadā parte mansit diminutus.

Quanto magis plenitudo eoꝝ. Plenitudo iudeoꝝ q in fine mundi crediti sunt maxime ditabit gentes ꝙ exemplo eoꝝ puocatę current ad xp̄m.

Et diminutio eoꝝ diuitię gentib. Diminutio eoꝝ l' amissio ē dāpnū pmissionis. p q̄d gentes lucratę sunt uitam ęternam.

Ministeriū meū honorificabo. Ministeriū suū q ap̄ls gentiū ē honorificat. si & illos ad quod n ē missꝰ lucret ad uitam.

Si q̄m ad emulandū. Quasi diceret quod p̄dicando ad xp̄m currere n possū honore sal̄te q̄d honoro ad credendū xp̄m inuitare conabor.

Si enī amissio eoꝝ. Repetio superioris sententię. q̄d n supi uocauit diminutione. hic uocat amissionem.

Quę assūptio n uita ex mortuis. Assūptio iudeoꝝ cū ad fidē xp̄i in fine mundi assūpti fuerint uita erit ex mortuis. Vel ꝙ multi mortui peccatis exemplo eoꝝ p uocati uiuent in fide xp̄i. Vel ꝙ paulo post erit resurrectio mortuoꝝ. v finis mundi.

Quod si delibatio sc̄a ē. Admonet gentes ne superbiant. ꝙue iudeos despectui habeant dicens. ꝙ si ap̄li sc̄i sunt. certū ē ꝙa q̄dā in ipso populo multi sc̄i sunt. & simodū re. spe tam & p̄scientia diuina. Est aūt delibatio parua. de aliq̄ re assūptio. ut ex potu l' cybo.

Et pinguedinis oliuę factꝰ es. Oliua uocat populm iudeoꝝ. radice fidē. pinguedine bona opā.

Sed tu radicē portas. Idē popls iudeoꝝ ante fidē n̄ accepit. sed tu ab eo.

Insertus es in bona oliua. Oliua fide p q̄m habrahā iustificatꝰ est accepimꝰ. oleastrū n q agrestis & infructuosa ē nata. pfidia significata.

Nolo enī uos ignorare fr̄s. Quod iudei excecati sunt in parte.

Nolo n uos ignorare fr̄s misteriū. Illud enim in abdito ē c̄silium di cui placet ut multiplicent̄ hi. quos & si malos n̄ facit. malos tamē pnoscit eē futuros. quib' bene utat ꝙa malis.

Cecitas ex parte cōtigit in isrl. Adhoc inq̄t pars iudeoꝝ cecata est ut xp̄m crucifigeret. p q̄m fide pars magna gentiū saluaret.

Sedm euglm q̄dē. Ap̄ts euglm inq̄t quod p̄dico ppt uos saluandos inimici in sunt iudei. elec' tamē eoꝝ karissimi in sunt. ppt patres. v patriarchas & p phetas. quoꝝ fidem imitantur.

Sedm euglm q̄dē. Sedm euglm q̄d ē inimici ppt uos. n q̄d eoꝝ inimicitia q occiderent xp̄m euglo sic uidem absq dubitatione pfecit. Et hoc ostendit ex di dispositione uenisse. q bene uti nouit ꝙa malis. n ut ei psint uasa irę. s; ut ipso illis bene utente psint uasis misericordię.

Inimici ppt uos. Causa incredulitatis inimici euglii. ut error & delictū eoꝝ gentib' aperiret uiā intrandi ad fidem.

Sine penitentia enī sunt. Ratio ē dixerit sedm electione. q̄b enī ds fidē suā inspirat sine p cedente penitentia eoꝝ inspirat. seu quod ad uitā ętnā eligit. sine mutatione sui consilii eligit.

Sine penitentia enī sunt. Gra in baptismate n q̄rit gemitū aut planctum.

Sicut n aliquando & uos. Iteru expon misteriū ē cecati sunt iudei ex parte.

Conclusit ds omnia. Oma c̄clusisse dr in incredu

litate. ut hoc decreui donum a deo ueniret. quando omnes diffidentia laborarent. ut gratia muneris esset gratissima.

O altitudo diuitiarum. Ille profundiora in superioribus sententiis quereres. occurrit dicens. o altitudo et cetera.

Quoniam ex ipso et per ipsum. Hoc est omnium creatorem deus. ex ipso sunt omnia. et que ipse operatur per filium. per ipsum sunt omnia. et in quantum ex deo per dominum sunt prenata in spiritu sancto sunt. in ipso sunt omnia. et ipse spes est de deo patre. Ex ca. xii.

¶ Obsecro itaque uos fratres. Post [illegible] legis et fidei iudaicum populum et gentiles ad bona uita agenda hortatur.

Ut exhibeatis corpora uestra. Corpora enim subiecta peccatis non uiua habebant sed mortua. ‡

Dico enim per gratiam. Per gratiam [illegible] quod sine [illegible] fecit. omnibus precipio non plus uestigare opera dei quam oportet.

Et unicuique sicut deus. Ordo. sicut deus unicuique diuisit mensuram donorum suorum. qua fides credentium perueniretur.

Sicut in uno corpore. Exponit qualiter dona dei diuisa sunt fidelibus. uidelicet diuersa officia diuersis membris corporis partibus sunt distributa. ut humilitas in omnibus conseruetur.

Siue prophetiam. prophetia per non fidei datur. Munus ad obsequium [illegible]

Rationabile cultum. Grece habent Rationalem
cultum. Et rationalem
vocat paulus, non ut inter-
ligas cultum moderatum
hoc est corporis moderatam
macerationem, sed victimam
vivam ac rationis compotem.
Obsequium hic posuit
pro sacrificio. quasi di-
cat, si mactaveritis et im-
molaveritis deo corpora
vestra, hoc est corporeos
affectus, ita exhibebitis illi
victimam acceptam. Et sa-
crificium rationale, victima
animi, non bruti pecudis.

Sollicitudine non pigri. Hoc est quod dicit ieremias, quia maledictus qui facit opus dei negligenter. ideo subiecit spiritu feruentes. hoc est exercentes diuinum opus aut legis non sint tepidi.

Nolite prudentes esse. Nolite inquit prudentiam uestram apud uos in uobis ipsis tantum exercere. sed

‡ Rationabile obsequium. Rationale
vocat, victimam vivam ac ratio-
nis compotem. Obsequium posuit
pro sacrificio. vult itaque sacri-
ficium nostrum esse rationale, hominem
sentiens, qui victima est ratio-

magis apud proximos

Prouidentes bona. Aliquid bona est facta aut oculis habe. ut ea gerant que laudis sunt siue apud deum siue apud homines.

Si fieri potest quod ex uobis est. Si infuerit amator pacis tutam uelis esse pacificus. quantum ad te pertinet. Si autem inreuerens et blasphemus quis sit. et pacem cum illo habere non possis. non utique tibi ascribendum erit.

Sed date locum ire. Dat locum ire. qui aduersarium permittit facere quod uult.

Carbones ignis congeres. Id est feruore karitatis [illegible] ut tuo exemplo prouocatus et ipse bonum faciat.

¶ Dei ordinationi resistit. In his scilicet qui ad potestatem pertinent. ut tributis uectigalibus et ceteris huiusmodi. Ex ca. 13.

Et habebis laudem ex illa. Laus habetur ex potestate qualiscumque sit. Aut enim bona est et bonum laudat. aut mala et bonum persequitur. et sic per patientiam illate tribulationis seruus dei laudatur.

Dei enim minister tibi in bonum. Alia causa est quare resistunt dampnationem adquirunt.

Dei enim minister est et uindex in iram. Causa cur gladium portat. uidelicet ut uindicet in eum qui malum agit.

Non solum propter iram. Id est propter presentem ultionem sed et propter futurum iudicium. ubi accusante conscientia punientur.

Sed propter conscientiam. Sed iram in bono conseruandam. in malo liberandam.

Ideo enim et tributa prestatis. Quia a deo ordinati sunt et propter iram et conscientiam.

In hoc ipsum [illegible]

ministri enim dei sunt. ut sit continuatio sensus; prestatis in hoc ipsum seruientes scilicet deo. id est placentes.

Cui tributum. Tributum uocabant. quod subditi domini soluebant.

Cui uectigal. Vectigal quod ipsi subditi ad domos seniorum portabant.

Nemini quicquam. Caritatem tanto magis debemus quanto apostoli impenderunt. cui nos perpetuo debitores ostendit apostolus dicens. Nemini quicquam debeatis nisi ut inuicem diligatis.

Nox precessit. Nocte ueterem hominem significat.

Et dorsum illorū semp incurua. Id est fidant sic bruta animalia n intelligentes qd legt & audiunt.

Nūqd sic offenderunt. An inqt peccatu eoꝝ tantū in opatu e casum diuine eoꝝ.

Nūqd sic offenderi. Qui sic diffiderunt ut nūq iā caderent.

Sed illoꝝ delictu salus est gentib. Q in donu di recusauerunt iudei, translatu e hoc ad gentes. ut emulatione iudei accensi, currant ad xpm.

Ut illos emulent. Hoc sepe factū e & plenū fiet in fine sctī qndo iudei xpianos sequent in fide xpi. Pot & sic intelligi ut gentes iudeos emulent. i. ut credant sic ipsi credebant. vel ut di operatione circa opa mala moueantur.

Qd si delictu eoꝝ diuitie st mundi. Delictū iudeoꝝ dicit mundi. q n ipsi dnm crucifixissent. crux xpi & resurrectio ei. & ascensio pdicata & credita in mundo n esset.

Et diminutio eoꝝ diuitie. Diminutione uocat aptos. q illis ab infidelitate eoꝝ discedentib popls ille in sua infidelitate psistens. ex quadā parte mansit diminutus.

Quanto magis plenitudo eoꝝ. Plenitudo iudeoꝝ q in fine mundi credituri st maxime ditabit gentes q exeplo eoꝝ puocate currerent ad xpm.

Et diminutio eoꝝ diuitie gentib. Diminutio eoꝝ vel amissio e dapnu pmissionis. p qd gentes lucrate sunt uitam eternam.

Ministeriū meū honorificabo. Ministeriū suū q apls gentiu e honorificat. si & illos ad quod n e missus lucret ad uitam.

Si qmodo ad emulandu. Quasi diceret quos pdicando ad xpm cuerte n possū honore saltē quo hono

[illegible]

qd n supi uocau diminutione. hic uocat amissionem.

Que assūptio n uita ex mortuis. Assūptio iudeoꝝ cū ad fide xpi in fine mundi assūpti fuerint uita erit ex mortuis. vel q multi mortui peccatis exeplo eoꝝ puocati uiuent in fide xpi. vel q pdulo post erit resurrectio mortuoꝝ. i. finis mundi.

Qd si delibatio sca e. Admonet gentē ne supbiant, q ne iudeos despectui habeant dicens. q si apli sci st. certū e q̄ia q in ipso poplo multi scisunt, & simdu re. spe tam & psciencia diuina. Est aut delibatio parua. de aliq re assūptio. ut ex potu vel cybo.

Et pinguedinis oliue factus es. Oliuā uocat poplm iudeoꝝ. radice fide, pinguedine bona opa.

Non tu radice portas. Id e popls iudeoꝝ āte fide n accepit. sed tu ab eo.

Insertus es in bona oliua. Oliua fide p qm Habraham iustificatus est accipiunt. oleastrū u q agrestis & infructuosa e nata. pfidia significata.

Nolo enī uos ignorare frs. Q iudei excecati st in parte.

Nolo uos ignorare frs misteriū. Nimis enim in abdito e csiliū di cui placet ut multiplicentur. quos & si malos n facit. malos tam pnoscit futuros. quib bene utat q̄ia malis.

Cecitas ex parte contigit in isrl. Adhoc inqt pars iudeoꝝ cecata est ut xpm crucifigeret. p qm fide pars magna gentiu saluaret.

Scdm euglm qde. Apt euglm inqt quod pdico ppt uos saluandos inimici mi st iudei. electio tam eoꝝ karissima mi st. ppt patres. i. patriarchas & pphetas. quoꝝ fidem imitantur.

Scdm euglm qde. Scdm euglm qd e inimici ppt uos.

[illegible]

lu eligit.

Sine penitentia enī sunt. Gra in baptismate n qrit gemitu aut planctum.

Sic n aliqndo & uos. Iterū expon misteriū q cecati sunt iudei ex parte.

Conclusit ds omia. Omia cclusisse di in incredu

litate. ut non decreta donum a deo venire, quando omnes diffidentia laborarent, ut gratia muneris esset gratissima.

O altitudo divitiarum. Ille profundiora in superioribus sententiis gesserat, sed scriptum dicens: O altitudo et cetera.

Quoniam ex ipso et per ipsum. Id est omnium creatorem deum. Ex ipso sunt omnia et per quem ipse operatur per filium. Per ipsum sunt omnia et in quem ex deo per divinitatem sunt, per renata in spiritu sancto sunt. In ipso sunt omnia quae ipse est de deo patre. Ex ca. xii.

¶ Obsecro itaque vos fratres. Post tractatum legis et fidei iudaicum populum et gentiles ad bona vita agenda hortatur.

Ut exhibeatis corpora vestra. Corpora enim subiecta peccatis non viva habebant sed mortua. ‡

Dico enim per gratiam. Id est gratiam inquit quod sine apostolum in ... fecit. Omnibus praecipio non plus vestigare opera dei quam oportet.

Et unicuique sicut deus. Ordo: sicut deus unicuique divisit mensuram donorum suorum, quam fides credentium promereretur.

Sic in uno corpore. Exponit qualiter dona divina sunt fidelibus, videlicet diversa officia diversis nostri corporis partibus sunt distributa, ut humilitas in omnibus conservetur.

Sive prophetiam secundum rationem fidei. Prophetia per non fidei datur. Ministerium ad obsequium fraternitatis praebendum in quantum credit firmatur. Qui docet ad disciplinam caelestem tradendam ex fide adiuvatur. Similiter qui exhortatur ad bonum. Similiter qui simpliciter largitur. Et qui praeest iuxta fidem accipit vigilantiam. Eodem modo qui laetus misericordiam facit secundum fidem roboratur.

Secundum rationem fidei. Fides et prophetia et cetera quae sequuntur faciunt habere credentes. Non enim crederent si non haberent. Et in ceteris secundum rationem fidei subintelligi debet. Et est sensus: prophetiam habentes debemus esse singuli alter alterius membra. Sive habentes ministerium debemus ministrando esse alter alterius membra. Et cetera eodem modo.

Sollicitudine non pigri. Hoc est quod dicit Ieremias: maledictus qui facit opus dei negligenter. Ideo subiunxit: Spiritu ferventes. Hoc est exercentes divinum opus, dum legis non sint tepidi.

Nolite prudentes esse. Nolite inquit prudentiam vestram apud vos intra vos ipsos tantum exercere. Sed

‡ Rationabile obsequium. Rationale vocat victimam vivam ac rationis compotem. Obsequium posuit pro sacrificio. Vult itaque sacrificium nostrum esse rationale, hominem sentiens, qui victima est ratio-

magis apud proximos.

Providentes bona. Providere bona est futura ante oculos habere, ut ea gerant quae laudis sunt sive apud deum sive apud homines.

Si fieri potest quod ex vobis est. Si in fuerit amator pacis tu tamen velis esse pacificus quantum ad te pertinet. Si autem inreverens et blasphemus quis sit et pacem cum illo habere non possis, non utique tibi adscribendum erit.

Sed date locum irae. Dat locum irae qui adversarium permittit facere quod vult.

Carbones ignis congeres. Id est fervorem caritatis spiritus sancti, ut tuo exemplo provocatus et ipse bonum faciat.

¶ Dei ordinationi resistit. In his scilicet quae ad potestatem pertinent, id est tributis vectigalibus et ceteris huiusmodi. Ex ca. 13.

Et habebis laudem ex illa. Laus habetur ex potestate qualiscumque sit. Aut enim bona est et bonum laudat, aut mala et bonum persequitur, et sic per patientiam illatae tribulationis servus dei laudatur.

Dei enim minister est tibi in bonum. Alia causa est qua resistentes damnationem adquirunt.

Dei enim minister est, vindex in iram. Causa cur gladium portat, videlicet ut vindicet in eum qui malum agit.

Non solum propter iram. Id est propter praesentem ultionem sed et propter futurum iudicium, ubi accusante conscientia punientur.

Sed propter conscientiam. Sed iram in bono conservandam vel a malo liberandam.

Ideo enim et tributa praestatis. Quia a deo ordinati sunt et propter iram et conscientiam.

In hoc ipsum servientes. Ut boni laudentur, mali puniantur. Potest et per parentes intelligi: ministri enim dei sunt, ut sit continuatio sensus: praestatis in hoc ipsum servientes, scilicet deo vel placentes.

Cui tributum. Tributum vocabant quod subditi domino solvebant.

Cui vectigal. Vectigal quod ipsi subditi ad domos seniorum portabant.

Nemini quicquam. Caritatem tanto magis debemus quanto apostoli impenderunt, cui nos perpetuo debitores ostendit apostolus dicens: Nemini quicquam debeatis nisi ut invicem diligatis.

Nox praecessit. Id est vetere hominem significat.

he preteriisse dic. dies aut appropinquasse .i. xpm cui lu
mine veritas nob apparuit .
Abiciam ergo opa tenebraru . Id est vicia carnis . que oc
culte fiunt . et digna sunt tenebris .
Et induamur arma lucis . Bonu actu arma lucis sunt .
impugnatures opera tenebraru . **Ex ca. xiiii**
¶ Infirmu aut in fide . Infecte fidei xpiane est . nul
lu cybu inmundu putare . quia omia munda mun
dis . qda tam in hac fide infirmu . a qbda cybis
censebat abstinendu . huiusmodi hoiem . precepit apls
n spernendu . sed cu karitate assumendu . ita ut
ne incogitationib iudicaret reus .
Infirmu aut in fide assumite . Ex iudeis erant
qui romanos ad fide assumpserat . His videbat plu
rima carne edere n debe . quos ideo infirmos uo
cat . aliis contra videbat . quos hinc disceptantes
apls concordiae revocat .
Suo dno revocat . Id est ad laude sui dni et p
fecta fide hi . et infirmi in fide . bona
eni intentione hoc agit .
Na alius iudicat die int die . Hoc est qd eni
certis dieb qda omi die putant abstinen
du . unusquisque . quasi diceret . q putat omib
cybis utendu cu gratiaru actione mat . et
q putat abstinendu ppt dm abstineat .
Qui manducat . Sz iudicium
p diputatione sic dic apls . Iuum manducat
manducante n iudicet . i. n de illo male
estimet . Et dns dic . Nolite iudicare ut n iu
dicemini .
Siue ergo uiuimus siue morimur . Sic dni magni
tudinis n est finis . sic eius laudis nera finis .
Non eni cu mortui fuerimus in hac carne de
sines laudare dm . Vide facere est ut eius
morti . qui pcio sui sanguinis te redemit . et mor
tuu qm pdit seruu sui . cui mors est pretiu
n . Ideo eni dixisset . siue uiuimus siue morimur
dni sumus . ut ostenderet ipsu pciu . adhoc
eni inquit mortuus est .
Scio et confido . Scientia fret int dud su
peres dicens nulla creatura p xpm fa
cta comune esse . v inmunda . comune n i
mundu uocant iudei .
Scio et confido in dno ihu . Qa manifesta e salua
tois beneficio oma munda esse . q de subiuga
tivenis hoies . reddidit statu pristinu libratis .
Nisi eni q existimat quid comune . Id est illi inmundu
e q putat n edendu . et q p hoc supstitione n fac
sed timore suo . iudicio reservandu .
Qui existimat qd comune esse illi com . Quasi di
ceret . revera nichil esse inmundu . sed q putat
aliqd esse inmundu in sola ei opinione est
immundum .
Sieni ppt cybu fr tuus contristat . Superiore sen
tentiam pbat . sed hoc dicente ingl . et cet .
Non est regnu di esca et pot . Id est esca l pot
siue supta . siue abiecta n fac hoiem habe
regnu di . sed iusticia . et cet .
Noli ppt esca destruere op di . Homo . di ope
et iteru di ope est du reformat p regene
rationem .
Oma qde munda sunt . Cu p natam oma mun
da sunt . dubitantib tam sunt inmunda . et
erit illi offendiculu q cu dubitat edit tam .
Bonu est n manducare carne . Hoc est
qd dic sum pseruaru sit ille q abstinet . et ita
infirmus sit ut pati n possit cernere eum
te creatis di . eu q fide bi omib utendi me
lius est fide bona . et ab eis abstinere qm absti
nenti . molestia sua pceptione ingerere .
Beat q n iudicat . Hunc beatu dic q n aliud
facit quia sibi utile pbat .
Qui aut discernit . Qui aut discerni cybos . i. q
putat alios mundos . alios inmundos . dapna
tus est . quid n est ex fide . fides eni nra uult ut
ho id agat . quod intelligit bene esse agen
dum . **Ex capite . 15.**
¶ Vnusquisque vrm proximo suo . Comonet ut
karitati studentes primis placeant ad
id qd utile est . Hec est enim edifi
catio .
Quecuq eni scripta sunt . Quasi aliqs diceret .
qd uita xpi . qd pphetia . de do . ad instru
ctione morti nrorum . Adhoc respondet
quecuq eni scripta sunt .
Dico eni xpm ihm . Licet iudeorum
dicit eni xpm ministrum fecisse sibi
circumcisione . ppt veritate di coplendam .

promissiones ad patres factas; promissu enim fuerat quod ex iudaeorum semine ortus esset in quo benedicerent omnes gentes. Alii ministrum circumcisionis .i. apostolum in iudaeos, ut veritas dei et promissionis ei ad patres facte complerent. quod et essi. dabo vobis doctorem iustitie. et prophetam vobis suscitabit deus. et cetera.

Gentes autem super misericordiam. Laus gentium. dicit enim tantę curę fuisse deo. ut salvandas eos per prophetas suos predicerit. His laudibus extollens eos iam se et ostendit. ut alii preferre se alteris non presumant.

Gentes autem super misericordiam. Quia enim his nulla promissio erat. quasi indigni per solam misericordiam assumpti sunt ad salutem.

Propter hoc confitebor tibi in gentibus. Vox christi ad patrem. qui in gentibus confitetur patrem. quia per eius predicationem conversi sunt ad culturam unius dei.

Letamini gentes cum plebe eius. In isaia sic scriptum est. Letamini cum ierusalem. et exultate in ea. omnes qui diligitis eam.

Erit radix iesse. Ordo. Iesse erit radix .i. ex hac de radice erit qui exurget. et cetera.

Repleti omni scientia. Humilitas apostoli. dicit enim se scripsisse illis non quod ipsi indigerent. repleti enim erant ut ipse fatetur omni scientia. sed officii sui necessitate coactus quia apostolus gentium a deo constitutus erat.

Audacius autem scripsi vobis. Audacter videbatur repletus omni scientia scribere.

Habeo igitur gloriam in christo. Quicquid putant homines de me ut inquit. ego tamen scio me habere gloriam apud deum in predicatione ihesu christi. quia propter honorem dei et salutem gentium ago quod ago.

Habeo igitur gloriam in christo. Gloriam se habere dicit apud deum per christum. Credens enim in christum meritum sibi fecit apud deum. intantum ut deo et nobis dicat. quod non per illum operatus sit christus. ad conversationem gentium danda signa et prodigia per manum eius. ut predicatione virtus commendaret.

Non enim audeo aliquid loqui. Alia causa quare habeat gloriam apud deum. quicquid enim loquitur. quicquid operatur. christus in eo et per eum loquitur. et operatur. ut gentes evangelio obediant.

Nam si spiritualium eorum participes. Ab iherusalem doctrina fidei et bene vivendi per apostolos lata in gentes.

Ex capite. 16.

¶ Commendo autem vobis phebem sororem. Phebe ditissima et nobilissima mulier fuit. que ecclesiam dei que erat apud locum qui cenchris dicitur. sua substantia sustentabat. ea tempore propter quaedam negotia romam profecta est. et hanc fortassis ista misit epistolam.

Et matrem eius et meam. Vel matrem eius cum mater illius peperit salutarem. vel unam et eandem feminam matrem illius dicit et suam. illius secundum beneficia.

Qui dissensiones et offendicula. Quibus ipsi offendunt. et alios offendere faciunt.

Vestra enim obedientia. Causa quare rogat eos. obedientes enim rogandi sunt. inobedientes increpandi.

Deus autem pacis conterat satanan. Satan sub pedibus ecclesie dominus conterit. quia membra eius in quibus ecclesiam persequebatur ad fidem cum ipsa ipsi ecclesie subiugavit.

Saluto vos ego tertius. Ordo. saluto vos in domino tercius. ille notarius fuit apostoli qui hanc scripsit epistolam.

Ei autem qui potens est. Idem qui potest vos ad tantam perfectionem ducere. quantam ego predico. et quantam christus predicavit. et predicandam instituit.

Ei autem quidem. Ei qui potens est vos confirmare soli deo sapienti gloria in secula seculorum.

Secundum revelationem misterii. Misterium vocat incarnationem ihesu christi. et cetera. que prius temporibus erant tacita. quamvis enim ex quadam parte antiquis patribus essent cognita. plenius tamen a nullo fuerit scita. quadusque suo tempore per ipsum christum fuerit revelata.

Et scripturas prophetarum. Scripturas prophetarum revelavit christus apostolis suis. sicut in evangelio legitur. tunc aperuit illis sensum. ut intelligerent scripturas.

Cognitum soli sapienti. Id est pro ea solus sapiens recte
dicitur, qui solus secundum substantiam suam sapiens est,
non secundum accidentalem vel accedentem parti
cipationem sapientię. Sic sapiens est rationa
lis quęcumque creatura.
Filium xpm. Ideo filium xpm, quia ut alia taceam,
ipse percepit baptizari gentes in nomine patris
et filii et spiritus sancti. Ubi percipitur commendata
esse huius individuę gloria trinitatis.
Cum honore. Quod non additum esset ut diceret
cum gloria cum sufficeret, et si dictum esset et dixit
gloria inusitata nostrę linguę indicat locutio
ne non sensu quem requiramus. Et quoniam ambigua
non insinuat. Explicit expositio ad romanos.
Incipit epistola ad corinthios.

¶ Ambrosius.
In xpo ihesu vocatis sanctis. Ideo quia regenerati
in xpo sanctificati sunt. Augustinus.
Qui invocant nomen domini. Isti qui propter secularia
commoda, qui propter terrena bona, qui propter vitam pre
sentem et terrena felicitate invocant dominum,
non invocant dominum. Ambrosius.
Gratias ago deo meo. Quamquam omnibus in ecclesia scri
bat, ita significat cum aliquando corripit ali
quando laudat, ut unusquisque cum legit intel
ligat quid ipse dicatur, quid ad usum se. Lanf.
Quia in omnibus divites facti estis. Totum pro par
te ponit. Non enim omnes in omnibus virtutibus divi
tes erant. Quosdam enim in posterioribus
vehementer redarguit.
In omni verbo. Verba inquit et scientiam tene
tis sicut testimonium xpi, id est incarnationis ei
us et passionis et cetera, confirmatum est a nobis in
vos diversis veteris testamenti doctoribus.
Quod unusquisque vestrum dicit. Non unusquisque dicebat hec
omnia, sed subaudiendum est alius dicit ego quidem
sum pauli, alius ego apollo et cetera. Sic enim ip
se sermone exposuit in subsequentibus dicens:
Cum enim quis dicit ego sum pauli, alius autem ego
apollo et cetera.
Ego autem cephe. Hi dividit sibi predicatores et pre
ter eos de unitate conduntur.
Divisus est xpc. Divisus dixit xpm quia gloriam
eius hominibus partita sunt. Ambrosius.
Non in sapientia verbi. Imperiti electi sunt ut doctrinę ve
ritas se commendaret teste virtute, ne calliditate
humanę sapientię acceptabilis videretur non
veritate. Lanfrancus.
Non in sapientia verbi. Sapientiam verbi dialecticam
nominat, per quam crux id est mors xpi simpliciter ea
intelligentibus evacuari videtur. Quia deus immorta
lis, xpc autem deus, xpc igitur immortalis. Si autem immorta
lis, mori non potuit. Sic de partu virginis et quibus
dam aliis sacramentis. Perspicacius tamen intuentibus di
alectica sacramenta dei non impugnat, sed cum res
exigit si rectissime teneatur astruit et
confirmat. Augustinus.
Ut non evacuetur crux xpi. Evacuatur autem si aliquando
per illius sacramentum ad iustitiam vitamque ęternam per
veniri posse dicatur. Lanfrancus.
Verbum enim crucis. Alia ratio quare non predicat in sapientia
verbi, studiosi enim ipsius artis quam xpianę reli
gionis expressi sunt. Quos hic pereuntes vocat. Et quia
doctrina eorum in quibusdam perit(?), vel quia ipsi ingenium(?)
periti(?) stultitiam deputant mortem dei.
Id est nobis virtus dei. Id est dans virtutem dei credentibus,
per quam miracula cum res exigit fiunt.
Perdam sapientiam sapientium. Alia ratio quare non predicat
in sapientia verbi, prophetica enim auctoritate
reprobata est. Locus iste etiam est responsio quasi aliquis
diceret: quare dicis pereuntibus? In abdia hoc legi
tur ita: Numquid non in die illa dicit dominus perdam sapientes
de idumea et prudentiam de monte esau. In
ysaia quoque sic legitur: Ecce ego addam ut admiratio
nem faciam populo huic miraculo grandi et stu
pendo. Peribit enim sapientia de sapientibus eius,
et intellectus prudentium abscondetur.
Ubi scriba. Scribas moralium et naturalium librorum
doctores, et artium secularium scriptores, id est de ip
sis artibus percepta dantes. Conquisitores argumen
tatores ex preceptis ipsarum artium aliquid appro
bantes.
Ubi sapiens. Sapiens generale utriusque vocabu
lum est. Hos adulantes(?) ex pluribus(?), nec quod doctrinas
eorum contraria ipsas(?). In multis enim sacris lit
teris concordant, sed quędam senserunt et scripserunt

contraria christianae religioni maxime de cultu
unius dei · AUGUSTINUS ·
Homne stultam fecit deus sapientiam · Quod aliquando in
scripturis sapientia pro astutia · abusione non
proprietate · AMBROSIUS ·
Quoniam iudei signa petunt · Unde dicunt nos scimus
quia moysi locutus est deus · ea maius sit lazarum de
monumento uiuum prodisse ·
Et greci sapientiam querunt · Quia nolunt audire nisi
ea quae secundum mundanam rationem possibilia sunt ·
Gentibus autem stultitiam · Quia ea audiunt praedica
re · quae dicunt rationi humanae non congruunt · insensa
ta uidentur · ut partus uirginis · et resurrectio
mortuorum · AUGUSTINUS ·
Christum dei uirtutem · De domino nostro dixerunt iudei ·
unde huic sapientia haec et uirtutes · Sapi
entia in his quae loquebatur · uirtutes in his quae operabatur · Ideo
et apostolus dicit christum dei uirtutem et dei sapientiam · uirtu
tem ad signa retulit iudeos · sapientiam autem ad doc
trinam propter grecos · id est gentes · LAN
Quia quod stultum est dei · Incarnatio et passio dei et ho
minis ihesu christi quae huius mundi sapientibus stultitia ui
debatur · maiorem sapientiam continent quam homines
possint habere · per fidem enim earum et peccata remit
tuntur · et demones expelluntur · et alia cuncta signa
que miracula fiunt · AUGUSTINUS ·
Quia quod stultum est dei · Quid enim tam simile inpru
dentiae quam cum haberet in potestate · una uo
ce suos persecutores prosternere · pateretur se teneri ·
flagellari · conspui · colaphizari · spinis co
ronari · ligno affigi · Imprudentiae simile
est · stultum uidetur ·
Et quod infirmum est dei · Facta est mulier in costa
quam fortis · factus est adam in carne tamquam infirmi
christo et ecclesia · illius infirmitas · nostra est
fortitudo · AMBROSIUS ·
Et quod infirmum est dei · Qui infirmitas christi magna
meritorum est · Vicit enim cum uictus uideretur · LAN
Videte enim uocationem uestram · Ad superiorem senten
tiam respicit hoc · ubi ait · per stultitiam praedi
cationis · AUGUSTINUS ·
Videte enim uocationem uestram · Idiotas elegit ut
confunderet mundum · Si doctos eligeret · fortas

sis uideretur dicere electum · et doctrina sua meruisse eligi ·
Quia non multi sapientes · Fortasse propter se · LAN
dicit hoc · quia solus inter alios apostolos secularium litterarum
peritus et terrenarum rerum diues · romanae dignitatis
parentela conspicuus fuit · sic testatur ipse in actibus
apostolorum · Ego homo quidem sum iudeus a tharso cili
ciae non ignotae ciuitatis municeps · et alibi inter
roganti tribuno utrum romanus esset · respondit ·
etiam · et tribunus · Ego multa summa ciuitatem hanc
sum secutus · Et paulus ait · Ego autem et natus sum ·
et alias eo ratione reddente exclamauit festus ·
insanis paule · multae te litterae paule ad
insaniam trahunt · AUGUSTINUS
Et ea quae non sunt · ut ea quae sunt destrueret · Id est quae non
computantur ·
Et iusticia et sanctificatio · Sic dicitur cum sit in se
ipso uita et quia nobis sit uita cum nos efficiamur
utriusque participes · ita cum in se ipso sit iusti
tia · et quia nobis fit iusticia cum ei coherendo
bene uiuimus · LANFRANCUS
Qui gloriatur in domino glorietur · Hoc testimonium in
hieremia ita legitur · in hoc glorietur qui gloriatur ·
scire et nosse me quia ego sum dominus · AUG
Qui gloriatur in domino glorietur · Sic qui gloriatur non in domino
gloriatur · cum cognoscit non suum sed illius esse non solum
ut sit · uerum etiam ut non nisi ab illo bene sit
sibi a quo habet ut sit · Ex ca. 2.
¶ Non per sublimitatem sermonis · Sublimi
tatem sermonis uocat logicam · quae per ipsa rationa
ta de artificiosa ratione est ·
Aut sapientiae · Sapientiam uocat quorum
dam · et maxime platonicorum libros · speciem
nomine generis designans · AUG ·
Non iudicaui scire me aliquid inter uos · Et si
loquebatur quae de christo altiora dicuntur non
poterant · et hoc solum se scire dicebat · quod
eos per illum scire oportebat · hoc inter illos ne
sciebat · quod per illum scire non poterant · LAN ·
Non in persuasibilibus humanae · Rethorica in
greco hic · in qua dantur precepta composite loquen
di ad persuadendum ·
Sed in ostensione spiritus · Id est · ostendi
me habere spiritum sanctum et uirtutem ·

Neq principu huius sc͞li. Principes hic uocat egregios philosophos a qbus & p quos philosophia inuenta e. quos insectatus e qa ista dixisse sent. ut cicero in topicis. utriq. uiri principes uir mundi. aristoteles fuit.

Sed loqm di sapientia. Abscondita e q sapientia di. qm n in ubis s; in uirtute e. n humana ratione possibilis. s; spc efficatia credibilis. AVGVSTINVS.

Sed loqm di sapientia. Gra ista xpiana q omia xpo tradita st a patre oms latuit sapientes huius mundi. hanc moyses uid & pphete uiderunt. Sapientes illi ingeniosi & arguti disputatores omnino ignorauert. hoc e misteriu quod absconditu fuit a sclis in do. LANT.

In misterio. Exponit misteria ueteris testamti in qbus xpm figuratu esse asserimus. AMBROSIVS.

Nemo principu huius sc͞li. Principes huius sc͞li n solu hoes accipiendi s; & hi adusu qs nob colluctatio e. q sciebant ipsu ee xpm. misteriu tam eu q di filius est nesciebant. LANFRANCVS.

Nemo principu. Principes hic uocat philosophos. & iudeoru doctores. AVG.

Nuq dnm glie crucifixissent. Ex forma seruu crucifixus est. & tam glie dns crucifixus est. Talis em erat illa susceptio. q dm hoiem faceret. & hoie dm. Quid tam ppt qd. & qd scdm qd dicat. adiuuante dno prudens & diligens. & pius lector intelliget. LANFRANC.

Qd oculus n uidit. Abat qd supi dixit. nemo principu huius sc͞li cognouit. Sapientia em. i. dnm xpm q diligentibus eu in premiu pparata e. nec oculu uidet. & cetera. Habet aut scriptu in ysaia. oculus n uidit ds absq te. q pparasti diligentibus te. AVGVSTINVS.

Sps em omia scrutat. De spu di dictu e qd omia scrutet. qa altitudine di. n qa ille scrutat q nouit omia. s; q donauit e spc te scrutari fac. & qd dono illius fac ille facere dr. LANFRANCVS.

Nos aut n spm mundi. Spm scm dic scdm scm ambrosiu spm diuinationis fanaticu scilic. qlem sibilla habuit. Vel scdm aug spm superbie. sibi attribuen q a do donant. AMBROSI.

Nos aut n spm mundi. Spc mundi e p qm arripiunt fanatici. q sine do st. qui phitonea pellant. hic e q p sibilla locutus est. AVG.

Nos aut n spm mundi. Spc huius mundi. spc e elationis. quem qui habent supbi sunt. ingrati do. LANF.

Non in doctis humane sapientie ubis. In doctis humane sapientie ubis. se loq abnegat. & tam in scriptis eius tanta locor & disputationu sublimitas. tanta & ta subtilis beniuolentie captatio. cu res exigit inuenit. ut tanta t ea maior in nullo scriptore quam reperiat. unde procul dubio credendu e. n eum regulas artiu sc͞larium inscribendo t loquendo cogitasse. s; p doctrina sci spc a q & p qm e omis utilis peritia. talia & taliter dixisse. q p singula exponere. n imperitor talium doctrinaru intimorem.

Spualibus spualia copantes. Id: coptisantes spuale doctrina scdm qd capax e spualis auditor.

Animalis aut homo n pcip. Qui uiuit ex corpore. mortalis ho. t animalis uocat. carnalis q carnalia sectat. animalis aut. q feri dissoluta lasciuie anime sue. qua n regit spc neq cohercet intra metas naturalis ordinis. Qui aut spu anima regit uocatur spualis. AMB.

Animalis aut ho n pcipit. Iecoribus uni simulis. sensu in tra deprimit. LANF.

Qa spualit examinat. Audita spualibus pbat animalis. q animalis e. q ipsa spualia ignorabat. & ido laborare n potest ut intelligat.

Spualis aut iudicat omia. Spualis inquit intelligit. & reprehendit omia q intelligit & reprehendenda st. & ipse a nullo carnaliu intelligit t reprehendit. in utraq em significatione hoc ubum reperitur.

Spiritalis autem iudicat omnia. Omnia quae iudicat, quia super omnia est. quia cum deo est. cui ille autem est quia deum purissime intelligit. et tota karitate quem intellegit. diligit.

Ex capite tertio

Ego plantavi. Plantare est evangelizare. et ad fidem trahere. rigare baptizare sollempnibus verbis.

Dei enim sumus adiutores. Ratio est dixerit (?) mercede. operarii enim quos hic adiutores vocat mercedem solent accipere.

Fundamentum enim aliud. Quasi aliquis diceret. Non tantum dixisti superaedificare. et non dixisti fundamentum ponere. Absit inquit. fundamentum enim inquit aliud. et cetera.

Super fundamentum hoc. Fides gratiae christianae non tamen quae per dilectionem operatur. posita in fundamento neminem perire permittit. Super hoc fundamentum aliquis aedificat aurum. argentum. lapides pretiosos. id est qui de his cogitat quae dei sunt. quomodo placeat deo. Alius aedificat super idem fundamentum ligna. fenum. stipulam. id est qui de his cogitat quae sunt mundi quomodo placeat uxori. Illius opus non exurit. quia non ea dilexit quorum amissione cruciet. Exurit autem illius qui sine dolore non perit quae cum amore possessa sunt. Sed quia alternatam (?) conditione proposita potius eis mallet carere, quam christo. nec timore amittendi talia deserit christum quamvis doleat cum amittit. salvus est quidem sic tamen quasi per ignem. Est ignis iste temptatio tribulationis de qua scriptum est. Vasa figuli probat fornax. et iustos homines temptatio tribulationis.

Super fundamentum hoc. Corpora (?) ... bona opera: per penitentiam minora peccata quae tamen in futuro solo purgatione possunt recipi. debemus intelligere.

Super fundamentum hoc. Temporibus ... bona ... doctrina significat.

Ipse autem salvus erit. Illa opera per ... erit in christum credidisse.

Sic tamen quasi per ignem. Ignis purgatorius ... durabit. quamdiu quis purgatus fuit quia salvandi erunt.

Nescitis quia templum dei estis. Omnes adhuc in firme et secundum fidem ambulantes. secundum fidem templum sunt dei. Et templum dei erunt aliquando etiam secundum speciem. Quamdiu sunt templum secundum fidem. Quamdiu in ipsis christus per fidem habitat.

Nescitis quia templum dei estis. Hoc iccirco posuit. ut illos compungat qui per luxuriam vivendo corpora sua corrumpendo violaverunt.

Nemo se seducat. Id est nemo propter humano consilio putet se sibi prodesse. ad superiora redit.

Stultus fiat ut sit sapiens. Stultum se esse intelligat. et sapientiam suam stultitiam deputabit.

Scriptum est enim. In iob. sic ita. qui comprehendit sapientes in astutia eorum.

Omnia autem vestra sunt. Quasi diceret. de superioribus et excellentioribus rebus cuique gloriandum est non de eis quae sua sunt.

Sive vita. sive mors. Vita et mors doctorum ad edificationem subditis esse debent. Possumus per vitam angelos et sanctos homines intelligere. per mortem diabolum et membra eius. qui dum consulunt et persequuntur. utilitati sanctorum dei deserviunt.

Sive vita sive mors. Vita presens nobis concessa est ad dei gloriam ut ea transigamus. mors. ut pro eo mori velimus. Sive futura ... presentia. ut sic presentibus utamur ne offendamus. futura. ut ea credentes. ipsis nos commendemus.

Christus autem dei. Non tamquam dissimilis dixit aliud naturae. sed tamquam pater filius.

Ex ca. 4.

Sic nos existimet homo. Apostoli ut ministri christi existimandi debent. non ut ecclesie christo sicut illi existimandi videbantur qui dicebant ego quidem sum pauli. ego apollo. et cetera.

Sic nos existimet homo. Hic significat quod nonnulli sentiebant de illo aliquo contumeliose (?).

Et dispensatores. Apostoli dispensabant ministeria dei. alios episcopos. alios presbiteros. alios in hunc modum ordinantes.

Hic iam queritur. Id est occasione huius rei quod dixi non apostolos debere existimari.

ut dispensatores. quia licet aliquis qui sunt
nos dispensatores reuera fideles inueni
at. uolens ordinationes nostras iudicii
dei esse secundum merita nostra.

Mihi autem pro minimo. Quasi diceret. quid
alii dispensatores super hoc sentiant ne
scio. sed ego uituperationes uestras uilipen
do. siue sint per nos seu digno seu indigno
opus suum dominum operari

Aut ab humano die. Humanum diem
dicit. significet diuinum. in quo
iudicaturus est christus.

Sed non in hoc iustificatus sum. Ille humili
at se et loquitur ut homo. qui possit culpam
incurrere nesciens.

Qui autem iudicat me dominus est. Recte
dominus christus plurimum dedit. qui potest
quod homini latet deum occulta iudi
care manifestare.

Et illuminabit abscondita. Heu
scimus mortales corda mortalium.
Te autem illuminabit dominus abscondita
tenebrarum. et manifestabit cogita
tiones cordis. et laus erit unicuique
a deo. qui laudabitur et diligetur a
primo in primo. quod ne lateat
ab ipso illuminabitur deo.

Hec autem fratres transfiguraui. id est superiora
humilitatis uerba quibus me plantasse
apollo rigasse. sed neque plantantem neque
rigantem esse aliquid. ideo permississem tu
mine et apollo tribuli. ut humi
litatem in nobis discatis habere.

Ne supra quam scriptum est. Supra scriptum est nul
lum pro doctoribus esse superbiendum. quia ipsi
doctores ministri tantum sunt. nec ali
quid esse existimandi ad comparationem
dei. a quo et per quem incrementum datur.

Quis enim te discernit. Quasi diceret.
si a massa perditorum te doctor tuus
discerneret. tolerabile forsitan
esset si pro eo superbires. nunc uero minime.
sed per eum discernit te deus.

Quis enim te discernit. Id est deo dicit.
qui de massa illius perditionis que facta est ex adam
discernit hominem. ut eum faciat uas in honorem non in
contumeliam. non deus. sed quidam homo carnalis et inaniter inflatus
cum audisset quis enim te discernit. posset respon
dere uoce et cogitatione. et dicere. discernit
me fides mea. discernit me oratio mea. discernit
me iustitia mea. mox apostolus occurrit cogitati
onibus eius. et dixit. Quid enim habes quod non accepisti.

5 Quid autem habes quod non accepisti. Aliud genus arrogan
tie amouere conatur. uidelicet ne hi superbiant.
propter aliqua gratia a deo collata sibi. putantes se
habere ea a se. et ita suis meritis glorientur.

5 Iam saturati estis. De eis dicitur quos intelligen
dum est quod post discessum apostoli delicias ceperunt affluere
et tenendum opum diuites esse.

5 Puto enim quod deus nos apostolos nouissimos. apostolos dicit no
uissimos. id est uilissimos apud nationes infidelium esse
uoluit. ut maiore in celesti gloria primo
coronarentur

5 Tamquam morti destinatos. Victores temporis in mo
riserat quosdam in expeditione captos morti
destinare. ad quod spectaculum conueniebat ho
minum maxima multitudo

5 Spectaculum facti sumus mundo. Angelis lau
dantibus. hominibus approbantibus. imo et angelis
laudantibus et uituperantibus.

5 Nos stulti propter christum. Increpatio cum ironia non
enim apostoli stulti. et ipsi prudentes. sed potius ipsi
stulti. et apostoli prudentes.

5 Vos autem prudentes in christo. Prudens in christo
iudicatur a perfidis. qui non recte asserit christum.
Marcion enim qui negat dominum incarnatum
prudens est in mundo. uel fortis et nobilis.

5 Non ut confundam uos hec scribo. Dicit non ut confundam
uos hec scribo. sed ut filios meos karissimos
moneo. cum sciret utique a christo dictum ne uo
bis dicatis patrem in terra. unus est enim pater ue
ster. quod non ideo dictum est. ut hoc uocabulum ho
noris humana de loquendi consuetudine tol
leret. sed ne gratia dei qua spiritualiter regenerati
sumus non nature uel potestati uel sanctitati cui
quam hominis tribueret. ideo cum diceret ego
uos genui. perdixit in christo. et per euangelium
ne ipsi putarent esse quod dei est.

Non enī in sermone ē regnū dī. Verbis solis n̄ adq̄
rit regnū dī. s; uirtute & benefactis. Ex ca. 5.
¶ Tradē huiusmodi satanę. Hanc potestatē habuit
ut quemcumq; hominē ceptā stultitiā amore
n̄ posset. diabolo eū tradiu ad uexandū tra
deret. quadusq; penitentiā pferens. ab apposi
to malo desisteret.
Tradē huiusmodi satanę. l. si nob̄ hic mortē
intelligere. fortassis enī mortuū ē q̄ libet un
dictā p satanan factā ab apło fateam. Qd
n̄ odio s; amore fecisse manifestat illud ad
iectū. ut anima saluāsit.
Ut sitis noua cōspsio. Conspsio ē farina & aq̄ co
mixta simul. sine fermento similit̄ azima. mo
net ḡ ut sint uiuendo mundi a peccatis. sic
sūt mundati in baptismo.
Et enī pascha nrm. Ratio ē mundos a peccato n̄d
oporteat uiuere uidelicet q xp̄c imolat̄ ē.
que epulari debem̄. & ē ordo. Etenī xp̄c q̄
ē pascha nrm est immolatus.
Etenī pascha nrm. Cui sanguinē postib̄ nrīs. t
cui signo crucis signatis frontib̄ nrīs. a pdi
tione huius sc̄li taq̄ ca ptiuitate. l̄ uitę ppmago
ne egiptia libamur. & agnū salubrimū
transitū. cū a diabolo transim̄ ad xp̄m. &
ab isto instabili sc̄lo. ad ei fundatissimū re
gnū. Ido qppe ad dnm pmanentē transim̄.
ne cū mundo transeunte transeam̄.
Sin azimis sinceritatis. Azima ū grecē
sidi xp̄ianę ē. n̄ infermento ueris uitę. hoc ē
malicię. s; in ipsius fidi ueritate. & since
ritate custodiuit. n̄ vii. dieb̄ s; om̄i die. qd
signatū ē nūro dierū septenario.
Sin azimis sinceritatis. Sinceritas munda
uitā faciat. Veritas aut̄ omnē fraudem
excludat.
Sin azimis sinceritatis. Id: nulla uice quidē
azimos panes manducare solebant. nos since
ritate & ueritatem habeamus.
Scripsi uob̄ in epłā ne comisceamini. Epłam
quādā q̄ m̄ n̄ habem̄. misit illis in q̄ pcep̄ ne par
ticipatione haberent cū fornicariis. & ęqas
de q̄b̄ dic. s; q̄ n̄ distinxit de q̄b̄ fornicariis
dixerit. xp̄ianis scilicet an gentib̄ pu
tauer̄ i corinthus de fornicariis gen
tib̄ eū dixisse. quā eor̄ prauā intel
ligentiā corrigit hic apłs.
Alioq̄n debueratis. Id: si nob̄ pcepisse
gentiū participatione fugere. debu
eratis de mundanā cōsatione in locū
desertū exire. om̄s enī fornicariū
uariū. & cetera.
Alioq̄n debueratis. Id ē si comisceamini.
melius erat uos mori.
Nc dixi scripsi uob̄ n̄ comisceri. Ordo.
n̄ comisceri cū huiusmodi. nec cybū su
mere. sius q̄ fr̄. & cetera.
Auferte malū. Qd aī apłs. auferte ma
lū ex uob̄ ipsis ut ex seipso q̄sq; auferret
malū n̄ sic ē intelligendū. s; sic poni
ut hō malus auferatur ex hoib̄ bonis. qd
fit p ppediam doc̄inā. sicut greca lingua in
dicat. ubi sine ambiguitate dictū est.
ut intelligat hic malū n̄ hoc ma
lum. Ex capite. sexto
¶ An nescitis q̄ sci de hoc mundo. Iudica
bunt sci hc mundū. q̄ exemplo suę fidi
pfidiā mundi dampnabit.
Nescitis q̄m angelos iudicabim̄. Id ē an
gelos n̄ apostatas spc.
Si habueritis cōteptibiles. Non impan
do s; improbando subponit causā q̄ ē fideles
apt̄ discussionē causarū suarū ad infi
deles ire cogebant. uidelicet q̄ ad psonas
mundanarū legū ignaras ad audien
das fideliū causas cōstituebant. & tradi
diū ē sic in euglo. ut potius ad uendentes
& emite uob̄. & in uirglo. Insere nc
melibee. & cetera.
Si habueritis cōteptibiles. Tam intracta
biles. & inesideratos ee significat. ut
ipsos forte eligerent ex fribus iu
dices.
Ad uerecundiā urām dico. Non impo
ut faciatis. n̄ comemoro ut uerecun
diā habeatis. quia facitis.

Omnino delictū ē in uob. Si quis uoluerit
tunicā tuā tollere. dimitte illi & pal
liū. & alio loco. Et abstulerit in quan
tā noli repetere. Attribuit itaq; sup.
& de secularib; reb; cū aliis habe iudiciū.
Ex q doctrina aptls dic̄ ee delictū. Tam
cū fiunt fiunt in peccā tale iudiciū. sed
frīb; iudicantib; extra ecclesiā n tribula
uerat. manifestū q̄ sedm ueniā ēē
dat uniuersi.

Vos iniuriā facitis. Quasi diceret. uos n
estis tales q illatā iniuriā uelitis ferre.
s; poti illatas inferre.

Sed iustificati in nomine dni. In baptismo
dic. ubi distincte ē commemorant noīa
scē trinitatis. & subintelligit in noīe pa
tris & filii.

Omīa mī licent. Sedm s Augustinū ali
ud incipit & n ē ad superiora referendū
& ita intelligendū ē. Omīa mī licent. s;
q; ceteri aptls uidelicet stipendia a uob acci
pere. s; nolo. sic in sequentib; apparet.

Omīa mī licent. s; ego sub nulli. Omīa sibi lice
re dic. ea scilicet q cū aptls ei liceret. hoc
pmisit. pp̄a hanc causā Adam sic fec̄ & de
illo q̄ meritū amiserat. Deniq; statim ad sa
porē sensū ro breuit̄ intim commenda
ta redit.

Ds aūt & hūc & hanc. Quasi diceret. n impa
tientes esses & satiandis uentris superfluū stu
diū habē debetis. q̄ utraq; transitu
ra sunt.

Dns corpori. Subaud. dabit honore p
mortē in noua resurrectione.

Et dns corpori. Subaud. immortalitate
resurgens prestabit.

Qm q adheret meretrici. hoc dic̄ q q con
taminationi admiscet. unū sit cū eo
cui se admiscet. Fornicatio enī ab du
ua fac̄. ut qm in natā. sic & macula
unum sunt.

Qui aūt adheret. Accedente q̄ de isto ad
participatione uidet ueritatis. beatitudini
illius. n tam crescente illo in natā. unt & be
atitudine sua.

Ext corp ē. Cetera peccata sola animā maculant.
fornicatio aūt n solū animā. s; & corp inquinat.
tanto q̄ horribilius censet.

Qui aūt fornicat in corp. Totū corp uir ē & mu
lier. q portio uiri mulier ē. & uir pid q d
in portione sua delinqt. in corp suū peccat.
Et q fornicari corporale delictū ē. n enim
sine desidio carnis. caro enī ibi hic ppria
motum.

Qui aūt fornicat. Tua nusq sic tot ho corporis
ipsi uoluptati addicit. & inefabilit & ineu
tabilit afficit. ut in cooperatione huī tantum
li cetera mala ext corp ee uideant. qasi
p corp exerceantur.

Empti enī estis. Liberatio q n sint sui. nullum
empti sit sui. hic aūt empti pcio magno. id;
sanguine xpi.

Glorificate. Illati quasi diceret. q empti estis
glorificate dnm urm. cui estis facti
serui.

Et portate dnm. Portare dnm ē in reb; bene ge
stis imagine di ostendere. Ex ca. 7.

¶ Unusquisq; suā uxore habeat. Non dic concubinā
ut ab hac sententia excludant. q dumtaxat
concubinantibus uxores habe n possunt.

Uxori uir debitū reddat. Virū hic intelligi
legalē maritū. sic in euglo. & hūc qm ha
bes n ē tuus uir.

Dico aūt innuptis & uiduis. Subaud. si n
continuerint se. neq; nupserint. gehenne
ppetuo igne cruciantur. Ita sēs Aug uiri ad
futurā uitā exponit.

Quā uri. Uri ē op luxurie. in mte concupi
scere. & exinde in carne ardere.

Quā uri. Uri ē desideriis agi ut uincei.
Cū enī uoluntas calori carnis consentit uri
illā desidia pati & n uincei. illustris ui
ri est.

Quod si discesserit. Discedere n potest.
excepta causa fornicationis. n utiq; ex
consensu continere uidetur.

Bonū ē h. m. n. t. Quasi q illa tetigit n euadat.
q uiroy p̄ciosas aīas cap. q fac̄ adolescentiū euolare corda
quoni enī q igne tetigerit stati adurit. ita uiri tact
y f.; sentit naturā suā & di u sitatē sexus intelligit.

Scificatus ē eni uir. hoc ē mundus. & nulla
ex ei coniunctione inmundicia mulier patit̄.
Scificat̄ ē uir infidelis. Scificat̄ inq̄t
uir infidelis in uxore. & scificata ē mulier
infidelis i fr̄e. Credo ia puenerat ut nulle
femine p uiros fideles. & uiri p uxores fideles
in fide uenirent. Illud tam̄ sine dubitatione
tenendū ē quęq. illa scificatio sit. n ualere
ad xp̄ianos faciendos. atq. ad dimittenda pec
cata. n xp̄iana & ecclesiastica institutione sa
cramtis efficiant̄ fideles. Illa nec cuiuges infi
deles qlibet scis & iustis cuiugib' hereant. ab
iniqtate mundant. q a regno separatos in
dapnatione uenire copellit.
Scificatus ē uir infid'. habere infidelē. bene
fieri bone uoluntatis ostendit. q honore
nois xp̄i n horrent. Signū eni crucis adiu
tione & scificatione hospitiu prant.
Alioquin filii uri' inmundi ēent filii eorum si
dimitterent uolentes habitare secu & aliis
se copularent. ēent eni adulti & filii eorum
spurii.
Q si infidelis discedit discedat. Non licere ali
a ducere dimissa ꝯiu infideli. s; utrū ali
ud dimissā aliud discedente.
In pace aut uocauit nos ds. Causa reddit q fi
delis mulieris infidel' uir dut mulier fidel'
uiri infidelis diuortiu quęrere n debeat.
Unde eni scis mulier. Alia ratio
q n sit qrendu diuortium.
Sic in omib' ecclis doceo. Hoc dic. ut dū ceti
q hoc doceri audiunt protinus assequunt.
Unusqsq. in q uocatione. hoc eni ad eas ꝯsuetudi
nes t̄ cditiones tulit. quichil obsint fidei bo
nisq. morib'. Non eni si ꝯiu latro ēet qq.
eu uocat̄ ē debet in latrocinio pmanere.
Sz & potes lib' fieri. magis utere. Ser
uitute utendū impat. q quanto quis de
spectiore in hoc mundo ppt̄ dm̄. tanto ma
gis exaltabit̄ in futuro.
Q eum in dno uocat̄ ē seruus. Ratio ē n de
beat ēe curę si seruus uocatus est.
Libtus ē dni. Idē libtus dni & seruus xp̄i
s honesti uocabulu dno tribuit. q seruu
uocabulu inhonestius est.
Precio empti estis. Serui hominu st̄ q hu
manis se subiciunt supstitionib'. h dic q
in capite ecclię reprehendit. q dicerent e
go sum pauli & cetera.
Tamq misericordia ꝯsecutus. Misericordia inqt
ꝯsilio. q hanc misericordiam a do ꝯsecutus sū
uidelicet ut meu credant.
Ppt instante necessitate. In [ ] stante
necessitate uocat penuria [ ] Annus
scłi. qs frequent̄ patiunt̄ cuiugati. p filiis
& filiab' nutrendis. p se inuice sustentan
dis. ppt quas uitandas bonu ēe dic homi
sine cuiugio ēe. Est qde castitas seruanda
ppt uita ęt̄na. s; infirmis auditorib' in
firma ratione pendit.
Alligat̄ es uxori. Ne laudanda castitate
uxore aliqui uellet dimittere. hoc sub
iungit.
Tribulatione tam carnis. Tribulationes
carnis st̄ gemitus uentris. nutrimta filiorum
& cetera similia.
Ego aut uob parco. Latet qm ad hęc
magis puocat q tribulationes carnis &
sollicitudines memoratas excludant.
Potest & sic uidi parcere. cu pmittat &
n cōgit uolentibus qd onerosum
ostendit.
Temp' breue ē. Quia in primo ē finis
dic n debere ad generandu ee sollicitos.
& q flent tanq n flentes sint. scientes mox
ꝯsolatione eorum futuram. & qui psenti gau
dent sciant mox luctu futurum.
Reliqu ē ut q hnt. Quia inqt temp' breue
ē. ꝯseqt ut quicqd in hoc sclo siue pspe
ru siue aduersu uidet ēe. p paruitate
teporis potius uideat n esse.
Et q flent. Quisqs aut siue manducat siue
bibit siue aliud quid agit. omia in glā di
facit. & si aliq tristitia ē de reb' sclarib'.
sic fleat. ut tam in spe gaudeat. & si aliq
letitia ē in reb' sclarib'. sic gaudeat.

ut uir spũalit timeat. nec donec se
corrupendũ felicitati. nec cedat adu
sitati frangendũ. hie enĩ flere taq̃ n
n flente. & gaudere tamquam n
gaudentem. AVGVSTINVS.

Preterit enĩ figa. figura q̃ ptit ñ natã.
Iudicatis quippe hiis q̃scripti ñ st in libro
uite & in eternũ ignẽ missis. te figa hui
mundi mundanoꝝ ignũ cflagratione
pti bit. sic fact ẽ mundanarũ
aq̃rũ inundatione diluuiũ. Illa u
tiq. ut dixi cflagratione mundane
elementoꝝ qualitates corruptibiliũ q̃
corporib̃ nr̃is corruptibilib̃ cgruebat
ardendo penit̃ interibunt. LAUR.

Preterit enĩ figa. Ratio ẽ ea q̃ supi dicta
st. quasi ñ sint existimanda st. omne
enĩ qd ptit cuicũq; plixitatis sunt. e
tnitati copatũ nichil est.

Non ut laqueũ uob̃ iniciã. Idẽ ñ ad hoc
moneo uos castitatẽ diligere. ut hac
occasione uelim uos ppt incontinentiã
luxurie laqueũ incidere.

Sed ad id quod honestũ ẽ. Eũ dat, sed ad id
qd honestũ ẽ ñ matrimoniũ ipe ee
ostendit. sed qd honesto ẽ honestius
gnrat honesti noĩe comdauit.

Siquis aũt turpe se existimat. Siqs in
qt uirgine ht adulta q̃ castitatẽ ser
uare nolit. & curator ei putat qd in
famia cpitudinis incsus sit si castita
te ea seruare cogerit. ñ peccat t
ipse. t uirgo. si nubat ipsa uirgo.

Non peccat si nubat. Que se ñ otinet nubat.
q̃ ñ cepit delibare. q̃ aggressã ẽ pseue
rare. Nulla aduersario dat occasio. nul
la xp̃o subtrahat oblatio.

Puto aũt quod & ego spm. Hoc de hiis re
b̃ quas certas ht aliquando increpa
tiue dubitant. i. ubi dubitationis po
nit. cũ corde ñ dubitent. uelut si
indigneris seruo tuo & dicas. Contep
nis me. csida forsitan qi dns tuus sum

hinc & aplis ad quosdã cteptores suos loquebat.
Puto aũt qd & ego spm dĩ habeo. q̃ dic puto.
dubitare uidet. & ille increpat ñ dubitabat.
Ipse dns xp̃c alio loco increpans infidelita
te futurã gnris humani. cũ uenerit inqt
filius hominis putas inueniet fide in tra.

Ex ca. 8.

De hiis aũt q̃ idolis. Ne scientiã locutur est.
& q̃ sit scientia ñ statĩ dicit. s; in subiectis
ostendit dicens. qĩ nichil ẽ idolũ.

Scientia inflat. Itaq̃ de scientia inflat sola
sine karitate. ideo adiungit. karitas edi
ficat. Adde g scientie karitatẽ & utilis
erit scientia. ñ p se. sed p karitatẽ.

Siqs aũt se existimat scire. Ostendit q̃ sit
scientia sine karitate. uidelicet qua homo
putat se habere a se.

Quemadmodũ oporteat eũ scire. Oportebat
hoĩem scire qcqd boni ht a dõ se habere.

Siquis aũt diligit dm. Hec ẽ karitas
sine q̃ scientia inflat.

Nã & si sunt q̃ dicant dii. Sic ñ nobis. quib;
dicit ex alio psalmo. qm dii gentium
demonia.

Et nos in illo. Discreuit nos a ceteris q̃ ex illo
sunt. ñ tamen in illo sunt. dũ adhuc ñ
credunt.

Per que omĩa. Omĩa ex patre qdẽ. s; p filiũ
creata st. s; cũ dicit & nos p ipsũ. refor
matos nos p que creati fueram significat.
in dĩ cognitionem.

Sed ñ in omib̃ ẽ scientia. Non oms inqt ht
scientiã unius dĩ. & ideo putant mun
dũ idolis gubnari.

Quidã cscientia usq; nc; Quidã inqt & sci
unt quod idolũ nichil ẽ. & tamen sciente
manducant idolo imolatum.

Quidã cscientia usq; nc. De plebe enĩ aliqui
cũ ueneratione adhuc simulachri man
ducabant de sacrificiis. q̃si aliqua illic
esset diuinitas.

Neq; enĩ si manducauerim. Quasi aliquis
obiceret. fames me talem cybũ comede
re copellit. absit inqt. ta parua euum

parvicula singl'is dat. ut nec illata faciat. nec ablata esurire copellat. potest et sub audiri. deficiemus a bonis opibus. l abundabim in bonis opibus.

Neq; eni si manducauerimus. Hoc e eni dicere. s. nec illa res copiosu me faciet. nec illa erumnosum.

Videte aut ne forte. Hoc e. ne q; licere uob edere carne de sacrificio dicitis. p id qd nihil idolu ee sentis. offensione generetis frib qui nesciunt ad huc quia nihil est idolum.

Si eni quis uiderit. Expositio q̃lr licentia ura fiat offendiculu infirmis.

Non manducabo carne. id e n sola ab aliis escis ppt uitandu fris scandalu abstinere. sed et carne q suauissima int omis cybs e in ppetuum dimitterem. Ex capite nono

Non sum lib. Commendat auctoritate sua q a se supius argumta susp̄it

Nam signaculu aplat. Hoc inqt xp̄s bat qd a pl's et magister ur su. et uos discipuli mei estis in fide xp̄i.

Mea defensio ad uos. Quida dicebant eu n ee aplm eo qd dnm n uidisset. et nulla gente ad dnm cuertisset. aduersus caluma ergo hanc defensione opponebat dicens. se et dnm uidisse. et corinthios cuertisse.

Nunqd n habem potestate. Ostendit sibi licere qd ceteri apli. ut n opere manib suis. s; ex euglo uiuat. sic dns eis cstituit. qd et in se qnib aptissime demonstrabit. Ad hoc eni et fideles mulieres mulieres hntes t'renam substantia ibant cu eis. et ministrabant eis de substantia sua. ut nulli eoz q ad necessaria huj uite ptinent indigerent.

Mulierē sororē circumducendi. In euglio enim scriptu e. Et factu e deinceps. et ipse iter faciebat p ciuitates. et castella. pdicans et euglizans regnu di. et duodeci cu illo. et mulieres aliquę. q erant curatę ab sp̄ib immundis. et infirmitatib. maria q uocat magdalene. de q demonia vii. exierat. Iohanna uxor cuse

pcuratoris herodis. et susanna. et alię multę. q ministrabant eis de facultatib suis.

Non habem potestate hoc opandi. l accipiendi opandi ait. ut honesti loqret.

Nunqd de bob cura e do. S; q; n e curę ei pcepto monere hom. q in boui suo exsulat.

S; n usi sum hac potestate. Qua potestate dic se n usu. n q. habebat in eo a dno accepta. ut eor carnalia meteret. ad me tribui uitę. quę in carne agitur.

Ne qd offendiculu dem. id e impedimtu forsasse eni euglium xp̄i nulli libent audiret. si ab eis aliquid acciperet.

Qui altario deseruiunt. In sacrario loqr gentiu significat. in altario uero iudeorum.

Cu altario participant. Pars eni sup altare coburebat. et pars ministris altaris in cybos seruabatur.

Bonu e eni m magis. Ratio cur nollet stipendia dari sibi. pirt eni gla sua. q ex gratuita pcedit. q cu remuneratia euenire n posset.

Magis mori. Hoc dix q; ia statuerat ppt qsda occasione greuentes. manib suis uictu transigere. Si eni euangelizauero inqt n e m gla. u. si euangelizauero. ut ita fiat in me. si euangelizauero uidelic illa pcuria et fine euangli in cybe et potu et uestitu collocauero. S; qre n e ei gla. Necessitas eni incubit. u ut ide euanglize. q; unde uiua n habeo. dum ut adquire tpale fruc tu de pdicatione pona. Si eni ia necessitas erit in euglo. n uoluntas. Ut eni inqt m sin euangelizauero erit. S; q debo euangelizare. Scilicet ut in ipso euanglo et in regno di ponat mcede. Ita eni potest n eode e euglizare s. nolens. Si eni uolens inqt hoc facio. mcede habeo. Si aut inuit. dispensatio m credita e. u. si coact e inopia caru reru q tpalis uitę

sunt necessarię p̄dico euglm̄. aliu p me habebit mcede eugliu. q euglm ipsu me p dicante diligent

Na si euangelizauero. hoc ē qd dns dicit cu feceritis q dico uob dicite. serui inutiles sum q debuim facere fecim

Ve m ē. Exponit de q necessitate dicat. ē eni alia necessitas q in reru inmutabilitate consistit

dispensatio m credita ē. Dispensatio ē gli credita. v comdata m ē á dō. qm si inuit fecero. uiderit ipse quid ag de me

Na cu lib ēēm ex omib. Quasi diceret. qm uis fecit id qd mi ē negligere n debeo. mai eni fuit seruu se omib facere. q supti ab auditorib n accipere. libu aut se fuisse dicit. ex omib. q sub nulli iugo erat. nulli q ē qm debebat

Tamq iudeus. Quia ppt scandalu eo circu cicidit timotheum. & purificat ascendit teplum. & ēseruat lege & pphetas ēē á dō. ut assensus eius haberet ostenderet

Tamq iudeus. Id ē ut eo m subuenirēt & carnali iudeo t pagano. qm sibi ipsi si hoc esset subueniri uoluisset. Loricans uniq eo infirmitate. in copassionis similitudin. n fallens in mendacii fictione.

Quasi sub lege eēm. Hi samaritani noscun t. Lege eni solam accipiunt. v qnq. libros moysi. & sī ex origine psaru. quos rex assirioru sublatis filiis isrl in captiuitate. posuit ad incolenda loca samarię.

His q sine lege erant. Asserit eni illi gentib; iuxta fisicā ratione. mundu factu á dō. & ab ipso nos origine habere. Ita eni dit in actib aplor. sic quida ex uo t dixerunt. ipsius & genus sum.

Infirmis infirmus. Infirm factus ē du ppt infirmos á licitis abstinet ne illis scandalum generet

Infirmus infirmis. Co ipso fact infirm q potestate sua uti noluit. ta iusodi scilicet affectu indutus. ut cogitaret quead m seeu agi uellet. si ipse ita infirmaret. ut posset de illis p q s sibi euglm p̄dicaret. si eos uideret supt accipere. q si mercimonia nundinas suspicari.

Sic currite ut cophendatis. Monet eos n ita crere debere. sic q in stadio currunt. oms eni currit. s; unus tantu tantu accipit pmiu. fideles aute si bene cucurrerint. oms coronabunt. Ex ca. 10.

¶ Nolo eni uos ignorare. Exeplu opponit ne xpiani ppt sola fide baptisma & cęta sacramta n bene opant. & á peccatis abstineant. saluos se ēē ēfidant

Oms sub nube fuerunt. Coluna q rect & firm. & fulciens infirmitate nram. p nocte lucens. p die n lucens. ut q n uident uideant. & qui dent ceci fiant. Rubs & mare rubru. baptism in uiq; xpi sangne ēsecratus. Hostes uiq. atgo sequentes. moriunt. peccata pita. Ducit populs p desertu. Baptilati oms nudu pfruentes pmissā pata. s; qd n uident spando. & p patientiā expectando taq in deserto st.

Et oms eande escam. Idest q̄ale rectores. tale & gregebant. uidelicet manna.

Spuale manducauert. Id ē spuale intellegentiā hnte. corporis scilicet dni.

Bibebant aut. Significata ē g de xpo pflum gra spualis. q interior sitis irrigat. S; & qd uirga petra pcutit. crux xpi figat. ligno eni accedente ad petra. gra ista manauit. & qd bis pcutit. euidenti significat crucem duo qppe ligna st crux.

Consequente eos petra. Non reuera per seq lixe exercitu. s; q fluens de petr spuale aut uocat eam. q spuale intelligentiā in se ētinebat. xpm eni significat

S; n in plurib eor. Quasi diceret. sacramta erant eadē. s; uita diuisa. & idō alii placuere. alii non

Temptatio uos n apphendat. Homs eni sumus. Unde aliud sapere q se res ht. humana temptatio ē. Humis aut amando sentenciā suam

t inuidendo melioribꝰ usq. ad perdende commu
onis & edendi scismatis. t heresis sacrilegii pa
ire diabolica psumptio est
Nisi humana. Humana temptatio ē de cybo. de
potu. de sono. & cetera quibus humana infir
mitas carere non potest
Fidel aut ds. Id ē faciet qd pmisit. in multis scri
pturarū suarū locis. se fideles suos non deser
turum
Ppt qd karissimi. Id ē q sola sacramta illos ser
uare n poterant. & q stat uidere debet ne
cadat
Calix benedictionis. Summa totꝰ sententię hęc
ē. q corpꝰ dni comedentis & sanguinē eiꝰ bibentis idol
immolata contingere n debent
Qm unꝰ panis. Expon modū & causā q̄ quo calix
benedictionis & panis q frangitur sunt accipien
ti sanguis & caro xpi. p unitate panis & unitate
corporis. caritate oportet intelligi. q̄si dicit.
iudiciū sibi sumunt q sumunt. Simplice aut unꝰ panis
& unū corpꝰ ecclā xpi dr. pro uidelicet qd sic unꝰ
panis ex multis granis. & unū corpꝰ ex multis
mbris coponitur. sic ecclā xpi ex multis fidelibꝰ
karitate copulante conectitur.
Uidete enī isrl secdm carnē. Id est carnales le
gis pcepta seruantem
Participes sunt altaris. Sic q edūt carnē xpi & san
guinē bibunt. participes eiꝰ sunt.
Nihil interrogantes. Quasi diceret. si interrogaueritis
& responsum uob fuerit qd id sit imolatū. cscien
tia dubitoris roborabit ad credendū qd aliquid
sit idolum
Dni ē terra. Causā reddit cur dixerit supius.
omē qd in macellū uenit manducat
Ut qd enī libertas mea. libertas xpianaꝝ est.
omibꝰ cybis cū [illegible] se ut scri[illegible] gratiaꝝ actione posse uti.
s; hęc libertas ab [illegible] aliena cscientia iu
dicat. u repheri[illegible] sermo[illegible]sibilis & dāpnabilis osten
datur. qui occasione ipsius libtatis aliquid faciunt.
unde uidentes nos aliquid ipuꝝ & sacrilegiū de
nob suspicari coguntur.
Ut qd enī libtas mea. Hoc dicit. q cū ab idoli
deuotione cscientia sit libera. qd opꝰ ē ut pu

tet q ueneratiōis causa edat idolis im
molata
Si ego cū gra participo. Quasi diceret. q si libtā
te xpianę religionis cū gratiaꝝ actione par
ticipare possū ōia idolis imolata. sciens ido
lū nihil esse. & bonis creatū dī nihil ex illa
imolatione mali pcelere. & illis tamē ex pec
catū qui p reuerentia ipsius idoli comedit
idolo imolatū. stultū tamē ē p ipsa gratiaꝝ ac
tione cadere in blasphemiā & uituperatione
ipsoꝝ hoꝝ. putantiū me idolū aliquid
magnū existimare. qui uident me im
molaticiū cū gratiaꝝ actione comedere.
Si ego cū gra. Si ego gre dī comunico q
in ipsiꝰ noie edo. qd opꝰ ē hęc arbitrari ali
quē q ego idolo deuotꝰ sū. dū n horreo
q oblata sit idolo?
Omia in glā dī facite. In glā dī aliqd factū
indicatur & cusatione xpianū ds laudatur.
Sine offensione estote. Offensio iudeis fit
cū idola q illi abhominantur xpianos q legē
& pphetas acceperit. uident n horrere.
Estote iudeis & gentibꝰ. Grecis uo idē genti
libꝰ hęc ē offensio. si in eo in qꝰ sūt n solū ar
guantur. s; & ppriores fiant. dū n uitant
uota idolorum
Et ecclę dī. Ecclę dī fit offendiculū quando
q̄sdā ex nūro suo uidet hiis q inimica sūt
do adherere
Ex capite. 11.
¶ Laudo aut uos frs. Non hoc cfirmat. s; suo
censet eis qui uiuere aplis uoru. unmemo
res erant traditionū eiꝰ.
Caput uo xpi ds. Aliter caput uiri xpc est
aliter uir mulieris. aliter ds xpi. Ds xpi.
q ab ipso genitꝰ ē. mulieris uir. q ex eiꝰ
costa dī uirtute formata ē. xpc uiri.
q p ipsū creatus est
Omnis uir orans aut pphetans. Orare dicit
depcari. pphetare. aduentū dni scire.
i. uoce simboli & oratione effari.
Unū ē enī ac si decaluet. Quia ab anteriori
parte capillos ab inuice separat. cum
caput non uelatū habet

Cum imago dī & glā ē · Vir principalr̄ ad ima
gine dī creatus ē · mulier pēa ex costa uiri
formata ē · atq; ido uir caput discoop̄tum
debꝫ habere · ut sup mulierē principatū
ostendat̄ habere ·
Imago dī & glā est · Credo illud ēē in na
tura humanę mtis · mulierē cū uiro suo
imaginē dī ēē · ut una imago sit tota
illa substantia · Cū aut̄ ad adiutoriū di
stribuit̄ · qd ad eā solā attinꝫ n̄ ē imago
dī · qd aut̄ ad uirū attinꝫ solū imago dī
ē ta plena atq; integra · quā in unū con
iuncta muliere ·
Mulier aut̄ glā uiri ē · Est & mulier glā dī
a q & ad quē glorificandū creata ē · s; scdo
loco · principalr̄ enim uiri ·
Ido debꝫ mulier uelam̄ · Vt ostendatur
principatū n̄ habere sup uirum
Ido mulier debꝫ uelam̄ · Mulier in ęcclā
ppt reuerentiā episcopalē n̄ habꝫ capu͂t
liberū · s; uelamine tectū · nec hr̄ pote
statē loquendi · qr̄ ep̄s p̄sona xp̄i hr̄ · Sua
si g̃ ante iudice sic ante ep̄m q̃ē uicarī
dnī ppt reatū origine subiecta debꝫ
uideri ·
Et ppt anglos · Anglos uocat p̄dicatores
q in altiori loco cōstebant cū p̄dicarent ·
ppt hos dicit · mulieres uelare caput
debere · qr̄ sparsis crinib; faciē aspicien
tes ad luxuria irritant
Veruntam neq; uir sine mult̄ · Quauis p̄mi
ho n̄ sit ex muliere · s; mulier ex ipso ·
in subsequenti tam hoīm p̄creatione n̄
hoc ē · omīs enī uir pēa p̄creat̄ ē ex muli
ere · & mulier ex uiro · In dno aut̄ dic
q̄si diceret · in op̄atione dnī in q̃ alt̄ sine
altero n̄ creatur ·
Omīa aut̄ ex dō · Vt neq; mulier subiectionē
sue causa cōstaret · neq; uir quasi exaltatē
superbiret
Hoc aut̄ p̄cipio · Vt differentes sollertiā re
quirat · s; p̄prietas suę tortas attendat ·
Conuenientibus g̃ uob in unum

Consuetudine antea habebant · certis t̄porib; ad
ęcclām cuenire · & p ut cuiq; facultas erat cybū
& potū illuc deferre · & simul oms & pauperes
& diuites participare · & hoc uocabant dnīca cę
nā · qr̄ in memoria dnīcę cęnę hoc fiebat · Verū
hęc cōsuetudo dep̄uata erat · diuites enī suā cęnas
anticipantes · copiose comedebant · pauperes u͂ pa
rū h̃ntes in cōspectu eoꝝ comedē erubescebant · hoc
redarguit ap̄ls & dic̄ · melius ēēt illis si apud domū
suā manducent & bibant · quā in cōtemptu ęcclę · &
cōfusione pauperū cuenirent
Conuenientib; uob · Ipsā acceptione eucharistię dnī
cā cęnam uocat
Conuenientib; uob · Hos notat · q sic in ęcclām cueni
ebant ut munera sua offerentes · p̄rbis ac uenientib; eo
rū sibi q obtulerat uindicaret · Dissensiones enī int eos
scādo ap̄li seminauerant · ita ut oblatione suā tolla
rent · ut q ut assolꝫ fieri n̄ obtulerant · aut unde
offerrent n̄ habebant · pudore correpta cōfunderent̄ ·
n̄ sumentes partem
Hic calix noui testam̄ti · Ordo · hic calix in meo san
gune noui testam̄ti · i · p meū sanguinē condat nouū te
stam̄tū · qr̄ testam̄tū in mortuis cōfirmat̄ · t̄ p hoc
habetis nouā p̄missione · i · plena remissionem pec
catorum
Quotienscūq; eni · Exponit in q̃m xp̄i commemoratione ·
mortis uidelicet
Morte dnī annuntiabitis · In sacram̄to corporis
xp̄i mors eius annuntiat̄ qr̄ in memoria mortis
eius cotidie a fidelib; celebrat̄ · donec ad iudiciū ue
niat · ido dicit qr̄ sacrificiū hoc usq; in fine sęcli n̄
mutabitur · sicut iudęoꝝ sacramenta muta
ta sunt
Itaq; q̄cūq; manducauerit · Hoc sup̄i ex dictis
redemptoris ubi colligit̄ · hoc ē corpus meū · & in
meo sanguine · [illegible] intellig[illegible]
Reus erit corporis · [illegible] significa[illegible] Quide reus ēē ·
n̄ penas dare mort[illegible] dnī ·
Non diiudicans corp; dnī · Id ē · n̄ intelligens corp;
dnī in dāpnatione sumi ab indignis ·
Quod si nosmet ipsos · Hoc dic̄ qr̄ si nosmet ipsos · i ·
errores nr̄os corrigerem̄ · n̄ a dno iudicarem̄ ·
& qr̄ corripim̄ · tam p nob ē ut timore ipso uindem̄ ·

Si quis esurit. Si quis inqt cogente fame
statutu cenandi t'minu n potest expectare. do
mi sue potius manducet qua hora cenandi arti
pet

Ex capite. 12.

¶ Id nolo uos ignorare. Quasi diceret. q in gentilitate
te eciã ad malu obedientes fuistis. credo qd in
fide xpi ad bona magis obedientes sitis.
Dicit anathema ihu. Anathema ihu dicere ē. t dm n
ee. t ex dō n ee ipsu putare est.
Et nemo potest dicere. Ne hoium fauore existima
rent in regula xpiana et ppt se argui minime
paterent. sic in simulachris. et ostendit nullu
beneficiu ee humanu in eo cu dr. dns ihc. s; ma
gis donu di q dignatus ē ministeriu suu declarare.
Et nemo. Aplica uox ē. Nemo dic dns ihc
n in spu sco. et quis dum dm n q eu diligit di
cit. sic eni dic. q intellegi apls uoluit. Multi
eni uoce dicit. corde autem et factis ne
gant
Diuisiones. Non e diuisa gra p psonas pat's et filii
et spc sci. s; indiscreta e unitatis natura et tam
unu opus intelligitur.
Alii qde p spm. Inuenio scriptu ee in libro iob eode
sco uiro loquite. Ecce pietas e sapientia. abstine
re aut a malis scientia ē. in hac differentia in
tellegendu ē. ad cteplatione sapientia. ad ac
tione scientia ptinere. Pietate aute hoc loco
posuit di cultu. q grece dr theosebia. Ita hoc
ubi lr ista sententia in grecis codicib;.
Alii discretio spuu. Ut sciat discernere q cogitati
ones a dō. et q immittunt a diabolo.
Alii discretio spuu. Discretio sane difficillima cu
sps malus tamq tranquillus agit. do sine uexatio
ne alicui corporis. assupto humano spu. dic qd
potest. Quando etiã uera dic et utilia pdicat.
transfigurans se ut scriptum est uelut an
gelum lucis.
Alii inte'ptatio sermonu. Sermones uocat al
legoricas platones. seu in dic tionib;. seu in
orationibus. q in pphetis et euglis ubiq fere
repiunt. quas q inte'ptari sciunt. p gram sci spc
illa scientia hnt. possum p sermones misticas
etia uisiones intelligere. quales apparuere pha
raoni. et nabugodonosor. unde ioseph dic.
eoq d fiat sermo di. et in daniele legitur.
dic somniu et inte'ptatione ei indicabim. et
rex ait. sermo recessit a me. quas inte'ptari
utiq diuino munere collatu ē. Ait eni io
seph. absq me respondebit ds p'spera phara
oni. et daniel. ostendisti m q rogauim te. q
sermone regis apuisti nob.
Hec aut oma. Qd supius tam psonaru dixit.
ne p unu spm sem agi pstrel. ut q uni
nate st. et qd unu opat. opent tres.
Sic eni corp unu ē. Humanu corp dic. q
n potest ee. nisi mbris multis ēstet.
Omia aut mbra. Loquens de mbris xpi.
hoc ē fideles. n ait. sic et mbra xpi. S; totu
hoc qd dix xpm appellauit. Membra
multa corp unu xpc. q simul oms nos
cu capite nro xpo.
Si dixerit pes qm n su man. hoc ē n pos
se eu qui infirmus uidet. uit frs negare
ee de corpore. q n ē potens.
Si totu corp oculus. Id ē si oms ēent uni
opis. qm impleret reliq necessitas corpo
ris. cu ēstet multis officiis opus esse
ad gubnacula corporis.
Qd si essent oma unu. Manifestu ē q si
oms uni essent dignitatis. n dicerent
ē mbra. neq corpus. ido q uariis m
broru officiis corpus gubnatur.
N potest aut dicere oculus. Hoc ē n po
test potior dicere inferiori n mihi o
pus es.
Et q putant ignobilia. Despectis t hu
milib. exortatio necessaria ē. p qd ad
dat illis aliquis honor. ut fiant
utiles.
Et q inhonesta. Ita solent succincti pe
de nudo uesticula tenica incedere.
cu aut uideant ctēptabiles magis
honorifi. q solent uitam habere
mundiorem.
Honesta aut. Eis in qb studiu ptie et cu
satioñ in gre honestatis nichil ē. qd a nob
addat.

Γmbra de mbro. Vel se uocat mbru a q. a cui pdicatione corinthii q erant mbra xpi pcesserit. l xpm qui pcelt capud e.
Scd̃o pphetas .i. pphetas intelligim fitura dicentes. & scripturas reuelantes.
Tcio doctores. Doctores dic q litts & lectionib pueros imbuebant.
Opitulationes. Que in diusis artib officiis industriis cside rarant.
Gubnationes. Gubnationes uocat minoru psonaru plationes.
Gubnationes. Si & gubnatores q spualibus gubnaculis documto sunt.
Emulamini autē. Corinthii siquopere desiderabant gnra linguaru. s. horta t eos apls ut meliora carismata deside rent. & maxime gram pphetandi.

Ex ca-pite. 13. Non inflat. Id e n pudita excellentia lpta t. merito q. & n inflatur.
Omnia credit. Ipsa caritas q omnia credit n omni spui credit. ac p hoc qd e omnia credit s. do. qi n dictu e omnibus cre dit.
Omnia sustinet. Id e in do tolerat omia in psenti uita. qi credit omia de futura uita. Et suffert omia q hnc imittunt. qi spe rat omia q ibi pmittunt. merito nunq cadit.
Karitas nunq excidit. Ds dilectio e. & qui manet inqt in dilectione in do manet & ds in eo. Sicut e dom ds. ita dom di. Mane in do. maneat inte ds. Manet inte ds ut te cuneat. manes in do ne cadas. Quia sic de ipsa karitate apls dic. karitas nunq cadit. Quom cadit que cuna ds.
Excidit. Id e. cadit. qi & in hoc sclo & in fu turo erat fides. & spes in hoc sclo erat tan tum.
Siue pphetie. In die iudicii & pphetia eua cuabit. & uarietas linguaru cessabit. & scientia siue mundanaru reru. siue adq dispositione ptinet destruet.
Ex parte eni cognoscim. Quasi diceret. id e pphetia euacuabit & scientia destruet. qi ex parte sc. omne aut qd ex parte e inp fectu e. omne u qd inpfectu e euacua bitur.
Cu aut uenerit. Cu uenerit qd pfectu e. qd ex parte e destruet. u n ia ex parte. s. ex toto erit. qi fides & spes u res ipsa q creda t & speret. s. q uideat. teneat q. succedet. Ca ritas aut q hic t ib maior e n auferat. s. auge at & impleat. Conteplata qd credebat & qd sperabat adepta.
Te aut cognosca. Id e te cognosca pfecte dm sic cognitus su a do .i. pfecte. Ex ca. 14.
¶ Nemo eni audit. Id e intelligit. sic in euglo q habet aures audiendi audiat .i. intelligat. & in apocalipsi. Qui hit aure audiat qd sps dicat eccliis.
Spc aut loqt. In ipsa incognita ling sps s's loqbat misteria. & allegorica uba. q nemo intelligebat. n q gram intptandi habe bat.
Aut in reuelatione. Reuelatio e qn ps sp m scm in qcunq. tepr aliqd subito indicat. sci entia e cognitio studio & industria copa rata. pphetia e species reuelationis. doc trina genus ipsorum.
Ta multa. Quasi diceret. n e mirandu si p lingua dat sermo n manifestus. qi mul ta uidelicet st gnra lingu & nihil illa ru e qd n habeat ppa & distincta a ceteris uocem.
Oret ut intptet. Id e ut intelligat ipsa lin gua. & sic exponat. plerumq. eni sps loquebat p os hois extranea lingua. & tam homo n intelligebat ipsa lingua. Aut in ipsa lin gua plata misteria.
Sps meus orat. Id est sps qui datur in baptismo.
Sine fructu e. Id e sine copunctione qi n intelligo qd lingua loquor.
Ceteru si benedixeritis. Si uos loquentis incognita benedicat dm. t spu. t aliqd huiusmodi. auditor & idiota n audiens.

& n intelligens. nescit qm debeat respon
dere am. t gratias. nec ē q suppleat locu respon
sionis eius. i. q uice illius respondeat. cu oms
ignorent uba loquentis·
Frs nolite pueri. Idē nolite puerilia desida
habere. n considerantes quid utilitatis habeant ea
q desideratis·
In lege scriptu ē. Legis noīe pphetiā signi
ficat. ē aut hoc testimoniu in isaia h̄t ubi s.
in loqla labiu & ling altia loqtr ad poplm cui
dixit hec. requiescere facite lassu. & hoc ē me
u refrigeriu. & noluerit audire·
Itaq ling in signu. hoc ē in uelamine ling
incognite. obscurati st sermones di. ne uideant
a pfidis. ut cu audiunt incognite ling si
gnu sit. q ppt pfidiā factu ē. ne audientes
intelligant. Unde in isaia. Vade & dic poplo
huic. aure audietis & n intelligetis·
Si g̃ conueniat uniusa eccla. Confert utq & ex
collatione pcedentiu. ex utsq. pfert pphetiā
linguis·
Nonne dicent qd insanitis. Manifestu ē q si
oms diusis lingis loqnt. tumult fit q dā. ut e
tu popli. qsi freneticorum patientis·
Unusqsq urm psalmu hz. Sic legendu ē. Subau
diendu ē. unusqsq urm aliq̃s psalmu h̄t. aliu
doctrinā. & sic cetera.
Siue ling qs loqtr. hoc duo t tres. n plus lingis
loquantur. s; singli n simul oms. ne insanire ui
deant. ideo aut ut multu tres. ne occuparent
diē loqntes in ptes ear. & n haberent pphe
te temp disserendi·
Siue ling. Si ling incognita aliqs urm loqtr.
n loqr in audientia omiu. s; apud duos aut
tres. & p partes. i. incise. ut facili possit in
telligi cum exponitur
Si aut n fuerit int ps. Hic apte ostendit q
sepe loqbatr aliqs incognita ling. qua t in
contemplata misteria nec ipse intelligebat
Sibi aut loqtr & do. Id ē in corde suo loqtr.
dm laudans & deprecans·
Pphete aut duo. t tres dicebant: & unu prop
t unu pphetā. alii aliu loqbatr·
Qd si alii reuelatu fuerit. Si du duo t tres
pphete loquant aliciu eoru q sedent & auscultant.
aliqd reuelatu fuerit. prior ppheta q loqbatr
taceat. & pmittat illu loqui·
Et spc pphetaru pphetis subiecti st. Pluralit dicit
spc scs ppt multitudine pphetaru. cu sit un
spc. q repleb eos. q subiecti ē dr. q eos eri uo
luntatē eor nec loqi nec tacere copellit. & ē
responsio qsi aliqs diceret. an prior ppheta
potest tacere cu uult. & an singli possit pphe
tare cu eis aliquid reuelat·
Non enī ē dissensionis ds. Dissensionis spc eet.
si oms quos replet simul loqui copelleret·
Sic & lex dic. In genesi dic ds ad mulierē.
sub uiri po[testate e]ris. & ipse dn[abitur] t[ui].
An a uob ubu di pcessit. Hic datur intelligē
dū q supi redarguit corinthios [illegible]
ideo reprehendit eos dicens n debe[re] [illegible]
[illegible] iure. s; potiu exeplis aliaru [illegible]
re. q ubū di ab illis n pcessit. [illegible]
tolerabile eet. si aliquid [illegible]
Si quis uidetur ppheta [illegible]
difficilia [illegible]
[illegible]
A[illegible]
[illegible]
Si quis aut ignorat. [illegible]
q loqr apls. a dno ignorabitur [illegible]
Si qs ignorat. Nequaq ut scribis q [illegible]
rabitur. de hac re dix apls. [illegible] ista [illegible]
plectendus sit. q n ualet intelligentia [illegible]
discernere ineffabile trinitatis unitate. sicut
discernit in animo nro memoria. intelle
ctus. uoluntas. Aliunde dicebat hoc apls. le
ge & uidebis ea q loqbatr. q fide. t mores mul
tor edificarent. n quia paucorum eaq. tri
gia quantulacumq in hac uita de re tanta ee
potest intelligentiā puenirent. i. ut lingis
pphetiā pponeretur
Si qs ignorat. Qui multa in cruce gtiae xpi
& ab eade uia n recedentes. cetera q ista q sub
tilissime disserunt. ignorant q n perit
un de pusillis. p qb mortu ē. ad eande puē
niunt pennitate. ueritate. karitate. i. ad sta
bile. certa plenaq. felicitatem Ubi ma

nentib. uidentib. amantib. sunt cuncta pspi
cua & lingͣs loqui.

S. linguis loqui. Quasi diceret. quamuis pphe
tiā linguis ppono. linguarū tam grām
non uitupero

Ex capite . 15.

¶ Nouissime autem omnū. Sed hoc iā de cęlo
p̄ n̄ paruum tēp ascensionis suę.
Tamq abortiuo. Apparuit illi p̄mū de cęlo.
p̄ oranti in templo. Abortiuū aūt se dicit
q̄ tot tēp nat̄ in xp̄o aplatū accepit. in
cęlo dn̄o recepto cū carne.
Tamq abortiuo. Quasi abortiuū si uocat.
q̄ coactus ē ad dm̄ citti sic abortiuus
cogitur nasci.
Ego enī sū minimus aplōꝝ. Humiliat se &
tēpris c̄dulsan in se asscribit
Inanis ē pdicatio nr̄a. Ad detimtū eoꝝ psi
cere asserit. si crediderunt qd̄ futū n̄ est
& pudoris ē t[illegible] aliq̄ psiteant hoc se credidisse
qd̄ falsū ē. q̄ uerecundiā illis incutit & labo
res eoꝝ dic̄ inf[illegible] uosos. qd̄ nemo uiq̄. de
se patit audire. ut uidentes hoc c̄trase ee
reuiant ad fidē pristinam
Uel [illegible] resurgunt. Si uere ergo
[illegible] failis [illegible] sententias.
[illegible] ore illius cū q̄agū. Supra
[illegible] inferunt ā bono & docto homine.
[illegible] erubescens ille cui errore c̄sequi
ē unde relinquat errore. q̄ si in eodē
[illegible] uoluerit. necesse ē q̄ia illa q̄
dampnat tenere cogatur.
Vana ē fides ura. Fidē dic. qua dicit pec
cata sibi ee dimissa. p fide resurrectio
nis xp̄i.
Miserabiliores sum̄ omīb hoīb. Increduli
enī t̄ hac uita fruuntur.
Ita & in xp̄o omīs uiuificat. Omīs q̄ rena
ti sunt per xp̄m.
Unusq. aūt in suo ordine. In suo ordine
dicit. t̄ q̄ xp̄c p̄mū resurrexit. deinde re
surrecti cet̄i. t̄ q̄ martyr. ut martyr.
pastores. ut pastores. & cet̄i in h̄c modū
& sic intelligit in suo ordine. v̄ in su
ā dignitate.

Deinde hi q̄ sūt xp̄i. Id ē resurrecturi sūt & alij.
s; hoc tantū intione facit. pp̄ter xp̄iānā
dignitatem
Qui in aduentu ei credider. Id ē. q̄ crediderunt
eū aduenisse. pp̄t redimdos peccatores. &
uenturū pp̄t infideles iudicandos. & fide
les remunerandos.
Deinde finis. Ipse scilicet finis ē. ut sit d̄s
oīa in omīb. Alit̄ enī d̄r finis q̄ ptinet ad
c̄sumatione. alit̄ q̄ ptinet ad c̄suptione.
Alit̄ enī tunica finit̄ texendo. alit̄ cyb
comedendo. d̄s aūt oīa in omīb d̄r. ut
nemo eoꝝ q̄ ei coherent amor adu̅s; eū
sua ppā uoluntate. Manifestuq. sit omīb
qd̄ idē aplūs alio loco dicit. Quid enī habes
quod non accepisti.
Cum tradiderit regnū dō. Tradet xp̄o re
gnū in fine sc̄li dō & patri. cū ostenderit
ecclām sua & seruoꝝ suoꝝ pdicatione
ad dm̄ esse conuisam
Cū tdiderit regnū. Cū tradiderit regnū
dō & pat̄ ita dictū ē. ac si diceret. cū pdu
xerit credentes ad conteplatione dī & pa
tris. Tradet regnū dō & pat̄ dn̄s nr̄ ih̄c xp̄o.
n̄ se inde separato. nec patre. nec spu sc̄o.
qm̄ pducet credentes ad c̄teplatione dī. q̄
digni habebunt pduci ā fide ad spē. t ad
ipsam uisione. q̄ pducens dictus ē regnū
tradere dō & patri.
Cū tdiderit regnū. Nemo dubitet filiū
regnaturū cum patre semp. hoc ē regnū
tradere. regnū pat̄ ostendere. ipsū ee
ex q̄ omīs paternitas in cęlo & in tra no
minatur.
Cū euacuauerit. Euacuab xp̄c in fine
sc̄li omnem demonū pncipatū & pote
state. q̄ ult̄ n̄ habebit potestate temptan
di. & in teptationem inducendi ser
uos dī.
Donec ponat. Donec xp̄c omīs inimicos suos
ante diē iudicii sub pedib suis. q̄ alios
ad fidē sua c̄uertet. alios infernū claustris
tdet. n̄ ult̄ sibi t̄ seruis suis c̄tdictos. re
gnabit aūt & p̄ea. s; de hoc tēpre ābigu

Ex
pit

uin te poterat
Cum euacuauerit. Id ē. ut sit n̄ necessaria
dispensatio similitudinu̅. per angeli
cos principatus.
Inimica destruet̄ mors; In nouissimo di
e destruet̄ mors. q̄ nec hoēs ult̄ pecca
bt. nec ulla corpora ultra morient̄.
Ipse filiꝰ subiectꝰ. Manifestū ē q̄ hoc sedm̄
susceptione hoīs dc̄ tū. Cū dixit ei omā
subiecta fuerint. tc̄ & ipse filius subiec
tꝰ erit ei q̄ sibi subiecit omā. n̄ quasi m
n̄ ita sit. s; tc̄ manifestū erit
Vt sit ds̄ omā in omib;. Quid ē enī aliud
qd̄ p pphetā dixit. ero illoꝝ ds̄. & ipsi
erit m̄ popls̄. n̄ ego ero uita satietā. ego
ero gēuq. ab hostib; honeste desidant̄. &
uita. & salus. & uict̄. & copia; & glā
& honor. & pax. & omā bona.
Alioqn quid facient. Exemplo hoc n̄ fa
ctū illoꝝ pbat. sed fixam fidē in resur
rectionem ostendit
Si mortuus & mortuus dicit p peccatis. si
ē ad hebreos fundamtū penitentiȩ ab
opib; mortuis. dicit q̄. sin ē resurrectio
mortuoꝝ qd̄ facient q̄ p remissione pec
catoꝝ suoꝝ baptizant in memoria mor
tis & resurrectionis xpi. putantes qd̄
ipsi resurrecturi sunt. Abnegāt ei
sit baptismū. imitati fidē. qd̄ sacrilegi
u ē. A q̄bd̄a dr̄ & scriptū inuenit fuis
se q̄sdā impios q̄ baptizarent p his q̄ de
hac uita sine baptismo emigrabant.
putantes qd̄ talis eoꝝ baptism̄ p deē po
sō his q̄ sine baptismo moriebant̄. & ob
hoc tc̄ dictū. quid facient q̄ baptizant̄
p mortuis. sed n̄ ē credendū ab aucto
ritate stultoꝝ. aplm̄ uoluisse pbare.
qd̄ tantope apud plurimos habebat̄
incertum
Vt q̄d & nos piclitam̄. dicendo & nos. di
sertur psonas. ostendens n̄ catholicos
eē. q̄ p mortuis baptizantur.
Per uram glam f̄r̄s. Iuratio ē. ambiguita
te n̄ grec̄ sermo dissoluit.

Si sedm̄ hominē. Hoc ē sedm̄ humanū sensū.
q̄ caro ia resoluta reformet̄ ad uita mi
nime credit.
Ignorantia enī. Quasi diceret. ad hoc moneo
uos uigilare & n̄ peccare. ne imitemini uos
qui ignorant fidem.
Ad reuerentiā uob. Id ē ad hoc inq̄t hęc loquor
ut uerecundia habeatis. & uita uram in me
lius corrigatis.
Unicuiq. seminum. Exemplū melioratȩ
resurrectionis. non amissȩ sub
stantiȩ.
Non omis caro. Quadm̄ ex una impensa diu
sa animantiu caro ē. ita unī carnis hoēs
differt dignitate in resurrectione.
Non omis caro. In his omib; iste sensus ē. Sigura
carnis cū sint cuncta mortalia diffe
rt. tam int se p diuersitatib; animantiu.
& si corpora cū sint omā insibilia. diffe
rt tam p diuersitatib; locoꝝ. alia ē enim
celestiū glā. alia terrestriu. & si in locis
sublimibus cū sint cuncta caelestia dif
fert tam ipse claritates luminu. n̄ mi
ru ē qd̄ in resurrectione mortuoꝝ di
stabit glā meritorum.
Seminat̄ corpꝰ animale. Animale corpꝰ ē. dū
cybis sustentat̄ ut uiuat. Spuale. cū eu
nihil horu indigebit cursus ad uita.
Corpꝰ animale. Essentia illa q̄ humanū cor
pꝰ uiuificat. ex q̄ sui parte uiuificat corpꝰ
& trena appetit. animale dr̄. ex q̄ aut̄
sui parte ratione utit̄. & dm̄ diligit rati
onalis appellat̄. Hinc dr̄. seminatur in
tra corpꝰ animale. i. corruptibile. qd̄ tre
na appetebat. surgꝫ corpꝰ spuale. i. uo
luntate spc̄ p omā faciens.
Si ē corpꝰ animal̄. Cū dr̄ corpꝰ. frustra ad
dēt animale. n̄ eēt aliud spuale. ad cuꝰ di
screpantia uocaretur animale.
Si ē corpꝰ animal̄. Intelligit̄ q̄ corpꝰ anima
le dici. simile ceteris animalib; ppt mortis dis
solutione. & corruptione. q̄ cotidie cybo
reficit̄. & p ea separata animantis
copago dissoluitur.

Sic scriptum est. Deest assumptio. sed est corpus animale. et hanc probat.

Factus est primus homo. Habuit primus homo animam uitale et spiritale uel rationale. sed illi tantum in tione partis facit scripta. secundum quam adam et qui ex eo nati sunt uicturi erant.

Nouissimus adam in spiritum. Habuit nouissimus adam id est christus animam uitale et spiritale. sed illius tantum partis mentione secundum quam ipse christus et imitatores eius magis uicturi erant. nec hoc in genesi scriptum inuenitur. sed apostolo superiori sententiae additur.

Sed non prius quod spiritale est. Id est prius fuit corporis terrena appetentia. post ea spiritalis uiuentia.

Qualis terrenus. id est quales terreni tales terreni. id est mortales ex mortali.

Hoc autem dico fratres quoniam caro. Caro et sanguis est humanum et corruptibile corpus et est sensus. qui secundum appetitum sui corporis regnum dei possidere non poterit.

Caro et sanguis regnum dei. Et ne quisquam putaret secundum substantiam carnis hoc apostolum diffinisse. aperuit quod diceret subiungendo. neque corruptio incorruptelam possidebit.

Ecce misterium uobis dico. Id est secretum quod ante nesciebatis immutabimur. sed in melius.

Sed non omnes immutabimur. Hanc inmutationem utrum in deterius an in melius intelligi uoluerit. inferiora demonstrant.

In nouissima tuba. Quia non semel cum illo pugnatum est qui in antichristo uictus est. et hoc loco nouissime aduersus illum pugnabitur. ut iam in gehennam mittatur.

Et mortui resurgent. Quid sibi uult ista distinctio et mortui resurgent incorrupti. et nos commutabimur. nisi quia omnes incorrupti resurgent. Sed ex his iusti etiam inmutabuntur in illam incorruptelam. cui omnino nulla nocere possit corruptio. de proinde qui iam non commutabuntur. incorrupti quidem resurgent integritate membrorum. sed tamen corripiendi dolore penarum.

Absorta est mors. In fine seculi absorta erit mors et animae et corporis. in uictoria

per uictos in carne seruos dei concupiscentiis omnibus. nec ipsi. nec aliquid ultra morietur. Est autem hoc testimonium. inusitata translatione osee sic scriptum. ero mors tua o mors. quod idem significat. ipse enim uincit qui fidelibus suis uincendi facultatem tribuit.

Ubi mors uictoria tua. Insultantis et enim uerba sunt.

Stimulus mortis. Quo mors facta est. non quem mors fecit. peccato enim morimur. non morte peccamus. Sic itaque dictum est. Aculeus mortis. quomodo lignum uitae. non quod homines uita faceret. sed quo homines uita fieret. et quomodo lignum scientiae per quod scientia fieret homines. non quod sua scientia fecerit hominem.

Uirtus uero peccati lex. Quia auget peccatum per preuaricationem legis.

Uirtus uero peccati lex. Quoniam lex prohibendo auget peccati cupiditatem. nisi diffundat spiritus caritatem. Ex capite. 16.

¶De collectis autem quae in sanctos fiunt. Et apostolus paulus potest uideri de crastino cogitare cum dicit. de collectis autem in sanctos sicut ordinaui ecclesiis galathiae. ita et uos facite.

Secundum unam sabbati unusquisque uestrum ponat apud se tesaurizans quod ei placuerit. ut non cum uenero tunc collectae fiant. His et huiusmodi scripturarum locis satis apparet. dominum non hoc prohibere. si quis humano more ista procuret. sed si quis propter ista deo militet.

Per unam sabbati. Id est per unam diem septimanae iubet colligi ea quae ierosolimis sanctis mittebantur.

Ostium enim mihi apertum est. Ratio cur ephesi tanto tempore sit permansurus. Dicit enim ostium magnum aptum praedicationi suae. per quod prodesset praedicando ad corda audientium intrare.

Obsecro autem uos fratres. Ordo. obsecro autem uos fratres. ut et uos subditi sitis

Nostis domum stephanae. Hii cum apostolo fuere et quidam corinthiis qui cum apostolo erant et ipsi apostolo necessaria saepe ministrabant.

Si q̄s n̄ amat dn̄m ihm xp̄m sit anathema
maranatha. Maranatha q̄d int̄p̄tat̄ si q̄s dn̄m
ihm q̄ uenit n̄ amat abscidat.
Maranatha magis sirū ē q̄ hebreū. tam̄ ex sig
cfinio utrarūq; linguarū aliq̄d & hebreū
sonat. & int̄p̄tat̄ dn̄s n̄r uenit. ut sit sen
sus. Si q̄s n̄ amat dn̄m ihm anathema. &
illo cōpleto deinceps inferat. dn̄s n̄r uenit.
q̄d sup̄flue sit aduersus eū odiis p̄tinacib;
uelle cōtē. quē uenisse iā cōstat
Sit anathema maranatha. Simul greco
& siro utit̄ ūbo. si q̄s inq̄t n̄ amat dn̄m sit
anathema maranatha. Anathema greco
sermone dixit cōdēpnatus. maranatha dif
finiuit. donec dn̄s rideat ¶ Ca. I.

¶ EPLA. II. AD CORINTHIOS.

Corinthios in p̄ma ita laudat q̄si om̄s ta
les sint. cū n̄ sint n̄ q̄dā. Quibdā locis ita
rep̄hendit. q̄si om̄s culpabiles. cū sint q̄dā.
q̄dicendi cōsuetudo p om̄s scripturas diuinā ē
obseruanda. & multa absoluit.
Cū sit in uniusa achaia. Achaia uocabat̄ p̄uin
cia in qua ciuitas corinthus sita est.
Et ds totī cōsolationis. A cōsolatione incepit unū
refrigeriū dat eis. q correptionis cāusa fu
erant cōtristati. & patrem iniscedarū att pp
t diusa peccata. & ut cognosceret p̄ iniscedas
reformare pænitentes.
P̄ uīa exortatione. Quandā causā t̄bulationū
suæ supponit uidelicet. ut corinthii exemplo
ei puocati exortent̄ ad ferendū t̄bulationē.
& sic salutem sempiternā cōsequant̄.
Quæ opat̄ tolerantiā. Spē salutis æt̄nę opa
t tolerantiā. i. patientiā in seruis dī. q
pp̄t ipsam aduersa patiuntur.
Ut spes n̄ra firma sit. Cū p̄ncipalis causa
tolerantiæ illoꝝ dicta sit salus æt̄na. ali
ā adhuc causam supponit. ut uidelicet
sps sua q̄ p̄us habebat firma appareat.
Non eñ uolum̄ ignorare. Expon q̄d sup̄ius
dixit. siue aut̄ t̄bulam̄. & q̄d p̄tius. si
cut socii passionum.
Non eñ uolum̄. Ideo passiones p̄ssuras eū in
dicat. ut ostendat q̄ mala causā salu
tis eorū patiebat̄. ut n̄ grauiter ferrent si ab illo
corriperent̄. q tā aspera p illis tolerabat.
Quæ facta ē in asia. Non de tota asia hic loq̄t̄. q̄ to
ti mundi t̄tiā pars ē. s; de q̄dā p̄uintia q̄ ipsius
maioris asię pars ē. eciam noīe nuncupata.
Sed ipsi in nobis met ipsis. Id ē cōscientia n̄ra tantū
nobis morte respondebat.
Ut ex multarū p̄sonis. Causā cur adhuc eri
piat. ut uidelicet ex p̄sonis multarū facierū
ad dm̄ pp̄t eoꝝ p̄dicatione cōusis. grās agant dō
p eoꝝ p̄dicatione p̄ multos lintes eā donatione
fidei. q̄ in eis ē. Psonas aut̄ multarū facierū uo
cat. infantes. pueros. senes. & ceteros hom̄ utriusq;
sexus.
Nā gl̄a n̄ra. Ratio cur eos adiuuare debeant.
in orationib; uidelicet. q̄d cōscientia eoꝝ te
stis eis sit. q̄d sincere cōusati sit int̄ eos.
Nā gl̄a n̄ra. Ratio q̄mobrē de dō n̄ diffide
bat. q̄ in simplicitate cōusabat̄. & hęc ē gl̄a
cōscientię. simplicitas. & sinceritas.
Non in sapientia carnali. Sapientia carnalis ē
uoluptates diligere. labores uitare.
Sed in grā dī cōusati. Obseruantia bonoꝝ opꝝ q̄
p grām dī datur.
Abundanti⁹ aut̄ ad uos. Abundanti⁹ ad uos. q̄
cū ab aliis accep̄it. ab his noluit. ne argu
endi uos auctoritate amitteret.
Sic & cognouistis nos. Quasi diceret. in bono
cognouistis nos in p̄ncipio. & in bono cogno
scetis usq; in finem.
Qr gl̄a n̄ra sum̄. Efficere illos sp̄at. q gl̄a
bant in eo uelut in patre karissimo. unde
& gl̄am suā uidi testat̄ in filios obaudien
tes. & te uidi q̄n p̄derit. i. in die iudicii.
Et hac cōfidentia. Id ē pp̄t hanc cōfidentiā q̄
speram̄ p alterutrum glificari.
Aut q cogito sedm̄ carnē. Qui sedm̄ carnē
cogitat. te n̄ ipl&. q̄d disponit. q̄n aut p̄lo
nis aplioribus differt. aut certe lucri aut ap
paratibus uincit̄. Spualis aut̄ te disposi
tū n̄ ipl&. q̄m aliq̄d p̄uidenti p salute ani
mæ meditatur.
Non ē illo. ē. & n̄. Id ē p̄dicatio n̄ra n̄ docuit ad
inuicē & leuit mutare sententiam.

Non fuit illo e & n. Quasi diceret. pdicatio nra
n docuit hoes mentiri. qr magist nr que p
dicam nobis. n docuit nos de eade re dicere
e & n. i. pferre mdaciu. s; e tantu de re q
e. simul n ee de re q n est

Quotqt eni pmissiones di st. Merito xpc ue
ritate docuit. qr ds pat pmissiones suas. in
illo e & ia. i. uere copleuit

Quotqt eni pmissiones. Ois eni pmissiones di
in illo e & ia. i. in illo firmate st. qr in illo ipletu
e quicqd p salute nra pphetatu est.

Ideo & p ipsu am do. l. xpm do am dr. q qcqd
ds pat de eo pmisit. in ipso copleuit

Ideo & p ipsu am do. Manifestu e qr ido ueritas
e. hoc est am manifesta p xpm

Ad glam nram. Gta aplas fuit. ueracem pdi
care magistru. & in q pmissiones di coplete
st.

Qui aut cfirmat nos. Quasi diceret. qd in xpo
creditis n nre pdicationi iputare debetis. qr
ds e cui gra in fide cfirmam. & ad seruiendu
sibi nite delectam. qr & ia signo baptismatis
nos ab infidelib separauit. & spm scm aetne
hereditatis pign in cordib nris dedit

Et q unxit nos ds. Ide. q dedit regia honori
ficentia. ut dic petrus. Uia sum inqt ge
n regale. p unctionem spualem

& dedit pign spm. Si eni spm suu adhuc mor
talib dedit. dubiu n e. qia inmortalibus
addit glam

Qd parcens nobis. Idest nolens punire qs
dam ex uobis.

Nq dnam fidi urę. Fides n necessitatis s;
uoluntatis res e. Ido dic. n qd dnem fidi
urę. Dnat aut necessitate lex.

Adiutores sum gaudii uri. Sicut in malo
ope tristicia e. ita in emdatione gaudium.
huiq aut gaudii adiutor erat. du uolenti
se emdare. amonitione offerebat

Ca. 2.

¶ Si eni ego cristo uos. Si doctor corripiendo
ctristat discipulu. leticia illius e si discipulus
ad penitentia ctristatur.

Et qis e q me letificet. Quod ctristatis uos n le
tificor. n uos ipsi ad penitentia ctristemini.

Et hoc ipsu scripsi uobis. Idcirco hoc dic se
scripsisse. ut p ea ueniens n tr̄r unde ctrista
rer. sublatis uitiis

Si qs aut contristau. Si qs inqt peccans ctristauit
me. n me tantum ctristauit. s; uos ex parte.
qsda ex uob. ut n onerē uos oms. i. ido dico
uos ex parte ctristatos. ut oms tristicię n ipona om
nib. n eni oms sincere iusticia diligitis. potest
& ita intelligi. n me ex toto contristauit.
s; ex parte

Ne forte abundantiori. Ide. ne desperans de
se. daret animu ad mundu fruendu. qsi q
locu apud dm ia n haberet.

An in omnib obedientes sitis. Quantu dat in
telligi. obedientes hoc facto incestus pbat.

Hostiu m apru ee. Ureronym hostiu
apru ad diripiendu in domu fortis. & spolia di
ripienda

Eo qd n inuenerim titu. Titus iste inpres apli e
rat. & homi lingua expssius qua apls lo
qui poterat

Et odore noticię. Predicatione xpi ido dic o
dore. qsic qda cu n uident p odore cogno
scunt. ita inuisibilis ds p pdicatione xpi se
uoluit intelligi.

Quia xpi bon odor. Bon xpi odor e pdicatio
ueritatis. que odore in uita capit. q eglio
bonis moribus seruit ac egruit. Mortem
incurrit cui ab his q bene loqt uita dissen
tit. q editio & ia auditores obstringit. cu
recta pdicatio ab aliis p incredulitate au
dit in morte. ab aliis p fide suscipit ad
salutem

Bon odor sum do. In lege q hostias bono
uoto offerebat. bon odor do erat & accep
tabilis. ita ut pdicationis pię. nis doctri
nę odore pstat flagrante do.

Aliis qde odor mortis. Predicatio qde bo
nae an ut sq. s; q inobedientes st illis fit
pdicatio ordor mortis. i. peccata. in mor
tem

Aliis qde odor mortis. Incredul pdicatio
mortis. odor mortis e. audientes eni u
bu di sic acciput. qsi peste. ex q orit mor

Adulterantes ubū di. Ostendo apłos
tangit. q ūba di p mala interp̄tatione adul
terabant. ıd ē tollentes diuinū sensū pone
bant humanū.
Adulterantes ubū di. Adult̄ n̄ querit p̄lē. s;
uoluptate corpori explere. Tales sūt q ex
t̄reno comodo ubū di p̄dicant. n̄ gr̄a ut
filios sp̄uales generare.
Sed ex sinceritate. Ex deo. ı. qm̄ d̄s dedit co
ram deo. ı. ipso teste in xp̄o loq. hoc ē ei ex
potentia. & honore p̄dicare.
Sicut ex deo coram deo. Ex deo inq̄t loq̄m̄. q a
deo accepim̄ qd̄ p̄dicam̄ coram deo. q illi
placere contendimus ¶ Ca. 3.
Ep̄la n̄ra uos estis. Ep̄la inq̄t n̄ra uos estis.
ı. fides ur̄a. p eā laudam̄. eo qd̄ p̄dicatio
ne n̄ra uos ad fidē xp̄i c̄uertimus.
In cordibꝰ ur̄is. Idē. uos & fidē ur̄am obli
uioni n̄ tradit̄. sed in mea memoria uos
semꝑ estis.
Sed in tabulis cordis. Non ut carnalit̄ intelligat̄.
s; q lapis n̄ sentit. caro aūt sentit. c̄opara
t carni cor.
In tabul̄ cordis carnalibꝰ. Carnales aūt ta
bulas cordis dixit. n̄ carnales prudentiæ.
s; tanq̄ uiuentis sensusq; habentis in c̄opara
tione lapidis q sine sensu est.
Littera eni occidit. Attende & uide utrū de eq̄m
ꝑpt circūcisionē. ł sabbatū. ł de eq̄m aliud u
bratil̄ sacramtī. ac n̄ totū ꝑpt hoc dic̄. qd̄
littera phibens peccatū n̄ uiuificat hominē s;
potius occidit. augendo c̄oncupiscentiā & ini
quitate p̄uaricatione cumulando n̄ libet gr̄a
ꝑ legē fidi. q ē in xp̄o ih̄u.
Littera n̄ occidit. Dupliciter hoc intelligi po
test. ł q sine misericordia peccantes occidi iube
diceus. siq̄s hoc ł illud fecerit morte mori
at̄. ł carnalit̄ obseruata animā obseruan
tis occidit. Sp̄c aūt uiuificat. ı. sp̄ualit̄
intellecta. obseruantis animā uiuifi
cat.
Quod si ministratio mortis. C̄omendans & lau
dans nouū testamtū. dic̄ eni. si ministratio
legis ueteris formata litteris fuit in tabulis
lapideis moysi. in tanta glām. ut filii isrl̄
faciē ei uidere n̄ possint. ꝑpt claritatē uult
eī. q tam transitoria fuit. qm̄ n̄ magis mi
nistratio noue legis erit ap̄lis in sempit̄na
glām. Vetus aūt lex dr̄ ministratio mor
tis. ut q sine misericordia peccantes puniebat.
ł q p aduentū xp̄i ad litteram obseruata ani
me morte ministrat. Nouū ū testamtū mi
nistratio sp̄c dr̄. ł q sc̄s sp̄c ꝑ ipsū obseruan
tī dat̄. ut q in eo uetus lex sp̄ualit̄ & in
telligitur. & obseruatur.
Ita ut n̄ possent intende. Quod n̄ poterant
filii isrl̄ intende in faciē moysi ꝑpt glām
uult̄ ei. signū erat. q in lege xp̄m intellec
turi n̄ erant. & ideo uelam in faciē moysi & il
los positū erat. ut n̄ intenderent sic scriptū
ē filii isrl̄ usq; in finem.
Nam nec glificatū ē qd̄ claruit. Ordo. ıd ē qd̄
claruit. nec glificatū ē in hac parte ꝑpt ex
cellentem glām. Exponit glām p̄dicatorū
noui testamenti. dic̄ n̄. qd̄ facies moysi q in
legis ueteris latione claruit n̄ potest dici glifica
ta in c̄osidatione illius partis. ı. si ad ap̄loꝝ glām
referat̄. ꝑpt excellentē glām qua hn̄t & ha
bituri sunt.
Quod euacuat̄. Velam ueteris legis aufert̄ nc q m̄
exponit̄. q eq̄d legales obseruationes signi
ficauerunt.
Qm̄ in xp̄o euacuabit̄. Velam̄ ueteris legis in fide
xp̄i tantū aufert̄. & ideo in cordibꝰ iudeoꝝ
manet n̄ reuelatū. q in xp̄m non
credunt.
Dn̄s aūt sp̄c ē. Ordo. sp̄c sc̄s ē dn̄s. ı. potest
opari qd̄ uult. ac p hoc quos uult illuminat.
q̄s uult in tenebris ignorantiæ deserit.
Vbi aūt sp̄c dn̄i ibi libtas. Exponit causam
cur n̄ iudei libe possint intelligere uet̄ te
stamtū. & c p̄dicatores noui testamti ipsū
libe intelligant. uidelicet q illi sp̄m dn̄i
hn̄t. hi habent.
Nos ū om̄s reuelata facie. Nos inq̄t om̄s ap̄li
reuelata facie n̄ coop̄ta sic moyses celeste
glām dn̄i speculantes. ad ipsam eni ē inten
tio n̄ra q nc p speculū & enigma uidemus.

in eandẽ gl[ori]am q[uae] adhuc n[on] q[ua]lis ẽ appar[et]. s[ed] q[uasi]
si q[ua]da imago uidet[ur]. fide. & bonis opib[us] trans
formam[ur]. in hoc n[on] c[re]tendum. ut c[on]formes ei
fieri possim[us] a claritate fidi[ei] nem[p]e. in clari
tate speciei. l[e]t a uirtute in uirtute[m].
Nos u[ero] om[ne]s reuelata facie. [per] fidẽ speculantes
ad eandẽ imaginẽ transformari speram[us]. u[el]
ut similes inueniam[ur] transac[t]a hac uita i[n]
maginis gl[ori]e d[e]i. Vn[de] ioh[ann]es. Scim[us] inq[ui]t q[uonia]m
cu[m] apparuerit similes ei erimus.
Gl[ori]am d[omi]ni speculantes. Hoc speculu[m] si q[ua]ram[us]
[pro]fecto illud occurrit. q[uo]d in speculo n[on] ima
go n[on] cernit[ur]. Hoc [con]facere conati sum[us] ut
p[er] hanc imagine[m] q[uo]d nos sum[us] uidem[us] utcu[m]q[ue].
ad q[ua]m n[on]dum sumus. tanq[uam] p[er] speculu[m]. Speculan
tes [er]g[o] dix[it] p[er] speculu[m] uidentes. n[on] de specula
[pro]spicientes. Q[uo]d u[ero] ait in eande[m] imaginem
transformam[ur]. utiq[ue] imagine[m] d[e]i uult in
telligi. eandẽ dicen[s]. ista ipsam scilic[et] q[ua]m
speculam[ur]. q[uia] eade[m] imago d[e]i ẽ. & gl[ori]a d[e]i sic ali
bi dic[it]. Vir q[ui]de[m] n[on] debe[t] uelare caput cu[m] sit
imago & gl[ori]a d[e]i. Transformam[ur] [er]g[o] dixit. de
forma in forma[m] transim[us]. & mutam[ur]
a claritate in claritate[m]. N[atur]a in reb[us] creatis ex
cellentissima cu[m] a suo creatore ab impietate
iustificat[ur]. a deformi forma formosa tra[ns]
formatur in formam. Est q[ui]ppe & in ipsa
impietate quanto magis da[m]nabile uitium.
tanto certi[us] n[atur]a laudabil[is]. & ob hoc addi
dit de gl[ori]a in gl[ori]am. de gl[ori]a creationis. in
gl[ori]am iustificationis. Q[uam]uis possit & h[oc]
aliis modis intellegi. q[uo]d dictu[m] ẽ de gl[ori]am in
gl[ori]am. de gl[ori]a fidei in gl[ori]am speciei. de gl[ori]a
qua filii d[e]i sum[us]. in gl[ori]a[m] q[ua] similes ei erim[us].
q[uonia]m uidebim[us] eu[m] sicuti est.
Tamq[uam] a d[omi]ni sp[irit]u. Q[uo]d aut[em] adiunxit tanq[uam] a
d[omi]ni sp[irit]u. ostendit gr[ati]a d[e]i nobis c[on]ferri ta[m]
optabilis transformationis bonu[m].

Ca. 4.

¶ In q[ui]b[us] d[eu]s huius s[ae]c[u]li excecauit me[n]tes. Quasi
diceret. q[ui] n[on] solu[m] inuisibiles creaturas. s[ed]
[et]ia[m] hoc uisibile s[ae]c[u]l[u]m regit. potestate ta[m]
c[on]trariu[m]. in q[ui]b[us] d[eu]s excecauit mentes infideli
u[m] huius s[ae]c[u]li. q[uo]d si de diabolo dictu[m] ẽ d[eu]s
huius s[ae]c[u]li. sic intelligit[ur]. ut euuglio [pri]nceps
mundi. & in ep[isto]la ad ephesios. ad[uer]sus mun
di rec[tores] tores.
Non enim nosmet ipsos p[re]dicam[us]. Ostendit
q[uo]d n[on] sint ambulantes in astutia. neq[ue] ad
ulterantes u[er]bu[m] d[e]i. & q[uo]d dixerit eu[an]g[eliu]m
gl[ori]e [Christ]i. & n[on] dixerit eu[an]g[eliu]m n[ost]r[u]m.
De eo in q[uo] dix[it] d[eu]s mortuis. s[e]c[un]do cur
p[re]dicent uidelic[et]. scientia p[re]dicandi de
dit illis d[eu]s.
Illuxit in cordib[us] n[ost]ris. Illuminant enim ut
cognitione[m] h[ab]eant gl[ori]e d[e]i p[er] d[omi]n[u]m.
Scientie claritatis d[e]i. H[a]ec ẽ scientia gl[ori]e
ei[us] qua scim[us] ipsu[m] ee lum[en] q[uo] tenebre n[ost]re
illuminant[ur]. & id ipsu[m] attende quem ad
modum inculcet.
Habem[us] aut[em] thesauru[m]. Thesauru[m] scientie
claritatis d[e]i dicit ap[osto]los habere in terrenis
corporib[us]. ut q[uonia]m aliquid sublimit[er] ag[unt].
uirtuti d[e]i imputet[ur]. & n[on] eis.
In omnib[us] tribulatione[m]. H[oc] ostendit q[uam] idonei
erant p[re]dicatores. q[ui] passi tribulationem
n[on] angustiaban[tur]. i[d est] n[on] tantu[m] opp[ri]meban[tur]
ut cederent. aporiaban[tur]. i[d est] inopia pati
eban[tur]. & aderat pastor d[eu]s. deiciebant[ur]. i[d est]
uberib[us] p[ro]sternebant[ur]. nec mortificaban
tur.
Semp[er] enim nos q[ui] uiuim[us]. Exponit qualit[er] intel
ligere debeam[us] mortificatione[m] ih[es]u.
Ergo mors in nob[is] opat[ur]. Increpatio p[ar]ticula
inq[ui]t mortis nos subim[us]. uita a[utem] uit p[re]sentes
uos diligentes.
Ergo mors in nobis opat[ur]. dubiu[m] n[on] ẽ q[uod]
in martirib[us] [Christ]e occidit[ur]. Vnde uita
q[uae] resurrexit a mortuis [Christ]e mortali
carni eorum p[re]stabitur.
Vita aut[em] in nob[is]. Hoc dic[it] q[uia] p[ro] salute eor[um] mor
ti subiiciebat[ur] h[abe]ns eunde[m] sp[iritu]m. i[d est] co[m]mune[m]
cu[m] illis p[er] que[m] fides firmat[ur]. s[e]c[un]d[u]m q[uo]d
scriptu[m] ẽ. Credidi. & q[ui] credidit au
det p[re]dicare hoc.
Habentes aut[em] eunde[m] sp[iritu]m. Q[ui]d ẽ [pro]pin
de sp[iritu]m. i[d est] que[m] iusti q[ui] habuerit q[ui]
ista dixerunt.
Om[n]ia enim p[ro]pt[er] uos. Ordo. om[n]ia p[ro]pt[er] uo[s]

instruendos patimur
Omnia enim ppt uos. dplz picula pati n timuit.
ut plures crederent. & abundans di donu
ut p paucoru grarum actione minueret ad e
rumelia di. s; multis pficiens affluerot p mul
toru grarum actionem ad glam.
Ut gra abundans. Id e ut gra. i. grarum actio
abundans grarum actione facta. p multos a
bundet in gla di. Quasi diceret. ad hoc
patim. ut exemplu patientie a nobis disca
tis. & do gras referatis. & multi alii
uobiscum

¶ Capite quinto.

Ad edificatione ex do habeam. Corpus imor
tale significat. cui forma ia in caelis est
in dni corpore declarata
Ad edificatione. Id e imortalitate ppara
ta nobis qua induendi sum in fine. cu re
surrecturi sum a mortuis. & att. in q nolum
expoliari. s; supuestiri. ut absorbeat mor
tale a uita. Si fieri potest. sic uellem fi
eri imortales. ut ia ueniret ipsa imortali
tas. & nos sic sum mutaret nos. ut morta
le hoc nrm absorberet. n p morte corp
poneret. ut in fine iteru reciperet. Quauis
g a malis ad bona transeam. tam ipse
transitus. aliquantulu amarus e.
Na & in hoc ingemiscim. Id e in illa domu
suspiram. cupientes ibi ee.
Si tam uestiti. Id e si exeuntes de corpore
xpm induti fuerim. in xpo enim baptizati
xpm induim. siue spu sco erim digni su
pmissa celesti gla
Nam & q sum in tabnaculo isto. Dic nos
grauatos passionib corporis. postulatio
nes ad dm dirigere. ne sim nudi spu sco
Te enim supinduu gla poterim. si exuti cor
pore n despoliati a spu sco fuerim. Ac sic
absorbitur mortale a uita. ne ulterius possit
mori. aut passionib iplicari. Non enim
dicendu e absorberi a uita. qd ad hoc
surgit ut penis arguatur.
Supuestiri. Id e si fieri potest. cu hoc cor
pore uellem in celu ferri. & ibi im
mortales fieri.

peregrinam a dno. Ds ubiq e. s; q sedes di in
celis e. & illic sep uidet. ido hic positi ubi n
uidetur. peregrinari ab eode dicim.
Habem magis peregrinari. Quia inqt n potest
fieri ut ad dm tam cu corpore. eligim ma
gis separari a corpore. & psentes ee ad dm.
Ideo contendim. Id e siue in hac uita positi. siue
ante tribunal xpi. psentes placeam ei.
Omis n nos manifestari. Omes astabim ante t
ribunal xpi. ut ferat unusqsq. scdm ea q p cor
pus gessit. n scdm ea q si diuti uiueret gestu
rus fuit. siue bonu. siue malu. Scim & ia par
uulos scdm ea q p gesserit corpus receptos. l
bonu. l malu. Gesserit aut n p se ipsos. s; p
eos q pro illis respondentib. & renuntiare
diabolo dicunt. & credere in dm. Unde
& numero fidelium coputant pmanente ad
sententia dni dicentis. Qui crediderit & bap
tizatus fuerit. saluus erit
Siue enim mente excedim do. Mente excedere.
in diuina conteplatione ee. & hoc dic pp
t dm. n ppt laude hominu facere.
Siue enim mente excedim do. Quid e mente exces
sim. Ut illa uideam q n licet homini loq.
Qd e terpantes sum uobis. Non inqt iudica
ui me scire aliqd int uos n isi ihm xpm & hu
crucifixum
Siue sobrii sum. Sobrii erant apli. cu ab il
la altitudine celestis conteplationis descen
debant. ad ordinanda subiectorum uitam
et hoc dic se ppt utilitate subiectorum face
re. n ppt humanam
Estimantes hoc qm siun. Estimam inqt
qm si xps mortuus e p omib hoib. & omis ho
mines p honore illius mori debent
Itaq nos ex hoc nemine. Itaq inqt qa xps
mortuus e p omib. ut hoes p honore illi
moriantur. ex hac csideratione nemine no
uim scdm carne. nemine. i. sua gente.
& n q illu xpi.
Itaq nos ex hoc nemine. Itaq nos am nemi
ne nouim scdm carne. s; q illorum secu iu
ta futuram ita q. psente meditabatur. q resur
gentes comutabuntur. am inqt nemine.

8

nouim͂ sedm carne. i. ta certa spe tene
mꝰ finẽ nrẽ incorruptionis. & imortalita
tis. ut amodo ia in ipsa noticia gau
deamus.

Nsi cognouim͂ sedm carne dnm. Priusqua
in xpm crederent. aptls sedm carne cog
nouit eu. q tantum hoem estimabat.

Et si cognouim͂ sedm carne xpo.
Carne naq. hoc loco n ipsã corporis nri
substantiã qm dns & ia p resurrectione
suã carne appellat dicens. palpate & ui
dete q sps carne & ossa n ht. sic me uide
tis habe. s; corruptione mortalitate q.
carnis uult intelligi. q te n erit in nob.
sic ia in xpo non est.

Siq g noua creata. Omis g noua creata
i. popls innuat p fide. ut habeat uitam in
spe. qd in re p ea pficiat. In xpo ht gra qd
in se sperat. Itaq. no uetã transieri sedm
spe. q in ia n ẽ tep uetis testamti. q tepale
& carnale regnu expectet a do. Et facta st
oma noua sedm eandẽ spe. ut regnu celoꝝ
ubi nulla erit mors. atq. corruptio pmis
sum teneamus.

Qm qde ds erat in xpo. Ds inqt erat in xpo.
mundu recõcilians sibi. q ubu caro factu ẽ &
habitauit in nob. ut n solu ds in illo eet. s;
& ia ipse ds eet.

Obsecram͂ p xpo. Obsecram͂ inqt p xpo. i.
taq uos obsecrãt. Quid. reconciliari
do.

Obsecram͂ p xpo. Ido obsecrat. ne aliq ne
gligentia medicine gra effectu careat.
qm ade tep q morbis mortalib medicam͂
ni possint infundi.

Eu q n nouerat peccatu. Ordo. ds pat fe
cit eu. i. xpm peccatu. i. hostia p peccato. ut
nos efficerem͂ iusticia. i. iustificati in ipso.
i. in fide ihu xpi.

Eu q n nouerat p. Nouerat eni p sapien
tia. n nouerat p experientiam.

Pro nobis peccatu fecit. Hoc ẽ sacrificiu p
peccatis. p qd reconciliari ualerem͂. Ipse
ẽ g peccatu. ut nos iusticia non nra s; di.

nec in nob. s; in do. sic ipse fuit peccatu. n
suu s; nrm. nec in se s; in nob. ostensum simi
litudine carnis peccati in q crucifix ẽ de
monstrauit. Hec ẽ illa iusticia di n q ip
se iust ẽ. s; q nos ab eo facti. Ca. 6.

¶ Ne in uacuu grãm di. Grãm di uocat re
missione peccatoꝝ. qm in uacuu recip q is
se bonis opib n exercet.

Tepre accepto exaudi te. In isaia sic legit.
In tepre placito exaudiui te & in die sa
lutis adiuui te.

Nemini dantes ulla. Vigilantia sua omem
amputat offensione. ne misteriu ei uitu
peret. Vituparet eni si q doceret. opib n
compleret.

Vlla offensione. Id ẽ. exeplu prauitatis.
q uidentes offendere possint.

In sedicionib. In tantu do deuot erat. ut
nec sedicio fiducia. quã in do habebat
minueret.

In laborib. Manib eni suis laborabat ne
cui grauis esset.

In longanimitate. Grandis animi erat.
in baiulandis infirmitatib frm.

In suauitate. Suauis erat. q sic argue
bat. ita & blandiebatur.

In ubo ueritatis. Vbu ueritatis erat in
eius doctrina. q n aliud tradebat q.
qd a do acceperat.

In uirtute di. Virt in eo erat. q p si
gna & pdigia idoneu ministrum
se pbabat.

Parma iusticie. Parma iusticie. s.
munita in psperis. & in aduersis. & siue
glosi. siue uiles. & seu infames. seu bone
fame habeantur.

Parma iusticie. Maliora n inquaꝝ si
nistra st arma iustoꝝ. sic ide dic aptls.
Parma iusticie dextra. & sinistra. de
p glãm & ignobilitatẽ. Atq. ita deinceps
cetera exequit. dextra arma demonstrans
glãm bonã fama. ueritatẽ. qd cognosce
scebant. qd uiuebant. qd n mortificaban
t. qd gaudebant. qd multos ditabant.

qd̄ oīa possidebant. Similitꝰ ignobiles. ꝙ malæ famę habebant. qd̄ se ductores putabant. qd̄ ignorabant. occidebantur. excecebant. ꝯtristabant. egere. de nihil habere uidebant.

P armis iustitiæ. Libra se fuisse fideli⁹ significat. ꝙ incredulis. dū his qui euglm̄ di glām. ꝙ eis q ignobilitatem putabant. ꝙ his ꝗ fidi bona fama ꝙ q mala faciebant. integru ꝙ constante se prebuit.

Vt seductores. ꝙ ueraces. Quasi diceret. n̄ ē mirandū si uituparā ꝙ laudarā. qa alii putant nos seductores. alii ueraces. ꝙ alii cognoscit. alii nesciunt. ꝙ cetera ꝙ sequunt.

Os nrm̄ patet ad uos corinthii. Hoc libertatis causa loqt. ꝙ puræ ꝯscientiæ. Male enī sibi ꝯscia mens loq trepidat. sensū pdit. in uerbis errat.

Cor nrm̄ dilatatū ē. Redarguit auaritiā illorū. ꝙ dic eos a se n̄ accepisse. tenacitatis exēplū. qi cor suū aptū ꝙ dilatatū ē in dando. s; huiꝰ uitii fontes ē in uisceribꝰ nostris.

Cor nrm̄ dilatatū ē. Ex cor dilatat q fiducia bonę ꝯsciationis gaudent in sese. aut spe futuræ pmii in tribulatione non angustiantur.

Non angustiamini in nob. Id ē. in nob n̄ ui distis angustię ꝙ tenacitatis exēplū.

Angustiamini aūt. Hoc dic. n̄ erat magistris ascribendū. si discipli male uiuunt. qa qd̄ p uniq ad magistros n̄ tacuerunt.

Eandē aūt hntes. Ordo. taq filiis dico. hntes eandē remunerationem.

Qm inhabitabo in illis. Ieȝechiel sic dic. erit tabnaculū meū in eis. ꝙ ego ero eis ds̄. ꝙ ip si erunt in populum.

Ppt qd̄ exite de medio eorū. Isaias ita le git. recedite. recedite. exite inde. pollutū nolite tangere.

Q immundū ne tetigeritis. Quid ē tangere immundū. n̄ ꝯsentire peccatis. Quod aūt exire in de. n̄ facere qd̄ puniā ad correctionē malorū.

¶ Neminē lesim̄. Pseudo enī apli nocebant illis. corrumpentes sensus illorū. circumuentione astutia.

Non ad ꝯdēpnationē urām. Id ē. n̄ ppterea hec cōmemoro. ut callide dicā uos fecisse. qd̄ me fecisse nego.

Prædixi enī quod in cordibꝰ nrīs. Supiꝰ dixit. epla nra uos estis. scripta in cordibꝰ nrīs.

Prædixi enī. Id ē. participes uult eos habē. ꝙ ad psentes passiones p xp̄o. ꝙ ad futuram uitam.

Multa m̄ fiducia apud uos. Fiducia hec de pma eplæ correctione ē. quā qa n̄ aspere susceperit. fiduciā dederit amonendi se.

Foris pugnę intꝰ timores. Pugnę erant corpori. dū cedebant. animo timores. illic enī timor ubi intellectus ē. s; timor ppt credentes. ne passione ul scandalizarent.

Referens nob urm̄ desidiū. Nuntiauit titꝰ desidiū habere illos emendandi se. flere qa peccauerant. emulatione habere p aplo. qm addiscentē karitatē ei ergasē. ceperit illū defendere ꝯtra aduersarios.

Vram emulationē. Id ē. qlr alt emulat desidiū alti. ut me uideatis.

Videns qd̄ epla illa. Ordo. epla illa uos ꝯtristauit. ꝙ si ad horam.

Contristati enī estis. Demonstratio de q penitentia dicat. ē enī mala penitentia.

Vt in nullo detrimtū. Detrimtū auditor ex pdicatione doctoris patit. qm pceptis eiꝰ inobediens existit. ꝙ post peccatū. peccatū inobedientiæ addit.

Vt in nullo. Id ē. ut oīa nra effectū hant in uob. ꝙa qd̄ ꝯtristamus uos.

Quę enī sedm̄ dm̄ tristia. Alia ratio qd̄ ꝯtristati sunt sedm̄ dm̄.

Seculi aūt tristicia. Seculi tristicia ē dolere qd̄ sua tribuat. aliena n̄ rapiat. ꝙ cetera huiꝰ.

Quantā in uob opat sollicitudinē. Sollicitū enī fit ne denuo peccent. ꝙ defendit se ab infestatione demonū. indignat in se ꝯtra alios peccantes. timent qa peccauerit. desidant se reformari. ꝙ incipiunt pati

zelu bonoꝝ opu pficiendoꝝ · & q̄d deligēt
iudicant in se ipsos.
In cōtaminatos ēē negotio · In q̊ iudicandu
peccatorē in eū qui uxorē patris accepit
Igit̄ si scripsi uobis · Ostendit scripsisse ma
gis ꝑpt eccl̄am q̄ in uno male agente mul
ti cōfundant · & uno cōtumelia patiente mul
ti indignant · Emdando ḡ inuitu & polluta
scificando · & eccl̄as recōciliando · totā popli
sollicitudinē se habē demonstrat
Ideo & cōsolati sum̄ · s. aduentu titi · & ꝑpt stu
diū uestrū
De uob̄ glat̄ sum · Apd titū glād ē apl̄s de
corinthiis · dicens eos ēē benignos ·
Sꝰ sic om̄ia uob̄ in ūitate · Id ē sic ūita loq̄ti sum̄
uob̄ de aliis · ita ūita loq̄ti sum̄ sibi de uob̄ ·
¶ Et altissima paupt̄as · Cū tenues ēēnt Ca. 8.
facultate aīm̄ diues inuent̄ · ita ut eu
cū lacrimis offerret · & sic cogerent accipi
a se · q̄d accipiendu n̄ uidebat · q̄ plꝰ erat
q̄ poterat totū substantia
altissima ·i· pfunda
Et altissima paupt̄as · Paupes erant trena
rū rerū · sed diuites simplicitatis · & be
nignitatis eorum ·
Quia scdm̄ uirtutē testimoniu illis reddo ·
Ordo · Testimoniu illis reddo · q̄ scdm̄
uirtutē · & sup uirtut̄
Obsecrantes nos grām · Id ē p̄cantes me ut
pmittere eos grām & comunicationē fa
cere de sua substantia in hanc elemosina
q̄ fit in scōs q̄ sūt ierosolimis ·
Et n̄ sic sperauim̄ · Quia n̄ hoc animo offe
rebant · ut redimerent ppositos suos uitia
eoꝝ paterent̄ · Dant ḡ se do · dū emendat
uitia · deinde frīb̄ dū offert supe̅.
Ita ut rogarem titū · Intantu inq̄t largita
te eoꝝ puocatꝰ sum · ut rogarem titū ut sic
cep p̄dicatione & amonitione sua pficiat in
uob̄ & ia grām · i · largitate istam
Sꝰ p aliorū sollicitudinē · Exortat ut penuri
a patientib̄ mittant supe̅ & p eoꝝ sollicitu
dine q̄ reuelent bonu animu suu ostendant.
Cognoscitis grām dn̄i · Quasi diceret ꝑpt amore xp̄i
libent̄ debetis ūra largiri · q̄ ipse diues ꝑpt
nos paup fac̄tus est
Qm ꝑpt uos egen̄ fac̄tus su · Ibi tn̄ accep paup
tate n̄ram · ubi serui forma indut̄ ē · semet
ipsum exinaniuit · & ne diuitias ei expa
uesceres · & ad eu accedere cu tua mēdici
tate n̄ auderes. Ibi accep inq̄t forma ser
ui · ibi n̄ra indutus ē paupate · ibi se pau
pauit · ibi nos ditauit
Si enī uoluntas ꝓmpta ē · Qm̄ corinthii adh.
op̄ ministeriu puocant · h' eis uidet̄ · ut S
n̄ plus tribuant q̄m possunt · ne plus forte
offerentes · coacti n̄ uoluntariu uident̄.
sine mercede sint · q̄ q̄ coactus aliq̄d facit
mercedem n̄ habet
Sꝫ ex equalit̄ · Non enī plus exigit̄ q̄m sibi
debent retinere · q̄ diliges pximu tuu
sicut te ipsum
Vra habundantia illoꝝ inopia · Id ē · q̄ fa
cultates h̄nt ministrent scōꝝ inopiis · ut
tn̄ scī illic ubi s̄t diuites & isti inopes co
municeant his uice rependentes mini
sterio illorum
Vt fiat equalitas · Hęc ē equalitas · ut q̄ isti
in hoc t̄pre ministrant scīs · reddant il
lis uices in futuro
Qui multu habuit n̄ habundauit · Plus
h̄nt scī in spe futuri scli · qua hi q̄ in t̄pre
uident̄ diuites · & tam equabunt̄ illic utq̄
ut sic beneficio horu · scōꝝ inopia susten
tat̄ · ita beneficio scōꝝ diuites fiant · in
futuro sclo in q̄ uident̄ paupes ·
Qui multu · s · collegerat · i · apli q̄ go
mor n̄ habundauit · i · n̄ plus habuit
qua gomor
Et q̄ modicu · s · collegerat · i · min̄ q̄ gomor
n̄ minorauit · i · n̄ min̄ habuit q̄ gomor · In
exodo aut ita habet · Nec q̄ plus collige
rat habuit min̄ · nec q̄ min̄ parauerat
repperit minus
Quę ministrat a nobis · Ordo · a nob̄ de
stinata · ad dn̄i glām · & ad uoluntatem
Deuitantes hoc neq̄s · Quasi
diceret · id ē misim̄ fr̄m bonu testimoniu
cū tito · ne q̄s uituper̄ nos in hac elemo

sma dicens nos ex ea aliqd ad nrm opu
retinere
Deuitantes hoc. Idō hoc subito. ne negli
gens circa cura scoꝝ iudicarer. si segnius
hoc agerē.
Puidemus eni bona. eluidat. bona cora do.
dū qd iubet ds circa ministeria scoꝝ docet.
cora hoīb. qt tales mittit ad h. op excogitan
dū. q ip̄ britate sua n faciant eis scandalū.
Sine p̄ tito. Dic frem qm mittebat
ad corinthios multa fiducia habere in eis.
ꝑ titu. & alios aptos bene tractart.
Ostensione ġ q̄ē. In illis inqt quos uob mit
timꝰ ostendite qua karitatē habetis. & q̄
bona sit glatio nra ꝑ uobis. Ca. 9.
¶ Qm achaia parata ē. Post macedonā acha
ia parata dic. deinde & corinthu fiant
parati.
Erubescam nos. Si imparati inqt fueritis.
nos uerecundia habebimꝰ. in hac substan
tia. i. elemosina. uos forsitan non ha
bebitis.
Et pparent repmissā benedictione. Ordo &
pparent benedictione hanc repmissā pa
rata ee, sic quasi benedictione. n qsi
auaricia. pmiserant eni aplo qd ita p
pararent hanc elemosina. ut benedictio
eet. non auaritia.
Qui seminat in benedictionib. hicm be
nedictionibꝰ seminat. q bona uoluntate
sub spe futuꝛ retributionis hoc agit.
Qui administrat sem. Idē q dat uobis un
de elemosina faciatis. dabit p data
elemosina unde uos sustentare possi
tis. nec ppt hoc tam remanebit quin
sem urm multiplicet & frugesce
re faciat.
Et multiplicabit sem urm. Dan̄ti ad
dit. ut eo aplius habeat unde lar
giri.
Non solū supplet ea q desit. Quatuor dic
sem p administratione huiꝰ officii. i.
beneficii. Scis eni q̄ sc̄ ierosolimis neces
saria exinde ministrant. & p mul
tos alios pbantes hoc ministeriu do grās
referuntur. & multi exemplo corinthioꝝ
puocati. & illis scis q̄ sc̄ ierosolimis. & mul
tis aliis plurima largiunt̄. & ut ipsos
corinthios uideant. ppt eminentē glaꝝ
qua hnt sedulo depcant.
In obedientia cfessionis urę. Quia du
eglm xpi pdicarem uobis. statī fuistis obe
dientes. ad cfitendū xpm.
Gras ago sup inenarrabili. In qbda codi
cib repit inenarrabili. ¶ Ca. 10.
¶ Qui psens audea. Ordo ē. audea in qsda
i. aliqd moleste infera. qbda urm
ea cfidentia. Confidentia itaq. fidu
cia seueritatis significauit. qua in epla
tantū habere putabat. & ido comonet
ne eade seueritate psens utat. sic no
sperabant
Na arma militię urę. Arma militię
xpianę sc̄ uirtutes. q potentes sc̄. auxi
lio di ut destruant munita diuisi
calliditatib cśilia aduersarioꝝ. seu ho
minū. seu demonū.
Ad destructione munitionū. Arma spu
alia fides ē incorrupte pdicationis. p qm
uincit munitiones. i. pncipes spualia
nequiae. q se extollit & armant a fide
lium animos ad credendū xpo.
Cśilia destruentes. Superiori sententiae
cungit. n scdm carne militamus
xpo.
Et in captiuitate redigentes. Captiuat
intellectū. dū cradicente ratione
uincit. & ad fide xpi humile & man
suetu induc it.
In obsequ xpi. In. & pad. & p ea intelli
gi potest. ut sit sensus. Captiuam intel
lectū ad obsequ xpi. i. intellectu q ē
cra obsequiu xpi.
Que scdm facie sc̄. Idē. diligent cśidate
opa eoꝝ. qui cspectu uro tantu bona
agt. ne forte uos seducant.
Que scdm facie sc̄. Hc uult eos q pala sc̄
cśidare. i. ea q dicturꝰ ē. qt aptas diiudi
care.

Nā & si aplus aliqd. Quasi diceret.
posse dicere apli sum⁹. & plus nobis obedi
re deberet.
Non erubescā. Merito erubesceret si se
se aplm diceret. & n eet.
Ut aut n existimer. Hoc dic occasione illi⁹
sententię qua supi⁹ dixit. parati ulcisci
omem inobedientiā. ut inquit n existimer
a uob terq. terrere & ope qd minor n imple
re. Sciatis qd minor ubis. impleturus sum
fac ti.
Ut n existimer. Ipse potest uidi terrere.
p eplas. q neq. duc tortitatis alicui⁹ est.
neq. psens fiducia habet arguen
di.
Non n audem inserere. Inserit & copa
re se fac aliqb. q opa eo⁊ imitant. Non
inqt uolum⁹ imitari eos q se ipsos comdan
tes adulant uob. s. bona ura laudam⁹.
mala punim⁹. qles ubo. tales & fac to.
Nosmet ipsos metientes. Metientes
sumus nosmet ipsos nob. i. in csciencus nris.
& coparantes nosmet ipsos nob. i. nris uirib.
ne plus t aliud dicamus. t conem qua facere
possum⁹. t debemus.
Nos aut n in imsu glabim⁹. In tantu inqt gla
bim⁹ ut uros nos ee aplos dicam⁹. hec e eni
msura glie nre q missus e nob ds.
Non enim qsi. Exponit qualit intelligendu sit
qd supi dix. n in imsu glabim⁹.
Quasi n ptingentes ad nos. Hoc e n qsi n mis
si fuerim⁹ ad uos in pdicatione. superextendi
mus e ult extendi qm creditur.
Non in imsu glantes. Si alii ante hc aplm
in pdicatione corinthiorum laborassent. & iste
se eo⁊ aplm uocasset. in imsu. i. ult modu
glari uideretur.
In uob glari. Magnificari se credit. apd
dm. si augeant in fide auctores allius.
Scdm regulā. Regula uocat regim. scdm
inqt qd nos regim⁹. a uob. t p uos a do
magnificabimur.
Que ult uos st. Spe inqt habem⁹ euangli
zandi fide xpi. in illa loca q ult uos sunt.
In habundantia aut dic. t qr hec pdicano
sup pdicatione corinthio⁊ habundabit. t qr
uita erit habundantia donoru di.
Non in aliena regula. Non inqt spe habe
m⁹ glari in alieno regimine. in his uideli
cet locis q ppata. i. euanglizata st ab
aliens apostolics.
Non in aliena reg. Non audet in hos q alus p
dicantib crediderit. ne in alienis laborib
uideret glari. sed hoc intit ut eis pdicet
qb n erat annuntiandu. ut glam suo
labore adqrat. glam aut istam dno dan
da significat dicens. q glat in dno glet.
Non enim q se ipsu comdat. Veru e
qr illu dns comdat. & pbat e. qm dignu
habet ac mittit. ut pdicet donu ei. Qui
aut n mittit. n illu comdat. ipse aut se
comdat. qr n missus pdicat. Ca. 11.
¶ Utina sustineretis. Incipiens se laudare in
sipiente se dic. qr dic tu e. n laudent te
labia tua s; pximi tui.
Emulor eni uos. Emulatio e mot⁹ mtis pp
t alienu statu. Rogat g ut patient ferant
reprhensione sua. qr ipse circa opa eo⁊ mo
uet. eo motu q scdm dm est. Est eni
malus mot⁹ q inuidia appellat.
Emulor eni uos. Qui locutus e amore eo⁊
se dicturu ostendit. ut n magis ad laude
eo⁊ pficiat. s; ad horu pfectu. ut discant
quemadm parenti suo in eugli faueant.
Despondi eni uos. Causa cur eos emulet
qr uidelicet anulo fidi desponsauit eos
uni uiro scilicet xpo. ut exiberent se
ipsos castā uirginē sibi.
Despondi n uos. Ne desponsata e pfecta uir
go e ad nuptias pducenda. i. cu se ctinet a
corruptione scli. Illo aut tepre nu
bet. q uniuersa mortalitate pexuta im
mortali cceptione fecundat.
Virginē castā. Virgo e uniusa pfecta in
tegritate fidi. ctinendo se a corruptio
ne scli. ad nuptias pducenda. nubet aut
cu integra immortalitate
fetabit.

Timeo aut. Ostendit q̄ causa cogit de se
uera prestari. n̄ ut se laudet. sed ut illos de
formet. q̄ sub noīe xp̄i cōtra xp̄m p̄dicabant.
hoc eni agit ut audiant seductores. q̄s diabo
lo cōparat ppt astutiam

Nā si is q̄ uenit. Si is q̄ uenit p̄dicator et ā
do n̄ misit. alia fidē p̄dicaret nob. et p ea si
lꝫ aliū spm̄ acciperetis. utcūq tolerabile eet si
ei duratione pateremini. Possetis n̄ dicere. p̄dica
tio huī melior ē q̄m pauli. Nc ū cū eande fide
p̄dicet. et ex sua parte plura respuenda addat.
pati n̄ debetis. Et hic incip exponere illud mo
dicū insipientię. de q̄ supi dixit

Nā sūs. Loq̄t hoc loco de ueris p̄dicatorib. q plep
corinthiorū uariis errorib fluctuabat. Nā alii
pseudo aplis. alii aplis fauebant. q̄ cū dno fu
erant. de q̄b aplꝯ dic. Si potior a xp̄o ab illi uob
p̄dicat fuerit. aut potior sp̄c dat. recte nob
eos preponeretis

Et si imperitus sermone. Hoc n̄ ad aplos ptinet.
s; hos tangit q̄s pferebant corinthii causa ac
curati sermonis. cū in religione uis sermonis
sit necessaria n̄ sonꝰ dulcis.

Et si impit. Vel humilitatis causa h. dic. ut q̄d
ut q̄dā dicūt impedite fuerit lingue. Sententia
tam causa fuisse dic. q̄d tanta opat sit

Aut nūq̄d peccatū feci. Seipsū humiliauit eni
id q̄d debebat n̄ exegit

Nā q̄d m̄ deerat. Quasi aliq̄s responderet.
Unde ḡ uiuebas

Rm̄ hęc glā n̄ infringet. Glā ē a licitis
abstinere maxime ad aliorū salutē

Ut in q̄ glant inueniant. Glā pseudo aplorū
in pecuniis erat accipiendis. Ideo aplꝯ refu
tau hoc. ne illis similis uidet. q̄ n̄ hoc ab aplo
fuisset uitatū. maior occasio illis data fu
isset decipiendi

Inueniant sic et nos. Quidā gra mēdacium
p̄dicatorū sine stipendio p̄dicabant

Nā huiusm pseudo apli. Reddit causā ē q̄ dā d
lorū sine stipendiis p̄dicarent. h. n̄ inq̄t trāsfi
gurant se in aplos xp̄i

Iterum dico ne q̄s putet. Sep ppont. q̄d p mul
tis interpositis prosequatur

Iterum dico. Ita inq̄t et sepe narro uitia eorū
ne q̄s audiens me redarguere illos. putet in
sipientem

Ut et ego modicū glor. Modicū hoc dic q̄
i in ub n̄ in sensu est

Nō loquor scdm dm̄. Scdm dm̄ n̄ loq̄t. q̄ ad
carnis timore hęc ptinent. nec de inflatione
apd dm̄ surgit glā. q̄ apud dm̄ humilitas
gloriosa est

Et ego glābor. Concessio adūse partis. q̄d te
coperent sit. qm̄ coedentū nihil ē nocitū

Libent eni suffertis. Causa ē cur fallaciū p̄dica
torū glām uelit glāri in se. q̄ uidelicet corin
thii libent ferebant insipientia illorū. cū q̄dā
ipsorū in ubo di sapientes eent

Si q̄s uos in seruitutē redig. Id. in carnales ob
seruantias legis. q̄ seruili timore ipleri se
faciebat dicens. si q̄s h. t illud fecerit mori
atur

In seruitutē r. Redigebant in seruitutē p
stultitia. ut famularent pseudo aplis.

Si q̄s deuorat. Contenti erant deuorare
res suas a falsis doctoribus.

Si q̄s accip. Accipere est. dolo aliquem ca
pere

Si q̄s in faciē uos cedit. Quid sit in faciē cedi.
hoc ē contēpni. et despici. q̄d q̄dē n̄ ido dicit
aplꝯ. ut illos n̄ sustinerent. s; ut se magis q̄
eos sic diligeret. ut seipsū p eis uellet ipendi.

In faciē cedit. In faciē cedit in eū os
iniuria irrogat. Nc hoss significat q̄ q̄dē eent
ex gnre habrahę. obtrectabant eis q̄d
eent ineruditi. unde seq̄t scdm igno
bilitatem dico

Scdm ignobilit. Vilit inq̄t dico. q̄si nos
ipotentes fuerim hoc id ē facere. Magni
ficentia n̄ possem dicere q̄si nos potentiores n̄
fuerim q̄ facuit facere

A iudeis q̄nq̄es. A iudeis q̄nq̄es uapulasse se ee dic.
et p singlas uices q̄drāginta pcussiones unam
min̄ accepisse. i. xxx viiii. Preceptū q̄ppe
in lege fuerat ut uapulantes q̄draginta plaga
rū numerū n̄ excederent. s; undē te modū
erga delinquentes misericordie reparent.

Unde una pcussione quasi p misedã et remit
tebant
Quis infirmat. Hoc ẽ alium qd subseq̃t int
ta copulanda st. q̃ extrinsecus ponit
Que infirmitatis meę st. Jd ẽ. ea dicã q̃ in
firmitas mea patit. nichil ẽfingens. Ca. 12.
¶ Siue in corpore nescio. Hoc aplm ignoras
se intelligam. utrũ in corpore fuerit qm
ẽ anima in corpore. cũ corp̃ uiuere dr. si
ue uigilantis siue dormientis. siue in ex
tasi a sensib' corporis alienata. an omino de
corpore exierit. ut mortuũ corp̃ iaceret.
donec pacta illa uisione mbris mortuis ani
ma redderet. & n̄ qsi dormiens euigilaret.
aut extasi alienat'. denuo rediret in sens'.
si mortuũ omino reuiuisceret.
Raptu huiusm. Significat sup firmamtũ in
tellec͡tu nuro c̃elu de spualib' celis raptu se
met ipsum
Pro huiusm glãbor. P huiusm hoie. i. q̃ ta digne
do ut hoc expiret. glãri se dic. & n̄ multa
pte dicere qi de se loq̃t. ne laudare se
uideatur.
In infirmitatib' meis. In infirmitatib' inq̃t
meis glãbor. Exponere uo pssuras passionũ
& infirmitates angustiarũ n̄ uidet glosũ.
si flebile. ideirco se in hĩs glãri dicit
Neqs me existimet. sup id. Neqs me existimet
inq̃t sup glãm meã tendere. quã limes
meritorum admittit
Sine magnitudo. Hoc remediũ datũ est
aplo. ut iniuriis pssus animo n̄ possit ex
tolli magnitudine reuelationũ. qr ocio
su pec̃t necesse haberet. in his q̃ uidat
ex tol l i.
Ut me colaphizet. Ne extolleret taq̃ iu
uenis. colaphizat taq̃ puer. & aq̃s ab
anglo satanę. Quid ẽ hoc. Dolore qdã
capitis tradit exagitat uehement. Dolore
aut corporis pleruq. iniurium ab anglis sa
tanę. s. h. n̄ posse n̄ pmissi. Ita & scs iob
sic pbatus est
Nã uirt̃ in infirmitate. Ita ẽ sci ea uirtute
dic ee q̃ habet infirmitate cõtria cũ q

legitime certet. ut pea coronet.
Suffic̃ t' gra mea. Responsũ sibi dic ut suf
ficeret. sibi gra di. q̃ uires tolerandi ad
debant. unde glãndũ subiungit qm mu
rus humiliat. a xpo aut uirtus toleran
di pbetur.
Cum infirmor. Verũ dic. q̃ te uincit xpi
ani cũ pdere putat. & te pdit. cũ pfidiu
se uicisse gratulatur.
Nihil enĩ min' feci. Supm dic. sic qb da
uidebat. Ita & hoc erant qd apls paulũ
Tã & si nihil sum. Quamuis inq̃t
sedm grudã stultorũ opinione nihil sum.
ea tam feci sup uos q̃ solent aplm designa
re. Omem patientiã int uos habui. signa
& pdigia & cetas uirtutes cũ op' fatti feci.
Distat aut int signũ & pdigiũ & uirtuti.
Signũ genl' ẽ pdigiũ. uirt̃. gen est uius q'.
Virt̃ potest uocari & tam miraculum
Signũ illud tam. qd in q̃cũq. tepre aliqd
significat. Pdigiũ quod in futuro tantu
Quid ẽ enĩ qd min' habuistis. Superiore sen
tentiã pbat. nichil min' feci & cetra. Quasi
diceret. Ex hoc liquet me nihil min' fecis
se aliis aplis. qr uos nichil min' habetis.
qua pcede q̃ instrucc̃ te st ab eis. Quales e
ni st magistri pbant discipuli. sic omia q̃
sine se ee non possunt
Quid ẽ enĩ qd min'. Ostendit n̄ min' illos
habuisse sed ampli'. qd gratis illis euglm
pdicauerit. qd nullis ecclis ecessũ est.
dicente dno. dignus ẽ opari mcede sua.
Donate m hanc iniuriã. Omis stult' bonu
ẽ accusator. ut hos q̃ impetos ostendat.
uenia ab eis postulat ei factũ. de q̃ lau
de dignus est
Nec enĩ debent filii parentib'. Patre se eor
significat. carnales tam patres st. qui
filiis tesaurizant. Nã spuales dignũ ẽ
ut a filiis accipiant supt. hic aut intan
tũ se pbat nolle accipe. ut tnsferat cau
sã carnalis patr. ad spualem
Ego aut libentissime ipendã. Dic n̄ solũ sua
p salute eorũ ipende se. s; & ia mori ;

Cum venero humiliet me deus. Illis peccantibus se humiliari dicit. quia uti pius pater eorum peccata deflet.
Et lugeam multos ex his. Cum dicit ut lugeam multos ex his. probat quosdam ex his egisse penitentiam. quosdam non egisse. quod ita adversum est quod dicunt novatiani fornicatores non posse agere penitentiam. ¶ Capitulum .13.

¶ Ecce tertio hoc venio. Non dicit quod bis venerit, et hac tertia vice venturus sit. sed quod bis se praeparavit. et venire non potuit. sed hoc tertio apparatu venturus sit.
Ut praesens bis et nunc absens. In primo adventu suo in praesentia omnium his praedixit id quod subsequitur.
An experimentum quaeritis. An experiri vultis quid valeat Christus vobis inferre iratus.
An experimentum quaeritis probationem quaeritis Christi loquentis in apostolo dum praeceptis non obeditur. volentes probare si audeat vindicare.
Sed potens est in vobis. Potens est in his Christus quae viderunt in nobis id est mortuos suscitatos. demones fugatos. haec omnia virtutis sunt. non infirmitatis.
Nam etsi crucifixus est. Quasi aliquis diceret. Quomodo eum non infirmari dicis. sed potentem esse. quem constat esse crucifixum.
Sed vivit ex virtute. Vivit et vigore et fortitudine plenus est. sicut ad Hebreos. Vivus est sermo dei et efficax. Ex virtute dei id est ex verbo patris a quo assumptus est.
Nam et nos infirmi sumus in illo. Idem in illa fide in qua ille infirmus fuit id est in carne. potest intelligi in illo. in praedicatione eius.
Sed vivimus ex virtute dei. Non est inquit mirum si Christus ex virtute divinitatis potens est. cum nos infirmi ex eadem virtute fortes simus.
Sed ut vos quod bonum est. Orat ut his benefacientibus dum non auderent corripere quasi humilientur. ut humiliati vel reprobi appareant. probati a deo videntur. dum vindicant peccatores. auctoritate concessa. Si ergo quos vindicent non sint cessante in eis auctoritate quasi reprobi videntur.
Nos autem ut reprobi simus. Quasi diceret. nos pati enim poteramus. sic in conscientiis vestris reprobi simus. tantum vos id quod bonum est faciatis.

Non enim possumus aliquid. Hoc dicit quia potestas non est data contra veritatem. ut arguant bene viventem. sed pro veritate. ut vindicent in eum qui inimicus est legis.
Adversus veritatem. Contra veritatem id est iusticiam orando possumus. sed illis bona facientibus suis orationibus efficere. ut in conscientiis eorum probi appareremus. non enim iustum est nec placet deo ut hi soli apparere gratia. non propter id tantum ut videntes bonum exemplum accipiant.
Sed pro veritate. Pro veritate orando potest sanctus homo. quando id a deo petit quod iustum est.
Quando nos infirmi sumus. Hoc est infirmari. non exercere potestatem. hos autem optat fortes esse. ut bene viventes vitia vincant. et praeterea habeant a se vindictam vel correctionem.
Gratia domini nostri Ihesu Christi. Dilectio dei misit nobis salvatorem dominum. cuius gratia salvati sumus. et ut possideamus hanc gratiam salutis facit communicatio sancti spiritus. Hos enim dilectos a deo et salvatos. gratia Christi tuetur. ut trium perfectio consummatio hominis sit in salute.

¶ Epistola ad Galathas. [illegible]

Apostolus non ab hominibus. Quidam putabant eum non esse apostolum electum a Christo. sed ab aliis apostolis. aut ab Anania. hoc abnegat. ut maioris auctoritatis sit apud eos quibus verbum dei praedicabat.
Non ab hominibus. Idipsum dicens. dividit ut ostendat ipsa multitudine narrationis nullo modo illos verum dicere.
Non ab hominem. Qui ab hominibus mittitur mendax. qui per hominem verax esse potest. quia deus verax potest per hominem mittere. Priores sunt apostoli a deo per hominem sunt missi. per Christum scilicet et adhuc mortalem. novissimus apostolus per Christum cum patre iam immortalem.
Qui suscitavit eum a mortuis. Novitatem significat futurae vitae. cuius primitiae dominica resurrectio.
Gratia vobis et pax a deo. Gratia dei est qua nobis donantur peccata. ut conciliemur deo. pax autem qua reconciliamur deo.

Ut eripet nos de p̄senti sclo. Liberavit nos xp̄c a p̄sen tis scli uita. in q̄ multa de illis q̄ n̄ conueniebant fi ebant. constituit q. in spe future uitę. qd̄ nullo m̄ p̄ stare nob̄ lex ualuit.

Nequam. Sclm p̄sens malignū ppt̄ malignos hoīes q̄ in eo sunt uocat. sic maligna domum ppt̄ malignos inhabitantes.

Miror qd̄ sic tā cito. Conuenīens p̄ncipiū no uitati fac̄ torū. Sic eni posuit miror q̄si q̄ res accidit q̄ nūq. fieri credebat̄.

Qd̄ sic tā cito transferimini. Galathę ista pars ex iudeis. pars ex gentib̄ ad fide xp̄i ab ap̄lo fuerant cūsi. sed p̄ discessū ei uenerant pseu do p̄dicatores q̄ eos q̄ ex iudeis cūsi fuerant cogebant iudaizare. eos u̇ q̄ ex gentib̄ ad fi de xp̄i uenerant elemta adorare. dies & annos obseruare.

Tā cito transferimini. N̄ dicit transduci mini. s; transferimini. quasi exanimes ali quos. & q̄ animi motu n̄ h̄ant.

Qd̄ sic tā cito transferimini ab eo. Vt n̄ uideant̄ a xp̄o tantū discedere. adiecit ab eo.

Qd̄ n̄ ē aliud. Euglm̄ ē bona enuntiatio. P̄re dicatio g̊ illorū euglm̄ n̄ erat. q̄ bona enun tiatio n̄ erat. Potest & ita intellegi. aliud euglm̄ obseruatio iudaicę legis q̄ ab euglio xp̄i n̄ discordat si sp̄ualit̄ intelligat̄. hoc eni qd̄ ait n̄ ē aliq. i. si desint illi q̄ carnalit̄ & p̄ uerse eam intelligant.

Qd̄ n̄ ē aliud. Euglm̄ s; ē aliud p̄t id qd̄ sine p̄se sine p̄ aliū dn̄s dedit. ia nec re cte euglm̄ dici potest.

Qui uos c̄tbant. Cū dixisset c̄tbant uos. n̄ dix̄ & c̄tuunt. s; uolt̄ c̄u̇te euglm̄ sed ma net firmissimū & inconcussum.

Sⁱ licet nos aut angls. Ostendit qd̄ n̄ se illis p̄ponat. s; ueritatē uindicat.

Aut angls de celo. Hoc adiecit ut neq. loci neq. p̄sonę ueritati p̄ferret.

Modo eni hoīb̄ suadeo. Quasi diceret. Non adulando loqor uob̄. s; increpando leuitatē urām. ut placeam dō.

Modo eni hoīb̄ suadeo. Hoc dic̄. ut ostendat se q̄ p̄ ueritate huiusmodi u̇ba deprōsit.

nullius momenti eos qui sibi derogaue rant existimans.

Modo eni hoīb̄ suadeo. Sensus iste ē hoīb̄ suadeo & n̄ dō. dō eni manifesta sum & q̄ hoīb̄ suadeo. q̄ro hoīb̄ placere. Si hoīb̄ placerē. i. placere q̄rere. xp̄i seruus n̄ ess em.

Notū eni uob̄ facio fr̄es. Ad hoc respondet qd̄ sup̄ dix̄. n̄ ab hoīb̄. neq. p̄ hoīem.

Neq. eni ego ab hoīe accepi. Quasi diceret. hō me n̄ docuit. q̄ ego n̄ didici ab hoīe.

Audistis eni c̄usatione. Dicendo q̄lit̄ p̄ lege desudau̇at. ostendit q̄m lege n̄ spreu̇. s; qd̄ melius cognouit elegit.

Sup̄ multos coetaneos. Bene coetaneos. h. eni maiꝰ si iuuenib̄ uehementior uidebat̄.

Abundantius emulator. Imitator t̄dita nū q̄ erant c̄tiꝰ ecclę. Lex eni sp̄ua lis ē. Multa aut̄ t̄didant dissoluentes man data di ppt̄ t̄ditiones suas eos.

Et q̄ me segregauit. Segregauit q̄m de uen tre matis. quisq̄s a carnaliū patrū c̄suetudi ne certa separat̄. Adq̄eścit aut̄ carni & san gui q̄sq̄s carnalib̄ p̄pinquis carnalit̄ suaden tib̄ assensitur.

Ecce corā dō q̄ n̄ mentior. Iurat utiq. iurado q̄ a malo ē n̄ iurantis s; incredulitatis eiꝰ ē. q̄ iurare cogit̄. Ita ita intelligit dn̄m p̄hi buisse a iurando. ut q̄ntū in ip̄so ē q̄sq. n̄ iuret. qd̄ multa faciūt more h̄ntes iurando n̄e taq. magnū aliqd̄ aut suau. ¶ Ca. ii.

¶ Continuo n̄ adq̄eui carni. Non dic̄ ep̄las. s; ne q. hoīb̄. sed carni & sangui. & dix̄ stati. n̄ exposui. exposuit u̇ p̄ea illis.

Seorsu aut̄ illis. Hoc n̄ ido fac̄ tūc. qd̄ ali q̄ falsa dixerit. ut seorsū paucioribꝰ ue ra diceret. s; aliq̄ tacuerat. q̄ paruuli portare n̄ poterant. Infec̄ tione q̄ ip̄sius op̄ erat. ut scirent c̄ta ap̄li.

Qui uidebant aliqd̄ ēē. Carnalib̄ hoīb̄ꝰ uident̄ ēē aliqd̄. na n̄ s; ip̄si aliqd̄. Q. si eni boni ministri di s̄t. xp̄c in illis est aliqd̄. n̄ ip̄si per se.

Ne forte in uacuū c̄rerē. Ne forte in ua

uin curro. aut cucurri. Quasi p interro gatione dictū est intelligendū e. ut ex eo appareret. eū n̄ inuacuū currere aut cucurisse. q; ia attestatione cetero nichil ab eglii ueritate dissentire pbatur.

Currere aut cuc. Id ē. nequādo existimaret ppt aliqd ū erroq; & ceteris apostolis inconueniens.

Sneq; titus. Voluerūt alii apli ut tit̄ cir cucideret ppt uitandū scandalū. qrūdam fideliū q ex circūcisione credidant. s; n̄ pmisit eū circūcidi apls. ppt qsdā falsos xpianos. q cūsabant int̄ fideles. ut explo rarent libtatē eorū. q circūcisione & ali as carnales obseruationes n̄ curabant. & ad hoc explorabant ut libtatē ea aliq calliditate destruerent. & legales obser uantias psuadent. & pbat q n̄ sit su bie tus apostolic.

Vt ūitas euglii pmaneat. Id ē ut sit eadē pbatio euglii. ūm ueritatē eē pditum. cū aduersarios nr̄os neq; qn apud illos e rantus non pmuimus.

Vt ūitas euglii pmaneat. Veritas euglii e sine circūcisione & aliis legalib obser uationib moralia dī pcepta seruare cum fide.

Ab his aut qui uidebant. Ordo. q aut uide bant ab his ee aliqd. Petru & iohem & ia cobū significat. q maioris ut ceteros aplos dignitatis erant. q; paulo colūnas uoc. Dic q nichil ad se ptinere. ostende qles & loco & scientia ante uocatione fuerint. Non aliis aplis derogat. s; q; galathę alid apostolos ult modū magnificabant. huic eos pferentes. atq; ideo auctoritatē ei in liore habebant. ostendit se eqle eis fuis se. & euglm dnī xpi ab eis n̄ accepisse.

Ab his aut. hoc dic ne uane uideat et maiores se extollere. & e uniacen ab eo loco ubi dr s; neq; tit. usq; in aut q uidebant.

Se et cū uidissent. Id ē ex ēttrio p reprhen sorib in psectionis. apphatore psectionis fuerunt.

Potest & sic ordo ee. s; ē cū. ut nos qde in gen tesi rem q st ētraria circūcisioni.

Qui uidebant colūne ee. Petrus & iohs. & ia cob honoratiores ceteris erant. q ipsisse trib dns in monte ostendit. in significatione suire gni. cū an vi. dies dixissz. Sūt hic qdā de cir cūstantib q n̄ gustabt morte. donec uideant fi lui hoīs in regno suo.

Dextras dederūt m. Dic uenisse eē iherosolimā & euglm cū aplis contulisse. dextras sibi datas fuisse. i. signū cōcordię. signū cōsonantię. qd ab eis q ipsi didicerant. in nichilo di screpabant.

Et barnabę societatis. Phoc qq; ostendit se discipulos xpi n̄ fuisse discipulu. alioqn n̄ se socium uocaret.

In facie ei restiti. Neq; n̄ negam in hac sen tentia fuisse ia pe̅trū. uiq & paulus fuit. N taq; te eū qd in ea re uerū eēt docebat. s; e simulatione q gentes iudaizare cogebant. arguebat. n̄ ob aliud n̄ q; sic illa omia simu latoria gerebant tāq; uerū eēt qd dicebant illi. q sine circūcisione. atq; aliis ppuu ob seruationib ubrię furos putabant credentes saluos esse non posse.

Simulat & n̄ iudaice uiuis. Simulat uiuebat q indiscrete cū omnibus uiuebat. & nemine inmundum putabat.

Quom gentes cogis. Exemplo suo beat petrū cogebat gentes iudaizare. i. ritū iudeos seq. qndo ipse in psentia eorū q ex iudeis credidant a cōsortio gentilium more iudaico se sub trahebat.

Nos ex genib peccatores. Peccatorū nom gen tib imposuerant iudei. ia uetusta qdā supbia. tāq; ipsi iusti eent. uidentes stipulā in oculo alieno. & n̄ trabem in suo.

Et n̄ ex g. Sic ut uit e uit irridentes. & irri sores. uit murmurantes. & murmuratores. uit scribentes. & scriptores. & cetera similia. i ta scripta peccatores appellare cōsueuit. nal de iniqs. & grauib peccatoros sarcina o neratos.

Qd si grentes iustificari. An forte q in xpo

uoluerit iustificari peccauerit. Quia si iusti
erant utique aliud querendo peccauerunt. sed si ita
e inquit. ergo xpc peccati minister est
Querentes iustificari. Est obscuritate inuolu
tus intellectus. uult autem dicere. quod secundum legem
non iustificem. accessimus ad xpm quasi per eum iusti
ficandi. si autem hac spe in eum credentes inuenim
ur peccatores. qui legem non custodimus. uidetur aduen
tu suo peccatorum extitisse pur(s)or.
Numquid xpc peccati minister est. Ex persona infirmorum
hoc sibi obicit. dixit supra iudaeos et peccatores esse.
peccata subintulit quod etiam iustificentur ipsi ex fide
ihu xpi. Si omnis qui iustificatur in peccato fuit.
Videbatur ergo male intelligenti. ut xpc peccata
hominibus prius ministraret. ut per fidem et gratiam suam
postea iustificaret.
Si enim que destruxi. Quasi diceret. hanc quaestio
nem saepe in opposita destruxi. quam si iterum edi
fico mendacem et praeuaricatorem me constituo.
Que destruxi. In ipsa non lege praedicatum inueni
xpm. cui credens. mortuus sum legi.
Praeuaricatorem me constituo. Destruxit autem superbia
gloriantem de operibus legis. quod destruit et debet et prode
st. ne gratia fidei uideatur non necessaria. et ideo prae
uaricator est. si rursus illa aedificat dicens quod
opera legis etiam sine gratia iustificent ut xpc
peccati minister inueniatur.
Ego enim per legem. Ad superiora redit probanda. Di
xit supra quod ex operibus legis non iustificatur omnis caro.
et hoc probat dicens se mortuum legi suae per legem
xpi ut deo uiuat. Frustra enim moreretur legi
suae ut deo uiueret. si per eam iustificari posset.
cum nichil sit aliud deo uiuere. quam in conspectu
dei iustum esse.
Ego enim per legem. Quia iudaeus fuerat. et tamquam
pedagogus legem acceperat. hoc autem agitur per pedago
gum. ut non sit opus pedagogo. sic puba nutrit in
fans. ut iam ubibus non indigeat.
Xpo confixus sum cruci. Id est. cum xpo crucifixus sum sicut
e ille carne. ita ego carnis uitiis et concupiscen
tiis.
Viuo autem iam non ego. Quia in baptismate mortis
et resurrectionis formam impleuit. ea que ipsa re
futura sunt facta iam dicit. quia firmam habet spem.

Viuit uero in me xpc. Id est quod ergo negate.
noli tu ipse uiuere in te. Illud est tu noli uiuere
in te. Noli tu facere uoluntatem tuam. sed uolun
tatem eius qui habitat in te.
Viuit uero in me xpc. Quoniam illius uitam immortalem
spe uiuo.
Non abicio gratiam dei. Quamuis inquit iudaeus sim.
et per obseruantiam legis uidear esse iustus. non tamen
abicio gratiam dei id est remissionem peccatorum per
fidem xpi.
Non abicio gratiam dei. Si quia et xpc me dilexit.
et tradidit semet ipsum pro me. non irritam facio
gratiam dei. ut dicam per legem esse iusticiam.
Si enim per legem iusticia. Ad superiora iterum probanda
redit. quia ex operibus legis non iustificabitur omnis
caro. et contraria parte ad inconueniens ducit.
Ergo xpc gratis mortuus est. Ad hoc xpc mor
tuus est. ut credentes iustos faceret. Gra
tis ergo mortuus esset. si legalis obseruatio
iustos facere posset. ¶ Cap. iii
O insensati galatae. Interiectio est ab eo lo
co. usque ad hoc solum uolo. Totat non dicere.
o insensati galatae hoc solum uolo a uo
bis discere.
Ante quorum oculos. Ante oculos mentis uestrae
xpc ihc proscriptus id est damnatus et crucifixus erat.
uel exceptum habetur. putantibus eis per fidem ipsius
non iustificari hominem. sed per obseruantiam
legis eos.
Ante quorum oculos. Hoc est quibus uidentibus
xpc ihc hereditate sua possessione que amisit.
his utique auferentibus eam dominium que inde ex
pellentibus ad legis opera eos qui crediderant
reuocando. et auferendo illi passionem suam
et eos in quibus gratia fidesque inhabitabat.
Xpc ihc proscriptus. Non xpc ihc proscriptus est.
crucifixus. addidit crucifixus. ut hinc eos
maxime moueret. cum considerarent quo pretio e
merit possessionem quam eis amittebat.
Proscriptus est et crucifixus. Proscriptus est in
uobis crucifixus. uult enim quidem dicere quod cum tan
to affectu uerba crucis audistis. ita ut
ante oculos uestros paulominus depingeretur
ipsam crucem. et illa que eo tempore facta sunt.

Quia ergo fascinatione tantu abiecistis af
fectu · que erga xpm habere uidebamu
ni ·
Hoc solu uolo · Hinc iam incipit demonstra
re gratiam quatinus gratia fidei sufficiat
ad iustificandu sine operibus legis ·
Ex operibus legis spiritum accepistis · Spirituales gratias ac
cepistis credentes · non opera legis facientes ·
Cu spiritu cepistis · Cu spiritu cepistis id est spiritualiter uiue
re · uel lege spiritualiter intellegere · nunc carne c
summamini · id est carnali uita · uel lege carnali
ter intellecta · Consumamini · eumdemini
a consumor · pieris · v peras · consumamini ui
dicatum a consumor · maris · i · uita finitis ·
Vtq. enim scripta in hoc loco reperitur ·
Quia benedicentur in te · De poplo israhel na
ta est uirgo · & peperit xpm · & ecce in xpo
benedicentur omnes gentes · Quid uerius · quid
certius · quid apertius ?
In te · Hoc est tegu · & comunicabitur tibi bene
dictionem
Quicumque enim ex operibus legis sunt · Quasi diceret ·
aut ex fide est benedictio aut ex operibus · sed ex
operibus non · Ex illis est maledictio · Ex fide
igitur ·
Maledictus omnis qui pendet · Lex omnem qui super lignum
pendet maledictum existimat · eo quod hu
iusmodi pena illis sit statuta qui multa
sceleris rei inueniuntur ·
Lex autem non est ex fide · Id est · fides xpi non permit
tit legem iudeorum obseruari · uel lex & fi
des non concordant · sed lex dicit qui fecerit · non
dicit qui crediderit
Factus pro nobis maledictum · Ex parte mortali pe
pendit in ligno · Mortalitas autem unde
sit nota sunt credentibus · Ex pena quae propter est
& maledictione peccati primi hominis · quam deus
suscepit · & peccata nostra pertulit in cor
pore suo super lignum
Vt pollicitationem spiritus accipiamus · Id est pro
missionem spiritus quem se daturum credenti
bus promisit · uel iustificationem quam spiritus sanctus creden
tibus pollicitus est dicens · in semine tuo
cetera ·

Tamen hominis confirmatum testamentum · Testamentum
inquit hominis de rebus suis nemo spernit · Multo ergo
minus testamentum dei · per quod omnes gentes in semine
habrahe benedicendas esse testatus est · spernen
dum est
Non dicit & seminibus · In promittendo non dicit deus
in seminibus tuis benedicentur omnes gentes · sed
in semine tuo ·
Hoc autem dico testamentum · Ordo · Dico autem
Lex quae post quadringentos & xxx annos facta
est non facit irritum hoc testamentum · Si enim soli
obseruantes iudeorum legem in semine ha
brahe benedicerentur · ex quadam parte ir
ritum factum esset testamentum dei · & euacua
ta promissio eius qua omnes gentes in semine ha
brahe benedicendas esse promisit
Nam si ex lege hereditas · Id est si sibi soli qui le
gem iudeorum obseruant hereditas sit · iam non
datur hereditas secundum promissionem dei quam de
omnibus dixit
Quid ergo lex ? Quasi quae utilitas legis · Preuari
cationis gratia posita est · Hoc est quod dicit
alibi · lex enim subintrauit ut abundaret
delictum · Preuaricationis gratia posita est · Vn
de humiliaret ceruicem superborum · multum
sibi tribuentium · & uoluntati sue tantum
arrogantium · ut liberum arbitrium sibi
putarent sufficere ad iusticiam ·
Propter transgressiones posita est · Superbien
ti poplo lex posita est · ut quem gratiam cari
tatis non humiliatur non posset · transgressi
one humiliaret · ut quereret
gratiam
Donec ueniret semen · Semen cui deus pater he
reditatem promiserat totius mundi · xpc est ·
sic in psalmo · Postula a me & dabo tibi g.
h. t. & p. t. t. t.
Mediator autem unius est · Si filius dei in nata
li proprietate patris manere uellet · nec se
exinaniret · formam serui accipiens · non
esset mediator dei & hominum · quia ipsa
trinitas unus deus est · Sic itaque unicus
filius dei · mediator dei & homi
num factus est ·

cū ubū dī dS apud dm̄ & maiestate sua us q. ad humana deposuit. & humilitate humanā usq. ad diuina subuexit. ut mediator eēt int dm̄ & hoīes hō dS.

DS aut un̄ ē. Una xpm mediatorē dix di uidelic& & hom & xpc dS ē. uidelan̄ eēt duo dii. sed absit. Un̄ ē n dS pater. unus filius. unus sps scs.

Sed cōclusit scripta. Conclusio eat erat timor unius dī. Non eni scientib uob aut uidentib diuina uob quedā illuxit scientia.

Cōclusit scripta. Conclusit lex oma sub peccato. l q ptēr te nullū a peccato liberauit. l q tā difficilis data ē. ut cū impleri ñ posset. puaricatores oms constitueret.

Conclusi in eā fidē. Conclusi. i. cōstricti timore uelut serui eram. in expectatione eī fidi q reuelanda erat in aduentu xpi.

Itaq. lex pedagog. Idē. q ipsa custodia timore cogebat. qd pedagogi officiū est.

Oms eni filii dī estis. Quod aut dic dī nos oms filios eē p fidē q induerit xpm quicq. in xpo baptizati st. ad hoc ualet. ne gentes se desparent. q ñ custodiebant sub pedagogo.

Xpm induistis. Hoc ē participes facti estis imortalis ei naturę. ut hoc uideamini existentes qd ille p resurrectionē est.

Non ē iudeus neq. grec. Differentia ista l genitū l cōditionis. l sex. iā q̄dē ablata ē ab unitate fidi. s; manet in cōuersatione mortali.

Unū estis in xpo ihu. In quantū eni fideles st oms unū st in xpo ihu. & si hoc fac fides p quā in hac uita iuste ambulat. quanto pfectiū atq cumulatiū id species ipsa facta ē. cū uidebimus facie ad faciem.

Si aut uos xpi. Si aut ut hic subdistinguitur & subaudiat uos unū estis in xpo ihu. ad deinde inferat. g

sem habrahę estis heres.

Si aut uos xpi. Si in xpm uiq credistis spūale sem̄ habrahę estis imitantes eū credendo sicut ipse.

Ergo habrahę sem estis. Hic ostendit unū sem xpm. ñ tantū ipsū mediatorē intelligendū eē. s; & iā ecclam cui corporis caput ipse est.

Ergo habrahę. Si unū ē sem abrahę. & illud ñ intelligit ñ xpc. hoc aut sem habrahæ nos sumus. hoc g totū i caput & corp unus est xpc. Ex ca. 4.

¶ Dico aut quāto tēpre. Ad hoc qd dixerat aduentū fidi. itaq. sub pedagogo custodi pop[...] usq. ad ptatis oportunitatē. q in libtate uocandi erant adiung. dico aut quāto tēpre heres puulus ē.

Quanto tēpre. Cū supi lege pedagogū fecerit. sub q erat popls iudeor. nc procuratores elemta dic sub qb seruiebant gentes. ut popls fidelis parti sub lege pedagogo. parti sub elemtis tēpr pueritię suę fuerit.

Sed sub tutorib & actorib. Idē st tutores & actores. s; p diusitate causarū diusa noīa sortiunt. Tutores dr. q pupilli psona & res ei cōt calumias aduersantium tuent. Actores. q p uiuirus pupilli & reb eius illatis agunt.

Sub tutorib. Sol & luna & sidā & cęlū. & tra siue demonia recte pcuratores. & actores intelliguntur.

Ita & nos cū essem. Totu p parte ponit sic sepe parte p toto. Tūc eni apls seruiunt uq; sub dīs gentiū qs hic elemta uocat. Sole. eni luna. ethere. aere. trā aquas. adorabant. Quidā elemta intelligt. carnales obseruationes. s; sequens sententia ñ uult. s; tc qdē & cętera.

Factū ex muliere. Duo posuit facta ex muliere. factū sub lege. s; mutato ordine respondit.

Factū ex muliere. Factū ppē suscep

tione creaturæ.
Factū sub lege. Factū aūt sub lege dicit.
q2 & circūcisus ē. & hostia p illo legiti
ma oblata ē. nec mirū si & legis opa
sustinuit. ex q̄b' libarḡ. q̄ eis seruilit̄
tenebant̄. q̄ & iā morte sustinuit. ut
p illā libarḡ. illos. q̄ mortalitate
tenebantur.

Ut adoptione filiorū dī. Adoptionē pp
terea dic̄. ut distinct̄e intelligam' uni
cū dī filiū. nos enī beneficio & digna
tione misc̄dæ eī filii dī sum'. nec dix̄
accipiam' s; recipim'. ut significar&
hoc nos amisisse in adā. ex q̄ morta
les esumus.

Abba pat̄. Eleganī intelligit̄. ñ frustra
duarū lingrū uba posuisse id ē signi
ficantia. ppt̄ uniusā poplin q̄ de iude
is & gentibus in unitatē fidi uocat̄ ē.
ut hebreū ūbū ad hebreos. grecū ad
grecos. utrūsq; tam̄ ūbi significatio ad
eidē fidi spē q. unitatē ptineat.

Iā ñ ē seruus. ppt̄ id qd̄ dixerat. nichil
differt a seruo.

Immo cogniti estis. Non ū scientib' uo
b' aut uidentib' diuina uob q̄dām il
luxit scientia.

Quom̄ ōūtimini itēū. Ū ł p dest nos euasis
se seruitutē. q̄ tenebāmini cū seruire
tis elemtis mundi; qm̄ rursus ad ta
lia redities.

Ad infirma & egena elemta. Quia in
firma & instabili specie uariant̄.
egena stabili specie creatoris egent.

Q̄ egena elemta. Id ē tēpib' seruitis.
Manifestū ē enī uolumina tēporū p
elemta mundi hoc ē cęlū & t̄rā & mo
t̄ atq; ordinē sidū administrari.

Estote sic & ego. Id ē cformamini meis
morib' q̄ ego cformor uris. Estote fi
deles sic & ego sū. q̄ ego infidelis fui
sic & uos. Ū ł p illoc me imitamini. q̄ ego
p orē fidē ñ sine causa deserui.

Estote sic & ego. Erā inq̄t & ego sub le
ge. q̄s p legi ext̄ legē uiuere. sic & uos p̄
tā q̄ in xp̄o est fidē uiuebatis. Imitamini q̄
& uos me cū illa q̄ in xp̄o ē fide. a cūsatione
legitima nosmet ipsos extraneos facientes.

Temptationē urām. Tanta fuit infirmitas
carnis in aplo. ut auditores temptari pos
sent. & putare q̄ apl's xpi ñ ēē. q̄ ita
egrotare pmitteret.

Temptationē urām. Temptati sc̄ cū psecutio
ne pateret apls. utrū timore desererent
eū ac karitate amplecterent.

Ubi ḡ beatitudo urā. Beatitudo illis erat a
plīn ita diligere. & pceptis eī in omib' obe
dire. s; hanc beatitudinē q̄dā illorū pdiderat.
q̄ ad cultū demonū redire. & seruire eis uo
lebant.

Uerū dicens uob. Eo q̄d uerū pdicans. uīa
circūcidant minime.

Emulant̄ uos ñ bene. Id ē inuidentes uob q̄
uos de spūalib' carnales uolt̄ facere. hoc
ē emulant̄ non bene.

Filioli mei. Exartatione hanc p curarū
angorib' posita intelligamus.

Quos itērum parturio. Nati & parti fueram in
fide ihū xpi. s; q̄ illorū q̄dā hanc fidē dimi
serant. parturiendi itēū ab aplo erant q̄ ad
usq; fides xpi formaret in eis.

Donec formet xp̄c in uob. Format xp̄c in
eo. cū formā xpi accipit.

& mutare uocē meā. Quid aliud intelliga
t̄ ñ q̄ filiolos suos dixerat ee parcendi
p litt̄ās. ne obiurgatione cōmoti. mei
odiū facile traducerent. Uellē ḡ inq̄t
nc̄ adēē apud uos & mutare uocē meā.
ut uos negare filios. q̄ cfundor in uobis.

Scriptū ē enī qm̄. Ostende uult
honestū ee sub grā noui testamti q̄ sub
lege iudeorū. Abrahā dēs pat intelligit̄.
Duo filii. popls iudeorū & popls gentiū.
Ancilla. lex q̄ seruos gignebat timore.
cogens eos dicens. si q̄s hoc t̄ illud fecerit.
morte moriat̄. libā pdicatio noui testa
mti q̄ libos dō generat. paīna dulcedi
ne amonens eos dicit. Uenite ad me

qui laboratis & onerati estis & ego uos reficiā
iugū meū suaue ē & onꝰ meū leue .

Unū qdē in monte sina . Agar poplm uetꝰ testa
mti ppt iugū obseruantiu . isaac natꝰ de libā
Als. per repromissionem / premissione , poplm noui testamti significat .
Senectꝰ aūt parentū isaac ad eā significatione
ualꝫ . qm poplꝰ noui testamti qmuis sit nouꝰ :
pdestinatio tam eī ap dm & ipsa ihrlm ce
lestis antiqua est .

Que ē agar . Agar ancilla pariens scdm usū
natē significat legē q tenere hnt q in hac
uita nascunt . scdm cōsequentia natē q & ia
sub lege usabant in ordine seruoꝝ . Sara
aūt q p grām pepit . illos q in xpo resurre
xisse uident . p grām q & iā pt spē natē se
cdm expectant natiuitatē qbꝰ iā circū
cisio & oblatio sacrificioꝝ supuacua
est .

Sina mons ē in arabia . Arabia antiqs tēpo
ribꝰ nulla q nc notat sola erat . sꝫ & solitudo
& pars n modica egipti . ubi ē mons sina
in q data est lex . Unde & fuerat agā
q significat uetꝰ testamtū . qd generat in
seruitutē . Que & ia cōiungit . p significa
tionē ei ihrlm q ē in hoc sclo in q testamti
legitima implentur .

Et seruit cū filiis suis . Seruire dr trena ihe
rlm t sub carnali lege q timore mortis co
gebat . t sub iugo romani impii .

Que sursū ihrlm libā ē . Libā ē q libꝫ fi
lia ē . ꝛ grā noui testamti & pdicationis
xpi . Que ē mat nrā . q pdicatores sibi sr q nos
p euglm genuerunt .

Letare sterilis q n paris . Celestē ihrlm steri
lē uocat scripta . q diu in trā filios n genuit .
q deserta & ia dic ta ē . celestē iusticiā de
serentibꝰ hominibꝰ trena sectantibꝰ .

Multi filii desertæ . Hoc de resurrectione
dic tū ē . Nos enī q resurrectionē asseq
habemꝰ . ex omi gente sumꝰ . illi uō q sub lege
st una gens est .

Que ht uirū . Idē trena ihrlm q legē de
cepat . & idō celestē ihrlm sara signifi
cat . q diu deserta ē a ccubitu uiri ppt
cognitā sterilitatem . Ca. quintū.

Nolite itū iugo seruitutis . Quom accepū
sumꝰ qd aīt . ne itū iugo seruitutis attine
amini . cū ad eos scribat q iudæi nūq fu
erant . Qd aliud hoc loco dicat genalibꝰ n
inuenio . n ut pst illis qd a seruitute su
pstitionis suæ p fidē xpi libati st . ne itū
serui ēē uelint sub obseruatione carna
liū obseruationum .

Debitor ē uniūse legis . Ut idō ait ut t erore ta
innumerabiliū obseruationū abstinerent
se ab his qbꝰ eos isti subiugare cupiebant .

Et fides q p karitatē opat . & hic illud tenet .
q sub lege seruitꝰ p timore opat .

Modicū fermtū . Eos aūt paucos q ad illū ue
niebant ut ista suaderent q cōparatione cre
scentiū galathaꝝ exiguo nūmo erant fer
mtatū appellat .

Ego aūt si circūcisionē . Intelligendū ē suis
se qsdā q dicerent . & ia ipsū paulū sentire
id .

Si circūcisionē pdico . Dicebat galathis a falsis
pdicatoribꝰ qd & ia paulus apls circūcisionē
pdicaret . Hanc suspicionē a se remouet . Idē
enī a iudeis psecutionē sustinebat . q circū
cisionē ipbabat . & p fidē crucis iustifica
ri hominē asserebat . Unde & iudei ad
usus eū scandalizabant . Qd scandalū eua
cuatū eēt . si circūcīdi debēr fideles pdi
caret .

Euacuatū ē scandalū crucis . Idē sine cau
sa xpm cū ista crepuerent . scandalizati au
iudei crucifixerūt . si adhuc eis p qbꝰ crucifixē
ē talia psuaderentur .

Utinā & abscidant . Elegantissima abiguitat
qsi sub specie maledictionis adiecit benedi
ctione . Non tantū inqt circūcīdant sꝫ absci
dant . sic enī fiūt spadones ppt regnū celoꝝ
& carnalia seminare cessabt .

In libtatē uocati estis . Idē ne audito noie
libtatis . uobi ipune peccandū arbitremini .

Sꝫ p karitatē seruite . Quasi diceret .
Sola karitas potest uos saluare . spreta car
nali obseruatione . credo causā dicit .

qa omis lex dilectione impl&. l. hac occasi
one breuit exponit quitare & q seruare de
beant xpiani p seruanda karitate. quib ex
pletis. ad superiore de circumcisione trac tatu
redit

Omnis eni lex. Omem lege n dic ex his op
ib. q ad bonos mores ptinent

Caro eni cocupiscit. quasi diceret. Ideo utiq.
desida pficere n potestis. q contria int se s
l. hoc aptis repet in subsequis. Hec eni sibi
inuic. inuicem & cetera

Caro n cocupiscit. Carne itaq cocupiscentie ad
usus spm aplm dicit carnale pcul dubio de
lectatione. q de carne. & cu carne spc ha
bet. adusus delectatione q solus habet. Sol
quippe l n fallor illud desidiu n ou carnis
uolupate. l carnaliu reru copulatae co
mixtu. qd desidat anima & desidat in
atria dni.

Ut quecq. uultis illa faciatis. De his dic tu e q gram
fidi susceptā tenere uolt. et ignolt eā tenere
n posse ea q uolt facere. Volt opa iusticie opai
s; uincunt cocupiscentia carnis.

Qd si spu ducimini. Id e si spc scs moderat uo
b. lege carnalit n obseruatis. l lege n de
primim. p lu facientes q lex iubeat.

Nō estis sub lege. Intelligant eos ee sub lege q eis
spc ita cocupiscit adusus carne ut n ea que
uolt faciant.

Emulationes. Emulatio e dolor animi cu alii
puenit ad re q duo l tres appetebant.

Inuidie. Inuidia e dolor animi cu indi
gn aliqd uidet assequi & ia qd tu appete
bas e.

Si uiuimi spu. Conuenit nos in illa uita in
q p spm sum regnati illa q esentiaras
illius uitā agere.

Si uiuim spu. Id e si spu sco seruim spuali
t seruiamus

Ca. Sexto.

Considerans te ipsu. Nichil ad misedam in
clinat. q ppi piculi cogitatio.

Alt alti onera portate. Qi portant inui
ce onera sua n q hnt caritate. Qi n hnt
karitate. graues st sibi. Qi aut hnt ka

ritate portant se. l esi te alis. pos it uenia.
Sin dimittis. n portas oneris frīs tui. Si dimittis.
portas. portas infirmu. l tu si forte in aliq
infirmitate cecidis. q si ho. oportet ut sic
te portet. & ille quēadm & tu.

Lege xpi. Id e dilectione. ipse eni dic. man
datu nouu do uob ut diligatis inuice.

Ipse se seducit. N eni eu seducit laudatores e
s; ipse potiu q cu sibi sit ipse pximior q illi. ma
uult se qrere in illis qu in se ipso.

Comunicet aut is. Qi in qt ubo di instruit ei q
se instruit. comunicet in omib bonis.

Nolite errare. Quasi diceret. Si dixeritis illis
n habe qd pdicatori tribuatis. hoīes qde pot
stis fallere. s; dm q occultoz e cognitor ipo
testis irride s; decipere.

Qm q seminat in carne. Omē qd seminat aut
in carne. aut in spu. Ut pe aut oma metent.

In carne sua. Id e carnalia opa agit. q. ppter
sa carnalia opa habebit gehennā. q e ppetua
corruptio

Ad domesticos fidi. Quos eni credendu e n xpi
anos significare.

Quicuq. eni uolt. Redit ad superiore de circu
cisione trac tatum

P que m mund. l fide xpi mund crucifix
erat aplo. qi n curabat de eo. l qi uilis
fact erat aplo. & apls mundo. qi mund n cu
rabat de eo. l qi ipse uilis fact erat mundo.

P que m mund. Id e. ut n me teneat. & ego
mundo ut n eu teneā. v ut neq. mund m no
cere possit. neq de mundo aliqd cupiā. av

Sz noua creatura. Nouā creatam dic nouā ui
tā p fidem ihu xpi.

Et sup isrl di. Id e quiuere ad uisione pparan
t. n q uocant hoc noie. & carnali genitate
dum uide nolunt

De cetero nemo m. De cetero inqt nemo ani m one
rosus & inobediens m sit. putans me n
ee aplm xpi.

De cetero nemo. Nult p tribulentas ptentione
tediu sibi fieri de re q iā satis erat
exposita

Ego eni stigmata dni. Id e habeo alios

cstic r. & certamina cu carne mea q in
psecutionib qs patior meu dimicant.
Stigmata aut notę qda penaru seruliu.
Al p culpa eni psecutionis q psecut e ecclam
di hęc sibi reibui cognouerat

In corpore meo porto. In corpore suo por-
tabat cicatrices uulneru & uirgaru. in col
lo & manib catenas. Quę oma signa erant
se ee dni ihu. Stigmata aut erant signa
qda q in manib militaru fiebant. p q co
gnoscebant de milicia imperatoris.

¶ Ad ephesios epistole argumt.

¶ Epistolæ huius argumtu e. Docet illa
bona quę xps nob suo aduentu ptulit. cu
grarum actione. Postea transit ad ethica ex
ortatione sic inchoans. Obsecro uos e v i d.

Ca. j° Benedict ds. Benedictio n q fit in do cfessio
sola est bonoru q pstita st ab eo. benedictio
q fit a do in nob impletur. du ei beneficiis
implemur.

Spiali in celestib. Ad distinctione prioris popli
cui pmissa st carnalia comoda

In celestib in xpo. Celestia uocat uirtutes p
quaru obseruantia it ad celu. in qb dic se
habe omem spiale copia in fide xpi.

In celestib in xpo. In celestib. qsi de celestib.
q ome datu optimu & ome dn p. de sur
sum est

In celestib. Hoc e. q in celo participabimus.
dic eni resurrectione q p xpm nobis adent.
& ne ipsa nouitas mte tbaret. qm n ante
tanta donasse. neq. apte dixisse q sint
ille spiales benedictiones. itaq. respon
det dicens. sic eleg nos in ipso ante mun
di c ees. c. e.

Immaculati. Ordo. imaculati in karitate.

In karitate. Ex hoc magnitudo
ostendit libertatis.

Qi pdestinau nos. Mal qd dic filiaty ad
optione ab eo qd dixerat scos & imacu
latos ees.

Ei dm xpm in ipsu. Qm dix pdestinauit
in adoptione filioy incertu erat cuius
diceret filios ee adoptiuos. adiec in ipsu.

u in sui ipsius. ut illi filiu nuncupem

Scdm pposītu uoluntatis. Volens ex omi par
te ista extollere qd multa digna sint grarum
actione. frequent dic p ordinatione & bo
nu placitu. & uoluntate.

Redeptione p sangne. Bene redeptione dix
eo qd p mortalitate tenebam sub artane
cessitate peccatorum

In omi sapientia. Ide dans nob omne sapientia
in agnitione sua & prudentia in obseruan
tia morum nostrorum

Q pposuit in dispensatione. Bonu placitu
suu ds pat in xpo pposuit. i. pala mundo o
stendit dicens. hic e fili ms dilect in q m
bene complacuit.

In dispensatione plenitudinis. Expon qd sit
illud bonu placitu di uidelicet. implet o tepr
ordinationis suæ instaurare in fide xpi q
in celis st. i. numeru angloy q diminut e
rat. & q in tra st hoes uidelicet q ex magna
parte perierant.

In q & nos sorte uocati sum. Vel mutatio caso
e qsi diceret. in que. i. in cui fide. t in q.
i. per quem.

In q & ia sorte uocati. Sorte dix gram q
salui facti sum. Quare sortis noie appellat
gram. Qua in sortis noie n e electio. s uo
luntas di. sia ubi dr iste fac. iste n facit.
merita csidant. & ubi merita csidant e
lectio est non sors. Quando aut ds me
rita nra nulla inuenit. sorte uoluntatis
suæ nos saluos fac. q uoluit. n q digni fu
im. hoc est sors.

Q ante spauim in xpo. Dix q ante spauim
in coparatione incredulor. ut dicat illos
q ante temu rei p illa fide q in xpo e. ista
se adqrere sperant.

In q & uos cu audissetis. In ipso & uos uba
eugtii audistis. & ad fide accessistis. & spe
participatione cfirmatione accepistis.
Hoc tm dic signati estis.

In q & credentes signati. Repetitu e or
dine quasi dicat. in quo & uos inq.
credentes e.

Signati estis. Ordo. Signati estis in redemptione adquisitionis. Spc eni scs credentes signi-
ficat. ab aliis hoib discern. & separat. qi a pec
catis eos purgat. & spualib gratiis ornat.
Spu pmissionis sco. Bene aute spm
pmissionis uocat. qm bona q expectant
in futo. sci spc participatione expectan
tur.
Qui e pign hereditatis. Hereditate illa
fruitione q te erit uocat. eo qd illis tir
me dabitur.
In redeptione adqsitionis. Idest
ad hoc redemit. ut habeat. ut rpdat
possessione adoptionis.
In redeptione adqsitionis. Redeptione uocat
imortalitate q erit p resurrectione. Adqsi
tione u familiaritate illa q ad dm erit.
Ut ds dni nri. Dicens ds xpi suscepti indicat
hominem. Pat glae. glosa eni diuina nata
Et q sit sup eminens. Ide glia & q magna erga
nos q in eu credimus ab eo efficiet. & hoc
explanat memorando ea q in xpo facta sc.
& ostidit qi n dic gtam hereditatis absolu
te. s; diuitias glae. neq uirtute. s; neq.
magnitudine uirtutis. s; uehementi q sit
supeminens magnitudo uirtutis.
Scdm opatione potentie. Ide. qi ita credi
mus sic potentia uirtutis ei opata e.
Constituens eu. Hoc e. participe illu honoris ac
cepit. de suscepto hoe. id dicens ppt inha
bitante in eo natam ubi di.
Omne nom qd noiat. Hoc e siue aliqd sedm
psente uita noiat & cognoscit ee magnu
apud nos. siue in futo cognoscere potuit
qd nc forsitan nescim omiu illoy supio
re illum fecit.
Et oma subiecit sub pedib. Cuiuq modi
adusantia. t ea sedm hominem.
Et ipsu dedit caput. In qbsda codicib inue
nit. sup omia ecclae.
Que e corp ipsius. Corp ei similitudine
nate & participatione gra spc suscipi
entes. & corp unu erim omis qi co'mune
suscipient resurrectione & imortalita

tem.

In ordine u caput nob xpc ex q omis causa scdae
regenerationis in nos deriuasse uidet.
Plenitudo ei. Plenitudo xpi e eccla qi in ea & p
ea adduntr. mbra xpo. i. fideles.
Qui oma in omib. S. sustinens mbra in alio ocu
lus. in alio manus.
In omib adimplet. Hoc e in omib plene. Ne
cessario aut adiec oma ostendens totu existere
in omib. p ut qs cogitare uoluerit. siue in
scientia. siue in opatione. siue uirtute.
Ambulastis scdm sclm. Sclm n creati dic. s; Ca. ii.
teporale huius scli conusationem
Scdm pncipe potestatis. Ide scdm qd psuade
bat uobis pnceps q in hoc aere potestate h.
t fides repandi. t ipsu comouendi.
Principe potestatis. Diabol mandatis accepit
pncipatu aeri. & potestate hat comouere eu.
Opat in filius diffidentie. Filii dnr diffidentia
t q pmissionib di diffidt. t qi de salione eay
nulla spes fidelibus e.
Et nos aliqndo. Qm dixerat nos. ne se subtrahe
re uidet. ab illis q necessaria uidebant habe
gram adiecit. in qb & nos.
Eram natura filii ire. Eram eni & nos aliqn
do filii ire nata. sic & cet. Si filii ire. filii um
dicte. filii pene. filii gehenne. qm nate n qi
peccante pmo homine uenit p nata inoleuit.
Dsat q dnese. Sic cepat & nos cu essem
us mortui. cet uiuif. donec tru illud resp
sit. alt u dicens nos. sed nos.
Consede fec in celestib. Illis nos ait comunicas
se. q de xpo dixit. p illa q apud eu e coniunc
tionem.
Ut ostenderet in sclis. Bene in sclis supuenie
ntib dixit. qm ipsa reru demonstratio mani
festa ostenderet erga nos di bonitate. & gram
illa q pficere dignatus e p illa q sedm xpm
sunt.
Ipsi eni sum facta. Ratio cur ex opib suis ne
mini sit glandu. Quasi diceret. Ipse fec & cre
auit nos in fide ihu xpi & in opib bonis. q p
gram sua ppauit nob. Potest & factura ablati
ue. ut sit sensus. Opatio ipsius e qd creati sum
in fide xpi ihu. & cetera.

Xpi qđ memores estote. Uia inqt fidē & bona
opa uob dās. memores estote maloꝝ in qb fuistis.
ut ꝑ collatis beneficiis. do grām rependatis.
In carne q dicebamini. Quod dic in carne. id
ē debat q dicebamini. ň in illo loco q gente
dix. ut sit sensus. ꝑ ꝑuciatos debē dici.
Et hospites testamētoꝝ. Hospites erant gentes
int eos q testamēta habebant. ł q̄ ad tēp̄ more
hospitū ueniebant & recedebant. ł q̄ si q̄ eoꝝ
ad iudaicū ritū c̄uertebant. aduenę & pselti
uocabantur.
Et mediū pariete maceriē dissoluens. Inimi
citia & separatione q̄ ex lege fiebat. cū omi
lege fec̄ cessare. ista p resurrectione inmorta
litate nob p̄stans. destruxē hec. Inmortaliu
nāā c̄uersio neq̄q̄ potuit celebrari.
In carne sua. In carne sua. ł assupta ł crucifi
xa soluit xp̄c legales obseruantias. q̄s pari
ete & inimicia uocat. int iudeos & gentes q̄
legem ň erat data. ň usq ad aduentū xp̄i.
Sup fundamētū aplōꝝ. Fundamētū uocat fidē.
eandē inqt fidē habetis. q habuert apli
& ꝑphete.
Ipso sūmo angulari lapide. Ordo. summo
angulari lapide existente ip̄so xp̄o ih̄u. Ca.3.
Huius rei gr̄a ego paulus. Cui rei grā. ň q̄ sup di
xerat peto ň infirmari in tribulationibus meis
ꝑ uob. q̄ ē glā ur̄a. ł ġ uoluntatis habe
us arbitriū peto. q̄ ŭ nob uoluntatis arbitriū
ň suffic̄ ad iplendū qđ peto. huius rei gr̄a
f. g. m. a. e.
Si tamē audistis dispensatiō. Interruptio senten
tie ē usq ad aliā sententiā. q̄ sic incipit. huius
rei gr̄a flec-to.
Non ī fac nī ē sacramentū. Sacramentū hoc
de eq̄litate gentiū ē. cū gente iudeoꝝ. de q̄
sup breuit scripsit dicens. Ipse ĕ pax nr̄a.
& cetā usq q̄ iā ň estis.
Quod aliis generationibus. Reuelatū q̄de fuit ꝑphe
tis ueteris testamēti. ꝑ grām di gentes ēē saluan
das. s qđ ad eq̄litatem iudeoꝝ eent uentę.
ut coheredes & c̄corporales cū eis fierent una
& eq̄le cū eis hereditate habitę. spuale corp
i ecclam una cū gente iudeoꝝ facę. eq̄lit-

-ꝑmissionis di participes. nulli ň in nouo testam
to fuerat reuelatum.
Ut innotescat p̄ncipib. Incognoscenda sapien
tia di celeste & ia spē ꝑ ecclam p̄ferent. q̄ da
tā xp̄c seu ꝑ se seu ꝑ aplos suos instruerat. plu
rima secreta angli didicert. q̄ ante ignorabant.
Ut innotescat p̄ncipib. Sic erat hoc
occultū. ut nec inuisibiles uirtutes potuissent
scire. iste ŭ manifestū ē ꝑ ea q̄ erga ecclam
fac-ta sunt.
Multiformis sapientia. Ordo. sapientia di
multiformis scdm p̄finitione sclōꝝ q̄ in ppa
nāā fiplere. scdm ordinē sclōꝝ multifor
mis dr. eo qđ ipsa sclā in ipso di ordine multi
formit uariant.
Xpi qđ pero ne deficiatis. Legit ne despent de
misericā di. circa se ipsos uidentes tā tanta
pati.
Pero ne defic. Oia interiecit ab eo paulus uin
ctus. usq huc. ppt qđ peto.
In celis & in tra noiat. Celos uocat spuales hoīes
trā carnales. ad patrē inqt flecto genua. ex
q̄ o ꝑ q̄m noiant eti patres seu carnales. seu
spuales. Quieni facit res ēē qđ st. ipse cau
sa ē ut noient qđ sunt. Alit. ł ex q̄ o ł ex cui
similitudine noiant patres. seu spuales seu
carnales. q̄ eni omipoš ds ꝑ eo pater dr ł q̄d
filiū ex se generat aū. ł qđ creata pio mo
dāmine gubnat. & regit. ex ea similitudin
ppt eandē causā patres dnr ł q̄ ex se ipsis
filios generant. ł q̄ subiectos pio studio
gubnant & regit. Siu ꝑ celos anglos intelli
gi uoluit. credendū ē minores anglos patri
noiare maiores. Quoq̄ tam ī sententia
intelligat. bona hic patnitas intelligi deb
Neq; ex do eni erat de q̄ in euglio dic. Vos ex
patre diabolo estis. & alibi. ab initio mdax
ē & pat eius. Patrem mdaci diabolum
dic-it.
Ut possitis c̄phende. Hoc ē. ut in fruitione
int ēēsitatis. qđ ostendit dicendo cū scis. ista
latitudinē. longitudinē. ꝑfundū. altitudinē.
dic grē magnitudinē. ex his nouib q̄ apud nos
magna ēē uident. Oro inqt ut fruamini cū
scis illa tā magna donatione di. q̄ ꝑstitit
nob karitas xp̄i.
In karitate radicati. Radicati ppt agricul
turam. fundati. ppt edificationē. Dic eni

alio loco. dei agricultura. dei aedificatio.
Quae sit latitudo. Latitudo christianorum est cordis ampli
tudo. ad dandum & ad subueniendum pro deo quantum potest.
Unde alias dicit. Dilatamini & uos. Longitudo quoque
& longanimitas alias dicitur. expectatio promissionum
dei cum alacritate mentis. Sublimitas est uita celestis.
Unde alias dicit. Supermodum in sublimitate aeternum
gloriae pondus. Profundum infernum uocat. Orat ergo apostolus
quatinus haec uiri possint intellegere. & intellecta
tria appetere. unum uitare.
Quae sit latitudo. Latitudo in bonis operibus quibus beni
uolentia porrigitur. usque ad diligendos inimicos.
Longitudo ut longanimiter per hac latitudine mo
lestias tolerent. Altitudo ut per his etiam quod in
supernis est premium. non uanum aliquid temporale speret.
Profundum. Significat profunditatem gratuitae gratiae.
in qua multorum ingenia ceciderunt. id uestigare conan
tia. ut ad extremum eis dicatur. o homo tu quis es qui re
spondeas deo.
Supereminentem scientiae. Ordo. karitatem christi super
eminentem scientiae. id est quia nulla scientia per omnia con
prehendit. & est sensus. Ut sciatis ex parte quod sciri
possunt ex toto.
Ut impleamini in omnem. Sic implebuntur in omnem ple
nitudinem dei. non cum fuerint & ipsi pleni deus. sed cum
perfecte fuerint pleni deo.
Ut impleamini. Id est ut ipsi in portione communi cor
poris uideamini in quo deus inhabitat.
Ipsi autem qui potens est. Post gratiarum narrationem orat pro
illis. Et sub specie gratiarum actionis concludens do
gmaticos sermones. incipit ethicos.
Seculi seculorum. Seculum seculorum est eternitas cuius partes sunt
tempora. & omnia secula. Potest & aliter seculum seculorum intel
legi. hoc presens seculum a principio mundi usque in fine
intellectum. quod in multa secula diuiditur. Cap. 4.
Uinctus in domino. Ad reuerentiam inuitat. qui adiec
tione uinctus in domino. siquidem ipsa uincula propter predica
tionem habere uidetur.
Unum corpus. Hoc est. hanc unitatem illibatam custo
dite. per pacem & karitatem. & hoc esse necessarium
multis modis ostendere nititur per ea quae sequuntur.
Unum corpus. Sed sit & uobis facientibus & uidentibus
quod inuicem prosit.
Unus spiritus. Spiritus quos regenerauit. Corpus unum pre
generatione consistere uidemini.
Qui super omnes. Qui omnibus supereminet. & hoc enim dei
est super omnes. qui & per omnia suam ostendit prudentiam
& in omnibus quoque nobis & esse. & ha
bitare dignatur.

Unicuique autem nostrum. Hoc uult dicere. Quamuis per omnia
necessaria sit concordia. uidentur tamen quaedam in re esse dif
ferentia. ob gratiarum uarietatem.
Secundum mensuram donationis. Siue magna uel parua. secundum quod
quod donum christi placuit sibi mensurare.
Captiuam duxit. Uerum quia uicta morte quae captiuos tenebat.
in quibus regnabat. ad ipsos homines appellauit captiui
tatem. qui captiui sub diabolo tenebantur.
Quod autem ascendit quid est. Libat de christo superiore usurpare
dictum. Ipse enim ascendit in celum. & descendit
de celo.
Quia descendit primum. Inferiores partes ipsam ter
ram uocat. in comparatione celi. Uult autem dicere
quia non ascendisset nisi prius in illo diuina uirtus
sed natura. cui complacuit in illo habitare quae su
pera erat.
Qui descendit ipse est. Ut impleret omnia. id est omnes
gentes diuina cultura. uel omnia quae de eo dicta
erant.
Ut impleret omnia. Uult autem dicere quia usque
diuina descendit natura super celos et usque ad
infernum. uolens ostendere quomodo christus homo aliis pos
sit tribuere spiritales donationes. Quod rectum ad
suam sententiam.
Alios autem pastores. Pastores autem & doctores quos ma
xime ut discernerem uoluisti. eosdem puto esse
secundum quod uisum est. ut non alios pastores alios docto
res intellegamus. Ideo enim praedixisset pastores.
subiunxit & doctores. ut intellegant pa
stores ad officium pertinere doctrinam.
Ad consummationem sanctorum. Propter hoc christus diuisis diuisa
dedit. ut perfecte quisque possit exercere opus
ministerium quod accepit. Si enim unus accepisset
omnia non perfecte posset uacare ad singula. Quod autem
sit opus ministerii eorum quibus spiritales gratiae a christo col
latae sunt subiungit dicens in aedificationem corpo
ris christi. Ad hoc enim spiritalia carismata dantur
illis. ut corpus christi id est ecclesiam aedificent.
Donec occurramus. Ordo. donec omnes nos in unita
te fidei & agnitionis filii in hoc seculo subsisten
tes occurramus in uirum perfectum. Dic significat
quomodo si quae nunc habemus unam fidem & unam agnitio
nem filii dei. sic ex diuersis partibus mundi occur
remus inuicem ut quisque sit uir perfectus in ea aeta
te qua christus de hoc seculo transiuit & resurrexit.
Hoc est enim quod dicit. In mensuram aetatis plenitudinis
christi. id est in qua aetate christus plenitudinem habuit
& annorum & corporis. Potest intellegi

occursuros nos esse in virum perfectum. ut omnes simul unum virum perfectum. i. una ecclesia cui nihil desit. et cui postea nihil sit addendum.

In virum perfectum. Sic accipiant dictum ut nec infra iuvenilem formam. nec ultra resurgant corpora mortuorum. sed in virili etate et robore usque ad quam Christum hic pervenisse cognovimus.

In mensuram etatis. De mensura etatis plenitudinis Christi. dicit propter illud intelligat non dictum esse. i. ut illi capiti in populis Christi divisis accedente omnium perfectione membrorum etatis eius mensura compleatur. Alii hoc de resurrectione corporum dictum esse.

Ex quo totum corpus compactum. Ex Christo qui fide capiti copulatur corpus ecclesie secundum quod in unoquoque nostrum spiritualis efficitur mediatio.

Per omnem iuncturam subministrationis. Subministratio est alicuius peccatoris ad deum conversio. quia per eam deo copulatur. ut membrum corpori.

Secundum operationem. Secundum quod operatur membrum magnum aut parvum dicitur. et secundum id hoc corporis augmentum facit. i. sui ipsius.

In mensuram uniuscuiusque membri. per secundum sic in hunc modum. Quanta unicuique mensura est membri. tantum erit augmentum corporis.

In edificationem. Exponit modum edificationis. Sicut enim per communem utilitatem quod non fit nisi sola caritate operari renititur. membrum non est.

In edificationem sui. Ut dicit fuit de Christo dicitur ut dicat quoniam Christus facit propter corporis edificium ob illam caritatem quam erga nos habere videtur.

Alienati a vita. Dei est a resurrectione illa que fieri expectatur.

Renovamini autem. Ubi ait spiritu mentis vestre nimirum ibi duas res intelligi voluit. quasi aliud sit mens. aliud spiritus mentis.

Qui secundum deum. Sicut enim post lapsum peccati homo in agnitione dei renovatur secundum imaginem eius qui creavit eum. ita in ipsa agnitione creatus est antequam delicto inveterasceret. unde rursum in eadem cognitione renovatur.

Creatus est. Id est secundum imaginem dei. non secundum animam i. secundum potentiam divinitatis. non secundum humanam consuetudinem.

Sanctitate veritatis. Conceptus est Christus in vera iustitia et vera sanctitate. non in peccatis sicut ceteri homines. Iste est ordo iustitie et veritatis induite novum hominem. sic enim induti Christum.

Sol non occidat. Intelligitur quidem et secundum historiam. quia sunt ipsa alteratione et infirmitate mortalitatis quam portamus subrepit ira christiano. non debet diu teneri. sed fieri perdiana. eice illam de corde antequam occidat lux ista visibilis ne te deserat lux illa invisibilis. Sed aliter melius intelligitur quia noster sol iustitie et veritatis Christus est. cuius veritate divina humana illustratur.

Sol non occidat. Est quoque verum lumen iustitia atque sapientia. quod deserit mentem videlicet cum perturbatione iracundie fuerit tamquam nubilo comparata. et tunc quasi occidit sol super iracundiam hominis.

Ut det gratiam audientibus. Id est magis letari faciat eos qui audiunt.

Et nolite contristare spiritum. Neque enim spiritus sanctus qui est quod et ipse est substantia contristari potest cum habeat eternam atque incommutabilem beatitudinem. magisque sit ipsa eterna et incommutabilis beatitudo. Sed quia in sanctis habitat ut eos impleat caritate quam necesse est ut homines et de perfectis gaudeant. profectu fidelium et bonis operibus. et ideo necesse est etiam contristari lapsibus vel peccatis eorum de quorum fide ac pietate gaudebant.

Nolite contristare spiritum. Ipse spiritus sanctus dicitur contristari. ab eis qui sic agunt ut eorum vitio facti contristentur sancti. Non ob aliud nisi quia spiritum sanctum habent. quo bono tam boni sunt. ut eos mali mestificent.

In die redemptionis. Diem redemptionis vocat diem baptismatis in quo spiritus sanctus fide et sacramentis et gratiis spiritualibus signat fideles. vel ab infidelibus secernit.

Blasphemia tollatur. Blasphemia est per quam de ipso deo falsa dicuntur.

Sicut et deus in Christo. Tamquam grave videbatur ut quis remitteret nocenti se. adicit. sic et deus donavit in Christo vobis. ¶ Ca. 5.

Quod est idolorum servitus. Avaritie pondus in simili monstravit. idolorum servitutem illam vocans. eo quod similiter a deo avertit.

Nemo vos seducat. Seducebant quidam auditores suos persuadentes eis quod propter superiora peccata non amitterent hominis vitam eternam.

Eratis enim lux est. Illuminati videlicet homines. omnis fructus est omnis bonitas et iustitia.

& uitas. pmisso gnre subiungit speciés. l. q̄ de iusticia in opib9. uitam intellegimus in cogitan onib9. & sermonibus. es

Omnia aut̄ q̄ arguunt̄. Causā reddit ē dixerit magis aut redarguunt̄. Omnia qui peccata bonū pdestinatorū ad uitā ētnā q̄ arguunt̄ a lumine. v. á iusto & spūali hoē. ēfessione manifestant̄. Omē aut̄ q̄ in ēfessione manifestat̄. lumē ē. v. lumē fac. fac eū q̄ manifestat̄. & rectissime q̄d dictū. Sic enī patracio sceleris tenebras. sic ei ēfessio lumen facit.

Omnia aut̄ q̄ arguunt̄. Dicendū ē ab aptlo num tegre. illa dicenda q̄ manifestant̄. q̄d se q̄bat̄ silentio tradidit. id scilic̄. q̄d possit. ipsa manifestatio adiuuare. Omnis sup de lic̄ū suū si manifestet̄ patr̄ ēfusione.

Omē enī q̄d manifestat̄. Ad illud retulit q̄d dixit. nolite cōmunicare opib9 tenebrarū. hoc ē. nolite illorū opa imitari. s̄ talia agite q̄ si fuerint manifestata. ēttes. ad in nume faciant. Luminis enī illa opa q̄ in manifesto fuīt. tenebrarū ū illa opa q̄ se q̄ occultant̄.

Surge q̄ dormis. Testimoniū hoc nulla hī scriptura. De lumine ū disputans retulit hoc ad opa tenebrarū. Vidē aut̄ dixerit q̄d nullo tēpre nīt alias grās gr̄a spalmos faciendi daret̄. Unde hoc testimoniū apls abusus uidetur.

Surge q̄ dormis. Non anima ē obliuiscī dm̄ sed a uitia q̄ anima oblita fuerit dm̄ sui dormiunt.

Redimentes tēp9. Redimere tēp9 hoc ē quãdo aliqs inutr̄. lite. p de aliq̄d ut do uacet n litib9. p de ḡ ex eo q̄d p dō p eū ē tēpris.

Mulieres uiris suis. Tres affec̄ ē memorare. ut ēs duos natales ppofuit. & inuno q̄ ab inferioribus inchoauit.

Qm̄ uir capud ē. Illū ordinē q̄ xp̄c hī ad ecclāsā. eo q̄d ex illo sede uitt̄ causā habe uideret. hoc enī isto in loco dic ipse saluator corporis. hc ordinē hī uir ad mulierē.

eo q̄d ut ēsistat hc accept.

Mundans ea lauacro. l. uide ē baptismi xp̄i. Lauacrū aquē in ubo. tolle aq̄ nē baptismi. tolle ubū nē bapt̄ismi. es

Lauacro aquē in ubo. Y ubū uocat plationē diuinitatis. q̄ á baptizante sup aquā pfert̄.

Ut exhiberet ipse sibi. Tē ūtiq. q̄n glosa n eni in tantis malis in tantis scandalis. in tanta pmixtione hoīū pessimorū. in tantis opprbriis impiorum dicendū ē eē gl'am.

Non hntē maculā aut ruga. Ide mundā & simplicem.

Qnia mbra sum9 corporis. Loquit̄ legi corporis ei ēsantiis de carne eius & de ossib9. v. de infirmis & firmis. Vel mbra sum9 de carne eius & de ossib9 ei. v. eandē carnē & eadē ossa habentia q̄ ipse habuit.

Qnia mbra sum9 corporis ei. Ed hic ipe ecclam psistit dicere similitudinē.

Relinquet hō patrē. l. uisu n agnoscat patrē eo m̄ reliq̄sse xp̄m. q̄ cū in forma dī eēt n rapinā arbitrat̄ ē eē eq̄le dō. s̄ semet ipsū exinaniuit formā serui accipiens. s̄ reliq̄sse & iā matrē sinagogā iudaica in testimo carnalit̄ herentē & hesisse uxori sue scē ecclae ut pace noui testamti. eent duo in carne una. q̄ cū sit dē apud patrē p q̄ facti sum9 fac̄ē p carnē particeps nr̄. ut illi capitis corp9 eē possim9.

Et matrē sua. Reliq̄t patrē q̄ cū in forma dī eēt n rapinā arbitrat̄ ē eē se eq̄le dō. s̄ semet ipsū exinaniuit formā serui accipiens. hoc ē enī reliq̄t patrē. n q̄ deseruit recessit.

a patre. et quia non in ea forma apparuit hominibus in qua equalis est patri. Quomodo reliquit matrem.
Relinquendo utique sinagoga iudeorum de qua secundum
carnem natus est xpistus.

Sacramentum hoc magnum est. Id est de viro et uxo
re dictum quod ad litteram intelligendum est secundum seculi
consuetudinem. et spiritualiter de xpisto et de ecclesia. Pa
trem xpistum reliquisse visus est quando semet ipsum exi
nanivit et formam servi accepit. Matrem si
nagogam ex qua natus est reliquit. quando ipsam in sua
infidelitate persistentem. ad predicandum gen
tibus apostolos misit. et ex eorum conversione ecclesie
congregate. quasi sponse sponsus adhesit. Cumque
sint in carne una. quia carnem quam de virgine sump
sit in missarum celebritatibus condit ecclesia
sumit. et quia ipse est caput corporis ecclesie.
Verumtamen et vos. Quasi diceret. Quamvis ego
hoc sacramentum in xpisto et in ecclesia intelligam
spiritualiter. verumtamen vos a morali historie
[illegible] intellectu non [illegible]

CA. 6.

[illegible] patrem. Due tabule in quibus duo precepta
dilectionis dei et proximi. Ad diligendum deum
tria pertinent. ad diligendum proximum vii.
in quibus primum est honorare parentes.

In simplicitate cordis. Modum quo illud dixerit
pandit. subiungens. non ad oculum servi
entes et cetera.

Cum bona voluntate. Eadem simplicitate et
bona voluntate vos habere in illos.

Et vos domini eadem facite. Id est similia in simpli
citate cordis. et cum bona voluntate. ut ser
vi xpisti facientes voluntatem dei erga illos.

Remittentes minas. Non dixit auferentes sed
remittentes. Nam corrigere servos si
pertinaciter peccant. plus debet.

Non est nobis colluctatio. Quia non luctandum
nobis est adversus sanguinem et carnem id est in nobis ipsis.
vel in aliis. sed aliud hostium genus. quibus auctoritate
vel occulte agitur quoque in manifesto impugnat.
Id autem quod alio auctore facit merito dicitur
non ipse facere. sed alius in ipso. aliquas caro concupiscit adversus spiritum.

Non est nobis colluctatio. Abusive est in differentia col
luctationis nomen pro bello ponens.

Adversus mundi rectores. Rectores mundi
tenebrarum harum id est rectores iniquorum mundi
istius diligentium et propterea tenebrarum.

Adversus mundi rectores. Nichil remissi agen
dum quia non exiguo pugna res agitur.

Contra spiritualia. Sunt quedam ista spiritualia nequitie in
celestibus non ubi sidera disposita fulgent. et sancti an
geli commorantur. sed in huius aeris infimi ca
liginoso habitaculo. ubi et nebula
conglobatur.

Nequitie in celestibus. Hoc est pro celestibus id est pro regno
celorum adversus illos nobis est certamen.

In celestibus. Celestia vocat virtutes que ad ce
lestia nos ducunt. in quibus exercendis spirituum ne
quitie contradictionem patimur.

Propterea accipite. Quia contra spiritualis hostes
certatis spiritualem armaturam sumetis.

Accipite armaturam dei. Verumtamen karissimi
arma ista ne putetis sic esse. ut quasi quod scu
tum est. semper scutum sit. aut quod galea est. semper galea
sit. aut quod lorica est. semper lorica sit. In istis enim
armis corporalibus ita est. quoque et de ferro
quo fiunt mutari possint. ut ex gladio fiat
securis. tamen ipsum apostolum vidisse dixisse quodam
loco loricam fidei et alio loco dixisse scutum
fidei. Scutum quidem est. quia tela inimicorum excipit et
repellit. Lorica est quia uitiorum tua transfigi
non sinit.

In die malo. Diem malum presentem vitam dicit eo quod
in presenti seculo mala aguntur.

Succincti lumbos vestros. Licet personalia ista man
data universaliter indifferenter lumbos et mentis et
corporis intelligere possimus. ne illici
te fluent veritate. id est bona observantia con
stringere debemus.

Induti loricam iusticie. Circumcingere veri
tate vestire iusticia. calciare pace ut dicit
de his nobis sit sollicitudo. id est de veritate et iu
sticia et pace.

Et calciati pedes. Calciatos vult esse pedes nostros.
quia cogitationes nostre per quas mens quedam deambulat.
muniri debent contra insidias malignorum spirituum
ut preparentur in nobis ea que preparavit vult evan
gelium pacis. id est xpisti.

Scholia in epistolam ad Philippenses. Ca. primo

Calciati pedes. Marc. dicendo calciati aplos san
daliis l solees. aliqd hoc calciamtu mistice signi
ficationis habe amonet. ut pes neq tectus sit neq
nud ad tra. i. nec occulte euglm. nec trenis co
modis innitatur.
Galea salutis. Salus pra prima galea debet ee. qr
eu memoria mte nram q capitis memoria se
pe designat debet obuoluere.
Et gladiu spc. Sermo q di gladi bis acut. Vnde
bis acut. Dicit de tepralib. dic de ætnis
Gladi e bis acut. de q aplis dic qr ex utroq testa
mto feriens. hoc gladio mactabant de qb di
cebat petro. Macta & manduca.
Et p me. Quanta humilitate dic au & p me.
Vt dei in sermo. Te. i. cu os apuero detur in ser
mo a do.
Misteriu euglii. Misteriu euglii. qd euglm
pdicat. incarnatione & passione xpi. & cetra
sacramta uult intellegi.

¶ Ad Philippenses episto. arg.

Phi lippenses uiri elegantes erant. s; de prima
ti cetentio erat int qsda illoru. & hoc in illis
quirtutib ornati uidebant. Scribit q his de
custodienda humilitate. & ut n intenderent
dictis eoru q custodire eos lege suadebant.
Cu epis & diaconib. l pos dix q nc psbiti dnt nec
rii hui ordinis fas erat multos ee in una
ciuitate.
Sup comunicatione ura. l comunicatione xpi
habetis in euglo. l ut maiore habeatis. ad u
traq eni sententia refertur.
A prima die usq nc. hoc adiecit qm incautu ui
debat gaude phi quor certu erat incertu.
Perficiet usq in die. Vt uelim ipse in nob opat. cu
dat sic uolum ut cia faciam ipse nobis coo
peratur.
In die xpi ihu. Die xpi ihu uocat l uniuscuiq
extremu die qdo de corpore exit & ad iudiciu p
ducit. l finale scli die qdo ad iudicandu uenturus
est dns
Sic e iustu hoc sentire m. Quasi diceret. grās p
uob ago. dnm oro. de uob bene cfido sic iustu
e m de uob hoc sentire. i. ita uelle & expon
causa. Eo qd habea uos mihi in corde. siue uinctus.
siue defendus. siue cfirman euglm. & om si
tis socii euglii mei. i. regni celorum.
Quo m cupia. Id dix. in uisceribus xpi. dicere uolu
in karitate illa. q scdm xpm est.
Ita ut uincula mea. Illa uincta ad omiu noticia
puenir. & fideles cu fiducia docebant. ex his q
illu fac tast fiducia accipientes. qda ppt in
uidia xpm annuntiabant. q utraq l amu signi
ficat adiciendo. alii ex cotentione. qda quide
ex karitate.
Sine timore ubu di loq. Videntes alii aplm
in uinculis n timere ubu di loq. abundanti
ore audacia sumebant. sine timore ubu di
loq. cu ipsi n eent uincti.
Quida qde & ppt inuidia. Fuerit eni & ia tepribus aplor
q ueritate n ueritate. i. n ueraci animo pdicarent.
q sdic aplis xpm annuntiasse n caste s; p inuidia &
cotentione. ac p hoc & ia te nuulli tolerans. an
nuntiantes n casto animo ueritate. Nontam illi
laudan st taq annuntiantes casto animo falsita
te. Deniq de illis dic. Siue occasione siue uerita
te xpc annuntietur.
Non sincere. Vituperabant xpm ut magis puniret
r aplis q ligari se passus e ppt tale dnm.
Scio eni q hoc m pueniat. Vituperatione & ia aduersa
rior in xpm iaculata puenire sibi dic in salute.
qr q magis ppterea punitus e. eo apli coronatur.
Et submistratione spc. Larga merde si
gnificat. quia dec. spm ibuere.
Siue p uita siue p morte. Sperabat eni cceden
te morte sua n fieri absolute aut uane.
Mihi eni uiuere xpc e. Cum dix qr magnificabitur xpc
p uita. nec hoc pbatione habebat. adiec. mihi eni
uiuere xpc e. Neq eni summa inq. alicui rei
curam habeo.
Quod si uiuere in carne. Quandiu inqt in carne
aliqd possu pficere. ignoro qd eliga. seu mori
seu uiuere. Si eni nihil in carne pdesse posse.
haut dubiu e qn morte eligerem.
Et qd eliga. Sic g distingendu e. & qd eliga ig
noro. copellor aut ex duobus. Qua distinctio
ne sequit cupiscentia huis dissolui. & ee cu xpo.
Et taq qrerer qre huis rei pon hat cupiscentia.
Multo eni magis optimum inquit.

Ide certam̃ h̃ntes. Exẽplo suo magis eos adortat̃.

¶ Si q̃ societas sp̃c. Ad ip̃su enĩ p̃tinet societas. q̃ efficim̃ unũ corpus unici filii di. Ex cap. 2.

Si q̃ uiscera miserationũ. Id ẽ. si diligentes nos cõdolẽtis nob̃ talia patientibus.

Hoc enĩ sentite in uobis. Id ẽ humilitatẽ & karitatẽ. q̃ alioq̃ s̃t q̃uentes habere in uob̃. q̃s in xp̃o fuisse. & q̃ xp̃m fecisse scitis.

Non rapinã. Quisq̃s arbitrat̃ se ẽẽ qd̃ n̄ est q̃dam̃ in ip̃sa sua opinione aliunde rapit sibi qd̃ n̄ est.

Non rapinã. Ergo intelligite ap̃lm dixisse n̄ rapinã arbitrat̃ ẽẽ ẽq̃lis do. q̃ n̄ alienũ arbitrat̃ ẽ ẽẽ. qd̃ nat̃ ẽ. Sed tam̃ q̃uis ẽq̃litatẽ di n̄ fuerit arbitrat̃ alienã. s; suã. semet ip̃su exinaniuit. n̄ q̃rens q̃ sua s̃t. s; que n̄ra sunt.

Sed semet ip̃sũ exinaniuit. Hic dignitatẽ suã abscondit. hoc solũ enĩ a iudeis ẽẽ existimabat̃. qd̃ & in di poterat.

Formã serui accip̃. Qd̃ dix̃ formã serui accipiens exposuit addens. in similitudinẽ hom̃ fact̃. fact̃ posuit p̃ habitans in similitudinẽ hom̃. ũ in hoĩe.

Habitu inuent̃. Id ẽ habendo hoĩem. cũ inuent̃ ut homo est.

Humiliauit semet ip̃sũ. Usq̃ in h̃c locũ illa q̃ ad diuinã naturam p̃tinent usus ẽ dixisse. Iam ũ ad illa transit. q̃ humanæ possunt aptari naturæ.

Mortẽ aũt crucis. Illis sermonib̃ q̃ erant dictans fundebat nob̃ humilitatẽ. de illis ũ q̃ sc̃dm humanitatẽ fac̃ta s̃t. ostendit ip̃sa humanitate lucratiuam rem esse.

Et donauit illi nom̃. Euidens ẽ qd̃ n̄ uocabulũ s̃. rẽ quãdã dic̃ adq̃sitã ei q̃ assũp̃t ẽã ũbo. ut illud. & cognoscant q̃ nom̃ t̃ dñs.

Et donauit illi nom̃. Hoĩ q̃ donauit ista n̄ do. Neq̃ n̄ cũ in forma di ẽẽt n̄ excelsus erat. dũ n̄ ei genua flectebant celestia t̃rena. & inferna. Sed cũ dr̃ p̃p̃t quod eũ exaltauit. satis appar&. p̃p̃t qd̃ exaltauerit. ũ p̃p̃t obedientiã. usq̃ ad mortẽ crucis.

In q̃ q̃ forma crucifix̃ ẽ. ip̃sa exaltat̃ ẽ. Ipsi donatũ ẽ nom̃ qd̃ ẽ sup̃ omñe nom̃ ut cũ ip̃sa forma serui nominet̃ filius unigenit̃ di.

In noĩe ihũ. Celestiũ dic̃ & inuisibiliũ uirtutũ. t̃restriũ ũ uiuorum hominum. Infernalia illorũ q̃ mortui s̃t. q̃ & ip̃si p̃ resurrectionẽ dñm c̃fitebunt̃ suæ resurrectionis auctorem.

Sic s̃p obedistis. Optime p̃ memoriã p̃terito p̃suasit illis ut nihil indigum de c̃to sapere.

Cũ metu & tremore. Tamq̃ q̃ interrogaret̃ ap̃ls & diceret̃ ei quare dixisti in timore & tremore. hoc ũ horũ rationẽ reddit dicens. ds̃ ẽ enĩ qui opat̃ in uob̃. Si enĩ timetis & tremitis n̄ extollimini tamq̃ de uris bonis q̃ib̃. q̃ ds̃ ẽ qui opatur in uobis.

Ds̃ enĩ q̃ opat̃ in uobis. Ratio ẽ dixerit cũ metu & tremore. Sũma enĩ reuerentia & mitis& corporis faciendũ ẽ illud cui ds̃ cooperator existit.

Sed si immolor. Immolat̃ ũ occisus ẽ ap̃ls. q̃ p̃ h̃c & alios ad dm̃ c̃uertit. quorũ fidẽ q̃si sacrificiũ & obseq̃ũ do obtulit. & ẽ sens; Quauis sacrificiũ mei corporis addo sacrificio & obseq̃o fidi urẽ. & cetera. Ex cap. 3.

Tradens animã suã. In carcere erat ap̃ls. & ad seruiendũ ei decessit iste cũ magno p̃iculo.

¶ Eadẽ uob̃ scribẽ m̃. Eadẽ dic̃ q̃ delis docuerat eos q̃ndo apud eos erat. & hoc ad ea q̃ sequunt̃ referendũ est.

Uidete canes. Canes & malos op̃arios uocat illos q̃ circũcisionẽ carnalẽ p̃dicabant. q̃s cauendos p̃cipit. Concisionẽ uocat ł circũcisionẽ q̃si diceret. iudeos. ł separationẽ. i. eos q̃ in alia doctrina a cetu fideliũ eos separabant.

Uidete canes. Canes uocat q̃ uerecondiã n̄ h̃nt. s; freqũt rep̃hensi in uana doc̃t̃na p̃sistere uidentur.

Uidete canes. Canes appellauit n̄ ratione s; c̃suetudine. c̃tra insolita ueritatẽ latrantes. hec ẽ enĩ natũ canũ. ut cũ q̃ib̃ h̃nt c̃suetudinẽ siue illi boni siue mali sint. n̄ ad eos latrent. insolitaq̃ aũt p̃sonis uisis & iã innocentibus irritentur.

Uidete c̃cisionẽ. Bene c̃cisionẽ dix̃. q̃ q̃ndiu do placuit circũcisio erat. q̃ ũ do displac&. concisio tantum est.

Nos enĩ sum̃ circũcisio. Ratio ẽ illi sint cauendi & ap̃li audiendi. q̃ uidelic&. illi carnalẽ. isti sp̃ualẽ circũcisionẽ p̃dicabant.

Nos enĩ sum̃ circũcisio. Sed nos sum̃ circũcisio

sic accipite hoc uoluisse aplm dicere · nos sum⁹
iustitia circumcisio enī iustitia ē · magis enī cō
mēdat qđ dic̄ dicendo nos eē iustitiā · qđ dicendo
nos eē iustos · sic tam̄ ut cū iustitiā dic̄ eē iustos
intelligam⁹ ·

Ex gnīre isrl · Id ē ñ psolit⁹ ñ aduena · ad poplm
di ñ maior circūcisus · s; a parentib⁹ nat⁹ iudē⁹ ·
habeo circūcisione oc̄ tam̄ diei ·

Sedm legē phariseus · Primarii qđā erant & q̄si
ad nobilitatē iudaicā separati · ñ cōtēptibili ple
bi cōmixti · q̄ dicebant̄ · Ita dr hoc ubō q̄si se
gregatione inṗtari · q̄m in latina ling dr e
greg⁹ · q̄si a grege separatus ·

Sq̄ m̄ fuert lucra · Carnales obseruationes q̄
ante aduentū xpi diuinarū fuert lucra · ser
uatæ p⁹ aduentū ei⁹ fuit̄ detrimta · fides enī xpi
obseruari eas non pmittit · Quę enī aduen
tū xpm tantum significabant · si iā seruent̄
eū uenisse negant

Scientiā ihū xpi · Scientiā xpi habē ñ potest ·
q̄sq̄s carnalia pcepta legis obseruat · & obser
uanda putat

Dn̄i mei · Amore mo⁹ dn̄m suū dixit ·

Ad cognoscendū illū · Quasi diceret · q̄ se in lege
iustificari putat · ñ agnoscit xpm · s; ego spre
ta legali iustitia in fide ei⁹ iustificari uolo ·
ut agnoscā illū · i · cur incarnat⁹ & mortuus
e͞s ·

Et uirtutē resurrectionis · Et ubi nominauit
uirtutē resurrectionis xpi · agnoscit ibi iu
stificatione̅ tuā · Ex illius enī resurrectio
ne iustificamur

Et uirtutē resurrectionis · Virt⁹ resurrectio
nis ē xpi iustificare credentes · Vnde alibi di
x · & resurrex ppt iustificationē nram ·
Et uirtutē resur · Resurrectionis ei⁹ uirt⁹ ē ut
cūs assequt̄ eius resurrectionē ·

Et societatē passionū ei⁹ · Si enī inte fuerit
karitas di cōmunicabis xpi passionib⁹ & ueru⁹
eris martyr · In q̄ karitas coronat̄ ipse
erit uerus martyr

Et societatē p · e · Ille hīt societatē passionū xpi ·
q̄ ita patit̄ in hoc sclo sic ipse passus ē · Cuius
societas tē bene cognoscit · q̄n p eā patitur

ad gaudia celestia creditur ·

Configuratus morti ei⁹ · Consepulti enī inq̄t sum⁹ xpo
p baptismū in morte · ut quādm̄ resurrexit xpc
a mortuis · ita & nos uitę ambulemus ·

Sequor aut̄ · Imitor inq̄t xpm in bonis opib⁹ conan̄s
si aliq̄n̄ quōdoq · capiam illū · pfecta intelligen
tia · i · q̄ ipse cepit me in hac uita · Sic alibi · tē
cognoscā sic & cognitus sum

Et cōprehensus sū a xpo · De celo illi apparuit xpc &
suā glām ostendit · h · dic̄ om̄ia facio ut illa asse
quar in q̄b⁹ xpm eē psperi · quando psequēte sua
reuelatione in suā cognitione me c̄uit ·

Vnū aut · Vnū inq̄t de me possū cōstant̄ asserere
Terrenas nāq · diuitias q̄s ppt dm̄ reliq̄ penit⁹ ob
liuiscens ad ętna q̄ tēpalib⁹ pora sī tota in
tentione me extendens festino ad destinatū · ad id
ad qđ me festinaturū ante pposui · uidelicet · ad
brauiū · i · pmiū supnæ uocationis ·

Vnū aut hoc me appreh̄endisse · arbitror unū · O̅ u
tra habeo & unū nudū apphendi · Vnā petii a dn̄o
hanc requirā · Quid petisti · Quid requiris · ut
inhabitē in domo dn̄i p om̄is dies uitę meę ·

Quicūq · g pfecti · Quicūq · inq̄t pfecti eē uolum⁹ ·
hoc sentiam⁹ uidelicet · nos plenā xpi scientiā
non habere ·

Quicūq · g pfecti · Dixerat ñ su pfect⁹ & dic · Qt
q̄t pfecti hoc sapiamus · Ego me ñ arbitror ap
hendisse · ñ q̄ iā accepim⁹ · aut iā pfect⁹ ē si q dic ·
Q̄q̄t pfecti hoc sapiam⁹ · Pfecti · & ñ pfecti · Pfecti
uiatores · & ñ pfecti possessores ·

Et siqđ alit̄ sapitis · Id ē si pfectā xpi cognitione
uos habē putatis · & h · id ē male uos sapere uob
p uisedam sua reuelabit d̄s ·

Veruntam̄ ad qđ puenim⁹ · Quasi diceret · · qđ de xpo
sapim⁹ firmit̄ teneam⁹ & ope cōpleam⁹ ·

Veruntam̄ ad qđ p · Si inq̄ puenim⁹ in eo ambulem⁹ · s;
ē dic aplš ñ solum qđ nescim⁹ & scire debem⁹ · s;
etiā siquid alit̄ sapim⁹ id q̄q · d̄s nob reuelabit ·

Imitatores mei estote · Hoc ē nolite sub
lege uiuere · sic ego ñ uiuo sub lege

Et glā in cōfusione · Id ē · quar glā tēpalis pducet
nos in cōfusione ętnam

Reformabit corp⁹ · Sicut in die resurrectionis re
formabit xpc nrm ut eandē claritatis natam̄

hac. quam & suum habet.

Qui reformabit corpus. Corpus quod nunc humiliatum est sub morte ad immortalitatem transferens. simile illud suo corpori faciens ; Ex cap. 4.

Gaudete in domino semper. Gaudeo in domino non solo. uel gaudete in ueritate. non in iniquitate.

Modestia uestra. Omnia bona opera amant in luce esse. tamen non propter humanam gloriam. sed ut uideant ait dominus bona opera uestra. & glorificent patrem uestrum qui in celis est.

Dominus prope. Ille enim qui ascendit in celum ut tolleretur ab oculis uestris promisit pro nobis dicens. Ecce ego uobiscum sum usque ad consummationem seculi. Merito & apostolus sic nos alloquebatur. Dominus in proximo nihil solliciti sitis sed & super celos christe longe sed celi & ipse ubique sed prope est.

Omni oratione. Id est quemcumque oratis. & gratias referris. te petite siquid a deo petere uultis.

Petitiones uestre. Non sic accipiendum est tamquam deo innotescant quas & antequam fierent nouerat. Sed nobis innotescant apud deum per tolerantiam. non apud homines per iactantiam. Aut forte innotescant & iam apud angelos qui sunt apud deum. ut quodammodo eas offerant deo. & de his consulant. & quod deo iubente implendum esse cognouerint. hoc nobis uel euidenter uel latenter reportent. Dixit enim angelus homini. cum orares ego obtuli orationem uestram in conspectu dei claritatis.

Et pax dei que exuperat. Iacet quia ipse deus pacatus est sic dei non nisi eam sic possumus nosse nec ulli angeli. Superat itaque omnem intellectum.

Et pax dei. Vel qui in semetipso pacatus est. uel qui humanum genus reconciliauit sibi.

Quecumque bone fame. Non neglexit ponere quecumque bone fame duobus que ubi sonuerunt conclusit. ubi ait. Si qua uirtus. si qua laus. Ad uirtutem dicit pertinent que dudum memoraui. bona fama uero ad laudem.

Gauisus autem sum in domino. In domino dixit. ut non uideretur ob pecuniam sibi directam letari. sed ob propositum eorum qui miserunt.

Aliquando refloruistis. Id est pristinum largitatis opere suscepistis. ut aliquid daretis mihi. sicut dare solebatis.

Instructus sum & satiari. Id est numquam quid uel quantum alimenti pro congruentia hominum atque persone sue ualitudinis necessitate quis capiat. sed quia cum facilitate & serenitate animi careat. cum his uel oportet talia carere necesse est ut illud in animo christiano impleatur quod apostolus dicit. Scio & minus habere scio. & habundare in omnibus. & in omni imbutus sum. Et satiari & esurire. & abundare. & penuriam pati.

Verumtamen benefecistis. Hoc adiecit ut tale his institutum non existimet contempnere ea que ab illis missa sunt.

In ratione dati. Nulla mihi ecclesia communicauit in aliquid dedit. communicando quod dare. & quod a me acciperet. Est enim ratio dati & accepti. quoniam qui expendit id quod accipit & secundum id aliquid rependitur.

Non quero datum. Datum est ipsa res quod datur qui accipit. hec necessaria. uelut est nummus. cibus. potus. uestimentum. tectum adiutorium. Fructus autem. bona opera & recta uoluntas datoris est.

In ratione uestra. Id est. ut fructus iustitie uestre abundans sit. cum rationem deo redideritis de factis uestris.

¶ Argumentum in episto. ad Colloss.

In hac epistola ostendit eminentiam eorum qui in christo perfecti sunt super ipsa legis custodiam. & post hec ad exortationem egressus super multis ac necessariis rebus illis loquitur.

Semper pro uobis orantes. Ordo est. pro uobis orantes propter spem que reposita est uobis in celis. id est ut assequi possetis celestia bona.

Fructificat sicut in uobis. Ad maiorem exortationem eorum ostendit. quoniam non soli ista cognouerint.

Karissimo conseruo nostro. Hic commendat sciens quoniam ualet ut uenerabilis sit discipulus magister.

Sortis sanctorum. Sors occulta dei uoluntas in genere humano.

In lumine. Id est per suam cognitionem.

Qui eripuit nos. Potestas enim tenebrarum quod est in potestas diaboli & angelorum eius. Qui cum fuissent angeli lucis. in ueritate per liberum arbitrium non stante sunt. inde cadentes facti sunt tenebre.

De potestate tenebrarum. Diaboli & angelorum eius qui facti sunt tenebre. quod non steterint esse angeli lucis.

Et transtulit in regnum filii. Id autem dicitur est filii karitatis sue. nihil aliud intelligatur quam filii sui dilecti.

Imago dei inuisibilis. In homine christo quasi in imagine inuisibilem illum uidemus naturam. Nam apparens in hoc imaginis nobis ordinem retinebit.

qui in eo quasi in imagine quadam divinam contuemur
naturam.
Et in ipso condita sunt. Et hoc probat quia genitus est ante omnem
creaturam a patre. omnia enim per ipsum facta sunt. causa
namque precedit effec tum.
Primogenitus ex mortuis. Id est primus resurgens quia ipsa
resurrectio quaedam generatio est sicut in euangelio in regeneratione.
Ut sit in omnibus ipse. Non causa dicit. sed illud quod sequebatur.
Ut sit in omnibus. Exemplum sursum videntibus deum.
exemplum deorsum mirantibus hominem. exemplum sanis ad permanendum.
exemplum infirmis ad convalescendum. exemplum mo
rituris ad non timendum. mortuis ad resurgendum.
Quia in ipso complacuit. Complacuit sibi pater ut in
Christo habitaret. omnis plenitudo tam divinitatis quam
omnium uirtutum.
Omnem plenitudinem. Plenitudinem dicit ecclesiam uocatam
et dicit quia placuit deo in Christo habitare omnem
plenitudinem. ut dicat omnem creaturam quae ab eo
repleta est probauit illi coniungere et hoc latius
prosequitur.
In ipso pacificans per sanguinem. Qua hora sanguis fre
deptionis de latere domini in cruce pendentis effu
dit ipsum est peccatum ade humano generi. et pacifi
cata sunt celestia et terrestria. quia tunc patuit hominibus in
troitus in regna celorum.
Quod predicatum est in universa creatura. Grauem admodum e
rat ut discederent ab illa re. quae in commune ab omnibus
bona esse conclamabatur.
Passionum Christi. Passiones Christi fuerunt. vincula sputa
ta colaphi uiba. ad extremum mors ipsa. Quarum
partem iam se passum. partem passurum se esse fatetur. for
tasse ea quae desunt uocat mortas angustias. quas ad
huc expertus non erat. et est ordo. Adimpleo in carne
mea ea passionum .i. eas passiones.
Pro corpore eius quod est ecclesia. Unum enim deus cum patre suo.
unus homo cum corpore suo. homo Christus Ihesus caput et
corpus duo in carne una.
Ut exhibeamus omnem. Perfectionem statum futurum uocat.
cui nihil boni deesse uidebitur. Ex ca. .II.
In sublimitate sermonum. In altitudine loquacitatis
et sillogismorum generumque aliorum disputationum
non artem disputandi uituperat. sed peruersum dispu
tantium usum.
Secundum traditionem hominum. Traditiones philosophi
quasi homines uocat creatorem omnium non potuisse fieri
creaturam hominem non potuisse nasci de uirgine. ho
minem mortuum non potuisse reuiuere. Considerantes
elementa mundi .i. has uisibiles creaturas. in quibus ani
malia quae nascuntur ex utriusque sexus commixtione ge
nerantur. et in quibus quemque mortuum ulterius uiuere impossibile est.
Secundum elementa mundi. Id est secundum dierum et temporum
observantiam. elementa enim mundi dicit solem et lu
nam ex quibus dierum et temporum ratio constare videtur.
Quia in ipso inhabitat. Quia inhabitat omnis plenitudo
divinitatis corporaliter neque enim divinitas cor
pus est. sed quia sacramenta ueteris testamenti appellatur um
bras futurorum. propter umbrarum comparationem corpora
liter dixit habitare in Christo plenitudinem divini
tatis. quod in illo impleantur omnia quae illis umbris figu
rata sunt. ac sic quodammodo umbrarum illarum ipse sit corpus.
hoc est figurarum et significationum illarum ipse
sit ueritas.
Plenitudo divinitatis. Solide et ueraciter et non
umbraliter uel figuraliter. sicut in testamento iudeorum.
In quo et circumcisi estis. Quid enim significat circumci
sio carnis. nisi expoliationem mortalitatis. quam de
carnali generatione portamus. Haec est fides nostra.
circumcisione non manufacta. Resurrectio
Christi quae facta est quidem tertio a die passionis. sed octavo
in diebus ebdomadae ipsa nos circumcidit. Audi
circumcisos uera petra apostolo amonente. Si ergo re
surrexistis cum Christo. quae sursum sunt sapite. ubi Christus est
in dextera dei sedens. quae sursum sunt quaerite. non quae super terram.
Circumcisis loquitur. resurrexit Christus. abstulit uobis
desideria carnalia. abstulit concupiscentias malas.
abstulit superfluum cum quo nati eratis. et multo peius
quod male uiuendo addideratis. Circumcisi per
petram. quare adhuc sapitis super terram.
In circumcisione Ihesu Christi. Ergo est circumcisio Christi
uitiis scilicet mortificari.
Et preputio carnis uestrae. Preputium uocat quod si
gnificat preputio. hoc est delicta carnalia quibus
expoliandi sumus.
Cyrographum. Cyrografum ad usum nos legem uo
cat. eo quod erat contraria nobis. hoc est non permittens iu
stificationem assequi propter scrupulositatem. hanc de
leuit resurrectione et immortalitate.
Decretum. Decretum dei fuit de ligno quod est in medio

paradisi ne comedas. hui^s decreti uiolati cyrogra
fu^m . i. memoria deleuit ds. qui peccatu^m primi paren
tis humano generi p fide sanguinis ihu xpi dimisit.
& ipsius puaricationis peccatu^m quasi obliuioni
tradidit.

Expolians principat^s. Spoliauit xpc infernales
potestates animab^s quas habebant t habituri erant.
in cruce pendens. t ad inferna descendens. tra
duxit eas . e. potestates . i. ab preda sua exterminauit.
sic in euglio dic. nc princeps mundi eicietur foras.
Vel fideles suos de infernis secu^m duxit. confidenter . i. ue
lut ho xps sine peccato. t alacri . i. in cruce. t cu^m an
gelicis legionib^s ad inferna descendens. triumphans
illos . i. uincens in semet ipso. in passione sui cor
poris. t in psentia sue maiestatis.

Nemo g uos iudicet. Et g in xpo circu^mcisi estis spi
ali circu^mcisione. nemo uos nichil debentes legi
iudicet. i. da^mnabiles faciat. suadens cybo potuq;
abstinere. uelut iudaico ritu.

Nemo uos iud^t. Id e nemo uos decipiat. aut bra
uiu^m urm tollat.

Nemo uos sed. Nemo uos supet. nemo aduersarius uos
brauium accipiat. sic qs in certamine positus
uigilare agonistę. t iudicus magistro^r brau
ium pdit.

T sabbato^r. In illo reqe cu^m inuenim^s uere sabba
tizam^s. & noue lunę observatio. uitę nouę
est scificatio. & pasca nrm e xpc. & azimu^m
nrm sinceritas uitatis n hns fermntu^m uetusta
tis. & siqua alia st in qb^s immorari nc op^s n e qa illis
ueritatis obu^mbrata st signis. in isto hni finem. cui^s
regni non erit finis.

Quę st u^mbra futuro^r. Dies festi uidelicet neomenię &
sabbata significabant futura. & in ipsa significa
tione erant corp^s xpi. i. significabant corp^s
xpi. t qd assu^mptu^m e ex uirgine. t ecclam qui
nc e. t in alio seclo futura est.

Quę u^mbra futuro^r. Id e in coparatione futuro^r u^mbrę
st ista om^na. Vnde ad significantia u^mbrę corp^s
adiecit. h. dicens. qa apud xpm ueritas e.

Nemo uos seducat. Nemo uidelicet uos decipiat uo
lens psuadere uob^s ea q numq intellexit. ostendens
uobis in semet ipso humilitate. & religione an
glo^r. ut citius ei credatis.

Nemo uos sed. Nemo uos iudicet. & de his q magi
stros legis se e iactant. in cybo & potu qd alia
munda sint. alia inmunda. aut in parte diei fe
sti. ut alios dies festos putent. alios n festos. q trans
u^mbra & imagines uenture felicitatis. spualis aut
intellectus ueritatis. & corpus.

In humilitate & religione. Noluit uidelicet intendere
illis q dicit anglos indignari si lex n fuerit custo
dita. ergo qa p anglos lex data e dicat. & humi
litate qda simulantes ostendere ppant quasi q la
ge continere metuant.

In humilit^e. Adorabant eni^m militia celi. Vnde
amos tradidit eos. ut seruirent militię celi.

Et religione anglo^r. Anglos aut uocat & celestes
spo. & scos pdicatores.

Ambulans frustra. Frustra ambulat. q relicta fide
xpi iudaico ritu ambulat.

Si mortui estis cu^m xpo. Elementa uocat has uisibi
les creaturas. q in tota uniuersitate conditę partes
mundi st. Si uidelicet cu^m fide xpi accepistis mortui
i. separati estis ab abstinentia creatura^r mun
di qb^s iudaico ritu abstinebatis. qd adhuc ta
q uiuentes in eade creatura^r mundi abstinen
tia iudaico ritu decernitis dicentes ne teti
geritis. & cetera. Potest aut^e intelligi cu^m xpo.
qsi diceret. Si mortui estis sic xpc. i. gentes
xpi.

Si mortui estis. Si sic instituti estis qsi qa
co mortui estis xpo. & coresurrexistis. hoc dic.
ab elementis mundi huius.

Si mortui estis. Elementa mundi a qb^s mortui su
nt lex moysi intelligenda e. qb^s qsi elementis &
religionis exordiis dni disponit q^m elementa ap
pellant litte^r p qs syllabas ac u^mba iungunt. &
ad texenda oratione pcedunt. sic elementis ueteris
testamenti ut ad euglica plenitudine ueniat
sci uiri erudiit infantia.

Quę st om^na in interitu. Om^na illa a qb^s abstinent
iudei intimi interitus. secdm doctrina iudeo^r
& n secdm ueritatem rei.

Quę st ratione q de hntia. t hoc uident
tales abstinentię ratione habere sapientię.
qa preceptores earu^m supstitione prendunt
& humilitatem. Ex ca. tertio

¶ Si g[itu]r̃ cõsurrexistis. N[on] itaq[ue] resurreximus sic xp̃c. s[ed] tam[en] sc[un]d[u]m spẽ q[uae] nob[is] in illo ẽ ia[m] nos cu[m] illo resurrexisse testatus est.

Mortificate q[ue] mẽbra u[est]ra. Sp[irit]ualia neq[ui]tie dic[it] mẽbra sup[er] t[er]rã. nã seq[ui]t[ur] exponens auaricia inmundiciã. & cet[er]a q[uae] illic exsequitur.

Mortificate mẽbra u[est]ra. I[d] ẽ partes ueteris hõis q[ui]a uniuersitas peccati intellig[itur] t[ame]n mẽbrorum u[est]ror[um] concupiscentias.

Mortificate mẽbra u[est]ra. Ne t[am]en illos p[er]uos dic[it]. q[ui] sole[n]t mortales seq[ui] du[m] u[ita] eusant.

Que ẽ simulacror[um]. Hoc dic[it] p[ro]pt[er] imagine[m] in patror[um] q[uas] nimis inuenit sculptę. Unde q[ui] nimis inseruiunt q[ua]si idolis & simulacris seruire uidentur.

Expoliantes uos ueterem. Ueterem hoĩem nihil aliud ap[osto]l[u]s q[ua]m uit[a]m ueterem dic[it] q[ue] in peccato ẽ. in q[ua] sc[un]d[u]m adã uiuitur.

Induite nouũ eũ. I[d] ẽ. induentes uos nouitate facite uos nouu[m] hominem.

Qui renouat[ur] in agnitione. In agnitione d[e]i renouat[ur] hõ ad imaginẽ d[e]i. hęc ẽ enim imago ad q[uam] d[eu]s creauit hoĩem. ut uidelic[et] racionalis eet. & celestia semp[er] diligeret.

Qui renouat[ur]. Ista renouatio reformatioq[ue] mentis sc[un]d[u]m d[eu]m. t[ame]n sc[un]d[u]m imaginẽ d[e]i. Si dic[er]et sc[un]d[u]m d[eu]m. ne sc[un]d[u]m aliã creaturam fieri putet. Id aut[em] sc[un]d[u]m imaginẽ d[e]i. ut in ea re intelligat[ur] fieri hęc renouatio ubi ẽ imago d[e]i. i. in mente. Non itaq[ue] sic intelligam[us] sc[un]d[u]m imaginẽ ei[us] q[ui] creauit illũ. q[ua]si alia sit imago sc[un]d[u]m q[uam] renouat[ur] n[on] ipsa q[uae] renouat[ur].

D[omi]no xp̃o seruite. Quãuis iubeat q[ua]si diceret. q[ua]si dixerit uob[is] debere aliis subditos ee. q[ua]ndo diligere. alios aliis obedire & cet[er]a q[uae] sequunt[ur]. in his tam[en] omĩb[us] d[omi]no xp̃o seruite.

Qui enim iniuriã fac[it]. Ratio sup[er]ior[is] p[ro]bans ab eo loco q[uo]d d[icit]ur mulieres. & c[etera].

Sup[er] omĩa aut[em] hęc karitatẽ. In fine uinc[u]lo p[er]fecto ubi cõstricti karitate colligati inuicẽ p[er]manebim[us]. nullã separatione[m] ult[erius] sustinentes.

¶ Ex capite quarto

Tẽp[us] redimentes. Presens tẽp[us] ad utilitatem n[ost]ram cõparantes.

Tẽp[us] redimentes. Tẽp[us] q[ui]d ẽ redimim[us]. q[ua]n[do] ante actã uitã q[uam] lasciuiendo p[er]didim[us] flendo reparamus.

Sermo u[este]r sẽp[er] in gr[ati]a. Hic gram uocat bonã obseruantiã q[uae] p[er] gram d[e]i dat[ur]. sic ad ephesios. ut det gram audientibus.

Mar[cus] cõsobrinus b[ar]nabę. P[ro]pt[er] hũc marcũ dissensio fuit int[er] paulũ & barnabã sic in actib[us] ap[osto]lor[um] legit[ur]. Quo audito colosenses. n[on] auderent nec marcũ nec barnabã recip[er]e. n[on] ignari eis ab ap[osto]lo fuisse. Ad utruq[ue] enim referri potest. de q[uo].

Ut stetis p[er]fec[ti]. Stare aliud cũ oram[us] oram[us]. ut q[ui] stat. stet. n[on] ut p[er]seueret. I[d] ẽ uidas ap[osto]l[u]s cui d[ic]i[tu]r. ei aut[em] q[ui] potens ẽ cõseruare uos sine offensione & cõstituere ante cõspec[tum] gl[ori]ę suę immaculatos in lętitia. nonne ap[er]tissime ostendit d[e]i donũ ee. in bono p[er]seuerare usq[ue] in finẽ.

Eã q[uae] laodicensiũ ẽ. Ap[osto]l[u]s n[on] ad laodicenses dic[it] s[ed] ex laodicia q[ua]m illi scripserãt ad ap[osto]l[u]m in q[ua] alia digna rep[re]hensionis inferebantur.

Memores estote. Memoriã uinculor[um] suor[um] habe[r]e eos hortat[ur]. t[ame]n ut exẽplo suo informati patienti[am] in tribulationib[us] habe[re] discant. t[ame]n ut p[ro] eo orent ut cito absoluat[ur]. t[ame]n ut ei in ipsis uinculis mi[ni]stro necessaria p[ro]curare ualentẽ aliq[ui]d largiantur.

Memores estote. Hoc ẽ ad mea imitationẽ eadẽ p[ro] ueritate pati non nolite.

¶ Argum[en]tũ, ad Thessalo. priorem

P[au]l[u]s scripsit ad thesalonicenses hanc p[ri]mã ep[isto]lam laudans eos q[uo]d fideliter sustinuerit maduersis p[ro] fide decertantes. Instruit u[er]o eos & de illis q[uae] apud illos inconuenientẽ geri cognouerat.

Memores op[er]is fidei u[est]re. Quod fides u[est]ra fieri exigat.

Ante d[eu]m & patrẽ u[est]r[u]m. Ut dicat. q[uo]m[odo] placere d[e]o ista faciũt.

Scientes f[rat]res dilec[ti] a d[e]o. Hoc dic[it] ne p[ro]pt[er]ea q[uod] deciderẽt discedant a p[ro]posito.

Et sp[irit]u s[an]c[t]o. I[d] ẽ. in ostensione s[an]c[t]i sp[iritu]s p[er] q[uo]d et credentes sp[irit]ualia carismata accepistis.

Sic estis q[ua]les fuerim[us] ap[u]d uos hoc dic[it] ut eos ad reuerentiã inuitaret. sicut ipse p[ro] illis.

Duo pessima p[ro]hib[et] idolatrĩã & auariciã. quo[rum] n[on] dispar malicia. q[uia] radix. o. m. pene uno explent op[er]e. q[ui]a sic idolatra uni d[e]o auferre nititur. Itam[en] ne sol[us] nomi[ne] dicatis hac. ita auar[us] in d[e]i res sese extendit. ut sol[us] usurpet quod d[eu]s omĩb[us] fecit. Utraq[ue] d[e]o inimica. q[ui]a negat d[e]o q[uo]d ei[us] fit.

patie bat. multo magis ipsi p se pati debeant.
Imitatores nri facti estis. Diu commemoratione faciens. optime uidet exortationem fecisse.
Cu gaudio spc sci. Neq. eni alit gauderent p illis q nedum uidebant.
Seruire do uiuo. Notandu e aut qm in simulacror abdicatione dm & uiuu & ueru esse asseruit.
Qui eripuit nos ab ira. Ira di n pturbatio e s; iudiciu quo irrogat pena peccato. Ex ca. 2.
¶ Qa n inanis fuit. Sed sicut inqt qm n absolute neq. fortuitu ad uos uenim s; passi multa.
In sermone adulationis. Placere in bono & in malo inuenit. s; de quo placendi in hic loco e sit subiunx. in sermone adulationu. adulari eni semp in malo repit.
Ne qrentes ab hoib. Cautissime posait n q rentes. h. e n hoc auspicantes nec hanc hntes ac t nri intentionem.
Cu possem oneri esse. Ad hoc respic qd dix nec occasione auaritie.
Tanq si nutrix foueat. Non nutrix nutrit filios alienos. s; nutrix fouet filios suos.
Memores eni estis. Ostendit qm anima su a. i. uita sua eis tradiderit.
Vos eni imitatores. Bene aut eos e adortat eos memorans illos ut & ipsi sustineant.
Usq in fine. Usq in fine eni qda iudei erit incredulit te eni omis isrl saluus erit. Ex ca. 3.
¶ Et misim timotheu. Non hac uice cu hac epla misit eu s; pusq hanc eplam mitteret ali oqn n cu eo salutasset eos in pemio.
Ipsi eni scitis qd in hoc. Causam supponit cur moueri eos n oporteat. ipsaq. auctoritate eoru confirmat.
Na & cu apud uos eem. Laude causa sua auctoritate confirmat. Ex cap. 4.
¶ De cetero g frs. Postq laudes consumati qs sup fidi eoy dixerat firmitate. hortat ut de cetero uite eoy diligentia adhibeant.
Non in passione desidii. Passio desidii e qn peccati desidat & n pficitur.
Qui eti dedit spm. Id e qui n solu supiora pcepta nob pdicanda iniunx. s; & eia ut maiori auctoritate in pdicando eem. spm scm suum nobis dedit.
Ipsi eni uos a do didicistis. Id e p inspiratione diuina. & p euglicu pceptu. ubi a xpo dilectione pcipitur.
Etem facitis illud. Alia causa cur de karitate necesse n habeat eis scribere.
Nolum aut uos ignorare. Na idc & dormientes eos appellat scripte ueracissima consuetudo. ut cu dormientes audim euigilaturos minime desperemus.
Ut n contristemini. Bene n tristicia ademit s; imensa ea phibuit coparatione adusariay ad uerecundia eos deuocans. eo qd illi n habent spem.
Ut n ctristemini. Non ne ctristemini s; ne ctristemini sicut gentes.
Qm ipse dns. Iussu t tuba uocat uoce archangli qui dicet. surgite.
Deinde nos. Si g scos q repient xpo uenien te uiuentes eiq. in obuia rapient credidim in eode raptu de mortalib corporib exitos & ad eade mox imortalia reditos n las in ubes apli patiem angustias. siue ubi dic tu qd seminas n uiuificat n pus mouat. siue ubi dic omis resurgem. ut om dormiamu g frs.
Nos qui uiuim. Transfigat apls in se & cteporaneos suos. illos qs in fine inuentus e xpc uiuen
¶ De tepribaut. Id e an estate an hieme Ex. 5. & an die an nocte uenturus sit ad iudiciu xpc
De momentis. i. q hora diei t noctis.
Ipsi eni diligent scitis. Quasi diceret. n indigetis q nihil aliud scribem n qd uos scitis; die uidelicet. dni clam uenturu nec tepra nec momenta aliq sciente.
Cu eni dixerint pax. Expositio similitudinis. fur eni clam supuenit.
Cu eni dixerint pax. Hoc e qd ait apls cu dixerint pax & securitas. Cu eni dixisset. tugliarescentib hoib p timore & exspectatione ciuimo subiunx. Na uirtutes celoru mouebunt & tc uidebi filiu hois uenientem

cum potestate magna et maiestate. Videamus
quae forte melius intelligitur. non eam impleri quia
praedicatio sit in illis ubique. sed tunc esse potius ventura quando sic
erit tribulatio in universo orbe. ut ad ecclesiam pertine
at quae in universo orbe tribulabitur. non ad eos qui tribulant
eam. Ipsi enim dicturi sunt pax et securitas. ut repen
tinus illis superveniat interitus. et vos adventus domini
sic fur in nocte comprehendat.

Nocte dormiunt. Nocte dicens intelligere quia in quo
illi obdormierunt cupiendo ista terrena et omnes
istae felicitates quibus gaudent saeculi somnia sunt dormi
entibus. Et quomodo qui videt thesauros in somnis
dormiens dives est. sed vigilabit et pauper erit.
sic omnia ista vana huius saeculi de quibus homines gau
dent evigilabunt quando nolunt. sicut non vigilant
quando utile est. et invenient somnia fuisse
illa.

Ut sive vigilemus. id est sive secundum praesentem
vitam in adventu domini habeamus. sive egres
si fuerimus ab hac vita. hac omnes vitam incorrup
tam adquiramus.

Ut habeatis illos. id est plurimo honore dignos
existimare non resultantes quando nos corrigere
ceperint. et horum contumaciam videtur significasse.

Rogamus autem fratres. Ad doctores vertit ser
monem. Necessarium enim erat et hos exhortari.
ut non discederent ab opere propter quorundam contu
maciam.

Corripite inquietos. Ubi intelligendum est tunc po
tius malum pro malo reddi si corripiendus non corri
pitur. sed per dissimulationem negligitur.

Videte ne quis malum. Ubi intelligitur a superioribus
esse potius malum pro malo reddi.

Semper gaudete. Id est pro omnibus etiam quae nobis
deciderint.

Sine intermissione orate. Dixit oportere sem
per orare et non deficere. et apostolus sine intermis
sione orate. Quod sanissime sic accipitur ut nul
lo die intermittant certa tempora orandi.

In omnibus gratias agite. Et omnia opera eius dixit iu
sta. dixit benigna. unde nec querulum esse
oportet. nec ingratum.

In omnibus gratias agite. Vera fidelium humi
litas est. in nullo superbire. in nullo murmurare.

Justus numquam desinit orare: nisi desinat
justus esse. Semper orat qui semper bene agit

nec ingratum esse. nec querulus. sed omnibus divi
nis dispositionibus gratias deo agere. deumque laudare. cuius
opera omnia dixit iusta sit. dixit benigna.

* Spiritum nolite extinguere. In nocte huius vitae
necessaria est lucerna. quae accenditur cum scripturas
tractant. his ergo dicit. spiritum nolite extinguere.
id est libertatem nolite spernere. id est lucerna in vobis
semper luceat. quod iterum dixit ad se non extinguitur spiritus.

Spiritum nolite extinguere. Apud Thessalonicenses aliqui
erant quidam qui non suscipiebant eos qui secundum
operationem spiritualem prophetabant. quia confingebant
seductores causa studio cautelae. sed in de
clinare. fiebant dixit illa ab indiscipli
natis. vel quae a prophetis arguebantur. Ideo dixit
nolite spiritualem in operatione prohibere. sed sinite
quia seductores timetis. accipite illa quae
dicuntur. probantes illa.

Ut integer spiritus vester. Orat ut tribuat spiritus gratia
integra in illis custodiatur. nullam sustinens
minorationem.

Ut integer spiritus vester. Quamvis et proprie dicatur spiritus
non universa anima sed aliquid ipsius sicut
apostolus hic dixit integer spiritus et anima et corpus. Et
illud multo expressius in libro Iob. absolvi
sti animam meam a spiritu meo. tamen et universa
anima appellatur hoc nomine. Cum enim constet
esse aliquid in anima quod proprie spiritus nominetur. illud
etiam ego dico proprie vocari spiritum quo ratiocina
mur et intelligimus. qui ita distincte ista
dicuntur.

Sine querela in adventu domini. Spiritus quo intelli
gimus. anima qua vivimus. corpus quod [illegible]
Est enim spiritus in anima vis ratiocinandi. aliud
dixit esse sine querela aliud sine peccato quod nul
lus potest.

Fidelis est deus. Hoc adiecit ut non de oratione
dubii habeantur. Secunda

Argumentum in epistola ad Thessa-
lonicenses. Hanc etiam primum
collaudans eos. deinde instruit eos. ne
existiment in eo esse sibi consummationem temporis.
et de antichristi adventu.

Gratias agere debemus. Hoc dixit ne forte de
tanto bono quod ex deo habebant tamquam

*Spiritum hic appellat, donum
linguarum, prophetias:
interpretationes linguarum
et sermonum [illegible]
Spiritum nolite extinguere.
i. loqui linguis ne vetueritis

Id habentes extollerent · ad quod superesset fides uestra in quo & abundat karitas uniuscuiusque uestrum in inuicem gratias agere debemus deo de uobis · non tantum laudare · tamquam hoc a uobis habeatis ·

Quas sustinetis in exemplum · Id est documentum tribulationes quas sancti in hac uita tolerant in exemplum sunt iusti iudicii dei · quo iudicabit reprobos in fine mundi. Si enim sic horribiliter & tam iuste iudicat eos qui peccant · & tamen
[illegible]
[illegible] peccata plan
[illegible] gunt · quam iuste iudicabit eos qui numquam plangunt · nec tamen peccare desistunt · Vestrum suscepistis ·

Afacie domini · id est separati · uel sententia prolata ·
Et ammirabilis fieri · Ordo est ammirabilis fieri in die illo · uult dicere ammirabilis uidebitur in die illo in his qui crediderunt · eo quod nostrum ad
Ꝝ credendum est testimonium · Causam reddit credendi tribuat illis · quia uidelicet testimonium quod de die iudicii super eos praedixit · uelut de loco altiori loquens creditum sit ab illis ·

In quo etiam oramus · Ordo · in quo iudicio dixit ut dignetur · id est dignos iudicet · uocatione sua nos deus oramus semper · Vel in quo praeceptum est · periclitando enim periculo illius diei semper orandum est · Ex. ca. 2.

¶ Et nostrae congregationis · Dicit enim christi aduentum congregationem nostram esse ad eum futuram

Neque terreamini · Id est · siue quasi de spiritali operatione id promittat se dicere · siue quasi ex uerbo & epistola nostra sit edoctus ·

Quasi instet dies domini · Vigilare debent omnes christiani · ne imparatum illum inueniat domini aduentus · imparatum autem inueniet ille qui imparatum inuenerit sibi uitae huius diem ultimum ·

Ne quis uos seducat ullo modo · Quoniam nisi uenerit refuga primum & cetera · Nulli dubium est eum ista de antichristo dixisse · diemque iudicii · Hoc enim appellat diem domini non esse uenturum · nisi ille prius uenerit · qui refuga uocatur · utique a domino deo ·

Quoniam nisi uenerit discessio · Id est nisi prius discedant gentes a romano imperio · uel romani imperii · uel a fide & ecclesia · scilicet non instabit dies domini ·

\+ Nisi uenerit discessio · Discessionem uocat tempus illud eo quod paulo minus omnes tunc discedent a pietate · & peccati hominem dixit · eo quod peccatum ministrauit · & filium perditionis ut potest perditioni subdendum

Et nisi uenerit discessio · Impossibile est discessionem fieri · ubi prius accessio facta non sit · Haec est quae in quo impleri discessionem de quo dicitur est · In semine tuo benedicentur omnes gentes · & uenient ad eum omnes gentes · Quo impleto · incipiet discessio quae dicitur · Et abundantia iniquitatis refrigescet karitas · Qua discessione completa · quasi parato iam uirtuti opportunum erit ad eius sessorem · id est reuelari filium perditionis · Dicebat cum apud eos esset haec eadem se illis dixisse · eosque admonere debere quod non reuelandus sit antichristus nisi suo tempore · & oportune · Iam enim locum inuenturus erat tempore apostolorum · martyrum confessorum · uel non refrigerante karitatis · Quod autem in tantum abundata sit quandoque iniquitas · ex eo intellegi colligi potest · quod in ipsis principiis accessionum apparent quaedam primitiae discessionis · ut quidam se christi discipulos simulent · neque sollicitari debere de futuro cum hoc tantum sufficiat ut teneat quisque in religione quod tenet · in quod peruenit · ne eo praeueniatur donec de medio fiat · id est de medio innotescat homo ille impleturus personam iniquitatis · quae tunc sequentur illi uideant · non autem in anima mortuo qualem resurgere post quingentos annos · Et significat fieri decessionem consequentem discessionem · & sic demum ad esse diem domini ·

Super omne quod dicitur deus · Id est super omnes sanctos qui dicuntur dii & super ipsum dominum creatorem qui colitur deus ·

Ita ut in templum dei sedeat · Hoc intellegi antichristum uolunt · recte tamen putant & iam latine dici sic in graeco non in templo dei · sed in templum dei sedeat · tamquam si templum dei quod est ecclesia · considerat in dominicum · id est sicut dominicum

In templum · Vel sedeat in uel hoste · uel quod est in hierosolyma · uel in ecclesia · Graece non in templo sed in templum ut decipiat de antichristo cum corpore suo ·

Nam misterium iam operatur · Misterium fuit iniquitatis in nerone & ceteris in bris sub antichristo operatur · immanitatem & magnitudinem iniquitatis quam exercebat quanta sit iniquitas quae per se ipsum exercebat · ostendebat · Et est probatio · quod sit reuelandus ·

\+ Ambrosius legit · defectio · nempe cum aliquis desciscit a suo autore aut principe

[illegible] a misterium ia opat. Hoc e n apte apostasia opat. s; in misterio p suos a pietate retrat di uellere.

[illegible] q tenet. Hoc e. ubi di q ei aduentu plubs ee sabit. tunc apparebit ille.

[illegible] tenet. Romanu designat impiu q destructo uen ant xpc. hoc e enim qd dix. tantum ut hoc re stat ut romani impatori q tenet. hic mundu te neat. donec de medio fiat. i. penit auferat. De medio enim fieri e. de comuni hominu aspec tu auferri.

[illegible] teneat. Illud tam qd apls dic tantu q tenet. m teneat. donec de medio fiat. n absurde de ipso romano credit dic tu. taq dictu sit. tantu q m impat impet. donec de medio fiat. i. de me dio tollat. Et tc reuelabit iniq. q significari anti xpm nullus ambigit.

[illegible] dns ihc. Subito de celo apparens xpc. solu m clamans cessare facit ab ope totu il lu expendens. hoc dic. spu oris.

[illegible] signis mdacib. Mendacia uocat l p digia an ti xpi. q n eri reuera qd apparebit. l q p ius mdacia suadebit.

[illegible] debet a do. Qui uob s. instruendis. ut et uos p collans uob beneficiis simulit gras referatis. l q et uos uocati estis qd paulo p dic.

[illegible] nad q sitione glie. Ut q sitio adq sitio in q dns ihc glorificaret. l ut ad q reretis glam quam dns habet. ¶ Ex cap. 3.

[illegible] on omiu e fides. Id e n omis se credunt. ccia oran [illegible] ubus uob is. Irat reddidit

[illegible] idelis aut dns e. Hoc ad ulta orationis q fece [illegible] idelis aut. Id e uerax q ssistitum se p misit si delib suis usq in fine sch.

[illegible] ns aut dirigat. Id e. cingat uob p manere in ea karitate q e erga eu. tolerantes et si aliqd contrariu p eo pati. q. qd dix di et xpi in comune id positu uidet ee.

[illegible] psi enim scitis. Quasi diceret. n e op ut expona uob comone hanc de q loq. q ud et ia scitis [illegible] et cu rem apud uos. Alia ratio e in labore et fatigatione incessanti ut eo opati sit. Sic [illegible] facere du apud eos eet suadebat.

[illegible] s aut frs. Quia et si opant. possi tam non nullis indulgere.

Salutatio mea manu pauli. Hoc adiec e q q e simnatione scti dicebant ee p pinq. p suadebant hoc q si ex epla apli. Hoc aut addit. ut nihil o iniu recipiant hisq hic scripta sunt.

¶ Ex epla ad Timoteu. i. Ca. i.

NEQUE INTENDERENT FABULIS. Loq r iudeis n multa sollicitudine ex pendebant ut ostenderent xpm n ex habraham et dd descendisse.

Finis aut pcepti. Dividens illa q cu timebat pcep illis. et a q b corde se diuerint. finis pce pti inq e karitas.

Finis pce. Iude pcepti finis. n pcepta adipleo. l q d e pcepti adipleno. n legis plenitudo. de q ibi dix. plenitudo legis karitas. hoc et ia hic dix. finis pcepti karitas.

Finis p. l receptor q uat finis karitas. i. di lectio di et p xmi sic in euglo. in his duo b pcepti tota lex pendet et pphe e.

Finis pcepti. Cu enim diceret. karitas. adde dit de corde puro. ut nihil aliud q i d qd di ligendu e diligat. Conscientia u bona sub iungit p p spe. Ille enim se ad id qd credidit et diligit puentu ee desperat. cui male c scientie scrupulus in e. Toto et fide inqt n ficta. Sicut fides nra mdacio caruerit. tc et n diligim qd n e diligendu. et recte uiuendo id speram. ut nullo m spe nra fallatur.

Scim aut q bona e lex. Ne uidet lege incusare dix hoc.

Scientes qr iusto. Vo uiu q do subet. legi aut q sub lege e. Sub lege aut uiu in q iniu q sq peccatori e. i. q niu a ueri hoc n e minat. sua enim uita uiuit. qu. ido lex sup illu e. q ea n ipse infra illa e. Et a iusto lex posita n e. i. posita. ut sup illu sit. In illa enim e posi q. sub illa. q n sua uita uiu oui coherendo lex iponitur. Unusquisq dicat ipse q d amin ut lege. q d u dilectione iustitie iuste uiuit.

Scientes q iusto. Ne uideatur cusati one legis iterum introducere hoc adiec

Secundum evangelium gloriae. Quod ab illo nobis tributum est. Et beatum dicit eo quod beatitudinem in natura habeat praeter suam inmutabilitatem.

Quorum primus ego sum. Apostolus novissimus, peccator primus. Dicit hic quoniam primus peccator. Quorum primus ego sum: quia omnibus peior sum. Ergo peiorem voluit intelligi primum.

Ad informationem eorum. Ut nullus desperaret de se me attendens. Vel ut hi qui in Christo sunt credituri, in magnis peccatis non desperent de misericordia dei, meo videlicet exemplo informati.

Hoc praeceptum commendo tibi. Spes certe semper praedicabat apostolus, quae quidem oportuerat eum iniungere Timotheo. Et est sensus: commendo tibi secundum quod inspiratio sancti spiritus suggerit mihi.

Secundum praecedentes in te prophetias. Hoc est secundum revelationem divinam tui facientem electionem, commisi tibi doctrinae opus.

Et bonam conscientiam. Conscientiam vocat cogitationes in quibus summopere humilitas servanda est, quae spreta in magnos quidem devenerit honores, sicut in epistola ad Romanos legitur.

Quos tradidi satanae. Ecclesiae alienationem satanae traditionem vocat, ostendens per hoc quantum mali sit de ecclesia excludi. Ex capite .ii.

¶ Fieri obsecrationes. Illa plane ad Timotheum discernuntur, sed eligo in his intelligere quod omnis pene frequentat ecclesia, ut obsecrationes accipiamus quae fiunt in celebratione sacramentorum, antequam illud quod est in domini mensa incipiat benedici. Orationes cum benedicitur, quod etiam tota dominica oratione concluditur. Postulationes cum populo antistes benedicit. Quibus peractis, gratiarum actio universa concluditur.

Ut quietam et tranquillam vitam. In pace principum quies et regnum servatur ecclesiarum. Nam in bellis et discordiis eorum tranquillitas dissipatur, tepescit pietas, districtio solvitur, districtione soluta infirmatur castitas, violatur. Orandum ergo est pro eis ne hoc eveniat.

Hoc enim bonum est. Vel hoc probat adiciens qui vult omnes salvos fieri, quod ostendit dum adiecit: Unus enim deus. Hoc est qui omnium dominus est. Sed et ille mediator quia nos homines nititur deo copulare vult.

Et homo. Et per omnia necessarium ostendit quod eum qui nos de omnibus sollicitudinem impendit, eo quod dei cura omnibus adhibetur et omnium dominus est. Et quod ipse Christus similiter omnibus appropinquare videtur propter eandem naturam, et omnibus praebuit beneficium pro omnibus passionem suscipiens.

Ad agnitionem veritatis venire. Id est non fit nisi per incarnationem, ubi ut purgetur per temporalium fidem ad aeternorum perceptionem.

Cuius testimonium. Testimonium quod prophetae de Christo praedixerunt, vel quod de se ipso Christus protulit, videlicet quia passurus, resurrecturus, et cetera congruis temporibus re ipsa et eventu confirmatum est.

Doctor gentium. Ordo: doctor in fide et veritate.

Orare in omni loco. Ordo: in omni loco extollentes sanctas manus in quo orant.

Sine ira. Id est dixit sine ira, hoc est nemini odientes. Id est dixit sine disceptatione, vel ut fideliter non dubitent accipere quod postulant. Et ex alio caritatem erga proximum, ex alio erga deum commendat.

Mulier in silentio. Mulier in silentio iubetur discere, quia dum loquitur magis ad luxuriam irritat et irritatur.

Cum omni subiectione. Vel tamen ante peccatum virum dominatur erat mulieri, sed hoc apostolus ait secundum id quod maritum habere meruit dominum, mulieri non natura sed culpa.

Et Adam non est seductus. Adam non est seductus in ea re in qua Eva seducta est. Neque enim deum vel deo similem per pomi comestionem futurum esse credidit, certissime qui se noverat male facere, et videlicet non esse quod suadebat sibi a muliere, utrumque posse fieri existimavit, et uxori se morem gerere et patrati sceleris dicta paenitentia a deo se posse veniam obtinere. Nullum quippe peccatum quam paenitendi intentionem et divinae miserationis spem in peccando habuit, quam ea quae neque de paenitentia neque de venia in praevaricatione aliquid cogitavit, sed deam potius deo quae similem per inoboedientiam se fore existimavit.

Docere autem mulieri. Necessaria erat in illo tempore haec praeceptio, quoniam prophetissae erant.

Et Adam non est seductus. Et quod illi seductionis mulier causa exstitisse videtur.

[Ad]ã n̄ ē seduct⁹. Sic enī aaron errãti po
plo ad idolum fabricandũ n̄ cōsensit induct⁹
s; cessit obstrict⁹. nec salomonē credibilē ē
errore putasse idolis eē seruiendũ. s; blandi
cus feminẽis ad illa sacrilegia fuisse cōpulsū.
ita credendũ ē illũ uirũ sue feminę. unū mū
hoēm hōi. cīugē cīugi. ad di legē trãsgredi
endũ n̄ tãq uerū loquẽti credidisse seductũ.
s; sociali necessitudine paruisse.
S aluabit^r aut̃. Ostendit q̄d salute digna ēē
uideat^r p genus. p eã mulieres q̃ ad pietatẽ re
spiciunt. nec de eua hoc dix̃. s; de gn̄re loq̄t.
S aluabit^r aut̃. Salua ḡ erit mulier
q̃ in typo carnis accipit^r p filiorũ gn̄ratione.
i. si faciat bona opa. s; n̄ ubicũq; in fide uera.
in fide catholica. in societate unitati eccl̄ę.
pariat opa sua. ł pietã. & de illa cũ loq̄ret^r ad
pls. ita subiec. Salua aut̃ erit p filiorũ gn̄ra
tione. si pmanserint in fide & dilectione.
& scificatione. cũ sobrietate.
[P] filiorũ gn̄ratione. Alit̃ saluabit^r mulier resti
tuta in xp̄o subaudit̃. q̃ ē causa saluationis
p filiorũ gn̄ratione. i. si ad id ad q̄d instituta
ē omnino se referat. i. si uni uiro inhereat.
& hoc supplendę ppagini causa in fide & di
lectione. i. ut fideliũ se ab omib; ad hc diligen
dũ cohibeat. & scificatione. i. ut n̄ sedm oms
mores suos & iã apud uirũ suũ effluat. cũ so
brietate. i. ut nec obtentu scificationis suę
diffugiat uiro debitũ soluẽ. attendens ad
plicã cōstitutione. Siq̄s aut̃ dic sublimi sal
uari eã q̃ in uirginitatẽ obseruat. nouerit hic
aplm p apliori hoīi parte dedisse sententiã.
[S]i q̄s episcopatũ desid̄at. Quasi diceret. ¶ Ex ca. 3.
q̄ episcopatũ desid̄at. uiderit omnino ne ad id
adducat^r appetitu honoris. Qd si fit. longe
aberrat. Non ē enī honoris; opis. Ita re uo
luit. ut n̄ sit epatũ desid̄ari. n̄ sit & ōn desi
dari. q̄d uluxẽ. ł non est.
[S]i q̄s episcopatũ d̄. Ait aplis q̄ episcopatũ desi
d̄at bonũ op⁹ desid̄at. exponere uoluit q̄d
sit episcopat⁹. q; nomē ē opis n̄ honoris. gre
cũ ē enī. atq; inde ductũ uocabulũ. q̄d ille
q̄ pficit^r. illis q̄b; pficit sup intendit. curã
eorũ scilicet gerens. Scopos q̄ppe intentio ē.
Ergo episc uelim⁹ latine sup intende possum⁹
dicere. ut intelligat n̄ se eē episcopũ. q̄ pēē
dilexerit non pdesse.
B onũ op⁹ desid̄at. Episcopat⁹ ē sup suã & alioɋ
uitã bona intentio. q. q̄ desid̄at bonũ op⁹
desid̄at.
V nī⁹ uxoris uirũ. Id ē qui unã tantũ uxorẽ
habuerit. ł in laica psona. ł in gradib; lēctis.
S obriũ. Ita. ut cũ sollicitudine pspiciat il
la q̄ conueniunt.
P udicũ. Loq̄d in commune uiroɋ & mulierũ
cōstituit^r doctor.
O rnatũ. Conuersatione. motu. specie.
N on in supbiã elat⁹. Vnde extollens se ppt ma
gistiũ nihil differt a diabolo. q̄ minist̄ di
creat⁹ anims; ē sibi nom̄ & honorẽ.
I n iudiciũ diaboli. Iudiciũ diaboli arrogan
tia. in q̄d facile incurrit qui ex dũ discipls ma
gister instruitur.
V t n̄ in oppbriũ incidat. Solet euenire lis q̄
ab aliis despiciunt. ut despicientes se & q̄ se
despiciant. & fieri in irã & odiũ & cętos dia
boli laqos incidant.
I n laqũ diaboli. Alia causa. i. ne in aliq̄ pcipi
ta delicta. eo q̄d nup a dēmonib; recessisse
uidetur.
M ysteriũ fidi. Misteriũ uocat illud dogma
quod ē de xp̄o.
N on detilentes. Loq̄d necessarie fieri soleat. ut
cętę mulieres ostendent ea q̄ de se referant.
S obrias. Hoc ē arguta s; ita ut impleant oma q̄
a se fieri cōueniunt.
G radũ sibi bonũ. n̄ in psenti sclo dicit.
E cclã di uiui. Optime adiẽ di uiui. ut ostendat
ex hoc ecclę dignitatem.
C olũna & firmamtũ. Ecclã di in magni lti
n̄ colũna ē q̄ alios sustinent. In eis dē ē & ia
firmamtũ ueritatis qui ipsi ub; & miraculi ueri
tate euglii confirmant.
E t manifeste magnũ. Q̄ ecclãɋ colũnã ueritati dix̃.
ostendit ipsã ueritatem q̄ sit.
I ustificatũ ē spũ. Humanę natę hoc aptat q̄
spc inhabitatione in baptismate accepit.

Apparuit angelis. Hoc e[st] conspicuus et angelis factus e[st].

Ex ca. 4. ¶ Cauteriatam habentium conscientiam. Qui de castitate se disputare simulant. omni spurcitia in se perpetrare inueniuntur.

Omnis creatura dei bona. Animalia quedam non natura sed significatione inmunda dixisse. Itaque ubi gratia de porco et de agno refertur. utrumque natura mundum. quia omnis creatura dei bona e[st]. Quedam uero significatione agnus mundus. porcus e[st] inmundus. Obsecrationes accipiamus dictas quas facimus in celebratione sacramentorum. antequam illud quod e[st] in domini mensa incipiat benedici. Orationes cum benedicitur et sanctificatur. et ad distribuendum diuiditur. Quam totam benedictionem omnis fere ecclesia dominica oratione concludit. Interpellationes autem siue ut nostri codices habent postulationes fiunt cum populus benedicitur. Quibus peractis et participato tanto sacramento gratiarum actio cuncta concludit. Quam in his et iam ultimam commendauit apostolus. Hec precipua autem causa fuit ista dicendi ut his breuiter perscriptis atque significatis non putaretur negligendum esse quod sequitur.

Exemplum esto fidelium. Sic facies inquit hoc est. Non solum debita sollicitudine doces alios. assidua meditatione nutriris.

Exerce autem teipsum. Exercitationem pietatis diligentiam doctrine dixit.

Nam corporalis exercitatio. Datur intelligi quod in uigiliis et ieiuniis. et ceteris operibus corporalibus laboribus se exercebat. non adeo intentus operibus misericordie.

Pietas autem ad omnia. Propter opera misericordie. misericordie melius habet hic et in hoc seculo. et in futuro

Promissionem habens uite. Sinistra inquit eius sub capite meo. Non enim me deserit et in temporalibus necessariis. sed tamen ipsa sinistra sub capite erit. non capiti preponetur. sed erit sub capite. Et dextera eius complectitur me. Pollicens uitam eternam. Ita enim sinistra sub capite. dextera super caput implet. quod scriptum est. promissionem habens uite presentis et future.

Quod in presenti sinistra sub capite. quod in futuro dextera complectitur me.

Que data est tibi per prophetiam. Prophetiam uocat inspirationem sancti spiritus. per quam presciebat quid de hoc et de ceteris esset acturus.

Cum impositione manuum presbiterii. Id est presbiterorum. Paucioribus enim esse non posset. et uocat presbiterum episcopum. Ex ca. 5.

¶ Seniorem ne increpaueris. Non tantum seniorem etate quantum moribus hic oportet intelligi. de qua senectute Salomon dicit. Cani sunt sensus hominis. et etas senectutis uita inmaculata.

Seniorem ne increpaueris. Vult dicere nullus in uehemente neque sis acerbus aut amarus.

In omni castitate. In alloquio iuuencularum rectissime iuuenis de omni castitate ammonetur. ne saltem minima carnis titillatione circa eas moueatur.

Filios aut nepotes. De filiis et nepotibus dixit. non de inimicis.

Vicem reddere parentibus. Parentes uocat quos supra filios et nepotes. Tota enim progenies. parentela dicitur. Unde et in mundana lege parens parenti per gradum et parentelam succedere iubetur. Quibus mutuam uicem reddere est. seruitus eorum subsidia et amminicula rependere.

Que autem uere uidua est. Vere uidua est que et moribus ornata est. et neminem habet qui diligentiam ei adhibeat.

Si quis autem suorum et maxime domesticorum. Hoc ad illud refertur. Si qua uidua filios aut nepotes habet discant.

Si quis autem suorum. Ad eos qui propter habitationem oportuniorem et faciliorem aditum consulendi. uel nature ordine uel ipsius societatis humane.

Cum enim luxuriate fuerint. Status est deuitande sunt. que sepe cogit ut relicto proposito castitatis per multos amatores luxurientur. et post multam luxuriam in Christo nubere uel copulari uiris legitimis uoluerint.

Cum enim luxuriate. Hoc est. ubi iuniores uiduas fuerint recepte. et ecclesiasticum stipendium consecute.

Habentes damnationem. Ut uoluntate qua a proposito ceciderit. appareat esse damnatam. sine subsequentibus nuptiis. siue desit.

Et ociose discunt. Quia in nulla habentes sollicitudinem corporalium dum secure assequuntur que usui sunt necessaria. discunt ex ipsa largitate studere ociositati.

Volo ergo iuniores nubere. Ut iuuentutis impetus erga plurimam sollicitudinem occupare possint comprimere.

Nullam occasionem dare. Illis qui nobis derogare parant.
P(er) applici honore digni, id est ubi sunt et rebus digni est
habeantur, vel honorentur.
Adversus presbiterum. Nisi accusator habeat duos vel tres
testes criminis quod intendit.
Adversus presbiterum. Inspexit quod apostolus quam facile adversus presbi
teros accusationes adnasci posset. eo quod invidi invenire
parant obnoxios per amissis delictis.
Coram omnibus argue. Ergo ipsa corripienda sunt co
ram omnibus que peccant coram omnibus. ipsa corripien
da sunt secrete que peccant secretius.
Peccantes coram omnibus argue. Nam hoc etiam in evangelio
si occultum vis publice corripere. non es correptor
sed proditor. cito ordinaveris.
Sine preiudicio. Preiudicium multas significationes
habet. scilicet hic pro reprehensione.
Manum cito nemini. Ad gradus ecclesiasticos nemini.
Peccatis alienis. Qui indignum ordinat peccatis ali
enis et ipse communicat. Vel ut fit in offensione.
Te ipsum castum custodi. Quasi diceret. Qui indignos in
beris repellere te ipsum debes in vite mundicia
custodire.
Noli adhuc aquam bibere. Pro castitate servanda precepi
ne immoderatam abstinentiam teneres. vel augeres vel
ideo hoc subiungit.
Quorundam hominum peccata. Causam supponit cur manum ne
mini cito sit imponenda. Iudicium dei autem vocat concili
um sinodum. capitulum. aut aliquem locum in quo fit discussio
personarum. Quorundam inquit hominum peccata ita manu
festa sunt. ut eorum fama vel noticia pervenerit ad iu
dicium. qui ipsi infames quando venerint ad ordinandum. Quorun
dam autem ad iudicium peccata sua subsequuntur. quia tunc primum
manifesta sunt. cum ordinandi discutiuntur.
Quorundam hominum p. Contemplatione continentie adhuc
aquam bibebat. et qui frequenter aliorum causa talia agimus
ne videamur indifferentes esse erga curationem be
ne advertit. Quorundam hominum p. m. s. p. a. i. q. s. s. e. hominum
Vult dicere quorum sic delinquentium hominum non recte
inventorum delicta manifesta sunt quibus illis in futuro seculo
pena sit perituram. hoc et faciant aliqui quorum multos la
tere posse. sic et de illis qui recte vivere instituerunt. plu
rima quidem eorum manifesta sunt hominibus. sed etiam aliqua que
lateant multos. hoc enim significat dicens. et que aliter
se a. n. p. Itaque ne hoc penitus esca nequando opinio
ne te ipsum aque potatu extendens. utere vino propter
infirmitatem. sciens et illa que et hoc continuit sire
ctte vivamus. bona esse plurima ex parte perspicien
tes. nec ullam ex his nocivitatem sustinebimus. licet vi
deantur multi actus nostri a multis ignorari.
Quorundam hominum p. Manifesta ea dicit. de quibus clarum est quod
animo fiant. hec precedunt ad iudicium. vel quasi fuerunt
ista subsecutum iudicium non est temerarium. Subsequuntur
autem illa que occulta sunt. que nec ipsa latebunt tempore suo.
Sic et de bonis factis intelligendum est. Ideo ita subiun
git. Similiter et facta bona manifesta sunt. Et que
aliter se habent abscondi non possunt. De manifestis ergo
iudicemus. de occultis vero deo iudicium relinquamus. quia
et ipsa abscondi non possunt sive bona sive mala cum
tempus advenerit quo manifestentur.
Precedentia ad iudicium. de factis eius tuto possit .ut.
quilibet iudicare.
Quosdam autem et subsequuntur. Idem quedam per se manifesta sunt.
quedam quum in ipsa discussione noscuntur.
Similiter et facta bona. Ut plane de his factis fe
renda sit sententia in bonum.
Manifesta sunt. Locum habent manifestari per accusationem.
Et que aliter se habent. De quibusdam peccatis hoc intelligen
dum est. Non enim omnia in ipsa discussione panduntur.
Plurima namque aliquando latent. ¶ dominos. Ex ca. 6.
Non contempnant. Vel hoc videbant pares esse servi et
domini. qui christiani uterque. ac per hoc servi contempnebant
Existimantium questum esse. Vel existimabant quidam christianum esse
colendum tantummodo propter comoda istius vite.
Est autem questus magnus pietatis. Quasi diceret. est autem
christiana religio questus. sed non qualem ipsi putant. sed magnus
et eternus creatur.
Cum sufficientia. Fides cui sufficit quod ei a domino mi
nistratur. vel quia ipsa sufficiat. non propter aliud expectes.
Nihil enim intulimus. Ratio cur sufficere debeat
quod in presentiarum habetur.
Tu autem homo dei. Aperte usus est eum exortasse. hominem
dei illum dicens.
Quam testimonium reddidit. Quando dixit omnis qui est ex
veritate audit meam vocem. et cetera.
Ut serves mandatum. Evangelicum preceptum dei quod
in psalmo. Lex domini immaculata.
Quem suis temporibus ostendet. Quem. eo scilicet
adventum domini nostri iesu christi.

Plangens c. require in sequenti pagina in hoc signo ✠

Scholia in epistolam ad Timotheum posteriorem.

⁜ Sī languētes circa. Langūrē dicit cogitationū t͞q̄ relinquentes pietatē ad q̄stiones euoluebant.
Ostendit beat᷒ & sol᷒. Beatū uocat ad c̄firmationē inmutabilitatis naturę in nob͞ futurę. quilli ē innata. potentię. & regē. dē dn̄m. q̄ potens ē & demones subiugare. & morte adimē. & lucē habitat. q̄ corpora scōꝝ illustrabit.
Habet immortalitatē. Inmortalitatē aūt d͞s habet dissolus. quē inmutabilis sol᷒ ē. In omni enim mutabili naturā ñ nulla mors ē ipsa mutatio. q̄ facit aliquid in ea q̄d erat. & non est.
Habitat inmortalit̄. Id ē inmutabilitatē. oīs enim creatura mutabilis.
Quē nullus hominum uidit. In hac uita intellegendū ē ñ posse ab hominibus uidit d͞m. nā de alia scriptū ē. uidebimus eum sicuti est.
Omnia ad fruendū. Cētera ad fruendū tēpralia ad utendū. ñ ad congregandum.
Depositū custodi. Sp̄ualia carismata. q̄ tibi d͞s deposuit. ũ commendauit.
Uocū nouitates. Sic in omnis nouitas ip̄ bandę.
& oppositiones falsi. Sic alibi pane occultō. & aq̄s furtiuę dulcedinem.
Falsi nominis scientię. Ordo. scientię falsi nominis sophisticā artē dic. q̄ falso nomē scientia dr̄ cū error & fallacia rectius diceret.
¶ Ex ep̄la ad Timo. 2. Ex ca. 1.
Plˢ XII IIII. Hoc ē apl̄s creat̄ sū ut ut p̄dicē uitam p̄ x̄p̄m p̄missam.
Desiderans te uidē. Ordo. uidē ut gaudio implear. memor.
Ut resuscites grām. Grām episcopat᷒ admonet eū resuscitare. ut euidenti uerbū di p̄dicet. ñ timens terrenas potestates. nec erubescens se dicere discipulum crucifixi. & uincti. Aliquantis p̄ enim negligens & timidus erat.
Gratias ago do cui seruio. Hortatur se unde habet q̄m sine intermissione memoriā tui habeo in orationibus.
Ordo ē. grās ago memor lacrimarū tuaꝝ. ut gaudio implear. ut ñ causā s. q̄d seq̄t significat.
Ut resuscites. Diuinā donatione. in ordinatione concessam.
Sed labora euglio. Ut p̄dices uirtute di q̄ nos saluos fecit.

Et uocauit uocatione scā. Id ē. inuitauit dicens. Uenite ad me omnes q̄ laboratis & onerati estis. & ego uos requiescere faciam. erubescas.
Ne confundor. Bene posuit ñ confundor. q̄ dixerat ñ
Potens ē depositū meū. Id ē p̄fectā sp̄c grām. ut pignus & arra assecuti sumus.
In fide & dilectione. Id ē. cū insinuare t̄ fide & dilectione. q̄ oportet habē in fide x̄p̄i ih̄u.
Scis hoc q̄d auersi sunt. Id ē. ad hoc ei istos commemorat ut & ipse cautus sit. ne simulit̄ sese auertat.
Et catenā meā. Consequent hoc adiungit. q̄ ad exortationē ei dixerat nec erubescas testimoniū dn̄i.
In die illa. Quasi diceret. De q̄ sepe loq̄r tecū Ex ca. 2.
¶ In grā q̄ ē in x̄p̄o. Hęc grā ē remissio peccatoꝝ & uita ęterna.
Et q̄ audisti a me. t̄ req̄rit docere alios. hoc dic p̄ multos testes.
Per multos testes. t̄ multos. ũ inter multos. ut uirgilius ait secta p̄ abas. ũ inter abas. t̄ ita. q̄ audisti a me p̄ batos p̄ multos testes. ũ p̄ multa testimonia scripturarum.
Laborantē agricolā. Timotheus iste exēplo apl̄i laborē manuū uiuebat. & ab auditoribus q̄b᷒ uerbū di p̄dicabat nichil accipe. Unde & penuriā multā patiebat. q̄ infirmus erat. & labore manuū uacare ñ poterat. Admonet ergo eū sub specie agricolę ut de agro q̄ colit fructū unde sustentet se ñ asp̄net p̄cipe.
Laborantē agricolā. Exortat ē eū ut nullā sollicitudinē de secularib᷒ habeat. necessitas flagitat humanę de illis q̄ erga escā & indumentū sunt p̄q̄rit.
Sed uerbū di ñ ē alligatū. Quasi diceret. me ligari s; uerbū di posse minime ligare. q̄ ubiq̄ p̄dico.
Ideo omnia sustineo. Ut euglīm p̄dicē. p̄dixit dn̄s p̄ p̄phetas suos futuram in orbe terrarū magnā ecclām & poplm̄ grauē in q̄ laudandus eet. Sed ergo inq̄t nos ñ credimus. ille tamen uerax ē. scripsit. ũ uba a se p̄lata negare ñ potest. inuenit᷒ alios p̄ quos. & in q̄b᷒ laudetur.
Resurrectionē iā factā. Uel q̄ tēpre dn̄s resurrexit. & cū eo multa corpora scōꝝ mortuorū. t̄ in baptismo in q̄ sedm̄ q̄ndā modū homines moriuntur & resurgunt.
Sed firmū fundamentū. Licet q̄s garriant heretici

fundamentu di .i. homo . in q fides di firmiter fun
data e . stat . i . n titubat . n uacillat hns hoc
signaculu . i . hanc intus sup ipsa memoria .
cognouit dns . & certa . f hoc eni & heresis . & oma
saluti contraria deuitat . qr scit debe discede ab
omi iniqtate omis q inuocant dnm .

Firmu fund . Ista ad csolatione ei uidet di
xisse apls . ne qndo det illi ds . i . ut ueritate p
spicere possint .

In magna aute domo . Ille forte miraret qa
fide qda discederent . similitudine hanc subiung .

I . qda qde in honore . Dic e in eccla . qda ut
electi . & qda repbi .

Si qs emundauit se . Iuoni corripiente a csortio
istoy uasoy q fac ta st in contumelia . qm in mode
sua n cu leuitate corde retineri . sz aliq medica
mti acrimonia uba correptionis assequi .

Ne qndo det illis . Hec psi . & pan . qd uia in hac si
gnificatione ppositum reppit . Ex ca . 3 .

¶ Elati . i . iactant se habe qd n hnt . Supbi q magna
sapiunt . p illis q habe uident . blasphemi . detra
ctores . criminatores . delatores . tumidi q ma
gna sapiunt . ultra q n hnt .

Ingrati . Quasi inimicos hntes eos q se corripiunt .

Scelesti . Se & alios damnantes .

Immites . Ad litigandu parati .

Sine benignitate . n copatiendo infirmis .

Accusatores . Inimicis indicantes .

Virtutes aut ei . Ipsa uirtus q nemo uinc . Nullus ignis .
nullus fluctus seculi . nulla flamma temptationis extin
guit . De hac dictu e . Valida e sic mors dilectio q in
enim morti qndo uenit resisti n potest . sic et uiolen
tia karitatis mundus nichil potest . Certio
eni similitudo e data de morte q in eni mors ad
auferendu uiolentissima e . sic karitas ad sal
uandu uiolenta e . P karitate n multi mortui st .

Et hos deuita . N qr ullo tempre tales hoies
defuerint . s; qr abundantius futuri st in futuro tempra . Vn
de dic & hos deuita . qa iam te eni erant .

Sz ultra n pficient . De qbda intelligendu e q sp spm
pphetie destruendos puidebat .

Psecutione patiunt . Hec psecutio aliqn infert a
uicus . aliqndo a demonib . nnq ab hoib . sepe
autem ab omnibus .

Omis scriptura . Ostendit q scripture arce obtineant
auctoritatis . uidelicet . q p spm di plate st .

Omis scriptura . Siue doceri cueniat de his q agi debeat .
siue peccantes debeant argui . siue penitentib aliqd
inferri debeat correctio . siue erudire oporteat de
his q possunt adducere ad iusticiam . Ex ca . 4 .

¶ Insta oportune . Da opam corrigendo aliorum uitia q sc
leuiter monens . q sc acrius arguens .

Argue . obsecra . Dupliciter distinctione legi potest .
insta oportune iportune . argue . ut sit oportuni sen
tiant eu instas edificando . eu destruis arguendo .
n cures si iportunus uidearis . & sic duo q supiorib
supiorib redduntur . Obsecra cu oportune insta edifi
cando . increpa cu iportunus arguendo destru
enda uitia . Deinde simul duo q sequuntur supiorib re
feruntur e uso ordine in omi patientia ad sustinen
das indignationes eorum q arguis . & doctrina ad in
struenda eorum studia q edificas . Alia distinctione
insta oportune . qd si hoc in n pficis . insta iportu
ne . i . & si illis iportunus uidearis . tu tam oportunu
illis esse in qd facis ceteris sanitatis ei animo teneas
mansueto . Nullum eni medicamentu sanat qd non
oportune .

Opus fac euangeliste . Opus euangeliste bene uiuere e . & be
ne docere . moribus & ubis subiectos instruere .

Et temp resolutionis . Quasi diceret . ideo te ta studiose
moneo . qui in psentiarum moriturus sum . te pea n moniturus .

Bonum certamen . Non ludens scilicet . ad exortati
one dix timothei .

In reliq rep . In reliq eternitatis parte q restat .

Corona iusticie . Bene iusticie corona dixit q
contemplatione laborum dat .

Non solu aut mi . Miraculi dignum qd n dixit illis q
laborauerunt aut passi st . q dixit q diligunt . q cer
tamini & passionibus temp n isep est .

Qui diligunt aduentu ei . Aduentu xpi diligunt q a
malis cessant . & bona diligunt . In eum in diem iu
dicii dampnari non meruerunt .

¶ Ex epla ad Titu Ex cap . 1 .

Pls tibi . Dicit apls . esstitutus su ut p me credant
electi . ut uita ppetua esse possint q ducturus rep
sentare proferat . in op u ne pdux aduentu xpi .
qui optime se rete habere se existimauerit .

Et agnitione ueritatis . Veritas secdm pietatem

i. secdm xpiana religione e. creatore creatam fa
ctu. hoem de uirgine natu. mortuu resurrexisse
C ibu suu in pdicat. Vita etna qua pmissa & manifesta
ta e dic ee ubu di. l ego su inqt uia. ueritas & uita.
T ito dilecto filio. Qua diceret. q e filius n secdm car
ne. s; secdm catholica fide. qd ei insinuat. C o
tholicu eni grece. comune. l uniusale dr latine.
V t ea q desut corrigas. Bene dix q desunt.
na pietatis ratio tota erat ab aplo.
S i qs sine crimine e. Crimen e dr peccatu graue. accu
satione & dapnatione dignissimu.
V nius uxoris uir. Non q noceat digamu ee. s; ut
sit a cia ipse monogamie exemplum.
F ilios hns fideles. Non q hoc in nra sit potestate.
s; ad minista officiu illius intentione. & nullu
ipunitu ee spera. q d negligens circa filiorum
fuerit disciplinam.
O portet eni epm. Hic apte ostendit psbitos n de
epos fuisse designatos.
S ine crimine. Subaudit ia te ante ordinandu
pma libras criminib carere. qle e homicidium.
l aliq fornicationis inmundicia.
N on iracundu. Hoc e reminiscente ira. & plon
gi tepris spacia tenentem.
prius mendaces
P pius ipsorum pp ha. Attende n solu iudeos s; & gen
tes habuisse pp hetas
O mia munda mundis. Datur intelligi q d ex man
datis ipsorum hoium qbus cibi iudicarent inmundi.
O mia munda in. qa ad esca facta s t nihil
ipse inmundu hnt. si tam qs cu munda csciencia
uelit insumere. sig s aut p sua incredulitate
ht csciencia coinqnata. nichil mundu pot
ee illi qui talis est.
O ia mundis. Secdm natura dic in q creata st.
n tam omia secdm significatione munda p mo
poplo iudeor. nec nob omia l ppt salute l ppt
csuetudine humane societatis apta st. s; cui sua
cuiq reddunt. & natale ordine seruant omia
mundis sunt mundis.
C oinqnatis aut. Inmundos dic apls q d carnalit sa
pent. & infideles q d tep gre a legis tepre n discer
nerent. quib ideo dic nihil ee mundu. q hs q
respuebant. & hs q sumebant. n sce. n iuste utebant.
¶ V t doctina saluatoris. Hoc ad omia superiora Ex ca.
Scdo.

referi ex eo loco q dic. senes ut sobru sint.
O rnent in omib;. Ornamtu doctoris e. honesta
uita discipulorum.
A pparuit eni gra. Quasi diceret. doctina xpi or
nare oportet. omis. q gra di. i. remissio peccator
& uita etna in pmtu e omib ornantib ea.
A duentu glie. De hac glia dr in euglio secdm math.
filius eni hois uenturus e in glia patris sui cu anglis
suis. & e glia dni xpi magni.
N emo te ctepnat. Contepnat te n nemo dic. si
ualde sit aliqs ferox. s; arguas eu peccante.
¶ E ram eni & nos. Quasi diceret. nulli st spnendi qa
si insipientes sunt. & increduli. q & nos eis aliqn
do similes fuim. s; p gram di saluati sum.
E ram & nos. Obiciebant ei qda ipietate. ob q mul
ta fidelui bonu existimabant si ad usu huiusmodi
lite exercerent.
P lauacru regen. I baptismu dic in q regene
rat & renouat ho. adueniente in eu spu sco.
p quem fit remissio peccatorum.
E t de his te uolo cfirmare. Necessariu utiq e.
ut ipse cu multa fiducia de his doceas & cfiluit des.
tis q credert do. qtin diligentia cuenientiu
adhibeant. & omia ista ad illud redditur q d
supius dixerat. comune eos pncipatib & potestatibus
subditos esse curent. & cetera
E t de his. Ordo. cfirmare s. eos q credidro ut
Bonis opib pee sde. ut studeant maiora opari sicu
ti st in maior loco collocati.
E t genealogias. Genealogias xpi aliter coputant
qda q euglistę & apli. De sui tando poti q cfitan
dos precepit. dentibus
E t cententiones. Contentiones & legis pugne erant
int iudeos & xpianos. illis ad litteram. his ad spu
ale intelligentia lege oportere intelligi cten
C u sit ppo iudicio cdepnat. l p o iudicio
se cdepnat q errore laudat. uitate aimpat.
¶ Ex epla ad Philemonem.
UINCTUS IHU. In psenti negotio neq.
seruu xpi neq aplm se dix. sic erat ei csuetudo
scribendi. ista de spualib negotiis scribebat. &
de his q in potestate philemonis erant. Et
illud magis pponendu censuit. q d ualde suade
potat. q pro aliorum salute habebat in uinculis.

A Citt sci s. m. m. b. u. p.
malo b. sanguinem sicientes.
ventes p. gulosi. 7 p g.
testim. h. u. e. Ne inim e das.
qi genel. qua uer dix
7 si pocta

Scholia in epistolam ad Hebreos, Ca. primo

Philemoni dilecto. Martio uxore iunxit de
unde philomenis filiu & appie. Hec ceteros qui per
tinebant ad eos fraudauit salutatione.

Et in omnes sanctos. Ex hoc illud cognoscitur. Ita quam
sanctos karitas demonstrata in operibus affectu
quam quam dominum habes comprobat. Vide & optime adiecit.
ut communicatio fidei tue perfecta fiat in cogni
tione omnis boni.

Propter quod multa fiducia habens. Non dixit potestate
habeo percipiendi; sed fiducia. non dixit propter apostolatu
sed per karitate. quam quam omnes habebat. Qui enim quam omnes
sic liberalis est. nunquam hanc gratiam postulata dare
pigebit.

Cum sis talis ut paulus senex. Senex erat iste sic
paulus. & ideo non uult sibi imperare. sed orare.
Ipse enim supra dixit. Seniorem ne increpaueris.
Cum sis talis. Omne quod summum bonum intelligi
poterat hoc erat in paulo. adiciendo seniorem
& uinctum ad reuerentiam eum inuitauit.

Pro meo filio. Bene primum dixit proposita est mutabi
litate. ac sic posuit nomen. eo quod sciret & non bene
habere de illo philemonem; propter perstinaciam eius puritate.
Quem genui in uinculis onesimo. Onesimus
iste seruus filemonis fuit. qui fugiens dominum suum
quedam sibi furatus est. sed ueniens roma ab apostolo ba
ptizatus est. Quem remittens pro eo ne rogat.
Aliquando inutilis. Adiectio aliquando aliud esse hic
ostendit. ab illo quod dudum fuerat.
Et tibi & mihi utilis. In primis dixit. ut non uideatur alienum
subtrahere ab eius domino quod dixit. contemplatione
obsequii dixit. quod autem mihi secundum correctione
propositi eius dixit.

Ut pro te mihi ministraret. Vult dicere & iam si
hoc fecisset. tuum erat lucrum ut ipse mihi ministra
ret. Ita si seruus tuus ministraret mihi mercede utique
tibi adgregabat. nec dixit pro te. sed pro tuo commodo.
Ut eternum illum susciperes. id est generaliter tecum futurum.
Ut eternum illum susciperes. Eludens eum qui in fuga uisus est
arbitrii puritate. Ex his autem que facta fuerant occasio
ne accepta dixit hac de causa eum recessisse ut
melior fieret. Prebebat enim firmitatem uberius et
exitu ipsius negotii. unde nec diffinitiue. sed
dubitatiue dixit. Iam obsequium persoluente.
Iam non ut seruum. hoc est recipias eum non solum seruile
Quanto in carne & in domino. Statum hic temporale dixit
quam in presenti uita habetur.

Si ergo habes me socium. Si unquam existimas nobis nobis
esse omnia communia. recipe hunc. eo quod ego eum recepi.
Uel tibi debet. Astute rogat ut quod seruus
ei debet. sibi dimittat. Quasi diceret. Possum
dicere quod non solum hoc sed & te.
Ita ego te fruar in domino. Hoc est si uideam te in omnibus illis
qui secundum deum sunt profectum. habentem spiritualem quod
meum esse existimo lucrum.

¶ Ex epistola ad Hebreos. Ex ca. i.

MULTIFARIAM. Id est aliquando prospera
aliquando aduersa predicens. aliquando prophetarum
ubique. aliquando etiam factis futura ostendens. Tota
intentio fuit beati apostoli in hac epistola hebreos ad
Christi fidem uocare. eminentiamque gratie que per filium da
ta est. a legalibus discernere ubique.
In filio. Quasi diceret. per filium. sic in multis locis
epistolarum inuenitur prepositionibus in differenter uti.
Constituit heredem. Hoc est dominum totius mundi.
nec iam portio domini tantum iacob. & sors eius israel. sed
sicut in psalmo decimo legitur. postula a me et dabo tibi gentes hereditatem.
Per quem fecit & secula. Ostendit eum nouissimis diebus
in mundum uenisse. per quem fecit & mundum. magnitu
dinem eius ostendens qui fuit noui testamenti ductor.
Qui cum sit splendor glorie. Ubique que de religionis nobis est
opus intellectu. maxime autem ubi de deo loquimur aut au
dimus. oportet autem ubi sermo deficit. cogita
tio glorificare nos deum. quod talem deum habemus
qui & intellectum transcendit. & cogitationis
intuitum. Merito autem splendorem eum dicit qui
est lux mundi. lumen de lumine. insinuans nobis
patrem. Et splendore autem unitatem declarauit essen
tie & duas aperit personas in gloria & splendore.
Figura substantie. Hic figura equitatis ponitur in
dicium. & figuram dicit quod alio loco formam ubi ait.
qui cum in forma dei esset.
Purgationem peccatorum. Ad humilia incarnationis
descendit dicens. purgationem peccatorum faciens per
passionem.
Sedet ad dexteram. De resurrectione & ascensi
one eius nos instruit. Et dexteram autem magnitudi
nem demonstrauit honoris. Dum dixit in excelsis.
ostendit eum omnibus altiorem. & supereminentem
ad ipsum peruenisse solium paterne claritatis. esse
sed autem equalitatem monstrat honoris.
Et cum iterum introducit. Ordo. & cum introducit & cetera. iterum dicit.
Et adorent eum. Incarnatum ubique adorare ad
monendi erant angeli. in ipsa enim diuinita
te admonitionis non indigebant.

Qui facit angelos suos sp̄s. Ordo. q̄ facit sp̄s suos angelos. & flamma ignis suos ministros.

Thronus tuus ds̄. Thronus di ad iudiciū ptinet. Futurum in sclm̄ sc̄li dr̄. qr̄ nouissimū iudiciū ęt̄na di screcione stabit.

Virga ęq̄tatis. Hęc uirga fortitudo ē inuicta. ęq̄tas rectissima inflexibilis disciplina.

Dilexisti iusticiā. Ipsa ē uirga recta amare ęquitate. odisse neq̄tiam.

Vnxit te ds̄. Vncte xp̄c & regē significat & sacerdote. sillaba nā a unc̄tionē dr̄. quāt & pass. q̄d dic ds̄ ds̄. p̄conū magnę dilectionis ostendit. Oleū leticię peccati macula n̄ habet. unde ē scientia exhilarat. qndo nulla aspitatis recordatione mordetur.

Pre participib; tuis. Filius hominū dicit.

Et tu in p̄ncipio. Post humanitatis excellentiā etiā ad ęt̄nitatē filii se c̄uertit.

Ipsi peribt̄. ficut ab eo q̄d s̄t. dū mutant in melius.

Scabellū pedū tuor. Sedes dni stabilitas ęt̄na signat. ubi tā q̄ uestigiis post omnipotentię uirtute ē sistit. Hi s pedib; ē stat ee subdendos q̄ uicus derelictis. ei p̄dicationib; inclinantur.

Donec ū in hic fine repriss; ęt̄nitate demonstrat.

Administratorii sp̄c. Filii solus saluat. illi salutis p̄destinatam deseruiunt. s̄ła angelum ad maria legimus missum. sastoub; & ia & mulieribus in resurrectione angeli apparuert. Ex ca. 2.

Propterea abundantius. I. qr̄ tantā curā ds̄ habuit & h̄t de nob ut & filiū suū p nob incarnari faceret. & angelos suos in ministeriū nrm̄ condie mittat. propterea.

Abundanti. Hoc ē q̄n lege solebam audire.

Dict sermo ē. Vetus testamentū dic lege q̄ p angelos data est moysi. Eo enī ds̄ p p̄pa substantia loq̄batur ei. s; angeli in psona di.

Si tantā neglexerimus salutē. Et hoc significat q̄ n̄ erat tanta salus in ueteri testamento. Illa enī tēporalis. hęc ppetua.

Non enī angelis subiecit ds̄ orbē. Adhuc psistit in eode. uolens pbare differentiā p angelis nomi xp̄m habere.

Subiecit ds̄ orbē. Orbe t̄ręhic uocat uniuersitate creatę in futuro sc̄lo. de t̄ra alias dr̄. Portio mea in t̄ra uiuentium.

Testatus ē aut̄ q̄da loco q̄s. Cur nomē pphetę n̄ posuit. existimo n̄ abscondis affectu. s; ostendentis multā eos habere scientiā scripturarū.

Et di hoīs q̄ uisitas eū. Visitauit eū ubi caro factus ē & habitauit in nob. s̄ła uisitare dr̄ qn̄ medic ad infirmos ingreditur.

Paulo min ab angelis. Bene aut̄ dix paulo min. q̄ ipse corp̄ mortale assupsit. tam peccatū n̄ habuit.

Eū aut̄ q̄ modico. Ordo. Videmꝰ ihm̄ q̄ modico q̄ angelis minoratꝰ ē ppt̄ passionē mortis. ut grā di p omnib; gustaret mortē. uidem glā & honore coronatū. & ē hyperbaton. i. ordo c̄fusꝰ; c̄figuā sequitur uitā in ep̄la hac.

Pro omnib; gustaret mortē. Ipsū grām noīat q̄ p omniū salute gustauit mortē. Hō enī debebat nob in filii p nob gustaret mortē. & ppe dix gustauit mortē. q̄a breuitepr̄e nulla fuit. Glā coronatꝰ ē in resurrectione. in c̄fessione patnę maiestatis.

Decebat enī. Decebat inq̄t dm̄ patrē ut p mortē c̄sumaret xp̄m auctorē salutis humanę. Cur aut̄ decuerit multis causis p̄missis. duas paulo pꝰ dic. ut p mortē destrueret. & cetera.

Qui enī scificat. Quasi diceret. aliq̄s. an ds̄ pat mori filiū suū c̄dixit. ita inq̄t. q̄ enī. & cetera.

Ex uno omīs. I. ex uni patris dispositione pendent.

Ex uno omīs. Vnꝰ ē enī ds̄ a q̄ omīa. s; ille alit. aliter nos. ille q̄si ppꝰs filiꝰs. nos adoptiui.

Ego ero fidens in eū. De suscepto hoīe hoc dictū ē.

Ecce ego & pueri. Pueros uocat fideles sic in euglio. Pueri. nūq̄d pulmentariū habetis. & talias n̄ effitiamini sic̄ puer iste. & apl̄s. malicia paruuli estote.

Et pueri mei. Pueros ppt̄ innocentiā noīauit. de q̄b; d̄n̄s ait. Sinite paruulos uenire ad me.

Participauit eisd̄. Vt haberet unde gustaret mortē; p puerorū salute.

Qui timore mortis. Fideles dic q̄ timore mortis siue corporis siue animę p totā uitā obseruabant legē. q̄s liberauit xp̄c seu ab inferni penis. seu ab īportabili iugo legis.

Obnoxii erant seruituti. Serui siq̄dē omīs fuerant mortis. q̄ mortē timebant.

Nusq̄ enī angelos. Hhar supiorē causā. q̄ ideo homo factus ē ds̄ ut mori posset. n̄ enī p humana fr̄agilitate mori disponeret. apparere uolens hoīb; n̄ hoīem s; angelum in q̄ loq̄retur assumeret.

Angelos apphendit. Q̄ dixerat. pueri comunicauerint carni & sanguini. & c. e. t. ideo inq̄t n̄ ḡ angelos apphendit; s; semen habrahę appłł. Quare dixit apphendit. q̄ nos q̄si recedentes ab eo & longe fugientes insecutꝰ apphendit. & in una psona nr̄ę fragilitatis naturam sibi c̄sertauit.

Vnde debuit p omīa. Ihomo factꝰ ē. qui sc̄dm diuinitate omnib; animę passionib; carat. nichil horū eet n̄ homo esset.

Fratrib; similari. Hitaq̄ alia fuit causa illi p omīa fratrib; assimulari. n̄ ut fidelis pontifex in nob̄ uniusq̄. ppitiaret peccatis.

Vt misericors fieret. Reuera n̄ uocat misericors n̄ homo. Misericors enī a misero corde dr̄. Sic beatꝰ GREGORIUS in Moralib;.

In eo enim in quo. In carne passus est et temptatus et in
carne temptatis auxiliari potest.
In eo enim .i. in hoc in quo passus est potens est temptatos
adiuuare. ne uincantur. Temptationem namque sic
ho in se ipso per experimentum cognouit. Ex ca. 3.
Unde fratres sancti. Animos eorum uult erigere ad ex
cellentiam promissionum dei nominans eos fratres carissi
mos. ad celestia uocatos.
Considerate apostolum. Id est. cognoscite quia est ihesus sacerdos.
et quis. et non habetis opus alia consolatione.
Qui fidelis est ei. Asserit eum fidelem .i. deuotum defen
dentem ea quae sunt eius. non permittentem corrumpi.
Si fiduciam et gloriam spei .i. fidem. et bona operatio
ne. per quam spem habemus.
Usque in finem firmam spem. Potest et ista sententia pendere usque
uidete fratres. Ubi credendum est.
Fallacia peccati. Peccatum uocat diabolum in incre
dulitate qui et quo falluntur infideles ne credant quod
Effecti sumus .i. unum effecti sumus cum illo
si quidem ipse caput est. et nos membra.
Initium substantiae. Id est initium substantiae. fidem
significat per quam subsistimus. et donati sumus in filios.
Initium subs. Substantiam uocat fidem
qui ipsa uelut fundamentum bonis operibus subsistit .i.
subiacet. Ex cap. 4. Figurabat
Intrare in requiem eius. Id est in eterna requiem quae superior requies per
temporalibus operibus. Probat duas esse requies. unam
terrenam quae promissa est iudeis. aliam celestem quae promittitur
nobis. Et est responsio. quasi aliquis diceret. Quare dixisti
ingredimur in requiem. cum in nulla promissionis terra in
trent nobis non tamen ope uilescit. Dum inquit requies sit.
Et requieuit deus. Haec est requies quae promittitur nobis
uidelicet celestis. ineffabilis dei suauitas.
In requiem meam. Haec est requies quae promissa est iudeis .i.
terra promissionis.
Quia igitur superest quosdam. Quia quidam inquit intraturi sunt in requiem dei
celestem. et illi quibus in deserto nuntiatum est non introie
runt quibus dei non crediderunt. Ammonet temporis presen
tis fideles. ne obdurent corda sua ubi deus sic ob
durauerunt superiores increduli. Sed enim uocat cum
dicit nolite obdurare corda uestra.
Diem quendam hodie. Ordo. quendam post tantum temporis hodie
in dauid dicendo sicut supradictum est hodie.
Nam si eis ihesus. Hic est iste ihesus saluator mundi. filius quo
etiam iosue uocatur. a quo populus iudeorum ductus est in terram pro
missionis. quasi uera eis requiem prestitisset. numquam post illam
hoc die .i. hodie. hoc tempore de alia loqueretur.
Itaque relinquitur. Concludit quod supra probatur. quasi diceret
restat ingredi in quem in requiem.
Requieuit ab operibus. Requies diuina operum perfectio intelligenda
est. Illa non requiem quae eterna est nos ad eternam prouocat quasi sa
batismum nominans. non requiem quae iudeis loquebatur. nec uult
tale sabbatum in regno dei ut tunc quiescerent inde retenta
et ad opera laboriosa sicut in sabbato carnali fecerunt.
Istud quod sabbatum dei quicumque intrat. requiescit per
tuo ab operibus suis. sicut deus a suis.

Festinemus ergo ingredi. Quia non sufficit fides sed debemus ad
fidem addere condigna opera. Sicut non meruerunt terram quam muta
ti sunt. quam non merebitur celum in differenter uiuentes ut
gentes.
Ut in idipsum quis incidat .i. ne in similia incidamus.
ne eadem patiamur quae illi passi sunt.
Incredulitatis exemplum. Exemplum incredulitatis uocat
unde est tanta dei comminatio illata est illis. ut exemplo esse ua
leat aliis. ne incredulitate presumant.
Uiuus enim est sermo dei. Id est uiuax. uiuacem et tamen uigo
re agens.
Uiuus enim sermo. Quasi incredulis responderet. Ammonui
quidem si credo sed non credo. Uiuus enim dei sermo .i. uerbum pa
tris. hoc est christus et cetera.
Uiuus enim. Hic ostendit eundem nos habere iudicem qui
illos propter incredulitatem eorum dampnauit.
Usque ad diuisionem. Id est ad discretionem carnalium
ac spiritualium cogitationum.
Usque ad diu. Discernit filius dei inter animam et spiritum quia ip
se nouit quid homo cogitet aut faciat propter terrena co
moda. et quid propter celestia.
Ad diuisionem animae. Anima uiuimus. spiritu intelli
gimus. et tam efficax est ad iudicium ut discernat
inter carnalia et spiritualia.
Compagum quoque. Compages uocat coniunctiones cogita
tionum. medullas intentiones earum. et idem apud
reperit. cogitationum et intentionum. et est or
do. Discretor compagum et cetera. Sicut cogitatio
cogitationi coniungitur ipse nouit quae sit secundum deum et
quae secundum seculum. ipse quoque nouit qua agat intentio co
gitantis. siue bonum. siue malum uideatur esse quod agit.
Ad quem sermo. Ad christum nobis erit sermo quibus sibi red
dendum rationem de actibus nostris in die iudicii.
Pro similitudine .i. secundum similitudinem. uidelicet.
et carnem. quam in similitudinem hominis factus est. Et ita
pro similitudine .i. propter similitudinem. propter carnem
uidelicet quam gerebat. non enim aliis hominibus simulis
esset. temptare eum diabolus nauderet. Ordo. temp
tatum per omnia absque peccato. Et pro similitudine .i.
pro exemplo. dando fidelibus ut et ipsi absque consensu
peccati temptentur. obseruantes ne inducantur
in temptationem.
Absque peccato. Similitudinem itaque carnis peccati
habuit. quam caro illi absque peccato fuit.
In auxilio oportuno. Auxilium dei saepe oportunum
quia in necessitatibus subuenit. sic in psalmo. Adiu
tor in oportunitatibus in tribulatione.
Omnis namque pontifex. Quasi diceret. ne diffidendum
quin per hunc pontificem uenia detur et gratiam esse
quam. qui alii etiam pontifices quia pari hoc est ad hoc
impetranda hominibus constituti sunt.
Omnis pontifex. Ponit hic apostolus quaedam communia christo cum
sacerdotibus. quaedam non altiora. Hoc commune est pontifi
cibus constituitur. ut offerat pro peccatis.
Tu es sacerdos. Sacerdos christus qui semel se obtulit
immolandum. sicut semel de melchisedech in sacra
legitur scriptura.
Melchisedech. Hic panem et uinum sacrificare
instituit deo. quem ritum dominus ihesus christus obseruauit.
et in ecclesia sua obseruari precepit.

Supplicationesque. Id est preces et supplicationes fun-
dens non timore mortis sed nostre causa salutis. Unde et
in alio loco dicitur sanguinem Christi melius clamasse pro nobis quam
sanguinem Abel. quia ad accusandum de terra fraternum scelus cla-
mavit; Christi vero sanguis ad interpellandum pro nobis de terra cla-
mat ad patrem.
Salvum illum a morte facere. Non ut non moreretur.
sed ut resuscitandus a morte teneretur.
Et quidem cum esset. Exponit ipsam reverentiam. Magna
enim religio fuit. ut qui equalis est patri dura in passio-
ne et morte obedientiam experiri.
Passus est obedientiam. Obedientiam didicisse filium
dei dicit. hoc est voluntarie suscepisse.
Et consummatus factus est. Consummatus et finalis visus est se-
ductor. illis tamen visus est consummatus. id est perfectus quod obtem-
perarent sibi causa salutis eterne. Potest et ita di-
stingui. ut causa sit nominativus casus. hoc modo. et consumma-
tus id est perfectus. et ab hoc seculo mortuus factus est causa salu-
tis eterne. omnibus obtemperantibus sibi per fidem et passionis
et resurrectionis salvant credentes.
Consummatus factus est. Id est perfectus et sufficiens ad
salutem omnium credentium.
Iuxta ordinem. Id est iuxta ritum offerendi panem
et vinum. quod Melchisedech primum fecisse legitur quod
tam in Christi carne et sanguine cernitur.
De quo grandis nobis sermo. Si inquit vellem vobis expo-
nere quomodo Christus secundum ordinem Melchisedech factus est
pontifex. grandis nobis sermo esset necessarius et in-
terpretabilis. id est habens multas expositiones misticas
et allegoriarum.
Ad audiendum. Id est ad intelligendum. sicut ad Corin-
thios. nemo audit id est intelligit.
Exordium sermonum. Exordium sermonum dinoscitur
simbolum christiane fidei. quod non solum non intelligebant
sed nec ipsam litteraturam que profertur memorie sciebant.
Quibus lacte opus sit. Lac est brevis insinuatio fidei.
et facilis observantia morum. Solidus cibus est ratio
perfecte fidei. et perfecta institutio vite.
Intermittentes inchoationis. Exercitatos sensus in
lege dei oportet vos habere. intermittam inchoa-
tionis Christi sermonem. Sermo inchoationis Christi est
initium fidei. Sicut enim qui in doctrina litterarum adducitur
elementa oportet primum audire. sic christianus primum
omnium de fide catholica erudiri debet. Si autem
opus est de fide docere. necdum fundamentum habetis. Si
enim opus est iterum audire quid credere oporteat de resur-
rectione et futuro seculo. necdum fundamentum habetis.
Ad perfectionem feramur. Perfectum illum vocamus.
cuius fides vita habetur recta. Si autem unum horum deerit
perfectus non erit. Si ambo. merito parvulus dicitur.
Baptismatum doctrine. Sicut una fides est, ita unum
baptisma. sed pro varietate accipientium baptis-
matum dixit. Ne vero ullatenus quis existimaret post pecca-
ta posse fieri baptisma adiungit. Impossibile
est eos qui semel illuminati sunt per gratiam sancti spiritus. et gu-
staverunt donum celeste. hoc est remissionem peccatorum

et participes facti sunt spiritus in distributione donorum et
bonum dei verbum gustaverunt. hoc est doctrinam euangelicam. et vir-
tutes venturi seculi cognoverunt. id est resurrectionem et vi-
tam beatam quam sanctis promittit. si in peccatis iterum incidant
baptismate renovari. Cuius baptismatis virtus in
cruce et sepultura Christi constat. Proinde subiungit. rur-
sum crucifigentes sibi filium dei. Sicut enim semel Christus est mor-
tuus carne in cruce. sic nos semel morimur in bap-
tismate non carne sed peccato.
Baptismatum doctrine. Quicumque doctor infideles ad
fidem convertit. hic in primis fundamentum eorum in illis iacit.
dicens oportere eos peccatorum suorum penitere. in
deum credere. in remissionem peccatorum baptizari.
pro accipiendis spiritus sancti donis. impositione manuum
episcopi confirmari resurrectionis et iudicii diem
prestolari.
Impossibile est. Rationem reddit. cur non oporteat primum fidem
relinquere. et in peccata cadere. Non enim revertentes iam
ultra baptizari possunt. in remissionem peccatorum sicut prius.
Verbum bonum dei. Id est patris. quod in perceptione cor-
poris et sanguinis eius gustatur.
Virtutesque seculi. que conveniunt ad seculum futurum.
Rursum crucifigentes. Insemet ipsis crucifigunt fili-
um dei. et ostentui id est contumelie habent quod gratiam eius vili-
pendentes in peccatis iacent.
Terra enim sepe. Hoc declarat. quod hi ad quos ei ser-
mo fuit susceperunt et combiberunt verbum celestis doctrine.
Et generans herbam. Nichil sic oportunum
sic fides in filium dei et vita optima.
Spinas ac tribulos. Delicias spinas dicit dominus. et cura
huius seculi et deceptio divitiarum suffocant verbum et
infructuosum efficitur.
Et maledictio proxima. Quanta habetur consolatione hic
sermo. maledictioni proxima non maledicta.
Qui enim necdum in maledictionem incidit sed proxi-
ma est. et longe fieri potest.
In combustionem. Hec combustio non erit nisi quis usque in
finem permaneat in peccatis.
Ad expletionem spei. Id est ut expleat et perficiat quidquid
in vobis perfectio eterna quod speratis.
Iurantur. Si homini iuranti credendum est quanto
magis deo. qui nec fallere nec falli potest.
Ut per duas res. Id est per iusiurandum et per semetipsum
quibus immobile sit quod dicitur.
Sicut anchoram. Que non permittit navim circumfer-
ri licet venti commoveant eam sic spes fide robora-
ta introducit nos in rerum spem quas modo fide et spe
teneamus. ideo addidit. incedentem usque ad interiora
velaminis. Spes enim penetrat interiora velaminis.
dum celestia absque dubitatione credit.
Interiora velaminis. Spes nostra usque ad presentiam
dei incedit. quam significabant interiora velaminis.
Precursor pro nobis introivit. Et quod dixit simpliciter introivit. sed ubi
precursor pro nobis introivit. Unde nos oportet consequi precursorem nostrum.
precursorem sequi et consequi in eodem eum convenit.

Hic enim melchisedech · Ratio cur secundum melchisedech pontifex factus sit xpc. non secundum ordinem leuiticum uidelicet. quia maioris dignitatis est melchisedech ·

Sine patre · Non reuera sine patre et matre fuit. nec reuera initio et fine dierum caruit. sed unde et quando ortus sit. uel quando obierit scriptura non commemorat. Illum namque significabat. qui reuera nec patre secundum humanitatem. nec matre secundum diuinitatem. nec initium nec fine habiturus erat.

Manet sacerdos in eternum Melchisedech non manisse in eternum. sed sacerdotalis eius constitutio. manet in perpetuum

Et filius leui. Superiori sententie hoc obicit. quasi aliquis diceret. Non potes probare melchisedech per hoc esse superiorem habraham. quia decimas ab eo accepit. quia sacerdotes de tribu leui ab aliis tribubus secundum legem decimas acceperunt. fratres scilicet a fratribus. et coequales a coequalibus

Cui datur gratio · Responsio non ita est. sed melchisedech non tantum decimas accepit. sed etiam abraham benedixit. Ac per hoc sine ulla contradictione maior eo est. quia minus a meliore semper benedicitur.

Morientes homines · Quasi diceret. per hoc non possumus probare fuisse inmortalem melchisedech. uel significasse inmortalem quia decimas ab abraham accepit. quia hic et tunc id est in lege et sacerdotio leuitico morientes homines decimas acceperunt. Ibi. hoc est. ubi sine patre et matre. sine initio et fine dierum scriptura eum commemorat. de quo contestatur ipsa scriptura quia uiuit. id est uiuentem et inmortalem significat.

Si ergo consummatio · Nunquam lex consummata uel perfecta non mutanda. sed usque ad finem seculi permansura erat. data per illud tempus in quo constitutum est sacerdotium leuiticum. est aliud sacerdotium subrogatur. Tenent simul et ab eodem et sub eadem sponsione utraque data sunt. quod de uno dicitur necesse est de alio intelligatur. Tota dictio sic procedit. Si lex erat permansura et sacerdotium. Si sacerdotium transfertur. lex ergo necesse est transferatur.

Si ergo consummatio id est perfectum sacerdotium leuiticum fuit. quid necesse fuit alium surgere sacerdotem. Si igitur sacerdotium translatio est. necesse est et legis fieri translationem. Si lex quoque potest sacerdos sine testamento esse. de non secundum legem. Xpc non est factus sacerdos secundum legem iudeorum quia carnalem obseruationem

perscribebat. quia non est de tribu leui. unde eligi sacerdotes ipsa lex iubebat. sed secundum quod placuit uirtuti diuinitatis sue in qua est quia est uita insolubilis. id est eterna. quia morte interueniente non soluitur. Aliter non est factus sacerdos ut obseruaret. uel obseruari preciperet carnalia precepta legis. sed spiritualem intelligentiam. que uirtute per quam datur uita insolubilis. littera enim occidit. spiritus autem uiuificat.

Vite insolubilis id est uita insemel ipso hominis insolubilis. Quamuis enim ad tempus mortuus est carne. tamen in eternum diuinitate uiuit.

Contestatur enim · auctoritate diuina probat quod secundum similitudinem melchisedech exurrexerit alius sacerdos

Infirmitatem eius. Vetus lex infirma erat quia cultoribus suis perfectam iustitiam dare non poterat. Sicut cultores eius perfecte iusti erant per mortem statim regnum habituri celum ascenderent. Sed erat per eius obseruantiam iustificatio non nulla peccatorum remissio aliqua non tamen plena.

Et inutilitatem. Inutile fuit post aduentum xpi seruare ea quibus fiebant. ut ea que nunc fiunt predicerent esse futura

Melioris spei. Habuit quippe lex spem. sed non talem. Sperabant enim bene placentes et legem dei custodientes possidere terram. nichil erumnosum patientes. euangelica dicit precepta custodientes non terram sperant possidere. sed celum

Non sine iureiurando Magnum quidem fuit quod non sine iure iurando dicit se factum esse promisit.

Melioris testamenti Secundum quod iuratum est de eo semper eum mansurum

Sponsor factus. Veteres sacerdotes promittebant cultoribus legis copiam frugum longeuam uitam uictoriam inimicorum. et cetera his similia. Iste autem spondet spem per quam primam ad deum. id est uitam eternam. in qua uidebimus deum facie ad faciem. Vel sponsor est noui testamenti. secundum diuinitatem. qui omnia que pacta sunt. et ipse facit

Unde et saluare Ipse est qui interpellat. non humane nature diuinitati coniunctio. quam paterno solio aduexit semper uiuus ad saluandum idoneus. Alii pontifices qui semper non erant semper non interpellabant. hic non solum in hac uita saluat. per interpellationem humanitatis sue. sed etiam in futuro glorificat. cum tradet regnum deo et patri. et perducet suos ad uisionem paterne maiestatis

I semet ipsu ad dm. Ipse saluator in euglio dicit.
nemo uenit ad patre n p me. & alias ego su ostiu
siqs introierit saluabitur.
Excelsior celis factus. & adorant eu omis angli di.
Lex eni hoes. Ratio e sacdotes necessitate
habeant cotidie p suis delictis sacrificandi.
xpc autem non.
Capitulu aut supra. Capitulu e breuis senten
tia ab eo sic uocatu qd breuit capiat totius ra
tionis suma. hoc aut capitulu incip ab eo qd
seqt tale habemus. & desinit ubi dr n ho.
Capitulu aut. Pcedentis disputationis recapitu
latio. ad re ipsa deducens auditore.
Scor minist. Ipse scis uita etna ministrat sic
in euglio. Transiens ministrabit illis.
Omis eni pontifex. Ad supiore sententia redit.
hoc eni fec semel se offendo. Quasi diceret. Rati
onis fuit qd se obtulit. q omis pontifex ad offe
Hrenda. & cetera.
Hc habe aliqd. s. sacdote. qd si subaudim xpm p
sen ponit p pito. qd sepissime fac. sic paulo p.
qui offret. p offerebat.
Si ergo eet sup tra. Ratio e xpc seipsu obtulerit.
Si unqe eet sup tra qd p peccatis toti popli pos
set offerre. n eet sacdos offerre dign. & ido
mundu bene obtulit mundu.
Exmplar deseruiunt celestiu. Celestia uocat xpi
stiane eeclam. cui pars e in celis. pars secuta
ad huc peregrinat in tris. hanc figabant
que q. in sacramtis ueris testamti fiebant.
sic alias. hec oma in figa ctingebant illis.
Scdm exeplar. Exeplar uocat & illud qd fit.
& illud ad cui similitudine aliqd fit. sic spes.
imago. figa similitudo.
Melioris testamti mediatore. Melius testamtu uo
cat pcepta euglica. p quor obseruantia iusticia
uera & uita etna pmittit. hoc e eni qd seqt qd
in melioribus & cetera.
Uitupans eni eos dic. Vbat pphetica dicit totita
te q soli loc ingrit. Quanta aut locor & dispu
tationu subtilitate he eple plene sint lica ip
se aplis in scribendo talia n curare ipse in sapi
entia ubi & sublimitate sermonu se n loq alias
testat. pspicax lector potit inuenire. Suma
disputationis sic se ht. Si illud pus culpa uacasset.
seli loc n inqreret. S soli loc ingrit. Vitupant mi
ercta. Pus g culpa n uacauit. q hoem pfecte
a culpa libare n potuit. sic e ot de nouo man
dato dr. Mandatu sine macula. & lex dni im
maculata.
Dicendo aut nouu. Itast ut se nouu & uet sic
magnu & paruu. Quonensequ. eni se. u. due
res inti se cferunt. si una uocat noua & altera
ut. e contra.
Et semi sclare. Sacrificiu iudeor uocat sclare
t q transitoriu erat. sic oma hui sclis. t q in
modu tepris singulis annis eade repetebant.
Scor uia. Scor uia e ipse xpc. t spalis intelligentia.
Adhuc pore tabnaculo. Pri tabnaculu e carnalis
intelligentia. & obseruantia legis scdm spual.
que parabola e tepris. Allegoria ueris testam
ti. h. psentis tep in q eccla di fundat. & gra no
ui testamti pdicatur significat.
Iuxta csciencia. Iuxta csciencia dic. t q legales
hostie peccata cogitationu n purgabant. t
q ab anima csciencia ppetrati sceleris ipse
ere abstergere non poterant.
Ad tep correctionis. Tep correctionis e
ne in q legales obseruationes corrigunt.
Assistens. Vel pat ad interpellandu. t filius ad
auxiliandum.
Tabnaculu n manufactu. Tabnaculu qd xpc
introiuit uocat celu. qd apli & pti e q illud
iudeor tabnaculu qd uocabant sca scor.
Introiuit semel in sca. Exponit qd supi uocauit ta
bnaculu n manufactu uidelicet sca scor celestia.
Etna redeptione. Idē. p q etnaliter re
depti. q redimendi erant.
Noui testamti mediatore. Ideo qd hos noui te
stamti mediator fuit. q lege hominibus attu
lit di.
Sub pori testamto. Xpc mortuu e n solu ut gen
tes. s; ut iudeos a uiuos q mortuos ad uita et
na pdestinatos a puaricationib qs ipsi sub
ueti lege comiserant redimeret.
Ab opib mortuis. Si qs tangebat corp mortuu
polluebat. & hic si qs tetigerit op mortuu c
taminat p conscientiam.
Ubi eni testamtu. Exponit causa e xpc mortuus
sit. uidelicet q testamtu conditus erat. testa
mtu aut n amouente n conditur.
Testamtu eni in mortuis. Scdm leges scli loqt.
in qb peipit uiuente testatore. testamtu n ee
ratu. Est aut testamtu a q ad diuina te
stamta similitudine duc. ordinatio hois
peipientis. qd p morte ipsius de reb ipsius
sit agendum.
Hon eni in manufactis. Expon ipsas meliores

hostias. q̄ e una .i. corp̄s xpi. Vsus aut̄ loquendi
uell& sic. In manu factis scis exemplarib; uerorum.
t̄ in manu facta sca exemplaria uerorum.
A destitutionē peccati. Peccati dic̄ p peccatorum
omia eni peccata destruxit in his qui credi
turi erant.
Secd̄o sine peccato. Sine peccato dic̄ sine similitu
dine carnis peccati. In p̄mo eni aduentu suo
mortalē carnē gestauit. q̄lē ceti hominēs q̄ pec
catores erant. In scd̄o ū tanta glā caro ei appa
rebit. q̄nta nec cogitari nec explicari ab ali
q mortaliū potest. Potest &ia intelligi sine pec
cato .i. sine hostia p peccato. n̄ enī tc̄ apparebit
ut peccata purgat. sed ut dāpnat.
Sine peccato. Veniet tc̄ hostia p peccato.
Vmbrā enī hns lex. Redit ad
supiorē rationē. ubi dix̄ legales hostias n̄ p̄s
se seruientē facere pfectū. iuxta cōscientiam.
&ē responsio q̄si aliquis diceret. ē diuitti pecca
ta exhaurienda p xpm. & n̄ p legē.
Imaginē rerū. hoc ē. n̄ ipsā ueritatē.
Hisdē ipsis hostiis. Quidq̄ nos. Offerimus; ad re
cordationē mortis ei. & una ē hec hostia n̄
multe. Hoc dat sacrificiū ē exemplar illi hoc
qd nos facimus. in commemorationē fieri qd fa
ctū ē. Hoc facite inq̄t in meā commemorationē.
In capite libri scriptū ē. V̄t q. psalmū.
ubi dr̄. Beatus uir. q psalm capitulū libri
totius dr̄ a quibusdam.
Semel .s. factū. In q̄bda codicib; reppertū in semel.
Et omis q̄dē sacd̄os. Ministrare famu
lorum ē. sede autem dominorum.
Donec ponant̄ inimici. Non solū inimici q̄ in
fideles s̄ sunt. s; &ia q̄ immunde uiuūt. pru
dentia eni carnis inimica do ē.
Scabellū pedū ei. Sub pedib; xpi erit omis q̄ s̄t
m inimici ei in die iudicii. q ad impiū ei
dixit cum sibi in uita etnā. diu pertinaces pp
tua patient gehennam.
Dando leges meas. Ista lex ē karitas. ut q̄ no
lum̄ nobis fieri. alii n̄ faciam. Et sic in e
uglo dr̄. q̄cuq. uultis ut faciant uob homines.
eadē &. uos facite illis.
Contestat aut̄ &. nos sp̄c. Idē cōfirmat uba nr̄a
q̄b; asserimus una oblatione corporis xpi pec
cata esse dimissa.
In introitu scor. Celū uocat scor introitū.
q̄ sci intrati s̄t. redepti sanguinē xpi.
Quā initiauit nob uiā. Ordo. Viā noua
q̄ nullus hominū ante illū celos ascendit. & uiuen
te .i. n̄ deficientē. pmanentē. q usq. ad finē scl̄i ascen
suras s̄t in brauiū. initiauit nob xp̄c. .i. incep̄. t̄ dedica
uit.
Et cōsideremus inuicē. Alt̄ cōsideret. q̄ bonū alt̄ faciat. s; ut
exemplū bonū inde sumat. n̄ ut inuideat.
Appp̄inquantē diē. Diē dic t̄ extremi iudicii t̄ tēpā
lis afflictionis.
Voluntarie eni peccantib;. Causā reddit. cur kari
tas sit tenenda. & a malis cessandum. Dū eni uo
luntas peccandi ē in nob. nichil pdest hostia imo
lata p peccatis nostris.
Qui filiū di conculcauerit. Qui tam filiū di in se mo. ipso
conculcat. & sanguinē redemptionis pollutū .i. peccata
pgare n̄ ualentē putat. & spū sco p q̄ cōtritum pec
cata remittunt̄ cōtumeliā fac. q uoluntarie in
peccatis iacet.
Certam sustinuistis. Passiones certauerūt cū eos ut pati
entiā ipsi amitterent. & fidē negarent.
Hic &. uinctis copassi estis. Exponit illa duo ordine
pposteri.
Confidentiā urām. Confidentiā diuinę retributionis
amittit. q bonū deserit & malū facit.
Patientia uob. Ostendit q̄m n̄ amittat cōfiden
tia. Inpatientia eni inq̄t urā. possid a. uras.
Est aut fides. Talis debat ē fides. ut sperandas
res in corde credentis faciat subsistere. & s; tale
ad dubitat qd sint argumto posse ē. Do pleriq.
diuini eloq̄i tractatores fecerūt. pbantes resur
rectiones corpo. & uitā corpo. multaq. alia
ē t̄ fuisse ex eo qd patriarchas. pphas. & aplos.
martyres. cōstat ea credidisse.
Vt ex inuisibilib; uisibilia. Inuisibilia erant elem
ta ante cōstitutionē mundi.
Per q̄ dāpnauit mundū. Per arcā noe dāpnauit mun
dū. q tanto mai peccatū habuerit hoies. q̄ tā ma
iore ei in fabricanda arca instantiā uidebant
& non credebant.
Et ab uno orti s̄t. Ordo. Ab uno. & hoc emortuo
orti s̄t tāq. & cetera. Vt dixi.
Repmissionib;. I. corporis plena & anime beatitu
Arbitrans q. Vtruq. credidit abrahā. & q in isaac
semē habiturus eet. & placeret. do. sicut ipsū isaac i
molaret. Credebat eni q mortuū ds suscitaret.
Arbitrans q. cōcordia utrusq. dr̄. q̄ repugnare ui
debatur.
Et in parabolā accep. Aries q̄ int̄ uepres herens
cornib; rept ē. & isaac uniū xpm dm & hoīm signi
ficabant. Et hoc ḡ qd aries ē xpm scd̄m carnē pas
surū. scd̄m diuinitatē ū mortis discrimen n̄ ē sen
surum.

ut regnu x q̄ i ... [illegible]

& hoc ē q̄d ait in parabola · i in allegoria eu accep · ipsū
eni ps ad moriendū dedit · s; p experimtū fidei adui
uendū repto de iete accepit. Hoc sibi ppt
fidē & obędientiā honore collato · ut p filiu ittā
diuinitatis significaret ā morte subtracto ·
& adorau fastigiū. In sūma ueneratione habuit cul
m diuinitatis ei · a dō credens collatū ·
& adorau. Vel sceptrū ferebat ioseph more scli a
rege · Vel fastigiū uirgę ei · dic altitudinē regi
minis illius. q̄ altitudinē iacob adorau · i in sum
ma ueneratione habuit · & hoc fide · q̄ a dō
factum ēē credidit.
In parabola accepit. Hoc ē inuente in significati
onē diuinitatis xpi q̄ n morit mactato p eo ari
ete in significatione carnis xpi.
Samson · iepte · dauid · Non ido ad testimoniū ducit
iepte · q̄ filiā occidit · s; p fidē adiuuante eū dō
hostes supauit
Acceperunt mulieres · Ordo · mulieres acceperunt ·
a scis di mortuos suos de resurrectione i re
surgens · ut ab helia unicū filiū uidua sarrap
tena · & helyseo sunamitis ·
Distenti st̄ · s · in eculeo · l alus tormtor g̃nri
b; · ut vii · machabei ·
Ut meliorē inuenirent resurr. Meliorē uo
cat resurrectionē · excellentiorē gl̄am in
resurrectione · quo eni magis q̄s patit tan
to magis coronabitur ·
Circuierunt in melotis · Vestimtū ē itaui ex
pilis camelor factū q̄l capinis pellib; q̄s in
ueti poplo usus sit · apte scripta n dic · nobis au
t baptista usus est ·
Dō nob meli aliqd · Beatitudine diuinarū
recepta resurrectio corpor q̄ scis suis pmi
sit dš · ido adhuc differt · ut simul oms re
surgant · quin in comuni gaudio omniū ma
ius fiat singulorum ·
Ne sine nob consumarent · Hec ē cōsumatio ē corpo
ris & anime beatitudo ·
Nubē testiū · Multitudinē scōr uocat nubē · q̄
ub pluunt · & miraculis coruscant ·
Deponentes omē pond · Pond uocat peccatū sic
in psalmo · qm iniquitates mee sup gresse st̄ capt
meū · & sic on grauate st̄ sup me ·
Consumatorē ihm · s · q̄ nos cōsumab · i · anime &
corporis pfecta beatitudine dabit ·
Gaudio sustinuit crucē · s · l regni celestis l
regni tręni q̄d sibi oblatū ē ·
Fili mi noli negligere · In puerbis ita habet
Disciplinā dni fili mi ne abicia neq; deficias
cū ab eo corripis · quē eni diligit dns corrip & q̄si
pat in filio cōplac& sibi ·
Postea dat fructu · Ordo · fructū pacatissimū
iusticię · i · q̄ iusticia pmeretur ·
Gressus rectos facite pedib · Pedes uocat cogita
tiones q̄ ro recte gradiunt cū bene credunt ·
ne claudicant cū errant ·
Non eni accessistis · Quando lex data ē iudeis ap
paruit ignis tractabilis · i palpabil · & accessi
bilis · in q̄ loq̄bat dš · & cęta tribulia q̄ seqnt ·
Ista inq̄t in noue legis latione factū ē · omā
eni suauit & dulciter indicant nobis ·
Accessistis ad syon monte · i · ad altitudinē in q̄
l de q̄ uidet dš · Syon eni speculatio intpiat ·
Ecclam pmitiuor · i · aplor · & alior
Q̄s sua psentia xpc instituit ·
Sanguinis aspsione · i · ubi sanguine xpi aspgimini
l a peccatis mundamini ·
Melius loquitē · Aspsio sanguinis abel clamat
uindictā · aspsio sanguinis xpi misericdiam
Declarat mobiliū translatione · l hoc q̄d dic
mouebo · declarat celi & tre trāslatio · i in
aliū statū transmutatio · q̄d semel · ostendit q̄d
postea futa sint imobilia · q̄ d̄ u̾ dereat q̄ st̄ · sic in
telligendū ē q̄si diceret · id q̄d st̄ · Quicq̄d eni
erit siue in pncipalib elemtis siue in exinferi
superis · scdm id immobilia erunt ·
Deus eni dš nr̄ · Rationē reddit ē dixerit cū
metu & reuerentia ·
Ihc xpc heri & hodie · Quasi diceret · id ē xpc
q̄ cū illis fuit nobiscū ē · & erit cū eccla sua
usq; ad cōsumationē sc̄li ·
Gra stabilire cor · Cor stabile habe in gra dam ·
Non escis · Causa ē n sit escis immodate afflu
endū · Cū sobrietate eni edendū ē corp xpi
q̄d hic & in multis scripturarū locis altare uo
cat · p eo uidelicet q̄d in ipso · i in fide ipsi q̄si
in q̄dā altari oblate p̄ces & opationes nr̄e
acceptabiles sunt dō ·
Quor eni animaliū · l duplicē allegoriā unā
ueteris testamti & aliā noui testamti pbat cor
p xpi n ēē edendū ab his q̄ tabnaculo deser
uiunt · Ad hoc eni corpora hor animaliū
ext castra cremabant · & ppterea xpc ext por
tā ciuitatis ihrlm passus ē · ut nos q̄ corpore
& sanguine ei a peccatis mundari uolum ip
pias angustias passuri tabnaculi deli
as deseramus ·
Impperiū ei · l crucē · q̄le ipse portau · uitent car
nales cōcupiscentias uiuamus ·
Exeam · l de · uoluptates tabnaculi deseramus ·

De assib mandauit · In scriptura duplici · sepulto so abrahā
u & iacob & ceti patres u adā & eua quiescebat · q̄d
ita uoluert · q̄ in ea tra p̄ mdort nascitū xpm · ut
cū eo resurgeret ·

45 46

Impium eius portantes · i. crucifigentes corpora nostra cum uitiis et concupiscentiis.
Confidimus enim quia bona causa est orem pro uidelicet quia bona conscientia est ad eos et ad omnes habeat

In sanguine testamenti · id est quo testamentum confirmatum est

In sanguine testamenti · Sanguine more suo uocat mortem · per quam Christus de mortuis resurrexit · non enim moreretur nec ad inferos descenderet · nec ab inferis ascenderet.

Testamenti eterni · Eternum dicitur duobus modis · et quod initio et fine caret · et quod tantum usque ad finem seculi permanet · Secundum quam significationem eternum hic ponitur · et per mo[...] ysen dicitur · Dominus regnabit in eternum et ultra

Timotheum dimissum · cum quo si celerius uenerit uidebo uos · Salutate omnes prepositos uestros et omnes sanctos · Salutant uos de italia fratres · Gratia cum omnibus uobis amen.

Explicit epistola ad hebreos.

Viuat hec mas ...

AMEN.

Ratio spere pitagorice quam si scire uolueris require diem in qua eger inciderit et uide quota luna fuerit · et sume nomen eius secundum litteras infra scriptas · et sic colligens in unum partire per triginta · et quod superfuerit uide in spera · si supra inueneris uiuet · si infra morietur · et sic de quocumque re uolueris.

A	iii
B	iii ·
C	xxii ·
D	xxiiii ·
E	xv ·
F	iii ·
G	vii
H	xii · t v
I	xv
K	xv
L	xxi
M	xxiii ·
N	xvii t xv ·
O	viii · t viiii ·
P	xii ·
Q	x xi ·
R	xiii ·
S	viiii ·
T	viii ·
V	v ·
X	vi ·
Y	iii ·
Z	iii ·

VITA.

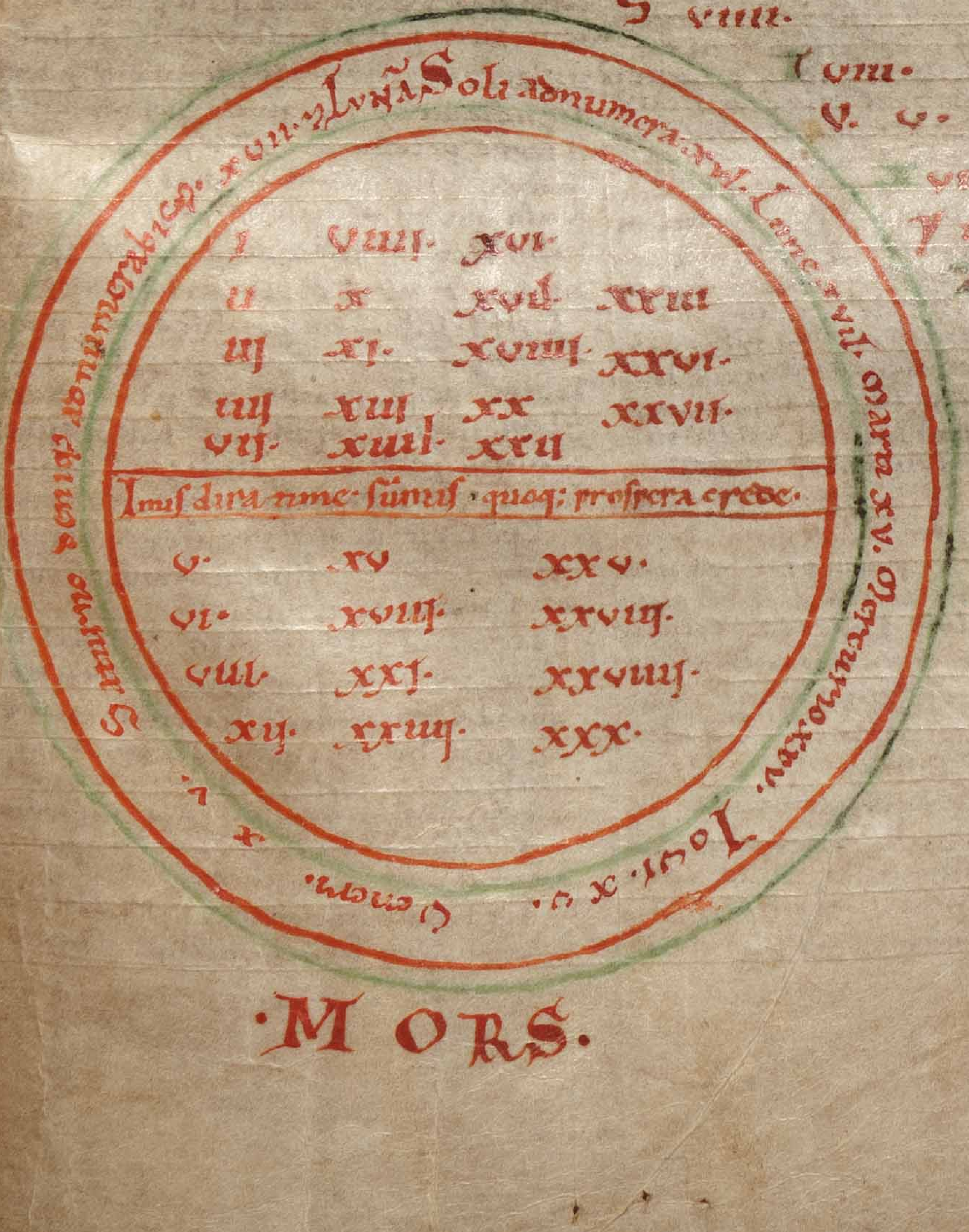

· MORS ·

IIII · XXX · [?] XV ·
· CXXX ·

A. Lutea sic te si ita comoneperet
Attendite hanc visionem que in hora re
velati in corporibus. Gratia. stat ecclesie asie,
et tocius presentis. Qualitas. tribulationes
intus et extius. E contrario consolationes
loco brevis labor. certa premia. Inten
tio patienter ferre omnia.

B. Beatus qui legit id est narrat aliis qui non audiunt.
Plures enim ab uno legente possunt au
dire vel audit. C. Ephesus fuit metro
polis totius asie in qua iohannes presidet.

D. Preparat auditores in salutatione beni
volos et attentos sicut in prologo.
E. Principaliter illis quibus magister con
stitutus erat et per simile aliis. Vel per
vii. universe ecclesie que vii universi
tatem vel que septiformi spiritu illustrat.
F. Asya id est elatio. Ecclesia que non est in elatione
virtutum. Vel iuniorum quorum nata gratiarum
distributione multiplex. G. Persona patris pre
mittit quia nemo de deo creatore male
intellexerat. ponit personam filii et
spiritus sancti de quibus omnes hereses nascuntur.
H. Spiritus sonat idem quod caritas. Unde attribuuntur
spiritui remissio peccatorum et alia dona que sunt
dona totius trinitatis ut intelligamus trinitatem
ex sola caritate operari. I. Qui se esse dominum necpro
imminente morte negavit. Vel testis
fidelis operum nostrorum in die iudicii qui dicet.
Vidistis me esurientem et venite benedicti.
K. Commendat personam filii quia hanc revelationem fe
cit per angelum iohanni. q. d. Credite huic re
velationi et parete ad hortationi quia christus
manifestavit quia pro nobis passus est et resurrexit.
L. Princeps tirannarum potestatum potens eas
removere et ad utilitatem suorum permittens
servire. M. Vere debetis enim glorificare
quia ipse est qui venturus est ad remunerandum cum
nubibus id est cum sanctis qui nubes fuerunt complu
endo ceteros et miracula faciendo. Vel sicut in nu
be ascendit in nube veniet. Per quod dei clementia in
telligimus quia bonis est refrigerium et illuminatio
malis terror et excecatio quod significatum est per nu
bem quia educti sunt filii israel de egypto.
N. Alia translatio habet videbit eum terra talem. q. d.
Talem videbunt qualem impii venturum non credebant.
O. Plangent se vel collident super eum impotentes
ei resistere impio. Sicut lapides et fictilia vasa.
Vel plangent dolebunt respicientes eos qui sunt fun
dati super eum quia non tantum dolebunt ipso tormento quam
quod repellentur a tali consortio. P. Verevera quia ipse
se promisit venturum. Vel premissa salutatione
reddit attentos q. d. ne ante hoc dictum sit ab ipso
quod credatis. Q. Ego iohannes. Finita salutatione
progreditur ad narrationem ponendo iiii. personam
locum causam ipsius loci tempus que valent ad con
firmationem ipsius revelationis. R. Per quod adregnum
in perveniret patienter sustinuit habendo christum
in omnibus exemplum. S. Ecclesia comparatur insule que
sicut insula marinis fluctibus tunditur ita ecclesia
persecutionibus mundanorum affligitur. Laguntur
T. Tercium est tribulatio in quo magis celestia fidelibus
V. Solet etenim quantitas tempore notari ut abraham

In festiviore sedi angelos in meridie vidit
Loth in perditione sodomorum vespere adam post me
ridiem. Salomon non servitat sapientiam noc
te suscepit. Sive simul et in uno intuitu
sive per diversa tempora in ipso dominico die hanc visio
nem vidit. angelus ei interrumpit et ostemps poterit
Post se audit quod cum despicientibus educti sunt man
teriora vi contemplationis extendere alios
respicere admonitus est. Vel post se audit quod a lege
et prophetis predictum hic idem intelligit.
Sicut aurum per ignem probatum percussionibus extensum
sit candelabrum efficitur. sic ecclesia tribulationum
ictibus purgata temptationum ictibus in longanimi
tatem extensa consummatur. Angelum in persona
christi quia iam non filius hominis sed similis. quia iam non mo
ritur. Vel filio hominis similis quia non cum pec
cato sed in similitudine carnis peccati apparuit
Podere id est sacerdotali veste. Apparuit.
id est carnem in qua se obtulit et cotidie offert
et representans se deo patri. Vel poderis est ecclesia
qua vestitus dominus. que est talaris quia usque ad finem
Danihel cultum vidit renes in lumbi. di
neti testamento quia ibi carnalia constringuntur.
hic mamillas quia in novo etiam cogitationes
Oculi. Dona sancti spiritus que sunt verba Iudicantur.
bentis et dantis sunt ecclesie accipientis que illu
minant et faciunt ardere. Vel oculi sunt ipsi
spirituales in ecclesia vel ipsa divina precepta.
Fideles qui in multis contusionibus post non reta
bitur natam sic auricalcum quod sepe incendio
et meliorem accipit colorem.
In alia translatione habet auricalco liban
per quod ostendit illa ratione non dominus crucifixus est
maxime illa voluntate. Predicatio eius
optinet vim aque que mundat. Et quam voces
receperunt tam multi populi quod comparant aque per
fluvii tanto magis vero constare debetis
vel vox data multarum aquarum id est gratiarum vi
vox sequitur. Stelle episcopi qui debent aliis lu
cere verbo et exemplo vite qui et si peccaverint stel
le vocantur secundum quod instituti sunt. quos habet
in dextra vel in potioribus donis que per dextram
significantur. Nec patiar vos temptari super
quod ferre potestis. quia habeo potestatem super
diabolum et super membra eius. Diabolus mors quia
causa mortis minister eius infernus in quibus
habet locum. Allegoria imperat aperit.
ut doceat ubique debere requiri.
Ephesus. secundum bene consistentium partem
voluntas imperat quorum operibus deus de
lectatur de quibus proponit. ut per horum exemplum
qui lapsi fuerant corrigantur. sed quos ephesus
consilium interpretatur. vel indigens consilio
sive lapsus. vel profundum interpretatur vel
Ego scribit de cuius manu peccata sub
ditorum requirit et sine cuius consensu sub
ditos iudicare non presumit.
Nicholaus populi stultus id est gentiles in
ignorantes populi ore provolvit venientes
qui idolatria comedit et iovem regnare
credunt. heretici quoque stulti apud deum
quibus errorem idolorum cultura imputat
et fornicantur in immunditie carnis servi
entes stulti qui videri etiam falsi christiani
quod re vero dari mundum colunt
Christus lignum est quia robur et vibraculum et dans
fructum. sed corpus et sanguinem suum et hic et
maxime in fine temporis.

[A]pocalipsis hec int relīqs noui testamti libros ꝓphetia uocat. s; aliis excellentior ꝓphis. q de xpo et eccta magna ex parte ad impleta iā sacramta denuntiat. et sic euangtm legis obseruantias. sic ista ꝓphia excellit ueteres alonge ꝓspitientes uentura ꝓphias. Ad cuius roborandā firmitatē occurrit etiā auctoritas mittentes. deferentes. et accipientes. ac loci ipsius uisionis. hanc eni dr tota trinitas sca misit. Nā de patre dr. mittens p angtm suū. Filius aut dic. Ego ihc misi angtm meū testificari uobis hec in ecctiis. S; et de spu sco hic scriptū est. Dns ds omps sps ꝓpharū misit angtm suū ostendere seruis suis que oportet fieri cito. Sciendū itaq; q cū sine additamto sps ponit. tota trinitas frequentius intelligit. Vnde sps e dr. Et q habet aurē audiat. qd sps dicat ecctiis. Et quanq angts solius incarnati uerbi psonā gesserit. tota tam trinitas in angto fuit. Illi aut xpc hec reuelauit. quē p ceteris dilex. Qd aut in exilio ista uidit manifestat xpi fidē in t̄renis psuris uendicare sibi celū. Et q dns et eccta caput et mbra unū st corp gerit idē angts psonā xpi et eccte. Xpi ut ē. Ego sū pmi et nouissim. Eccte ū q ī pedib; auri calco simulib; et inplerisq; aliis mbris figurat. Iohs aut q hanc reuelationē uidit. typū eidē eccte ptendit. nq angts et iohs duas figurent ecctas. s; locis suis nc ille nc iste unā designant ecctā. Fit etiā ab aliis psonis ad iohem ut ad alias psonas locutio qd unū ē quasi si diceret. angts ad me fuit locutus. A specie ū ad gen sermo recurrit. ut cū ex psona dni angts pdicatorē thiatyrę. torpentē spetialit increparet. repente subiungit. Et dabo unicuiq; urm scdm opa sua. A genere ad spetiē. ut scio ubi habitas. ubi sedes est sathanę. sub spetie pastoris pgami uniusalē ecctā laudans. continuo eidē intulit. habeo adusū te pauca. habes illic tenentes doctrinā balaam. Ab hac etiā spetie transit ad aliā. cū ptin subdit. ita habes et tu tenentes doctrinā nicolaitarū similit penitentiā age. Nēni ait. habes etiā ibi tenentes doctrinā nicolaitarū. sed ita et tu. Gen in spetie est ut iohis psona dicentis. Ego iohs fr ur. et cetera. uniuersalis eccte forma intelligit. Iungit etiā gen generi. cū sedes posita apparuisse dr in celo.

Talem describit xpo; qui ualeat ad consolationes eoz qb; tribulationes ingerunt. Ds eni suos ad bella mittens de calago armat. ut dece dieb; id ē tēpore belli. i. toto hoc tempore usque p vii dies eccta cont tria pncipalia pugnat. auaritiam uanā glam cupiditates. Prima mors anime in peccatis. Scda in penis. Prima mors corporis. quando dissoluit. Scda qn dapnabit in iudicio.

Apocalipsis ihesu xpi. q. d. i. d. p. f. s. q. o. fieri cito. apocalipsis subaudiendu hec est. Sed hic modu locution
qui e diminut uerbi fit frequenter inuenim in diuinis script. Unde salomon ait sine adminiculo ubi
l parabole salomonis. Sic et ysaias. Visio ysaie. Est aut apocalipsis grec sermo. latine dr reuelatio siue
manifestat. eo qd in ea stat presentis et future eccle beato iohi et in illo eccle manifestat sit. Qua d. illi. p. f.
Et hic apti esse si dixisse quia. Sed et hic mod locut sepe fit in scripturis. Unde e bonu certam certaui.
p eo qd est bono certamine certaui. Hec aut reuelatio. ipsi est ihu xpi. q. a do accep. ut sua reuelatione
manifesta fiant seruis suis que oporte fieri cito. Sed in his uerb utraq natura demonstrat. Diuina
scilicet p hoc qd ipse cu patre et spu sco cuncta reuelat misteria. humana aut in hoc qd n solu a
patre et spu sco s a se ipso accepit. ut sua reuelatione manifestare seruis suis. i. precepta sua seruan
tib. que oporte fieri cito. i. in psenti tepore. Omne eni temp psentis uite comparatu eternitati.
quasi uni hore paruissimu e momtu. Unde et ide iohs in epta sua ait. Filioli nouissima hora e.
In his aut uerb duo coprehendunt. ut ea scilicet q finienda sunt cito accipiant terminu.
et que inchoanda sunt cito accipiant ~~terminum~~ initium sine fine. Reuelat ergo xps iohi i. eccle
sue. et ea q cito transeunt. et ea que cito adueniunt. ut du se temporalit cernit prosperari ul
affligi. cogitet breuitate isti temporis. et qua uelocit transeunt gaudia et tribulationes cum
tempore. et qua uelocit adppinquant gaudia sine fine mansura. Et significauit. i. sigillauit. scilicet
non ab ostensione s a signo. Signu enim dr sigillu. Quo in loco questio orit. quare hoc dixerit. cum
in sequentib inueniam dictu iohi ab anglo. ne signaueris uerba libri hui. Sed sciendu e quia sacra scrip
tura impiis clauditur signo. fidelib signo apit. Non eni ppt fideles seruos. s ppt fures et latrones diuitie
sub signo clauduntur. Dicendo q signauit. et infidelib claudi et fidelib docuit aperiri. Mittens p. a. s. s. i.
Iste angls in figura xpi apparuit beato iohi. q uni cu patre et spu sco un est ds omia reuelans. utiq et

illu anglm repleu. atq in illi corde habitans per eum
locut e iohi. n in sua natura s p anglm. q ia ascendat
in celu. sic anteq descendat patrib apparebat. Ipse au
iohs figura eccle tenet. More aut scor patru tenet qui
in suis dictis sic de se quasi de alio loquunt. Unde e. Erat
moyses uir mitissim. et cetera. Et iterum i. x. Dicens
uerbu caro factu e. Qa u ait in his quecumq uid.
subintelligendu e quecuq de incarnato di uerbo
siue in diuinitate siue in humanitate cognou.
Beat q. l. et. q. a. u. p. h. et. s. e. q. i. e. s. s. In his uerb
duoru psone coprehendunt. doctor uidelicet qui
legit et aliis exponit. et auditor qui qd audiunt retinent.
et ope pficiunt. ea que in ea scripta sunt. Hinc aut
liquido colligit. quante sit auctoritatis. quanteq
excellentie. cu int omis libros ueteris ac noui testam
ti hic solumodo pphetia nominat. qua qui legerit
ut audierit credendo misteria. ut obseruauerit
pcepta q etia ad littera custodita magna utilitate
obseruatorib pstant. beat ee phibet. Temp e. p. e.
scilicet quando reddetur est unicuiq iuxta opa
sua. Ac si diceret. Felix qui fidi sacramentis imbut
et q in his iubent custod. et q phibent n psumit.
q et obseruation tep n longas moras innectit.
et retribution dies innectit. qui ia pene in mani
b consistit. Iohs vii. e. q. s. i. a. Asie due sunt.
maior scilicet et minor. que minor uenit in sorte
beato iohi. in qua st vii. ciuitates metropolitane.
quaru caput est ephes. Sed cu maior minori iungit.
pene medietate mundi occupat. huic tante regioni
ds pposuit pdicatore beatu iohem. et ido ille specialit
ecclis asie sua dirig prophetia. Veru qd loquitur
vii ecclis asie utiq omi eccle dic. Que cu una sit
septenario numero coprehendit. quo sepe sole uni
uersitas designari. unde et catholica dr. grece. i.
uniuersalis. septiformi munere repleta. Recte hoc
etia septenario numero septenario qui constat ex iii. et
iiii. eccla designat. que in. iiii. mundi partib diffu
sa. inconcussa mente obseruat sce trinitatis fide.
Asia interpretat elatio. Elatio aut intelligit et in

ut nichil
A pocalipsis ihu xpi. qua de
debens ... uerbo. et exemplo. ... n uideis.
dit illi ds pala facere ser
n philosophis. s. de his
uis suis. que oportet fieri cito.
... filii iohi sub sigillo ... [illegible]
Et significauit mittens p anglm
... fidelib ... [illegible]
suu seruo suo iohi. q testimoniu
ipsi ... de diuinitate qua de humanitate ... filii uoce
phibuit uerbo di. et testimoniu
... [illegible] manifestat.
ihu xpi in his quecumq uidit. Beat
q legit et q audiunt uerba pphie
hui. et seruant ea que in ea
scripta st. Tep eni ppe e. Iohs
septe ecclis que st in asia. Gra uob
et pax ab eo. q est et q erat et qui
uentur est. Et a septe spiritib;
q in conspectu throni ei st. et a
ihu xpo q est testis fidelis pmo
genit mortuor. et pnceps regu
tre. Qui dilex nos et lauit nos. a
peccatis nris in sanguine suo. Et
fec regnu nrm sacerdotes do et pa
tri suo. ipsi gla et impiu i secla secłor.
Amen.
Ecce uenit cu nubib; et uidebit
eu omis oculus. et q eu pupuger.
et plagent se sup eu om trib; tre
etia am. Ego su. A. et ω. pncipiu
et finis dicit dns ds. q e. et q erat et q
uentur e. omps. Ego iohs fr ur et
particeps. in tribulatione et regno.

bona et in mala parte. In bona ut e illud ysaie. Leua te in supbia seculor. sustolla te sup altitudine
terre. In hac bona elatione consistit eccla. que terrena oma calcans mte celu inhabitat. dicens cu apto.
nra c. i. c. e. Potest etia i contraria parte intellegi. quia multi a sua supbia deiecti sunt. p gram xpi atq
humiliati. Ad quos etia quia mebra st eccle hec ptinet reuelatio. Gra u. et p. a. e. q. e. et q. e. et q. u. e.
Premittit gra. i. uenia gratis collata. ac deinde subiungit pax. q nullus ad pacem

ostend. qd ex hoc pbat cu subiungit. qui uentur est. Sed sciendu qz mos e sacre scripture. ut ubi uni9 fit mtio psone. tota simul trinitas intelligat. Qui d. n. e. l. a. i. s. s. Quo eni amore nos fili9 di dilexerit. passiones ei9 ostendit. quas p nob tulit. Lauit u nos sanguine suo. ut exhibet sibi ecclam. n h. m. a r. Et f. r. n. s. d. e p.

& patientia in xpo ihu. fui in spu in insula. que appellat(ur) pathmos ppt uerbu di & testimoniu ihu. fui i spu in dnica die. & audiui p me uoce magna tanq tube dicentis. Qd uides scribe in libro. & mitte septe ecctiis ephesu. & smirna. & pgamu. & thyatire. & sardis. & filadelphya. & laodicia. & cuersus su ut uidere uoce que loquebatur mecu. & cuersus uidi septe candelabra aurea. & in medio septe candelabror aureor simile filio hois uestitu podere. & pcinctu ad mamillas zona aurea. Caput aut eius. & capilli. erant candidi tanq lana alba ut tanq nix. & oculi ei uelut flamma ignis. & pedes eius similes auricalco. sicut in camino ardenti. & uox illius tanq uox aquaru multaru. & habebat in dextera sua stellas septe. & de ore eius gladius ex utraq parte acutus exibat. & facies sic sol lucet in uirtute sua. & cum uidisse eu. cecidi ad pedes ei tanq mortuus. & posuit dextera sua sup me dicens. Noli timere. Ego su pm & nouissimus & uiuus. & fui mortuus. & ecce su uiuens in secla seclor. & habeo claues mortis & inferni. Scribe ergo que uidisti & que sunt. & que oportet fieri post hec. Sacramentu septe stellaru qs uidisti in dextera mea. & vii candelabra aurea. Septe stelle angli st septe ecctaru. & candelabra septe. septe eccte sunt. & anglo ephesi eccte scribe. hec dicit q tenet septe stellas in dextera sua. qui ambulat in medio septe candelabror aureor.

P hanc sententiam omis electi sacerdotes di monstrant. qui supra reges fuerant appellati. quia sacrificiu laudis do immolant. corpq: suu a psentis sci cupiditatib9 mortificant. ut hostia uiua fiant. Ecce uenit cu n. Vt quia in nube uenturus e ad iudiciu dns sicut in nube ascendit in celu. ut cu illis qui pluunt uerb. & coruscant miracul. Ego su a. & w. p. & f. A principiu elementoru est ap hebreos. 7 w finale. qz e principiu & fin. sicut angls psona di gerens dic. Principiu scilicet ante que nullus. fin u post que null9. Vt principiu a quo sumunt oma initiu. fin u in que cuncta terminant. Hucusq: pfatio. F Ego ioh f u e p i t. Fui in insula q. a p. p. t. i hu.

Quatuor reb9 confirmat sua narratione. persona cu dic ego iohs. Loco. in patmos. Causa quare hoc pass9 sit. Tepore. die dom. Historia nota e beatu iohem in patmos insula relegatu. propt uerbu di & testim ihu. Perhibebat eni qz esset & uerus ds & uer9 homo. Et cui negabat terra apertu est celum. Patmos inpretat fretu. ubi mare angusti9 est. p qd exprimit angustia passion qua pass9 est apls. siue cetera quor psona gerebat. Fui in spu in die d. Spiritu quippe eternitatis adhesit mens iohis. & a spu docente assumpt9 fuit sps docend9. In die dom. n in die sabbati. Iam eni uacatio corporalis sabbati. in spuale transierat. Sole u qualitas reru qualitate tepor ostendi. Iam eni fides manifesta erat in mundo. Et a. qui ab interiorib9 sine strepitu sonu accip. que profert exteri9. Sic sci pphete & predicatores audiunt pri in corde. qd postea sonat in uoce. Idcirco u celestib9 intenti uoce post se. i in his que obliti9 fuerat audiuit. ut facie mtis ad ea conuerteret. & que uidebat auditorib9 profutura scriberet. Electi eni psentia postponunt. quib9 dr. reuertere in domu tua. Vt ita. Ecce que in iohe signat. post se uidet uoce. quia mysteria que in se uidet completa. in lege & prophetis uidet pnuntiata.

Et conuers9 u. s. c. Septe candelabra hoc ipsu significant qd vii eccte. i. uniuersale ecclam donis septiformis sps repleta. Que refulget auro diuine sapientie. lucet uerbo & exemplo. habet longitudine in longanimitate spei. & pseuerantia perficit eudendo diuersis hui9 sci pssuris. & bene in medio vii candelabror uis9 e filio hominis. simit quia xpc in medio elector e ia fact9 inmortal. ut qui in similitudine carnis peccati apparuit. Vestitu podere. i. talari ueste. p qua signat ei9 incarnatio usq: ad morte diligentis nos. ut eccta pertingens usq: ad nouissima membra fideliu in fine sci nascitura. quib9 omib9 uelut uestimto induitur. Et p. a m. z a. In ueteri testamento legim9 danieli dnm apparuisse pcinctu in renib9. Hic aut anglis iohi non in renibus s9 ad mamillas pcinct9 ostendit. quia uet testamtu cohibet luxuria. nouu aut etia cogitationis dapnat. Vl. Sicut zona p mamillas iungit anglo. sic p obseruantia utriusq: testamti eccta copulat xpo. Vt q ex duob9 populis una elector eccta p caritatis copage xpo unit. Capit a. e. & c. e. e. t. l. a. u. t. n. Candor capitis filii di innocentia est. In candore capitis & capillor. perfectiores qui capiti do arti9 inherent simplicitatis & innocentie uita tenentes exprimunt. l [illegible] u nouitas resurrectionis designat. Et o. e. u. f. i. Oculi dni dona dicim9 sps sci. Qui bene dicuntur flame. qz accendit nos ad amore di. & illuminant cognitione diuina. Vt Oculos eccte. aliquando di pcepta. aliquando sps sci dona. Precepta sic salomon. Mandatu lucerna e. & lex. & lux. & de spualib9 dns dic. Vos estis lux mundi. Et pedes ei s. a. Pedes dni aliquando significant stabilitate eternitatis. aliquando u humanitate p qua ad nos uen cognitio diuinitatis. aliqndo pdicatores de quib9 scriptu est. Qua speciosi pedes e p. Aliquando uestigia imitationis ei9. aliqndo u nouissima mebra. In hoc aut loco pprie mebra

ei9 que tempore antixpi pbabuntur igne tribulationis. Na sicut auricalcu multis medicaminib9 pducitur ad colore auri. ex ere. ita & illi tribulatione nouissimi temporis excurent ut phent uelut mundissimu auru. Vt Pedes ignitos. nouissimi teporis ecclam dic. Pedes em nouissima pars corporis st. Tc eni eccta uehementia pssuraru pbanda pdicit. sicut lapis ille de monte pcis9 statua illa in pedib9 eriuit. i. regno mundi ome corp9 suo ictu cominuit. & ido in pedib9 qz in nouissimo tepore

Et vox eius tanquam vox aquarum multarum. Supra tanquam tube. hic autem tanquam aquarum multarum. Quod enim primum pauci predicatores, hoc postea totus mundus clamavit. Vel in voce ostendit ecclesiam predicantem. cui dicitur Clama ne cesses. Aque autem multe populi sunt. Sive donum baptismi quod emisit precepto per apostolos ad salutem. Unde psalmus. Dominus diluvium inhabitare facit. Et vox eius quasi domini super aquas. Et habebat in dextera sua stellas septem. id est omnes electos in summa beatitudine per dei predestinationem iam constitutos. Et de ore eius gladius. id est scriptura veteris ac novi testamenti. que hinc culpas operis. illinc reserat peccata cogitationum. in primis verbo quod procedit de ore dei. Vel quia imperfectos interius perfectos format exterius. Vel ex gladio bisacuto eruditur ecclesia ut genus fructura bonum bene uti presentibus noverit. Et facies eius sicut sol lucet. id est sancti contemplantes post resurrectionem faciem dei. Vel manifesta eius incarnatione que in virtute miraculorum post resurrectionem per totum orbem claruerat. Vel solis comparatio propter significationem congruam adhibetur. propter ortum et occasum et rursus ortum. quod natus sit et resurrexerit. Et cum vidissem eum cecidi ad pedes eius tanquam mortuus. Ad pedes angeli iohannes tanquam mortuus cadit dum sancta ecclesia passionis christi vestigia imitatur. exhibens se hostiam viventem. Vel quia se mortificans in spe resurrectionis iam vivit. Vel iohannes qui stativit toti ecclesie figuram portat. cui dicitur. mortui estis et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Ecclesia quoque tanquam mortua est ante christum. Et posuit dexteram suam super me. Dextera hic intelligitur sicut ibi in dextera eius ignea lex. id est in sanctis predicatoribus doctrina spiritus sancti. Ponit itaque angelus manum super iohannem iacentem ad pedes eius tanquam mortuum et erigit illum. quod ex daniel volumine discimus. quoniam christus ecclesie sue que se mortificat auxilium consolationis porrigit per suos predicatores. Vel posuit super me. utique per sacerdotium quos ecclesie prepositos novimus ordinari. Et ecce sum vivens in secula seculorum. Post resurrectionem. Et hoc tanquam mortuo affectuose dicitur. Ac si diceret fidelibus. Nolite per me timere pati. qui estis membra cum ego qui sum caput pro vobis mori non dubitaverim. quia sicut ego vivo post mortem et vos vivetis. Et habeo claves mortis et inferni. Habet itaque filius dei claves mortis et inferni. quia sua occulta reservatione dat potestatem diabolo et eius membris. ut seviant in persecutione sanctorum. et iterum cum vult facit conquiescere omnem eorum temptationem. Scribe ergo que vidisti et que sunt et que oportet fieri post hec. Id est que nunc sunt impleta in me et que oportet fieri post hec in membris meis. Et hic in repetitione precepti negligentia torporis a predicatorum studio removetur. Vel angeli hic intelligendi sunt ecclesiarum rectores. Sacramentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea et septem candelabra aurea. septem stelle angeli sunt septem ecclesiarum. et candelabra septem. septem ecclesie sunt. Sacramentum misterium est. ubi aliud videtur et aliud intelligitur. Quia autem in septem stellis ut in septem candelabris universalem ecclesiam exprimit. Et hi qui specialiter in nocte huius seculi lucent. et alii celestia nuntiant. Quedam autem aperit ut tedium removeat. quedam vero signata relinquit ne vilescant. Et angelo ephesi ecclesie scribe. Ephesus interpretatur voluntas sive consilium meum. Quod et ipsi ecclesie convenit specialiter. in qua erat dei voluntas dicente angelo. Scio opera tua et cetera.

Pergamum divisio interpretatur. Exigit ut isti homines gladium habeant in elatione bonorum et reprobatione malorum. Balaam id est heretici qui docent terrenos principes [illegible] qui subvertunt videntes dim[illegible].

Scio opera tua et laborem et patientiam tuam. et quia non potes sustinere malos. et temptasti eos qui se dicunt esse apostolos et non sunt. et invenisti mendaces. et patientiam habes. et sustinuisti propter nomen meum. et non defecisti. Sed habeo adversum te quod caritatem tuam primam reliquisti. Memor esto itaque unde excideris. et age penitentiam. et prima opera fac. Sin autem venio tibi. et movebo candelabrum tuum de loco suo. nisi penitentiam egeris. Sed hoc habes bonum. quia odisti facta nicolaitarum. que et ego odi. Qui habet aurem audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Vincenti dabo edere de ligno vite quod est in paradiso dei mei. Et angelo smirne ecclesie scribe. Hec dicit primus et novissimus. qui fuit mortuus et vivit. Scio tribulationem tuam. et paupertatem tuam. sed dives es. et blasphemaris ab his qui se dicunt iudeos esse et non sunt. sed sunt sinagoga sathane. Nichil horum metuas que passurus es. Ecce missurus est ex vobis diabolus in carcerem. ut temptemini. et habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis usque ad mortem. et dabo tibi coronam vite. Qui habet aurem audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Qui vicerit non ledetur a morte secunda. Et angelo pergami ecclesie scribe. Hec dicit qui habet rompheam ex utraque parte acutam. Scio ubi habitas. ubi sedes est sathane. et tenes nomen meum. et non negasti fidem meam. et in diebus antiphas testis meus fidelis qui occisus est apud vos. ubi sathanas habitat. Sed habeo adversus te pauca. Habes illic tenentes doctrinam balaam.

qui docebat balach mittere scanda
lũ corã filiis isrl' edere. & fornica
ri. Ita habes & tu doctrinã nicho
laitarũ tenentes. Similit' pe̅ni
tentiã age. si quominus ueniã
tibi cito. & pugnabo cũ illis in
gladio oris mei. Qui habet aurẽ
audiat quid sps dicat ecclis. Vin
centi dabo ei manna absconditũ.
& dabo illi calculũ candidũ. & in
calculo nomẽ nouũ scriptũ. qd
nemo scit nisi qui accipit. Et anglo
thyatire eccle scribe. hec dicit
filius dĩ. qui habet oculos ut flãma
ignis. & pedes similes auricalco.
Noui opa tua. & caritatẽ & fidẽ.
& ministeriũ. & patientiã tuã. &
opa tua nouissima plura priorib;.
Sed habeo aduersũ te. quia p̄
mittis mulierẽ iezabel que
se dicit pphetem docere & seduce
re seruos meos fornicari. & man
ducare de idolotitis. & dedi illi
tẽp ut penitentiã ageret. & n̄
uult penitere a fornicatione sua.
Et ecce mitto eã in lectũ. & qui
moechant cũ ea in tribulatione
maxima erũt. nisi penitentiã
egerint ab opib; ei'. & filios ei' int'
ficiã in morte. & scient oms eccle.
quia ego sũ scrutans renes & cor
da. & dabo unicuiq; urm̃ secdm
opa ura. Uob aut dico. & ceteris
q̃ thyatire estis. Quicq; n̄ habent
doctrinã hanc q̃ n̄ cognouerũt
altitudinẽ sathane; quẽ admodũ
dicunt. n̄ mittã sup uos aliud pon
dus. Tam id qd habetis tenete
donec ueniã. Et q̃ uicerit & qui cu
stodierit usq; in finẽ opa mea. dabo
illi potestatẽ sup gentes & reget
eas in uirga ferrea. & tanq uas
figuli confringent. Sic & ego
accepi a patre meo. & dabo illi

Stella m. Lucifer q oṙe diē ni̅tiat. id ē xp̄c q̄ resurgens fidei lucē & immortalitatis attulit mundo.
Vt stella matutina resurrectio prima.

stellā matutinā. Qui habet aurē
audiat. q̄d sp̄s dicat ecc̄lis. Et
angelo sardis ecc̄le scribe. Hec
dicit qui habet septē sp̄s dī. &
septē stellas. Scio opa tua. quia
nom̄ habes qd uiuas. & mortuus
es. Esto uigilans. & confirma. ce
tera que moritura erant. Non
eni inueni opa tua plena. corā
dn̄o meo. In mente g̊ habe qualit
accepis & audieris. & serua & peni
tentiā age. Si ergo n̄ uigilaueris.
ueniā tanq fur. & nescies qua hora
ueniā ad te. S; habes pauca nomina
in sardis. qui n̄ inquinauerīt uesti
mīta sua. & ambulabīt mecū in albis.
quia digni sūt. Qui uicerit. sic uesti
et. uestimītis albis. & n̄ delebo nom̄
ei de libro uite. & confitebor nom̄
ei corā patre meo. & corā angelis ei.
Qui habet aurē audiat. qui sp̄s dicat
ecc̄lis. Et angelo philadelphi ecc̄le
scribe. Hec dicit scs̄ & uerus qui hт
clauē dauid. qui apit & nemo
claudit. & claudit & nemo apit.
Scio opa tua. Ecce dedi corā te
hostiū aptū. qd nemo potest clau
dere. quia modicā habes uirtutē. &
seruasti uerbū meū. & non negasti
nom̄ meū. Ecce dabo de synagoga
sathane. qui dicunt se iudeos ee. &
n̄ sūt s; mentiunt. Ecce faciā illos
ut ueniant. & adorent ante pedes
tuos. & scient quia ego dilexi te.
qm̄ seruasti uerbū patientie mee.
Et ego te seruabo ab hora tēptatio
nis que uentura est in orbē uniuer
sū. tēptare habitates in tra. Uenio
cito. Tene qd habes. ut nemo ac
cipiat coronā tuā. Qui uicerit faciā
illū colūpnā in tēplo dī mei. & fo
ras n̄ egredietr amplius. & scribam
sup illū nom̄ dī mei. & nom̄ ciuitatis
dī mei. & noue ihrl̄m. que descendit

Sardis principiū pulcritudinis l̄ apta principio pulcritudinis.
Vt. Ēt dicat. laborate ne pdatis q̄ā dedi &c. ad morte auriminum.

Scio q̄ in opibus ut q̄rs humanā laudē.
Vt nō uigila q̄ heo & sis inmort̄ inter n̄ es pfect̄. sic ceteros n̄ excites. & tu n̄ satis apōr confiteri nō etiā opa feceris.
Sine caritate l̄ p laude l̄ q̄ committit criminale. q̄ā n̄ sunt inbene placito.
Qui q̄ in uno offendit oīm reus: l̄ receperunt mercede suā.

Criminali macula l̄ facto maculā lacimus deleuerint. Veste inmortalitatis & innocentie q̄ acceperunt in baptismo l̄ sua bona opa.
Non sub t[ra]hā grām̄ mei dicō & pl̄us intelligit ut dei & reprobos scd̄m illud indurauit dns̄ cor pharaonis. l̄ Lib uite p̄sentia dī. inq̄ ora constantia. dicens uenite benedicti patris mei.
Philadelphia amor fr̄is l̄ saluans hereditatē.

Quasi labora de conuersione frm̄ sic cepisti q̄ ego q̄ ... petieritis patrē in nomine meo dabo uobis ... in p̄missis. ...
Vt earū apiente dauid & alios pphas.
Claudit ut grām̄ apit ut inueniam ...
A Corda hominū pus dura l̄ scriptas obscuras l̄ me ipsū q̄ sū uerū hostiū ...
Nōn superbā l̄ modicā cōparatiōe futu̅ ...

Hoc nom̄ p dide ut quodo dixerit ...

Filius minor id ē gentiliū popl̄s erat ... te uituli saginati. id ē cruce ... reconciliat ... n̄ exibit amplius

de celo a deo meo. & nomen meum novum.
Qui habet aurem audiat. quid spiritus dicat
ecclesiis. Et angelo laodicie ecclesie scribe.
Hec dicit amen. testis fidelis. & verus
qui est principium creature dei. Scio
opera tua. quia neque frigidus es neque ca-
lidus. Utinam frigidus esses aut calidus.
sed quia tepidus es & nec frigidus nec
calidus. incipiam evomere ex ore
meo. quia dicis quod dives sum. & locu-
pletatus. & nullius egeo & nescis quia
tu es miser. & miserabilis. & pauper. &
cecus. & nudus. Suadeo tibi emere
a me aurum ignitum probatum. ut locuples
fias. & vestimentis albis induaris. & non
appareat confusio nuditatis tue. &
collirio inunge oculos tuos. ut videas.
Ego quos amo. arguo & castigo. Emu-
lare ergo. & penitentiam age. Ecce
sto ad ostium. & pulso. Si quis audierit
vocem meam. & aperuerit ianuam intrabo
ad illum & cenabo cum illo. & ipse mecum.
Qui vicerit dabo ei sedere mecum in thro-
no meo. sicut & ego vici. & sedi cum
patre meo in throno eius. Qui habet
aurem audiat. quid spiritus dicat ecclesiis. Post
hec vidi. & ecce ostium apertum in celo. &
vox prima quam audivi tanquam tube
loquentis mecum dicens. Ascende huc
& ostendam tibi que oportet fieri post
hec. Statim fui in spiritu. Et ecce sedes
posita erat in celo. & supra sedem
sedens. Et qui sedebat similis erat aspe-
ctui lapidis iaspidis & sardini. Et iris
erat in circuitu sedis. similis visionis
smaragdine. & in circuitu sedis sedi-
lia viginti quatuor. Et super thronos
XXIIII. seniores sedentes circum-
amictos vestimentis albis. & in capitibus
eorum coronas aureas. & de throno pro-
cedebant fulgura. & voces & toni-
trua. Et septem lampadas ardentes ante
thronum. que sunt septem spiritus dei. Et in
conspectu sedis tanquam mare vitre-
um

Baptismi sinceritate fidei lucida per quem tribu lacionis igne electi ad firmitatem ducuntur ut aqua durescit cristallus.

nec recipiunt nisi quos idoneos viderint.

A. Per [illegible] officium quadrifarie predicationis animati animantia ... [illegible]

B. Animalia ... fideles qui rationabiles et mansueti ut homines ... ferentes adversa ut leo se se mortificantes celestia petentes.

Ezechiel ... prius hominem posuit ... leonem ... aquila ...

...

Prima ala lex naturalis. secunda ... tercia prophetie ... iiii. euangelium ... v. institutiones apostolorum ... vi. quorum ... augustini ... predicatores acceperunt totius predicationis firmamentum. Vi. sex ale cognitio operum dei sex diebus factorum ...

...

Per testamenta ... significans ... veteris ... novum ... Vt liber ... reparatione hominum ... obscure ... moyses ad vesperum immolabitis agnum ... in ultima etate ... novo testamento.

... clausum ... fides ...

... in persona ... patrum ... reparatione ... multi reges et prophete voluerunt videre ...

Leo dum fugatur per montes ... cauda ... Leo dormit apertis oculis ... Credat ...

Ecclesia quasi ... thronus ... animalia ... seniores ... septem ... cornibus fortitudinis ...

Cornua ... regnum ... oculi qui illuminant ...

simile cristallo. Et in medio sedis. & in circuitu sedis quatuor anima lia plena oculis ante & retro. & animal primum simile leoni. Et secundum animal simile uitulo. Et tercium animal habens faciem faciem quasi hominis. Et quartum animal simile aquile uolanti. Et quatuor anima lia singula eorum habebant alas senas. Et in circuitu & intus plena sunt oculis. & requiem non habent die & nocte dicentia. Scs. Scs. Scs. dns ds omps. qui erat & qui est. & qui uen turus est. Et cum darent illa animalia gloriam & honorem & benedictionem sedenti super thronum. uiuenti in secula seculorum. procedebant uiginti & quatuor se niores ante sedentem in throno. Et adorabant uiuentem in secula seculorum. mittentes coronas suas ante thronum dicentes. Dignus es dne ds nr accipere gloriam & honorem & uirtutem. quia tu creasti omnia. & propter uoluntatem tuam erant & creata sunt. Et uidi in dextera sedentis super thronum li brum scriptum intus & foris. signatum sigillis .vii. Et uidi angelum fortem predi cantem uoce magna. Quis est dignus aperire librum & soluere signacula eius. Et nemo poterat in celo neque in terra. neque subtus terram aperire librum neque respicere illum. Et ego flebam multum. quoniam nemo di gnus inuentus est aperire librum. nec uidere eum. Et unus de senioribus dixit mihi. Ne fleueris. Ecce uicit leo de tribu iuda. radix dauid. aperire librum & septem signacula eius. Et uidi et ecce in medio throni & quatuor animalium. et in medio seniorum agnum stantem tanquam occi sum. habentem cornua septem & oculos septem qui sunt septem spiritus dei missi in omnem terram. Et uenit & accepit

de dextera sedentis in throno librum.
Et cum aperuisset librum. quatuor ani-
malia. et uiginti quatuor seniores
ceciderunt coram agno habentes
singuli cytharas et phialas aureas
plenas odoramentorum que sunt orationes
sanctorum. Et cantabant canticum nouum
dicentes. Dignus es domine deus accipe-
re librum. et aperire signacula eius. quoniam
occisus es. et redemisti nos deo in
sanguine tuo ex omni tribu. et lin-
gua. et populo. et natione. et fecisti
nos deo nostro regnum et sacerdotes.
et regnabunt super terram. Et uidi et
audiui et audiui uocem angelorum
multorum in circuitu throni et
animalium et seniorum. Et erat nu-
merus eorum milia milium dicentium
uoce magna. Dignus est agnus
qui occisus est accipere uirtutem et
diuinitatem et sapientiam et fortitu-
dinem et honorem et gloriam et benedi-
ctionem. et omnem creaturam que in
celo est et super terram et sub terra et
que sunt in mari. et que in eo. Om-
nes audiui dicentes sedenti in thro-
no et agno. Benedictio et honor
et gloria et potestas in secula seculorum.
Et uiginti iiii seniores ceciderunt
et adorauerunt. et iiii animalia di-
cebant amen. Et uidi quod aperuisset
agnus unum de septem signaculis. et
audiui unum de quatuor animalibus
dicentem tanquam uocem tonitrui.
ueni et uide. Et ecce equus albus
et qui sedebat super illum habebat arcum.
Et data est ei corona. et exiuit
uincens. ut uinceret. Et cum
aperuisset sigillum secundum. audiui
secundum animal dicens. ueni et uide.
Et exiuit alius equus rufus. Et
qui sedebat super eum datum est ei. ut
sumeret pacem de terra. et ut inuicem
se interficiant. et datus est illi gla-
dius magnus

Magna potestas ... qui non solum in minores sed in maiores ut petrum et paulum.

Glosses (right margin):

... signum ... corde ... signum crucis ...
Corde carnis ... que intendit in ligno. dum di-
uisis terminis eunte sono reddentes crucem
Christi imitantur.
Tribubus, diuitibus, ordinibus, regibus ... lingue
... quorum multi populi in populo nationes.

Dum illa de ... sensere ... imitantur ... sequitur ... ...
Super nos spiritum que ecclesiam ... de reparatione consortio
sanctorum ... testimonium ... habent
... ascensione ... testatis sunt.
Vt angeli minores ... ecclesia
angelica uita ... honorant suos predicatores ... suos
... testimonio eorum consenti-
entes ... confirmantes.

Animalia seniores angelorum testi-
monio ascensum perbent omnes si-
mul trinitati.

Benedictio ... que
... honor ...
... consequimur ... de uirtutibus
quas in baptismo accepimus ... po-
testas ... concupiscentiis resistimus
... attribuatur ...

Post agnus que de se predicta
erant impleuit. ... ecclesiam
... testimonio prophetarum et
angelorum in fide solidauit. aperuit
et sensus ut intelligerent scripturas.
... predicatores ... denunciat. quod
... hac fide pati debeat ... que
... coronas suis ...
... facta memorata de
reparatione fide et tribulationibus.

Ordo transmutatur.

... ne possent deficere
fide ... impulso tribulationis insur-
gere.

Ecclesia in baptismo
oblata et maxime predicatores
qui ubique dominum ferunt

Christus habens scripturam qua illuminet
suos ... occidit inimicos.

Videns diabolus ecclesiam institui
ad locum supplendum unde ipse cecide-
rat eam subuertere mittit prius apertos.

Videns diabolus se per apertos persecutores
non profecisse immittit hereticos qui fal-
sis rationibus contendant ut fideles
decipiant.

Et cu͞ ap̄uisset sigillu͞ t̄ciu͞. audiui
terciu͞ animal dicens. ueni & uide.
Et ecce equus niger. & q̄ sedebat
sup eu͞ habebat stateram i manu sua.
Et audiui tanq uoce͞ in medio .iiii.
animaliu͞ dicentiu͞. Bilibris tritici
denario uno: & tres libros hordei
denario. & uinu͞ & oleu͞ ne leseris.
Et cu͞ ap̄uisset sigillu͞ quartu͞. au-
diui uoce͞ quarti animalis dicentis.
ueni et uide. & ecce equus pallidus.
& q̄ sedebat sup eu͞ nom̄ illi mors.
& infernus sequebat̄ eu͞. Et data est
ei potestas sup quatuor partes t̄re.
interficere gladio. fame. & morte.
& bestiis t̄re. Et cu͞ ap̄uisset sigillu͞
q̄ntu͞. uidi subtus altare animas in-
terfectoꝝ ꝑpt̄ uerbu͞ di͞. & ꝑpt̄ tes-
timoniu͞ qd̄ habebant. & clamabant
uoce magna dicentes. Usq̄quo dn̄e
scs̄ et uerus n̄ iudicas. & uindicas.
sanguine͞ nr̄m de his qui habitant in
t̄ra. Et date sunt illis singulis stole
albe. & dictu͞ ē. ut requiescerent
t̄pus adhuc modicu͞. Donec conserui
eoꝝ cōpleant̄. & fr̄s eoꝝ q̄ i̇̄ficiendi
sт̄ sicut & illi. Et uidi cu͞ ap̄uisset
sigillu͞ sextu͞. & t̄re motus factus est
magnus. & sol factus ē niger tanq̄
saccus cilicinus. & luna tota facta est
sicut sanguis. Et stelle celi ceciderunt
sup t̄ra. sicut ficus mittit grossos suos
cu͞ a uento magno mouet̄. Et celum
recessit sicut liber inuolutus. & omis
mons & insule de locis suis mote sunt.
Et reges t̄re. & p̄ncipes. & tribuni. &
diuites. & fortes. & omis seruus & liber.
absconderunt se in speluncis. & petris
montiu͞. Et dicunt montib; & petris
cadite sup nos & abscondite nos a
facie sedentis sup thronu͞. & ab ira
agni. qm̄ uenit dies magn' ire ipsoꝝ
& quis poterit stare. Post hec uidi
quatuor angelos stantes sup q̄tuor

Triticu͞ p̄fectiores q̄ in tribulatioe͞ atti
7 igne excocti s̄t d͞o cib; suauis. Ordeu͞
mediocr̄ gen'e. Vinu͞ p̄loq̄ce attriti s̄.
n̄ ita excocti. attriti tam͞ ip̄e. 7 alios
ad bene op̄andu͞ inebriantes s; p̄ius
orationib; d͞ni ungentes.

Uidens diabol' nec paganos nec p̄agas
hereses se ꝑficere posse immittit falsos
fr̄es q̄ sub habitu religiois obtinent
naturā rufi 7 nig̃ equi.

Q͞a ꝑ eu͞ mors accessit. t̄ adulterā
q̄ occid' q̄sda͞ in cor̄pe q̄sda͞ in aīa.

Sup om̄s malos ubiq̄ morantes t̄
sup iudeos 7 gentes hereticos 7 fallos
xp̄ianos.

Ostensis t̄bulationib; q̄ in p̄senti p̄ue-
nient fidelib; ne deficiant aliq̄tini'
certificans de p̄senti corona patien
tes consolat̄.

Altare x̄ sup quē offert̄ 7 quē ha
bent munimentu͞. t̄ ip̄se anime alta
tare de qb; fumus ꝑ oeꝝ d͞o delecta
bit. 7 q̄ fuerit sangne liniti in ex
istentes sub. i. in minore dignita
te q̄m sint fut̄e.

Capiti suo se humiliantes. sub. i.
in ab'sconso q̄ nemo in hac uita
p̄cip' q̄modo ibi fuit.

Desiderant maī gaudiu͞ 7 consortiu͞
scoꝝ 7 iusticie d͞i consentiunt in
dāpnatioe͞ impioꝝ.

Seruos causa ip̄si' dn̄i. fr̄s ex dilectio
ne debent expectare.

Xp̄c sol uer'. 7 modo clar' t̄pe anti
xp̄i erit obscur'. i. nulli miracul'
chorruscus.

Ut in qb; d̄s lux reputabunt̄ re
7 peccatores claritate sua ise retinen
tes. t̄ q̄do ad tenebras deciderit.

Vel montes supbi Insule negotiis
s̄cli agitati mouebunt̄ a fide. reges
7 p̄ncip 7 t. s̄cd diu'sos hono. es
s̄cli q̄s nolentes ꝑde deserent t.
de diuites q̄d q̄d male uolunt
implentes fortes subu͞tendis aliis
seruu' peccati lib̄ a iusticia. h' de
sperantes a s̄cis auxilia demonu͞
querūt ut se illi liberent in qb; con
fidebant.

Multiplici secte bello desc'pto
subic̄ t̄pe ld' belli diabolu͞ noce
paru͞ s. a d͞o refrenatu͞ ne sui
aliq̄tin' torpeant t̄ desperent.

Petent suffragia angloꝝ q̄st
montes eminentia 7 petre fir
mitate ut eoꝝ p̄cib; misc̄dram
iudicis impetrent.

Diabol' angl's d͞i. missi 7 a d͞o ad p̄batione͞
bonoꝝ 7 deceptione͞ maloꝝ 7 a p̄ncipe diabo
lo ad subu'sione͞ ceꝛ oꝝ.

Obfuscans sua
uita q̄b; c̄ra bo
nis opib;.

Ip̄si diaboli q̄d
sut ꝑ eu͞ operant̄
attribuimus.

Q̄a dicit̄ se uerā
habe discretio
ne͞ i s̄cipt̄is

Q̄d p̄dicant ope
attestant̄.

Q̄z hic mal' p̄i
culu͞. ꝑrendiu͞
auxiliu͞.

Ne timeatis fide
les q̄z n̄ potunt
uos ledē 7 uos di
aboli ne ledatis
istos q̄z n̄ ꝑtinetis.

Vas capiens duos
sextarios. i. recta
exduob; q̄tis ha
beris fide 7 op̄atione.

Istos q̄s t̄ refecti
uino. i. sangne
meo 7 oleo. i. sp̄u
s̄co uncti.

Insanabiles t̄re
nis mutant̄ t̄
inferno ponen
Materiali t̄ di.
t̄ p̄suasionis

Ut a p̄to marty
rio taliq; aux
ietatibus.

Faciendo discre
tione͞ int̄ malos
7 bonos.

Inanes fruct'
null' ū eni p̄mit
tit d͞s cadē q̄d
ei uero amore
seruat.

Eccl͞a reced' 7
amat fide ope
n̄ exiet de ea
t̄ babilonie p̄is
misi 7 inmundu
ne tetigeritis.

Cont̄ in ꝑatio
nes diaboli

Coniugat' t̄
seru' di.

angulos t͞rę. tenentes q̄tuor uentos
t͞rę. ne flaret uent͞ sup t͞rā. neq;
sup mare. neq; in ullā arborē. Et
uidi alteꝝ angłm ascendentē
ab ortu solis. habentē signū di
uiui. Et clamauit uoce magna
q̄tuor angłis qb; datū ē nocere
t͞rę & mari dicens. Nolite nocere
t͞rę neq; mari. neq; arborib;. quo
ad usq; signemus seruos di nr̄i
in frontib; eoꝝ. Et audiui numerū
signatoꝝ centū q̄draginta q̄tuor
milia signati. ex omi tribu filioꝝ isrł.
Ex tribu iuda. duodecī milia signati.
Ex tribu ruben. xii. milia signati.
Ex tribu gad. xii. milia signati.
Ex tribu aser. xii. milia signati.
Ex tribu neptali. xii. milia signati.
Ex tribu manasse. xii. milia signati.
Ex tribu symeon. xii. milia signati.
Ex tribu leui. xii. milia signati.
Ex tribu isachar. xii. milia signati.
Ex tribu zabulon. xii. milia signati.
Ex tribu ioseph. xii. milia signati.
Ex tribu beniamin. xii. milia signati.
Post hęc uidi turbā magnā. quā
dinumerare nemo poterat ex
omib; gentib; & tribub; & popłis
& linguis stantes ante thronū di
& in conspectu agni amicti stolis
albis. & palmę in manib; eoꝝ. Et
clamabant uoce magna dicentes.
Salus dō nr̄o q̄ sedet sup thronū
& agno. Et omis angli stabant in
circuitu throni: & senioꝝ & q̄tuor
animaliū. Et ceciderūt in conspectu
throni in facies suas. & adorauerūt
dm̄ dicentes amen. Benedictio &
claritas & sapientia. & grāꝝ actio.
& honor & uirtus. & fortitudo dō nō
in sęcła sęcłoꝝ. Et respondit unꝰ de
seniorib; dicens mi. Hi q̄ sūt amicti
stolis albis q̄ sūt & unde uenerunt.

Habac uisione t̄rra s̄t maria ... angli [illegible] ad ... [illegible] ... satis patet. q̄si diceret ... intellexisse salutationē iustoꝝ ... intelligit dāpnationē impioꝝ p̄ officiū p̄dicantiū[illegible] nociꝝ.

Dicitur ex p̄dicatione istoꝝ eueniam dāpnationē impioꝝ [illegible] excusatione ne eis culpa de dāpnatione imputet. [illegible] ad ipsos p̄dicatio eoꝝ bona & bone doctrine inminet.

Paruit immolare adsimilitudine sacerdotis. t ipe altare q se obtulit & sup quē facta offerr̄ do p̄ces stetit anī altare. i. ante se ipsū. q̄n habuit media tore p̄ quē placeat. Ut stetit anī a. id ē. ante q. ē altare. i. offerri se. stetit. i. aduenit sui. a tempore natiuitatis scē. Ut [illegible] facta igne caritatis accensa [illegible] p̄ xpm̄ sua mittit [illegible].

Id ē aptos q̄ s̄t nasa igniū. i. sp̄eces & de q̄b; exeunt orationes q̄ eleuan t coram deo.

Omnes partes uisionis p̄fecti ... p̄fecti omnis ... partem intelligende.

Ordine narrationis ... ydeis ... excecatis ... aptis ad gentes conuersis due partes ... omnis boni crediderit ... dāpnatis ... sensus.

Gentiles mare influentes ... multa ... est ... dicentib; ... illa ... reputabant ...

Ordine narrationis ... contigit ... omnes iudeos gentiles excecabat ... hereticos ...

Et dixi illi. Dñe mi tu scis. Et dx̄ m(ihi). Hi sunt q̄ uener̄t de tribulatione magna & lauer̄t stolas suas. & dealbauer̄t eas in sanguine agni. Ideo sunt ante thronū di & seruiunt ei die ac nocte in t̄plo ei(us). Et q̄ sedet in throno habitabit sup illos. N̄ esurient neq; sitient amplius. neq; cadet sup illos sol neq; ullus estus. q̄m agn(us) qui in medio throni est reget illos. & deducet eos ad uite fontes aquarū. et absterget d̄s omnē lacrimā ex oculis eoꝝ. Et cū apuisset sigillū vii. factū est silentiū in celo quasi media hora. & uidi septē anglos stantes in conspectu dī. & datē s̄t illis septē tube. Et alius angls uenit & stetit ante altare. habens aureū thuribulū & data s̄t illi incensa multa. ut daret orationib; scōꝝ omniū sup altare aureū. qd est ante thronū. Et ascendit fumus incensoꝝ de orationib; scōꝝ de manu angli corā dō. Et accepit angls thuribulū & impleuit illud de igne altaris. et misit in t̄rā. Et facta s̄t tonitrua. & uoces. & fulgura. & t̄re motus factus ē magn(us). et septē angli q̄ habebant septē tubas parauerunt se ut tuba canerent. Et p̄mi angls tuba cecinit. Et facta ē grando & ignis cōmixta in sanguine. & missū est in terrā. & tercia pars t̄re conbusta est. & tercia pars arboꝝ concremata est. & om̄e fenū uiride conbustū est. Et scd̄s angls tuba cecinit. tanq mons magn(us) igne ardens missus est in mare. & facta est tercia pars maris sanguis. & mortua est tercia pars creature que habent animas in mari. & tercia pars nauiū interiit. Et tci angls tuba cecinit. & cecidit de celo stella magna ardens tanquā

diabol(us) inmūdus
sapiens hereticus

Et unde; Et duo sunt fidelium hystoriat et allegorie
cum heretici cum heresibus suas confirmant per ...
... expositionibus scripturarum ...

facula. et cecidit in terciam partem flumi-
num. et in fontes aquarum. Et nomen stelle
dicitur Absinthium. Et facta est tercia pars
aquarum in absinthium. et multi hominum
mortui sunt de aquis. quia amare facte
sunt. Et quartus angelus tuba cecinit. et
percussa est tercia pars solis. et tercia
pars lune. et tercia pars stellarum.
ut obscuraretur tercia pars eorum. et di-
ei non luceret tercia pars. et noctis simi-
liter. Et vidi et audivi vocem unius
aquile volantis per medium celi dicentis
voce magna. Ve. ve. ve. habitan-
tibus in terra. de ceteris vocibus tube
trium angelorum. qui erant tuba canituri.
Et quintus angelus tuba cecinit. et vi-
di stellam de celo cecidisse in terram.
et data est ei clavis putei abyssi. et
Et aperuit puteum abyssi. et ascendit
fumus putei sicut fumus fornacis ma-
gne. Et obscuratus est sol et aer de
fumo putei. Et de fumo exierunt lo-
custe in terram. et data est illis potestas.
sicut habent potestatem scorpiones
terre. Et preceptum est illis ne lede-
rent fenum terre. neque omne viride.
neque omnem arborem. nisi tantum homines
qui non habent signum dei in frontibus
suis. et datum est eis ne occiderent eos
sed ut cruciarent mensibus quinque.
et cruciatus eorum ut cruciatus scorpii
cum percutit hominem. Et in diebus illis
querent homines mortem. et non invenient
eam. et desiderabunt mori. et fugiet
mors ab ipsis. Et similitudines lo-
custarum. similes equis paratis ad pre-
lium. et super capita eorum. tamquam corone
similes auro. et facies earum sicut facies
hominum. Et habebant capillos sicut
capillos mulierum. et dentes earum
sicut leonum erant. Et habebant
loricas ferreas. et vox alarum illa-
rum sicut vox curruum equorum mul-
torum currentium in bellum. Et habe-
bant

Tumultum sententiarum que fa-
tiunt per quam ratione definiunt

Cum enim diabolus quosdam de iudeis et gentibus excecasset;
quosdam in heresim convertisset; tandem ipsos filios ecclesie
expugnare aggressus est; et quosdam rapuit tam maiores
quam minores.
Aquila omnes predicatores qui inte
longinqua conspiciunt, et ecclesiam circumeuntes predi-
cando futura innuunt. quoniam unus quadriduo tendit.
Quantum ordine narrationis et ordine temporis hic est
cum dampnatio eorum quos diabolus invigilat ad prepa
randas vias ante faciem antichristi.
Abyssus. tenebrosi. Puteus profundiores heretici
qui alios mergunt peius sententiis. In hos clavem. i.
potestatem accepit dicit. quia vero non sic modo refrenatur
clavis sunt principes per quos heretici opprimuntur.
Flamma hereticorum de qua pauca dixerat.
quo fonte creverit exponit.
Sunt doctrine antichristi quasi sol purgans
bonos et in timorem redigens malos.
Et per hos pressi sunt quidam illuminantes alios. et
quidam illuminati ab eis.
Locuste discipuli eorum qui locustis comparantur qui
nec volant in altum per cognitionem nec firme
gradiuntur per bonam operationem sed supra saliunt
et in priores recidunt. et quia sunt corrosores
bonorum. Scorpius blandus facie
cauda pungit occulte. Ut scorpioni com-
paratur; quia sicut scorpio cauda sic heretici
decipiunt per temporalia que debent preesse
sicut cauda posterior pars in animali.
Ut ideo comparatur quia qui scorpii pungit
non sentit per eam vidit diffundit venenum
Sic decepti ab hereticis non sentiunt
sed tandem puniuntur.
Cum per dolos heretici nequeunt in
aliquam subvertere voluerit contra quod dei
preceptum ut corpora occidant sed animas
non decipiant.
Alia litatura habet visibilis sex per vi etates
quibus hec vita distinguitur. Cum data sit po-
testas cruciandi non apte temptant sed ap
principes accusant.
Similes. e. p. p. quia veloces addiscunt en
dum et feroces ad inpugnandum et non pudent
inquis innorant sive in conventus sive in hostes.
Mores lapsos effeminatos qui eis adhe
rent et ab eis deceptione aliorum dependent
Ut capilli minores quos adherent sed decipiunt
Sic mores sunt mulierum molles et flexi-
biles insectantium.
Corda obstinata que sagitta verita
tis non penetrat. Ut sententias decepti
onibus munitas constitutas infringeret.
Diversi currus diversis vis adversis equis
ad bellum rapiuntur. Sic isti licet diversis
de heresibus unanimiter ecclesiam inpugnant

caudas similes scorpionum. & aculei erant in caudis earum. Potestas earum nocere hominibus mensibus quinque. Et habebat super se regem angelum abyssi. cui nomen hebraice abbadon. grece autem apollion. & latine habet nomen exterminans. Ve unum abiit. & ecce adhuc ueniunt duo ue. Post hec & sextus angelus tuba cecinit. & audiui uocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei quod est ante oculos dei. dicente sexto angelo qui habebat tubam. Solue quatuor angelos qui alligati sunt in flumine magno eufrate. Et soluti sunt quatuor angeli qui parati erant in horam & diem. & mensem. & annum. ut occiderent terciam partem hominum. Et numerus exercitus equestris uicies milies dena milia. audiui numerum eorum. Et ita uidi equos in uisione. & qui sedebant super eos habebant loricas igneas. & hiacinctinas. & sulphureas. & capita equorum erant tanquam capita leonum. & de ore eorum procedit ignis & fumus. & sulphur. Ab his tribus plagis occisa est tercia pars hominum de igne & fumo & sulphure. quod procedebat ex ore eorum. Potestas enim equorum in ore eorum & in caudis eorum. Nam caude illorum similes serpentibus habentes capita & his nocent & ceteri homines qui non sunt occisi in his plagis neque penitentiam egerunt de operibus manuum suarum. ut non adorarent demonia & simulachra aurea & argentea. & aerea. & lapidea & lignea. que neque uidere possunt. audire. neque ambulare. & non egerunt penitentiam ab homicidiis suis. neque a ueneficiis suis. neque a fornicatione sua. neque a furtis suis. Et uidi alium angelum fortem descendentem de celo amictum nube. & iris in capite eius & facies eius erat ut sol & pedes eius tanquam

columpna ignis. Et habebat in manu sua libellum apertum. & posuit pedem suum dextrum supra mare. sinistrum autem super terram. & clamauit uoce magna quemadmodum cum leo rugit. & cum clamasset. locuta sunt septem tonitrua uoces suas. & cum locuta fuissent .vii. tonitrua scripturus eram. Et audiui uocem de celo dicentem. Signa que locuta sunt .vii. tonitrua. & noli ea scribere. Et angelum quem uidi stantem supra mare & supra terram. leuauit manum ad celum. & iurauit per uiuentem in secula seculorum. qui creauit celum. & ea que in illo sunt & terram. & ea que in ea sunt. & mare & que in eo sunt. quia tempus non erit amplius; sed in diebus uocis septimi angeli cum ceperit tuba canere. & consummabitur mysterium dei. sicut euangelizauit per seruos suos prophetas. Et uox quam audiui de celo iterum loquentem mecum & dicentem. Vade accipe librum apertum de manu angeli stantis super mare. & super terram. & abii ad angelum dicens ei. ut daret michi librum. & dixit michi. Accipe & deuora illum. & faciet amaricare uentrem tuum. sed in ore tuo erit dulce tanquam mel. Et accepi librum de manu angeli. & deuoraui illum. & erat in ore meo tanquam mel dulce. Et cum deuorassem eum. amaricatus est uenter meus. Et dicit michi. Oportet te iterum prophetare gentibus; & populis. & linguis. & regibus; multis. Et datus est michi calamus similis uirge; dicens. Surge & metire templum dei. & altare & habitantes in eo. Atrium uero quod est foris templum eice foras. & ne metiaris eum. quoniam datum est gentibus. Et ciuitatem sanctam calcabunt mensibus. XL. duobus. Et dabo duobus testibus

Cum leo uiuida circa siluam silens fecerit & rugierit nulla ferarum audiens audet. ita ipse suos in fide concludens rugit ne aliquis exeat.

Hec fuit persona eorum qui tempore antichristi uolent predicare in precedentium imitatione.

Quia intelligent inspiratione diuina & angelica amonitione.

Cum tanta erit desolatio ingruente quod omnis predicatio erit ablata ne fideles desperent accipiunt consolationem non ad detrimentum sue salutis predicationem subtrahi.

Heresim quandam destruit. qui astruunt res quasdam a deo non creatas sed a demone ut bufonem. Quia immortales & impassibiles efficientur cum econtra tempus malorum fuit incisa. Hi illi ultimum considerantes patenter habent. Remuneratio sanctorum quod est secretum scire quod nec oculus uidit nec auris audiuit.

Ostensa destructione que erit tempore antichristi & inde subiecta fidelibus consolatione attributa monet quod uidit predicare. quasi sibi dicat aperte ecce reuelaui tonitrua in uade & predica nec que aspasit deuita nec terrearis pabulum tribulatione quia non tanta patieris quanta patientur qui perseuerabunt tempore antichristi. hoc ad consolationem presentis ecclesie hic apponit non maior tribulatio pronuntiat.

Quod bene scribebat intelligere ammonet ut per eam amonitione alii predicare informent.

Quod dicit se quem paratum uidi. quod necessarium est sponte affert.

Id est Septem a deo completa infidelibus inimicitiam.

Atrium id est falsos christianos qui se ecclesiam simulant sed factis negant.

Id est Ecclesiam ad iure metiendum congregata & uirtutibus munita prosequentur.

Id est Tribus annis & dimidio quibus regnabit antichristus & d. Scientis omnes persecutiones que sunt in presenti & que fuerunt in principio precede ab antichristo. sic illas que erit suo tempore.

Quod cum minor erit tribulatio non debetis cessare quia tempore ipsius cum quanto maior erit fatiatur illos predicare.

Excommunicando ostende esse foras.

De helya et enoch agitur per quos alii intelliguntur.

Predicantes penitentiam et exemplo demonstrantes

meis & pphabt dieb; mille
ducentis sexaginta amicti sac
cis. Hi sunt due oliue & duo can
delabra in conspectu dni terre
stantes. & si quis uoluerint eos
nocere ignis exiet de ore eorum
& deuorabit inimicos eorum. Et si
quis uoluerit eos ledere. sic opor
tet eum occidi. hi habent potestatem
claudendi celum. ne pluat diebus
prophetie eorum. & potestatem habent
sup aquas conuertendi eas in san
guine. & pcutere terra omni plaga
quotiens cumq; uoluerit. & cum
finierint testimonium suum. bestia
que ascendit de abysso faciet ad
uersus eos bellum. et uincet illos. &
occidet illos. Et corpora eorum ia
cebunt in plateis ciuitatis magne.
que uocat spiritualiter sodoma & egyp
tus. ubi & dns eorum crucifixus est.
& de tribubus uidebunt. & de populis.
& linguis. & gentib; corpora eorum
trib; dieb; & dimidium. & corpora eorum
non sinunt poni in monumentis. Et in
habitantes terram gaudebunt super
illis. & iocundabunt & munera mit
tent inuicem. qm hi duo prophete cru
tiauerunt eos qui inhabitant sup terram.
Et post dies tres & dimidium
spiritus uite a deo intrauit in eos.
& steterunt sup pedes suos. & ti
mor magnus cecidit sup eos
qui uiderunt eos. Et audierunt
uocem magnam de celo dicentem
illis. Ascendite huc. & ascenderunt
in celum in nube. & uiderunt illos
inimici illorum. & in illa hora
factus est terre motus magnus
& decima pars ciuitatis cecidit.
& occisi sunt in terre motu nomina
hominum septem milia. & reliqui in ti
more sunt missi. & dederunt gloriam deo celi.

Ostensa tribulatione eorum per quorum exempla istum inuitat ad predicandum. vel si necesse fuerit ad patientiam ostendit ipsorum coronas. ut similiter iste de corona sua pro modo suo certum faciat.
Id est sup se ipsos qd prius fuerunt non indigentes aliquo quo innitantur sed erunt firmi.
Terre. i. tremor motus sunt ut permaneant in inferno vel ad destructionem erroris occisis magne vel magne gentis. Decima pars. Homo ad hoc constituit ut decimus ordo qui ceciderat restauraret. Quos deus prescivit ad mortem ne timeant quoquo modo fideles.

Ve scdm abiit. et ecce ue tcium
ueniet cito. Et septimus angls
tuba cecinit. et facte st uoces
magne in celo dicentes. Factu
est regnu huius mundi dni nri.
et xpi ei. et regnabit in scla sclor.
amen. Et xx iiii. seniores qui
in conspectu dni sedent in sedib;
suis ceciderunt in facies suas. et ad
orauerunt dnm dicentes. Gras agi
mus tibi dne ds omps. qui es. et qui
eras. qui accepisti uirtute ma
gna et regnasti. et irate st gtes.
et aduenit ira tua. et tepus mor
tuor iudicari. et reddere seruis
tuis pphis et scis. et timentib; no
men tuu pusillis et magnis. et ex
terminandi eos qui corruperunt
terra. Et apertu est teplu dei in
celo. et uisa est archa testamti
eius in templo eius. et facta sunt
fulgura. et uoces et terre motus.
et grando magna. et signu ma
gnu apparuit in celo. mulier
amicta sole et luna sub pedib;
ei. et in capite ei corona stella
ru xii. et in utero habens. et
clamat parturiens et cruciat ut
pariat. Et uisu est aliud signu
in celo. et ecce draco magnus ru
fus habens capita septe et cornua
dece. et in capitib; ei septe dia
demata. et cauda ei trahebat
tercia parte stellaru celi. et misit
eas in tra. Et draco stetit ante
mulierem que erat paritura. ut
cu peperisset filiu ei deuoraret.
Et pepit filiu masculu q recturus
erit omis gentes in uirga ferrea.
et rapt est fili ei ad dnm. et ad
thronu ei. Et mulier fugit in
solitudine. ubi habet locu paratu
a deo. ut ibi pascant illa dieb;
mille ducentis sexaginta. Et

ordine narrationis terris. In laude dō de iustor sal uatione & malor dāpnatione. Q p' uit erat & abiecit. Quia regnat bonos coronans malos condēpnans. Considerantes qd dō placeat. In iudicant. In presenti. Oli cu de spiritebaris.

Non ut qdā heretici putant scos p' diffinitū tēp in mūdi uita reditos.
R. Resurgendo spm tuu dando & ecctam congregando.
In faciem cadit q in hac uita culpā agnoscit eaq; penitendo deflet. Retro cadit q ex hac uita repente decidit & ad que supplicia ducant nescit.

Xpc archa in q oms thesauri sapientie absconditi q cōplenet uet testamtū in nouū.

& apertū e te. iiii. uisio que agit de pugna eccle.
In hac qrta uisione bt matiā mulierem bene ornatā & bona auctoritate habentē q a diabolo īpugnat & aperte & occulte & omib; his ostendit eā supare p q maxime armat fideles ne deficiant in aliq tribulatione.
Hec fac mtione de reuelatione mysterior q sunt in scda uisione & de mundi officio pdicationis q habuimus ista qrta q de pugna eccle cum his duab; ostendat pondere.

Q p scdm tabnaculū figabat reuelata sunt fidelib;. Id ē eccla q in celo p bonā uitā & dara intelligentia istud pcedere figurā qdā magnū significante. Mundanis sustentet in affectibus credit & q mouet mundū uincet. Adusa patitur tēptationes ut ase ipsa carne sua macerari ut pdicatio idonea sit.

Non de effectu s; de potentia draconis loqt.

Deceptiones q illa eclant uitia ut cauda celant. Ei pr a fide ad infidelitate. Diabolus tale potestate gtis. Fidi q patiebat dolore q credebat ... Parat erat draco ad deuorandu fili ... nt q nat q phibuit ad aelitatem. Iunius deser tu spretu mundi tumultu.

Xpc carnali generatione de abraham & dd pcessit. & peperit eccla filiu a fide xpi in cordib; auditor.

Q id ē toto tēpe q subsistit eccla pdicatione ē. ē. annus & dimidio facta.

factū est p̄liū magnū in celo.
michael & angli eius p̄liabant
cū dracone. Et draco pugna
bat & angli ei & n̄ ualuer̄t. neq;
locus inuentus est eor̄ amplius
in celo. Et p̄iectus est draco ille
magnus serpens antiquus qui uo
catur diabolus & sathanas. qui sedu
cit uniuersū orbē. Proiectus ē
in t̄rā. & angli ei cū illo missi sunt.
Et audiui uocē magnā in celo
dicentē. Nunc facta est salus. &
uirtus. & regnū dei nr̄i. & pote
stas xp̄i ei. quia p̄iectus est
accusator fratrū nr̄or. qui accu
sabat illos ante conspectū dī nr̄i.
die ac nocte. Et ipsi uicer̄t illum
ppt̄ sanguinē agni. & pp̄ter ūbū
testimonii sui. & n̄ dilexer̄t animas
suas usq; ad mortē. Propt̄ea leta
mini celi & qui habitatis in eis.
Ve terre & mari quia descendit
diabolus ad uos. habens irā magnā.
sciens qđ modicū tēpus habet.
Et post quā uidit draco qđ p̄ie
ctus ēēt in terrā. p̄secutus est
mulierē que peperit masculū. &
date sunt mulieri due ale aquile
magne ut uolaret in desertum
in locū suū. ubi alitur p tēpus &
tēpora & dimidiū tēporis a facie
serpentis. Et misit serpens ex
ore suo post mulierē aquā tanq
flumen. ut eā faceret trahi a flu
mine. & adiuuit mulierē. & apu
it terra os suū. & absorbuit flu
men qđ misit draco de ore suo.
Et irat est draco in mulierē
& abiit facere p̄liū cū reliquis
de semine ei. qui custodiunt
mandata dī. & habent testimoniū
iesu xp̄i. & stetit sup arenam
maris. Et uidi de mari bestiam

Diabol' deorsū fluens ab oībs ad malos.

Cū ostendiss̄ diabolū in h' certamine occultis ab ecclia uictū auxilio filii & angelor̄ subiunxit exultatione angelor̄ & ipsor̄ & scāx aiarū de uictoria sūmi ut laborent uincē q̄ de uictoria sua angelos & scās aīas audiunt exultare.

Cū uidet diabol' se p occultā fraudē n̄ posse pficē apta tribulatione agg̃dit expugnare.

Nīq; ue ī cont' aptā tribulationē ab eccl̄a filio aq̄ habebat auxiliū contā occultā impugnationē.

Quite contemplatione celū petunt & unde fiunt huī intuitu.

Idē ppauit idoneū se fec̄ ut recipet q̄ab' inferret̄ assimilitudine sapientis & in passione sua fec̄ inq̄ suis exēplū patiendi se pposuit.

Idē nōs penas ime destruxit fact' immortal' & ipassibil' & idē facit insuis.

Nec tū oēs illos minores uīc̄ sed tm̄ sup̄ h̄ id̄ infructuosos mortā fec̄ iq̄b, apparent signa uestigii

Adhuc ut bene possit istos de minore tale fartūla ē instituit

Omnē collectionē malor̄ & p̄cipuē alios malos se exaltante.

ascendentē habentē capita septē. & cornua decē. & sup cornua ei. x. diademata. & sup capita eius. nomen blasphemię. & bestia quā uidi similis erat pardo. & pedes ei sicut ursi. & os eius sicut os leonis. Et dedit illi draco uirtutē suā. & potestatē magnā. & unū de capitib; suis quasi occisū in mortē. & plaga mortis eius curata ē. & admirata ē uniusa terra p bestia. Et adorauerūt draconē. quia dedit potestatē bestię. & adorauerūt bestiā dicentes. Quis similis bestię. & quis poterit pugnare cū eo? Et datū ē ei os loquens magna. & blasphemiā. & data ē illi potestas facere mens xl ta duos. Et apuit os suū in blasphemias ad deū blasphemare nomen ei. & tabernaculū ei. & eos qui in celo habitant. Et datū illi bellū facere cū scīs. & uincere illos. Et data est ei potestas in omnē tribū. & poplm. & linguā. & gentē. Et adorabant eā oms qui habitant terrā. quoꝝ n s̄t scripta nomina in libro uitę agni qui occisus est ab origine mundi. Siquis habet aurem audiat. Qui in captiuitatē duxerit. in captiuitatē uadit. Qui in gladio occiderit oportet eū in gladio occidi. Hęc ē patientia & fides scōꝝ. Et uidi aliā bestiā ascendentē de terra. & habebat cornua duo similia agni. & loquebat sicut draco. & potestatē priorꝭ bestię oñe faciebat in conspectu eius. Et fecit terrā & habitantes in ea. adorare bestiā primā. cuius curata est plaga mortis. &

Ut apostoli spiritum sanctum dat[illegible] in specie ignis sic illi dabit spiritum malignum in specie ignis cum illum in conclaui accept. Ad confirmationem predicationis

fecit signa magna. ut etiam ignem
faceret de celo descendere
in terram in conspectu omnium &
seducit habitantes terram propter
signa que data sunt illi facere
in conspectu bestie. dicens ha-
bitantibus in terra. ut faciant
imaginem bestie que habet pla-
gam gladii. Et uixit. & datum est illi
ut daret spiritum imagini bestie;
ut loquatur imago bestie. &
faciet quicumque non adorauerint
imaginem bestie occidantur.
Et faciet omnes pusillos & magnos.
& diuites & pauperes & liberos &
seruos. habere caracter in dex-
tera manu. aut in frontibus suis.
& ne quis possit uendere aut
emere. nisi qui habet caracterem
bestie. aut nomen. aut numerum
nominis eius. hic sapientia est.
Qui habet intellectum. computet
numerum bestie. Numerus enim ho-
minis est. & numerus eius est sex-
centi sexaginta sex. Et uidi. & ecce
agnus stabat supra montem syon.
& cum illo centum xl iiii milia ha-
bentes nomen eius & nomen patris
eius scriptum in frontibus suis. Et au-
diui uocem de celo tanquam uocem
aquarum multarum & tanquam uocem
tonitrui magni. Et uocem quam
audiui sicut citharedorum citha-
rizantium in citharis suis. Et can-
tabant quasi canticum nouum ante
sedem & ante quatuor animalia.
& seniores. Et nemo poterat
dicere canticum. nisi illa centum xl
iiii milia qui empti sunt de terra.
Hi sunt qui cum mulieribus non sunt
coinquinati. uirgines enim sunt.
Hi secuntur agnum. quocumque ierit.
Hi empti sunt ex hominibus pri-
mitie deo & agno. & in ore ipsorum

Numerum nominis [illegible] spectat ab eo remuneratione minorem uel mediocrem uel maximam.

Cum liber grece sit editus secundum grecos numerus [illegible] apud quos litterae numerum significant. Nomen eius antemos [illegible] a. unum. n. quinquaginta. t. trecentum. e. v. m. xl. o. lxx. s. ducenti. Vel arnoymo [illegible] nego [illegible] negat dominum [illegible] nus a. [illegible] centum. [illegible] o. lxx. [illegible] trecenti. m. xl. e. quinque. uel teytan [illegible] significat [illegible] usurpatiue conuenit antichristo. t. trecentum. e. v. l. decem. [illegible] ccc. [illegible] Latinis litteris dicitur lux quia ipse se lucem dicet. [illegible] quingenti [illegible] centum. l. quinquaginta. v. quinque. x. decem. [illegible] summa [illegible] perfecti [illegible] significat illos minores perfectos qui coniugati sunt [illegible] modo suo [illegible] precepta seruant. Sexaginta significat mediocriter perfectos qui amissis legalibus [illegible] perseuerant [illegible] precepta [illegible] complent. Centum significat perfectissimos qui [illegible] corporis integritate non uiolant [illegible] precepta perfectissime obseruant [illegible] fructum alius [illegible] alii sexagesimum alii centesimum. Et discipuli antichristi dicent neminem posse saluari nisi antichristo [illegible] destructibus istis.

Ostensa grauissima persecutione quam patietur ecclesia ab antichristo [illegible] apostolis ad consolationem ostendit quod [illegible] habeat adiutorem [illegible] habeat ipse familiam.

Integritate mentis & corporis exultabant [illegible] gaudium [illegible] est [illegible] nouum.

Ecclesiam [illegible] in uirtutibus [illegible] ad deum [illegible] uirginitate perfectissimos [illegible] partibus [illegible]

i. [illegible] ipse [illegible] ut egregie optimi [illegible] fructu primitie.

Decepta impugnatione facta p duas bestias supposito quod auxilio agni in dignitate familie ei ostensa subiungit ammonitio ut ad hanc familia accedat & ab illa alia discedat & [illegible]

n est inventu mendaciu. Sine
macula sunt ante thronu di.
Et vidi alteru angl̄m volante
p mediu celu habente evangl̄m
eternu ut evangelizaret seden-
tib; sup tra. & sup omne gente.
& tribu. & linguam. & poplm
dicens magna. timete dm &
date illi honore. quia venit
hora iudicii ei. & adorate eu
qui fecit celu & tra. mare & fon-
tes aquaru. Et alius angls secu-
tus est dicens. Cecidit cecidit ba-
bilon. illa magna. que a vino
ire fornicationis sue potavit
omis gentes. Et tercius angls secu-
tus est illos. dicens magna voce.
Siquis adoraverit bestia & ima-
gine ei. & acceperit caractere in
fronte sua. aut in manu sua. Et
hic bibet de vino ire di. qui mix-
tus est mero in calice ire ipsius.
& cruciabit igne & sulphure in
conspectu anglor scor & ante
conspectu agni. Et fumus torm-
tor eor in scla sclor ascendet.
nec habent requie die ac nocte.
qui adoraveru bestia & imagine
ei. & siquis acceperit caractere no-
minis ei. Hic paciencia scor est.
& qui custodiunt mandata di. &
fide ihu. Et audivi voce de celo
dicente michi. Scribe. Beati
mortui qui in dno moriunt. Am
ia dicit sps. ut requiescant a labo-
rib; suis. Opa eni illor sect illos.
Et vidi & ecce nube candida. &
supra nube sedente simile filio
hominis. habente in capite suo
corona aurea. & in manu sua
falce acuta. Et alius angls exivit
de teplo clamans voce magna ad
sedente sup nube. Mitte falce tua
& mete. quia venit hora ut metat.

P mediu. i. p comune ecclam [illegible]

Bis positu [illegible]

Vino ire. [illegible]

Q[illegible] vindicta [illegible]

Calix vindicta di [illegible]

Qui [illegible] malor [illegible]

Opa .i. merces opm [illegible]

Ostensa remuneratione bonor [illegible] dapnatione impior ut [illegible]

Sci q hic usq fuerat [illegible]

q' consu'mata e' nequitia t're.

qm aruit messis t're. Et misit ille qui sedebat supra nube' falce' sua' in t'ra'. & demessus est t'ra. Et alius angl's exiuit de te'plo q' e' in celo & ipse habens falce' acuta'. Et alius angl's exiuit de altari: qui habebat potestate' supra igne'. & clamauit uoce magna ad eu' q' habebat falce' acuta' dicens. Mitte falce' tua' acuta'. & uindemia botros uinee terre: qm mature st' uuee eius. Et misit angl's falce' sua' in t'ra'. & uindemiauit uinea' t're: & misit in lacu' ire di magnu'. Et calcatus est lacus extra ciuitate'. & exiuit sanguis de lacu usq; ad frenos equo'. p stadia mille sexcenta. Et uidi aliud signu' in celo magnu' & mirabile. angelos septe' habentes plagas septe' nouissimas. qm in illis consu'mata e' ira di. Et uidi tanq' mare uitreu' mixtu' igne. et eos q' uicert bestia'. & imagine' illius. & numeru' nominis ill'. stantes supra mare uitreu' habentes citharas di. Et cantantes canticu' moysi serui di. & canticu' agni dicentes. Magna & mirabilia st' opa tua dn'e d's omps. Iuste & uere st' uie tue: dn'e rex seclo'. Quis n' timebit te dn'e & magnificabit nom' tuu'. Quia sol' pius qm o'nes gentes uenient & adorabu't in conspectu tuo. qm iudicia tua manifesta sunt. Et post hec uidi. & ecce apertu' est te'plu' tabernaculi testimonii in celo. Et exieru't septe' angli habentes septe' plagas de te'plo uestiti lapide mundo candido & precincti circa pectora sua. zonis aureis. Et unus de quatuor animalib; dedit septe' anglis septe' fialas aureas plenas iracundie

Vt fec' eos uasa ira' di continentia illuminatos diuina sapientia.

... quia te omia erit apta fidelib; tn ipsa erit clausa et obscura infidelib;

dī uiuentis in sc̄la sclo⁊. Et
implet̄ ē tēplū fumo a maies-
tate dī. & de uirtute ei. Et
nemo poterat introire in
tēplū donec cōsummarent
septē plage septē anglo⁊. &
audiui uocē magnā de celo
dicentē septē anglis. Ite &
effundite septē fialas. & abiit
prim⁹. & effudit fialā suā ī trā.
Et factū ē uulnꝰ seuū ac pes-
simū in oms qui habebant ca-
racterē bestie, & eos q adora-
uert imaginē ei. Et scds effu-
dit fialā suā in mare. & sanguis
fact ē tanq mortui. Et omis
anima uiuens mortua ī mari.
Et tercius effudit fialā suā sup
flumina & sup fontes aquarū.
& fact ē sanguis. Et audiui an-
glm aquarum dicentē. Iust ē
qui es & q erat scs. qui hec iudi-
casti. quia sanguinē scō⁊ & p-
pharū effudert. Et sanguinē
eis dedisti bibere. Digni enī sť.
Et audiui alterū dicentē. Etiā
dn̄e ds omps. uera & iusta iudi-
cia tua. Et quartus angls
effudit fialā suā in solē. & da-
tū ē illi estu afficere homi-
nes. in igni, & estuauert homi-
nes. estu magno. & blasphema-
uert nom dei habentis potesta-
tē sup has plagas. neq; egert
penitentiā. ut darent illi glā.
Et quintus effudit fialā suā. sup
sedē bestie. & factū est regnū
ei tenebrosū. & commanducaue-
rt linguas suas p dolore. & blas-
phemauert dm̄ celi. p dolorib;
& uulnerib; suis. & n̄ egert pe-
nitentiā ex opib; suis. Et sextus
angls effudit fialā suā in flum
illud magnū eufraten. & siccauit

p diuitiar et exsiccanda affluentiā mundi.

N Intellig̃ illud occultū di iudiciū q̄re alios elig̃ alios reprobat donec in fine mūdi apte cognoscent sci. Vt in fine secula donec cōpleta ōimoda dāpnatio maloꝝ in iudicio q̄ p'ea cessat ñ uniuersos.

Cū istrangli eō pdicent et apta sit q pdicant et tn̄ qda in fine recusant hnt plagandi oportunitate et in hoc admonitione diuinā.

Q Inserto sigillo et in vi anglo sepo locut ē de eisd mal sb respectu. q ostendebat q̃les et q̃ntas tribulatioes inferent scis. & ibi erat et alis ibi de dāpnatione maloꝝ h̃ cedent ponebat ad confirmatione patientie h' ū tn̄ loqt de plag q̃ ipsi sci inferent mal.

Vl Cont pseudo aptos anti & sup septas et maiores et minores desuabunt.

E q̃ finderit isti dāpnabunt p sang ne q̃m fuderent et corpalit et spualit.

G intelleg ipsos pdicatores q̃ hac uindictā faciē ... attribuentes et ueū testātes ... ñ s' dco fieri confirmantes.

Commagne afflictioes continent sermone ad dm. s. Iustū ē eni q̃ sanguinē sitit uindictā bibat sanguis.

T & Vt afflicti affligent rectores estu iracundie dū inueniunt isup a udet et sic estuauert inuidia et ira.

Et similiter modo erit resurrectio fidelium q̃ iuuenit ab oriente q̃ qui incepit lucẽ se manifestare alia translatio reges &

aquã eĩ. ut pararet̃ uia regib;
ab ortu solis. Et uidi de ore
draconis. & de ore bestię. & de
ore pseudo prophetę spũs tres in
mundos in modũ ranarũ. Sũt
eni spũs demonior facientes signa.
& pcedunt ad reges totius terrę con
gregare illos in pliũ ad diẽ ma
gnum dĩ omnipotentis. Ecce uenio
sicut fur. beat qui uigilat. &
custodit uestimenta sua ne nud
ambulet. & uideant turpitudi
nẽ eĩ. & congregabit illos in locũ
q̃ uocat hebraice hermageddon.
Et septim angls effudit fialã suã
in aerẽ. et exiuit uox magna
de tẽplo a throno dicens. factũ ẽ.
Et facta st fulgura. & uoces. &
tonitrua. & terrę mot fact ẽ
magnꝰ. qualis nq fuit ex q homines
fuert sup trã. talis trę motus
sic magnꝰ. & facta ẽ magna ciui
tas. in tres partes. & ciuitates
gentiũ ceciderũt. & babilon ma
gna uenit in memoria ante
dñi. dare illi calicẽ indignationis
eĩ irę. & omnis insula fugit. &
montes nõ st inuenti. Et grando
magna sicut talentũ descendit
de celo. in homines. & blasphe
mauert homines dñm ppt pla
gã grandinis. quia magna facta
est uehementer. Et uenit unus
de septẽ angls q habebant sep
tẽ fialas. & locutus ẽ mecum
dicens. Veni ostendã t dãpna
tionẽ meretricis magnę. que
sedet sup aquas multas. cũ qua
fornicati sunt reges trę. &
inebriati sunt qui inhabitant
trã de uino pstitutionis eius.
& abstulit me in desertũ i spũ.
& uidi mulierẽ sedentẽ sup besti
am coccineam plenã nominib;

Visionẽ uidi phialaꝝ sup istos y ipsos ñ corrigi s. imaginẽ creationẽ percipiant

Os impios q̃ pmima malitia dicendi se spe mundi t ipsos demones qs cordib; alioꝝ generant.

Rane in luto morant y garrule st y aliis fetorẽ afferunt sic isti

Faciunt eos hoc fiducia tantũ q̃ i re signũ omnib; uolentib; furori scił fidẽ sua. Ut ad quẽ glomerabunt os mali diuersaꝝ sectaꝝ.

Ostenso sup qs angli phialas suas effundant subponit qd contingat ipsis mali p effusionẽ istã s. q li. qñũ potuunt repugnabit q̃ st ab ipsa effusiõe acceperunt meritũ s. tante detrudent inferno.

Et p ista dãpnationẽ y pp̃ peccã que ipsi adiuriant dãpnata ẽ ciuitas ipsa y diuisa ... unusq̃q; pena pmito ... iudeis s. y gentib; y falsis xanis

Quasi cũ uidi dãpnatos p singulis peccatis intellexi puniendos.

Hoc i uidi q̃ os p̃ doas stulti mũdo y diuitib; eminentes respectu haꝝ penaꝝ mutata sua uitauerẽ g̃loria impioꝝ q̃ nõ nõ st inuenti imperiis eoꝝ.

Talentũ magnũ ẽ contũ uiginti libraꝝ. Medium septuaginta duaꝝ tamẽ i quinquaginta de modio li die qꝛ peccatores in ii uł iii duab; linguis n effugient hac uindicta.

Cũ de septẽ plagas qs inferent pdicatores tẽpe antixi y dãpnatione etiã q̃ in patient impii monet attente causas uisi dãpnationis qs diceret Ostendi uob q̃ illo futo fiet nẽ cauere uob uos psentes qꝛ idẽ diabolꝰ q̃ tũ itu apte decipiet occulte decipit cordie y adeunde mittit q̃ illos duce.

Illi patientes in inferno pasti q̃ uis sciant se pmitto puniri dolebit tũ q̃ a tanta potentia hãt qs plagas eis inferat.

Causã dãpnatiois maloꝝ q̃ relicto creatore fornicant cũ demone idola colendo t terrena amando immunditie seruiendo. Meretrix ista i aneret y mali q̃ tẽpe et uer q̃ ia sedꝝ sup aqs iõ regnat sup malos psentes quoꝝ oũ ipse ẽ caput

Si celebs uideri ... herentes ... erant ... ut nec diu diligant nec penas timeant

Regnat sup multos pplos qs adstat adsẽ luxuria. Vñ dnt ad rob ...

Quę dicit mala que faciunt ... uideri cere.

blasphemię. habentē capita septē.
& cornua .x. & mulier erat circum
data purpura & coccino. & inaurata
auro & lapide p̄tioso. & margari
tis. habens poculū aureū in manu
sua plenū abhominationū. & in
mundicia fornicationis eī. & in
fronte eī. nomē scriptū mysteriū.
Babilon magna. mater fornica
tionū. & abhominationū terę.
Et uidi mulierē ebriā de san
guine scōrum & de sanguine mar
tirū ihū. Et miratus sū cū uidissē
illā admiratione magna. Et dix̄
m̄ angl̄s. Quare miraris? Ego dicā
sacramtū mulieris. & bestię que
portat eā. que habet capita sep
tē. & cornua decē. bestia quā ui
disti. fuit & n̄ est. Et ascensura
est de abysso. & in interitū ibit.
& mirabunt inhabitantes terrā.
quorum n̄ s̄c scripta nomina in libro
uitę a constitutione mundi. ui
dentes bestiā que erat & n̄ est.
Et hic est sensus. qui habet sapien
tiā. Septē capita septē montes
sunt. sup quos mulier sedet. &
reges septē sunt. quinque ceciderunt.
& unus est & alius n̄dū
uenit. Et cū uenerit. oportet
illū breue tēp manere. Et
bestia que erat & n̄ est. & ipsa
octaua est & de septē est & in
interitū uadit. Et decē cornua
que uidisti. decē reges sunt. qui
n̄dū acceperunt sed potestatem
tanquā reges una hora accipiunt
post bestiā. hi unū consiliū hñt.
& uirtutē & potestatē suā bestię
tradent. hi cū agno pugna
bunt. & agn̄ uincet illos. qm̄
dn̄s dn̄orum est. & rex regū. & q
cū illo sunt. uocati & electi
& fideles. Et dix̄ michi. Aquas

Decē regna q̄ erūt t̄p̄e antī x̄pi ꝑ q̄ alia intelligunt. Regali ueste q̄ dicent se reges ut decipiant do insipientes.

N Capita vij. [illegible] sensꝰ ꝑ q̄ ea errorē grandē animē ꝑ que vij diabolꝰ duc̄ ad peccm.

N diuinā scripturā q̄ portant fideles ad salutē hñt in manu .i. in suis expositionib;

N Q. istillas expositiones debent abuti abhorrib; q. inmunditiā carnꝰ docent ꝑ fornicari ado.

N Q. minus sit ita habet ad decipiendū uñ fideles ne decipiantur q. hĕ in fronte .i. in manifesto signū q̄ rudib; ē mysterium.

f. Cū uiderent mali potestatē suā ita adnichilatā dolebūt [illegible] penitentes s. tūc admirantes.

Solatium diaboli perditio malorum [illegible] completo numero impiorum.

Diabolus habet potestatem faciendi signa ad decipiendum hac parte completo numero bonorum quos per ea temptatio non habet locum.

In hac vi visione agitur de ultimis penis quas patientur impii in inferno pro singulis peccatis et primum de babilone ostendit per ea de bestia et pseudo apostolis tante de ipso diabolo [illegible] damnatione exequutur [illegible] predicatione [illegible] fides habeat.

Et post [illegible] visio [illegible] agit de ultima destructione malorum et eterna [illegible] mutatione.

Demones [illegible] cordibus peccatorum [illegible] inmundi [illegible] volucres [illegible] discurrere.

quas uidisti. ubi sedet. meretrix populi sunt.
et gentes. et lingue. Et decem
cornua que uidisti. et bestiam.
hi odient fornicariam et desolatam
facient illam et nudam et carnes
eius manducabunt. et ipsam igni
concremabunt. Deus enim dedit
in corda eorum ut faciant quod
placitum est illi ut dent regnum
suum bestie donec consumment
uerba dei. et mulier quam uidi
sti est ciuitas magna. que habet
regnum super reges terre. Et post
hec uidi alium angelum descen
dentem de celo. habentem potes
tatem magnam. et terra illuminata
est a gloria eius. et clamauit in forti
uoce dicens. Cecidit cecidit
babilon magna. et facta est
habitatio demoniorum. et custo
dia omnis spiritus inmundi. et custo
dia omnis uolucris inmunde.
et odibilis. quia de ira forni
cationis eius biberunt omnes gentes.
et reges terre cum illa fornicati
sunt. et mercatores terre de uir
tute deliciarum eius diuites fa
cti sunt. Et audiui aliam uocem
de celo dicentem. Exite de illa
populus meus. et ne participes sitis
delictorum eius. et de plagis eius non
accipiatis. quoniam peruenerunt pec
cata eius usque ad celum. et recorda
tus est dominus iniquitatum eius. Reddi
te illi sicut ipsa reddidit uobis.
et duplicate duplicia secundum opera
eius. In poculo quo miscuit
miscete illi duplum. Quantum
glorificauit se. et in deliciis
fuit. tantum date illi tormentum et
luctum. quia in corde suo dicit.
sedeo regina et uidua non sum. et
luctum non uidebo. Et ideo in
una die uenient plage eius. mors.

& luctus. & fames. & igni cōbu
ret. quia fortis est d̄s qui
iudicabit illā. Et flebunt &
plangent se sup illā reges t̄re.
qui cū illa fornicati sunt. &
in deliciis uixer̄t. cū uider̄t
fumū incendii eius. longe
stantes ṗpt timorē tormtoꝝ
eius dicentes. Ve. ue. ciuitas
illa magna babilon. ciuitas illa
fortis. qm̄ in hora uenit iudici
ū tuū. & negociatores t̄re flebi
& lugebt sup illā. qm̄ merces
eoꝝ nemo emet amplius. merces
auri & argenti. & lapidis p̄tiosi.
& margaritę. & bissi & purpu
re & serici. & coccini. & omē
lignū thinū. & omīa uasa ebo
ris & omīa uasa lapide p̄cioso. &
eramento. & ferro. & marmore
& cinamomū & amomū. & odo
ramentoꝝ. & unguenti. & thuris.
& uini & olei. & simile & tritici.
& iumentoꝝ. & ouiū. & equoꝝ. &
redarū. & mancipioꝝ. & animarū
hominū. & poma tua desideria
animę tuę discesser̄t a te. & omīa
pinguia & p̄clara pier̄t a te. &
amplius illa iam n̄ inuenient.
mercatores hoꝝ. Qui diuites fa
cti sunt ab ea. longe stabūnt ṗpt
timorē tormtoꝝ ei flentes ac lu
gentes. & dicentes. Ve. ue. ciuitas
illa magna quę amicta erat bissi
no & purpura. & cocco. & deau
rata est auro & lapide p̄cioso.
& margaritis. qm̄ una hora
destitutę sunt tantę diuitię.
& omīs gubernator. & omīs qui
in locū nauigat. & nautę. & qui
in mari opant̄ longe steterunt.
& clamauer̄t uidentes locū in
cendii ei dicentes. Quę similis
ciuitati huic magnę. Et miser̄t

concupiscentia trenoꝝ sup mites t p̄similitudine penitentis.

puluerem sup capita sua & clamauer̄t flentes & lugentes. dicentes. Ve. ve ciuitas magna in qua diuites facti sunt om̄s qui habent naues in mari de p̄ciis ei'. q̄m una hora desolata est. Exultate sup ea͂ celi. & sc̄i ap̄li. & pph̄e. Q̄m iudicauit d̄s iudiciū ur̄m de illa. & sustulit un' angl̄s fortis lapide͂ quasi molare͂. & misit in mare dicens. hoc impetu mittet babilon illa magna ciuitas. & ult̄ ia͂ n̄ inuenietur. & uox cytharedoꝝ. & musicoꝝ. & tibia canentiū & tuba n̄ audiet̄ in ea amplius. & om̄is artifex & om̄is ars n̄ inuenietur in te amplius & uox mole n̄ audiet̄ in te. & lux lucerne n̄ lucebit t̄ ampli' & uox sponsi & sponse n̄ audiet̄ adhuc in te. quia mercatores tui erant principes t̄re. quia in ueneficiis tuis errauer̄t om̄s gentes. & in ea sanguis pphar̄u & sc̄oꝝ inuent' est. & om̄iū qui interfecti sunt in t̄ra. Post audiui quasi uoce͂ magna͂ tubaꝝ multaꝝ i celo dicentiū alleluia. salus & glā & uirtus dō nr̄o est quia uera & iusta iudicia ei' sunt. qui iudicauit de meretrice magna. que corrupit t̄ra͂ in p̄stitutione sua. & uindicauit sanguine͂ seruoꝝ suoꝝ de manib; ei'. Et iterū dixerunt alleluia. & fum' ei' ascendit in sc̄la sc̄loꝝ. Et ceciderunt seniores uiginti quatuor & .iiii. animalia. & adorauer̄t dm̄ sedente͂ sup thronū dicentes amen alleluia. Et uox de throno exiuit dicens. Laudem dicite dō nr̄o om̄s serui ei'. & qui timetis dm̄ pusilli & magni. Et audiui quasi uoce͂ tube magne. & sicut uoce͂ tonitruū magnoꝝ dicentiū alleluia. q̄m regnauit

Et sicut uoce͂ aquaꝝ multaꝝ

Post hanc dampnationem futuram impiis monet exultare ut concordent diuino iudicio q; his dampnatis sequetur eoꝝ remuneratio.

Ut illa dampnatio multe dampnationis sit.

Post quam describit singulas penas ostendit quomodo dampnationis i iudi p̄dictū uidi [illegible] impletur.

Eleuat male sic ut puniat.

Hec ad ipsam babilonem loquitur de sue casu qui condolens eius miserie nec ad auditores conuertit ut fideles exortet.

Dampnationem maloꝝ iudiciis impletam sic a xp̄o audierat implendam in futurum q de ista dampnatione sc̄i exultant. sic monuerant ad exultandum in usu illo exulta sup ista celum. Post quam minor in religitur maloꝝ pena.

Nam laus humanis ut inexplicabilis ...

Non minores sc̄i solum de hac dampnatione laudauer̄t dm̄ s; maiores illi q rectores fuerunt iudices & doctores alioꝝ.

Ut laudandi deli q inimicos eis puniunt.

De ista dampnatione maloꝝ & exultatione bonoꝝ subponit amonitionem ad p̄sentes qui dicere. Vidistis dampnationem audistis exultationem in uos p̄uidete ad uestram salutem.

Ostensa leticia sc̄oꝝ q habent de dampnatione maloꝝ subponit leticiam ipsoꝝ q de saluatione sua q dicturi habebunt.

dn̄s ds̄ n̄r omps. Gaudeam̄ & exulte-
mus. & dem̄ gl'am ei. quia uenert
nuptię agni. & uxor eı̄ pparauit
se. & datū est illi ut cooperiat se bissi-
nū splendens candidū. Bissinū enī
iustificationes sunt scor. & dix m.
Scribe beati qui ad cenā nupti-
arū agni uocati sunt. Et dix m.
Hęc uerba dı̄ uera sunt. Et cecidi
ad pedes eı̄. ut adorarē eū. Et dix
michi. Vide ne feceris. conseruus
tuus sū & frm̄ tuor habentiū
testimoniū ihū. Dm̄ adora. Testi-
moniū enī ihū est. sp̄s pphię. Et
uidi celū aptū. & ecce equus alb?
& qui sedebat sup eū uocabat fidel'
& uerax. & in iustitia iudicat &
pugnat. Oculi aut eı̄ sicut flāma
ignis. & in capite eı̄ diademata
multa. habens nom̄ scriptū. qd
nemo nouit nisi ipse. Et uestitus
erat ueste aspsa sanguine. & uocat
nom̄ eı̄ uerbū dı̄. & exercit qui st
in celū sequebant eū in equis alb.
uestiti bissinū albū mundū. & de
ore ipsius pcedit gladius acut. ut
in ipso pcutiat omis gentes. & ipse
reget eos in uirga ferrea. & ipse
calcat torcular uini furoris irę
dı̄ omnipotentis. & habet in uesti-
mto & in femore suo scriptū rex
regū. & dn̄s dn̄antiū. Et uidi unū
angłm stantē in sole. & clamauit
uoce magna dicens omib; auib;
que uolabant p mediū celi. Veni-
te congregamini ad cenā magna
dı̄. ut manducetis carnes regū.
& carnes tribunor. et carnes
fortiū. & carnes equor & seden-
tiū in ipsis. & carnes omiū libor
& seruor. pusillor. & magnor.
Et uidi bestiā & reges trę. et ex-
ercit eor congregatos ad facien-
dū pliū cū illo qui sedebat ī equo.

& cū exercitu ei᷒. Et appħensa est
bestia. & cū illa pseudo pph̄a. q̄
fecit signa corā ipsis quib; sedux̄
eos qui acceperunt caracterē bes-
tię. & qui adorant imaginē eius.
Viui missi sunt hi duo in stagnū
ignis ardentis. sulphure. & ce-
teri occisi sunt in gladio seden-
tis sup equū qui pcedit de ore
ipsius. & om̄s aues saturati sunt
carnib; eoꝝ. Et uidi angłm descen-
dentē de cęlo habentē clauē
abissi. & catenā magnā in manu
sua. & apphendit draconē ser-
pentē antiquū. qui est diabolus
& sathanas. & ligauit eū p annos
mille. & misit eū in abissū. &
clausit & signauit sup illū. ut n̄
seducat amplius gentes. donec con-
sumentur mille anni. Post hęc opor-
tet illū solui modico tēpore. Et
uidi sedes & sederūt sup eas. & iudi-
ciū datū est illis. Et animas decol-
latoꝝ ppt testimoniū ihu. &
ppter uerbū dī. & qui n̄ adora-
uerunt bestiā. neque imaginē
ei᷒. nec acceperunt caracterē in
frontib; suis. aut in manib; suis.
& uixerunt & regnauerunt cū
xp̄o mille annis. Ceteri mortuoꝝ
n̄ uixer̄ donec consumentur
mille anni. Hęc resurre-
ctio prima est. Beatus & sc̄s
qui habet partē in resurrectio-
ne pma. In his secdm mors non
habet potestatē. sed erunt sacer-
dotes dei & xp̄i ei᷒. & regnabunt
cū illo mille annis. Et cū consū-
mati fuerint mille anni. soluetur
sathanas de carcere suo. et exiet
& seducet gentes quę sunt sup
iiii. angulos terrę gog & magog
& congregabit eos in prelium. quoꝝ
numerus est sicut arena maris.

Et ascenderunt sup altitudinē
t̄re. & circuierunt castra scoꝝ.
& ciuitatē dilectā. & descendit
ignis a dō de celo. & deuorabit
illos. Et diabolus qui seducebat
illos missus est in stagnū ignis.
& sulphuris. ubi & bestia & pseu
do ꝓphē cruciabunt̄ die ac no
cte. in scła scłoꝝ. Et uidi thro
nū & candidū. & sedentē sup
eū. a cuius conspectu fugit
t̄ra & cęlū. & locus n̄ est in
uentus ab eis. Et uidi mortuos
magnos & pusillos. stantes in con
spectu throni. & libri apti sunt.
& alius liber aptus est qui ē uitę.
Et iudicati sunt mortui. Ex his
quę scripta erant in libris secdm
opa ipsoꝝ. Et dedit mare mortuos
suos. qui in eo erant. Et mors &
infernus dedert̄ mortuos qui
in ipsis erant. & iudicatū est de
singulis secdm opa ipsoꝝ. & infern
& mors missi sunt in stagnū ignis.
& qui n̄ est inuentus in libro uitę
scriptus. missus est in stagnū ignis.
Et uidi celū nouū & t̄rā nouā.
Primū enī celū. & prima t̄ra
abiit. & mare iā n̄ est. Et ciui
tatē scām ihrłm nouā uidi descen
dentē de celo. a dō paratā. sicut
sponsam ornatā uiro suo. Et
audiui uocē magnā de throno
dicentē. Ecce tabernaculū dī
cū hominib; & habitabit cū eis.
& ipsi popłi ei erunt & ipse dś
cū eis erit eoꝝ dś. & absterget dś
omnē lacrimā ab oculis eoꝝ. &
mors ultra n̄ erit. neq; luctus.
neq; clamor. neq; dolor erit
ultra quę prima abierunt. &
dix̄ qui sedebat in throno. Ecce
noua facio omīa. Et dixit. Scri
be quia ūba fidelissima st̄ & uera.

id est cauere nob a morte pma qz ex illa
Hec mors scđa ē stagnu ignis

& uidi celū n.
Septima uisio. Agit de glorificatione iustoꝝ. & innouatione elementoꝝ.
Priore mundi figura peunte supioꝝ ignium conflagratione uidi celū ad litt'a .i. aliud factū. & t̄ra noua .i. in meliore forma mutatam.
Primū enī celū .i. prioris forma celi abiit. & mare iā n̄ erit tale qle nc ē. & hoc uiso ad figurā. uidi celū nouū .i. in melius mutatū. celū id ē eccła fideliū aīarū. noua .i. in melius mutatā. & t̄rā. id ē corpora nouata & immortalia facta. Celū enī pmū .i. mutabile. & t̄ra pma .i. t̄ra mutabilis abiit. & imelius mutata ē. et mare .i. impii cū uiciis amaricati iā n̄ ē .i. n̄ habit existere.

Multitudine magnitudine

Et dixit michi. factum est.
Ego sum A. & ω. initium & finis.
Ego sitientib; dabo de fonte
aque uiue gratis. Qui uicerit
possidebit hec. & ero illi deus.
& ille erit michi filius. Timidis
autem & incredulis. & execratis
& homicidis. & fornicatorib;
& ueneficis & idolatris. &
omnib; mendacib; pars illorum
erit in stagno ardenti igne.
& sulphure quod est mors secunda.
Et uenit unus de septem angelis
habentib; fialas plenas septem
plagis nouissimis. & locutus est
mecum dicens. Veni & ostendam
tibi sponsam uxorem agni. Et susti-
lit me in spiritu in montem magnum
& altum. & ostendit michi ciuitatem
sanctam ierusalem. descendentem de celo
a deo habentem claritatem dei.
& lumen eius simile lapidi pretioso.
tanquam lapidi iaspidis. sicut
cristallum. & habebat murum
magnum & altum. habens portas
xii. & in portis angulos xii. &
nomina inscripta. que sunt
nomina xii. tribuum filiorum israel.
Ab oriente porte tres. Ab aquilone
porte tres. Ab austro porte tres
& ab occasu porte tres. Et mu-
rus ciuitatis habens fundamenta
xii. & in ipsis duodecim nomina
xii. apostolorum & agni. Et qui loque-
batur mecum habebat mensuram
arundinem auream. ut metiretur
ciuitatem. & portas eius & murum.
Et ciuitas in quadro posita est.
Et longitudo eius tanta est quanta
& latitudo. & mensus est ciuitatem
de arundine per stadia uiginti duo
milia. Longitudo & altitudo. &
latitudo eius equalia sunt. &
mensus est muros eius. centum

quadraginta quattuor cubitorum
mensura hominis. que est angeli.
Et erat structura muri eius ex la-
pide iaspide. Ipsa vero civitas
auro mundo similis. vitro
mundo. Fundamenta muri ci-
vitatis omni lapide precioso or-
nata. Fundamentum primum
iaspis. Secundus saphirus. Tercius
calcedonius. Quartus smaragdus.
Quintus sardonix. Sextus sardius.
Septimus crisolitus. Octavus be-
rillus. Nonus topazius. Decimus
crisoprassus. Undecimus iacinctus.
Duodecimus ametistus. Et xii. por-
te. duodecim margarite sunt per singulas.
Et singule porte erant ex singulis
margaritis. Et platea civitatis
aurum mundum. tanquam vitrum
perlucidum. Et templum non vidi in ea.
Dominus enim deus omnipotens templum eius est et agnus.
Et civitas non eget sole neque luna. ut
luceant in ea. Nam claritas dei illu-
minabit eam. et lucerna eius est agnus.
Et ambulabunt gentes in lumine
eius. et reges terre afferent gloriam suam
et honorem in illam. Et porte eius non
claudentur per diem. Nox enim non erit
illic. et afferent gloriam et honorem
gentium in illam. Nec intrabit in eam
aliquid coinquinatum. et faciens ab-
hominationem et mendacium. Nisi qui
scripti sunt in libro vite agni.
Et ostendit michi fluvium aque vite
splendidum tanquam cristallum procedens
de sede dei et agni in medio platee
eius. Et ex utraque parte fluminis
lignum vite afferens fructus xii.
per menses singulos reddens fructum
suum. et folia ligni ad sanitatem
gentium. et omne maledictum non erit
amplius sed sedes dei et agni in
illa erunt. et servi eius servient
illi. Et videbunt faciem eius. et nomen eius

in frontib; eorum. et nox ultra non
erit. et non egebunt lumine lucerne.
neq; lumine solis. quoniam dominus deus illu
minat illos. et regnabunt in secula seculorum.
Et dixit mihi. Hec uerba fidelissima
et uera sunt. Et dominus deus spirituum prophe
tarum misit angelum suum ostendere
seruis suis. que oportet fieri cito.
Et ecce uenio uelociter. Beatus
qui custodit uerba prophetie libri
huius. Et ego iohannes. qui audiui et ui
di hec. Et postquam audissem. et uidissem.
cecidi. ut adorarem ante pedes
angeli. qui mihi hec ostendebat. et
dixit michi. Vide ne feceris con
seruus tuus sum. et fratrum tuorum propheta
rum. et eorum qui seruant uerba libri
huius. Deum adora. Et dixit mihi. Ne
signaueris uerba prophetie libri
huius. tempus enim prope est. Qui nocet
noceat adhuc. Et qui in sordibus
est. sordescat adhuc. Et iustus
iustificetur adhuc. Et sanctus sanctificetur
adhuc. Ecce uenio cito. et mer
ces mea mecum est. reddere uni
cuiq; secundum opera sua. Ego sum A. et
ω. primus et nouissimus. principium et
finis. Beati qui lauant stolas suas.
ut sit potestas eorum in ligno uite.
et portis intrent in ciuitatem.
Foris canes. et uenefici. et impudi
ci. et homicide. et idolis seruien
tes. et omnis qui amat et facit
mendacium. Ego iesus misi angelum
meum testificari uobis hec in ecclesiis.
Ego sum radix et genus dauid. stella
splendida. et matutina. Et spiritus et
sponsa dicunt ueni. Et qui audit di
cat ueni. Et qui sitit ueniat. Qui
uult accipiat aquam uite gratis.
Contestor ego omni audienti
uerba prophetie libri huius. Si quis
apposuerit ad hec. apponet deus
super illum plagas scriptas in libro

isto. Et si quis diminuerit de
uerbis libri prophetie huius. auferet
deus partem eius de libro uite.
et de ciuitate sancta et de his que
scripta sunt in libro isto. Dicit
qui testimonium perhibet istorum.
etiam uenio cito amen. Ueni
domine iesu. Gratia domini nostri iesu christi
cum omnibus uobis amen. Explicit
LIBER APOCALYPSIS iohannis apostoli.

quasi ego excomunico et qui ... co-
municat mecum.
quasi uera scriptura ... mutat
excommunicatur. Conuersio ad dominum ad remunerare
Confirmamus apostoli ... transeat
Caueto uos quia ego

Luna	Ian.	Febr.	Mart.	Aprit.	Mai.	Iuni.	Iuli.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
I. II. III.	Aquar	Pisces.	Aries.	Taur.	Gem.	Canc.	Leo.	Virg.	Lib.	Scorp.	Sag.	Capri
IIII. V	Pisces.	Aries	Taur.	Gem.	Canc.	Leo	Virg.	Libra.	Scorpi.	Sag.	Capcor	Aqu.
VI. VII.	Aries	Taur.	Gem.	Canc.	Leo.	Virg.	Lib.	Scorpi	Sag.	Cap.	Aqu.	Pisces.
VIII. VIIII. X.	Taur.	Gem	Canc.	Leo.	Virg.	Lib.	Scorpi.	Sag.	Capcor	Aqr.	Pisces.	Aries.
XI. XII.	Gem.	Cancer.	Leo.	Virgo.	Lib.	Scorp.	Sag.	Capcor	Aqr.	Pisces.	Aries	Taur.
XIII. XIIII. XV.	Canc.	Leo.	Virgo.	Libra.	Scorp.	Sag.	Capcor	Aqr.	Pisces.	Aries.	Taur.	Gem.
XVI. XVII. XVIII.	Leo.	Virg.	Lib.	Scorpi.	Sagit.	Capcor	Aqr.	Pisces.	Ar.	Taur.	Gem.	Canc.
XVIIII. XX.	Virg.	Lib.	Scorp.	Sagit.	Capc.	Aqri.	Pisces.	Aries.	Taur.	Gem.	Canc.	Leo.
XXI. XXII. XXIII.	Lib.	Scorp.	Sagit.	Capcor.	Aqri.	Pisces.	Aries.	Taur.	Gem.	Canc.	Leo.	Virg.
XXIIII. XXV.	Scorp.	Sagit.	Cap.	Aqr.	Pisces.	Ar.	Taur.	Gem.	Canc.	Leo.	Virg.	Lib.
XXVI. XXVII. XXVIII.	Sag.	Cap.	Aqr.	Pisces.	Ar.	Taur.	Gem.	Canc.	Leo.	Virgo.	Lib.	Scorp.
XXVIIII. XXX.	Capc.	Aqri.	Pisces.	Ar.	Taur.	Gem.	Canc.	Leo.	Virg.	Lib.	Scorp.	Sag.

[illegible] tabell[illegible]	A	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
De sono pari[illegible]	Gaudium & leticiam	Malum de potestate	Pestem carnis	Inuentio pecunie	Hospites	Bona intimatio [illegible]
Quando tinniunt aures	Venient bona res aliqua	Angustiam	Pauor & timor	Augmentum pecunie	Filium masculum habebit	Leticia & gaudium
De uoce coru[illegible]	Nouellas audiet	Iter designat	Accedet ad potentem	Detractio	Fornicationem	Malum rumorem
De uoce galli	Portatio uasis de loco ad locum	Augmentum honoris	Lis magna	Neque bonum neque malum	Detectio honoris	Causa ueniet de ambulationis
De motu oculi	Lis ueniet ad pugnam	Bonum inueniet	Consumatio inter homines	Rex morietur	Leticia de hospite	Nuntium ueniet illi
De sonitu ignis	Nouatio inimici & casus eius	Hospes ueniet	Augmentum pecunie	Egritudo	Dampnum inueniet	Descensus regalis honoris
Vlulatus canis	Lis	Pauor de fure	Augmentum pecunie	Frangit curtim suam	Appropinquatio ad potentem	Insecuritas
De uoce soricum	Non bene erit	Inueniet quod amat	Spes leticie	Vxorem habebit	Separatio amici	Leticia
De incenso uestimento	Neque bonum neque malum	Leticia magna	Bonum inueniet	Pecunia et magnitudo	Intrabit domum superbi	Consumatio & lis
De terre motu	Consumatio & sanguis & in prouincia	Neque bonum neque malum	Fornicatio in mulieribus	Angustia & malitia in prouincia	Potentes non facient iudicium	Consumatio & prelium
De clamatione catte	Timebit ignem	Inueniet refrigerium	Ira de potestate	Consumatio in prouincia	Abscondet se propter insidias hominum	Inueniet pecuniam
De inquinatione uestis de suo femore	Egritudo	Augmentum boni	Pecunia	Separatio	Via longa	Famis
De casura [illegible] in uia	Pauor de fure	Regnum confortatur	Infectio & sanguis	Egritudo	Mouebitur [illegible] de loco	Perdet pecuniam
De subito extinctu candele	Bonum adquiret	Patriarcha morietur	Pauorem de potestate	Lis	Inueniet pecuniam	Hospes ueniet
[illegible] super iumentum	Aliquam causam perdet	Seruum emet	Malam nouellam	Consumatio & prelium	Pauor de potestate	Egritudo in ancillis
Si brachium saliat	Dormitio & grauis somnus	Egritudinem habebit	Cadet de magnitudine	Hospes ueniet	[illegible]	Fatigatio & lassitudo
De pauore [illegible] somnii	Dolor & angustia	Vestem nouam	Intimatio bona	Refrigerium inueniet	Inueniet pe[illegible]	Pecunia & intimatio bona
De obumbratione [illegible] fure	Patriarcha morietur	[illegible]	Prelium	[illegible]	[illegible]	Angustia
[illegible]	Via	Commotio in urbibus	Intimatio	Hospes ueniet	[illegible]	Leticia
Si subito uesti[illegible]	Neque bonum neque malum	Leticia [illegible]	[illegible]	Opus ad curtim [illegible]	[illegible]	Consumatio & [illegible]
[illegible] bestie [illegible]	Lis & calumpnia	Hospes ueniet	[illegible]	[illegible]	Regnum & magnitudo	Iustitia & [illegible]
De crepitu ignis	[illegible]	[illegible]	Pecunia & [illegible]	Refrigerium & leticia	Gaudebit de aliqua causa certe	Via longa
[illegible]	Consumatio [illegible]	Via [illegible] de loco	Intrabit ad potentem	Gaudium	[illegible]	Egritudo
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Pecunia [illegible]	[illegible] plena	Dolor [illegible] uicino

Bonū accessū in [illegible]	Egritudinem	Fatigationem	Angustiā super habens	Pecunia animalis	Bonū de potestate uenit.
[illegible]ationem	Dolor sui amici	Iter	Inueniet pecuniam	Potens homo morietur	Pecuniam et uestimentum
Mala consumatio [illegible] hominis	Donatione animaliū p pecunia	Duritiam	Inueniet bonitatem.	Designat causam mulieris	Letitia in ciuitate.
[illegible]tatio	Accessū ad potent.	Magnitudinem	Mirabil. auditio.	Refrigeriū et bonitatem	Iter designat.
Pauor de latrone	Ira et furor	Neq. bonū neq. mal.	Furtū designat	Dolor uentris	Bonū auditū
Nouellas audi[illegible].	Contentio in prouintia.	Egritudo capitis.	Scriptura [illegible].	Potens homo morietur	Bonū de potestate.
Gaudium.	Caricatio frumenti.	Pauor de hominibus.	Uxor morietur	Uxor et filiā gignet.	Munus
Dolor de aliqua causa.	Regnū circumueniet illum.	Manducare cū letitia.	Separatio amici	Dolor et lassitudo	Pediculos in uestimentis habebit.
Uestimentū nouū.	Letitia et gaud.	Egritudo.	Aduentus hospitis.	Letitia in domo.	Consumationes.
[illegible] mors per causa mali	In posterū uindatio.	Mors et pauor.	Lis hominū de loco.	Egritudo	Letitia
Amicus morietur.	Prelium.	Bonū auditū.	Neq. dolor neq. letitia	Uisio bona	Egrotabit in [illegible].
Aufer[illegible] a po[illegible]	Edificatio curtis sue.	Captabit femina	Detractio.	Seruū fugiet.	Uestimenta cōmutentur.
[illegible]	Lamētū e domo.	Mors animaliū	Dolorē de potestate.	Hospes ueniet	Angustia.
Gaudiū festinum	[illegible]	Homines corrodent uestes.	Casus comitis.	Neq. bonū neq. malū.	Causa de inimico.
[illegible]	Pauor de [illegible]	Augmentū magni [illegible]s.	Gaudiū festinum.	Irascet sup. pecunia	Occultatio et absconsio.
[illegible]	[illegible]	[illegible] bonū neq. malum.	Hospes ueniet	Irascet de potestate	Uia festina.
[illegible]	[illegible] de loco	Uestis noua	Lis.	Fatigatio in curte.	Hospes ueniet.
[illegible]	Inimicus morietur	Intimatio mulieris	Munus.	Seruū fugiet.	Pluuia et imb.
[illegible]	Minoratio pecunie.	Malitia.	Separatio amici.	Uia.	Gaudiū.
Uestimentū nouum	Letitia	Egrotabit.	Intimatio de hospite.	Gaudiū in curte	Iter significat.
Hospes ueniet	Angustia in curte	Uia	Letitia.	Dolor [illegible]	[illegible]
[illegible]	Fatigatio	Refrigeriū de uia	Inueniet aliqua	Dolor in domo.	[illegible]
Intimatio mala.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Consumatio in prouintia	Letitia.
Angustia	Gaudiū.	Letitia.	Luxuria in mulieres.	Additio boni	Inueniet bonum.

Numerus lunaris		Numerus litteralis		
Luna .i.	i d lxxxviii	Α	i	Alfa
ii	i c xvi	Β	ii	beta
iii	i c xviii	Γ	iii	Gamma
iiii	i ccc xv	Δ	iiii	delta
v	dccc xviii	Є	v	e
vi	dc xxiiii	Ϛ	vi	epismon
vii	cccc iiii	Ζ	vii	zeta
viii	dccc lvi	Η	viii	etha
viiii	dc lxi	Θ	viiii	theta
x	dc xxxviiii	Ι	x	iota
xi	dc xciiii	Κ	xx	kappa
xii	i cccc xliii	Λ	xxx	lamda
xiii	i dccc lxxx	Μ	xl	mi
xiiii	i dc lxxviiii	Ν	l	ni
xv	i c x	Ξ	lx	chi
xvi	d xxxv	Ο	lxx	o
xvii	dccc xciii	Π	lxxx	pi
xviii	i cc xvii	Ϙ	lxxxx	cofe
xviiii	dc xviii	Ρ	c	ro
xx	i d lxvi	Ϲ	cc	simma
xxi	ii xxxviiii	Τ	ccc	tau
xxii	i d lxvi	Υ	cccc	y
xxiii	i cccc lxviiii	Φ	d	fi
xxiiii	i dcc lxi	Χ	dc	chi
xxv	i cc lxiiii	Ψ	dcc	psi
xxvi	i c iiii	ω	dccc	o
xxvii	dccc lxxx	ϡ	dcccc	ennacosis
xxviii	dcccc lxvi	∞	i	Asimma
xxviiii	i c xv			
xxx	i ccc x			

Nomina diuum per grecum cum suis numeris.

ΗΛΥΟϹ	ccc xviiii
ϹΗΛΗΝΗ	ccc l
ΑΡΗϹ	ccc viiii
ΗΡΜΗϹ	ccc lxiii
ΖΗΥϹ	dc xii
ΑΦΡΟΔΙΤΗ	dcccc xciii
ΚΡΟΝΟϹ	d x

Diuisio huius numeri secundum grecos per xxviiii.
In l semel sunt xxviiii & remanent xxi. In c ter xxviiii & remanent xiii. In cc sexies xxviiii remanent xxvi. In ccc decies xxviiii remanent x. In cccc tredecies remanent xxiii. In quingentis xvii & remanent vii. In dc xx & remanent xx. In dcc xx ter & iiii remanent xxiiii. In dccc xxvii remanent xvii. In dcccc tricies remanet unus. In mille tricies & iiii remanent xiiii. In ii lx & viii remanent xviii. In iii centies & ter remanent xiii. In iiii centies & xxx & viii remanent xvi.

Omnia uerba preteritum geminantia quaecumque uocales habent penultimam in preterito eandem habebunt antepenultimam si ipsa penultima longa est ut cedo cecidi pedo pepedi. Contraria repugnabit.

Omnia uerba preteritum geminantia siue habent a siue e principalem uocalem in presenti tempore e semper habebunt principalem in preterito ut pello pepuli cado cecidi cedo cecidi. Ceciderunt [illegible]

Usura [illegible] per xx annos iiii ccc lxviii librae & xv denarii.

[illegible]

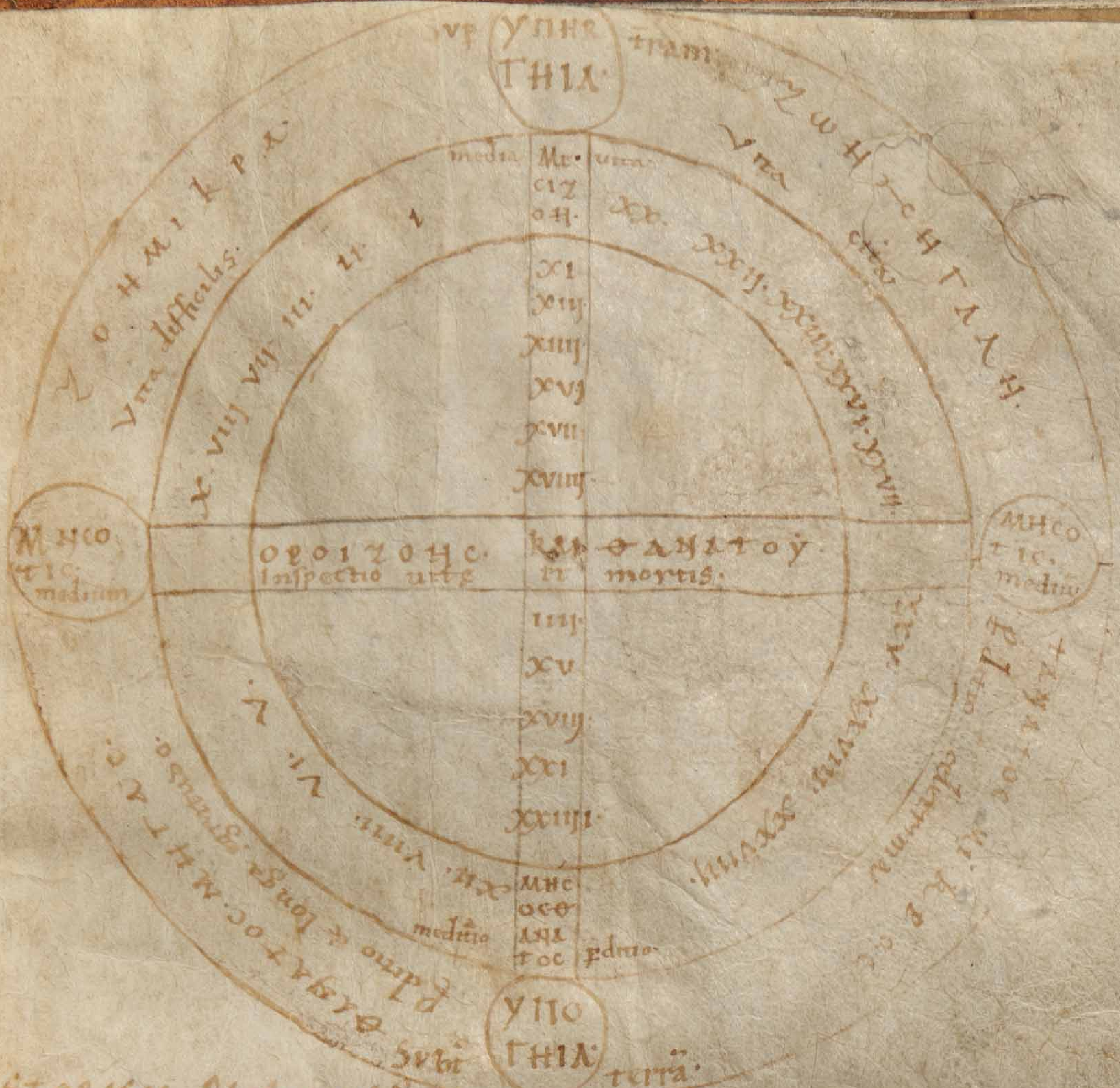

PETORISIS · PHILOSOPHI · NECHESO REGI SALUTEM ·

D[illegible] ad humanę uite [illegible] unu[illegible]
[illegible] in[illegible] diuinit[illegible] pru[illegible] labore[illegible]
[illegible] ut [illegible] ut [illegible]
[illegible] regulare [illegible]
[illegible] Consuletur igit[illegible] sic facti [illegible]
[illegible] ut [illegible] colligenumer[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] regulare [illegible]
[illegible] p XXVIIII [illegible] numeri [illegible]
figura quo in loco ide numer[illegible] sit posit[illegible] [illegible]
[illegible] si de [illegible]
[illegible] difficili [illegible] mikra [illegible]
sit habitura [illegible] loco fuerit [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] exemplo [illegible]
[illegible] numeri lunari [illegible] XIIII [illegible] nom[illegible] [illegible] quibus [illegible]
[illegible] dcc · LXXII [illegible] p XXVIIII [illegible]
in forma regulari [illegible] in [illegible] loco [illegible]
[illegible]
numer[illegible] [illegible]
[illegible]

quidem bona. [illegible] tamen. E contrario si hominis numer in ypogeia. lune
vero fuerit in ypogeia. sub specie prosperorum adversa contingent. At vero si
utrique numeri hominis videlicet ac lune supra orizontem inventus fuerit.
procul dubio prospera pollicentur. Sed si ambos infra orizontem esse constiterit.
adversa omnia provenient.

LIBER. SCI KVDO
NIS.

Augustinus. fides [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sermone [illegible] hec in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] homo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mala [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Hoc quippe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] voluntate [illegible] [illegible] [illegible]

Aug[ustinus]. homo [illegible] se [illegible] magnum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] colligandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et ad illam [illegible] [illegible] peccandi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amore [illegible] non [illegible] affectione [illegible]. Cum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] studijs [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lecto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beatus [illegible]
[illegible] illa non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum honore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] se sibi
reddit. et qui reddit [illegible] [illegible] se sibi [illegible].

Augustinus. Sacra scriptura sic loquitur. ut [illegible] superbos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnos [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Longitudo [illegible] [illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible]. et altitudo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] longum [illegible] [illegible] [illegible] homo longitudine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de se homo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] plus [illegible] [illegible] [illegible] tanto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aug[ustinus]. Sicut [illegible] apud se manens [illegible] [illegible] ulla [illegible] [illegible]
se [illegible] ostendat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] latentem [illegible]
[illegible] manentem [illegible] [illegible] voluit [illegible] [illegible] apparere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] successus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] summa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] se [illegible] [illegible] alios [illegible] [illegible] [illegible] errores suos [illegible] [illegible] noli
[illegible] tibi [illegible] absconditum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] occultat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apud se [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qui dispensator [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible] sua [illegible] [illegible] multiplicata
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] se abscondat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] occultat [illegible] [illegible] audiendo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bonus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mala [illegible] [illegible] [illegible] ab aliis [illegible] [illegible] [illegible]

misericors deus quos suos tenere diligit eos sollicite ab exterioribus
actibus abscondit. Idem. Tot pene cotidie divites perimunt, quot mo-
rientium pauperum apud se solatia abscondunt. Nam cum quibus necessaria
indigentibus ministramus sua illis reddimus non nostra largimur.

Absolutio

Augustinus. Bonum est facultates cum dispensatione pauperibus erogare. Melius est pro intentione
sequendi dominum insimul donare absolutum esse sollicitudine, cum egere cum ipso
... Augustinus. Si quis latronem filius desperandum moris, et latronis amicus eum implicatum
absolvendum patet, cum adhuc latrocinantem asseveret, nonne innocentes facit
eius quod liberat introrum exterius cogitantes. Quod ... ait docet aut duorum deo-
rum ... plenum libenter quod duorum absolucionem potentes ... Gregorius. Ipse qui
resurgens a mortuis iam non moritur, adhuc et hanc in suo mysterio pro nob-
is immolatur, nam quociens ei hostiam sue passionis offerimus, tociens nobis ad ab-
solucionem nostram passionem illius reparamus.

Abstinentia

Augustinus. Multi facilius abstinent se, ut ... vel non utantur, quod temperenter bene
utantur ... in dilectionem ... leges ... non homines erubescat, magne
gratie est si se abstinet. Gregorius. sacerdotum si non ad elationem propriam sed ad utilitatem
accepta desiderat, prius vires suas ... cum ipso que est sublimis honore metiatur
ut ... impar abstineat, et ad id cum ... metu ... quod se sufficere estimat ac-
cedat. Ipse. Duobus modis ... aut cum per abstinentiam corpus affligitur
aut per passionem proximi affligitur animus. Ipse. Abstinebo a carnibus ne dum nimis
... carnes ... pane ... cum mensura ... sumere ne
... ad orandum tedeat. Augustinus. Sibi ... potius abstinentie
... Ipse ... que docet causas ...

Habundare

Augustinus. Illos habundet et sequantur ... secum ... noli credere
... Hoc scio quod melle ... est ... non solum ... sed est in ...
et omnis copia quod deus meus non est, egestas mihi est. Ipse. Hoc ... vel ... in ...
... Ambrosius. ... liberalitas erga ... pauperes ...
... habundes pluribus ne ... ultra modum ... Gregorius. ...
superbia potentibus solet et pene ... semper ... affluentibus ... sociatur ...
sepe honoris habundantia ... dat ... Ipse. ... habundantia
tanto magis mente ... timore ... quantomagis ... hanc
... cogitare. Augustinus. plenitudo et habundantia ... oblivionem fecerunt
... Ipse. tanto habundantius ... tanto amplius ... ubi ...
... tanto ... dat ... haurientis.

Abusio

... Magna abusio ... est ... ut corpus regulare ... et ... regulam
suis ... deserit. Ipse. Magna abusio ... ad os legislatoris
ad manus omnis respiciunt. Ipse. magna abusio et nimis magna ut ...
... in ... qui deus ... et dominus sabaoth voluit paupe-
... Ipse. O ... o abusio filiorum adam quia cum ascendere difficillimum sit descen-
dere autem facillimum ... ascendunt, et descendunt difficilius. ... ad ho-
nores et celsitudines ... ecclesiasticorum ... humilis ...
ad sequendum te domine Ihesu ... qui ut ... pateat. Duodecim sunt abusi-

ones claustri prelatus negligens discipulus inobediens iuvenis abstinat
iuvenis ociosus monachus causidicus et curialis ... strictus ...
rumor in claustro lis in capitulo dissolutus in choro irreverentia circa altare

acced'

accedere

Aug. Accedens quisque ad servitutem dei ad ecclesiam se nouerit congregari
ubi ... quisque unus ... non ... solo peccat sed ...
defluat. Ieron. Prima temptatio clericorum est feminarum frequentes accessus. Qui
crede non posse corde cum deo habitare qui feminarum accessibus copulatur. Amb. Mulier socialia
negligens ad ymaginem et similitudinem dei propius accedit. Ubique accessit sapiens
ubique civis est. Ubique sua intelligit nusquam se peregrinum nusquam hospitem se iudi
cat. ... Qui ... mundi fine non gaudet, amicum se illius esse testatur
... ... Beda. ... ad pacem accedere
sacrificium cum ira et disceptatione ... sacramentum ... deus ... est
acced' mundum regis... ... studet ut calentes recentis ...
... semper ardor accendat. Amb. ... ... eloquium dei. ...
mundat vel quod accendat vel quod illuminat audientes. ... ad ... desid
... inflammare auditores suos nequeunt verba que frigido ... ... n
... ... alias accendit. ... ...
illustrat ad agnitionem. ... accendit ad amorem. Doctrina ... non curiositatem
accendit sed caritatem accendit

accipere

accipe' Aug. ... sumimus ... ... multum mag
... accepimus ... nos ... ... non eramus. Ier. ...
... beatos se putant ... accepit ... ... ut sentiant
... cum ... ... Greg. ... ... et humilita
tis exemplum ... ...
accipiendo. Ier. Magnam dei promissionem non quia valde magna est desperemus. Sed potius
quia valde magnus eam promisit, acceptemus ... ... malem correp
tionem tuam ... accepi non dolebo ... ... ut ... ... mea ... ...
... ...
... ... non ... ... a nobis orationem ... ut ... nos ... ca
illi dedimus, accipere ... ... fundimus et
accipere ... ...
... ... mensuram ... accipiende ... cum ... ...
... ... honoramus ... ... ne ... accipiam. ...
... ... Accipe cotidie quod cotidie tibi prosit. ... ... mea
... accipe ... ... cotidie accipe ... ... post annum accipe. ...
... ... elemosine ... ... dantis ... et accipientis sit
... ... qui ... accipe ... cum accepit ... ...
... ... quia accepta ... ...
... ... Ier. ... non ... accipere desiderant, sed ... ... ha
6 be desiderant. Aug. ... ...
... ignem invenient. ... ... aliud non accepimus. Seneca. Be
neficium accipere est libertatem vendere. Beneficium accipit qui digno tribuit. Fraus est
accipere quod reddere non potes. Ier. Hec lex beneficii inter duos debet esse. Alter obli
visci ... debet dati. Alter accepti numquam. Sic demus beneficia quomodo vellemus
accipere. Pane ... debes ... ... accipit

accusare

Aug. ... ... laudandi atque predicandi qui dignati non sunt etiam cum mundo florente
florere, tantum ... et accusandi sunt qui ... cum ... delectantur. Id. ... ...
... ... triumphat de te accusator tuus. Amb. Accusatus dominus tacet
... bene tacet qui defensione non indiget, ambiant defendi qui timent vinci. ...
ad ... ... nullus nos ibi lingua ... ubi gloria non
accusat. ... Humana ... ... quod ... tolat. ... ... putat. quod

et culpas apud cogitationem suam livor accusator exaggerat. quibus liber animus se
maculat. mirum tamen quomodo credit. si adulationis non sentit. Quisquis est ex parte positus
in simulatione vertitur/ corpus iam pristinum se inchoat/ que ferientis iusticia non
accusat. Nullus qui passus rectorem patitur/ cum quod patitur accuset/ quoniam minimum sensus fuit
inter passus rectoris sinistre dictum. Culpa igitur magis accuset opus quam iusticiam
am gubernantis. Qui propter aliorum peccata et non dolet. accusatione dignus est. qui in suis
Seneca sine dolore consulit et videtur quia venia dignus erit. Nemine cito lauda
vis nemine cito accusaveris. ~~[illegible]~~ non omnibus auribus quia linguam fugias detracto-
nem accusator est et auditor qui facit detractionem
acquirere ~~Aug~~. Nolite putare quod deficietis in laudando deum laudato quasi manducato
cato cito. semper laudatis eum integre acquiretis ~~[illegible]~~. Nichil in bono propo-
sito ocio deterius. quod non solummodo non acquirit nova sed etiam parta consumit. Nullus
labor durus nullum tempus longum videri debet. quo gloria eternitatis acquiritur. Ambro-
sius si pro te roges tunc solus pro te rogabis. Si autem pro aliis roges. omnes pro te rogabunt.
Si quidem et tu in omnibus es. ita magna est enim unitas. ut orando singulorum acquira-
tur totius plebis suffragia. Quam bonum est facere quod vitium ad virtutem non referre
deum consulem acquirit qui gubernat in nescit ut ista. Bonum acquirit gra-
tum quibus indiget/ meliore facit quam bene vacavit/ Optimum autem quod profuit
est in utroque. Dum utique amor incrascit/ longe amplius desiderio terrenum
iram quam refecit in se suo/ ut potest esse acquisitio que laboris. possessio timoris
amissio est pena doloris pervenire. Libenter carebo quocumque spirituali actu quod non
possit acquiri nisi cum scandalo. ubi enim scandalum est caritatis detrimentum
adeps Io. O si semel paululum quid de adipe frumenti vobis saciaretur. velut degustaretis
quam libentius siliquas crustas rodendas hircatoribus mundus relinqueretis
adherere ~~Aug~~. Multo melius est non habere res temporales quam sic possideas quod deo eas non pos-
sidet. Temporalibus rebus inordinata anima que per corpus sensualitatem facit/ nimirum ibi et ipsi
summe sapientie veritas istas potentias habet ubi male utitur deum fovet eas et adheret
Et non creature adherentes et nos terminare efficiamur mecum. Cum inhe-
sero tibi ex omni me nusquam erit mihi dolor et labor/ et vita erit viva tota plena
plena te/ nunc autem quoniam quod tu imples sublevas eum quoniam tui plenus non sum om-
ni sum. ~~Aug~~ Tam diu est aliquis homo quamdiu deo inhereret aqua fons est ho-. va-
recedens ab illo nichil est homo. Ier. Iusta dum immutabilem semper inherere deo
desiderant/ inherendo agunt ut immutabiles fiant ~~Aug~~. Spiritus adherens
anima/ deficiet ab eo quod est anima inferius sit/ quoniam que adheret deo unus spiritus est cum deo. id est.
quanto maiora desiderio excitata fuerit anima cupiens adherere salvatori tan-
to magis deficit. Bern. est quod dicere deo unus sit. ille enim dicit qui adheret deo
totis sensibus qui aliud cogitare non novit
adorare ~~Aug~~ adoras Christum in capite blasphemas in corpore. Clamat tibi caput desursum sine
causa me honoras/ tamquam si vellet tibi osculari caput et calcare pedes nonne clamaret ca-
put nolo honorem tuum calcare me noli. Ora in spe ora fidelis et amans. ora instanter
ora patienter/ ora sicut vidua Christi. dicit tibi deus. Non fiam in auribus meis orationem tuam
fige in corde tuo legem meam. Ri semper tecum noverim me noverim te oracionis. Quanto quisque
est sanctior et sanctis desideriis plenior tanto est in orando flectum uberior. Dives quippe pauperum est
pauper quippe divitis servus est. pauperis est orare. divitis erogare. Deus est qui prius magna pensare
De cotidianis levibus peccatis sine quibus hec vita non ducitur cotidiana fidelium oratio satis-
facit. Sit orator ante doctor ~~[illegible]~~ defensionem per orationem pauperum ce-
ci et claudi debiles et senes robustis bellatoribus fortiores sunt. Ier. Qui nunc ab
omnipotenti deo tanto minus exauditur quanto amplius iniunctis stulta locutione. Ante
tempus orationis debet sollicite custodiri/ quod quisque in oratione rex plorat. ~~Tua~~ cogitatione fidu-
ciam accepit/ cum vite fiducias nulla generat. ~~Tergo~~ iudicem quod toto die assiste-
re fecerit/ orationem vero coram deo ut unius hore momento laborare. Sicut
orare est amarus in compunctione gemitus/ non composita verba resonare. R. Tempore omnia

oro quod non fuerint inspirato. Duas alas habeat oratio nostra: contemptum mundi
et afflictionem carnis, nec dubium quin celos penetret. Oratio fidei et humilitatis et fer-
ventis oratio fuit sine dubio celos penetrabit, cum vacua quidem redire non
possit. Nemo orat in parum perpendat orationem suam. Dicat michi quod ipse ad quem orat
[illegible] non [illegible] cum si fuisset egressa sit de ore nostro, prius eam scribi [illegible]
[illegible] suo et [illegible] e duobus [illegible] Aut dabit quod petimus aut quod nobis utilius

adulatio ¶ Aug. Tu amatores huius seculi intuetur. nescio quomodo possit esse ad eorum [illegible] sanados
oportuna sapientia quam non [illegible] ullo [illegible] statim fastu respuunt salubres
[illegible] quam in adversis agitur magis cogitant evadere [illegible] ad presens agunt
[illegible] ut currunt. Jer. [illegible] bonis adversariorum si honestum quod habuit [illegible]
[illegible] nec amator laudanda sit [illegible] et [illegible] quod [illegible] [illegible] pondere [illegible]
dicendum est. Adversarios [illegible] mortali odio prosequimur. Blasphemantibus deum clem-
entiam porrigimus manum. Amb. Non ab extraneis est nobis quod a nobis [illegible] magis [illegible]
[illegible] adversarii. Laqueus adversarii [illegible] est. Greg. [illegible] quod bonis [illegible]
[illegible] non [illegible] reprobatorum [illegible] solo [illegible] desidio [illegible]
[illegible] adversitate [illegible]. Nulla adversitas [illegible] quod [illegible]
nulla corrumpit. [illegible] desidia [illegible] adversitate [illegible], sic ignis
flatu [illegible] et crescit. [illegible] adversis [illegible] defecit. [illegible] quod hunc
[illegible] non amant. Bern. Magnum est que [illegible] in adversis non cadere ut [illegible]
a sapientia nec minor cum plena felicitas si arrisit non inriserit. Quomodo stelle in
nocte lucent et in die latent, sic vera virtus que in prosperis non apparet, eminet in ad-
versis. Illud sane cavendum est [illegible]. [illegible] in adversis [illegible] in tedio [illegible].

adulatio ¶ Aug. [illegible] [illegible] et blandus quam molestus. Non timebis [illegible] si non
ames adulatorem. Duo sunt genera persecutorum: vituperantium et laudantium. Plus
[illegible] lingua adulatoris quam manus persecutoris. Jer. [illegible] et [illegible] et [illegible]
adulatores [illegible] hostes fuge. Adulatores et [illegible] animum corrumpunt in fictis laudibus
adulatio. humilitatis et benivolentie loco [illegible] ut [illegible] adulari nescit
[illegible] [illegible]. [illegible] paupertatis [illegible] adulatio est nec [illegible]
[illegible] multum hostem nulla [illegible] mansione [illegible] apud Lazarum
[illegible] Amb. Blanditiis solent [illegible] que auctoritate non possunt.
Tanto maiores hostes credendi sunt quanto magnis laudibus adulantur.

adulatio ¶ Aug. Si nobis [illegible] castitas que offendit vicia, et [illegible] aliena illa [illegible]
non [illegible] adulando [illegible] ista [illegible] Jer. Adulatio est [illegible]

elemosina ¶ Aug. Duobus modis peccat in homine: uno in se Lazarum [illegible] amator [illegible]
alio si cum potest non adiuvet. Hec lex est divine prudentie ut nemo a superioribus ad-
iuvetur ad cognoscendam et percipiendam gratiam dei qui non ad eandem puro affectu inferi-
ores adiuvat. Jer. [illegible] Levare de innocentie [illegible]. Si tu potes adiuva-
re non desinas. Multa sunt genera elemosinarum que cum facimus adiuvamur ut nobis
dimittantur peccata. [illegible] [illegible] quam cum ex corde dimittimus [illegible] alibi peccavit.
Amb. [illegible] secundum [illegible] quod [illegible] naturæ. Aug. Divicie [illegible] sunt
[illegible] in bonis [illegible] sunt virtutis. [illegible] adiutor [illegible]
[illegible] dono tuo et in me [illegible] plane [illegible] meo [illegible] debeo
non possum, non posse [illegible] quod possum. [illegible] plus [illegible] donare [illegible]
[illegible] non [illegible] Seneca. Nulla res [illegible] adiuvat [illegible] summa [illegible]

affectus ¶ Aug. [illegible] communione eucharistie [illegible] laudat nec [illegible]
[illegible] communicandi [illegible] in affectu [illegible] non fuit. Jer. [illegible] affectu
[illegible] doceamus cum [illegible] Amb. [illegible] vel [illegible]
[illegible] plus [illegible] affectus [illegible] ubi errat affectus. [illegible]
[illegible] affectus. [illegible] quod semel [illegible] caritas [illegible] esse non [illegible]. Ergo hanc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in carne [illegible] et cum [illegible]
[illegible] carnaliter videlicet que nisi carnaliter amare poterant, [illegible] ad [illegible] carnis [illegible]

verum amorem assumens vehementer atque ita gradatim ad amorem perducet spiritualem. Est affectio quam caro gignit et quem ratio regit et quem gubernat sapientia. Prima dulcis sed turpis. secunda sicca sed fortis. ultima pinguis et suavis. Ieronimus. Multa nos facere cogit affectus. et dum proximorum respicimus corpora et corporis et anime officiunt evacuare. Seneca. Nichil verius quam ubi semel affectus deductus est. Quos secuntur affectus presens spiritum aliquis sive occupatores fuerint.

affectio

[illegible] Sicut moderata affectio lacrimas reprimit. et immoderata subducit. quia mererentur ipse sine merore fit. quia afflicti mentem dolorem sensit dolorem tollit. Ber. Cum in iuste aliquis patimur cogitemus quod vel illa nobis afflictionibus aut remissionem accipiemus omnium peccatorum aut si tanta pro nobis delicta non fuerint clarioribus honoremur coronis.

ala

Ut sancti sanctius nostro due ale. cognitio scilicet et iustitie. Seraphim duabus alis caput velant ipsius eius immensitatem pro quo delectant feliciter et venerationem magis sublimes glorificent. Duabus

velat

et pedes suos velant scilicet prudentia. Porro duabus volant scilicet perspicacia et efficacia. Sunt autem ale seraphim. puritas et alacritas congratulatio. compassio. gemitus et amor. Vel de duabus primis. puritas et alacritas due ale sunt quibus nos volamus ad celum. Sex ale iungere eam [illegible].

furtum

Tamen tu de corpore iustitia aliena spiritu recessit a tua. Sanctus igitur nemo mittit quando de re sua. ubi puras mittere non est qui invasit alienam. Ieronimus. Cave ne mendicantem domino tuo alienas divitias augeas. aliorum vulnus non sic curato. Ambrosius. Non ab externis est nobis quod amor vitas magis proximi. Unde est adulator in hominis est misericors homo quia dum aliis subvenit sibi consulit et in alieno remedio vulnera sua curat. Est fortior est non presumam gentilia dolus. Si aliena pectora et in sua iniuria lapsus alterum ingemiscit cuius considerata infirmitas propria mala cum cognoscat aliena.

altare

Vel Christus te nostrum vestit et simplicem vestem superponit altari cum non est vagina est sacrilegium. Quomodo ipsum ut et cavanit ampore honorati incedunt de bonis domini. cum honorem non deserunt. Quibus histrionicus habitus regius apparatus in aurum in frenis in calcaribus, et plus calcaria quam altaria fulgent. Quod tibi fenus qui ad altare cum domino fabularis

altitudo

Ambitus michil excellentius humilitate et tamen sapior nescio extolle. quia nemo id affectat quod infra se videt. Bernardus. Ecclesia non est humare in longum quam ultimum modum sit. sed nec in lata que quod extra sit. non in alta nec in imo. quia altum super altum fuerat. Denique et longitudo extremum non habere scilicet et dilatio pressura et altitudo ruina et profunditas absconsio. In corpore puer virginis agnoscitur longitudo brevis. latitudo angusta. altitudo subdita profunditas plana. Ibi agnoscitur lux non lucens. aqua sitiens. verbum infans panis esuriens. In alta potestas non altum sape discite est et quo in usitatum. sed extra innititur tanto gloriosius. Nobiles creature sunt, et magnificate que animi ideoque altitudinem naturali appetimus desiderio. Sed magis anima quanta lata sunt in amore quod tamen alta erit in agnitione. Augustinus. In latitudine bona caritatis. in longitudine perseverantia usque ad finem. in altitudine spem celestium premiorum. in profundo inscrutabilia iudicia dei intelligo

amaritudo

[illegible]. Si mens forte ad meritum in vanum dirigitur. quod quod in hac vita amarum fit dulce est in mare. Quod afflicit vedem putat Inchoans apud se superba cogitatione timoribus. in est clamor in locutione. amaritudo in silentio dissolutio in hylaritate furor in tristicia. in honestas in actione. erectio in incessu. honestas in tymagie. rancor in reprehensione. Denique sicut dominus flagella promisit ut anime nobis quo nos in hac solo delectat amarescat et illud incendium surgat. in anima quo nos semper ad celeste desiderium transeat et erigit. atque ut ita dicam. delectabiliter mordeat. suaviter cruciat. hylariter contristetur. Presentis temporis ita agenda est levitia ut nimis amaritudo sequitur posterius amenioria recedat quatinus dum mens pavida extreme altorum timore constringitur, quod tunc presens levitia totum ira subsequens tempus. Quoniam posuit ubi dulcia. in pravibus tamen in quibus amaritudo nequiore. Quicumque amaritudines bibunt est. Qui in suo domatu suo iura meritu est. Vere firmius ubi est humilitas peccatorum cum amaritudine. Ideo caritas considerari cum dulcedine tecum contemplationis solida est fortitudine. Est dum in me respicio in amaritudine moratur oculus meus. Si autem suspicio et elevatio oculos meos ad divine miserationis auxilium recreabit mox amaram visionem mellita dei. Hec forma studii spiritualis est ut sapienter disponamus presentia nostra. recogitemus in amaritudine anime nostre preterita. Futura quoque solliciter providemus. Augustinus. Iste felicitatibus huius mundi deus amaritudines miscet ut alia queratur felicitas cuius dulcedo non est fallax. Si dulcis est patria amara est peregrinatio. Si amara est peregrinatio tota die tribulatio

ambitio

Jero. Ex simplici sepultura dum ambicio diuicum comprimatur que nec in tumulis quidem possunt carere diuitiis. Ambros. Ambienda est hominum maledicto quam acquirat diuina benedictione. Accusatus
ipse tacebat ostendens nobis non in clamore uocis nec in forensis assertione patrocinium sed in mestie
integritate esse innocentie defensionem. non salutem corporis ambiendam sed anime pietate. Sicut is
qui in uincatus renuit questionis refugit, sacerdotis alterius admonendus sic qui ultro ambit
vel importune se ingerit est procul dubio repellendus. B. O ambicio ambientium crux, quo
omnes torques omnibus places. nil acerbius cruciat nil molestius inquietat, nil tamen apud miseros mor

ablare talium negociis est.

Ambul. Bernardus Sola ambulans uir cuius es a latrone. quid facies si te extra uiam uagantem inuenit. B.
Cautior in bonis ambulas. sed et mala non lateant. Non consolatur in infancia garrulos. non
consolantur pueri acrime cachinnantes. non parum est consolantes ambulantes in stolis. non consola
tur stabilium et plerique amantes primas cathedras in synagogis sed confirmit forte hanc conui
sam consolationem resipiscentibus in silencio dum lugentibus famosis pauperibus credere uidebitur.
Caute ambula ubi assunt angeli sicut eis mandatum est. in omnibus uiis tuis in quouis diuersorio
in quouis angulo angelo tuo reuerentiam habe. tu ne audeas illo presente quod uidente me non

amicicia. B. Volo te esse amicum pauperum magis autem imitatorem. Amicicia pauperum reges Candidus
amicos constituit. amor paupertatis reges. Aug. O Deus. beatus est qui amat te. et amicum
in te et inimicum propter te. Solus ille nullum carum amittit, cui omnes in illo cari sunt qui
non amittitur. Nullus reprehensor formidandus est amatori ueritatis. et enim inimicus reprehen
surus est aut amicus. Si igitur inimicus insultat ferendus est, amicus autem si errat docendus. si
docet audiendus. Cum tu tibi inimicus es. inimicum habes sermonem dei. Esto tibi a
inimicus et concordas cum eo. Nemo potest uerax esse amicus hominis. nisi fuerit primus ipsius
ueritatis. Id. Inter quos amicos non est rex diuinarum consensio. non humanarum plena po
test esse nec uera. Amici huius seculi. tam timent ab eius amplexibus separari. ut multum
eis amplius sit laboriosum quod non laborare. Ieronimus. De amicitia tollenda omnis suspicio est
et sic cum amico quam cum alio loquendum. In amicis non queritur res sed uoluntas. Ambros.
Nichil ocultat amicus si uerus est. effudit animum suum sic effundebat misteria patris sui
dominus Ihesus. Sen. Amici mei in iusticia ferias Seneca tua. Amans uero ad uitam meretur sibi. Amicus
qui utilitatis causa assumptus est. tamdiu placebit quamdiu utilis est. Aug. Nichil sic
probat amicum quemadmodum oneris amici portatio. Require supra.

amor

Nulla est maior ad amorem inuitatio quam preuenire amando, et nimis durus est animus qui si
dilectionem nolebat impendere nolit et rependere. Manifestum est nullam esse maiorem causam
quam ut incohetur. vel augeatur amor quam cum amari se cognoscat, qui nondum amat. Ibi a
mor gratior est ubi non estuat indigencie siccitate. sed ubertate beneficiencie profluit.
Dilectio monendo atque suadendo quantum potest, non iuuenum cogendo ipsum. Aug. Ipsa ca
ritas non cupiditate. et soli est timore solito per quas duas ianuas intrat et
regnat inimicus. Amore patitur. amore querit. amore pulsatur. amore reuelatur. amo
re denique in eo quod reuelatum est permanet. Nichil tam durum uel ferreum quod non amoris
igne uincatur. Nullus certior gradus ad amorem dei quam caritas hominis erga hominem
caritas. Nullo modo sunt laboriosi uel onerosi labores amantium. sed et ipsi delectant. Illa
ibi si tecum et cetera uero est amare quod uideas et summa felicitas habere quod amas. Nullum
bonum perfecte cognoscitur quod non perfecte amatur. Caritatis uenenum est spes adipiscendorum
aut retinendorum temporalium. Deum non uides, ama et habes. Non potest anima nisi in eo quod di
ligit requiescere. Eterna requies non datur ei nisi in dilectione dei. Nimis peruerse se ipsum amat
qui uult alios errare ut error suus lateat. Non enim placet tam alterius meis
talis esse qui uult mea cum non sit. Profecto non me sed alium pro me sub nomine meo di
ligunt. cum non quod sum. sed quod non sum diligunt. Et magnum uita eterna pulsat amatoru
bus suis. cum te uultibus sic amari quemadmodum se amatur alius. Caritas que tam
tenere fouet filios suos, sua ordine amandi sed ordine commouendi infirmiores
fortioribus anteponit. Si alicui placere femine amore flagrares. iure se tibi
non daret, si aliud quicquam preter se amari compulsus. Impaciens est amor. non laciuus cum
Ibi uacabimus et uidebimus. uidebimus et amabimus. amabimus et laudabimus. Non nos
saciabit non laus dei si deficias ab amore deficies a laude. Desiderium dilectionis
preparacio est mansionis. Dilige et quod uis fac. Amor rerum temporalium uiscus est spiritualium pen
narum. Cum tibi ipse sis. ut amari te iubeas amare et ne facias irascaris uitam mu
lier et falle uolunt. Amant eam cum se ipsam indicat. oderunt cum eos ipsos
indicat. Que deberet diuitias ab amore mutabilium rerum liber esse appetat.

Hec est perfecta iusticia qua potius pociora minus minora diligimus. Homines equaliter diligendi
sunt. Sed cum omnibus hominibus prodesse non possis, hiis potissimum consulendum est qui pro locorum et temporum
vel quibuslibet rerum oportunitatibus constrictius tibi quasi quadam sorte iunguntur. Jeronimus. Velud illa
gloria et beata virginitas toto corde propter amorem Christi. Nullus alius servat amorem. Grande
vicium optinet viam dileccionis et quam perfecte amatur tota sibi vendicat amantis voluntatem. Richardus.
Est ipsius caritate. Anima sciam semper et iuxta carnis non amabis. Dileccio perpetuo non
habet. Amicitia que desinere potest nunquam vera fuit. Nullus cito adamatur. Difficile custodire quod
plures amant. Origo amoris honesta erat sed magnitudine deformis. Ambrosius. Deus
diligi maluit quam timeri. Ideo neque servus probatur qui pro amore domini sui inimicos eius offendit.
Sicut is qui non relinquit parentes propter nomen dei non est eo dignus. Quanto magis qui diligit eum nimis
cor acceptus deo esse non poterit. Augustinus. Istorum bonis ut caritas pudicus prudentia sapiens affectu
pio diligat. Inimicos liberaliter et virtutes suas in aliis quibus amet. Jeronimus. Desiderari amator
confabulaciones non amat. Tantum sit inter utrasque amor ut quicquid dixeris iuratum putes. Inter
520 dispares mores non potest esse amicitia. Gregorius Nullus tibi fidelior esse potest ad consilium quam qui non tua
sed te diligit. Tanto tuum meritum maior erit reges quanto ob amorem sui conditoris reges
nulla fuit. Si sic agimus ut nos amare perpetuum restat ut sic eorum cervicibus secu-
ris viciis vastamus. Sed viri valde insolens atque intollerabile quasi illos non sonat quam inimicos
amant. Dileccio vera semper exhibenda est, veneratione sermonis et ministerio largitatis. Com-
penis sancta anima iuvenemur quia pro amore et spem ad celestia evolant, et timore atque
inertia peccata ipsa illicita deplorant. Due penne singulorum quiete sunt, et due non sunt quia
pro amore et spe unum est quod desiderant, sed pro timore et penitentiam duplum est quod deplorant.
525 Nichil preciosius deo virtute dileccionis. Nichil desiderabilius dyabolo extinctione caritatis. Et
disponenda breve est longum est amari. Beda diligendi dominum deus est modus sine modo
diligere. Varia vera caritas esse non potest, non intemeraria est affectus est non gravatus.
Verus amor seipso contentus est. Habet premium suum id quod amatur. Verus amor premium non requirit sed
meretur. Talis amor tuus et temporis erit et visus sicut corporis sorbetur voluptatibus fru-
ictibus non negetur. O amor preceps vehemens flagrans impetuose qui preter te aliud cogi-
tare non sinis. Fastidis cetera contempnis omnia preter te, te contentus. Amor fiducie et dominium
vitatis iudicium nescit. Amat calide quam ipsum quem amat, sicut non aliud quam ipsi.
Amat sancte qui non concupiscencia carnis sed in puritate spiritus amat. Amat ardenter qui in-
ebriatus ut maiestatem non cogitet. Preceps amor non iudicium consolatur nec consilio
temperatur non pudore refrenatur non racioni subicitur. Discamus amare dulciter, amare prudenter,
amare fortiter ne offensi amore dominum avertamur. Seneca. Amare et sapere vix adeo conceditur
Dominus pari esse non debet quod deo satis est quod voluit et amatur. Scias cum multis inventis hic dare
qui alienas amat. Si vis amari ama. Expedit in probatos amare, non amatos probare
amplexus Sed pacientis melior ab infecunde rachelis amplexibus, et ut exuberent fructus preciuntur
temptacionibus. Bone in tribulatione amplectitur in camino hec est meritum quod esse sine te vel in celo.
Sapientia quos allaquint et exercitatoriis conderit laboribus commitit et solvit postea liberatis se
se donat ad fruendum et quos primum temporalibus nexibus erudivit post eternis amplexibus alligabit
quo nichil nec iocundius nec solidius cogitari quis poterit.
angeli Augustinus. Cum se diabolus bonum fingeret ea facit que bonis angelis conveniunt. Et si credatur bonus
non est error periculosus religionis fidei periculosus et morbidus cum deo pro his aliena rapit ad sua
ad sua ducere. Tunc cum cognoscere nec ire post eum magna et necessaria vigilancia opus est. Gratia
operis angelica corporea et celestes virtutes corporee licet non carne subsistunt, facto viros esse
de intencionis nec virtum angeli manente sui corporis qualitate spiritualis prophani occulti operantes
assumant ex inferioribus elementis corpulencioribus, quia sibi coaptant, quasi aliqua veste induere in una
in quadam specie spirituales in ipsas naturas sic aquam vera in uno cum omnium est, adhuc aut ipsa propria corpora
sua transformant in quod volunt. Gregorius. Qui parvam capiunt sed cum hec causa propria pie anun-
ciare student non desistunt isti in angelorum numero censentur. Qui secretorum summa capere prevalent et anun-
ciare isti in archangelorum numero deputantur. Qui in amando ardent et alios loquendo accendunt
isti seraphim digentur. Diligunt nos angeli sancti propter deum, propter nos propter se ipsos. Propter deum quia
nos amavit. Propter nos quia tibi quoniam similitudinem vivendo. Propter se ipsos quorum ordines instaurando
exinde consolantur. Ambrosius. Non est mediocre quod requiritur presidium contra angelorum conventu. Inmorta-
litatis quia consilium non uno die quatuor aut duobus aut paucis mensibus sed quantum semper in quanta
pro omnia et miserorum multa contrahunt suffragia. Gregorius. Quis fidelium habere dubium possit
in ipsa immolacionis hora ad sacerdotis vocem celos aperiri in illo Jhesu Christi ministerio angelorum cho-
ros adesse summa ymis sociari terrena celestibus iungi unum quid ex invisibilibus et invi-
sibilibus fieri. Bernardus. Solent angeli altari orantibus et delectari in hiis quos vident levare manus
puras in oracione. Holocaustum sancte devocionis gaudent se offere deo in odorem suavitatis. Ille
erit angelus ab angelo quam in iterum et homo ab homine cupit in terra exercenda pueritis
Nullius securitas fuit neque in celo neque in paradiso multo minus in mundo in celo cecidit angelus sub pre-
sencia divinitatis, Adam de paradiso de loco voluptatis, Judas in mundo de scola salvatoris.
Differunt autem inter se homo purificatus et angelus sed felicitate non virtute
angustia ~~Angustia~~ Dicit apostolus et fugatis actis inmortalibus filius hominis omnia vestra sunt et omnia singula vestra
singulorum. Sicut cupiditas nil sit angustia ita nil cum angustia caritas tenet. Angustias

70

patitur omnis malicia sola innocentia lata est. Greg. Que videntur creatoris angusta est omnis creata.
Angustum est spatium omne hominis qui. Bernardus. Perfecta obedientia legem nescit, terminis non arcetur, neque an-
gustiis professionis. Largiori voluntate fertur in latitudinem caritatis.

anima ¶ Aug. Ista sunt que totaliter est servanda sunt: pudicitia et caritas anime et veritas doctrine. Unaqueque
anima tanto peccatior peccatore quanto priuato suo minus delectata. Quanto anima deserto deo suis hono-
ribus et potestate fuit delectata tanto magis subditur talibus quam priuato gaudent. Pulcritudinem uni-
uersitatis uidere non licet anime que in multa procedit. Ammonetur anima ne se uelit quod necessitas cogit resti-
tuat in sensus, sed ab hiis potius ad se ipsam colligat et repuerescat deo, quod est nouum hominem sibi uere crea-
re. Sicut ferrum nisi usu fuit eruginem generat, ita et anima nisi frequentius se diuinis exercuit laboribus, nas-
centes illi peccata. Ex operibus corporis agnosco uiuentem animam, ex operibus creature non potest creato-
rem. Quasi ipsum se uiderit anima hominis dolore figitur per quam in te. Tumultuosis uarietatibus dilaniantur
cogitationes mee. Intima uiscera anime mee donec confluam in te purgatus. Internas anime cogitationes non uide-
re certi sumus. Motibus eius corporis et affectioni intentus ab illo colligi exprimo dictionis. Jeronimus. Plene in
[illegible] quod intrat dyabolus ad animam ingreditur. Thesaurum est obstum non in dicis eras uenianti se-
[illegible] nemo distat nemo excusat. Redemptor promittitur et nemo festinat. Verbum dei repul-
sa exigitur. nemo [illegible] tediorum est quod somnus anime sopor mentis excludit. Sed anime nostre uitalis [illegible] que alitur et pascitur et gub-
natur. nec aliud est quod uiue faciat animam uenalem quod alloqui dei Bern. proprium sanguine dedit
ipse. pretium redemptionis animarum non tibi uideatur conuiore subtilissime persecutione quam suggestione malig-
na. Ex proximo opus scandali occasione auertere animas quas redemit quod antecessor qui sanguine illum fu-
dit. Ista anima sola esto ut soli omnium servies te ipsum quem ex omnibus tibi elegisti. Fuge pu-
plicum, fuge et ipsos domesticos. Recede ab amicis et intimis et ab illo qui tibi ministrat. An nescis
te uerecundum habere sponsum et qui tibi nequaquam uelit indulgere presentiam uidentibus ceteris. Nichil o-
culos anime ita contristat ac conturbat ut secularium strepitus curarum.

animi ¶ Aug. Est melius et animo gerantur et ore proinantur et calamo exprimantur quod deo gratias. Hoc non dici breuius
nec audiri letius nec intelligi grandius nec agi fructuosius potest. Resistendum est sensibus totis animi
bus. Animus enim oblectatur in peccatis sic cribrari debet in penitentia ubi animum quas dedit in eo perficiat. Mu-
nimenta sunt animi meditatio legis et operatio. Melior est animus cum oblivisceretur sui per caritatem immutatur dei uel
se ipsum ponens in illius comparatione contempnit. Jeronimus. Nunc puta ora circumtegunt oculos et gustus. Aspecta
enim uite tue totum concede mundum, caue ne per te tantorum animi offendantur. Summus mee nunc in
animi quod requirunt. Litteris autem perditum ostendit animum. Plus est animum deposuisse quam cultum. [illegible]
sic. arrogantia quam auro tereris et gemmis. Et cum ad diuiditur ad multa fit minor ad singula.
Sicut ab animo opus sumitur ita [illegible] uirtus ab ope erudit. Intermissis actibus ualde friges-
cit animus si non diu fuit per terrena dona solidatus. Bernardus. Durum cordis duritia enim animi obstinatio quo me-
dicatur non legere deum sed animi uoluntate. Effusus animus dampna interiora non sentit. Seneca. Nichil
est magnum in humanis rebus, nisi ad magna despiciens facile est tenere adhuc animos componendo. Quare
dat se ipsa non facit animum qui non habet. Quod animum exercent et corpori prodest. Itaque sic animum componamus ut quidquid
rerum ei exigit et uelimus. Efficiat animos amemorat in omnia. Vetus in me non tradere sed comendo nec
confectior procedendi opus eas et quidquid ex isto loco. cogitationes magis tracto et aliquid salubre in animo meo uiso. For-
tuna animum quem fouet stultum facit. Faciet magno animi est [illegible] ut omnia. Cogitare per animum ut re-
mirabile cum magno nichil est magnum. Aug. Valet anima quod uacat ab omni memoria se proponat atque
ordinet. Quare facias animo recedi accipere ad animum. Ferunt uacare animo aut paupertas aut paupe-
similis. Animum debes mutare non locum, cum in loco posito se habuerit. Magnus anima de rebus mag-
nis iudicandum est. Ut animum possis gerere primum fuga tu torpens sille.

aperire ¶ Aug. Exercitus aures diuitias aperiendi magis. Cum prodesse intendit multorum se ad exteriora fudit ani-
mus et cum interiora appetit ad hanc pulchritudine minor redit. Ille scire deum familiariter appetit qui per amorem
pietatis nescire desiderat quorum carnalis sentit. Justus uelit quod in hoc mondo non appetit tirens in
uide successibus nescit. Imitatur dyabolum quisquis sua potestate appetit ea ei quod sibi est superna ordi-
natione subditus esse desiderio. Monachus sed apertius dicam est. Vos et lautiores cibos plerum-
que sine culpa sumimus et abiectiores non sine reatu degustamus. Bernardus. Martinum cernitur quod me-
episcopus esurire potius uestes militas et preciosas algere paupertate sed in induuntur [illegible] officii mi-
nus quod ostentat malignus quas desiderat in ipse appeticus. Cupiditas tue recte a superiori-
bus caritate ordinatur cum quod penitus restituunt. bonis uero meliora referunt. Nec bona nisi
propter meliora appetunt. Eterna sapiens et intelligens ac nouissima prouidens. Sapiens que dicitur sunt
intelligens quod mundi sunt et prouidens que transeunt. Propter eo proxima horrentes superna appetentes aliter ad
manum contempnentes. Extreme dementie est semper appetere quod nunquam dicere sufficient sed nec tempe-
rare appetitum. Nemo perfectus est qui perfectior esse non appetit. Ecclesia res humilitas quam ipsa que superbia palliatur.
aperire ¶ Aug. Gaude debes si aperuerit tibi aliquid pulsanti. Non prisma que se aperit ne uilescat
et aperitur. Sed illa sit tibi pulchra illa amabilis. illa munda mentis species que nescit se pulcram esse et neg-
ligit forme bonum et prodit ad publicum nec petens et colla denudat nec pallio reuelato cer-
nitur aperire. sed quam celat faciem et uix uno oculo que uite necessaria est parentem ingreditur. Ambr.
Aug. Sicut hostia domus sue claudat, solus est culpa quod non illuminatur domus eius, non tamen deo ob-
seratum est nec clausum eterno lumini sed portas malicie designat aperire conclauia non uult
intrare nequicie. Apertus dampnatoris testis est ipse timor uigilantis. Intentiora animo si gerito
diffundi prohibetur. Animas uotis anima [illegible]. Et hic desiderius distillat in ita maiestati
oculos claudere. aperit uoluptati ponens in salutem fiducialiter agens tero. Greg. Julius.

dicat qui ineffabile gaudium mente capit quod nec abscondi possit nec sermonibus aperiri et tamen quasi motibus prodatur. Sen. Non facile invenies qui possit aperto hostio vivere.

apparere ¶ Jer. Difficile immo impossibile est ut et presentibus et futuris quis fruatur bonis. ut et ventrem hic et mentem ibi impleat. ut de deliciis transeat ad delicias. ut in utroque seculo primus sit. et in terra et in celo gloriosus appareat. Satis pulcram crede te faciem tuam si hominibus apparere non studeas. Boet. Noles aliquos eorum in saciis vigilias qui in deserta somno nec celi cives reverentur. Sed presentia principum tamquam mortuos apparere. Et mira alacritate ipsi ementita viris vere sollemnis delectentur. Mirabilem te apparere et contemptibilem reputare. Sed ego ipsius mirantibus mirabilius iudico. Mirabile iactantia genus ut non possis putari sapiens si non apparcas scelerat. Talis te parvulis deus tales oportet ut appareat tibi deus.

aq ¶ Greg. Humana mens aque more conclusa ad superiora colligitur. Ber. Bacus est modico immo una vel pro infirmitate quia multa aqua extinguitur per auditate. Sicut enim ignis et aqua simul esse non possunt. sic spirituales et carnales delicie in eodem se non patiuntur. Hauriemus de fonte misericordie ad diluendas culpas nostras aquas remissionis. Hauriemus de fonte sapientie ad potandam sitim aquam discretionis. Hauriemus de fonte gratie ad rigandas bonorum operum plantas aquas devotionis. Clamemus ad coquendos cibos aquas ferventes aque emulationis. Greg. Nisi mens intento ferveat onda non amoris per quam anima ad superiora revocatur. Joh. Chrisost. Sicut impossibile est ut ignis inflammetur in aqua ita impossibile est compunctionem cordis vigere in deliciis. Contraria enim hec sibi sunt invicem et peremptoria. Illa enim mater fletuum. alia mater risus.

arc ¶ Greg. Laudabilis sapientia emittitur quam prius hostem quem feriat conspicit. Male namque arcus validi cornua flectit qui sagittam ferre dirigens nescit ferire.

arde ¶ Aug. Sicut diabolus ardet hic quem nonnulli non vestiunt ubi putas ardebunt qui pauperes spoliant. Jer. Libidinosa mens ardenter honesta persequitur et quod non licet dulcius suspicatur. Ista sicut luxurie flammam fidei ardore restringe. Ardentis appetitus esse causa est carnis. Aug. Quia per sapientiam rapitur omnem animam donare desiderio suo tanto ardentiorem quanto mundiorem tanto mundiorem quanto ad spiritualia resurgente et tanto ad spiritualia resurgentem quanto carnalibus desideriis et terrenis affectibus morientem. Ardentibus spiritualibus desideriis carnalia procul dubio frigescunt. Ber. Oportet ut si desiderii ardor precedat faciem dei ad omnem animam adest ipse venturus qui omnem consumat rubiginem vitiorum et sic paret locum domino. Est enim lucere tantum vanum est tantum ardere parum. lucere et ardere perfectum. Greg. Omne visibile quod in hac vita replens frigit. Sed electos ad alia compellit quod dum bona que facta sunt respiciunt deum qui fecit sunt in ardescunt.

arge ¶ Ber. Ezechias porto dixit quia cum sis ego. Quippe mee hereditatis non in auro non in argento sed in christo. Sene. Turpe est in auro et in argento vitam beatam reponere eque turpe est in aqua et polenta. Ber. Tota debet mansuete corrigere quando autem qui corrigi nequeunt existimant tollerare. Greg. Qui corrigere nequit quem superposito omnis porto. Inhumane eorum redarguis opera quorum onera refugis. Ber. In anima peccat sua qui se excusat dum arguitur repellens per hoc a se indulgentie medicinam. Cum malorum alter arguere malo quam personas pdere. Aug. Non putes te amare servum tuum quando eum non cedis. aut tunc amare filium tuum quando ei non das disciplinam. aut tunc amare vicinum tuum quando eum non corripis. non est illa caritas sed langor. Greg. Si ab increpatione recto reticemus quod nos corripere formidamus non iam lucra dei sed nostra requirimus. Quia per impositam sibi potestatem minime liquet quod cum redarguit quod caute homini potestate dedit. Et ille dei domini quam adferret tua vera zelo divini amoris excitatur. perfecto esse se dei denegatur quando intactum sufficit temperare vita carnalium recusat. Nemo pastorum suum iudicium timore deperdat. nec sic iniuste ligatus est. ex ipsa timide

arguere reprehensionis superbia culpa que non erat fiat. Amb. Signum est boni non esse quod bonis placet et minus valde argumentum in videtur quod bonus sit si mali ratione displiceat.

arma ¶ Amb. Adversus arma milicie contas quia lacrime mee arma sunt. talia enim mutuam unica sunt sacerdotis aliter non debeo nec possum resistere. Religionis insignia arma sunt sacerdotis. Hec sunt arma iusti ut cedendo vincat. Sen. Bis vincit qui suis armis pericula sunt arma fortis sunt non est consilium domini. Greg. Sicut aromata flagrancia nisi

aromata cum accenduntur expandunt. ita sancti viri quod virtutibus redolent tribulationibus innotescunt. Quanta sunt ea iustis aromata. affectus scilicet compassionis. necnon iustitie zelus. et spes dilectionis. immo spe voluntatis. Ber. Emat aromata sua tres mulieres. mens. lingua. manus. Aromata lingue moderata increpatio. copiosa exhortatio. efficax persuasio. manus operacionis complementum. Emat vero aromata sua. continentia scilicet in carne. mundum in seculo pacientia in pietate. hec aromata immo sanctitatis oritur. Amb. Sicut hec bonorum mediciña vel arrogantie vel dissolutionis est. Aug. Quod delectat cellicudo sit humilitas gradus est

ascende quod tendis petere ultra te cave eius non ascendere. aquam nitipe et ascendisti. Cuncta corporalia temporalia mutabilia transcendamus ut videamus super omnia [illegible] facta sunt omnia. ascen[illegible]

Longe autem ab illo sumus in quantum dissimiles
in corde; quia ad illum quo ascendimus affectibus. humanam carnem accepit. in cruce perfectissimum
sumus. In uero igitur uelud arcam humanam carnem accepit in cruce perfectissimum
dedit sanguinem suum fudit. in resurrectione et ascensione certum martires fecit
roborauit. Jo. Ascendebant angeli et descendebant. Ascendit non pedibus sed affectibus. nec unus
in sua uirtute securus sit. Gregorius. Humana anima quasi more nauis contra ictum fluminis
ascendentis uno in loco nequaquam stare permittitur. quia ad ima relabitur nisi ad summa
conetur. Tamen alius scilicet uel ascensura creditur multitudo quam multitudo currentis
angelorum. Bernardus. Tres sunt tres gradus seu status caritatis. ad primum ascendimus per laborem humili
tatis. ad secundum per affectum compassionis ad tertium per excessum contemplationis. In primo reperitur ueritas
seuera in secundo pia in tertio pura. ad primum ratio ducit qua nos discutimus. ad secundum affectus compatiendo
quo alios miseramur ad tertium puritas rapit qua ad inuisibilia subleuamur. Qui ascendas necesse est
aut descendas. si attemptes stare ruas necesse est. Raro in terra aliquis qui de gradu quo semel
aut descendat. Ga attemptes stare ruas necesse est. Rara in terra aliquis qui de gradu quo sollempniter
semel in religione intrat parum non ascendat. oculo contemplationis intelligitur cum solitam altitu
dinem ascendere quam humili loco sedit. Bernardus. Cadit anima et est qui subleuet preter ani
mam nostram et non est qui reparet. nec minus cum nos nostros quos sentiamus assiduos defectus.
Bernardus. Parcitas putatur auaricia. sobrietas austeritas creditur. effusio liberalitas loqua
citas affabilitas. Cachinnatio iocunditas. mollicies uestimentorum et equorum sollicitudo
honestas. Lectorum superfluus cultus mundicia. Cum sit miserabile gemitu dicitur
non est. Christi alapha sputa flagella clauos lanceam crucem in formatione auaricie
conclamant et effugiant in acquisitione temporis quod cum et paruum commoditatis sacris martiribus
supponit in clude sermonem. Auaricia rotis uehitur quatuor uiciorum pusilla
nimitas inhumanitas contemptus dei mortis obliuio. rotis iuncta est tenacitas
et rapacitas. et huius unus auriga aborum fisus; huiusmodi amor
uiri spiritualis contra copia tanta. Alius tanta copia habent ut perdant
nec auarus in inopia; contra distribuuntur. sed ubi uacua uasa dolii aliquorum stare ne
cesse est. Auaricia nimis sedacte animam. et qui sibi spe bonum uas monachi prohibet
uendere per necessitate infirmorum. sed quilibet sapit sed non ad diuina sapit sed quin in
firmus grauatur. Quod auarus illo cui deus sufficere non potuit. Jero. Sed legere
auariciam esse idolatriam quod potest triginta dei uendidit dominum. appellare
iusticiam. Ambrosius. Inexplebilis mare qui potuit saluum stare suum non perdet. Auari
cia hominum non potuit satiare non sapit. Boetius. Regendi est nunquam auaro
desiderat. Augustinus. Auaricia in omnibus rebus quam inmoderate cupiuntur intelligenda est
ubique cum uult aliquid quam satis est. Hanc autem auariciam cupiditas est.
Augustinus. Non doleas si a meum teneas humana audacia coherere. Nec que iusta
sit in temporibus innocencia et ipse tempus dei formidato supplicio. Innata sanctitas in
nocentie uos sancte uoluntas. Bernardus. Dicat detractor dicit uidet non libenter
audire non facile detrahe. Augustinus. Sic audiamus ad uerbum quasi fluentem diuini
fontis. Dum uerbo doctores accedunt auditores ut inueniat corpore uestimen
ta calefiunt. Sed dum ex fonte auditorum et uera doctrinam placitum est et calefac
uestimentis calor ad corpus redit. Gregorius. Nec auditorem a tanti est accipere collata per
sonis tanto suis predicatoribus maiorque spondeat. Nam dum ad cordum uergit
cum uicatis sermo huius audit. Nam dum ad coldurige quod ad peccatum uita
partum. Ambrosius. Non mediocre periculum est cum habeas tanta eloquia dei ut de opere
quod fecit illius permissis eloquiis que fecit audias que secus sunt.
Augustinus. Non noli ignorare deum bona sua et mala auertere una temporalia euenire
in ipsum illa manuuntur nec alia sufficienter et alia firmantur. Bernardus. Tirenda per
auris et uerba qui non cessat quos non taceas silenciunt. uitat mors per fenestras
mala cum perimentes auribus et oculis letale poculum detractor nobis unico ministrare
contendimus. Ambrosius. Aurum certa hoc non ut si seruet. sed ut eroget ut subueniat
necessitatibus. Bernardus. Aurum bonum uel certa cum uiris contingeat non sensit sed magis
fulgor est augetur. Jeronimus. Aurum liquido in bratteis gemmis codices uestiuntur. et nudus
ante fores eorum christo moritur. Bernardus. Argentum et aurum et cetera huiusmodi quantum ad se
bonum secundum nec bona sunt nec mala. usus tamen horum bonus abusio mala. solli
citudo peior. questus turpior. Bernardus. Est martirium genere et effusio sanguinis
In cotidiana afflictione corporis. est et baptismus aliquis in compunctione cordis et assidui
tate lacrimarum. Augustinus. Baptismus est calix quem ille domus potestate datur non qualis ille
in quo uiscum datur. Jero. Dei filius sustinuit ignominiam crucis. et tu beatos putas qui
felicitate huius seculi in delicijs perfruuntur. Augustinus. Resurgentium sanctorum corpora sit nulla uicio
sit nulla deformitate sit nulla corruptione. onere difficultate. in quibus tanta felicitas
facilitas quanta felicitas erit. Ille est beatus qui omnia que uolt habet nec aliquid uolt quod non
licet. Sine intermissione orare quid est aliud quam beatam uitam que nulla non est nisi ab illo qui sunt

cam dare p[ro] sit i[n] co[m]mutatione desiderare. Q[uo]d s[ci]l[icet] bono melius q[uam] hac felicitate felicius vivere
vivit de deo. Vita beata .i. ut alteri i[n] eternu[m] incommutabili bono fruatur. et summu[m] hominis bonum i[n] eo
st[at] et virtutes om[n]es q[ui]b[us] male uti nemo p[otes]t. Q[ui]bus satis ostenditur q[uam] magna creatam
rationalem fecerit. cui nulla res sufficiat ad beatam requiem q[ue] q[ui] te minus est. et p[ro]p[ter] hoc n[on] ipsa sibi.
Sicut mirum est si miseri homines no[n] adipiscu[n]tur q[uod] nolunt .i. beatam vita[m]. Illud .n. cui comes est
et sine q[uo] nemo ea dignus est, nemo assequitur, recte s[cilicet] vivere, no[n] vult. Plurima
ista mala q[ue] fideles pie p[er]ferunt. ut ad emendanda peccata ut ad exercenda[m] probandamq[ue]
iusticia[m]. ut ad demonstranda[m] vite huius miseriam. ut illa ubi erit beatitudo vera atq[ue]
p[er]petua et desideretur ardentius et instantius inquiratur. Amb[rosius]. Dico beatam vita[m] co[n]sistere in
altitudine sapientie suavitate conscientie virtutis sublimitate. Non sine passione esse
s[ed] victore[m] passionis esse beatu[m] est, nec frangi temporalis metu doloris. Triplex in eterna illa
et p[er]fecta beatitudine fruentium deo. videntes eu[m] in omnib[us] creaturis. habentes eu[m] in nobismetipsis
et q[uod] his omnib[us] est ineffabilius cognoscunt atq[ue] beatam ipsam q[ue] cognoscentes ipsam trinitatem
unitatem. Gr[egorius]. Una undiq[ue] beatitudo leticie. cuius non alibi fit una sublimitas ante
cui et illa beatitudine culpe memoria n[on] q[ue] mente polluat s[ed] q[ua]m nos leticie arctius
astringat. B[ernardus]. Nec p[er]petue beatitudinis vite omni loco i[n] alia est n[on] medius q[ui]d e delectationis i[n]vola
bellum Gr[egorius]. Qui est cum deo pax robustior orit[ur]. Unde nobis ab adversariis durior pugna ge
nat[ur]. Q[ui] de eo satis sentiat ab aliis ignoro. ego plus david saltantem stupeo q[uam]
pugnantem. pugnando q[ui]ppe hostes subdidit saltando aut[em] coram d[omi]no semetipsum vicit. In
castris q[ua]si exterioris inimicos in campo bellum gerim[us]. sed i[n]t[ra] ipsa urbis menia cives insidians
habem[us]. Amb[rosius]. Ubi occasiones exponit triumphandi et certandi copia. devotionis et victorie
non metuit. q[ui] noverat p[er]secutores diversorum p[ro]ficere ad eternam victoriam. Nam est gloria victoria
n[on] ubi fuerint laboriosa certamina. Ier[onimus]. Temperantia tua si ad te respicias grandia
s[unt]. si ad bellatorem fortissimum. L[ect]. ad Damasum. Certamina. Nemo miles cum uxore sua p[er]git
ad bellum. Erras si u[n]q[uam] putas p[er] te p[er]secutione[m] non pati. et tunc maxime oppugnaris
si te oppugnari nescis. Nolo spe pugnare victorie ne p[er]dam aliquam victoriam. Si fugero
gladium devitavi. si stetero aut vincendum mihi est aut cadendum. Deus ipse omnium rector ac
dominus cum omni angelorum milicia certantem contra te expectat et q[ui] q[uo]s diabolum vincit eterna[m] par
certantis coronam. B[ernardus]. Prophete et apostoli fortes fuerunt in bello n[on] molles in sericis. Video aliquos
qui non sine dolore video dedicatos diis p[ro]priis implicari secularibus negociis. diversis et variis cupiditatibus
immergi cum magna cura et neglige[n]tia morum subp[er]stitia que comm[un]i voluntatis orbe[m] alien
de divitibus et mariculis salutationes. sed et q[uo]d sibi pastores codicem cupidiorem aliena et
sua cum lite repetere. Gravior est inflictu lorica ferrea q[uam] stola linea levis onerat illa.
benef[icium] In minimis acerbiore conflictibus est invidi et maiori certamine stare possumus. B[ernardus]. Beneficium est
benef[icium] tuum vicens cui. beneficiu[m] in odore benedictionis in sapore. Beneficiu[m] in spe. Ier[onimus]. Plangimus divini
beneficia que nescimus in futurum tempore mente q[uo]d perstat. Avide in beneficio serendo plus an[imum] q[uam] censum
expectat[ur]. magis respondeat benivolentia q[uam] possibilitas reddendi munus. B[ernardus]. Ego beneficia
[non] cotidie q[ue] facis non possum desiderius dimes sine affectibus habundo et tunc eris beneficium amplius
non requirit. Qui vivat nos cum exponat deus. vivat beneficio cum exponat a[n]i[m]o. Beatus homo
q[ui] semp[er] in paniet n[on] minori angit[ur] sollicitudine. nefortem abinat beneficium si peccet.
Considera s[em]p[er] te beneficio creatoris. Qui creavit te sibi quomodo suo. cum psalmista dic
Bonorum meorum n[on] eges. Sum mitto tibi. q[ui] inopia[m] angustiavit q[uo]d pertinuit mihi fuit. Cogita
q[uam] fecit. Sedem corpus egregiam creatam. Animam magis egregiam. ut potentem
imaginis creatoris insignem. racionis participem beatitudinis sempiterne capacem. Considera
quantum agas. si oculorum lumen. sicut visu auricule. vel ceterorum sensuum efficacie aliquando mi[hi] reparetur
m[agi]s te suscentius. si forte beneficiorum deprehendet immemorem. Dum dei tamen sibi hora
administrationem quanto largitus est ad sustentationem quanta ad erudicionem quanta ad conso
bestia lationem. Contra ad correptionem. quanta ad delectationem. Aug[ustinus]. Cum non est videre ipsi
vide bestiis bestialior est homo rone vigens. et i rone n[on] utens. Aug[ustinus]. Si non valebit illa hoc
ma sic[ut] mori. bibite caritate[m]. Amb[rosius]. De latere morientis aqua et sanguis exivit. illa
que diluat ista que redimat. bibimus quod pocus mihi et bibendo redimamur. Omnes amig
redemptus bibite. vo[s] in sue suavitate quem donaverit. Ier[onimus]. Non mihi sufficit quasi semel
dedit nisi semper dedit. nec ille deficit in dando si ego in accipiendo quanto plus bibo tanto
blasphemia plus sitio. Aug[ustinus]. Qui[a] ad adversarios immortali odio p[er]sequimur blasphemantibus d[omi]n[u]m dex
meam porrigimus manum. Iniu[ria] seculares inique. inique s[unt]. inique sacerdotes blasphemie
bonum Amb[rosius]. Quia deo devota se se actum corporis et frenos exuit mores vel nesciat et si velit vivere
et de ille. concurrendo .n. boni usum veris suavitatis amisit. Plerique remissiores esse volunt
ut boni videant[ur]. sed inepte simulatum aut fictum nec invenitur esse tutum est. Gr[egorius]. Neque .n. boni
deo accepta sunt que ante eius oculos malorum admixtione maculant[ur]. Nulla que mala esse desinunt

72

in comparatione peiora. et bona que bona non sunt in comparatione meliorum. Nichil prodest non agere mala ex
timore, et bona non agere sine caritate. Bona opera cum agi ceperint
fi. aliquando autem debet perseverantia boni quod agitur terminari. Bona opera que [illegible]
et [illegible] autem ad augmentum [illegible] et per semet ipsa multiplicantur. Nulla sunt bona que
agimus si non [illegible] [illegible] et mala tollamus. Certo enim quidam aliquid [illegible] tibi inde
tanto [illegible] quo diu potest. [illegible] bonis nec etiam ut meliores sint per [illegible]
[illegible] et semper [illegible] de beneficio peiores fiunt. [illegible] Grandis ista voluntas [illegible]
[illegible] semper [illegible] de [illegible] pretio [illegible] sunt. Aug. Non enim opere deus cum summe bonus sit. ille
ut bona tua tibi bona non sunt. Aug. Non enim operi deus cum summe bonus sit. illo
non sineret aliquid mali esse in operibus suis. nisi adeo esset omnipotens et bonus. ut benefaceret et de malo.
[illegible] indicat deus de malis benefacere. quam mala nulla esse permittere. Magnificentissime
[illegible] indicat deus de malis benefacere. [illegible] tibi malum vult et si per faciat. tu semper bo
[illegible] ut [illegible] diligas [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut facias cum possis. [illegible] oportet hoc cum tota vita [illegible]
[illegible] vita et toto affectu [illegible] adhere. Quis dabit mihi ut venias in cor meum et in
ebries illud ut obliviscar mala mea. et unum bonum amplectar te. [illegible]
et in castitate [illegible] ut non [illegible] bonum meum. Bona vis habere et bonus non esse [illegible]
[illegible] quod malum habere [illegible] non filium non servum non tunicam. [illegible] non caligam et [illegible] habere
malam vitam. Rogo te prepone vitam tuam calige tue. B. Oportet humiliter sentire de
se intendere ad altiora. ne dum sibi se extollit cadat. [illegible] non esse firmus [illegible]
militate fundum [illegible] [illegible] maxima minime obtinent. G. Si
[illegible] ad ea que [illegible] ipsam [illegible] cessavit. [illegible] indesinenter ruit. [illegible]
[illegible] mala [illegible] et [illegible] decipi ut cadat in mala que
[illegible] augetur reatum [illegible] sapientie. [illegible] [illegible] casus
[illegible] tanto maioris criminis [illegible] cadet maioris potuit esse [illegible]
[illegible] ab eternis gaudiis decidit. [illegible] de [illegible] non [illegible]. [illegible] ab statu
[illegible] patiens [illegible] [illegible] corruit. ipse sibi testis [illegible] manifeste [illegible]
gladios non [illegible]. Iero. Licet sparso crine et scissis vestibus ubera quibus te nutrierat
mater ostendat. licet in limine pater iaceat. per calcato [illegible] [illegible] ad vexillum crucis
[illegible] [illegible] pietatis genus est in hac re te esse crudelem. B. Super omnia reddit amabi
lem [illegible] Ihesu bone calix quem bibisti opus nostre redemptionis. hoc omnino amorem nostrum
facile vendicat totum sibi [illegible] et [illegible] devotionem et blandius allicit et iustius
exigit et artius stringit et afficit vehementius. Subitus calor longum tempore nutrit
B. Post [illegible] in regnum quod malediction in eternum [illegible]
quo [illegible] doleant [illegible] quod amiserunt. sic iusti [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible]. Amb. Cavendum. [illegible] animi relaxare volumus omnem
armoniam quasi [illegible] bonorum operum [illegible]. Quis sentiunt [illegible] non erubescat
sine psalmorum celebritate diem claudere. cum et minutissime aves sollempni devotione
et dulci carmine ortus dierum et noctium [illegible]. Aug. [illegible] ut me amplius
tamen [illegible] res que canitur moveat. penaliter me peccasse confiteor et tunc mallem non audi
re cantantem. B. Senes recipe quod dedit que [illegible] accipiens [illegible] non indigere
quod [illegible] non habet. Infirmus [illegible] ut pauca quidem [illegible] [illegible] audiant
et a [illegible] dolore [illegible]. B. Siret [illegible] regie maiestatis [illegible] humane [illegible]
[illegible] legibus [illegible] sanctitum. [illegible] divina [illegible]
[illegible] [illegible] solitudo [illegible]. G. [illegible] amena [illegible] ad carcerem [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]. B. [illegible] hospes [illegible] [illegible] ho
nor [illegible] posse demorari. honore [illegible] [illegible] in honore. [illegible]
bile hospite [illegible] nobile valde [illegible] salus tua pendet de [illegible]
da honorem hospitii tanta [illegible] tuas et molestias [illegible]. Bonis
[illegible] in carne sua [illegible] sanguinem [illegible] potum. [illegible] [illegible]. G. Si
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morte [illegible]
morte [illegible] liberare [illegible] [illegible] sine [illegible]. Dum carnalis vita [illegible]
[illegible] usque ad abstinentie [illegible] studium [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sacrificium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] omnibus [illegible] [illegible] patre [illegible] carnes [illegible]
[illegible] deponit. Aug. [illegible] castitate decorus [illegible] de timido [illegible]
[illegible] de [illegible] domestico. [illegible] de [illegible]. Castitas sine caritate lampas
sine oleo. Bona est fecunditas coniugalis. melior autem castitas [illegible]. [illegible] autem [illegible]
est fecunditas [illegible] [illegible] virginitas. Marie [illegible] [illegible] alia [illegible]
[illegible] alica. Nulla est castitas carnis que non [illegible] [illegible]
esse humiles. sic [illegible] esse [illegible] [illegible] esse [illegible] sine maceratione
corporis et patientes. sic sine [illegible] [illegible] adversa [illegible]
labores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Pro humilitate custodia servanda est [illegible] castitatis
[illegible]. [illegible] est [illegible] quod libido succendit. [illegible] castitas est.

nō ē mens q̄ cura spoliandi oīmoda exagitat / q̄ m̄a largitio ē. sed m̄a
ira mol̄t inquietat. q̄ mea tranquillitas ē. quis q̄ ē dī nisi q̄ dicit mihi
g̊sa s̄u. Sex q̄ incorrupta g̊seruāt castitatē. h. s. sobrietas. operatio. asperitas cult'
in hibitō sensuū. raritas sermonis. cū honestate. deuitatō oportunitatis. ꝑ g̊suetudine
a locorum temporis. De primo nō i cōmessationibꝰ ꝑ ebrietatibꝰ ñ. i cubil' ꝑ impudiciis. ab
ex̄m ē loth q̄ i ebriat' ꝑpetrauit incestū. De s̄c̄o. ociositas inimica ē aīe. In
In poeta. ocia si tollas periere cupidinis arcꝰ. ꝑ ocia corpꝰ alit. a ī. Ē p̄ . pasat illuc
Ber. Inꝰ st̄ maculi vdes mulierē q̄ se ornauerit ipse ꝑ peccare faciat. filius Sichē
de q̄to dicit ꝑ Dina. ingressa ē mor̄s. sicut dem̄ ē de Dina filia iacob. h. ex̄m
ꝑ st̄ sedamente. De t̄cio s̄c̄o i ueste preciosa nō i tortis crinibꝰ aut auro aut mar-
maritas. hꝰ ex̄m st̄ macibicide multi ꝑ c̄. De q̄rto legit ꝑ irmaualibꝰ lingua h̊
corrumpit m̄ angꝰ merite. De s̄c̄o st̄ paulꝰ adolescentulas iuniores deuita.
ꝑ thamar filia dd̄ corrupta ē a fr̄e suo amon. q̄ sola cū solo remāsit. talem
Ber. Cauenda ē macula q̄ nullo nitro nulla fullonum h̊ba ablui p̄t. Aug. Cū decet
cauebꝰ oīa u̇ba q̄ nō decent. Ber. Sicut est sapiens hortatur sapientum scribi i ora
cauendū ē ꝑ i ocio otiū. Bene caueris i hiis q̄ acceperis aut dare q̄ nobis acce
pim' aut q̄ erogandū accepimꝰ retinere. In carnis assūptione g̊descendit
nl' in corpe mutatōe g̊sulunt m̄. In morali suscepcōe satisfecit p̄ū. aīne diligēs
g̊siliarius prudens. adiutor fortis. hinc securꝰ me credo qui saluare me
uellet nouit. posset. Ber. Vel g̊ i g̊fragiis hom̄ ner sensꝰ frequencia. uiri caue alienę
g̊s̊sacōis esse. aut curiosus explorator. aut temerarius iudex. q̄ si opera aliu
q̄ deprehendas. nec sic proximū iudices magis excusa. Cū minima caue nō
possimꝰ cadimꝰ q̄ nō nimis uiribꝰ maiora superamꝰ. Ore q̄ sic sensit peccā
hoiꝰ ꝑ aīe lesione. aut parū aut exoto nōn sensit ꝑ pena ꝑ pecā
nomit deleri peccata aut fura caui. superna. nodū īpacie ī paupertate. cū
uo aliis ꝑ ꝑ dū credis ꝑ caue pena ista minima temptat i ampli
ore. Greg. In quantū passimꝰ sine peccato uitare scandalū proximorum debemus
Si aū de ueritate scandalū nascitur utilius permittit scandalum nasci q̄
ueritas relinquatur. Ambꝰ. Caue ne dum nōdas ouas pfidis pdas. Caue
ne proximo loculo seruos tc̄ludas salute ꝑ sopū. ꝑ tāq̄ danielē sepelias ī ca par
Ambꝰ. Noli cogitare pita ꝑ flendi cam h̊re nō potes. Ber. Due res nō
iudentē morte faciē preciosam. uita ꝑ causa. q̄ aptā cā q̄ uita. porro illa est preciosa
q̄ ꝑ cā g̊uidat ꝑ uita. attende tres causas ex q̄ itim occurūt ꝑ q̄ g̊uentꝰ dom
frustrari solent. cū aut dicebꝰ nō i tpe q̄ ut. aut nō sicut oportꝰ. aut nō ubi
oportꝰ. Cam laboris cogitꝰ ꝑ labare ut ipa ei pena q̄ patitur culpa ꝑ q̄ patit
respondeat. Prior q̄ dicit. uere ē. ut cā ꝑ tps ꝑ psona pensentur. Contine
ꝑ causas suas apud dnm. ꝑ cās dm̄ apud se sollicita castitate discutere
debꝫ caute pensare. ut q̄ ab eo bona recepit uel mala bonis illis quib' se mundo
c̄ opudere. Omne peccm̄ q̄ ut̄ penitendo nō corrigit aut peccm̄ ē ꝑ cā peccati
mit ad aliud trahit. Aug. Duabꝰ de causis peccamꝰ aut nō uidendo
q̄ facere debeamꝰ aut nō faciendo q̄ debe sit iam uidemꝰ. aut uoluntas ē
primā cā peccandi. aut nullū peccm̄ ē p̄ cā peccandi.
Aug. Cū tu secretus es tuearis ī excelsis in silencio. Dē solus magnꝰ spergens
penales cecitates sup illicitas cupiditates. Cū se auertit aīma uos. i. deo
penitet q̄ in cā cecitate uerrimꝰ ut nosipos ignoremꝰ. Hō de cecitate
q̄ p̄ ē cupiens certus loqr̄ de luce Jer. Ex cecitatis sue supplicium
qui penitū uolens totus nisi desperit. ꝑ clarꝫ ad his lesit pietate
Ber. Est celū sca aīa hns solem intellcm. lunā fidē. astra uirtutes. Vere
sol iusticie. Zelus aut feruens caritas. ꝑ luna acinēncia. Sed solit.
inaluit. abole noluit. ut de pri iure p̄ea libertatis ostenderet. cū aū t. s.
h. l. ic. Sion ē murū st libuit dm̄ ꝑ habitat cū hoīe. celū hoc. Nullo. de
que dicit ꝑ seq̄t ē. h. q̄ pugnauit ut acq̄rit. accubuit ut optinet am
pꝰ hūc laborē potiens gaudio aut. h requies mea i seclm̄ scli. hic h. q. c. e.
Ambꝰ. Sed intra st̄ q̄ ubi dī uiuit. ꝑ ideo refecto corpis desiderꝰ. celestium
separatis alloqa dm̄ terere ac polire debemꝰ toto aīo ꝑ corde clamores ut
succꝰ ille spūal ē cibi i om̄s se uenas aīe diffundat. Aug. Memoria quasi

uenit ÷ aie. letitia nō atqz tristicia & cibz dulcis amarus. Excaiustor
gilio puulor. G. Quamqs anima nō retinet pfco admixta despar. Exche
q' mortis pculm formidare. cibū ad sce exhortationis accipias. Sz ubi uite
· v. anima pulsat ī memoria nō tenetis. Duo amob' anima pparat qui
inui ārebat. dū exdius cibo pmeliꝰ faciat eloqꝰ. Inde enim ÷ hoīes cu are de
cibo qui militant regno. B'. Aye dulcis & suauis ÷ cibz caritas ā fessos
alleuat. debiles roborat. mestos letificat. E. Cibz ī ore. psalmꝰ ī corde. sa
pit. tamē illū fidel' & pdem aiā terere nō negligat. qbꝰ dā dentibz melli
pit. tantꝰ illū fidel' & pcem aiā tenere nō negligat. qbꝰ dā dentibz melli
gentie sue. ne si forte īnegrū & n̄ mansū fuerit struere palat oderie
desidabili & dulcore sic mel & fauū. Jerꝰ. Sicut ip̄s esse q' diceris mona
chus. solus q' fieris ī vrbibz. q̄ utiqz n̄ soloꝝ habitacla s̄t. sz multoꝝ. B'. Cunct
tem ppm dē semp āprincipio ppetua pacis ÷ oppugnare ut uiuis fortibz s̄c
nuiteꝰ ita fores ceclia salutis.
Attendite uobis fcoso deposito ~~ēscoso deposito~~ q' uob creditū ÷. ciuitas ÷ uig
late ad custodiā. qcordiā p. sponsa ÷ studete ornatū. oues s̄t. studete pastui
Agꝰ. Exclama a pape cecioꝝ clama ad dn̄m, ut tibi pacificet te. Q̄, clama
re ad xp̄m n̄ ē q'rē xp̄i ągnitē bonis opibz. G. Tanto q̄s min' clamat
ānte mim desidat, & tamen maiore voce ī aures ī eugsia sūe exprimit q̄nto
in eo desidio plem' fudit. Minuū ÷ ce os q' loquit. si ille nō clamat ī corde
q̄ aspirat v̄ba q̄ audit. Clamat cor mīm nā sono cornis sz cogitacōm̄
sublimitate acepouqꝝ ī tueri. Amb'. Claude vas tuū ne ingemenū effu
at. claude uirginitatis clamore. negdia loquēdi. abstinencia glande. Q' p est
sapiencia si cōsulendi copia ī t'cludas. clausit forte ut n̄ aliꝰ i similar
n̄ tibi psit. Je. Illam sectare q̄ua ÷ q' xp̄c docuit humilitate cā nō sit
supbia induta. B'. aia amantis uocis fertur. Aut deceptis dissimulat nūq̄ maiet
tari oclos claudit. agit voluptati ponens in saluedni fiducialit agens ca. Cadi
pcoꝝ hoim valde pu ccessa ÷ claris q'as scoꝝ. qr q̄ ad pulchra corpalia fotis pecat
eo ab spuali sp̄e oculos clausit. vehent' claudit oclos amator pinat. exemplo fit
nec h̄ q' agimꝰ & q'ue ce nō estimamꝰ. plerūqz agat apud ... ut dilectabit ... et dnes
ce videatur. Je. Absit ut de his qui ap̄lici loquar q' aplico gradui suc ...
cedentes ... corpꝰ sacro ore cōficiunt. p quos & xp̄iani sumꝰ q̄ claues regni
celoꝝ hn̄tes q̄dam ante diē iudicii iudicant. Sanguis xp̄i clamat ÷ ...
Je. Nō nescis tenia efficit facere aut sacerdotem sz c... ...
clerici hitu milites. aitu clericos. actu neutrum exhibent. nam neqꝝ pug
nant ut milites neqꝝ ut ~~diem~~ clerici evangelizant. cuius ordinis sit ...
utrisqz ce cupiunt. vtrūqz deserunt. vtrūqz cōfundunt. vnusquisqz ī suo ordine ...
isti iquotam qui sī ordine pequerunt. sī ordie pibunt. Currit ... ecclesia
passim ab oī etate & ordine. a doctis pit' & indoctis. ad ecclasticas curas
tamqz sī curis iā uicturus sit. qbz cū ad curas uenit
B'. Bonū nī ~~uidet~~ si dignetur me ... p clipeo. liberi exemplo ī me ... pugnant
linguas maledicas & uenenata spicula blasphemoꝝ. ut nō ... pugnant
aut scuto aut pedibz mors uitanda ÷. G. Miles dī aduersꝰ ... bis de
fhensus & scutū pacie debet amittere ne peccat & ad pdicandū ... amo
ri ī sere iacta ut uincat. B'. Felix necessitas q̄ ī melioꝝ cogit. ...
scē spūs ÷ de. cōsen. sumit mariam & uelut q̄dam seminat ... na
p uiuicat & cōdempnat nos q̄dam cognitꝰ. Ambꝰ. Excludit xp̄c si uiceris tue
ianuā claudas. & si posse incite n̄ vlt ipoztunus intre. nō vlt inuitos
B'. Videas si attendas potencia regis sapiam instrui. uirtute sustenta ...
ui. dn̄m demqz lactentē sz angelos reficientem. uagientem sz miseros cōso
lantē. videas si attendas ... letitia. pauē fiducia. salute paci
uitā mori. fortitudinem ī fumari. sz q' nō minꝰ mirandꝰ ÷ ibi ...
tristicia letificans. pauoz cōfortans. passio saluans. mors uiuificans. infirm
tas roborans. Agꝰ. sup h. h. ÷ uita etna. ... Si cōgnitio di ÷ uita etna. tunc
ergo cōgnitio pfecta erit qn̄ iā mors nulla erit. Duplex cōgnitio ... ī ...
mis q̄ aū dī metens ī gaudio serens. Sicut ad in simplicē duo ista faciunt
bona amor boni & cōgnitio ueri. sic neqꝝ ad in dua ex regione mala cōstituunt
cecitas q̄ fit. ut ueritate nō agnoscat. & cupiditas q̄ fit. ut diligat iniqtatē. Hu
militas ÷ uirtꝰ q̄ hō uilis illa sui cōgnitione sibi ipi vilescit. Cognitio ...
ī hac uita ... forsitan nō oportet. in celesti sigd' tamē cōgnitio ... ÷ uit
mali. hic nō potat ce detrimentū. G. Tanto ... altꝰ sinuenda ... ...
infinita cōgnoscit. si ... ipa humane breuitatis cōsidero auctoꝝ nō magne ...

oblatio. Quanto ad deum vicinius ad bona opera surgimus tanto subtilius vite nostre
sordes agnoscimus. quibus ab eius mundicia discordamus. Magis aliquid de dei consideratione cognoscere
ex immensitate secretorum celestium velud stilla tenuis ad nos superni liquoris emanat.
Maiora crimina et tarde credenda cum audiuntur et cito punienda cum vacat agnoscere.
Cum plus aliquid quam cernebamus agnoscimus, plus nobis de deo per intimam gratiam infunditur quam a
memus. Dum hec quas sequimur agnoscimus non carnis nos infirmitas deicit non superbie spiritus
elevat. Quo uberius culpa fletur, eo altior cognitio veritatis attingitur, quia ad videndum
lenitum lumen polluta dudum consciencia lacrimis baptizata renovatur. Tunc ut perfecte a secunda
[illegible] foras sibi deformes apparent. quod nimis pulcrum est quod intus vident. Unusquisque
bi dum tactu veri luminis illustratur ostenditur, et vere agnoscitur quid sit iusticia que cru
silum[?] met indigna videatur et se longe esse sentiat, cum appropinquat. Cum culpa ab
auctore non agnoscitur, quanti ponderis sit ab ore increpantis sentiatur, et cum sibi quis ma
aliud est se agnoscere non sciat unusquisque hominum se ad ymaginem dei et similitudinem, formam
rationis capacem quam terra sua excolere tamquam bonus agricola debeat, aratro et falce
sapientie, ut vel dura semina, vel luxuriantia recidantur quam in fiore sui portionem
perfecte cognitionis offendunt plerumque posteriora. Est abundans liberalitas superimos
seminis tuis non despicias sed esse agnoscas. Ie. Hoc est in hominibus sola perfectio si imperfecti
se esse noverint. Quidque de mulierum formis disputes nec quid in eius domo d
gat. alia domus pre novit. Fere nemo tuum novit. Volum
netium quia vita credentium. Qua fronte erigunt ad celum voltus quos
conscientia non agnoscitur. Insufficienta iusticia nostra in hac vita ille perficit q
que longe sit a perfectione iusticie proficiendo cognovit. Aug. Ad aliud
voluntas est sue potestatis vult esse. Ad eptim cum aliorum opera vel quos adse
non pertinent cognoscere studet. Ad inferni cum voluptate corporis diligit
Tunc homo agnoscere quia es homo tota humilitas tua ut agnoscas te.
ille ignoscat tu agnosce. Ambr. Maria feminas comites non desi
derabat quia bonas cogitationes comites habebat. quando est cum sibi minus sola vide
batur cum sola esset. Nullum mandatum dei contemptibile nobis erit, si eius semper co
gite in auctore. Quod pudet dicere, pudeat et cogitare. Cogita te cotidie
moriturum et numquam de sedibus mirtus cogitabis. Aug. Interias cogitationes dya
bolus non videt sed sentit. Non omnes cogitationes male semper dyaboli instinctu ex
citantur, sed aliquotiens ex nostri arbitrii motu exurgunt. bone autem cogitationes sem
per a deo sunt. Si bonum cogitemus in deo sumus et si bonum in nobis est in nobis est. Indigni
ut quamvis nuda cogitatione polluetur, indignum se cuctorum fidelium societatibus arbi
tretur. Ideo non numquam impulsu illicite cogitationis affligimur quia in abusta continere
operationum actibus quamvis licitis libenter occupamur. Cogitare homines mortalia moriendi
te nesciunt carnis vita pro momento deficit, et tamen carnale desiderium cessat. Si
dei precepta cogitare cum adse introducere. ita eius mandatis obsistere. cum accendis ha
bitationem repellere. B. Salubris copta vir cogitans summum te pontificem atte
das pre illustrium ciuem non fuisse sed esse. Maria pie et sublimiter cogitat de
deo suo. Martha benigne et misericorditer de proximo. Lazarus humiliter de se ipso. Non
vacue consuolant ante deum cogitationes et nulla momenta temporis pro annum conse
untur sed statim retributionis. Ier. Facile contempnit omnia qui se semper cogitat esse
moriturum. Qui cogitat quod in morte semper timidus est in operatione
Aug. Per continentiam colligimur et redigimur in unum a quo in multa defluximus. G. Ille
ubes fructus predicationis colligit qui semina bone operationis premittit. Cantasa
divisa unire consueuit cor insisti duendi per multa spargit, per tantum tanto arctius
in deo colligit quanto latius per sancta desideria se gerit. B. Miror audaciam plurimorum quos
videmus de suis vineis non colligere nisi spinas et tribulos. vineis tuum dominum
eis in se migrare non verens fures et latrones non custodes neque doctores
Et ego siquis ab incunte mea conversatione pro acervo mirorum que michi deerant scriebam
hunc michi fasciculum colligare curaui collectum ex omnibus anxietatibus et amaritudinibus
domini mei. primum videlicet infantulum illarum necessitatum. deinde labores quos pertulit

in predicando fatigationem in discurrendo vigilias in orando temptationem in ieiu-
nando lacrimas in compatiendo insidias in colloquendo postremo predonum in fallis testibus
quitionum sputorum colaphorum blasphemationum exprobrationum clavorum horum et similium
B. Instar urentis solis desiderii ardor peregrinatione in corpore decolorat. Dum dolorem gloriae
inflammante impatientem facit repulsa excruciat amantem dilatio. Id. Dum oculi
colores palatum saporibus illuminat. Infectus stomachus cum non colores lucent nec
sapores demulcent, dum omnia suscipere cogitur obscurius magis obtinetur quam reficitur.
Aug. Refectio quae temporalis et spiritualis in nobis facit deus que nec sonus sit quae aure percipia-
tur, nec color quae oculis discernatur, nec odor quae naribus capiatur, nec sapor quae faucibus iudicetur,
nec durum nec molle quod tangendo sentiatur, et aliquid est quod sentire facile explicare impossibile.
G. Nos qui ex oblationibus fidelium vivimus quid illi pro suis peccatis obtulerunt si comedi-
mus et tacemus eorum procul dubio peccata manducamus. Id. Quia edere vult invidere
frangat mutem. Aug. Beatus Laurentius quam bene manducaverat et bene biberat cum
illa esca saginatus illo calice ebrius tormenta non sensit. Fieri
potest ut sine aliquo vitio cupiditatis vel voracitatis [illegible] exquisito cibo utatur
Aug. Quisquis id quod tu oculis ad fruendum appones sibi appetit vendicat et suum vult esse quod
omnium est, a quo compellitur ad sua, hic amicitiam ad mendacium. Tunc amor tuus ad te per
te transiens erit et iustus. Si compassio sit ut hominibus voluptatibus fratris necessitatem non negetur. Sic
amor carnalis efficitur socialis cum in commune protrahitur. Quia aliis prodest in sollicitudine uit-
ae, nunquam aut raro secure vacat sibi dum semper timet sui penuria facere sterilis et non
placet quod cum utilitati proximorum propter quietem contemplationis dulcedinem. Non amat virtus
angelos non ex placatione divisa. In medio stat disciplina est. Omnium virtutum
studiis delectatur. Rich. Predicando utile nisi quod ungi est justitia magis aliis quam
sibi prodest et utilitatem suam negligit qua emolumenta proponens. B. Quanto mi-
nus tanto fidelis caritas quanta se a singulis revelantur
capimus, tanto fideliter ceteris compassione flectit
Gre. Si eam iacentem erigit non qui status sui rectitudinem per compassionem flectit
cum vos aliene infirmitati compatimini, animas roboramus. Soli peccatores hominum sine compassione
discutit, quia nescit que impotentia ignorat peccare. Plena est tunc cordis nostri compassio cum
malum in opere alterius quasi proprio suscipere non metuimus. Ut illud a passione liberum quod videtur
pietatis formam mediator dei et hominum nobis dedit. Quia propter nos egenus factus cum esset dives
Job. Flebam quondam super eo qui afflictus erat et compatiebatur anima mea pauperi
indigentiam perfecte compatiens, minus estimat esse quod dat. Exteriora largiens rem extra se
impsum tribuit quia autem fletum aut compassionem proprio tribuit ei aliquid est de semetipso
tribuit vel dedit. Aug. Qui vere compatitur, pro nemo proprio compatitur negare. Cum pu-
sillanimibus compatitur et condolens est miserie ponitens et congaudens est iustitie pro-
ficientis. Compassio hominis et rectitudo iusticie debet. Cor in amore et horrore et di-
cit fletus. Compassio hominis et rectitudo iusticie debet
ligamus bonum quod fecit et proscquimur mala quae fecit. Vera iusticia compassionem habet, falsa
iusticia dedignationem, quamvis et iusti soleant recte peccatoribus dedignari. B. Inter
bellatoribus gaudentes nolo dissimiles si constante cum condolente in alienis gau-
de recti cordis habet. Circumcisione pulcherrima si cum fratris comprehendaris fortasse minime
tum in alienis compatiens sentiatis languorum veritatem in nobis ipsis in sua nam in nobis
nosmetipsos diiudicando in propriis in eorum malis compatiendo in sua natura puro corde con-
plorando. Videt dilectissi proximum dissimilare passionem cui tantam magnitudinem tanta
exhibuit, video compassionem. Compatitur filius dei et plorat hic et pater et videbit. Illas
lacrimas et cetera omnia mutari dignum quia superne compassionis affectu prius necessitatem caritatis
amator innocentiae patris amoris patientibus compatiens et congaudens gaudentibus
profecit meta cursu consummato contingit. Aug. Sine libidine nos parentum conceptus
obligatos eorum carne nascentur non sunt esse sine peccato docebat. Manifeste predicatori in-
dictum est quando affectus ubertatis sub sequens fauet effectum. Illa [illegible] tas ipso
quam misericordia pulsa concepit. Gre. Magna est iam iusticia quae voluerit [illegible]
quae concordat cum pena cum distituerit culpa. Pro hoc quod iniquitatem meam [illegible]
cohortesfrom ut ne iam inducere concordiam. Id. Quia in concordia parve res
crescunt, sic discordia maxime dilabuntur. Aug. Non potest habere concordiam cum Christo qui
discors voluit esse cum christiano. B. Est confessio eo preciosa nocentia quo scelera
cum ipsa et inhonesta et opera de nobis detergere non veremur, non quod humiles fimus
sed ut esse putemur appetere. Ut de humilitate laudem nam est humilitatis veritas sed subversio.
Quia pulchre quam ut indignus ut humilitatis custos confessio superbie militet et humilis
videri melior. Cum vidis deterea miserabile iactantie genus ut non peius putaris
scirent si non appareat scelestus. Quisquis illud confessionis ore habet et in corde non habet aut
dolosus est aut vanus. Quisquis ob in corde et non in ore, aut superbus est aut timidus. Quia domino
confitetur non quia sibi bonum est, sed quia ipse bonus est. Hic vere diligit deum propter deum et non propter semetipsum.
Est qui confitetur domino quoniam potens est, et est qui confitetur domino quoniam sibi bonus est, et est qui confitetur domino

qui semper bonus est. Primus servus est et timet sibi. Secundus mercennarius est et cupit sibi. Tertius filius
et defert patri. Multo preciosior est fallax ac superba confessio quam fucata et chrismata defensio.
Secunda post naufragium tabula est culpam humiliter confiteri. G. In hac morte vita abscondita deservi-
tur quia [illegible] de laude et in adversa confitetur quia non cum rebus frangitur quia non casu congelie [illegible]
oris cadit. Judicium vere confessionis est, si cum unusquisque se peccatorem dicit, id de se alteri dicenti
non contradicit. Aug. Ecce ubi es in corde confitentium tibi et proicientium se in te et plorantium
in sinu tuo post vias suas difficiles, et facile tergis lacrimas eorum ut magis plorent
et gaudeant in fletibus. Quia corde creditur ad iusticiam concipit Christum, qui ore confitetur
ad salutem parit Christum. Hunc fide concipit operibus edidit. Ut quod egit uterus Marie in car-
ne Christi agat cor virum in lege Christi. G. Qui virtutes sine humilitate congregat, quasi
in vento pulverem portat. Seneca. Plerumque famam, conscientiam pauci verentur. B. Duo
sunt que bonam reddunt conscientiam, scilicet penitere de malis et abstinere a malis. Hoc noverunt sine
alia sufficit. Gre. super hoc: Ecce in celo testis meus et conscius meus in excelsis. In omne quod de-
nobis dicitur semper tacite ad mentem recurrere debemus interiorem testem et iudicem videre. Quid enim
desit si omnes laudent cum conscientia accuset, aut potest obesse si omnes illum derogent et sola
nos conscientia defendat. Aliud predicandum plus conscientia sed amorem edificat quod exercitus sermonis
qui amanda celestia in terra seris ipsum legit quem persuadeat ut despici debeant terrena.
Amb. Multi sunt qui nimias tristitias non suscipiunt conscientiam peccati. Se conscientiam que te
parat in infirmitatem [illegible] putat. Aug. Bona conscientia nullius oculos fugit. Certe non
in tecto loci liberas sicca quod scripta conscientia id se nolle alteri facere quod nolit pati. Consideret se
unusquisque virum intret ipsum ascendat tribunal mentis sue, constituat se ante conscientiam
suam cogat se confiteri. Scit enim quid sit. B. Non sit in conscientia tua vanitas in fama vanitas modica
fides, non sit in fama color male speciei et vestitu diversis. Transitoria vita quam stare
nullo pacto est quantum fac ut ante transeat non preter. Rivus qui fluit cavat terram. Sic
diu sub spatio conscientiam rodit. O vita secura ubi conscientia pura. O quam vita secura ubi
absque formidine mors expectatur immo et optatur cum dulcedine et excipitur cum devocione.
Sed quod toto corde [illegible] ipsi conscientie mee [illegible] ne [illegible] ipsa quod det me comprehende-
totum non possum iudicare de toto quod totum non video. Bona humilitas que et presentiam
a mordacibus cuius mente facit esse securam et a minacibus pene securam reddit conscientiam.
Ego plagis conscientie mee nullum iudico accomodatius medicamentum crebris et gemitibus
Quotiens pie cedit negociorum tumultibus pravaces. Quotiens bona conscientia ponitur celebrantis
ut opus manuum insudet. Quotiens amissione ... tremens iustitie ipsius supersedeum cele-
brantis missarum sollempniis. Cedo postea ... si veritas non sit legere. Sicut in oblatione
nostra ... conscientia unde sit gemitus carnis. Sit conscientia humilis. Quam conscientia
suas et alienis labiis posuerit. Non magnum in parvis est. Non ulli solum quod adulantium lingue
vel vituperare placuit vel laudare. Sit bone [illegible] conscientie sue puritas sit capitulare ...
lectus sit requies [illegible] in quo [illegible] securus dormiat delectabiliter. Fulciat regesta [illegible]
amictus est splendor honestatis et vita faciat ... conscientie et securitas ...
B. Duo alia sacramentum operatur in nobis ... sensum minuat et in ... motibus peccatis
tollat eius consensum. Luxuriosi est mox sentire et motibus consentire. Casti est non motus sen-
tire non consentire. Continentis est in medio utriusque sumens principium cum alto [illegible]
mox sentire, cum altero motibus non consentire. Consensus est motus voluntatis sponte
necem vel ad [illegible] lib. sui. G. Mos est peccatum soler ... deus semper [illegible]
declarat neque ad gloriam consentiat ... se [illegible]. Caritatis zelus et qui corrigere
non valet increpare non desinit ne se per ... delinquentium ex consensu tacitur-
nitas addicat quia sola tamen cogitatione peccatum quia fugacius consensu dedit. B. Iusta
mortis timore desidium ubi ... aut ... cogitationes ... aut ... laboris ...
cum tamen salomonis ne consensus et quotiens restiteris tociens coronaberis.
Dum consilia quod loquendum sit et adhuc tacitum [illegible] provide ne quod dixisse peniteat. Amb.
Sapientis est loqui ... multa prius consideret quid aut cui dicat, quo in loco vel tempore.
Considera quam magnum bonum sit ipsum esse ... quod et bene et miseri voluerunt. Nam si ...
... esse [illegible] ... in quantum non appropinques ei qui summe est
... vitam eternam desiderabis. B. Per
... amplius esse magis tanto apud vitam eternam desiderabis. B. Per
dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat, ordinat pos-
teriora, ... omnium divinarum et humanarum rerum scientiam confert. Consideratio et intentio ad investi-
gandum cogitatio ... veri ... investigandi ... comparat ... ille qui omnia ...
cat ut ipse a nemine iudicetur ... consideratione pervenit. Pri-
mo quid ... deinde an deceat, postremo an expediat. Toties regu-
nat consideratio tua quotiens a celestibus rebus ad ista inferiora deflectit et visibi-
lia ... sive iuvenda ad varitiam sive appetenda ad usum sive ... disponenda
... assequitur. Tria considerandum quid expediat ...
... potentia ... Electos ... consideratione ...
me autem ... laudat ... vel non ... merat ... laudat.

... opetens primum pdat. Prudentes flagello potius minime adhuc peccata sua considerant. Et ul
... tantis temporibus se posuisse quod iacebat, existimat. Sic sub auctoritate superbia et humanitatis ti
mor sub humilitate se palliat, ut sepe nec ille considerare quod dicit, nec ille quod debeat primo. Quis
quod non tam quod ab alio tollat, quod quod ab ipso tollatur attendat. Sic non sua comportando considerat, ea q
ab alio sustinet leviter portat. Gregorius. Valde fortitudo defuerit, nisi per consilium fulciatur, quod vid
plus se posse conspicit, eo virtus sua inordinate ruit. Mens quam intus sedes consilii perdidit, foras se
desidia in naturale spargit. Rationem de occulto dei iudicio consilio querere inanis est. Aliud quod eius consili
um subire. Augustinus. Homines eque diligendi, sed cum omnibus hominibus prodesse non possis, hiis potissime con
sulendum est qui pro locorum et temporum vel quarumlibet rerum oportunitatibus constrictius tibi quasi quadam sorte iu
nguntur. Item. Spiritus intellectus diligentia torpentem excitat. Spiritus
sapientie imprudentiam negligentia replebit. Spiritus intellectus diligentia ... Spiritus scientie
consilii divina prudentia prudentem invenit. Spiritus virtutis instigationes fortitudinis retundat. Spiritus scientie
ablucione lubricam ... non sinit. Spiritus pietatis humanam fragilitatem clementer indulget.
Spiritus timoris dei imprudentiam ignorantiam ... decoquit. Sapientia domum edificat, intellectus ...
... Virtus in patientia animam possidet. Gratia divine ...
... invenit, consilium bona discreta facit. ... Timore humilitas conservat
salutis acquirit, pietate ... presentis vite et future consistit.
et omne peccatum expellit. ... in corde ... propria voluntas et proprium consilium
Bernardus. Si de corde procedunt lacrime non tam facile illico solvuntur in risum, nec tamen cum habundantia ...
... et ... lacrime ... de hiis esse non arbitror quibus ...
... quod ... lacrime ... admittitur. ...
... divina ... quod ... consolatio ... admittitur ...
angelorum fuge consolationem ... resiste diabolo ... non ...
... memoria futurorum ... rerum fluentium ... affluentia despiciunt consolari. Recor
datio illos delectet eternitatis. Gregorius. Festina consolatio bonorum est consolacio ... malorum. Offenda ...
eis consolatio quos ... paupertatis ... et timor ... consolatio ...
... divites ... pauperum ... de suis ... solaci
... Primum luctum impleat quam consolationem futuram querat. ... flet ... cum deo et maria. Flet cum
... flentibus cum paulo, et flet ... cum iohanne ... Quanto maiores tribulationes fuerint tanto
ubiores consolatio reservat. Quanto ... terrena solatia magis ... desolatio quod consolatio ...
Bernardus. Abscidat ... Omne peccatum consuetudine ...
... et ... nullum sit quod valde puto. ... dolor ... non dolet non ...
... Bernardus. Prima et maxima contemplatio est admiratio maiestatis. ...
... facile ad superna levet. Secunda vero ...
... iudicia dei que sane pavido aspectu dum vehementius concutit ... Fugat ...
... firmat virtutes ... sapientiam humilitatem servat. Tertia contemplatio ... vel po
... memoriam beneficiorum, et ne dimittat ingratum sollicitat memoriam ad amo
rem benefactoris. Quarta ... requiescit ... Sic ...
plena ac simplex historia ... moralis sensus ... theorice
contemplationis. Post bonum opus secundum contemplationem ... et tanto ... fiducialius ...
... investigare aggreditur, ... sibi ... minime se ... amore ... carita
tis operibus defuisse. Gregorius. Natura ... divina contemplatione ... in divina contemplatione ...
... Humanus ... contemplationis machina ... quo ... se altiora conspicat, ...
... angelica et si contemplatione ... auctoris ... statu suo
... immutabilis permanet ... creata est ... mutabilitatis ...
Perfectus predicator non est qui vel propter contemplationis studium operanda negligit, vel propter operationem in
stantiam contemplanda postponit. Quisquis ad contemplationis studia properat, seipsum prius ...
... amat, machina ... amoris ... a mundo ... ed
... Qui mundi ... sapientiam dei ... contemplans. Contemplativa vita
merito maior est quam activa, que ... in usu presentis vite laborat, illa vero sapore intimo venturam
iam requiem degustat. Totiens de rore celi accipimus quotiens perfusione contemplationis ... de
superius aliquid ... ordine ... bona opera ... de terre pinguedine dicam.
Contemplativa vita est caritatem quidem dei et proximi tota mente retinere, et ab exteriori actione quiescere,
soli desiderio conditoris inherere. ... iam ... libeat, sed calcatis curis omnibus ad videndam faciem sui condi
toris animus inardescat. ... contemplari deum ... in qua ... intelli
gendo ... degustat ... degustando ...
deficiat. Sic pastor noster cogitatione mundi ... actione ... singulis ...
sione ... contemplatione suspensus ... agentibus per humilitatem ...
per zelum iusticie erectus ... curam ... occupatione non minuens ... prudentia ...
sollicitudine non relinquens. Bernardus. Quatuor sunt qualitates quibus iusti viri animam ... vehementer afficit. Cum
aut malorum suorum reminiscitur considerans ubi fuit, aut iudiciorum dei sententiam metuens et secum ...
cogitat ubi erit, aut cum mala presentis vite attendens sollerter merens considerat ubi est. Aut cum
bona superne patrie contemplatur quod nondum adipiscitur lugens conspicit ubi non est. Ideo ...
to dei iudicio ... reatu ... appareamus ... Infirmi ... pauca ... et ... penitentie dolore ... Bernardus. Ad ...
nandum a malo ... oratio ... supplicationem ... remissionem. Est unguentum ... et est
unguentum devotionis et est pietatis. Primum pungitivum dolorem faciens. Secundum temperativum
dolorem leniens. Tertium sanativum et morbum expellens. ... integre ...
... pudore ... metu ...

endū septenariū ȇplet confessionis spēs attestatur. Cogita dñm fabricam tuā co
gita redemptorem cogita premiū. cogita dñm. ad eū veniens confitere plange et singula
ad primū et ultimū respondeat timor tuus. ad duo media pudor [illegible] Omīe qui
remordens conscientiam tuam confitere humiliter pure fideliter. et hec vii. vices impleui
Benedicto omnis ignorare dñm qui noluit cum adire ad dñm. Aug. Caritas quicquid [illegible]
facit voluntariat. Quemadmodum lapidem quem teneat terreduli et pondus [illegible]
tus comminuatur. comminuetur in puluerem conuertatur. conuersus in puluerem conseruatur. conseruatus
seruatur. satius facit fructū. non quia ignem consumat, sed quia in horreū reponat
confirmat multitudine hominum. et officia et salutationes et quīna [illegible] [illegible] [illegible]
fugias voluptatum [illegible]. Magna peccatores sacrificiorum diluendis sunt culpe quando
[illegible] eius dū igne amoris excoquitur. semper in se seruat claritatem plenitudinis. Tertio
diana inouat et fuore [illegible] obstinato non permittat nos ad alicui cor ingredi. Si
ео non patitur nos euerti ab aliis amari. Huic duplici morbo duplex caritas medet
illa .s. que non sua querit. et item illa que oīa credit. [illegible] sed hoc mortaliū corda que sem
[illegible] notitie non est. in necessitate nescimus. Aug. Fecisti nos ad te. et inquietum est cor nostrum
sequestrat vite. Vox saluatoris irrumpit duritiam lapidum. et cor tuum ita durum est
et nodum illa diuina vox te rumpat. [illegible] Exigimus quod non debet corpus sed non m
pendimus quod solatiorum debemus cordi. [illegible] cor corporibus, apud dominum illa sentiant
ex corde. Locus humani cordis est delectatio michi pseruis. Sed dū diuina aspiratione
restringit locum nostri cordis amor sit eternitatis. [illegible] cent mira a salubri nostro pas
ca per dubio quam amonent corpus usque ad corripiendum. [illegible] regina superbia cum
deuictum cor plene cepit, mox illud septem principalibus vitiis quasi ducibus deuas
tandum tradit. Hora psalmodie cum puritatem cordis agitur prebat omnipotenti deo ad cor
iter parat. vel item sicut ut prophetie misteria vel compunctionis gratiam infundat. [illegible] cor precaue
cat lingua minime superbiet. [illegible] quod ad laudandū prout humilis auctoritas. pretium
[illegible] libra humilitas debet. Pensare [illegible] hominum quantus speculatori labor sit. ex alti
tudine cor tenere et hoc repente ad ima reuocare et sublimitate cogitationis semper
extenuare animum et pro exteriores curat [illegible]. Vt ita dicam subito in cogitatione [illegible] [illegible]
ere assiduas amorem sui habuit. qui in ipsum auctorem plenitudinis cordis passibus tendunt
Per uanitatem cordis uanitatis nota frugi corpus et corporis superfluitas. uitiosius uanitatis
indicium est. [illegible] temperate times. sed beatos pauperes ipse appellat latrone [illegible] sed
nemo athleta sine sudoribus coronatur. de cibo cogitas sed fides fame non timet. B.
iocundū iudicium ut supplicibus illius humilitati mallleatore esse ipsius nescientes faber cora
nas preciosas. impugnando omnis et omnibus succumbendo. Medica sementis defecto non modo
messis est detrimentum. et si prima nostra minuatur misericordie consedeli. paulatim gemma
corona nostra [illegible]. Corona sunt xii. stellarum in patria. Prima stella memoria sine
obliuione. Secunda ro sine errore. Tertia voluntas sine [illegible] perturbatione. Quarta repleta [illegible]
[illegible] quod spe futuris est memorie geminata eternitatis. et cum plenitudine lucis. vo
luntati [illegible] pacis. Sextum illud faciet eternitas dei. sed [illegible] dei [illegible]
[illegible] Octaua stella impassibilitas. qui corpus nostrum incorruptione erit ubi est nil
nocere. Nona est claritas qua configurabit corpori claritatis sue et sicut sol fulgebunt. Decima
est [illegible] quantitatibus spiritus et solidum sit et perceptibile. Undecima est [illegible] et ubi uolet
spiritus ibi erit et corpus. Octauum est diligere primum in et pietate diligentes se sic dilige
se ipsum. Decimum est diligere dñm perfecte [illegible] ipsum. Undecim. diligere se ipsum
tantummodo propter deum. Duodecimum est uidere dñm diligentem se super quod diligit se ipsum.
[illegible] quod plene macerabat et [illegible] nostra cum fuit corpus immortale impassibile agile subtile
[illegible] denique corpus claritatis sue, [illegible] in [illegible] confusione [illegible]
one mea corpus meum et animam meam [illegible] inmo reddidi. [illegible] pigritate [illegible]
tente ipse anime [illegible]. Aug. [illegible] dū corpus humane in flama tam diu constat
in materia quam consistere voluntate. de diligendo deo. Magna uis profusus amoris [illegible]
sanctorum martyrum rapuat. quod ita sua corpora feruens exponerent et tormenta contempne ualu
erunt. quod cum solutas corporibus inmersas credimus extoto inmenso pelago illi eterni
luminis et luminose eternitatis. Valet dñm diligenti anime corpus suum infirmum [illegible]
[illegible] et resuscitatum. Primo quidem ad fructū penitentie secundo ad requiem. tertio ad
consummationem. Porro in robusto et vegete corpore animus mollior iacet. ac tepi
dior. et rursus in corpore debili et infirmo fortior uiget fortior quam spē. [illegible] Vir
tus abstinentie aut oīo nulla est. si non tantum [illegible] corpus edomat quantum valet
quod valde [illegible] est si corpus atterit plusquam valet. Diabolus per te corpus suum
qui suggestionum turpium blandimentis decepta et per luxuriam et fluxa succubit.
Si corpus [illegible] templum est. [illegible]. [illegible] Multo mirabilius et laudabilius libenter
accipe corrigentem. quam audacter corrigere deuiantem. Qui uidet peccatis et non
corrigit solidat peccata non tollit. Si solus nosti quod quis peccauit [illegible] et eum
vis arguere coram aliis. non es correptor sed proditor. Ambr. Nouit sapiens mutare
sententiam. sicut nouit emendare delictum. Plus proficit amica correctio quam acc
to turbulenta. Illa pudore incutit. hec indignationem mouet. Non irata ubi
irascendum est.
nolle emendare peccatum est. plus iracia quam irascendū est per

pcto adde . Sermo . mala cui quis corrige no valet taceat . vt cu q corrigi
possit . silenciu . q̃sentiu ee pmittat . Aug . nisi de ignorita locutoe reph̃endere n
mot . cf fortitudis errors lapsu puocare . Sz pdit anta qui archa . ui tumidre sblevat
q̃ nescit q̃s stu recta rephende psumet nisi de se p̃us meliora sensisset . Du res
salua fide agit . alicuis ; micii . si q̃ fors ; tolerat . debz tn humilt suggeri . si forte
valeat q̃ displicet emdari . Tunc certius melo corrigim . cu ea q̃ bn egisse credunt ma
le acta monstram . vt vnu adepta gla creditur . in vot . q̃fusio subsequat . Maior culpa q̃
cui q̃ culpa ; agnoscit . eo q̃ celius emdat . minor vo du quasi nulla credit . eo pei quo
q̃ securi in vsu retinet . Greg . Linguas detrahenciu sic nro studio n debem . ex̃ti
tare ne ipi peant . ita p sua malicia excitatas debem . eq̃nim . tolare . vt mich nob
crescat aliqn . ȳ q̃pescer . ne du de nob mala dissēiant . eoy qui audire nos ad bona potant
corda innocenciu corrumpant . Jeronimus . no e caro corrupti nisi fuit mens an corrupta .
de corpibz ipioy n auferet corupcio . ignobilitas . infirmitas . i q̃bz seiat . Sz fuit alias
quigal excessus qui cu legitimu no violet thoy ; hebit n nlbm si veniale peim
Ambrosius . potenci ista creata a mens roal dict . h hac creata sblim . q̃ q̃ sup ista
; ia creator ; Intelligat q̃ f . iudicz q̃ p veru mai sit iustos creare q̃ ipos iustificare .
Ore . n . et si equal vtruqz potentie . hoc maiori ; mie . O ineffabilis lux purgare
mens sapia . n n . cessas ; inuicere nob a q̃ finita sit y nutus cuis omē creatura deci .
Ambrosius . dignu nro creatori refimus cui ab ro vsb̃ . y dissimlam iniuriam . De cre
atore desperare ; spem i creata ponere p ome q̃ dmnis ee humiles amenem . vt qualia
da sit lecto . mens nre spe q̃sidera creatore . O creatoris sui claritate . vident nil i creata
agit q̃ uide no possint . G̃ . Ups amoris hi age solet i aio vt q ipe cogitat nllm aliu
ignorare credat . Affectus eo ad q̃merenda celestia tanto fit capax q̃to fuit expectando lō
gamimis . Deferre ab ichoats bonis nolim valde necce ; vt ichoare nos cotidie creda
m . Unusquisq q̃ i active vite exercicio ostatu . tantu credit . q̃tu y sperat . amat y opat .
Credendi totus mund diutiaz ; infidel au y oblo indigz . Aug . vt qui se crede dicat . xpo
in aibz iudicis xpi gaudeat . Que mir cam semel nob credideris q̃ vir sine de vob nos te me
tibi scire ; primu oim crede q̃ remissione peccatoy hre no possis nisi p indulgentia di . Deni
p̃ssis q̃ nil queas hre boni opis n y hoc dedit ipe postremo q̃ vita etna nllis bonis opibz
potes pmereri nisi gratis tibi det . Aug . vt q̃ paras dente y ventre . crede y manducasi
a . Aug . ; crede dm credendo amare credendo diligere credendo i eu ire y ei menbris icor
pari . Que no potant crede iudei si ame requirat . cito respondebant q̃ nolebant
Aug . Ominu ire cresat amor . tantu cresat ite plenitudo . Divina sapia erat q crescet cu
parvulis si dedignabat ee parvul . y turgidi statu in grandis videbar . Jerl . Ibi magne te oporte
observare peccatum vbi nasci solet . statimqz ad prima repugnare facie y malu an q̃ ard
eat extingue . Sed desidia dilatoe cresat . si au dilatoe desistit desidia no fuerit . p incre
menta tempoy crevit scia spiualiu pim .
Greg . Electoy suoy dns nota differens cruciat . cruciando purgat . vt ad percipiendu q̃ desidant
qmz melius ex dilatoe qualescat . Districtus iudex q̃nta illic feriet districtione quos reprobat
si hic sic cruciat quos amat . Aug . sua iustos cruciat . iniqs exaltat . si iustos diu cruciat . purgat
iniquos diu letificat reprobos monstrat . Ante retribucionem iudicii iusti q̃tra iustos aspiciunt
i requiem . vt eos videntes i gaudio no solu de suo supplicio . si y de illoy bono cruciat .
Aug . Crucifixio interioris hois pnie dolores intelligunt y q̃tinentie q̃dā salubris cruciatus . p quā
morte mors impietatis pimit . Jer . ne mundu sibi y se mundo crucifixerunt . vt antea in suo
vite nl opito uir q̃gnici fuerit in circuentes puncias y curias freqntantes regu noticias
pncipu familiaritas assecuti sūt . Crux q̃d i tpe nre salutis inducor . forma humilitatis qua
de semetipm exinanivit . caritatis mensura q̃ vsqz ad mortem ; morte crucis extendit . Redempcois
sacramentu . q̃ ipam morte q̃ ptulit sustinuit . Greg . ignominia crucis si ea q̃ crucifixo i
gratus no est . ingredo ; si forma y similitudo di . Duis virtutu gemmis quatuor cornua
crucis ornant . Supereminencie caritas . a dextris obediencia . paciencia a sinistris radix vivit
humilitas ; pfunde . Ut semel y vt itm paupibz subsidis vt semel y vt itm portoribz cru
cem xpi y no sequendi xpm qui minimu cui passionibz pticipant humilitate subtrahi neq
begunt . Sa fuit q̃ collegat semp lignu crucis vita q̃finnat fructificat iocūditate oleu lectae stillat
balsamu sudat spualiu carismatu . Oculat armore crucis xpi sustinet paciente q̃ efficit i spe potat
libnt . qui q̃samat in caritate amplectur ardent . Sic cera fluit a facie ignis sic pereant om in
mi dicioe a facie crucis . Aug . Questio quom hoc ipm ... q̃ q̃cupiscit . fit ingdi du vera . Quanto
magis regnu cupiditatis destruit tanto caritatis augetur . Greg . Qui cupiditatibz vincendo no tent
humane icitis ; Corpm vo similitudinibz speculando no involui angelice puritatis vtruqz eu
divini muneris ; Greg . Esse qui abz dnm tanta dimissa sit . q̃nta dno sequendo q̃cupisci potu
erunt . Jeronimus non debz q no licet q̃cupisca . Magna securitas cordis ; mchl hre q̃cupiscencie
Aug . Omni bone Ihu qui sic curas omnes nrm tamq̃ solu cures . y sic oms simul curas
tamq̃ singlos . B . Sive vos sive hō vicarius di . mādatu q̃ os credidit pari pfecto obsequendu ;
cura pari revencia defendu . vt tam dō grā no peipit ho . Ore plures sencio mei cura
grave tanto securiores exceo ipascua . Jeron . illa qui tacens dm q̃stus iuris velut offendikas
quid . f . voluntate iram esse mee icm magisteriam heris non me . Quasi ta ingiles reputare
ad curam qua alacres currut ad cathedra . Tanta fugere curas s do tuo . vt q̃siones ignoras

aurig. q tibi valere no e. no te audiat sup hoc. s; mutet alis vtiliori dono. B. Cessat de
sus ubi veturis no fuit. n in nil auget mg... quo deceperat ei ueni . memorie. Fidei
au in modico censer dign mimere ampliori. B. Quam meru cupiditate gaudium de
aurig. hd quidam anim aurigam bonus auriga rege. hgo. malicia cu suo rotis quatuor consiste
te Demcia paciencia, audacia, ipudencia. valde ... velox est, cur sic iste ad effu
dend sanguinem. quem innocentia non sistit, n paciencia retardat, n timore refre
nat nec habet pudore. Talis ... admod duobs primitib equis et ad omem
pinciem patissimis terrena potencia et secularis pompa. porro psident duobs
eqs hys ... duo timor et liuor. timor q pompa liuor vo potencia agit.
Luxie uo currus quadriga voluit. ... sngluuie vidlz uentris
libidies coitus. mollicie vestiu ocu soporisq; resolucoe. Trahit eqs ea duob; prospita
te et rerum habundancia equis hys psident duo ignauie torpor et infida securitas
custodire ... quisq; ... tuba defluit perdita grauitate silencii metis custodiam amittit ...
humilitatis custodiam seruanda iudicia castitatis. Bn possum seruare qd sum sinu
Leuis qd nec ... pensare qd fuimus. B. Quid leui onere qd no solu onerat s; et portat
omnem cui portandu imponit. ... Leue uidebitur qd iniuria patimur. Du in actone mea
aspicim qd pecca q meremur. Sicq; fit ut grumelus melius grua qd ... debeat. Ag Leuia
multa faciunt vnu grande. B. Nemo dicat i corde suo leuia st ista. no curo corrige no e
magnu sic. Hic mancam venialibz minimis qz peccatis. Hec e n. infirma. h blasfemia in spm
Lex scm blasfemia irremissibilis. Ag. Quis omi addit et nimil onat. sic et om consilio legis acce
dens euangelium et auxit pfeconem et difficultate minuit. ... Desiste et lb lege et ucute
sup Legon st. Et q i lege dni meditatur dies e et lum sn defectu q mille tenebre noctis ... polet
... se aspiam q aliam regit. Nam vincere iracondia prohibe qpugnantes qz leges in
tis et corpis i vnu cogere immortalis cuidam vin e. Qz isim porta no cepit. Ag. Cu fidei lex
minando imperat. h fidei lex credendo impetrat. Lex di caritas e. lex data e ut gra qreret
libertas gra data e ut lex impleretur. ... Cu neu dm diligas debes ex dilecone legis ostende
... Quotiens pascha celebramus meminisse debem vetis seruitutis et noue libtatis. q
fuimus et qd accepimus. ipe suscepit mortis seruitute ut tibi tribueret uite etne libta
te. ... apd n deu libtas e no seruitus. Ad iuste faciend lib no erit nisi a peccato
liberatus et iusticie cepit seruus. Ista e uera libtas ... recte faciendi licencia. et pia ser
uitus ... precepta obediencia. B. Cu nob pdca ?pleat sic libtas. a pcco. a misia. a necessitate.
hanc vltio loco pdtam ... in gdicone natam ... restaurandam agnam. media reseruat
nob i patria. ... qd ps libtas ne scda ... uite l gle. Alstom nec leges impante
licencia n principes dnante. lib e et magne si sps ducatur. B. ... licencia. licencia non e
s; violencia. ... ut p multos saluatore nn gdempnet. ... licencia multiplici
ligare tenent. B. Nec locoy distancia ul corpm l mors l absencia disiungere potest quos vnus sps
... negitat vna caritas ligat. Mala n sst n a criminis mente implicat et gestam
ligat. G. Vsitata culpa obligat mentem ut nequaq; surgere possit ad rectitudinem
Lingua B. Omnis qui detrahit. pmu qd ... perdit natam caritatem. Nemo ... q aliud de
trahendo intendit, nisi ut ille cui detrahitur veniat i odium vl gtemptum ipis apd quos
detrahit. Ferit q caritatem i omnibz qui se audiunt lingua maledica et qtum in se e ne
fundit et extinguit. Omi greece loquente no intelligit q greca na nauit. Sic lingua
amoris ei qui non amat barbara erit. Docuerunt linguam sua loqui grandia cu opere
exigua largissimi pmissores et pessimi exhibitores. blandissimi adulatores et mordacissi
mi detractores. Ag. Bn cessare templacu cotidiana formar e mea lingua humana ...
grauius cor feriunt q gladio lingue feriunt. G. Si illatas molestias lingua tranqlle dicit
a gloria dolor emanaret ... cor et lingua equum qd discretois arbiter sedeat. Verba
pensans si recta uerba cor offert q utiliter suscipiens ad auditory iudiciu lingua pducat
... omne qd de deo dici p. eo ipo iam dignu no e q potuit dici. nam et laudi no sufficat
locus obstupescens gloria qm sufficit loquens lingua e Ambr. ... alium locum i eod diuerso
rio n habebat, ut tu plus in celestibz haberes mansiones. ... negocia pu loc
sui amare restitue lacrimae. Ag. Desidiu dilcois preparat e mansionis. ita dne para
q paras nos. n tibi parat et te nob paras. qm locum paras et tibi i nob et nos in te nob. B. Te
ne mediu si no uis pde modum. locus medius tutus e. Non parui apprehendisti si habi
te de deo coopertu sit. qd nusqm sit qui no clauditur loco. Ideo prouc beq; uite oio loc i ait
est. si meditis qd intelligibz uni tutilis. ... i mundo locus dignior e gial ut templo
i q ds filius maria suscepit, nec i celi regali solio quo mariam hodie mario filius sublimat
uit. ... qz post hanc uita i purgabilz centuplicat q fuint i mone electa purnice
usq; ad nouissimum q drantem. G. Sepe cu de vita priorum q... mutare locu co
Longe namur ... secretu uite remotiores elige. uidelicz ignorantes qz si desit sps no ad
iuuat locus. G. Atque qs; qnto longe fuit tanto sit i qcis. Ag. Sicut ipe ait longe es
ds q primitive an potes. B. Longitudinem qphendat meditatio pmissiois latitudinem recor
dacio bnficiay. sblitas. gtemplatio maiestatis pfundu inspecto iudiciay. Qs mire tue o bn dca lon
la ne sblitas. psundu quat inuestigare. Sa longitudo eius usq; ad diem nouissimum prouocantibz eam
conuenit omnibz. latitudo repletz orbe terrar et eius mia q plena sit ois terra. Sicq; sblitas eius cum
tatis supne inuenit restauratoem. et pfundu eius sedentibz i tenebris et vmbra mortis obtinui
it redempcone. ... Frequens sermo in longum protractus caret diligencia.

loq Non in dicendo inventio suadet quod bonum est vincit homines. ut et doceat ut delectet
ut flectat. dicat atque agat. ut intelligenter libenter obedienter audiatur. Dicat
quidam orator. Cum is eloquens qui poterit parva submisse. media temperate. magna granditer
dicere. Quid dicit aliquis qui dicta dicit. et de tacentibus de te quem loquentes muti sunt. Quo
te vertis vestigiis abscondita a operibus suis transit loquens ubi sapientia. et te in exteriora relabentem. ipsa ex
te vertens vestigiis quibus ad interiora loquitur ubi sapientia et te in exteriora relabentem ipsa ex
tiora formis et revocat. Omne quod palam ... dicit ... aure loquens conspectum habeas. locutio
ubi confusio domini. Deus angelis loquitur cum eis eius voluntas intima videndo manifestatur. Angeli
domino loquuntur cum per hoc quod super semetipsos respiciunt in motum admirationis surgunt. Homo de eternitate dis-
sere cupiens eternus loquitur de luce. Opera sacra locutio talis invenitur. quis et fuit ille a quo quis
...
lucerna lucerna ... Quid ergo domini loquentes ...
...
lude lux lum ...
lux ...
no ...
macla ...
mg ...
magn ...
[illegible]
maledco Nec ipsa sibi. Ambrosius. Non potest maledictum manere qui maledictam hominum divine nunc laude
manc ... excludio. Ambrosius. ... pauperes ... et infirmitas ...
... Omnes puellas et virgines Christi aut ... ignora aut aequaliter dilige ...
... nec ... castitate ... nec Samsone fortior nec David sanctior nec Salomone po-
tentior aut sapientior ... malum quod fecisti ... bonum quod remansit ...
surgent omnes tam magni corpore quam vel erant vel futuri erant aetate iuvenili ... senili ob-
...
...
...
...
...
...
...
...

Talem presul decet sponsam s. plenam eruditam et castam. Sicut manente amicicia
etiam que molesta sunt levia dicuntur sic inimiciciis obortis levia quoque gravissima videntur.
malum Amb. Malicia est mens atque animus depravatus a tramite virtutis devius. G. Facit malum qui iubet
iubente constat non esse obedientiam sed potius inobedientiam. G. Qui diu servatum bonum subito perdi-
dit apostatam sequitur ipsum interius aliud malum tenuit ex quo aliud erupit. Prioris peccati merito per
catorem subsequentis fovea tegitur ut qui malum faciens peccat, deinceps iuste talis in nequ-
ciorem cadat. Aug. Ille qui corripit, reddere vult malum pro malo ei qui corripientem indig-
natur, non dignus qui corripiat sed dignus plane qui corripi ipse debet.
manifestum G. Manifestum proditoris indicium est, quando affectatis virtutibus obsequiis favet effectus.
B. Magna et rara virtus profecto ut magna licet operantem magnum te nescias et mani-
consuetud festam omnibus tuam solum latere sanctitatem. Aug. Nulli irascenti ira sua videtur iniusta
sed ab omni indignatione cito redeundum est ad mansuetudinis lenitatem, nam per omnia mor
facile in eum odium transit, cui non celeriter ignoscat. G. Quanta sit in agendis culpa pensemus
per quam deum mansuetudo amittitur, superne imaginis similitudo viciatur.
manus. Aug. Nichil invenerunt in manibus suis qui nichil posuerunt in manibus Christi. G. Necesse est ut
munda esse studeat manus que diluere sordes curat. ne tacta queque deterius inquinet si sordida
ipsa sterquilinium lutum tenet. Coram deo celos nunquam vacua est manus a munere si archa cordis re-
pleta est bona voluntate. B. Primo ad pedes procidimus et ploramus coram domino qui fecit nos
ea que fecimus nos. secundo manum querimus sublevantis et roborantis genua dissoluta. postre
mo cum ista multis lacrimis et fabis optinemus, tunc demum audemus forsitan ad ipsum
os glorie caput attollere pavens et tremens dico non solum speculandum sed etiam osculandum. Ideo re
dit spes et qui stat eo tenente deserente cadet, necesse est sed non colliditur quia dominus supponit manum
suam et has metas alongare non cessat in hiis qui spirituales sunt. vel potius quos spirituales per inde efficere
precendit vivificans diluculo et subito probans. Si vel nos deus hic re volunt ex per marie manus non timere
maria Amb. Maria resurrexit. Vidit maria resurrectionem domini et prima vidit et credidit. Audit
et maria magdalena quamvis et ipsa dubitaret. B. Maria intus sinum aperit omnibus ut de ple
nitudine eius accipiant universi captivi redemptionem egri curationem tristis consolationem peccator
veniam iustus gratiam angelus leticiam demum tota trinitas gloriam persona filii humane car-
nis substanciam. Totius boni plenitudinem posuit deus in maria ut per inde siquid spei in
nobis est siquid gratie siquid salutis ab ea noverimus redundare. Quicquid illud est quod offerre paras ma-
rie commendare memento ut eodem alveo ad largitorem gratie gratia redeat quo defluxit
nec tabuit ille liliorum Gb. est amator, inter lilia non invenit quod inter marie manus invenit.
marti G. Sollempne diem non tantum ciborum habundantia quam spiritus exultacione celebremus quia valde absurdum
est ulnia saturitate honorare velle martirem quem scimus deo placuisse ieiuniis. Quin iam
et sua et aliorum mala in mea mente cogitando et in nocturna fantasma illusit, basilicas mar-
mar tirum intrare non audeo, ita totus et corpore et mente contremesco. Aug. Non eadem omnibus debetur
caritas non eadem omnibus adhibenda est medicina. ipsa autem caritas alios parturit cum aliis in
firmatur, alios curat edificare alios contremiscit offendere ad alios se inclinat ad alios se eri
git aliis blanda aliis severa. nulli inimica omnibus mater. Firmissime tene et nullatenus
dubites non solum homines iam ratione utentes, verum et parvulos qui sive in uteris matrum vivere in
cipiunt et ibi moriuntur sive cum de matribus nati sine sacramento baptismatis quod datur in nomine
patris et filii et spiritus sancti de hoc seculo transeunt ignis eterni supplicio puniendos. Jer. Gladium teneo
hostis ut me perimat et ego de mortuis laturus cogitabo. quamquam monachorum deum previ merique
misericordie suas animas perdunt et perdiderunt. B. Fugienda est ociositas mater nugarum noverca vir-
tutum. Desidere subditorum nos esse debere non dominos. Scimus magis amari quam timeri et si interdum
maria severitate opus est. paterna sit non tyrannica. Jer. Frustra irascimini obtrectatoribus meis si eis
ipsi obtrectandi materiam ministramus. Amb. Delet picturam dei mulier si vultum tuum ma-
teriali candore oblinias si acquisito rubore perfundas. Mater illa lumen tenebrosam infundit
caliginem ut non videantur lumina glorie. Per fideli corruptele materia est. Seneca mendaci et
fragiles ridendi materiam queruntur ut hic ridentes illic in inferno defleant. Ideo non solum
mati ... ras a busis sed omnes iocos arbitror declinandos. B. Scias quo ordine quo studio quo fine queque nosse
oporteat. quo ordine ut id prius quod maturius ad salutem. quo studio ut id ardentius quod vehemencius ad
amorem. quo fine ut non ad inanem gloriam aut curiositatem aut aliquid simile sed tantum ad edifica-
media tionem tuam vel proximi. Aug. Si medicinalem correptionem tuam tranquille accepto non dolebo
na si non infirmitas vel humana est cum vacat arguere non est nisi aliquantulum generari. medi
cinam capitis dolet cum curat, nam dum ei parat non sanatur. Laus flagellantis medici-
na est domini. Quanta bonitas et potencia medici. s. qui de sanguine suo medicamentum fecit
Amb. Legere domine Iesu ipsum medicina est. ubi tota lumen est. ubi totum vere colluvionis
est ablucio. ubi totum fons est. B. Ipsa medicina citius sanat, ubi omnium sanabilis est morbus
medic Aug. Asperitate irascendi fel excitat et medica affirmant. Amb. Prudentem sibi deus
servire vult. ut non immeritate sua debiles fiant et postea medicorum suffragia re
quirunt. G. Compobus et ingenii est medicorum qui alienum medici appetat et ipse vulnus quod patitur nesciat
meditatio Aug. Omnium ea sit cura meditacio assidua legis dei et operibus. Sed quia ubi sponsi amore
in te meditacionem de ipso non solum cum sed cum aurida inter illamm testimonia eius et iudicia oris eius

78

et legere. Illud meditamus die ac nocte. Sciamus pro certo adesse sponsum atque alloquitur nos. Ne
ditantibus quos honores blandiuntur, sed onera portantibus tedia sunt atque formidini.
mel Sed Ihesus mel in ore, in aure melos, in corde iubilus. Mel in cera devotio in littera. Alioquin littera occidit.
mel(eu) Aug. Membris crucifigendis et clavis timoris dei ne solutis [illegible] absque spei confirmente glutine ossis
et liberis membris reluctantibus ferre non possis. Magis timeamus ne membra corporis Christi de
tunica spiritali ictu necentur quod membra corporis nostri opilla horribili [illegible] [illegible]. Si illis [illegible]
est corporis et indiget se sanos non esse. capita [illegible] [illegible] tacuit membra [illegible] tibi depu-
tatur ad culpam quod invitus ignoras sed quod negligis querere quod ignoras. nam illos conuulnerata me-
bra [illegible] non colligis sed quod volente sanare contempnis. Sed gula sola peccavit sola ergo
ieiunet et sufficiat. Si vero peccaverunt cetera membra cur non ieiunent et ipsa. Putat secta
[illegible] membra [illegible] caput suum [illegible] [illegible] exhibere. Pudeat sub spinato capite membrum
fieri delicatum quod omnis eius [illegible] [illegible] non tam honoris sit quam irrisionis.
mendacium Aug. Non omne quod fingimus mendacium est. Fictio nostra si refertur ad aliquam significationem non est men-
dacium, sed aliqua figura veritatis. Primum ac evitandum capitale mendacium longeque fugiendum quod fit
in doctrina religionis. Secundum autem ut aliquem ledat iniuste quod tale est quod et nulli prosit et obsit alicui.
Tertium quod ita prosit alteri ut alteri obsit, quamvis non ad immunditiam obsit corporalem. Quartum quod sola
mentiendi fallendique libidine quod merum mendacium est. Quintum quod fit placendi cupiditate de
suavi eloquio. Sextum quod et nulli obest et prodest alicui. velud si quispiam pecuniam alicui iniuste
tollendam [illegible] ubi sit, nescire se mentiatur. Septimum quod nulli obest et prodest alicui, velud si nolens
ad mortem querentem prodere mentiatur. Octavum genus est quod et nulli obest et ad hoc prodest ut ab immunditia
corporali aliquem tueatur. In hiis octo generibus tanto quilibet minus peccat cum mentitur, quanto emergit ad
octavum, tanto amplius quanto vergit ad primum. Nullum est mendacium quod non est contrarium veritati. Unum sicut
ergo amamus istam tanto odisse illud debemus. Non semper dici potest omne peccatum mendacium esse. Non enim
fit peccatum nisi ea voluntate qua volumus ut bene sit nobis aut nolumus ut male sit nobis. Quod mendacium est,
quod cum fiat ut bene sit nobis, hinc potius male fit nobis. vel cum fiat ut melius sit nobis
hinc potius peius est nobis. Unde quis videtur omne peccatum mendacium esse. Sed mirum mecum quam aio
et de quibus verbis que mentiatur. Ieronimus super Esaiam Quam sancta illa lingua que deum laudat, quam aut mentitur
aut maledicit, aut detrahit. Labia sancta exaudit deus, et iste [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
medic Aug. [illegible] occurrat esurienti tibi quod roget aliquem medicum non [illegible] [illegible] [illegible] reprobata [illegible]
pietas quam [illegible] exoratum. Ieronimus Et in serico et in pannis eadem libido dominatur, nec regum [illegible]
[illegible] nec mendicantis squalorem. Ber. Quid eis prodest quod de operibus [illegible] et minutum
pellibus in gloriam plane gloriam mendicare non erubesce, [illegible] in digno [illegible] et mulie-
ribus [illegible] semetipsos dehonestantes potius quam ornantes.
memoria Aug. Bonum et rectum est omne quod agimus si nec memoriam decipiat oblivio. nec error in-
telligentiam nec veritas voluntatem. Ab hiis tribus est omne quod agimus. Ambrosius. Non enim plene quis meminisse
gratie quod accepit nisi meminerit quid quod fuit. Gregorius. Facilis erit consolatio si mente flagella que pati-
mur quos fecimus ad memoriam delicta revocemus. Magna consolatio tribulationis est, si cum adversa
patimur nostri auctoris dona ad memoriam revocemus. Ber. In hiis tribus interior renovatio
consistit. rectitudine scilicet intentionis. puritate affectionis. recordatione bone operationis per quam sibi
bene conscia memoria innotescat. Ber. Memento non dico semper non dico sepe. sed vel raro redde
te ipsum tibi. Interim tu quis [illegible] in multis aut certe post [illegible] Ad faciendum bonum quod in nobis [illegible]
bonus operatur. perfecto movet memoriam et docet. Movet memoriam bone docet [illegible] vo-
luntatem. Non sepissime in prudens fallitur et voluntas confluxa perturbatione iactatur
et memoria multiplici oblivione confunditur. Unde difficilia nobis videntur que de memoria.
mens Aug. Cupiditas carnis expulsa per primam [illegible] [illegible]. Cum non [illegible] non habemus
invenimus in quibus delectationibus requiescat, audit, videt et in suis occupat mentem hominis. sicut
pulsa est, negligentia subsequitur. Quantum se extendit mens in id quod eternum est, tanto magis
formatur ad ymaginem dei. Ieronimus Adulationes ut inimicos cave. corrumpunt enim [illegible] laudi-
bus levas mentes et male creduli latentibus blandimentis [illegible] [illegible]. Libidinosa mens
ardentius honesta persequitur et quod non licet dulcius suspicatur. Bene facis [illegible] mentem
et malos, bonos putas. periculosum [illegible] est. de servis alienis iudicare, et non facilis venia prava
dixisse de rectis. Sordes vestium, candide mentis indicia sunt. Hoc semper observandum est
quod quando angustior aliqua apparuit visio. primum timor pellatur, ut sic mente placita
possimus que diguntur audire. Ambrosius. Nichil magis mentem enervat quam istius mundi sollicitudo et cupi-
ditas pecunie vel potentie. Gregorius. Mens que divino spiritu repletur habet evidentissime signa sua
virtutes. Valde difficile est ut lingua solarium mentem non [illegible]. Caro eaque sit [illegible] [illegible]
non valet, et ideirco [illegible] cum mens humana ultra se ad videndum ducitur. necesse est ut
[illegible] carneum vasculum cum ferre tantum pondus non valens infirmetur. Tanto curas ves-
tras apud homines fortiores agitis. quanto deo curas in hominibus sincera et devota mente facitis.
Sicut dei curas religiose mentis amore tuemini. ita de maiestatis vestras tueri
et adiuvat. Mens que superiora penetrare et collecta non sufficiat. pensare que agere
potius divisa. Quantum lata mens fuit per amorem. tanto erit patiens per longanim-
itatem, in tantum portat proximum quantum amat. Gregorius. Sancta mens [illegible] [illegible] dis-
plicent, nescit si quid in mente mora vertendum est. sed et magna humilitate perpendunt.

Quanto virtutem dei mens illuminata considerat, tanto eius rectitudinem repressa formidat
sicque fit ut illuminata plus metuat, quia magis aspicit a voluntatis regula per quanta discordat.
Nunquam quidem contemplacio iungitur nec prevalet mens perturbata conspicere quod vix tranquilla va
let intueri. Tercio: Exteriorum actuum dispensationes bonis mentibus tanto graviores sunt quanto
eas premunt ab perfruendis celestibus vel ad modicum excellunt. Verba dei tunc vacantem in
telligit mens cum intus semetipsam querit. B. Pone mentem in tua praesencia et extra non sit
quasi illi praesencias. Hoc vera et casta contemplacio habet, ut mentem quam divino igne succendit tan
tum interdum repleat zelo et desiderio acquirendi deo qui eum sibi diligant ut ocium contemplacionis
pro studio predicationis libentissime intermittat et rursum potita votis aliquatenus in hac parte tam
ardentius redeat in id ipsum quanto fructuosius intermisisse meminit.
mensura Augustinus Sit apud te mensura tribuendi quia habes praesentes apud me mensuram accipiendi quando
habes etc. Mensuram caritas non habet, proprietatem nescit, modum et desiderium non sustinet. G.
quinque modis nos gule vicium temptat: aliquando namque indigentie tempora prevenit, aliquando vero
tempus non prevenit sed cibos lautiores querit, aliquando que licet sumenda sunt praeparari accuratius
appetit, aliquando autem et qualitati ciborum et tempori congruit, sed in ipsa quantitate sumendi mensuram
refectionis excedit. Non enim cibus sed appetitus in vicio est, quia desiderat et cum ipso esu premere desideria de
mercenari terius potest. B. Vacua vero caritas esse non potest nec mercennaria est, attamen non contractus
purus amor mercennarius non est; purus amor de spe vires non sumit.
merces etc. Quanta apud dominum merces, si unusquisque in presenti pretium non speraret, quomodo sudoribus hereditas
celestis expetitur? immo premissum laborem margaritum est cum potuerit. Ambrosius Perfectum pie mentis
mercedem non expetit, sed promercedem habet boni facti graciam et iusti operis effectum. G. Non sola
mala que gessimus sed ipsa etiam si que in nobis sunt bene gesta timeamus, quia sepe in iusto dei iudicio culpa
esse deprehenditur quod virtutis meritum putatur, et non expectabat pia pietas opera, sed supplicia
in sequitur pie ultionis. Pro terrenis lucris quasi lucrum intrat tolerant, et pro celesti mercede in te
nuissimis ubi fine continebat recusant. Johannes Ve ignoras quantum bonum sit placere
deo, si non sciret unquam aliud extrinsecus mercedis aut muneris expectare. Augustinus Merces que nobis promit
titur multa est, magna est, preciosa est, diuturna est: tam multa ut non possit numerari, tam magna
ut non possit apprehendi, tam preciosa ut non valeat estimari, tam diuturna ut non
meriti possit finiri. Augustinus Meritis quod eum presulem videt. faciendum est, a serviente qui iussit et tunc
forte videndum est, a premiante cum presule. Alioquin debitores meos qui mihi nescientes apud deo
primum suffraganeos dum faciunt debita quod dimittant ut mea iam promererat dimitti
intelligimus secundum sensum eum habere qui diligit in mundo meriti ut plus habeat, et plus in mundo plus diligat.
etc. Meretur caritatis sue ferre supplicium qui parentum vultum toruo visu despexerit et
elatis oculis lesit pietatem. B. Vide quomodo primo sui modo a nobis amari meruit
tantum et tantum gratis tantillos et tales. Dum preacceptis non ingratos nos exhibemus
locum in nobis gratie facimus ut maiora adhuc accipere mereamur. Magna fides magna
meretur, et quantum in bonis domini fiducie pedem porrexeris, catenus possidebis. Sempi
terna iusti esuries sempiternam meretur refectionem et licet in brevi consumetur, pro tempore in
meritum dicatur tamen explesse tempora multa perpetuitate paricietate etc. Sancta rusticitas solum sibi pro
dest et quantum edificat ex vite merito eccam est, tantum nocet si destruentibus non resis
tit. Vilium satis hominum est et sua laude contentum alios viles facere quia aliorum vituperatione
se laudari putant, et qui suo merito placere non possunt placere volunt in comparatione
peiorum G. Regnum celorum rapi vult in meritis fletibus, quia meritis nostris non debetur. Sola confes
sio habet magnum meritum pondus quam a veritate rectitudinis nequaquam separat vis doloris. Cer
tum est quod ita sibi invicem et rectorum merita connectantur et plebium ut sepe ex culpa pastoris
deterior fiat vita plebium et ex merito plebium mutetur vita pastoris. B. Passio tua
domine ultimum refugium singulare remedium deficiente sapientia, iusticia non sufficiente
sanctitatis succumbentibus meritis illa succurrit. Ingratitudo inimica est anime, exinanitio meritorum
in tuendi dispersio beneficiorum perditio. Meum meritum miseratio domini; non plane sum meriti inops
quamdiu ille miserationum non fuerit. Et si misericordie domini multe, multum nichilominus in meritis
sum. Sufficit ad meritum scire quod non sufficiant merita.
milicia Augustinus De ludo monachorum liberiori nolumus egredi milites quos habemus rudimentaliter
[illegible] quam speciem conversationis sue multo tempore dederint, quam omnium fuerint minimum et primum omnium
fierent. B. Ornari non armari appetunt milites [illegible] quod dum se praeparare ad plurimum et contra ae
rias potestates [illegible] paupertatis insigne debuisse, qui utique adversariis valde formi
molestia dabant in mollicie vestimentorum pacis potius preferentes intuitum, ultro se hostibus suum sanguinem
Augustinus Optimus miles tuus est, qui non magis intuetur audire a te quod ipse [illegible] in me
voluit, sed potius hoc velle quod a te audierit. B. Ut infidelis ei qui nisi sit sanguine
proprio consecravit, si eo contras gloriam tuam qua me chi est, quam es quod tua sunt non quod ihesu christi. Ve militibus
infidelibus qui nunc dum regularia regularium aliena negocia quasi homines que iusticia
fecerint apprehendunt. Ve filiis ire qui se ministros gratie profitentur. Timeant ministri
ecclesie que in terris sanctorum quas possident, tam iniquis gerunt ut stipendiis quod sufficit debeant
minime contenti superflua quibus egeni sustentandi forent impie atque sacrilege sibi
retineant et in usus superbie atque luxurie inde pauperum non verentur consumere
duplici profecto iniquitate peccantes quia et aliena diripiunt et sacris in suis vanitatibus
minari tatibus et turpitudinibus abutuntur etc. Periculosum est militare conivente [illegible] attendis
Augustinus Cum largite deo prorogat vitam in presenti seculo, tam terribile minatur iudicium in futuro seculo.

Et tibi sit ipse ut amari te iubeas ame et nisi facias irascaris ñ et minaris igne eterno
(in minor) miserias. parua ne est ipsa miseria mea si non amem te. G. In cetera autem ad loquendum prioribus humilis
auctoritas debetur, in recto autem minori libera humilitas debetur. Quia enim qui cum prioribus minoribus
concentionum negocia sedant dum grauare uel contra minimus timent, ipsi contra iusticiam grauia
nequaquam refugiunt. Vacuum a sollicitudine rerum minorum et uiuum oportet esse animum tam magnis
et tam multis precencium rebus. Cuius uoluntas ex affectione et omni desidio, conceditur ut nec
concupiscat mala agere nec bona minorum nec nimis bene quam gratia suggerit. Hic plane perfectus, non
(minus) Ie. Malorum solacium est bonos carpere. Dum peccantium multitudine putant culpam minui peccatorum
G. Sicuti me placet prohibeat hoc quod primum. nec plus exigat quam promisit. uota mea non augeat
(mirari) ac sit mea uoluntate nec minuat sit certa necessitate. Aug. Et est detestabilius et quam magis
in uitam tota ire et ceterum quam de malo alterius mira diaboli similitudine et imitatione letari. Lau
dabilior erit censor in temetipsum quam si quolibet aliud recta ratione reprehendas et multa aliorum
(mira) errorum emendator quam si nullum eorum sensisses. Aug. Cum miraculo quod fit per hominem maius mira
(cti) culum fit homo. G. Probatio sanctitatis non est signa facere sed unumquemque ut diligere. de deo autem uera
(miseri) de proximo non meliora quam de semetipso sentire. B. Preoccupacio secularibus desideriis animum
sanctis delectationis decimat nec miseri poterunt ea uanitas eterna caducis spiritualia corporalibus
summa imis. ut pre sapias que sursum sunt et quanta sunt super terram. Non sit quod se immisceat uanitas ut
(miseri) Aug. Miser es quia miseriam non uides. duobus modis (totum occupat caritas)
nos hoc affectu in ipso est aut faciendo miseriam aut deferendo miserum. Miserum et animum uic
tus amicitia uerum equalium uel mortalium et dilectationes cum eis amittit. Magna homi
nibus miseria est cum illo non esse sine quo non potest esse. Mira seruitus cui uagum est ius. plera in
diuos sunt qui omnia non sunt. G. Siquidem miseriam et summam imitate cecidimus qui et ipsum bo
num ferre non possumus. B. Nulla uior miseria quam falsa leticia. Excludit misericordie
simulatio miseracionem uero dignacio locum sunt ubi fuit constituto dignitatis. Prouocat quoque
compassionem humilis confessio passionis. Multe miserie collecte atque ac olo pietatis inspecto ipse
(miseri) spes exitibus unguenta optima componuntur. Aug. Cum miseretur filius alienum debes subuenire
si potes. Erubescat humana pigricia plus uult deus dare quam nos accipere. plus uult
deus misereri quam nos a miseria liberari. Pulsa ergo. dare uult. et quod differt dare. uult
ut amplius desideres dilatum ne uilescat cito datum. Ie. Raca hominum natura est ad clemencia
et in alieno peccato sui aliquis miseretur. De diuina misericordia tunc amplius sperandum est
(mina) Aug. Breuis est aliquando misericordia puniens sit est crudelitas parcens seu perfidia humana defendit
Cum non miseretur prestatur admonere deo hominibus aquo et tribulatio beneficium est. Dignaris quod
in solum animam tuam eius quibus omnia debita dimittis etiam promissionibus tuis debitor fieri. Hec etiam
laudabilis uite hominum si remota misericordia discuciatur. Ambr. Misericordia non de meritis iudicare consueuit sed necessi
tatibus subuenire. iuuare pauperem non examinare iusticiam. Tante pietatis est dominus Ihesus ut uidere ipsi
demaret ueniam si expectasset miseriam. Bonum est misericors homo qui dum aliis subuenit sibi consulit
et in alieno remedio uulnera sua curat. G. Sepe misericordia abscondere. Sicut et plerique pro femillias ad eum
(qui) laborem seruos dirigit aquo subtiles filios suspendit. B. Ancilla et maria alterum pede sine aliud
ascendere non expedit. quia recordatio sola iudicii et barathrum desperatis precipitat. et nunc fallax assen
tatio pessimam generat securitatem. Fidens quia et me dedit uideo scire pro mi pruusculis dominum quod
(mitte) misericordia affluunt nec desunt foramina per que effluant. patet archanum cordis per uulnera corporis
Aug. Si aliquid antem nos mittemus non adtamen hospicium ueniens. Cum ergo quod admitte tedendo
(moderi) mittitur displicet irati animus ad deteriora prouocatur.
(modus) G. Sic creator noster ac dispositor cuncta moderator ut qui ex tolli poterat ex dono quod habet
G. Tribus modis nos conditor interrogare consueuit. cum aliqua sola (humiliter ex se uirtute quam non habet.)
gelli districtione nos percutit et certa nobis iuste uel desit patientia ostendit. aut quod nolumus
nobis parit et ueram nobis obedientiam uel in obedientiam patefacit. Aut aliquid nobis occulta agit et aliqua
abscondit. et mensuram nobis uere humilitatis innotescit. B. In passione domini ea specialiter quemque
monuerit. opus. modum et causam. Sicut in opere quidem pacientia. in modo humilitas. in causa caritas esse in
dicetur. Tribus modis ad eo me memini conuenit. Occasiones subtractione resistendi data uirtu
(molestia) Aug. Et quod frenetico ligat et letargicum excitat ambobus molestus (affectus sanitate.)
ambos amat. Quia quod in hac uita unitur est diligere quod diligendum est. id eligere prudentia est. nullis ibi
alterari molestiis fortitudo est. nullis illecebris temperancia. nulla superbia iusticia est. Difficile custo
ditur quod plures amant. molestum est possidere quod non nemo habere dignetur.
(mollis) Aug. Oportet ut ad instructionem morum primum quisque animum hunc non tam se latum quod terra et molle et quod sta
(monach) esse formari queat. B. Corpus molle reddit, neccesse est animam participari ex corporis morbo.
Ie. Quid tibi cum uide necesse est turba quorum contemptu monachum esse cepisti. Monachum uel clericum
sollicitudo facit non pusillorum. Ledit sacerdotis opinionem in plebe. qui de prepositis suis male loquitur
epistola. Prima uirtus est monachi contempnere hominum iudicia. Monachus non doctorum habet sed plangentis
officium qui uel se uel mundum lugeat. et domini pauidus prestoletur aduentum. Quid facit mona
chus in cellulis feriarum. quam sibi uoluit sola et priuata colloquia. et arbitris fugientes oculi
Quid est habitus monachi in despectu mundi. Quomodo quod mundum despicitur quod in monasterio potest
animum querit. Cum tanto studio tunica et cuculla corporis presentur. quem sensum tum de eternitate mo
nachus non putauit. Cum sancti spiritus pietas et humilitas cum perfecto spiritualia produnica hunc
non querendum. Publice predicare monachos non conuenit, nec nouicia exercent, ac uero miseri
(monasterium) solo licet potius quam hec ea quieta constare de molicio est et. Aug. Quomodo difficile experitur sit
meliores quam qui in monasterio profecerunt. ita non sunt experti peiores quam qui in monasteriis
(mona) Aug. Monete dilectissimi pure ac strenue interesse laudibus diuinis. Siue (excederunt)
quod uos sic ueniendi ita et alacriter domino assistatis non pigri non sompnolenti non oscitantes

tantes. no͂ parentes vocib; no͂ pr(ae)cipitantes u(er)ba diuidentes (sed) integra transilientes
no͂ fractis (et) remissis vocib; muliebre q(ua)dda(m) bal sonantes. (sed) virili (et) digni(tas) e(st) (et) sonu(m)
(et) affectu(m) voces s(an)c(t)i sp(iritu)s p(ro)ferentes. puto v(er)o (et) nil aliud q(uam) q(uod) psallitis cogitetis.
monere Aug(ustinus). Interest no͂ qualia (sed) q(ua)lis q(ui)s patiat(ur) na(m) pari motu exagitatu(m) (et) exalat horri
bil(ite)r cenu(m) (et) suaui(ter) flagrat unguentu(m). B(er)n(ardus). Vt sibi q(ui)s no͂ debet moueri falli(tur) nec esti
mari pl(us) pondis i(n) alieno q(uam) i(n) suo oculo. Et cu(m) ipso motu · iudiciu(m) teste vere
dia. Vox q(ui)d(em) e(st) (et) cu(m) corp(or)is motus. Gr(egorius). Vt cu(m) o(mn)ia a(nim)a zelo rectitudinis mouet(ur) attendat ne
ira contra dominu(m) transeat. B(er)n(ardus). Illum audio libent(er) voce doctore q(ui) no͂ sibi plausu(m) (sed)
mors Aug(ustinus). Mori nolle fidelib; no͂ absolutu(m) e(st) (et) (ef)ficiant. (sed) i(n)dictu(m) q(uia) p(e)cc(at)a (et) planct(us) i(n) mouet
iu(m) (ef)fecerint. p(ro)pt(er) q(uod) nolunt (et) (ef)fecti sunt. velint (et) (ef)fecti sunt. Frustra dicit q(ui)d(am)
q(uo)d iam sana (?) timent. ideo se nolle mori (et) (ef)ficiat. cu(m) ip(s)e (ef)fect(us) cor(um) i(n) co(n)spectu
sit (et) mori velint. (sed) (et) s(an)c(t)i loqui voluit no͂ dicant ideo mori nolo ut (ef)ficiam (sed)
ideo mori nolo q(uia) parum (ef)feci. Vt mors ip(s)a metuenda no͂ e(st) ita nullu(m) g(e)n(u)s mor
tis bono (et) recte viuenti h(om)i(ni) metuendu(m) e(st). Cassia(nus)? e(st) pacis bonu(m) (et) ui(r)gi(ni)s
atq(ue) mortalib; nil g(ra)cius soleat audiri nil desiderabili(us) concupisci nil postremo melius pos
sit inueniri. Se(neca). Tanta cura e(st) h(om)i(n)ib; ut cotidianis magnis (et) p(re)tiis q(ua)m mult(is) laborib; cupi
ant ut tardius moriant(ur) q(uan)ta cura agendu(m) e(st) ut nu(m)q(uam) moriant(ur). Gr(egorius). Tot occidim(us) quot
ad mortem n(ost)re cotidie tepidi (et) tacentes uidemus. B(er)n(ardus). Commotio tua ibi moriat(ur) ubi oritur.
Cr(isostomus). Tu semp(er) f(ur)ta e(ss)e (et) no͂ cognosce(re) nonne pl(us) e(st) q(uam) mortuu(m) suscitare. Bona e(st) mors p(ro)p(ter) requiem.
melior p(ro)p(ter) nouitate(m). optima p(ro)p(ter) securitate(m). E(ss)e mors peccator(um) pessima. mala q(ui)dem mundi amis
sione. peior i(n) carnis separatione. pessima in uermis ignis q(ue) duplici contricione. Aug(ustinus). Mores (et) studia
mores 12 d(omi)nar(um) pleru(m)q(ue) ex ancillar(um) morib; (et) co(n)uictu iudicant(ur). Ambr(osius). Sui morib; fauet (et) (?) bonu(m)
q(uod) sui simile q(ui)d sit p(ro)pen(?) Ambr(osius). Lubricum i(n) morib; bonis licentia potestatis (et) oblatio facultatis.
Malo mor(um) signaculo q(uam) corp(or)is claustro virginitas est(imanda). Inter dissidentes mores no͂ potest e(ss)e
amicitia. (et) ideo unitas debet querere g(rati)a(m) nec auctoritas deesse p(r)iori. si res poposcerit nec
humilitas subiecto. Gr(egorius). Decet d(omi)n(i)cu(m) sacerdote(m) morib; (et) vita clarescere. q(ua)te(n)us i(n) eo tamq(uam) vite
sue speculo plebs commissa (et) eligere q(uo)d sequat(ur). (et) uidere possit q(uo)d corrigat. Humana v(er)o a(nim)a q(ua)si
more nauis e(st). q(uam) ictu fluminis ascendentis uno i(n) loco stare no͂ p(er)mittit. q(ui)a ad mare
labit(ur) nisi ad summa conet(ur). More viator(um) nequ(a)q(uam) debem(us) aspic(er)e q(uan)tu(m) ia(m) i(ter) co(n)misim(us) (sed) q(uan)tu(m)
multiplicare sup(er) e(st) ut p(er)agam(us). Gr(egorius). Affectus aut(em) ad p(ro)merenda celestia tanto fit capacior q(ua)nto fuit expectando
longanimi(or). Bona vero si quociens effectum p(er)cipiu(n)t multiplicant(ur).
mil(ler)e Aug(ustinus). Ista p(e)cc(at)a q(ue) dicis leuia noli co(n)temp(ner)e. q(ue) appendis expauesce q(ue) nu(m)eras. Leuia multa
faciu(n)t unu(m) grande. mil(le) gutte implent flumen. Multu(m) valent boni amici ad bo
nu(m) (et) mali ad malu(m). Isid(orus). Malor(um) iudicum. bonos capere d(i)u p(ec)cant. multitudine p(ec)cator(um)
culpam minui p(ec)cor(um). Ambr(osius). Nomine cu(m) om(n)i(bus) indulget indignos plures facit ad placitos
co(n)tagium p(ro)uocari. Gr(egorius). Ille ad amore(m) dei maior e(st). q(ui) ad eu(m) amore(m) plures t(ra)hit. Multa
nescias plurima dissil(e)s no͂ multa oblus(?) caris. Multa q(ui) respicis ociosus (et) labore sumus
ociu(m) parit fastidiu(m). exercitiu(m) fame(m). Fame(m) aut(em) miro modo dulcia reddit q(ue) fastidiu(m)
mundare reddit insipida. Aug(ustinus). Deo ubiq(ue) p(rese)ns e(st). cu(m) inter n(ost)re illibata puritas i(n) eius p(rese)ncia se e(ss)e
putauit. Non alienis capit qui mundus e(st) d(i)c(tu)m. Ysid(orus). Grandis audacie e(st) (et) se (et) (?) e(ss)e sac(er)dotale
regimu(m) dei (et) iudiciu(m) no͂ time(re). Gr(egorius). Palam s(unt) arguendi q(ui) palam delinq(ue)r(un)t (et) du(m) ap(er)ta
purgatione sanant(ur). hii qui eos imitando deliq(ue)r(un)t corrigant(ur). Rectores boni d(e)i (et) puato
amore diligere se nesciunt. lib(er)e puritatis ubi assiduitas obsequium humilitatis credunt.
Rich(ardus). Ad defendend(um) tuend(um) p(ro)p(ri)etate(m) nil addiscend(um) v(er)itate faciliu(m) n(on) d(icit) fallaciam tueri
cogit(ur) duro cor labore fatigatur. B(er)n(ardus). Beatore q(uia) post hanc vita(m) i(n) (?) leuis. centu
mund(us) plus q(uam) fuerit hic neclecta reddentur usq(ue) ad nouissimu(m) quadrante(m) eius.
Aug(ustinus). Iste carus e(st) hic mund(us) q(ui) sublimer eluceret. hunc vincit se(culu)m qui contem(p)n(it) q(ue) illi (con)
ue(n)it i(n) secl(o). D(omi)no suo g(ra)tias agit. Recusas e(ss)e i(n) corp(or)e (sed) no͂ aut odiu(m) mundi sustine(re) cu(m) ce(ssi)
pite. Ber(nardus). Mundi amor uicet mea no͂ e(st) qua innt amor dei. Cu(m) exhauseris cor tuu(m) ab amo
re t(e)r(r)eno hauries diuinu(m) amore(m). Gratias ago deo meo q(uia) dignus sum q(uem) mund(us) oderit.
Grandis exultatio a(n)i(m)e cu(m) p(ro) suo co(n)temptu fuit. mundu(m) hic sub pedib; (et) eminem eius potentiam
calcas. lubidices. Gr(egorius). quia mundi occupationes fugite q(uia) q(ua)nto i(n) eo a(n)i(m)a (?) fecit tanto ut uideo
ab amore dei decrescit. O(mn)is mundi deserit ad exteriora officia (?) non debent (et) p(er) humi
litate(m) in corde mundi co(n)temptu solidentur. Quam diu de mundo sumus debitores nos e(ss)e co(n)stat por
a(n)i(m)a tib; at p(os)t q(ua)m relinq(ui)m(us) no͂ sumus ip(s)is multo magis ab eor(um) sollicitudine liberi sumus.
Aug(ustinus). De nulla re magis d(omi)n(u)m offendisse p(ro)p(he)tis ut(?) deus e(st) q(uam) q(uo)d eu(m) in murmurando. B(er)n(ardus). Absq(ue) neci
tate remissio vor(um) no͂ dispensatio (sed) p(re)uaricatio e(st). (et) resistere q(uam) voluntate muniri e(st) no͂ p(ro)fectus.
Ber(nardus). Is qui murmurat s(e)c(un)d(u)m a(n)i(m)am mortuus e(st). qui instigat q(ui) in uiuit. quom(odo) no͂ reus mortis
amboru(m) (et) sue p(ro)p(ri)e q(ui) gladium dedit cu(m) ambo morentur.
ratio Aug(ustinus). Parentes (et) patres paruulos obligari no͂ solu(m) p(ri)mor(um) hom(inu)m (sed) (et) suor(um) de q(ui)b; ip(s)i nati s(unt) n(on) i(m)
probabili(ter) dicit(ur). Ier(onimus). Corpus no͂ frangend(um) (sed) regendu(m) e(st). sint q(ue) modica (et) s(an)c(t)a (et) simplicia (et) tot
mitat humilitate(m) c(on)ceruma. q(ue) ita attenuent corpus ne a(n)i(m)am eleuent. ne eas humi
litatis gignat sup(er)biam (et) vicia de v(ir)tute nascant(ur). Ambr(osius). Cr(eator) creator om(n)i(u)m soli g(ra)tiam
sub eandem paupertatis v(ir)tute desp(er)at. cu(m) tu fastidias q(uia) nat(us) es appetas q(uam) mendicaris e(st)
Gr(egorius). Ex humilitate v(er)a semp(er) secura auctoritas nascit(ur). vt tanto fortis n(on) metuat. q(ui)d
q(ua)s veri elemosinam da(re) (?) p(ro) elatis desidiu(m) (sed) anclat. B(er)n(ardus). Reli(gi)osi relig(i)osor(um) ora(n)t. q(uia) resiste
nata q(uod) repugnat. plane cu(m) egiptius paruulos isti (?) g(e)n(er)is necare conat(ur). i(m)mo cu(m)
herodes nascentem p(er)sequit(ur) saluatorem. Aug(ustinus). Facile e(st) (et) p(ro)clue malos odisse q(uia) mali sunt. ra
ru(m) aut(em) (et) pium eos diligere q(uia) hom(in)es. vt (et) vi(ti)a simul (et) culpa(m) i(m)probes (et) na(tura)m p(ro)bes. et p(ro)p(ter)ea
culpa(m) iuste oderis q(uia) ea fedat nat(ur)a(m) q(uam) diligis p(ro)p(ter)ea auariciam (et) dives e(st) na(m). Ber(nardus). Ho(mo)
e(st) q(uam) sibi naturali(ter) pares s(un)t d(omi)nari affectat intollerabil(is) sup(er)bia e(st). Amb(rosius). Cassia(nus)? Antiqua
est effigiem mutare nature. p(re)terea(m) q(uia) e(st) tollerabilior (et) p(ro)pe mod(us) i(n) adulescentia (con)uina(?) s(unt).

ibi in pudicicia habet non adulterium. Non minus vos diligo quos deo ... et si genui
sem gingio. gratia quippe uehementior est ad diligendum quam natura. Ipse decor non sic affectatus
sed naturalis simplex, neglectus magis quam expetitus, non preciosis et albentibus uestibus sed quibus sit
adiutus. Gregorius. Cognatio nostra sicut habere est alienam velle omnino ... plurimi cotidie ... in
ni sit timeri appetant. sed hii qui ab eiusdem ... dominum tunc minime deprehendunt
ut humana saltem formidine peccare metuant. quam diuina iudicia non formidant.
Augustinus. Milites uite eterne amatores esse debemus. ut ... eam ... superflua
cum prophetat ... transitoria uita contempta sine ... que uisui ... necessaria. Ambrosius. ... eam
cum ... necessarium quod ... cognoscere quod non sit necessarium. Gregorius. Nam ... amare quod ... quod non est
necessarium ... non ... debet ... Necesse est ... ut nec ad ... uenit
eo et intentione ... ea que sibi ... non necessaria ... Necesse est. ut nec ad ... cum uenit
at. que mens ... cogitationis aditum uigilans repellat. Ibi ... cupiditas ubi finit necessitas
... non reddit quod non impio ... sed consilio ... sicut ... tanto magis frau
... Pacem debet habere uo
dati uoti augeat ... quanto minus habet ... Pace. Expedit magis tibi de
... bellum necessitas. ut liber de ... et conseruet in pace. ... extende
fice laudando dominum quam ... laudando te. ... laudas dominum et non ... extende
i anxiora cogitatio tua ... extensio capaciorem facit te ... que laudas. Ieronimus. ... castitas
... custos est necessitas. Ambrosius. ... dominus gratis se optulit, ne ... reuocaret ... paupertas
... necessitas ... non solum aures ... debemus audiendis ... sed et oculos ...
necessitatibus. Necessitate aliorum ... possumus ... et ... possimus. Oportet ...
... dei ... uera humilitate requirit. ... non ex desidio sed ex necessitate
postulat. Augustinus. ... uas fidei attulit quod ad fontem tanto ... impleat.
Augustinus. Nemo hunc ~~laudis~~ hostis ... laudis ... sentit, nisi ... bellum indixit. ... sed
facile est laudem ... dum denegatur, difficile est ... ea non delectari cum offertur. Discite
... sine discretione exhibere hospitalitatem ne forte cui domum clauseritis cum hu
manitatem negaueritis ipse sit deus. ... adeo se habere negat aliqui non habet aut quod habet
aufertur ab eo. Ambrosius. ... est sacerdotis fuga. abdicatio domesticorum. et quedam aliena
... carissimos ut suus se abneget, qui seruire deo gestit. ... ut ... sue ei
debita subsidia denegare. Gregorius. ... uigor ... in pluribus ... amor laudis
Augustinus. ... uobis ... uidetur. uerbum dei an corpus christi. Si uere uis responde. ... dicere debetis
quod non sit minus uerbum dei quam corpus christi. et ideo non minus reus erit, qui uerbum dei negligenter audi
erit, quam ille qui corpus christi in terram negligencia sua cadere permisit. ... deputatur ad culpam
quod minus ignoras. ... negligens ... ignoras. Ambrosius. Custodiendi ... diuina iudicia
negligenti autem ea amara esse non dubium. ... Contemptus ... mandatorum ... pondere grauius
negligenti ... dampnabilis est ... grauior ... in mobilibus mandatis. ...
... nulla hora gratum non recepit. ... aliud quam debes ... quod debes ...
Augustinus. ... est recta ... actio ... oculos semper habet ad dominum. ... actio nec frangit negocio
... frigida est otio. nec turbulenta est ... nec marcida. nec audax nec fugax ... iacens.
Augustinus. ... sancti ... dedo ... ineffabiliter gratularis tam magni boni
esse ... ut solus sit ille te ... Prima iusticia ... peccatum ...
... Noli ... qui ... quod negle ... se
Augustinus. Nobilitas fuit ... nascentis in ... nobilitas parientis in ... non obsolescat
Ambrosius. Velox est ... ad nocendum. ... Gregorius. Nemo amplius ... ueritate nascentis
... uel ordinem ... habet. ... tenet ... corporibus ... po
... nocet ... agens ... ex ... tamen ...
... plerumque ... innocens et absque sermone ... ... nocet
... pastor esse ... ad operationem ... oues ... nominetur
Augustinus. ... non ... ad rapinam ... qui suas
... Gregorius. ... uanitatum. ... fulget ecclesia in
... dimittat ... de sup
parietibus et in pauperibus eget. suos lapides induit auro. et suos filios nudos deserit. de sup
tibus ... Sceleres ... ingesserunt ... sacerdotis
blasphemie. Augustinus. Quam suaue ... carere suauitatibus nugarum et quas amittere metu
... gaudium erat. ... et ... tu ... suauitas ... et ...
eis ... uoluptate dulcior sed non carni et sanguini. ... luce clarior. sed omni secreto interior
omni honore sublimior. sed non sublimibus in se. Gregorius. ... hec culpe ... unde ...
... hec amore ... bonum ... fides ... fida ...
... ne ... coniugale ... cum alio ... et amant ...
benigne ... religiose ... In sacramento ... non separat. Ipse ...
... ad nuptias suas. et ... inuitauit de carne sua ... apostolus
... nuptias celebrauit. Augustinus. Caritatis ... est spes adipiscendi
... bona ... amoris
et ... cupiditatis ... flamma ... fecit. ... cupiditatum ca
... Ambrosius. Caritatis ... ut ... sit ... initium
nullum ligna consumet. ... caritatis ... sit in ... suam ... Ieronimus ...
In ... omnipotenti deo ... premium ...
Augustinus. ... infructuose ... dominus ... non ... pena ... de
cum aliis obedire. Ambrosius. Non mediocris pudor est ... insensibilia ... creatori ... et
homines non obedire ... sensus tribuit est ab ipso auctore. Gregorius. Sola uirtus est obedientia que ceteras
... custodit. Debet obedientia ... de suo aliquid habere. ...
... de suo aliquid non habere. Augustinus. ... obliuisci ... largitatem ... fraudatur
Gregorius. ... iusticia tepida. ... uerita ... ... coram deo. ...

q valet pauciores q̄ multi sunt, facile tamen utrumque adimplet. quam interim ȝ-
tum discretione perfecte adeptus nemo in hominibus caritatis ad contemp-
occasio tum opere glorie usque ad finem uite obliuione et non attenta que sua sunt debitauit
ocium G. Illorum quos solum bona actio ostentat. abcentem terrim quomodo occio examinat.
Nugas amor pi ociosus. operatio magna fecit. si autem operari renuit amor
non ē. Ociosum ē illud quod aut ratione iuste necessitatis aut intentione pie utilita-
tis caret. Cum aliquando ociositatis reus qui est, nemo conuertit. qui ita conducti
ocius sunt si ociosi fuit quam merentur. G. Cadit sui ocium pro elacionis tenebras excitans
q cur recta agit meliora considerare mira negligit. B. Tria sunt que ocium
intelligencie confundit. atque contemplationis lumine excludit. Tenebre s.
peccatorum. recordatio eorum. cura terrenorum actuum. Contra explicite morbum exples
remedium ē. Nam primum quod dicit per confessionem. secundum per orationem. talis per serie
cor meum conturbatum ē et su dolor dereliquit me uirtus mea et pro pauor. lumen o-
culorum meorum non ē mecum et pro error. Ecce quam dissimile caritate. o anime mee
occupatio caritas tibi qui equalem offendisti. Jero. Fac aliquid operis ut semper te diabolus in-
ueniat occupatum. G. Dicto corde percepit nos salutaribus occupamur omnem ui-
ciorum labem effugimus quia dicit hostis cum edificamus in interius sine dubio locum deterp-
toris excludimus. Sepe rebus transitoriis occupari pensare negligimus per facta quam
commisi. Occupatio secularium dignitatum tanto facilioribus mentis fuimus quanto maiori-
bus curis grauatur. Sup impositas tumultus occupationis bene regit amor ā certus. G. Prude
odium amor aliquem furari nos nimi propos et apertissimus cogitationibus illis subripe ad horam.
Ag. Cetr ualde pium qui putat sibi bonum esse cum peccato nat. B. Nemo quod alicui odi-
inscie diligit aut retinere quod odit. Quoniam odium et affectus amor rerum iudicio con-
gnoscitur. ut puta si ipse odias aliquem qualiacumque fuerint apud illum omnia tibi displicent
odor et si ipse alicuius amas. quecumque sunt apud eum placent. B. Sponse humilitas sicut tamquam
nardus odore suo amore talem deuotione uigentis opinione redolens.
offendere G. Boni cauendi sunt ne offendantur ne hos ille prouocet. ad iram qui corda eorum semper
offerre inhabitat. Jer. Philosophus glorie al' et popularis aure uile mancipium totam simul sar-
cinam deposuit. et tu putas te uerticem uirtutis eminere potuisse si partem ex toto offeras. te ipsum
uult deus. aurum deponere insipientium ē non perfectorum. fecit hoc thebanus crates. fecit
antistenes. se ipsum offerre deo christianorum ē et apostolorum. G. Sicut locus remittis desi-
derantibus negandus. ita fugientibus offendens. Cum uix culpa oblato sacrificio
deleatur. cum mali scandalum alieno cordi generatur ut ille ipse qui peccauit. nec
sacrificium deus accipiat quod delere solet peccata. Jero. [illegible] si sibi quisque ieiunat si ca-
on' quod ad compositio subtrahit non operibus tenuit. si uenire postmodum offendant custodit
Ang. Tamen pondere appensum ē tantum quantum ualuit. apud eum quod hoc nouit appendere quo latus
in cruce dominum confessus ē crucifixum. quem tunc si fuisset pro domino crucifixit. G. [illegible] hora
b' ē cordis pondus timoris. Peccatum quod pena non diluit. ipso suo pondere mox ad aliud
trahit. Mari pondere estimauit cum humilitate quod omnes et cum quo sperat. Done-
nat me misericordiis suis deus sic concludit. sic obruit me beneficiis suis ut aliud
qd amplius sentire non possit. tanta tribuit tanta retribuit. et tum de alio tamen loquitur
Ag. Sic ille iustissimus quem non pene corporales deterrent ab immundis opibus sordide uolup-
tatis. ita ille iustissimus quem nec penarum corporalium terrore reuocat a sanctis operibus lumine
sue caritatis. Ad discendum ad operis ē nulla in etas sera uideri potest. quia et si senes ma-
gis decet docere quam discere. magis tamen decet discere quam quod doceant ignorare. G. Ex operibus
corporis cognoscitur uirtus anime ex operibus creature non potes cognoscere creatorem.
Jdcirco dimissis omnibus bonum opus suscipe imple. nec sat. nec cessat. nec dele-
tatur. nec non delectatur ut nouit non sue uoluntatis sed diuini muneris esse uel cessat
et sic ab clarus uariante frater. uel quod scit uel quod delectat. Tanto magis delectat opus bonum quanto
magis diligitur deus. summum et incommutabile bonum. Bern. Opus semper in me spira ut cogi-
tem. compelle ut faciam. suade ut diligam te. confirma me ut teneam te custodi me ne
Jer. Omne opus leue sibi fit. cum esse preceptum cogitatur. et spes premii solacium fit labo-
ris. G. Pastor apud discretum iudicem cogitur tanta in opere exsoluere quanta constat cum aliis
peccasse. Probata dilectionis exhibitio ē operis. Cum opus crescit premii fiducia perficit. Bern.
In primo opere me mihi dedit. in secundo se et ubi se dedit me mihi reddidit. Dat quod reddidit
ordo me pro me debeo et bis debeo. quid domino retribuam pro se. Aug. Uult ordinate dare elemo-
sinam a se ipso debet incipere et eam sibi primum dare. G. Ille scit recte dare qui et ordinate no-
uit tacere. G. Bern. Uiuis si ordinabiliter uiuis si socialiter si humiliter. ordinabiliter tibi socialiter proxi-
mo humiliter deo. Dat. [illegible] explet quod dirimit ad salutem. ordinata quesitio. rectum iudicium
fides deuota. G. [illegible] in diuinis ecclesiasticis ordinibus aurum seua fames inuadat. nil blan-
dimenta subripiant. sed gratia confert honoris summum. uita sit [illegible] sapientia. prudentia modestia

Bernardus. Nulla splendidior gemma humilitate in omni praesertim ornatu summi pontificis
Jo. Aug. aliud corde teneas, aliud ore pretendas
G. Quis quod praepositos suos erigit ostendit quia servum dei esse contempnunt. Sed aliqui coram
pro dee audientibus nesciunt. et despicientes tacentes adeunt. ne de sapientia sue ostentatione glorientur
P. Regnum dei credit compunctio ostendit. perspicue. concedetur misi destinatione committit
provocatione ostendit in iustificatione. in glorificatione percipitur. Modestia animi probat sapien
te constantia virtutis ostendit. Eg. Et patres multos occidit cui dixit circa certas et
de constantia virtutis ostendit. Remansit foras cum luce columna quia non habuit gemine columbina
spiritu ostium clauditur. Remansit foras cum luce columna quia non habuit gemine columbinum.
Jo. Prius victu et vestitu et manifestas necessitates meas inter cuilibet tribuas ne filiorum panes
canes comedant. Pater in paupere domo et in tugurio rusticano a vix milio et cribra
rio pane rugiente ventre satiare potuerim, mitte et similem et mella fastidio
Aug. Dampnum paratam sententiam si parare cessavit. G. Bonum peccat si datum deo et non ro
decepta. Nisi voluntas prava in memoriam fuit reparata. Aug. Timendum est ne gloria putrescat
dum pueris peccat. Nam in peris apud te ipsum parere et pro dominum qui te fecit templum suum.
P. Quoniam vides vestes omnibus ubi nostris omnibus adherere ubi munc ubi secum esse. de ubi
quod pariat ubi puta coniugem ubi et maritatum. Cum contendit lectiae me flendo cum
ferandis meroribus et quam propter sed victoria nescio. Jo. Dispiciam aliud habuit elicias pro dominum
ferandis meroribus. Pars pauperum est rem pauperum pare non pauperis. Cum eum porro est meis
pro eius non erit diis. Pars pacientis est. Sed quod obprobrium tuum gloria tua est dominum qui operaris gloria tua in quo esse
debet curare apud dominum. Si quod obprobrium tuum gloria tua est dominum qui operaris gloria tua in quo esse pro
participatione glorie qui erimus et sumus aliquibus gloriosi. Si tempore cavenda sunt scandala prima
loco quanto amplius placere quod sibi dixit equare in vestes apud dignitatem. Solummodo imputat et recen
tia et contemptum. Nam in mitis conventis vocemini quo vestiri dignemini. Milites et monac
et eodem panno exprimunt sibi clamidem et cunctam. Cum clamando aliqui excellencia sua vel
paribus mutat quia ei cogitur mentes fidelibus ne ei cognitur. Vel superior qui est suo coequetur
Jo. Contentus et sordes pari modo fugiendi sunt. quia alterum delicias alterum gloriam redolet
G. Aug. Laborem temptacionis dilige sequitur effecto fuit incitatis. Amb. Apud passionis est ipse
bene cum facie delectamur non quia meritorium gloriae ex sua passione credebat. Ex passionis rerum
est fiat quasi gravius apud quoniam passionis est ipse. Nam non sunt condigne passiones ad futuram
in sermonis omnis sustineat. Doles quod inuides sentis sed non censentis passio est quod sanada in
G. Timeo facile pastor a sua eripitur. Qui misericordiae ex aliena temptatione lacto contempnenda.
fatigatur. Tales sese quod prosunt exhibeant. quibus subiecti ordinata sed sua fidem non cum besciat vel cum eo
tacionum fluctus primum tollant. ad pastoris mente quasi ad miram summi recurrant. Sed sperandae aliqua
absolvere pastor incurrit. Pernominnosum valde est si cum quod at dispensa cum questionem debeat eo
debere. Sed qua qualitate subditorum. Disponitur acta regentium ac saepe pro malo grege etiam re
bonum delinquat vita pastoris. Sed Cum in in pascua duxeris, cluserit educat aliquos dimicans
pastor pretiosus. Sed si doctus que fuit non sit cum bonis videndum est nemo tamen nutriat doctus
na vera. que nocet vita stulti. Sed rebus parum raritas facit. mihi certa pro postis meis
optabilis bono utilius pastore est. nempe rara avis est ista. Aug. Potest recte dici parum
los sine baptismo exeuntes in dampnatione omnium mitissima futuros. Pena quoniam magna et
Dampnum
horrenda cum in consuetudine venit aut parva aut nulla esse creduntur. Danas
dei aliquis sit sine magnum sine parvum celeste sive terrenum pro honore et caritate danas
et preciosum est et ce debes in ore sapientis. Jo. Sed inventissimum vivens frigidissimus in celestibus et
summa in rebus parvis exhibentes alacritatem. Ad maiora deo complerentur. Sed ad maiora pro
gredere que in parva formidat. et sane nescio an possimus leve aliquod peccatum dicere quod cum deo
dei admittitur. Amb. Dignum est ut qui magna conseruerint in parvis deficiant est non solum
sed non adimplesat. Nam in annotat et illa. G. Aug. In parva ex in maiori cura peccatum deci
dat. Certe sibi ipsi nemo est pater aut filius aut affinis aut aliquis homines. Sed tamen hoc Omnis
quod diligit aliquis tamen seipsum sed in eo debet diligere quod sibi ipse est. Amb. Zelum que habent ex
sibi inimicos putant quasi hostes dei quamvis patrem et matrem et sorores de omnibus dicet. Sed
inimici facti sunt. G. Cum utique me patior flagella consumit valde metuendum est ne
peccatis meis exigentibus. in qui filium apri. Sed qui hostes a domino feriunt. B. Aug. Fratrem transgressiones
gressiones non semper propter traditores constituit que alias eligit mandator custos et ultor iniquorum
Aug. Quoniam sunt humiliora quam ferme passus est dominus. tanto ille pro debeo alii. Sed facit est
pro digne voluptati serviens tamen pars sui quae animas celestibus nescit implere. G. Prosto
grande est huius nos esse humiles a quibus honoramur. quia hec et seculares quibus liber faciunt. Sed
illis maxime esse debemus a quibus aliquando patimur. Aug. Sed me posses doctor quod nescio. non solum
te illis sed pro eius credente debemus pacientissime sustinere. Si aliquid quod praeter orationem accidit
pacienter ferendo et in omnibus gratias agendo. Hoc potius oportuisse quod deo non quod nostra voluntas
huius minime dubitare debemus. Jo. Sed humile patiens iniurie ostendit. G.
Nonnumquam patientia longanimitate quam gravius est et instantia superare quam scuit. Patiens illata
iniuriam tolerat. que pie meminit. quod fortasse ad huc habeat esse quo debeat ipse to
lerari. B. Ideo quod ante pateris debes voluntarie sacrificare. quia a prava pacientia fieri quod
a deo. sine murmure et cum gratiarum actione sustinere. Aug. Propriam quidam ante humiliatione acceptam

paup dm credo esse a quo creata est. Aug. Via celi est paup per quam venitur ad patrem. Innapes ergo ero-
gare si non uis ceruicem. Ido magis diues non excludit mentis, qui rogantem pau-
perem non exaudiuit. In civit. Jo. Omnis enim census tuus in pauperibus distributus
mo tibi erit apud xpm preciosus quam quam manibus tuis ipsa offeres. Nos sub fare mati auro
pauperem sequimur et sepe extra gloriam fictimus opibus tenebantes. quoniam possimus aliena
delicta distribuere quam nostra timide reseruamus. O crudelitas est parietes fulgere gemmis et xpm
in paupere fame periclitari. Gloria episcopi est pauperum opibus prouidere. ignominia omnium sacerdotum est
ut studere diuitiis. Tante diues fuit paupertas, ut non sumeret qui se et apostolus possidet non
habet. Et sicut obitus uelud thesaurum in loculis pedas portabat pecuniam. Rem pauperum in
usus suos quidem nephas putauit. Ambr. Bona est si bona sua nouit
cum dicare paupertas et omnibus expendenda thesauris. G. Omnis venandi sunt pauperes tamen
par necesse est ut omnibus se humiliare debeat. quanto quis sit sibi ignorans. Aug. Cui igitur pax. De-
mo nec non iudicat iug mea non affirmat. perduum est ad bonum credendo de homine quam ad male
suspicando. non si mihi tibi dolet errare. cum bene credit et de malo. Ambr. Dubitato non
sit gaudium sed iram. ideo non suscipitur illius spes sanctus qui gaudet in solis pacificis. G. Si
dei filii vocantur qui pacem faciunt. procul dubio sathane sunt filii qui confundunt. Tanta
nos in hac pace non satiat, ut ipsi se quasi non accepit. hoc se accepit ut in alios exultet.
Pacem Aug. Pax est ut ubi non est caritas que esse debet ubi nimium. Nemo vires suas in pace cognoscet
est quam esse debet. Cotidiana peccata non sunt leuia quia plura. Timenda est ruina multitudinis et si non
m magnitudinis. Aug. est plurimum quam causa quo fine qua intencione quid fiat. sed ea que constat esse peccata
nullo bone cause obtentu, nullo quasi bono fine, nulla uelud bona intencione facienda sunt.
Doles se reum addit potius aduocatum. et sua excusando peccata non accusando cognorat.
non se penitentiam veniam sed invenitam. Quanto legis tanto maior cognitio tanto minor
potest excusatio. Minuta peccata si negligenter occidunt. hoc facit sanctitia neglecta quam
vo facit summus in uerus. Dum usque adeo peccatum uoluntarium malum est ut nullo modo sit pec-
catum si non sit voluntarium. Impius pio vivit peior iusto. Quanto quisque sublimior est
tanto magis licet leue peccatum eius grauius est crimen. Ipsa coram hominibus corripienda sunt que
peccantur coram hominibus. ipsa corripienda sunt secrecius que peccantur secrecius. Simulata equi-
tas non est equitas sed duplicatum peccatum. Jo. Magna ira est cum peccantibus non irascitur deus.
Ambr. Sepe in iudicando malum est precium iudicii quam ipsius peccati. Cum primo fuge peccati
memo diu fortis. Omnis cogitatio diu foras respicit interue quem. Peccatum enim cognoscim
cum non arguitur multos contaminat. primo omnes qui norunt et non deuitant. aut cum possit
corrigere dissimulant, non ut sibi uidetur peccare. quia nullo corripit aut uitat. Tanto
apud deum obligatiores sumus quanto apud homines multa peccamus. B. Nequitia de adiisat
peccatum Gemina dulcedo suauitatis exubat in peccantes ut eos qui propria peccata fecerit fuerint
in pastore dum spe longanimitas in expectandam. Bernardus carmen ac
tene. et domino facilitas. Frustra ad audiendum legendum vel amoris carmen ac-
pena cedit qui non amat quia eius non potest capere ignitum eloquium frigidum pectus. Aug. Maior
pena fauces auaricie non claudit sed extendit. non irrigat sed accendit. G. De
putentis in intelligencia data quasi penam mutuatam. qua plus nobis creditur im-
pena exhibere. eo debitores amplius tenemur in opere. Ambr. Regum lapsus pena
populorum est. Sicut in eorum uirtute seruamur ita in errore periclitamur. G. pena interrogat
si quietus quis uidetur amat. Pena nos interrogat, et excitat agnoscimus culpam.
B. Honoris magnitudo illius qui non digno uiuit honore cumulus precipit
penitentia Aug. Penitentiam ad disciplinam xpianam ut neque de aliquorum correctione esse penam
desperet. neque cuique penitendi aditum intercludat. Fallax in quibus bonis fructus
desperatur et infructuosus labor. imperitus timor et periculosa sublimitas. Ubi ut sit prudentia
et finis cum pena. Pena cruciat iusticia tranquillat. uita eterna glorificat. Jo. De
calamis cellularum dampnamus orbem in cinere et sacco voluptati de ipsius sentencia
finis. Quid facit sub timore penitentis reges ait. cathene sordes et come. non sunt
diadematis signa sed fletus, sanctus est sera penitentia. Penitentia agere est perpetrata mala pla-
gere et plangenda non perpetrare. Aug. Omnibus ne pereant et ne alios perdant adhibeatur
est modus seuera correctio. Jo. Perdit auctoritatem dicendi cui sermo ope destruitur. Aug.
Quod in pedes uncinos ut pane sit pede minimos ueremus quiete. Augustinus
Nullus homo est tanta iusticia perditus cui non sit necessaria temptatio tribulationis. vel ad
perficiendum uel ad confirmandum vel ad probandam uirtutem. Je. Irasci hominis est, iram non perficere
xpiani. Perfectus seruus xpm, meus sit xpm sit. quia autem sicut post xpm perfectus non est. Ambr. Perfecta
libertas fide loco causa que comitatur ut prinum opus circa domesticos fidei. Grandis
non culpa est, si sciencia tua fidelis egeat. G. Ille uere perfectus est qui circa imperfectionem proximi
inpaciens non est. Nam qui alienam imperfectionem ferre non ualens deficit. ipse sibi testis est quod
perfecte nondum proficit. B. Imperfecti cordis et infirme prorsus uoluntatis iudicium est, statuta
seniorum studiosius discutere. hec ad singula que iniungunt exigere de quibus rationem. Do-
plenum nec perfecte habeas perfecte desiderare non potes. sed nec in perfecte habere nisi perfecte desideres
Aug. Modicum est circumire ambitum quam angustissimum est ingredi. quid tibi esse auctorem
fidei et eternis temeritatis exemplum. Molestie et periculosum est animi sui cito conseparari
sibi. Quanto magis periculosum fuit in prelio, tanto magis est gaudium in triumpho

Melius est nescire aliquid quam cum periculo discere. Omne quod non edificat audientes in periculum lo-
quentium vertitur. Ambrosius. Spes commodi furatur labores et metum abscondit periculi.
Tacebat Susanna in periculo et gravius [illegible] quam mortis dampna putabat. Non salu-
tuenda periculo pudoris arbitrabatur. Augustinus. Da michi aliquid de corde tuo. Sit in te non per tribu-
torum exigit te qui fecit te. G. Linguas detrahentium sicut nostro studio non debemus
excitare ne pereant, ita per suam maliciam excitatas debemus equanimiter tolerare ut michi
nobis crescat. B. Nemo quod est equanimiter ferat cum reddit ordinem pervertere [illegible] dis-
ciplina est in consentire silere cum possis arguere. Augustinus. Opera nostra cum pia humilitate impe-
tremus a deo ut non permittat servos suos temptari ultra quam possint sustinere. Bonum est
deus, si quale bonum quis dicat. C. Ecce non possumus dicere et non permittimur tacere. Si
si non possumus dicere et non permittimur tacere. Ecce quid faciemus nec loquentes et non tacentes.
Augustinus. G. Virtutis pondus oratio non habet quam negligit prudentia geminis amoris | [illegible]
tenet. B. Anima prudens longanimitatis et habet longitudinem dilatat amorem tuum ad
inimicos et latitudinem tenes. Esto est in dei sollicitudine timoratus et sublime comprehendas
cum heredita. Si nolumus frustra querere dominum, quaeramus ubi vacat, quaeramus frequenter, quaeramus per
[illegible] ut nil quaeramus pro illo aliud, nec cum illo aliud, nec ab illo ad aliud quaerendum. Facilius
est enim celum et terra transire quam ut sic querens non inveniat, sic petens non accipiat, sic
Quis est qui non iudicat perfecte quod diligit equaliter. Dilectio equaliter fac | [illegible] non [illegible]
non acceptatori personarum. G. Cum per [illegible] persona displicet necesse est quod [illegible] placet.
B. Cum omni [illegible] persone humilitas sit quedam turris fortitudinis a facie inimici
nescio quo pacto tamen [illegible] minor in minoribus, non clarioribus clarior [illegible]
B. Qui se [illegible] ostruat quod non [illegible] ad tuam [illegible] salutem pertineat. Respondendum est
Augustinus. Si dare cogitur quam cum dormiat. Aperiente [illegible] multis [illegible] debet benignius
quod nec dormire novit et dormientes nos excitat ut petamus. Io. Melius est non habere
quod tribuas quam impudenter petere quod des. Nunquam petentes raro accipiamus rogare. G.
videre si negare debemus quod petimus [illegible] patroni sed qui petunt
G. Nemo fortitudinem suam nisi cum victus esse cepit deprehendit. Nam quod [illegible]
Augustinus. Si quam forte ira et fidei [illegible] accomodata dixerint | est non [illegible] quod est
[illegible] Platonici non solum formidanda non sit sed et ab eis tamquam ab iniustis possesso-
ribus in usum nostrum vendicanda. Augustinus. Pietatis genus est impium esse pro deo. Grandis
[illegible] religio [illegible] pietatis
in suo spectas impietas in deum est. Ambrosius. [illegible]
quietum divina humanis pretiosa temporalibus. G. Pacis [illegible] tanto celitus [illegible]
tis aure sublevant quanto eas [illegible] per nobis sua caritatis ardore excitavit. B. [illegible]
marcet flos boni operis atque [illegible] omnis [illegible] et vigor extinguitur. Si non aliis [illegible]
aliis subiectis pietatis actibus ceteris [illegible] reparatur. G. Cum nostrum opus deo [illegible]
dignum exhibere non possumus restat ut ad placationem illius suum ei opus offerimus. Potentes
quique cum humiliter sapiunt culmen [illegible] et quasi longe ponte virtutis attingunt
[illegible] placant quia ei ut [illegible] sacrificium offerunt quod potentes [illegible]
[illegible] possunt
Augustinus. Non placet deo [illegible] si quod displicet in nobis displiceat et nobis. Io. [illegible]
res in hoc ipso cupiunt placere quod placere contempnunt et [illegible] cum [illegible]
[illegible] quam sibi placet mundo qui deo displicet. B. [illegible] qui [illegible] ipse facit
[illegible] ad dei placitum [illegible] suorum. [illegible] displi-
[illegible] et omne desiderium tendit. Ad dei placitum [illegible] bonus non
cet deo [illegible] in filiis gratie [illegible] qualiscumque [illegible] ingratitudo. [illegible]
esse qui bonis placet
G. Decet dare [illegible]. [illegible]
Augustinus. Omnibus datum est qui possidet caritas. Sine dolore non perit quod cum amore possessa sit. Io. [illegible]
bonos [illegible] fit [illegible] dignitas quam [illegible] possideret. G. [illegible] possidens [illegible]
[illegible] amando possidens [illegible]
[illegible] iustum esse deputat. [illegible] crudeliter faciat [illegible] in hoc mundo [illegible] sublimis et magnifica est [illegible]
do. [illegible] possidens. Augustinus. Sicut enim humilitas in potente [illegible] humiliter [illegible] insipientis potestas
[illegible] Non [illegible] potentibus quod [illegible] humiliter [illegible] super omnes po-
non adiacenda libertas est. Insipientis in libertate ruina vehementior est. [illegible]
testate [illegible] postulari malebat quam quasi videri punire. [illegible] tanto [illegible] maiorem
sub potestate [illegible]. G. [illegible] cum mundi huius potestate fulciuntur, tanto [illegible]
disciplina se esse redigunt quanto sibi per impatientiam potestatis [illegible]
[illegible] dolores [illegible] equitas et potentia [illegible] Io. [illegible]
[illegible] in [illegible] offerre et multo melius est cotidie [illegible]
[illegible] optima est quod [illegible] descendit [illegible]
Augustinus. Ecce venale est regnum dei. Eme si vis. Nec multum estuet de re magna pro [illegible]
magnitudinem tantum valet quantum [illegible]. Donum dei qualecumque sit magnum [illegible] Ambrosius.
celeste vel terrenum per amore et caritate [illegible]
[illegible] et preciosa servitus et gloriosa libertas [illegible] servitus quam tanto sanguine precio [illegible]
[illegible] non [illegible] tam precioso emptus sanguine. B. Nulla meo iudicio
[illegible] in corona [illegible] preciosior gemma zelo illo [illegible] quo [illegible]
[illegible] Si mundi opes fideli [illegible]
[illegible] celestibus [illegible] bonis [illegible] presentia.
[illegible] mundo [illegible] ut dignus celestibus efficiaris bonis [illegible] filium [illegible] est.
Augustinus. Sicut Abrahe [illegible] multo magna obedientia [illegible] quod occidere filium [illegible] nulla difficultas fuit.
[illegible] ita in paradiso maior obedientia fuit quanto id quod preceptum est nulla difficultas fuit.

G. Cuius uita despicit^r. restat ut eius predicatio contempnatur. B. Verus humil(is) uult uilis reputari no(n) humilis predicari. gaudet de contemptu sui. hoc solo sane superb(us) q(uod) laudes contempnit. Aug. Tunc uitas audit q(ui) predicat^r. qui cum audit^r humilitas custodit^r. cum au(tem) predicat^r, uix no(n) subrepit animus ho(mini) cum calatur iactantia. Gregorius.

pesse — Summus locus bene regit^r. cum is q(ui) preest uitiis potius q(uam) fratribus dominatur. B. Ve e(st) si pees et no(n) prodes. sed ue grauius si ideo preesse metuis ut prodesse refugis. G. Penset prelat(us) q(uia) ad satisfaciendum districte iudici de sua tantum anima fortasse uix sufficit. et regendis subditis p(ro) est reddende operi cum rationis tempore. ut ita dica(m) tot solus animas h(abe)t. Aug. sup(er) ...

plac — Grad(us) q(ui) accipit^r laudes ul(tra) honoris. no(n) ipse q(ui) totius cora(m) deo est tribus et humana, quippe ne si p illis accipiat q(uod) sibi cumule no(n) potest sed prima delectione uilescat. B. Sic gradus et grauius e(st) superbia proferre se equali aut placito. ita magne humilitatis e(st) ipsiore se super habe(n)t(em) esti. aut equale (con)preferre. Aug. in .... Prius ol uidet qui dominum uocat cum eius

precepte — preceptum contempnit. B. Non ideo aliquando parites. sed contempnenda mandata q(ui) pre memorata. n. magna q(ue) in minima illa adno(n) ipacarse. et contempt(us) e(st) illibus preceptis. Sapientis in iuria e(st). G. Obliua sunt mihi meis e(st) laboriosius q(uam) si eis seipiatur ut in usu mundi actibus no(n) laborent. G. Mandata di nequaquam facit sed memoria retinet. huius i doctrine uerbis sententias quibus dampnetur, tenet. Greg. mandata tacitus cogitat. secreto si le de i tabernaculo e(st). Ber. Hoc censueri fregisse uoitu. uiolasse positum. partim pudicitie

primu — quasi preceptum contempsit et remedium. Bernardus Amor se ipso contentus. hic premiu(m) sibi id q(uod) amat^r. uerus amor premiu(m) no(n) requirit s(ed) meret^r. primu(m) sane nedum amati quo amari debet^r. psalanti reddio^r. G. tibi debuit facere et no(n) fecit illuminauit eos soluit uictum. reduxit erroneum. reconciliauit reum. Quis no(n) post illum libenter et alacriter curratur. qui et ab errore liberat et erraca dissimulat. qui demum mita uiuendi e(st) aut p

ppone — ma moriendo acquirit. Aug. Ro. et uleas consecutur proponenda e(st). Aug. Tu inuisas sui(s) moribus fauet uere no(n) tam bonum q(uam) pusillum quod apponitur. G. Tales se erga subiectos uiros debere existere quales nos sibi subiecti fuissemus uiros uolueramus esse prelatos. Greg. Prelatorum oris gladio ferienda no(n) sunt et cum recte reprehendenda iudicant^r. Dum malis potius sunt q(uam) ueritate honore corrigunt, ab oi rectitudine corda subditorum subitent. B. Deus se subdit, et tu dominari gestiens hominibus tuo te preponis auctori. Ambr. offic.

proga-ta — Priuilegium putabat se accepisse augustissime memorie theodosius cum rogaret ignoscere et tunc prior erat uenie cui fuisset commotio maior iracundie. prerogatiua ignoscendi erat indignatum fuisse. roperabat deo, q(ui) alius timebat ut irasceret^r. hoc erat remedium uiro

psens — Aug. Dominus ubique presens e(st). Eius au(tem) amonius simul est cum magis mente ille eius puritas et pl presentia se esse putauit. Do mihi secreto meti presentius qui difficile inuenit ubi sit difficilius ubi no(n) sit. cui e(st) esse n(on) omis posuit et sine q(uo) esse nemo potest. ad eum q(ui) ubique presens e(st) et ubique totus. n(on) locis pedibus sed moribus. Aug. ... q(ui) fraglantia de uotorum assumpsit presentia dominum hic no(n) potuit. Ca. ... sed q(uem) amore celestis patere ad cuncta presentis uite prospera et aduersa prauantur. Greg. Cum uiri perfecti oia presentis mi te oblectamenta despiciunt. p(re)allius lucis esse ne dulcedine. ab hac exterior luce animi ... a tenebras aducunt. B. Illud oro presencie est. i. spe sua certius testimonium e(st) q(uod) deest dim(itti) certe amplioris. G. Quanta ab aie latitudo quanta uirtutis prerogatiua conuincat

psume — i se presentia et digna inuenit sufficere et sufficientes. Aug. Augustinus Presumptionum inde arrogantie oculum cordis uel claudit ut oia no(n) uideat. uel distorquet ut prauiter uideat. Multos impedit a firmitate firmitatis presumptio. Nemo n. adeo firmus nisi qui se a se ipso sentit infirmum. Ambr. Quantum laudabile e(st) si impleat q(uo)s p(ro)uolvo^r uires suas credit. tanto magis puniendus. si hoc sibi audeat imponere presumptione temeritatis q(uod) ferre n(on) possit. Cas. Qui corpus clementie dedicant. Vicare

ptare — Aug. Si potes da. si no(n) potes affabile te presta. coronat ite dem fert no(n) presumat

pnapiu — deus bonitatem ubi no(n) inuenit facultatem. Ierom. Omne q(ui) hemisphus e(st) duri. et aim putaui ad cultum peruenisse uirtutu tunc heos principium. Ambr. Vegda principia q(ue) medere possit. Aug. Ipsi confessio uitiorum sanatus e(st). Ier. Primum obedire q(uod) peipiaturuel le cognoscere. et p(ost)ea e(st) obsequium didicisse q(uod) facias. Ambr. G. Primum uitiu(m) sapiens nisi scelore mitigare e(st). qui sapie sclaria stultitia e(st). B. Oia nobis i(n) quisitionis uitio nulla magis ulc

pbare — e(st) necessaria q(uam) simplicitas humil. et grauitas uerecunda. Aug. Hoc iuste e(st) ut e(st) ma la homines exprobrans quo bona di reprimus approbemus. Ambr. Nemo debet se fa cile alteri credere nisi eius uirtute probauit. Susanna tacuit et uicit. melior n. causa e(st) q(ue) no(n) defenditur et probat^r. Polliciti esse debemus neq(ue) temere aut tiose geramus. aut q(uod) oio cui probabilem no(n) possimus reddere rationem. Acti. n. n(ost)ri causa si no(n) oibus redditur, tamen ab oibus exanimatur. G. Probatio sanctitatis no(n) signa facere sed uniuersaque ut diligere. de deo au(tem) uia te principio melioria q(uam) de semetipso sentire B. Triplicem gratiam diuinitus accepimus. una qua conuersi. alia q(ua) in temptationibus adiuuamur. etiam q(ua) probati remuneramur. et deo quisque perfectior esse se probat quando

psice — maiorem tendit perfectione. Ecclesiastes. Sicut uas figuli ignis probatur. sic bonum tor Aug. Aug. q(ui) adiutum bene nobis agentibus ex(er)cemur, tollentur p(er) quem increpatione agnoscemus fieret ad coronam. Magnus bonorum labor e(st) mores tolerare contrarios. ab his q(ui) no(n) offendit^r parum perficit. Profectus fidelium sine temptatione no(n) peruenit. n(ec) sibi quisque in notescit. n(ec) probatione coronat. nec coronabit^r n(isi) certauerit nec uincet nisi certauit.

Gre. Cum cetero opera coeperit et commendatione lacessit. ideo proficit ad meliora
plerique non possunt. quia hoc sibi sufficere estimant quod pessimus incedunt. Gre. Viri quod
alti apud deum in virtutum dignitate profecerunt eo se viles dignos se esse deprehendunt
quia cum propius luci fiunt quod eorum in se ipsis latebat invenerunt. Bern. Dico sola nos a
profectu conversationis impedit ingratitudo. nam quod datum quasi amissum reputat dator quod
ingratus accepit. caveat sibi de cetero ne tanto plura amittat quanto plura conferet
ingratus. Bern. Iesu pro te timeo tibi parvuli quam plenis virtutibus cum sic fortis quod
inebriamini donis scientie et eloquentie adornatus metuo forte aut secundum mensuram aut
minus discreta humilitate ubi bonum quod posset prodesse multis in occulti immo
dampnabili ligas silentio. Aug. Ille enim est reus qui abiuncta voce profert.
Aug. Ea dignitas et felicitas ut ceteris commissa sit et celis. qui postquam se dicit
qui non illic gloriam vult ubi promissit. et ubi prohibitum est. Id in quoquam proposito
in quovis gradu equale peccatum. vel prohibita admittere vel iussa non facere.
Aug. Tanto magis tibi credo quanto minus diligentius. Magnum aliquid adeptum
se putat homo si sibi socius et alius hominibus dominari potuerit. Prelati non viciose aio id
magis appetere et tamquam vendicare quam omnino appetere debet. Gre. Inimicus solet enim
ut qualis ipse fuit tales sibi et alios coniungi velit. Aug. Diluit gratia qui se plangit
aliena. ut qualis ipse fuit tales sibi et alios iungi velit. tempore propinquus
Aug. Corripiamus sed prius nos. commune cor corripe. neque tempore propinquus
Gre. utilitate pro monenti laudibus meis cum minus moneor suspicor alius inviste
corripere. quod si ergo amor feminae bonus oblivio est et insanie proximus. Ambr. Clamor
inest nulla terrena desiderat. nichil est quod eo erga proximum caritati contradicat
Ambr. Despecta est vox laudis quam format iocunditas presentis
Aug. In multis observationibus nulla disciplina melior gravi prudentique hominum insita
ut eo modo agat quo agere vidit ceterum ad fortem deducunt. Ita sermo virginis pru-
dens modestus et rarus nec tam eloquentia preciosus quam pudore. conveniens omnis tua te
tacente eloquia loquitur prudencia. Prudentissimus qui non tam considerat quo iustitie qua
illum quod iustitie non quantitatem rerum sed imperantis cogitet dignitatem. Ambr. Ubi est
ira prudentia nisi in ipsa doctrina ubi ira iustitia nisi de ipsa mia ubi ira temperantia
nisi in ipsa vita ubi ira fortitudo nisi in ipsa passione. Gre. Sedeat lubrica in corde clamor
confidendum nobis est. conticescere non debet quod non licet concupita. Aug. Ut psallamus sapienter
non quam nostris sonitus aure sed lumen cordis. Ita sileat in lectione et in psallimus et in vigi-
lis solito quod nunc facias. Aug. facit cum psallimus orationes cum evangelius mavis cum apostolo
Aug. Difficile inter epulas servatur pudicitia. Illa vero pudicitia dicenda est cum non (castro)
aut peccare sed nolunt. Mater virtutibus possumus iudicare pudicicia sola non
gratia. Impudicicia mulierum virtutum principatus est. sed pauperem commendat. divitem excollit
deformatam redimit exornat pulcram. Aug. Pulcra aut adamatur. feda facile concupiscitur
deformatam redimit exornat pulcram. Ambr. vitam in vita et in vultu adolescentis
Gre. Cum plura et quasi splendida gemma morum elegantia in vita et in vultu adolescentis
Pulcrior motus est et saluberrimus ut omnis quod portando imponimus cum portes dolet et ex
te discas qualiter oporteat aliquid moderari. Gre. Est aliud detrahentes faciunt
mihi quod in pulverem sufflant. atque in oculos suos terram excitant ut unde plus detractionis per
flant inde nichil videatis videant. Gre. Impunitas torie soboles insolentie in-
Ambr. Tamquam modicum consciencia predictis. quando generi Grades impudicicie transgressionem mutari
mus in luce positum putemus. Aug. Iusta vita cum volumus adest quia ea ipsam plene velle
iusticia est. nec plus aliquid efficienda iusticia quam perfectam voluntatem requirit unde si laborem
ubi velle satis est. Creavit te in nichil aliud pro te occurrat. si aliud michi desidero quam
te inveniam te. Dicit tibi deus quod amet quis. quod quod dedit tibi nichil est quam ego. maximi
habe me amplectere nudum potes spectus ex fide cumgere me et habebis in ... lon-
dabiliter esse cupis laudem hominum non requiras. Ore et mentis singulos fiam audisse per
sos solus in delicus salomon fuit ideo corruit. Ambr. Aut vita quam doctrina gra-
da vita in bonus et sine doctrina habet gratiam. doctrina sine vita integritatem
non habet. Gre. Sed est dominus sufficit michi quod videre deum quaerit. Bern. Gloria dei gravis dignata
tu magna dignitas hominis sic quem Duo quam contentione quam faciem ac esse dicatur
omnis notitie requiruntur. Reg. Gratia. id est quod intendat iter quia rex hinc sane duobus
cum decor vel deformitas iudicatur. Aug. Cuncta dici potuit de illa ineffabili promiu
toto virtus quod digne dici potest. Pax et lux est illuminatorum et requies certatorum
in patria redeuntium et cibus indigentium et corona vincentium. Vincula hominibus
pietate habent nam iocunditatem fallam. cum dolorem metatum voluptatem. divitum laborem. tim-
dat quietem. rem plenam miserie. Spem beatitudinis inanem. Gre. Communiter crisis sele
sapia et corona complet caritate ipsa cibantur laborantes ipsa potantur quiescentes ipsa recre-
nantes inebriat. Aug. Requiescunt corda die ac nocte in lege domini quod est caritas a quo
negotio quanto quietiores sumus. tanto minus quiescimus quanta que occupationes sum-
Aug. Thronus tibi victis qui in domo tua sunt vivere creatione quanto nos quietiores sentimus
verecundes ambe. Sed per ociosa verba vivere reddemus videndum est si non ociosa silentia reddamus.
Ambr. Sed laudabile devenit est reverentie et honorem debitum agnoscere parvulis ipsa rece-
Gre. Inicium laudabile reverentie et honorem debitum indigemus nulla dissimulatione precipere
titudine et de timore est si qua intus correctionis indigemus nulla dissimulatione pervertere
netorum quod absit corpus incipiat morbus invadere. sed langor non fuit curans incipiat per
pensandum valde est ad cuius regimine quis qualiter veniat. atque ad hec rite per-
veniens quod bene vivat et bene vivens quod doctor et recte docens infirmitate sua co-
tidie quanta consideratione cognoscat. Gre. Venti furore ebrie. omne corruptum dicit perversit
videatur. Rem mea cum curas dispensationi suscepit quod sibi quam regimini debeat

attendit nec p alie sollicitudis pmodacone sua studia negligit n psue utilitatis
uigilancia aliena ppont. Gr. semp ipm suu no iudicat qi alut recte iudicz ignorat
redde B. ffra et si me milies rependare possem qd sic ego ad dnm. Agt. Semp debes cari
tate q sola i reddita detinz debitore m. hndo n reddit no carendo et cu reddi non
regere possit nisi hcat n hri potest nisi reddat. Agt. Vis ut seruiat caro tua me
religio tue. ut seruiat aia tua. debes regi ut possis regere. Jer. Talis sit pontifex
regnare ut qui religiom dextralhunt uite eius detrahere no audeant.
relinqre Jer. Satis delicatus es fr. si et hic uis gaude cu sclo et postea regnare cu xpo.
Agt. Quia contempnit qui no solu qd potuit sz et quatu uoluit hre contempn
Ambr. Qualis decans ses fre hoiem desi. cu aut sensu carnis hic aut gustat
Sepe uir estimat desere qu nos recipit et uix nos recipe credit qui relinqt. Qs
nisi i statu suo arta custodie disciplina teneatur. semp in deteriora labit. qn
repulse stante semp desunt. statu suu qd hre potuit amisit. Agt. Stulti s. iniuria t. leuior
sfenda ii ab alio grauior repellat. Non repellere flagellu si no uis repelli ab hodi
reprehende tate. Agt. Ille s. iustius punitor q no ht qd illo puniat. ille iuste reprehensor q
n ht qd i ipo reprehendatur. Jer. Caue puerinez q ita reprehensibilem sua uita ex
hibe uelimo ut no libere reprehendat aliena. B. Nemo fident reprehendit i
q se ee reprehensibilem no gfidit. si qd humanitatis e oi n i quo sibi qsz indulgz
remissio Agt. Nichil puniat q no ualeat ad melius nichil indul talis no uehemens iraci
geant qnd ueniat in peius. Non dimittit peccm nisi restituat ablatu. sibi gra
tas indulgentia uln iusta posse ee uindicta. Procul dubio uba h sponsionis
implent. sicho q nec ita pficit ut iam diligat inimicu. qn qn rogat ab hoie
qui peccauit in eu ut dimittat ei. dimittit ex corde. Qsqs roganti et peni
sui pnitenti ex corde remittit nullo m. cxistimz peccata sua adno n dimitti
rex Agt. No p locis res sz pro rebz amanda sut loca. Oms h scli dilcores i terre
nis rebz fortes i celestibz debiles. B. Monstruosa res e gdus summus et animus
infimus. sedes pma et uita ima. Lingua magniloqua et manus ociosa. Sino mlt
et fructus nulls. uult grauis et actus leuis. Ingens auctoritas et nutans sta
resiste bilitas. Optimus estimator rerum q inchz suos sibi pferendu estimet.
Agt. Resistendu e sensibz totis ac uirilz. Os si sensibilia inimiu delcare
fiat. ut no delcent. Nu fit hius gsuetudie carendi appetendis meho
ra. G. Facile inimicus resistit si no ei ul mltis lapsibz ul i dono diuinus
iudice gsensiatur. Cu in suggestioi inimici sp prime no resistit repente tot. Du n
Agt. Non uides erubesce te de bonis eius. si domus tua Clamat malint
plena e bonis et tecu malu q si possent tibi responde. nunc c clamarent
resurre sic tu nos bona uis hre. sic et volumus te bonum hre dnm.
Agt. Tempus qt hois morte et ultima resurrectone interpositu aias abditis
receptaclis gemet sicut qq digna requie. ul erumpna p eo qd sortita e in
carne du uiueret. G. Fatcam carne mam p resurrectone futuram eand
p nam diuisam p glam. eand p uitate diuisam p potenciam. erit itaqz
resurrection subtilis qz incorruptibilis. erit palpabilis qz no amittet ecentia uacis nature.
G. Reuocam cpos sz n eam laboies eoy sz labores pesam n alitam honores.
Jer. Ubi ausum stare descendimus. unm qz no q quicti iam reim e. Gl. Ds
despicit et expectat. contempnere uidet et reuocat. iniuria de gtempeu suo sibi
reges capit. et cu quibz reilentibz etia pmia gmittat. B. Sima tecto re
facimus i solio sedens. Amit illos de solu requirit deus. ut aduersus hostem
uias inimicitias p honore regis et tua salute suscipias. Quidni puenat magis
timiditas sustine p dno atq contempni qd ul a cunctis regibz honari. nichil n.
inde pisus potest hmo grlie quari. Agt. Verbu dni q manz in eis m sicut fallox
uidetq uanitatis derisit. sic cord uox miseroy p pecci sbi dedit. uides felicias
aliqs i isto sclo ridentes. iactantes se no uapulant sz peri uapulat. hoc ipo ia
rigare grauis ceduntur que sensit ia perdidit. G. Js q pest ea se ad sbdicz mensura
moderetur. qcnis et arridens timui debeat et tremit amari. G. Quos a cogitacionibz
terrenis dus euacuat. terna celestibz impleat et quos ab infimis curis exhaurit
rogare celestibz rigat fluentis. Agt. Vis rogare deum uis cammoni. pmo si rogatius
rumor fiul da ipe ueniat. Jer. Falsus rumor cito opprimitur et uita posterior iudicat de priori.
Sacerdos Agt. Nichil in hac uita facilius magis rectius hoc et leuis et acceptabilis eps aut pbr aut
diacon in officio sz si psunctorie atq adulatorie res agat. nichil apd dnm miss et tristius
et dampnabilis. Nichil in hac uita magis hac tpe difficilius laboriosius eps pbri
aut diaconi officio. sz apd dnm nichil beatius si eo m militet quo m imperator nobz
Ambr. Predicatum periculosum apd dnm tam e turpe apd homes. qd qc sentiat no libe
pruiciare. Ffres spiale e liberare dicenda denegare. Sacerdotale qc sentiat n dice.
Sacramenta B. No ois sacerdos sctus e sz omnis sctus sacerdos. B. neque nimis n ita nec n tam
ac bos sentit more nagoie. piudic Lud. aut cetoy hudinoc. grias agat cor
pi et sanguinem dni qui uirtus sacramenti capacium prco.

Sacrificium
Aug. Quatuor in omni sacrificio considerantur. cui offeratur. a quo offeratur. quid offeratur. pro quibus offeratur. Ber. Nec grandium defunctorum animas pietate suorum viventium revelari. cum pro illis sacrificium mediatoris offertur. Cum ergo sacrificia sive altaris sive quarumcumque elemosinarum pro baptizatis defunctis omnibus offeruntur. pro valde bonis gratiarum actiones sunt. pro non valde malis propitiationes sunt. Nullum omnipotenti deo tale

Sacrificium sequitur
sacrificium est quale est zelus animarum. Jer. Amico rapere quippiam furtum est. ecclesiam fraudare sacrilegium est.

Sagitta
Greg. Beatus iob quot voces pacie in laudem pastoris reddidit tot in ad[illegible] ... adversarii pectore iacula retorsit. Ber. Est sagitta electa amor christi. qui mariae animam non modo confixit sed et pertransiit. ut nullam in pectore virginali particulam vacuam amore relinqueret. ... perversitas ...

Salvare salus
versitas [illegible] medicatur. et non [illegible] sagittantem. Amb. Post tanto tempore humano generi ... flumina gratie defuerunt. quia nondum venerat ille tam desiderabilis aque ductus. Appropinquante salute appropinquat temptatio. Pharao dimissus ab israel persequitur. diabolus temptat. surgit in scandala.

Sanare sanitas
Aug. Omnium infirmitas dei est quo sanaris ipse primitus tuus. B. Non te dixisti sanum dolente latere. hoc est non te dixisti bonum. malis invente. Ipsa medicina tua sanat. Ubi tamen sanabilis est morbus.

Sanitas
Amb. Nulla carnis fecunditas sed virginitatis [illegible] incomparabili. supra cuncta clara est. ... in victoria vicas. ubi dignitas sanitas. ubi pax felicitas. ubi vita eternitas. Sermo se[illegible] Loquimur in eis a persequentibus traduntur. Et ipso cum non tantum qui tradunt discernibus Christum. Sed et ... cum creatoris sui potentia firma contemplatione considerant. [illegible] ... quas habent. Lege non attingitur domum spe sanctum. B. Non locus homines sed homines locum sanctificant. Rara avis est in terris aut scientie non perdere aut humilitate sermonia non excludi.

Sanguis
Qui scior est quod in qui simplicitate tenere nunquam aliud ore promittit. aliud ore mutantque intus ... Bs. Si fallaciter in cruce domini sanguinem collegissem. ... repositum penes me ... vasculo vitreo quod portari sepius oportet ... et hic ... [illegible] ... quo intrator non insipiens ipsa utique sapientia sanguinem [illegible] dicat. Si hec thesaurum ... in vasis fictilibus ... [illegible] plena quod victoris ... videantur.

Sapiens
Jo. Sapiens nunquam minus solus erit quam cum solus fuit. Greg. Sapientia illicita superat quam de ...

Sapientia
discit quam non vere gentes. Aug. Sapientia mentis aliud est quam modus animi. quam se se ad librum revertens. ... concurrat in nimium. neque intra quam plenum est coarctet. Jo. Non sapiam carnis reputes ... et dulcem

Sanctificatio
sed carnea sapientia. Aug. Sanctificatio prima est. ... peccatorum absistere ne eorum suggestionibus [illegible] ... sanctificatos facit. B.

Sancta
Aug. Vana scientia afficit non extollit. in superbientes quos replevit. Si ... sic ... caritas ... sancta ... sit constantia ... sic ...

Scire
Aug. Non te qui aliquid nescias existimes scire. Si ut scias disce nescire. Alloquitur ... debita quam dimittet debitores meos qui in nescientes apud deum suffragantur. ... Nesciat flere quod flenda committit. Dic quod amat omne quod amare potest sine sciens sive nesciens. B. Sunt quod scire volunt ... de huius quod scientia sunt nesciunt. quia scientes omnia sciunt. B. Sunt qui scire volunt ut sciantur ipsi et turpis vana est scire ... cum ut sciant et turpis curiositas est. Et sunt qui scire volunt ut scientiam suam vendant. ubi causa pro pecunia pro honoribus et turpis questus est. Sunt qui scire volunt ut edificent et caritas est. et sunt qui scire volunt [illegible] ... prudentia.

Scola
B. Scolares pueri et impuberes adolescentuli ob sanguinis dignitatem ... ad erudiendum ... ad principandum ... ad ecclesiasticas dignitates. et de sub ferula transferuntur ad principandum presbiteris. Jo. Non enim ...

Scribere
quia ... merito ... quam nos scriptura divina filios dei vocat. Quis ... non erubescat ...

Secare
age et dignum. ut quod dicit ... dei filius tale efficiatur ... potest. Si ... ausus ... auderat ... sua ... correptionem ...

Securitas
Aug. Offensa quasi secundum ... cessavit. ... amicum ... ipsam deponet ... servitute ... libi ... sibi ... Jo. Timor virtutum custos est. securitas ad lapsum facilis ...

Sedere
Jo. Solus cum sola et absque arbitro vel teste non sedeas. Ambo ubi diabolus ... ubi ... assistit. ubi diabolus assidet. ubi ipse includitur ... spiritualium semper defendit ergo ... qui persecutorem refugit ... defensorem. B. ... monachum de quo ... confidebat ... amblat ... sedet ... vagari ... erectum. Aures ... suspensas ... hominis ... imitatum agnoscas. Amb. Inquietare ...

Senex
... cum sermonem apponere digitum ori tuo. ... domos ... ducet ...

Sentire
... dis cum sic ... cum sermonibus. ... Amb. Senectus de laborantibus ... de illo agnoscere laborantes. Greg. ... quia de deo agnoscamus cum plene nos aliqui de illo agnoscere non possumus. ... mundi mala ... sanat qui ea bona ... appetit

Sermo
G. Loqui de deo ... et valde ... Tunc namque lingua ... in sermone ... securus sensus ... in subtilitate ... sicut ... leves ... locutionis ... B. ... homines desidium ... illi. Aug. ... facilis ...

Sedes
... quorum ... confregerit ... humiles quam superbientes virgines. Amb. ... facilius ... non expectante ... Prius ... ... in aliis quam ... cadat. B. Aliud est ... aliud ... manducare ... salubre ... tenere et amplecti sollempne

Servare
gaudium. manducare vita beata. Greg. Si humilitatem tenemus in ... in dignitate servemus in honore. ... nec humilitas timida ... erecto sic

R

superbia. Si scimus bona que agimus ad elationem ducimur si nescimus in nimis minime servamus. Recta

quia que agimus sciendo nesciamus ut hec et recta estimemus et minima. Aug. Ita servant ut

dominari pudeat. Id diuturnius ut eos servire delectet. Quomodo cupis esse erga te dominum talis esto

ipse cum servo tuo. Jo. Crisostomus. Servorum genus et conservi debeamus semper eis docere. Gre. Qui

ipse cum servo tuo. Jo. Oportet ut temptacionum ventos de huius mundi gravitate

servire curis temporalibus non eminere. oportet ut temptacionum ventos. De huius mundi

taribus potenter. Ambrosius. Dictus que est humilitate et mansuetudinem tenet ut alto disciplina

sancientur et alto pinnaculo non opprimatur. Bernardus. Ille fratrem convenientior bitus sed actu fratre se

necessarius sic alicui scimus. Ubi parvus sed. Augmentum caritatis est imminutio cupiditatis. Perfectio

nulla cupiditas. Signum perfectae est in minimo timoris. Signum perfectionis est nullus timor

Aug. Signum caritatis silentium cordis et perfecta libertas est. Ut silentio quasi tegit opus suum

Greg. Ille vero in necessitatibus affluente odire singulorum. Que laudat os pauperum non labia sua.

in necessitatibus affluentes odire singulorum. Quia laudat os pauperum non labia sua. Greg. Illi vero in

mus tacite dum quedam mala efficiunt. et cum in silentio lingua premunt quasi assiduis vulneri

bus usum medicaminis subtrahunt et eo mortis auctores fiunt quo virus quod potuerunt loquendo

ejicere noluerunt. Aug. Incomodum videbimus dum in quantum similes erimus et tanto est

fiemus similiores aliquanto magis in cognitione et caritate perficimur. Bernardus. Placet est que sic eos

similes faciat quod malignis atque ledentibus esse placabilem. Greg. Pacis simplici corde

fidelius. Ut quam innocentiam erga alios exhibet metuit est quod pati ab aliis formidet. Qui semper

dolose agit simpliciter erga se agi non estimet. Greg. Ypocrita ut maiorem gloriam tene

at sepe se simulat gloriam declinare. Aug. Sed orator aut doctor ut ipsa et dicat atque

dens, prius quam exerceat proferentem linguam ad deum levet animam sicientem et ructet quod bibit vel quod im

pleverit fundat. Bernardus. Aug. Iustus arbitratur se comprehendisse numquam dicit satis est sed semper sitit et

Jo. Aug. Officium clericatus aut vidua ante visitat aut virgo numquam domum. Sunt quedam iusticia

solus introeat. tales quidem habeto secretos quorum contubernio non infameris. Ambrosius. Qui non repellit

iniuriam a socio si potest tam est in vicio quam ille qui facit. Bernardus. Instar urentis solis desidii

ardor pecchantem animam decolorat. Dum dolorem glorie prevaricantem in paciente facit repulsa

Greg. Laborantem consolari est pariter in labore consistere. Ut excruciat amantem dilatio.

Jo. Tanto sollicitius cavendus est timendus quanto apud eum ditior esse cepisti. Bernardus. Facile solum

Greg. Plerumque in sacro eloquio a solis intelligere non potuimus coram fratribus meis. Quatenus ad pfeta

is potius intelligam. Bernardus. Solus est deus quem numquam frustra queri potest nec cum inveniri non potest.

Aug. Decuit hominis ore cum nobis cum aliqua asperitate sonuit non ab illo homine quem forte patitur

est sed ab ipsa veritate sit est a quo qui pius est emendamur. Bernardus. Que cuncta sunt sperum et postea si psallas in

pudoris claudis semiplenus festines effunde. Jo. Speculum mentis est facies et taciti oculi

Jo. Multo deformiora illa superbia est quam sunt quibus ac cordis fatentur archana.

humilitatis signis iacet. nescio quomodo turpiora sunt vicia que sub virtutis specie celantur.

Greg. Per flammas deserentium non iustos aurum conterit. Sed siccare eis desse potuerit peccorum spi

Temptatio tanto acrius mentem lacessit quanto eandem mentem (ne gemmarum

spes ad superna altius euchit. Quanto spiritu corpore melior tanto spiritualis quam corporalis

separatio fructuosior. Caveas neque pura reputet aliis pura sciens delinquere qui

Tumultu

antur spe dei: qui pugnat in te adiuvat te adiuvit ille quod est in te contra te. Aug.

ans varietatibus reclamantes cogitaciones mee intima viscera anime mee donec in te confluam

purgatus et liquidus igne amoris tui. Stabo atque consolidabor in te in forma mea veritate tua.

Greg. Qui supra mensam stare ut potuit noluit, stare iam non valet quin cum volt premovat

Ambrosius. Studium amoris dominus requirit non perfectum. Greg. Sic labilia diligere in ipse in mobili stare.

stabilibus intenti quanto insensibiliores inter vices efficimur tanto ad ea que foris sunt studiosiores

videmur. Dum fortiter nos studio quam vicior incentiva stringimus ipsa vicia adusteriam

tutum conmutamus. Et studiosis caritatis ad summum proficit et desidiosi velocitas ad sup

plicium crescat. Sepe dum nosmetipsos plus iusto discutimus de ipso discrecionis studio in

discrecionis erramus et mentis nostre acies quam plus cernere nititur obscurantur quia qui inportune solis

radios aspicit tenebrescit. Verbum adolescentem et studentem eloquentie cum sapientia sit

et anime non aliud quam iusticie hostem reputes. Quociens non prave ut minimus eius

spirituale studium remittit pro eo spirituale ponit animam. Bernardus. Indefessum proficiendi studium

um et iugis conatus ad perfectionem perfecto reputatur. Quia si studere perfectior esse perfecto est perfecto nol

le proficere deficere est. Greg. Stultum valde est si illis placere querimus quibus non placere domino scimus.

Debent autem bene invicem et violencia iniustorum iudicia. Bernardus. Dum sicut infirmitas mea est

fortitudo et stulticia eius fecit sumus sapientes. Iusticia sit in ista si iusticia est si crudelitas

litas. Sic in ista sit iusticia non est in ista sit facultas. Cum forte fons pietatis lacrima

rum invocato spiritu non gemitu erumpit uberior fluere suavior. Bernardus. Perfectus est mentis alta hor

tantia eorum tamen ac optime concurrere videbuntur ut et gemere possit et exultare in devocione

simul et de prioris utilitatis potens sit subvenire placatum deo equitus sibi utilis suis.

Aug. Subdita erunt nobis omnia si nos subditi simus deo. Ambrosius. Qui ipse subiciat qui alios

vult habere subiectos. Ideo deus non esse dicit quare cum omnibus erat et diligeret ab eis qui eum ma

luit. Greg. Usque recte consideracio est ut prelati non audeat qui subesse non didicit non obediam

subiectis imperet. Et prelatis non nomen ceteribus. Subiectis in fiducia genda sunt a rectoribus

summa cogitanda. Bernardus. Totius humilitatis summa in eo videtur consistere si voluntas nostra

divine ut dignum est subiecta sit voluntati. de ut voluntate alium clare esse necesse est

ut quod certum est dominum velle id nos velimus omnino et certum est dominum nolle, exercemus et nos et quod certum

autem velit aut nolit nec velimus ex toto neque penitus non velimus. Bernardus. Sapientia magna

est res. longitudo pro eternitate. latitudo pro caritate. sublimitas pro maiestate. profunditas pro sapiencia.

Greg. Tribus modis omnis culpe nequicia perpetratur. sed suggestione delectatione consensu.

Aug. Videt vincere cum veritate que superando ad eum pueri cum dolore amissum. Ieron

Difficile factu est gloriam virtute superare et ab hiis diligi quos spernas.
Superbia — Io. Q. Quid tam superbum quod non tam ingratum videri potest quam adversus eius nunc voluntatem qui
ipsum nunc accepis. Ambr. Predicare quod acceperis non est superbia sed devotio. G. Magistri vale
in culmine humilitatem discere qui in ymis positus non desiit superbire. Difficile in sequentibus
inveterata superbia deprehendit. quia nimirum hominum quanto magis patiuntur tanto minus videmus
Superbi rectori tocientes ad culpam apostasie labuntur quotiens se ei nobis delectant. Ber. Video quod magis
doleo post spretam seculi pompam non nullos in scola humilitatis superbiam magis addiscere. Ac sub
alis mitis humilisque magistri magis insolescere et pacientes amplius fieri in claustro quam fuerunt in seculo
quod quam magis perversum est plerique in domo dei non patiuntur haberi contemptibiles quia in seculo non nisi contempti-
biles esse potuerunt. vel quia videlicet ubi a plurimis honores appetuntur ipsi locum habere non potuerunt
saltem ibi honorabiles esse videantur ubi honores ab omnibus contempnuntur. Qui superbus extollitur super
se dominum. Vult enim deus fieri voluntatem pro se et superbus vult fieri suam. Cum non grande peccatum et delum
maior superbia ista ut cecidia quod tota gerimen pudet non dico sperare. G. crucem
Supplicium — Aug. Tantum sunt inrecedentium et penitentium beneficia graciora quanto peccancium pessiora sup-
plicia. Nec disciplina circa reos negligi nolumus. nec suppliciis quibus digni sunt exerce-
ri. Sed quod eorum peccata expetere. ut sint quos peniteat peccavisse. Cum terrena possessio et
exercitatio humanitatis est et supplicium cupiditatis. Quare pride tergit verum insitori ad cu-
iusdem. G. Hoc quippe agitur ut culpis culpe feriantur. quoniam supplicia fiant peccancium
Sup superbi — ipsa in tenencia vicior. Ag. Sed roboratur sed caritate superiorum. sed deficit et quod ligatur
cupiditate inferiorum. Agnoscere eum qui super te est. ut agnoscerit te qui infra te est. Inquinum
quia vult sibi servire quod infra te est. cum ipse superiori servire nolit. Ber. Quattuor tibi oc-
Suspicio — currunt consideranda. quod retro te quod ante te. quod circa te. quod super te. Ieronimus. Caveto omnes suspiciones
vel quicquid probabiliter fingi potest ne fingatur ante devita. Ambr. Quem multos et fortes illecebre
decepit quem non dederunt locum errori et deterunt suspicionem
Tace — Aug. Sicut detractio cum malivolencia. cum quis non solum voce ac ore corporis perfecte quod confingit
talis sed et tacet vult talem credi. Lector si michi tacitus errorem meum quod forte invenis
in scriptis vel in dictis meis. Etiam si ea forte in me reprehendis que reprehendenda non sunt. te potius
ledis quam me. G. Qui vult pia agere et tamen ad hec ceteris tacere ipse sibi testis est. quia plus vir-
Tacere — tute appetit diligi quam contra se non voluit defendi. Ag. Nulla ad discendum mora est ubi
spiritus doctor adest. Io. quoniam in omne quod voluit. mox ut tetigit. Mitte doce. solum quod tetigisse
Tangere — Aug. Sero te amavi pulcritudo tam antiqua tam nova. sero te amavi. et ecce dodeisse est. tardius
intus eras et ego foris. ubi te querebam et ista formosa que fecisti deformis erubam. mecum
eras et tecum non erat. Ambr. Honesta est vita ut est que et diutius non excitatrix. Tarda est votum probatum
ras quod remunerantis est primum. Ambr. Ea est tranquillitas et temperancia que nos studio erudi-
Temperantia — Tempore — afficiat ne extestatis metum angit. Aug. Sallicitudine receptionis amor pro tempore et dulcedem
per sal iusticie condiat quatenus dum mens ranctis extreme ultionis timore transfigitur. conterrite
proflets leticia. tamen plus ubsequens nil tempore. Io. quoniam et flagelli penam memoria tempore dominum et domini le-
ticiam mordeat suspiciat formido doloris. Sic mansuetudo zelum tempore quod austericie
studio non enervet sic ad ulcionem zelus ferveat ne tamen pietatis lenitatem fuerit conscindat.
studio non enervet sit ad ulcionem zelus ferveat ne tamen pietatis limitem fuerit conscindat.
Tempus — Aug. Quando fuis talis vel meus prosis te trenorum delectet. michi ecce cum in modo eos pueto
tempus videbis excrepis. Ambr. Nullum tempus debet esse tuum. quia nullum est culpe vacuum. Nulla
tempus videbis exequis. Disciplina et ad tempus tristis fit. postiorubus
tempus prescentorum vacat. tempus pie unde gestiendi. Disciplina et ad tempus tristis sit. postiorubus
tempore presentibus vacat. quanto magis grandis fiet loyda temporibus
Temporale — G. Tanto quisque minus dolet quod deest terrena. quanto magis sed que teporalibus est circa solas necessitates respecta. Sic omnia que pium
quod assumit temporalia. Ber. Sic omnia quod temporalibus est circa solas necessitates respecta. Sic fit ea quod sic fugiunt
tutibus atque ab omni in pietate aliena et circa solum beneplacitum dei intencta. sic ea quod sic fugiunt
ta terrena cum in humilitate presumes de sola ut dignum est. insatie divina
Temptatio — G. Humana mente cum divina allocucio desit quod tam temptatio carnis invalescat. Vicia dum
nos temptat proficientes in nos virtutes humiliant. Flagella dum temptat surgentes
in corde. Hominum mundi voluptates eradicant. quia prius in suavi carnis remuniat quisque
plenitudine perfectionis. G. Ecce iob describitur temptatio auctus sed temptatione prostratus et
et maiori vicis spem intrans foveat. maior casus ad cautelam nos humiliacis accingat ac
Tere — Aug. Sic mala terrerent. unde docemur superba est inmicto videtur. Ambr. Qui super homines est
time in homines tenere tribuunt. G. Bonorum mentes cum dominus tiret in progressu
Tenebre — Aug. Sed non noscent tenebras si semper in tenebris essemus. Sed lucis noticia quam nunc sunt non sunt in
vivum est quod tam posset excipe. michi plus potius novisse quod sensibilia fugienda causa cognoscenda.
venerit quia magnopere dum hic corpus agimus nec quod eorum insita penne nostre impediamur quibus inte-
grius perfecta quod opus est ut ab hiis tenebris ad illam lucem evolemus
G. Sic cum per quos omnia presentis vite ob ... ceteras ita despiciunt et illius lucis eterne
dulcedinem ab hac exteriori luce animum quasi a tenebris avertunt. Luce debes conspice qui
de tenebris volo iudicare. Ber. dubito uti ypocrisis latebras amat et tenebras.
Tere — G. Sunt et si ipsi mundum non tenent adhuc tamen tales se esse metuunt qui amando tene-
antur. quia nisi ei quatulumcumque vivent. hos ad usum suum mundus non amaret. Tunc solum
potestas bene regitur. cum non amando sed timendo retinetur. Bona se non extollere tenui
iste ipsi sibi testes sunt. qui hic acto dimiserunt. Nonne nisi in statu suo atque custodie discipli-
Tepor l'tra — na teneat. semper in deteriora labitur. G. Fit plerumque deo gratior amor ardens vita
Tor — post adpam quam securitate torpens innocentia. Ag. Adeventus membris tanto longius spe
fugiunt quanto apud eas quietem non inveniunt. Quis sapiam qui deus est videt. hinc vite fu-
Tes... — dit. moriendo ne iam eius amore teneatur. Exprimis dapnatores testis est ipse timor in qui-
rans dum timet quod agitur et tamen malum sit ex amore committitur.

Cum teste conscientia reprehensiones hominum metuere non debes. G. Desperari desiderat, qui tollerari
G. Hec mors ipsa cum venit vincitur, si prius quam veniat semper suspicitur [illegible] portat.
timeat. Ille esse veritatis defensor debet, qui quod recte sentit loqui non metuit nec erubescit.
B. Solent virgines que vere virgines sunt semper pavide et numquam esse secure, et ut caveant timida etiam
tuta pertimescant. Mens quam semel affecit caritas sui iuris esse non sinit, metuit et nescit
dolet quod non oportet, sollicitatur plus quam vult, et [illegible] nolens, compatitur nolens, miseretur invita.
B. Numquam erit caritas sine timore sed casto, numquam sine cupiditate sed ordinata. Implet quod caritas
tas legem servi cum infundit devotionem. Implet et mercenarii cum ordinat cupiditatem.
G. Felix [illegible] cum predicaturus venit qui una voce hostes suos pepulit, sed cum predicator venit, quos [illegible]
tolerat, et ipsa non potuit mansuetudo tolerari. Tunc [illegible] custodimus cum per dispensationem
[illegible] tolerabilem temptamus [illegible] aliquando [illegible] aliquando [illegible]. B. Intolerabilis impudentia est, ut ubi
se exinanivit maiestas, vermiculus infletur et intumescat. Hec summa et intolerabilis superbia est
superiori se preponere. Ista inferiori se subdere summa et plena iusticia. B. Heu heu domine deus quia
ipsi sunt in persecutione primi tua, qui videntur in ecclesia tua primatum diligere, gerere principatum. Arcem
Syon occupaverunt, apprehenderunt munitiones, et universa deinceps libere et potestative tradunt
incendio civitatem. Misera eorum conversatio plebis tue miserabilis subversio est. Gre. Mala subditorum que
quasi inaudita pertranseunt, sed si leve dampnum temporale senserint, in ultionis vindictam repente ab in-
timis [illegible] quid [illegible] indicant [illegible] amant
B. Tria sunt hominum genera: remanentium, revertentium, aberrantium. G. [illegible]
hostium secundum per carnem [illegible] peccatum. Suggestione peccatum agnoscimus, delectatione vi-
cimus, consensu et ligamur. Tribus modis fraus ipsa committitur. Quia per hanc procul dubio aut ce-
cata humani cordis [illegible] aut favoris aura aut res quas desiderat. Considerato tu in te [illegible]
videris, si consideres quid quis et qualis sis [illegible] in persona, qualis in moribus. Tribus malignissimis
veneris expositi sumus: carni, diabolo et mundo. [illegible] tribus [illegible] arbitror [illegible]
torum malorum et contemptu presentium et desiderio futurorum. Hoc devotionis debemus domino deo nostro
ut si a nobis tribulationes non abstulit, non ideo nos neglegi estimemus, sed potius pia [illegible] ma-
lorum bona [illegible] amplectamur. Ier. Lacrime pie consolatores sunt amantium. Clamor [illegible]
cantis [illegible] ipsa fluctuatio [illegible]. B. Cum ipso sum in tribulatione dicit dominus, et ego aliud interim
quam tribulationem requiram? Hec sunt [illegible] opere [illegible] spes
non confidit. Sic [illegible] pusillanimitas [illegible] probationem et
[illegible]. Pia est tristicia et bona miseria [illegible] tribulari. Illa [illegible]
B. O Lacrima humilis tua est potentia, tuum regnum, tribunal iudicis non vereris, amicorum
tuorum accusatoribus silentium imponis. Quam sententiam ab ore iudicis rapis [illegible]
[illegible] si sola intras, numquam sola aut vacua redieris. Magis cruciat diabolum quam pena in-
fernalis. [illegible] Ligas omnipotentem, filium virginis [illegible]
Sepe homo de ipso vane glorie contemptu vanius gloriatur. G. In hoc quod hostes vestros ample [illegible]
valetis si eos quos dei hostes agnoscitis [illegible] revocatis. [illegible] si non valet quis
eam maliciam [illegible] Unum est pro quo societas vitari debeat malorum, ne forte si [illegible]
si non valent, ad imitationem trahant. G. [illegible] meliorum impendendo
quod valent faciunt [illegible] facere ipsi non possunt. B. Qui facit de miseris iu-
diciis [illegible] iusticias iudicabit [illegible] dies [illegible] valebunt [illegible]
solida [illegible] bona quam marsupia plena. [illegible]
si diu ibi fuit, sic ira corrumpit cor si [illegible] duraverit diem. Quantum vas fidei attulit
ad fontem tantum implet. [illegible] si aut ego plus ab alio quam merui aut alter ante ma-
gis quam dignum [illegible]. G. [illegible] innotescit. [illegible]
[illegible] non [illegible] quo replere credit [illegible]. B. Tanta futura est corporum levitas et agilitas
[illegible]torum ut possint si velint absque omni mora sine difficultate et cogitationum [illegible] ad omnia
velocitate. B. Nullum tibi venenum, nullum gladium plus formido quam libidinem dominandi.
Aug. Amore pecunie totius sue spei crudelissimum venenum esse [illegible]. Jer. Venena non
dantur nisi melle circumlita, et vicia non decipiunt nisi sub specie umbraque virtutum.
Aug. Multos filios dei fecit unicus filius dei, emit sibi fratres sanguine suo, proba-
vit reprobatus, redemit venditus, honoravit iniuriatus, vivificavit occisus. Patriar-
che in unum vendiderunt ut omnes emeret. Jo. Humanitatis est tue [illegible] tibi
veniam [illegible] indulgere ceteris. Aug. [illegible] cum non [illegible]
culpam concupiscentie [illegible] [illegible] fide veniale [illegible]
venire [illegible] Gabriel [illegible] assit spiritus culpam
nisi [illegible] ad [illegible] ad quod [illegible] ut super impleat eam ad quod
superveniente [illegible] super plena [illegible] veniente spiritu plenaque fidei cor-
Ambr. Per [illegible] proferimus [illegible] examinatores [illegible] gravitas
sensus in sermone [illegible] modis. G. [illegible] eloquia ad eternam dampna-
tionem sunt eis qui ea scire noluit vel [illegible] sciendo contempnunt. Pro qualitate au-
dientium formari debet sermo doctorum, ut ad sua singulis congruat et tamen a commu-
ni edificationis arte numquam recedat. Cum verbum boni auditores esuriunt
pro reficiendis eis maiora doctoribus intelligentie dona conceduntur. Sepe doc-
torum verbum dominus pro gratia subtrahit auditoribus, [illegible] pro auditorum culpa [illegible]
B. Nec stilo [illegible] nec humilitas [illegible]. Sermo doctoris
Aug. Tu qui verum regem post hanc vitam speras [illegible]

cotidianas mortis amarissimas uite huius molestias suauem iocunditatem gustabis si ei qui eam per-
misit precepta dilexeris. Mel est nec uim putat que consuetudine durandi et temporum sepe cadit
et semper pruriendo comprimitur. Interim agite uobiscum ut desideretis diem domini aliter non probat ista caritas
si autem cepit dies illa desiderari. Augustinus. Donat deus per dolorem nobis non solum [illegible] uitas uini et que [illegible]
uestis Crebra minuscula et sudariola et fasciolas et uestes ora applicentes et oblacas super sanctas
ac degustatos cibos. blandasque et dulces litterulas amor sanctus non habet. Bernardus. Sic cogitacio uestit
sibi uocem corpoream absque sui diminucione uel ante uocem uel per uocem. sic filius dei assumpsit carnem.
Molle uestimentum et uanam animam dissoluit et frangit. Paulus [illegible] si docentes et non [illegible] tenentur
uetustate consuetudinis obdurati ad capescendam uiam salutis pigriores redduntur
uia Gregorius. Sordet uia que in itinere amena prata conspiciens obliuiscatur quo tendebat. Idem. Asperam et
uicium in [illegible] difficultatem uia minimam facit uictorum consuetudo. Magnum aliquid adeptum se putat homo si
[illegible] aliis hominibus dominari potuit. [illegible] iniquo animo id magis appetit
uide Augustinus. Frater est ut quod malum prius presidendo alteri uincere uidetur. amplius ipse bonum amittendo uincatur
nec fit plus ut sit certe melior cum ea sit peior. Augustinus. Hec fides celos fuci quibus constare uidetur
nec se per [illegible] uidet. et ab [illegible] non se uidet quod credit. Gregorius. Si [illegible] nos [illegible]
uelim esse quod nudum uidet [illegible] ad sollicitandos nos. Uidi diuinitas nullo nec [illegible]
[illegible] duriores [illegible] non [illegible] homines sed ultra homines sunt. Idem. [illegible]
non [illegible] sed eo [illegible] uidetur. quia qui uident non [illegible] homines [illegible]
te frequenter uide [illegible]. Augustinus. Tibi caue ne te uideas [illegible] quorum contemptu monachus
esse cepisti. Inutile est crebro uidere quod aliquando [illegible] et eorum [illegible] quibus
difficulter careas. Gregorius. Consentire uidetur erranti qui ad corrigenda que resecari debeant
non occurrit. Lux uisibilis sic caute diligitur a luce inuisibili excecatur quia quanto est [illegible]
uigila hians ad fundit tanto amplius in mentis obtutibus tenebratur. Bernardus. Sic homo uigilans
re et attendas [illegible] si ad aliud umquam attendas. Bernardus. Strenuus [illegible] animam tuam [illegible]
uitis gilia indignius inter censeris requie et exultatione festiua. Gregorius. Sanctorum [illegible]
creatoris sui potentiam [illegible] contemplacione considerant [illegible] eorum animo [illegible]
uince Bernardus. Humilitas est uirtus qua homo uerissima sui cognicione uilescit. Augustinus. Eos qui foris nos ex-
pugnant interius uincimus uincendo concupiscentias per quas nobis dominantur. Sola caritas
est que omnia uincit. Bernardus. Illa uera et sincera caritas est et omnino de corde puro et fide non ficta et con-
sciencia bona iudicanda procedit qua proximi bonum eque ut nostrum diligimus aut magis [illegible]
te magis solum diligit suum. quicumque non caste diligit bonum quod utique propter se diligit non [illegible]
Bernardus. Qui accipit misterium unitatis et non tenet uinculum pacis non misterium accipit pro se
sed testimonium contra se. Gregorius. Cum culpa in usu uenit etiam animus [illegible] si aspirat debilius resistit qui
quasi uinculis sue consuetudinis astringitur quasi tot uinculis ad mentem religatum.
Augustinus. Crimina omnibus uindicant ubi hominem iudicare et nudum uindicat est [illegible]
Bernardus. Sic [illegible] indulsit et tam liberaliter in donauit omnem iniuriam ut iam non dam-
net ulciscendo nec confundat improperando et minus diligat imputando
uinea Bernardus. Bona uinea [illegible] bona uinea [illegible] cui [illegible] acto palmes cum [illegible]
[illegible] testimonium [illegible] cum ligna torcularis expressione. Augustinus. Propositum animi permanente per quod et cor-
pus sanctificari meruit nec ipsi corporis aufert sanctitatem uiolencia libidinis aliene quia [illegible]
uat perseuerancia continencie sancte. Lex peccati est uiolencia consuetudinis qua trahitur et tenetur
animus. Augustinus. [illegible] apporta [illegible] liberum quod nulla sibi uendicet uiolenta occupacio.
Idem. Sicut uiris [illegible] fecit [illegible] non deerit diabolus [illegible] fecit cum uiris [illegible]
tes spiritus et archana mencium acuto mucrone perfodiunt.

Primum signum est hoc amoris. quod amicus superior uel dicior in [illegible] semper esse se exhibeat
in fidelium et superiori inferior. Inter dispares enim mores non potest esse amicicia nam omnia ueluti
debent querere [illegible] audiat superior inferiorem [illegible] esse [illegible]
non [illegible] in persona [illegible]. Sic [illegible] minor [illegible] superior [illegible]
sed paululum [illegible] oblitus [illegible] recorderis. In huius [illegible] amicicia per-
fecte conseruari ubi unum [illegible] una uoluntas idem uelle idem nolle consistit. [illegible]
[illegible] amiciciam custodit [illegible] diuersitas [illegible]. Secundum signum est quod amicus
amico [illegible] debet celare. sed secure [illegible] communicet [illegible]. Caueat
autem sibi cui secretum dicit ne [illegible] illam [illegible]. Idem. [illegible]
[illegible] insidias. Ille recte amicos ponit insidias qui detegit fraudulenter que ei confessus
amicus suus confidenter. Tercium signum est quod amicus [illegible] debet habere uel [illegible]
uoluntatem amici sui nec tepide nec tarde. [illegible] debere si fuerit
requisitus. hilarem enim datorem diligit deus. non [illegible] munuscula
[illegible] amicos nisi aliquando [illegible] nec [illegible] uera amicicia potest acquiri. Ambrosius
Non est uenalis amicicia sed plena decoris et gratie. Uirtus est amicicia non questus.
Quartum signum est quod [illegible] amicos [illegible] amor [illegible] sicut sol. Sol enim
[illegible] et celi expandit se super bonos et malos. [illegible] debet amare amicum suum
non iam [illegible] multo forcius [illegible] aduersitatis quam prosperitatis [illegible]. Cum [illegible]
[illegible] diligit [illegible] an prosperitas diligatur. [illegible] fidelitatis [illegible]
rogat [illegible]. Quintum signum quod amicus fidelis semper [illegible] debet esse paratus
amico suo in cunctis necessitatibus suis anime et corporis. [illegible] expedire
ne [illegible] illam [illegible]. [illegible] amicus [illegible] non permanebit.

Sextum signum est quod amicus nullum defectum nullamque infidelitatem debet suspicari de amico nec credere
aliquid bono vel malo illud audierit antequam ab eo locutus fuit. Si autem amicus tuum amicum deprehenderit
aliquem defectum, tunc excusandus est amicus. Unde b[ernardus]. Si perperam quid deprehendis in proximo tuo, non statim
iudices illum, magis autem excusa intentionem si opus non potes: puta casum, puta surreptionem. Nemo non
offendit nisi solus deus. Septimum signum est quod amicus verus debet sibi diligenter cavere quod nullo
tempore sive irridendo sive ad iracundiam amicum provocando, unde ipsum offendat aut gloriam suam
laedat, quomodo in ipsum deliquerit. Si celeriter debet ignoscere et integre eum ab ipso fuit requisitus.
Unde b[ernardus]. De ipso quum incedit contritus corde, tam liberaliter donat iniuriam, ut non dampnum ullum
ascendo et cetera. Sic patet in magistra per et aliis. Octavum est quod amicus patienter et amicabiliter
debet tolerare si amicus suus eum castigaverit, sive iuste sive iniuste, aut quod moleste protulerit
contra amicum. Sunt bone correptiones et plurimum meliores quam tacita amicicia. Et communis sollicitudo
putat, cum eum corripere quia meliora sunt vulnera diligentis quam fraudulenta oscula blandientis.
Nonum est quod amicus non iniuste debet gestari de oblatione amici sui quam de ipsa. Unde petrus
blesensis. In verbi humilitatis meis amicicia dulcis invenitur, non sanctitatis appetit, non fructuosius custodietur. Ipsa non [illegible] suavitate alias utitur condit, adversa temperat, prospera exornat
et sticiam iocundat, ipsa amici sui omnia quam adiuncto homine cum ipso portat. Et non verus
amicus pacienterius propriam iniuriam sustinet quam sui amici. Decimum est quod amici fideles
numquam debent mutari corde quamvis fuerint separati corpore. Sed semper in amore fidelis
sine dilectione firmiter et immutabiliter perseverare pro illo. Sed locorum distantia non divisio
para non locutio prolixa separat quos verus amor associat. Et non tempore diligere quam amicus
est. Unde b[ernardus]. Assidue teneret cordis osculo quem quasi complectitur sua dilectio. Et potest non potest avelli
illo tempore spatio. Falsus non amor absentis dimittat. Presenti blanditur, non sic verus amor
habet absente desiderat presentem letatur. Undecimum est ut servat in domino non in [illegible]
non carnis voluntate vel voluptate sed in spiritu et societate. Unde Gilbertus. Si autem mutua
dilecta collatio est sit sermo de divinis. Si autem animum ad inferiora laxamus, sit ipsa laxamenta plena honestatis vacua levitatis, et sic careat minimo pondere non tamen careant
edificatione. Unde caveto est super omnia a iactancia, detractione, stultiloquio et prorsus
illusione et de amici minus perfida perversitate. Et amicum suum qui thesauro incomparabilis est, detineat et non propter superaddita tam preciosam rem, cum inhonestate tam infructuose perdat. Unde eccl[esiasticus] [illegible] exiguo quod parati in tempore longo. Duodecimum est quod
numquam verus amor extitit et numquam esse potest. Sed amici veri sibi simul debent
deum super omnia et super omnia sine te et ex toto corde et ex tota mente diligere. Unde aug[ustinus]. Nec
nos veram dilectionem possumus diligere invicem nisi prius diligamus deum. Deum debet se diligere puro
et corde conscientia bona fide non ficta. Et debent ad hoc incessanter laborare infatigabiliter
suspirare per amorem in via ut perveniant possint ad angelorum societatem in patria ubi ipsum
videant quem oculus non vidit. Et cetera. Quia illuc suspirant amici ubi non formidatur nec fallit
dicitur non deficiat. Ad quam patriam nos et alios meos perducat qui sine fine vivit et regnat. Amen.

Nemo [illegible] descendit plurimum sed non ascendit. [illegible] temporis humanum. Unde G[regorius]. Acutum est descensum sed non
inascensum. Homo est sic vadens et non rediens ipse. Item qui videt bladum [illegible] super terram clamat heu
malum est me ceciderit et qui videt stolidum ire ad [illegible], dicat quod [illegible] est. Item cum invenimus aliquam
de pane in luto, sublevat cum genuflexione et oratione quod [illegible] debet facere cum recipit in peccato panem vivum
qui de celo descendit. Item si videt equum bonum vulneratum, clamat pro dolor et non facit
quando [illegible] exemplo perimit vel videt in mortali peccato. Unde asinus cadit et est qui sublevet
et anima [illegible] et non qui curet. Item si sacerdos tunicam suam cum incipit flore [illegible]
nemo de pura [illegible] facit. Quem quod audes ipsius exemplo animam perdere qui ipsius exemplo nolles
tunicam amittere. Item si videt rarentes phisicum mori de potione quam est offerre nullo modo bibere. Quomodo ergo audes physicum pastorem sequi in mortali. Item si homines congregat in campo
non terra fertile reddit sed qui spargit. Unde qui congregat divicias fructum non facit
sed qui spargit. Unde Dispersit dedit pauperibus. Item buphones exeunt vineam cum incipit
florere, non valentes odorem sustinere. Sic [illegible] cum terra [illegible]. Sic buphones et de
[illegible], non valentes sustinere verbum [illegible]
nolunt plebe sic cum pane, exeunt ab ecclesia qui audiunt sermonem non valentes sustinere
odorem. Unde [illegible] non audieritis quia ex deo non estis. Item [illegible] et commendant quorum
vivere est, [illegible] corde est, quia quanto minus terram spargis, tanto plures [illegible]
[illegible] corporis hominum qui firma et crapula impingatur plures sentio motus carnis illicitos [illegible]
addat virga et omnis. Unde osee. Novate vobis novale, quia terra [illegible] sepe [illegible] mollas suf
[illegible] herbas. Unde salomon. Per agrum hominis [illegible] pariat [illegible]. Item primum par [illegible]
duas [illegible] tunicas [illegible] [illegible] alia [illegible] pene. Prima in baptismo exuimus
[illegible] amittimus duplicem stolam recuperabimus. Item passus est
adam in [illegible] sagittas [illegible] fame, siti, frigore, calore, lassitudine, egritudine, morte.
[illegible] dicatur. Sed quod an [illegible] vult comedere, bibere usque ad nauseam et induit se diu
[illegible] vestitum. De hyeme facit estatem et estate hyemem et vadit numquam aliquibi [illegible]
sed dicat qui [illegible] tedium. Et si forte alicubi vadat non vadit nisi cum equis vel
cum maiori peccato quam si remaneret. Si ergo fuit [illegible] medicus. Sed [illegible]
sagittas per scutum carnis non evaserit in presenti quia non potest evadere [illegible]
habet scutum. Et quia [illegible] [illegible]. Item in [illegible]
[illegible] furiis. Sic peccata hominum quam non confessus [illegible] non [illegible]
[illegible] quos [illegible]. Item [illegible] peccatorem [illegible] omnium vel [illegible] indignari [illegible]
[illegible]. Sic si quis petat a summo rege [illegible] non obtinet non ad penam sed super-

-ret eterna bona possidet. Sed si dixit aliquis tam vilis persona quomodo audebit petere tantum. Respondeo quia
largus est et seipsum optulit pro nobis qui effluenter dat et nulli improperat. ¶ Item stultus esset qui qua-
drigam poneret in stabulo et equum est in via. Sic homo qui pro posse procurat corpus et animam suam
... et abicit quod trahit corpus. Unde dicitur: Miserere anime tue placens deo. ¶ Item qui canis videt se
solarem ... salit in lucum multociens et ita moritur aliquis peccator ut inveniat maiorem
in hoc sapientior est homine qui non vult ad tempus penitentiam agere pro qua possit vitam eternam habere
¶ Item qui ... clamare facit porcum omnes alii clamant contra eum. Sic mali qui vident aliquem
peccatorem corripientem omnes insurgunt contra eum. Dicunt: numquid vos et alii ... per faciatis ... ecce
facitis dicere. In cogitatione tua regi ne detrahas, vel ... Apostolus: Detractores deo odibiles
¶ ... Item stipes qui extrahitur ab incendio promptior est ad comburendum quam aliud. Propter hoc dicitur a-
mos ... ipsam fecit ... quasi torris tritus de incendio. Propter hoc debet sibi quilibet cavere de reci-
diva quia ut dicit beatus b. Experta voluptas libenter repetitur. Repetita blandescit
consueta ligat et in ... residuum corporis in ... timetur. Residuum ... in infir-
mitatem ... quia non abhorretur. ¶ Item qui accipit ... nutritum et vult medium ...
... efficitur non vult venire ad manum. Sic carnes ... ponuntur et ... similiter v-
... et delicati noluit venire ad vocationem ... licet carnem ... sua meruit pe-
debat ... ¶ Pauperes non sunt recipiendi ut hospites. Sed cogitandum quod patroni
mei erga dominum nos recipient in eterna tabernacula. ¶ Item propter tria debet ... quod sunt
custodire. Propter penitentiam. Unde in ecclesiastico: Non est speciosa laus in ore peccatoris. Propter indignitatem audi-
entium. Unde nolite sanctum dare canibus. Propter insufficientiam sui. Unde multa habeo vobis etc.
Item iniquitas divitis sibi collecta est ... et ita volare sursum non possunt quia
... luxuriosus habet unde pascat luxuriam suam sive superbia et sic de aliis peccatis. Item ...
... sua palliant peccata et coram ipso adulantur ... peccata habet ... sub sigillo et addit
iudicium ... aperientur libri ... Unde Iob: Quasi in sacculo signasti omnia peccata mea
Sed peccata pauperis non colligata sibi quia non habet unde pascat amorem. Propter hoc colligata est iniquitas
effraim et absconditum sibi peccatum eius propter effraim ... qui fluctuant ... Item tal-
pa ... qui ... videt ignem antequam se mittit se tenet et nullus ... nisi per violenciam ... Unde
david: Supercecidit ignis et non viderunt solem. Item magna dicitur misericordia dei qui
dat bonis et malis. Unde in matheo: Qui facit solem suum oriri super bonos et malos. Maior
quia remittit peccatum in sola cogitatione. Unde: Dixi confitebor adversum me etc. et alibi ... die suo.
Maxima quia conservat hominem in gratia. Unde non ex operibus iustitie etc. Item ...
obed ... peccata ... et ... Unus amat alium et nullus invidet alii et si unus
amittit quilibet reputat dampnum suum. Sic et de lucro. Sed qui sunt emancipati tunc in-
cipiunt invidere sibi et dicit unus alium ... deteriorem ... et erga patrem ... du-
ri inveniuntur. Sed deum sic. Honora patrem etc. Et licet non timeret ... tam sepe ... accidit
sic ... de filiis dei ... quamdiu recte vivunt et disciplinam apprehendunt
unus amat alium. Sic invidia cum ... et pro posse suo ... sibi ...
qui recedunt a deo per peccatum tunc surgunt mala et seditiones et ... non re-
cordantur. Sed qui nobis multa bona ... et ... potiora promittat. Quod di-
cat: Ubi sunt ego et multi etc. Item Quanto aliquis a remotiori videt tanto minus vi-
det. Sed ... videntur deum quorum conversatio in celis est. Peccatores autem a longe vident deum
quia longe a peccatoribus salus. Et sic res magna magis et magis videtur quanto magis acce-
ditur ad ipsam et ad ultimum ... sicut est. Sic est de christo quia quanto magis ad ipsum per bona
opera accedimus tanto magis ipsum diligimus et cognoscimus et ad ultimum videbimus per di-
vina sicut est. Nunc autem videmus eum per speculum et in enigmate. Accedite ad eum et illuminamini
Item non mordet quis pomum ... Sic diabolus non mordet hominem in corpore et
in pena sed laborat ut mordeat animam quia cum ... non curat nisi ... Unde insidiatur ...
calcaneo. Unde mors peccatorum pessima. ... est quod homo audet sustinere peccatum quia ... gravium
ponderosius quia in momento trahit hominem ad infernum quia ... aliud posset facere ... Unde
iniquitates mee supergresse sunt caput meum ... de ... quia ... dominum ...
trahit et facit hominem volare. ¶ Item legitur ... domino qui miseretur pauperis. Feneratores
suos habet dyabolus qui ... minime peccat volentes ex denario generare denarium sicut ex equa equus
vel ex mula mulus. Item usurarii sunt latrones qui vendunt tempus quod suum non est et vendunt alienum invi-
to domino furtum est. Preterea cum nichil aliud vendant quam expectatione denariorum quam in ... tempore ve-
dunt dies scilicet et noctes. Sed dies est tempus claritatis nox quietis et ita ... vendunt lucem et requiem.
Ergo non est ... cum luce habeant eternam sine requiem. Quod non prodest eis missa pro defunctis in
principio nec in fine et ita totum perdunt ovum et gallinam. Sed feneratores dei qui omnia reliquunt
creatori suo centuplum accipient et pro argento vitam eternam possidebunt. In hebreo denarium dicitur
ovum scilicet et gallinam. Item ... quod gallina dicitur quia gallina aliis ... ova et pullos protegit et congregat.
Sic christus fideles fovet. Pullos dispersos ... iudeos et gentiles in ecclesia congregat vel iustos et peccatores qui ex
... in cruce manibus trahit ad se omnia. Item gallina propter pullos contra milvum pugnat. Sic christus contra dia-
bolum. Item rauca fit ad pullos provocandos. Sic est. Unde: Rauce sunt facte fauces mee. Item mirum
est cum bruta animalia mortem fugiant et suum inimicum abhorreant ut agna lupum avis aquilam co-
lumba accipitrem. Et licet agna numquam lupum vidit tamen eo viso fugit quia non facit si vitulum vel
agnum videt. Et homo miserrimus nunc temporis suum non ... diabolum fugit licet circuiat
tamquam leo rugiens et ad devorandum ... ... quam cum ... debet esse ...
Item lupus ... dicitur applaudit ... in nemore ... qui ... et cum videt quatuor ...
pedibus et qui videt eum surgere cauda sua eum flagellat. Sic potest dici de carne, mundo et

diabolo et animam fidelis vinculo pacis collo ¶ Item quod cum diabolus faciat semper peius quam potest quare permittit eos
existentes in mortali peccato non verberet incessanter et allidat. sed bonos. Et sciendum quod facit vt quod
minus fiere possint et possint vel ut alios magis alliciat. quia qui minus apperit recia minus incau-
tius per que siquis iactaret baculum inter aues inter alias fugerent. Anima percussa. unde prouerbium. flagellato
amici per siquis sapientior erit ¶ Item valde callidus est lupus quia ostendit oues et videt canes
pestilente sapiens sapientior erit. ¶ Item valde callidus est lupus quia cum oues cepit et videt canes
et pastores post se currere parvum stringit ouem nec facit ei dentes sentire ut forte minus recal-
citret. et sibi precipitanter potest dum in palato ut leuius eam possit portare. sed quando ad nemus
venit et post se abscondit statim eam strangulat. Sic diabolus de peccatore cum videt bonos pastores et fi-
deles predicatores quos canes latrantes appellantur. non facit eis dentes sentire donec locum habe-
at et videat ut eum tenebris possit inuoluere et ita deuorare ¶ Item homo habens pondus super hu-
meros currit et quanto potest pergit ad locum ubi tendit ut cito possit deponere et esse in requi-
e. Assimilis homo qui pondere peccatorum premitur debet currere ad confessionem ¶ Item plus minus
reputo quod siquis meam amicam vel meum puerum filiolum sepe et multis vicibus amissum reperit et
reddidit. videlicet centum vicibus vel decem et primum pro labore. et quid retribuam domino pro omnibus
que retribuit mihi. qui me fecit et refecit. Quociens contero aperit. animam meam reparat
et pro primo suo nolo ei grates reddere. vel laudes agere lacrimas effundere. licet non petat aliquid
primum temporale. sed solum ancipitem sufficit pro ululatu suo. si prode sue cor habeat. sic ipso sufficit
si pro ululatu suo. de celo scilicet. in utero virginis. de utero in presepium. deinde in cruce. deinde in sepulcro
deinde ad gloriam. si cor hominis habet ¶ Item stultus bona cantilena cantabitur cum domino tre
qui credit seruo vel ancille. Dominus terre dicitur spiritus qui non bene regit carnem scilicet corpus. Sed
credit diabolo. qui vere seruus est quia omnes homines in seruitutem redegit. quos dominus
fecit et refecit et eos fecit dominos. diabolus autem seruos. Item seruus est mundus quia in seruitu-
te mundi homo expendit se et sua. ut postquam pauper fiat mundus eum vilissimum reputabit
et amplius eius non recordabitur. Sed qui deo seruit liber est. cui seruire regnare est.
Qui quod aggreditur mundum seruitium seruus est. Amicus mundi inimicus dei constituitur. An-
cilla dicitur caro quam si credit carni non bene regit corpus. Propter hoc dicit bernardus Si ancilla
est hostia via non erit diu ianua clausa primo motu non succubit sensualitati
¶ Item dicit ecclesiastes Est tempus seminandi in hieme. et tempus colligendi scilicet in estate
Gaudete dum estas in via. Ut metatis non est. quia in estate non est tempus seminandi sed recipi-
endi. et in hyeme est. Stultus est agricola qui magnam sperat habere messem in estate cum
parum seminauit in hyeme. Apostolus illud. Qui parce seminat parce et metet. Et salomon Pi-
ger noluit arare in hieme. propter hiemem et mendicabit in estate scilicet in magna die. cui
non succedit nox. ¶ Item diem dominicam debemus honorare multis de causis. primo quia tali
die mundus fuit conditus et quia in eo filius virginis natus est. et Christus resurrexit a
mortuis dies redemptionis et primum leticie. et die dominica semen eiusdem semper. De
illo custodiendo mandauit preceptum in decalogo. Memento ut diem sabbati sanctifices. et
sanctificare nichil aliud est quam sancta opera facere tali die. sed heu peccata plura nunc temporis
in ea fiunt quam in tota septimana. quia peccatores tali die statuunt. et burgenses sunt
de usura vel symonia. quia mercatores secularibus mercatus totius septimane usum faciunt
in pace. Sed die dominica in eum insiliunt lapidibus et luto luxurie et castrimargie
et aliis diuersis generibus peccatorum ¶ Item cum hostili terra dulcis sit recordacio patrie
nostre est quando ubi sunt hostes. mundus caro. demonia. non recordamur celestis patrie
frequenter ut sciamus quam semper reuertitur ad terram suam. et G. Mala que nos opprimunt ad deum
ire compellunt. Et augustinus Felix illa illa necessitas que ad meliora compellit ¶ Item inuiul
se vie domini misericordia et veritas. Nec sunt alie vie quibus ad nos venire possit nec nos palios
inas adipiscimur ire possumus. Quia est in subueniendo misericordia veritas in vere iudicando. Sed non
cognouerunt vias domini qui falso iudicant et multos opprimunt. et frequenter superbi qui erec-
to collo incedunt. Et ita de facili in via cadunt. cum ad pedes suos non respiciunt. et sic
te erecta paradisi porta que humilibus non patet. Ideo superbia eorum qui deum oderunt ascen-
dit semper et in aures eius ... . Et quia qui sursum sunt non ... . Hoc eis accidit. G. Cor
emollitur ad amorem roboratur ad operationem ¶ Item magnus honor est quando quis uocatur a
rege. ut sit de familia sua maior quando facit eum militem et sibi cingit ensem. Maxi-
ma quando facit eum dominum in tota terra sua vel parte maiori. et maxima familiaritas quando
cogit eum arma sua portare. Hos honores facit dominus apostolis. quia primo eos vocauit. Se-
cundo dedit eis loqui linguis omnium. et ita accinxit eos gladio qui est verbum dei et sic misit
eos ad predicandum. unde in omnem terram. Quarto uoluit ut portarent arma sua sicut
henricus de bo predicator. et andreas qui cruces portauerunt. non tamen eodem modo quo Christus. quia unus est
transuersus et reliqui ex adiuso crucifixi sunt et ligati fuerunt in crucibus suis. Alii
vero suo modo prout dominus disposuit et paruce tormenta sustinuerunt. unde dicitur Nimis
honorati sunt et c. unde Ieronimus Summe felicitatis est ad tempus misericordiam consequi. G. Ecce magis
augetur ad meritum quo tamen non exaudit ad uotum ¶ Item Quando iudex aliquis
princeps debet inquietari ab aliquo facit sibi omnes predictos parare arma sua et
nominat eis diem festiuum quo monstrabunt arma sua. alioquin vexet eos. Principes
istius mundi dicuntur qui tenent ecclesias et omnes bonos predicatores. qui videt etiam portan-
tem baculum et crucem. et propter hoc ... dicuntur mulieres fatuas et iuuenes. ut arma

sua habeant. s. superbie et illa monstrent die dominica uel sollempni. Vnde gaudet q[uod] talib[us] die-
b[us] filii diaboli currunt per plateas et choreas habentes sotulares lirripiatos et alia ornamenta
leccacitatis. q[uo]d sic q[ui] d[omi]n[u]s non potens uel nolens arma portare, illa monstrat p[er] largitio-
nem sua. Sic est de vetula que non potest ire ad choreas uel ad aliquas mundi uanitates. mit-
tit filiam suam uel neptem phaleris diaboli ornatam. et tunc uult audire cantilenas
et fabulas quas audiunt in choreis uel plateis ¶ Item humanitas xp[ist]i nubes appellatur. Vn[de]
ascendit d[omi]n[u]s sup[er] nubem leuem. et dicitur nubes quia nubes aquas gerunt. et distillando terras rigat.
Sic xp[istu]s aquas gerit et illas quibus gratiarum fluxus suis infundit. Preterea nubes interposita nobis
et soli, nos refrigerat ab ardore solis, nec sinit nos glutiri. Sic xp[istu]s se interposuit inter nobis et patrem
quasi verus mediator dei et hominum. et pacem nobis ad tempus reliquit. et carnem suam pro nobis expo-
suit. et homo ponit brachium suum ante oculos suos ut melius possit uidere in rota solis. Sic xp[istu]s
nubem in carne assumpsit. ut se uisibilem nobis redderet. quem sola pura deitate uidere non po-
terat pro claritate inaccessibilem. quia nemo deum uidit unquam. ¶ Item ponderosum descendit
naturaliter et numquam quiescit nisi per uiolentiam donec sit in inuentum locum naturalem et tunc in
quiescit nec ulterius descendit. Sic homo numquam debet quiescere in uia. quia ut dicit ap[ostolu]s. hic
non habemus manentem ciuitatem. sed futuram inquirimus. sed pro posse nostro ad patriam anelare
vn[de] ap[ostolu]s. festinemus ingredi in illam scilicet requiem. Item qui diu moratur in loco tene-
broso. primo oculi eius caligantur. i. post magis eius debilitantur. ad ultimum extinguitur. Sic
vn[de] est de diu ieiunantibus. quia primo uis appetitiua debilitatur. et post processum temporis diminuitur
ita quod comedere non potest. Sic potest dici de peccatore detento in peccatis. quia primo debilitatur
intus mens. et appetitus uere dulcedinis. et quanto diu detinetur excecatur. et suaue
suauitatis gustum amittit. et tunc uere potest dicere non est sanitas in corde meo. ¶ Item cum
expectet d[omi]n[u]s omnibus inuocantibus eum. consulitur certe ut nos inuocemus eum. quia prope est. quia quanto
inuenit. et si, quando ad est quirimus. et ipse querit nos et multum est supplex. quando querimus
a nobis est deum non querimus. Item hoc dicit Ieremias. Maledictus qui ponit carnem brachium suum. Item in
fauo duo sunt. mel et cera. Cera habemus lumen. a melle dulcedinem. per fauum ergo mellis intelligitur xp[istu]s
qui duas habet in eadem persona naturas. diuinitatem et humanitatem. per humanitatem in patria
nos illuminabit luce inaccessibili. quando scilicet uidebimus facie ad faciem. et ineffabili dulcedine dei
nos usque satietatem reficiet ¶ Item legitur. Dona donum eius consumens. Vnde in euangelio. Ignem
ueni mittere in terram et quid uolo nisi ut ardeat. sed de igne ita est quod non potest conseruari
nisi administrentur ei ligna. Sic potest dici de igne caritatis conseruari non potest nisi deo in
pendamus obsequia et proximo opera beneficia. Sicut dicit ap[ostolu]s. alter alterius onera portate. ¶ Item sicut
quod canis ossa quod rodit non dimittit pro mille marcis uel pro aliqua pena. Sic cupidus uel thes-
aurizantes de cupiditate sua non uult abire a regno celorum
temporalibus que ut seruata debent uilipendi quod cupiditatem sua non uult abicere. ¶ Item penitens debet
habere. licet fructum non possit capere ex dimittis sed ponitus decimum
simplicem habere planctum. s. parturientis. et sponso mortuo sponse plorantis et matris con-
te unigenita. Mulier enim cum dolore parit hominem. penitens sic per dolore et habet ex parte
sui sponsi pariter. cum emittit hominem de utero. Item debet plorare ad modum sponse
sponso mortuo. Sponsus nostre est xp[istu]s cum desponsauimus in baptismo. anulo dei fidei arram sibi
dolere in qualibet fidelis anima. Vnde decorum inter et cum filiis hominum. et quia labium pro pa-
le sponsi nostri amittimus. Vnde plangere debemus. Item matris plangentis unigenitum
filium suum amittentis. planctum debemus habere penitentes quia spiritum sanctum amittimus et filium
mortuum est peccatum. Debemus enim flere super illum unigenitum. ergo eo amisso grauiter
debemus dolere. quasi mater pro filio. Preterea homo non potest uiuere sine spiritu. Vnde ait potest sine
filio. non grauiter dolendum. ¶ Item Xp[istu]s qui tribulat eos de sanctificat deo quasi in sa-
crificium uenit, legitur. occidebantur animalia et ignis totum comburebant. Sic quidam, ille
qui corde gerunt. Carnem interiorem et animalia occiduntur. s. porcum luxurie. leo superbie.
bie. uitulum lasciuie. et sic de aliis. et hoc totum comburit in igne tribulationis. et igne ca-
ritatis. et post sic fit holocaustum pingue domino ¶ Item omnium uiciorum uoces expecta
conflictum. Contra solum uincitur mulierum genera quare pugnare non expedit
sed ab ea fugere. Illa enim sapientes infatuat. Sanctos destruit. fortes deiicit
Quis salomone sapientior quis dauid sanctior. Quis samsone fortior qui omnes
igne libidinis usti sunt. Quia quis alligabit ignem in sinu suo et uestimenta eius
igne mulieris prospectu eius ¶ Item dyabolus coniugium et habet filias nu-
ret ex eis genus habet quos secundum ducit in ffine. Duxit quinquaginta
de quibus nouem filias genuit. Symoniam. Ypocrisim. Rapinam. Vsuram. Dolum.
Sacrilegium. Falsum seruicium. Superbiam. Luxuriam. Maritauit itaque Symoniam
clero. Ypocrisim religiosis. Rapinam militibus. Vsuram diuitibus et burgensibus.
burgensibus et rusticis deuitibus. Dolum mercatoribus et omnium rerum uenditoribus. Sacri-
legium agricolis. falsum seruicium famulis et famulabus. Luxuriam uero deditam in pu-
et superbiam et auariciam ¶ Item duo heremite rogauerunt dominum ut ostenderet
eis qui meritum. Quibus uox respondit. Est homo in villa habens uxorem ad cuius
meritum peruenire possent. qui ingressi domum illorum quesierunt de uita eorum. Qui
responderunt. possessiones habemus parentibus nostris et de eis quod nobis prouidet deus sa

quando tres partes · unam pauperibus aliam hospitibus · terciam ad usum nostrum reservamus
et adhuc impolluti permansimus ego et uxor mea virgines et numquam simul dormivimus
in diversis lecto et nemo illud novit · tunc recesserunt illi duo confusi in seipsis ¶ Item se-
nex similiter qui ad obedientiam patris spiritualis animum dedit maiorem habebit mercedem
quam qui in heremo solus remansit ¶ Item dixit quidam primum non est talem laborem quam assidu-
e orare · demones enim semper festinant irrumpere orationem · scientes quod ex nulla re tantum
impediuntur quam tamen per orationem fusam ad dominum Item quidam frater assidua tercia dicto corrigit
mente Item macarius · non est opus multum loqui in oratione · sed extende manus frequenter · et dice
sicut scis et sicut vis domine miserere mei · ¶ Item quidam monachi dicebant · nos sine
intermissione oramus quibus quidam senex lato respondit Ego in labore semper oro
et de hiis que de labore acquiro · dono duos denarios et qui eos accipit orat pro
me dum comedo et dormio · Sed quando vos comeditis et dormitis quis orat pro vobis ·
¶ Item quidam frater dicit · sicut impossibile est · ut aliquis clare videat faciem suam in
aqua turbida · Sic anima sine purgetur a malis contemplatione non potest orare deum · Quidam
frater · si deficias opere et ore · ad deum tu ora · ¶ Item quidam rusticus simplex infirmus valde
venit ad dominum suum cui diu servierat dicens · Rogo ut premittas in deos liberan-
do me ab hac peste · Respondit ei dominus eius · Vade medicos et remunerabo eos · qui
ait · Rogo ut vos sanetis me et respondit · non sum deus · cui servio · sed pro deus et
non vos ego vobis amplius non serviam · Sed ille et ita fecit ¶ Item mos erat in
quadam terra ut singulis annis eligeretur ibi rex · et depositus si male fecisset mitte-
batur in exilium ut fame periret · Quidam autem anno quidam pauper electus est · Qui pro-
videns destinato omnia necessaria sibi et meliora que potuit in locum sui exilii premisit
ut sic posset delectabiliter vivere · ¶ Item Quidam homo fugiens unicornem cecidit in
foveam in cuius fundo stabat draco in latere leo · in medio arbor pulcra cuius ra-
dices due bestie rodebant · una alba altera nigra · et rarus timuit ferox · et
ascendit arborem ut pomum caperet parum pendens de bestiis · et comede-
re pomum · arbor cecidit corrosus · Homo iste quilibet nostrum unicornis diabolus fovea
mundus fundus infernus · draco lucifer hyans et leo rugiens · Arbor vita cuius
pomum delectatio mundi · quam sequendo in infernum cadimus ¶ Item Quidam sacerdos de se-
veris commemoratione prochiano suo invenit iam mortuum · Qui flendo supplica-
vit dominum et revocata est anima · et dixit sed igni me rapuerunt · ¶ Item Quidam heremita
habebat tunicam ab usurario · qui cum moreretur · rapuerunt eum demones · Quibus angelus
ait · Cur eam deducitis · At illi · in veste mea spoli mortuus est · Quibus angelus
reputatur ad vitam quia ignorantes fecit ¶ Item Quidam monachus frequenter visitabat
amicos suos contra voluntatem sui prelati · et tandem mortuus est extra claustrum · et no-
luit ipsum terra recipere ad sepulturam · sed reiecit · in signum inobedientie · tan-
dem per preces bonorum · terra receptus est ¶ Item Quidam erant dantes sua pauperibus
et hospitibus · et quadam die nativitatis domini · expectantes pauperem nolebant co-
medere · tandem quidam ivit vocare pauperes et audivit quendam percucientem buccas
pre frigore quem vocavit · Cum dum pedes lavaret invenit in eis duo foramina
et dixit · Sic habet pedes perforatos sicut christus · et statim ille evanuit ¶ Item quidam
puer erat filius militis et nobilis qui videns · qui videns mori tam iuvenes quam
senes · se misit ad claustrum duci · Pater vero iratus venit ut destrueret cenobium
Cui puer exiens obviam dixit · Pater pessima est consuetudo in terra mea quam si destru-
eris revertar tecum · Quo gaudens respondit · delebo · Hec est quia tam iuvenes quam
senes indifferenter moriuntur · Qui videns tantam prudentiam in puero remansit secum.
¶ Item Quidam mulier erat ingeniosa vivente viro suo et eo nesciente habebat
filium quem studio applicavit · Multas et habebat divicias · mortuo vero marito
et solitaria · et ecce diabolus in specie iuvenis dicens ei · Cur ita tristaris · Que
respondit · quia omnia mea perierunt · Si michi consentire in omnibus et ego duplicabo tibi omnia
que habebas · qua gaudente adiecit · ad octo dies revertar · adte ut facias
pro missisti · Quibus factis rediit dicens · quomodo te habes · et illa · sic dixisti dicta
ita sit in omnibus · Et ait facies que dixisti · et illa · faciam · Primum ut quos recipies
omnes religiosos venientes adte in hospicio et eos facias formicari · et tercia esto
garrula impediendo omnes orationes · Pauperes recipias in die et de nocte eicias foras
fuerint · qui videns filius et de salute monens querebat diligenter ut sibi reve-
laret unde tante divicie pervenissent ei · Que tamen filio manifestavit · et ille
habe spem in deo · et renuntia diabolo · cum illa vocata in statum confessionis · Quo circa

venerunt demones cum ore tanto et tremore quod mortuus est. Quod videns filius confitebatur
peccata et accepit septem annos de penitentia. quibus completis apparuit mihi dicens. Gratias ago
tibi fili mi et benedictus quia tua penitentia me liberavit. ¶ Item Miles quidam pro penitentia tene
bat silentium ante crucifixum et fuit temptatus a dyabolo. Primo in specie mercatoris qui
promittebat ei magnam pecuniam et duceret eas in locum securum. Postea in specie uxoris sue
et filii quem multum diligebat quem hunc puerum in manu presentabat ei ab uxore sua. Ultimo
venit ad eum diabolus in specie episcopi cum magna processione indutorum albis vestibus. quia episcopus dixit ei
quod mutaret camisiam quia non leceret donec ipse veniret sic cum processione et sic perseverans usque ad
diem superavit dyabolum. et cepit penitentiam de multis et magnis peccatis et duobus sacerdotibus quos inter
fecit. cum iniunxerant ei magnam penitentiam ¶ Item Magnum peccatum est iurare et blasphemare nomen
dei. Nam si sarracenus iuraret. lapidaretur. Contigit enim quod iudeus ludebat cum christiano. qui cum
tamen cum iuraret. iudeus obstrusit aures suas. et fugiens dimisit ludum. ¶ Item quidam homines similes
sunt asino. qui cum in molendino ardente existeret et hostium esset apertum exire noluit et combustus fuit. Me
dicant autem pueri fusos aculeos existentes. et sic aculeos pungi debemus quod patet per exemplum regis cuiusdam. qui
cum ma vice cum faceret magnam curiam valde contristabatur. Unde mirabantur omnes sui barones. et non erant
ausi causam tristicie querere. Tandem frater suus quesivit quare faceret. Respondit autem dixit Cras
tibi dicam. Sequenti autem die vocavit rex buccinatores suos. et fecit eos ire buccinantes ante
domum sui fratris. et postea fecit eum capi et poni in carcere. Erat enim consuetudo in illa patria
quod ille dampnabatur ante cuius hostium tubis canebatur. Postea fecit fratrem suum venire ante
se nudatum in campo. et statuit eum super puteum plenum igne vehementissimo et fecit circumcir
ca ipsum poni quattuor spicula vel enses unum ab anteriori parte et aliud a posteriori et a duobus lateribus
similiter. et desuper caput eius gladium acutum pendentem tenuissimo filo. Tunc fecit rex in conspectu
fratris sui fieri choreas et ludos diversi generis et postea monuit fratrem suum quare non rideret
at ille dixit quod non posset cum videret sibi mortem imminere. et liberato fratre ab angustiate sua
dixit illi. Qui eadem racione tristis eram in convivio suo cum idem periculum sibi imminet. Buccinato
res sunt predicatores qui dampnationem minantur. Primum spiculum est timor mortis quod timendum est
mors propter tria. scilicet quia moriemur vel quando. propter tria timenda est quia dyabolus insidiatur nobis sicut bo. Mar
tino et Ihesu Christo et timenda est quia mors peccatorum pessima. Secundum spiculum est recordatio peccatorum. Psalmus
autem recordamini illi de quibus Job. Iniquitatem bibit sicut aquam. Tertium spiculum est timor
iudicii quia tam districtum erit quod nullum peccatum. Quartum spiculum est timor pene. Hoc autem
spiculum valde timuit fulcus de marcilia. qui conversus fuit et monachus et postea fuit episcopus
Nam ipse dicit. Sive dormio sive vigilo sive comedo sive quicquid facio semper sonat in
auribus meis ~~[illegible]~~ illa vox ~~[illegible]~~ horribilis. Surgite mortui venite ad iudicium
¶ Item Legitur audiui vocem de celo dicentem mihi. scribe beati mortui qui in domino moriuntur. Et
valde utile esset ut in corde et libro scriberetur. quod mors peccatorum pessima est et quam preciosa in conspectu domini
mors sanctorum eius. Quadruplex autem est mors. Mors nature. Mors culpe. Mors gratie. Mors gehenne
Mors naturalis est qua separat animam a corpore. Hanc mortem habere ante oculos utile est. Sicut enim est ut se se
reputet mortuum quis frequenter considerat et recolit moriturum. Hec mors debet esse nobis
quasi speculum. Audi quod dicat tibi mortuus. Hodie meum cras tuum. Heri meum hodie tuum. Inquit
ante dialogus [illegible] multorum dierum longitudinem. Dum enim mensurarent dies et annos meorum
cum penitentia [illegible] quasi ille ezechie. [illegible] succidit me. ¶ Item Legitur [illegible]
quod cum quidam vellet recipere habitum religionis abbas precepit ei ut iret ad monasterio et malediceret
[illegible] multitudinem ossium copiosam mortuorum et male
dicat quos inveniret. exivit ille et invenit [illegible]. Et tunc dixit abbas. Sicut tu
dixisti eis. et postea precepit abbas ut ea benediceret. et benedixit. Et tunc dixit abbas. Sicut tu
vidisti quod ossa mortuorum non moverunt se ad eius maledictis. et ad benedictis. ita te oportet
omnia cum paciencia sustinere. ¶ Item Erat in Anglia quedam alba abbacia in qua quidam conversus pauper
fuit leprosus horribilis. et quia valde lecturus petiit ab abbate ut daret ei licenciam in
ministrandi illi leproso segregato in una camera quod et obtinuit. Multo autem tempore post ab
bas illius abbatie et monachus ille transierunt mare. et dum essent in Normannia in sompnis
illi monacho ille conversus apparuit. Cuius facies splenduit sicut sol ut non potuit agno
sceri a monacho. et cum quereret ab eo quis esset. Respondit. Ego sum ille conversus cui dum
ministrasti [illegible] immutavit me et dedit mihi tantum splendorem sicut tu vides. Insuper in
structus est me super omnes litteratos. Tunc monachus rogavit eum ut exponeret ei quedam
obscura in evangelio Iohannis. Qui respondit. Locus iste sufficienter est expositus ab
aliquo qui locutus est per spiritum sanctum. nec melius posset ab aliquo exponi et dixit [illegible] exposito
ne [illegible] Tunc monachus rogavit eum ut esset memor beneficii accepti et sermen
apud deum. Facto mane monachus manifestavit visionem abbati. et reversi tamen
conversum invenerunt quod eadem hora et eadem nocte mortuus fuerat conversus. qui apparuit
in visione. Circa finem vero vite sue percussus est monachus ille lepra. et contriverunt se
talia quibus in iuventute multum peccaverat et deformata sunt alia membra et tandem mor
tuus est. Per hoc intelligitur quod par fuit in merito illi converso. quia eadem pena percussus fuit. et
ut memor fuit quam conversus fuit cui ministrabat.

Quisquis amator longe vite. esto potius bene vite. Nam si male vivere volueris. longa vita
non erit nec bonum sed erit longum malum. Cur non sic optimus vita ut sit eciam bona quasi abs
te omnibus bonis proferro. et mala. Audi proverbium. Pestilentia venit hostium venit et nummum que
rit. duos illos ubi da. et deducit secum. Si vides te et displices tibi. placeas mihi. quia video te non
videns placuisti tibi. displicebis et mihi et tibi. Mihi cum iudicabis tibi cum ardebis. Quia erat post
te fiat ante te. ne tu ipse postea adeo iudice fias ante. et non sit quo fugias a te. hinc

quali(ter)cu(m)q(ue) s(un)t o(mn)es i(n)iq(ui). volu(n)t ut p(er)eat deus i(n)iq(ui)s. q(ui) no(n) vident q(ui)(s) ip(s)e sit (et) ex hoc ip(s)o q(uod) n(on) volu(n)t

Caritatis possessio tanto pl(us) augetur. q(ua)nto amplius erogat(ur). Radix o(mn)i(um) malo(rum) cupiditas. (et) radix o(mn)i(um)
bono(rum) e(st) caritas. nisi una radicit(us) avulsa fuerit. alia plantari no(n) pot(est). Totu(m) h(abe)t q(ui) bona vo
lu(n)tate(m) h(abe)t. Dies malos duo res faciu(n)t. miseria ho(min)u(m) (et) malicia ho(min)u(m). Vit(ur) p(er)fi(ce) ut dies. bon(us)
sit. cu(m) ho(mo) malus sit. Ip(s)a (con)fessio i(n)itiu(m) sanctitatis e(st). si excusas te claudis. si no(n) includis pot(iu)s
excludis i(n)dulgentia(m) p(ec)c(at)i. Lata via i(n)ve(n)i(t)(ur) dies. ut obs(er)vent(ur) o(mn)es dies. Honor te debz q(ui)d(em)
no(n) tu ip(su)m. Si habes da de tuo. si no(n) habes mel(ius) nulli dabis. q(uam) alt(er)u(m) ex(s)poliabis. Caritas
q(ue) colligit (et) vivificat o(mn)ia e(ss)e m(em)b(r)a. si te i(n)vidio te alt(er)ius ruina gaudere. statu(m) te p(er)dit
a corpe. (et) forte iam ideo no(n) doles q(ui)a p(er)cussus es. s(ed) ne(c) n(on) e(ss)es. s(ed) ne dubio doles. Aliq(ua)n(do) q(ui)a i(n)
d(ic)i ideo no(n) h(abe)nt. ut p(er)bent q(ui) habet. Sp(irit)ualit(er) p(ar)vulo(rum) infantia no(n) (con)tempnatis. mag
no(rum) e(st) ista pusillitas. sup(er)bia fallax i(n)firmo(rum) e(st) magnitudo. q(ue) ut m(en)te(m) possedit. erigendo
deicit. inflando evacuat. distendendo dissipat. Humil(is) no(n) potest e(ss)e nocens. sup(er)bz non
potest e(ss)e i(n)nocens. O(mn)is qui ad ap(er)t(u)m malu(m) currit si forte pede(m) p(er)i(m)pingit. signat os suu(m)
(et) nesat. q(uod) i(n)cludit potius demone(m) q(ua)m excludit. Prius corru(m)pant (con)sp(ersa) ut i(n)ve(n)iat
q(ue) frangat a d(ic)ta. Sic futura p(ec)c(at)a negligendo iusticia(m) (con)mittit(ur). ita fort(itudo) delet humi
litas. Nullus transit ad xp(istu)m ut i(n)cipiat e(ss)e q(uo)d no(n) erat. (et) cu(m) peniteat fuisse q(uo)d erat
Nulli facili(us) ab i(n)imico deici(n)t(ur). q(ua)m cu(m) eu(m) sup(er)biendo i(m)itam(ur). (et) uehementi(us) eu(m) p(ro)st(er)
nimus q(ua)m cu(m) humilitate d(omi)n(u)m sequim(ur). Qui vult audiri a d(e)o. p(ri)(us) audiat d(omi)n(u)m. Vo
libet te d(eu)s ab hoc malo. attende te. noli tibi p(ro)p(o)n(er)e. ut te libet. Si scire vis an(te) bo
posse bene h(abe)re. habent (et) boni. si scire no(n) eos p(ro)curre bonos no(n) e(ss)e h(abe)nt (et) mali. Si scire
scire vis q(ua)m no(n) i(n)iusta paup(er)tas. s(un)t quida(m) paup(er)es b(ea)ti. si scire vis q(ua)m no(n) sit b(ea)titudo paup(er)
tas. s(un)t q(ui)dam paup(er)es miseri. Verit dicior an ex(s)entior dicendus e(st) qui cu(m) ideo volunt
h(abe)re aliq(ui)d ne i(n)digere. ideo pl(us) h(abe)t ne min(us) i(n)digeat. Si p(r)(ius) ut q(ua)nto maiore aviditate
frui aliq(ui)d hac luce visibili volu(n)t. tanto maiore cecitate a i(n)visibili luce deficiu(n)t. Adula
tores mo(do) t(ame)n latentes s(un)t undis scopulos observate q(ue) n(on) mare tranquillu(m) e(st). te saxa
latencia no(n) vident. s(ed) tribulatio(n)is p(ro)cella (con)surgit. tu(n)c int(er) undas m(en)tes i(n)ice collete
tu(n)c e(st) eis apparet p(er)iculu(m) q(uo)d latebat. Hoc cor(dis) ho(min)u(m) velud asp(er)(r)imas cautes placi
das sup(er)ficie pelagi occultis obiectas p(er)itamus cavet. Obtrectatores o(mn)es (con)tempne d(ic)ti
d(e) p(ro)fundo amaritudi(nis) lacerare possu(n)t. mordere no(n) possu(n)t. Ubi aut(em) amator q(ue)rit aut(em)
amat(ur). no(n) e(st) amandu(m). no(n) facias tibi m(em)b(ru)m. q(uod) cu(m) ceperit p(er)ire doleas at(que) crucieris. Felix
o(per)arius cultor elemosinariu(s). eo q(uod) ex hoc reco(n)gnuit. celu(m) (et) pane(m). esurientib(us) tribu
ens. delecto(rum) suo(rum) (con)sulit i(n)cendiu(m). Nulla potest i(n)ve(n)ire (con)meate q(ua)m cu(m) d(e)o(s) (con)paulet p(e)c
catum. Nich(il) d(ic)is (est) solo formidabil(i)s. qui auctore(m) formidis dyabolu(m) eu(m) solo re(s)p(on)sisti.

vanitas luctandi si ma(lum) e(st) cave mav(ult) esse fu(ga) ...e et vite in adiuv(ando) q(uo)d fecerit te

Oscura(m) ge(r)it filio(rum). ut eos obruas lacrimis misero(rum). no(n) e(st) h(oc) filios amare. s(ed) potius
i(n)gulare. Non fovis q(ua)re delectatio(n)e ne tumescat de illa. (et) p(ro)angustia m(er)erare no(n)
possis. Venit nos extendat. ne nulla distendant (et) abstrahant ab a(m)o. Sursu(m) cor no(n)
ad d(omi)n(u)m. sup(er)bia vocat(ur). Sursu(m) aut(em) cor ad d(omi)n(u)m refugiu(m) vocatur. Pficit d(e)o q(ui)d (est) si
pietas q(uam) erat. pietas q(uo)d s(un)t credendo(rum). q(ui)a fugiendo te sequeris te. (et) sequendo te h(ab)ebis i(n) eo
q(ui) fecit te. Puniendu(m) e(st) p(e)cc(atu)m. aut a te aut a d(e)o. s(ed) p(e)cc(atu)m punitur a te tu(n)c punietur si te
a te no(n) punit(ur) tecu(m) punier(is). Si tra(m) no(n) i(n)dicav(er)is tra(n)s(eri)s. (et) ad eu(m) p(er)venies
cu(m) d(e)o(rum) e(st). certam manducabis. An s(un)t tua posuis i(n) alio hoie. in ordiate humilis eris. sit
te. p(er)iculose sup(er)bz. i(n)ordiate humil(is) no(n) levatur. p(er)iculose sup(er)bz p(re)cipitat(ur). Prius i(n)dica
de te. ut de penetrali (con)s(ci)e(nti)e secure p(ro)cedas ad altu(m). Disciplinam qui no(n) dat crudel(is) e(st). Si
milis simili coh(er)et. dissimile refugit. Diffi(cile) vas (con)tumelie. p(ro)cul dubio vas i(n) hono
rem grave erit tibi. (et) admirandu(m). Incipe pro i(n)imico orare. (et) i(n)cipis cor tuu(m) tecu(m)
litigare. ip(s)e e(st) sordes a quib(us) te vult deus i(n) fornace purgare. Vide e(st) fons e(st) cep
tator i(n)timisc(us). te i(n)vite (et) metus e(st) mundus. Horrenda e(st) temptatio. q(uam) nolli tollitur
cu(m) ad alia(m) temptatio(n)e(m) q(ui)b(us) sanari possim(us). Que e(st) alter q(uam) nob(is)cu(m) agit ut i(n)dicit
m(ihi) nos. sic(ut) aliis sensib(us). aliis cupiditatib(us) peccavimus. hinc erat sanandu(m). q(ui)a deus
eras dimitte n(obis) d(e)b(it)a n(ost)ra (et)c. Infancia vita i(n)nocencia erit. puericia reuerentia
adolescentia paciencia. iuventutis virtus. senectutis meritu(m). senect(us) nich(il) aliud q(ua)m ...
sapientis i(n)tellectus. In p(r)i(n)c(i)pio ho(mo) amando se p(ro)p(ter)(e)a (con)uenire negando se. disce amare
te no(n) amando te. Cum reperit ho(mo) a se ip(s)o q(uo)d fecerat s(un)t. i(n)cipio cu(m) vanis evanescere
(et) i(n)ventas sua(s) q(ue)mmodo erogare. Multo p(er)fect(ior) e(st) ut cito (con)sq(ue) i(n)telligat (et) b(e)n(e) vivat
s(ed) si forte utru(m)q(ue) no(n) p(otest). mel(ius) e(st) b(e)n(e) vivere q(uam) cito i(n)tellig(er)e. qui n(on) b(e)n(e) vivit. m(er)ce(dem)
ampli(us) i(n)tellig(er)e. qui male vivit. (et) q(uod) i(n)telligit p(er)dit. No(n) seducit diabol(us) aliq(ue)m
nisi q(uem) i(n)venit ex aliq(ua) p(ar)te simile(m) sibi. Gaudiu(m) meu(m) cito solutu(m) e(st). q(uia) au
dia no(n) q(ua)n(do) p(re)dico. voluptas illa no(n) h(abe)t i(n)flatione(m). Si vos estis corp(us) x(risti) (et)
m(em)b(r)a. mist(er)iu(m) v(est)r(u)m i(n) mensa x(risti) e(st). mist(er)iu(m) v(est)r(u)m accipitis. ad id q(uo)d estis am(en)
respondetis. (et) respondendo subscribitis. Compunctio certa no(n) facit nisi
odiu(m) p(e)cc(at)i (et) amor d(e)i. Pugnat i(n)t(er) cuncta forti qui pugnat (contra) se. Delectacio ocio
(et) p(er)tus. Vinaut (et) transiit. miseru(m) fecit (et) abiit. i(n)felicem reddidit et
reliquit. Hoies d(omi)n(u)m in sua s(e)b(a) videre no(n) potuerunt. spem v(er)o sua(m) in solo hoie po(ne)
no(n) debebat. ut q(ui)a exhibet(ur) hoi. (et) q(uod) ab hoie videt(ur). (et) q(uod) ho(mo) scir(et). d(icit) e(st) ho(mo).
Licet magnos vos sentis p(er) g(rati)am mea(m) fecim(us). t(ame)n maiores q(ue)mmodo vel i(n)stam
e(ss)e fiat. cu(m) m(er)cedo(rum) c(on)tra sit d(omi)n(u)m m(ihi) et hoie dignat(ur). p(er) hoc unusq(ui)sq(ue) dig(nu)m se
ip(su)m h(ab)eat. cora(m) quo peccare no(n) debeat. dig(nu)m se existimet cora(m) quo delere si cogita
u(er)it erubescat. Deus qui malu(m) no(n) facis (et) facis e(ss)e ne pessimu(m) fiat

Deus per quem facta sunt omnia. et quem amisisse creature. quod est defectio et turpis. non malicia nos non error creato.
Deus a quo averti cadere. in quem converti resurgere. in quo manere consistere est. Deus a quo exire emori. in
quem redire reviviscere. in quo habitare vivere est. Deus quem nemo amittit nisi deceptus. quem nemo
querit nisi ammonitus. quem invenit nisi purgatus. Deus quem relinquere est perire. quem attendere est
amare. quem videre est quem habere. Deus cui nos fides excitat. spes erigit. caritas iungit. Grande
me morte illo tuo paucis nocuissemo. Tu es summum bonum quod nemo recte amittit et immine
inveniunt. Quis non recte amittit quod tu querere fecisti. Illa lege amicicie iustissima et arbitror
prescribitur ut sic non minus ita non plus alterum amicum quam se ipsum diligat. [illegible] in [illegible] negocio
pervestigande veritatis quasi navem expertus sum. via cum ipsi me ad locum quo tendebam duxerint. ibi
eos dimisi. Ipse aspectus quamvis iam sanos oculos in lucem convertere non potest. nisi tria illa permaneant. fides
qua credat. ita se rem habere ad quam convertendus aspectus est. ut visa faciat beatum. spes qua cum bene as-
pexerit se visurum esse presumat. Caritas qua videre perfruique desideret. Quis modum [illegible] illo plan-
ctum amor. Tamen non solum non iniuste certi. sed etiam plurimos [illegible] qui me tenent. meum tenent
meum quod perfruantur. tamen non amiciciores fuerit. quanto erit nobis amicicia communior. Alii vero gravi
et vehementi desiderio fulgore fruuntur. et eo non [illegible] sepe in tenebras cum delectatione quibus [illegible]
sit. quamvis iam talibus vel sani dici recte possint. velle ostendere quod ad hunc videre non valent. Ordine
[illegible] ad eam pervenire bone discipline officium. sine ordine autem vix credibilis felicitatis. Quantum
enim sumus videntur nobis videre. [illegible] nisi eramus et quo progressi fuimus. non cogitare nec sentire
[illegible] et in comparatione graviorum morbi sanos esse nos credimus. Nolo esse velle quasi [illegible]
in tua potestate. sed cum clementissimo et [illegible] domino te servum esse [illegible] ita non te a se sole-
vare non desinet. michi quod cum evenire permittet. nisi quod tibi prosit. et si nescias.

Nichil est malum nisi privatio boni. Dum ingressa perimus. aut gesta [illegible] fuimus.
Peccamus iam non comperimur. nisi cum delinquimus iam quasi proditores. Qui semel pecca-
verit et reparari se debet. ne demum peccet. ne par sit ei qui se vicerat. verum si non pec-
cet iam superior habeatur. quod semel elusus bis triumphat. Qui facile vincitur et non se [illegible]
resistendi nec vincitur sed consentit. Hic actibus peccat. [illegible] ad veniam admi-
tendus est. Qui ad meditationem ne peccet. et si peccavit non [illegible] peccat. Ipse [illegible] persona non
sequitur. digni aut indigni sed ordinatione traditionis. ut cum aliis bonum [illegible] non tamen posse
[illegible] ordinatis [illegible] transfundit. Hominibus non volunctas
[illegible] nisi fuit ordinatus. Gratia tradita [illegible] ordinari [illegible] possidenti. Non sine malicia est quod [illegible]
sacerdotis esse aut prodesse potest sed [illegible] possidentis. Non sine malicia est quod [illegible]
est presumptum quod peccantibus si ad singula respondeas non deerit ut pereas. Nec quia se ipsam nolle
re non [illegible] intrigandas ut possit prodesse sed se agentibus. Res ipse [illegible] debent. ut
non sermo sed sensus laudetur. si non sensus auctoris litere et verba propter res [illegible] inventa
cum non magis res ipse puro sensu [illegible] sunt ut fabule [illegible] ad salutem. Ipse autem
Peccatores non possunt peccata sua redimere non dolo
quod se satisfacere debent non deforis se redimere. Hoc non [illegible] qui [illegible] gravius est. [illegible] patitur me
re sensit ad quem peccavit. Hoc non [illegible] de potestate. Lege qui sequitur
rore. Iusticia exigit. hanc et facit non [illegible] de potestate. Ubi lege qui sequitur
et consuetudinem tenet bone vite. Huic cedunt omnia que digitis facta male [illegible] volentes. qui
sibi facta [illegible]. Omnia sic [illegible] ut secundum [illegible] fidem [illegible] ei ut arbi-
trium liberum maneat voluntatis. atque [illegible] qui deo cedit ad auxilium eius confugiens. [illegible]
potest et spiritualem. [illegible] et [illegible] ut non solum nature resistat. [illegible]
se ipsum emendet aut emendet. quia hoc [illegible] sui. Quamvis sint nota divina eloquia. tamen
[illegible] sacris voluminibus memorata. sic illa devocionem pectoris suscipit quam nova. Lectio
[illegible] sic nobis [illegible] medicina. medela non [illegible] ita tamen [illegible]
sic nobis [illegible] vulneribus [illegible] ne se tale [illegible]
[illegible] testio [illegible] [illegible] et oratione et [illegible]. Quantum [illegible]
qualis est. ita et si esca et exempla fuit grandia. [illegible] se [illegible] Quanto [illegible] De
quo creditur. tanto magis [illegible] credentis est meritum. et minor pena diffidentis. De-
[illegible] ita maiores [illegible] diffidentia
[illegible] morte [illegible] ut in quo filii [illegible]
[illegible] ponas. [illegible] in homine victorie [illegible] qui vincit mortem [illegible] ut in quo filii [illegible]
[illegible] non possit. [illegible] alias se [illegible] probabat. [illegible] linea
[illegible] consolatione et vitam videtur mutare.

Ista temporalia bona et mala. bonis et malis voluit deus esse communia. ut non bona cupidi-
[illegible] appetant. que mali quoque habere cernuntur. nec mala turpiter [illegible]. quibus et boni plerumque
afficiuntur. Mala mors putanda non est quam bona vita precessit. neque enim facit mortem malam
nisi quod sequitur mortem. Non multum curandum est eis qui necessario morituri sunt quid accidat ut moriantur
[illegible]. sed moriendo quo ire cogantur. Omnia [illegible] pro elemosinis [illegible] vive-
[illegible] et [illegible] exhibemus [illegible] apud deum [illegible] membris [illegible] offici-
[illegible] et [illegible] nisi [illegible]
diligentia quod persolvitur. [illegible] Quamvis laudabile [illegible] non nisi [illegible]
[illegible] purgat. atque perficit. impietate autem [illegible] et punit. Omnes diaboli [illegible]
[illegible] occupatum invenit. tanto magis occupavit
[illegible] minime [illegible] non [illegible]
[illegible] Iustus quod malorum [illegible] pena [illegible] homini sed quod
[illegible] bonus [illegible] si [illegible] Malam autem et si regnet servus est. non unius sed [illegible]
[illegible] tot dominos quot viciorum. [illegible] Mala voluntas [illegible] optare habere quod [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut possit esse [illegible] nullo [illegible] aut [illegible] potencia tolle volunta-
[illegible] arbitrium [illegible] voluntatis arbitrio. [illegible] negare [illegible]
[illegible] arbitrio. ut [illegible] ut [illegible] Qui
[illegible] amplectuntur [illegible]. alio [illegible] humanos vel angelicos vel [illegible]
[illegible] voluntate [illegible] non debet [illegible] humanis vel angelicis vel [illegible]
[illegible] voluntatibus. si [illegible] quedam potestate volentibus. [illegible] non debet
sequi [illegible] sed ipsa virtute [illegible] magna virtus est [illegible]

Nulla maior et peior mors quam ubi non moritur mors. ex xiiii. Sed deo quanto similior tanto fit quisque
propinquior. nulla est ab illo alia longinquitas quam eius dissimilitudo. Incorporali illi eterno et incommuta
bili tanto est anima hominis dissimilior quanto rerum temporalium mutabiliumque cupidior. ex x. Quamuis
miracula inuisibilium naturam mundi assiduitate uiluerunt tamen cum ea sapienter intuemur in
usitatissimis rarissimisque maiora sunt. nam et omni miraculo quod fit per hominem maius miraculum est homo.
Ihesus christus cum in forma dei sacrificium cum patre sumat cum quo et unus deus est. tamen in forma serui
sacrificium maluit esse quam sumere ne uel hac occasione quisquam existimaret cuilibet sacrificandum esse cre
ature. Verum sacrificium est omne opus quod agitur ut sancta societate inhereamus deo. relatum scilicet ad illum
finem boni quo ueraciter beati esse possimus. Ipse homo dei nomine consecratus ~~dei nomine consecratus~~ et deo uotus in quantum
mundo moritur ut uiuat deo sacrificium est. Deus sicut naturarum bonarum optimus creator est. ita
malarum uoluntatum iustissimus ordinator. ut cum illi male utuntur naturis bonis. ipse bene
utatur uoluntatibus malis. Tria que maxime scienda de creatura nobis oportuit intimari. quis
eam fecit. per quid fecit. quare fecit. In eo quod primum quis fecit. deus est. Si per quid. dixit fiat et facta sunt.
Si quare. quia bona est. nec auctor est excellentior deo. nec ars efficacior dei uerbo. nec causa melior quam
ut bonum crearetur a deo bono. Omnia nobis trinitatem in suis operibus intimant. Inde
ciuitatis sancte que in sanctis angelis sursum est origo et forma et beatitudo. nam si queratur unde sit. deus eam
condidit. Si unde sit felix. deo fruitur. subsistens modificatur. contemplans illustratur. inherens
iocundatur. est. uidet. amat. in eternitate dei uiget. in ueritate dei lucet. in bonitate dei gaudet.
Temporalibus magis utendum est quam fruendum. ut frui mereamur eternis. non sicut peruersi frui uolu
nt nummo. uti autem deo. qui non nummum propter deum impendunt sed deum propter nummum colunt. Quamuis
que summa bona non sunt quibus est deus maius bonum. magna sunt tamen ea mutabilia bona que
adherere possunt ut beata sint incommutabili bono. quod usque adeo eorum bonum est. ut sine illo mi
sera esse necesse sit. Qui peruerse amat cuiuslibet nature bonum. etsi adipiscatur. ipse fit in bono ma
lus et miser meliore priuatus. Quantalibet mensura diuturnitas est temporis. aliquid extremum est et
omnia seculorum spatia diffinita. si eternitati interminate comparentur. non exiguum estimanda esse
sed nulla. Ex his que in hac terrena habitatione multa cogito. ideo utique iusta quia uincit
excellis uel potius illa que forte non cogito uerum est. prouenire non possunt. ex xiii. Augustinus probato
desidium operis illiciti quando iusticia non sic diligitur ut peccandi cupiditas eius delectatione
uincatur. Quemadmodum iniusticia male utitur non tantum malis uerum et bonis. ita iusticia bene utitur non
tantum bonis sed et malis. Quicquid temporis uiuitur de spatio uiuendi demitur. et cotidie fit mi
nus minusque quod restat. ut omnino nichil sit aliud tempus uite huius quam cursus ad mortem. in quo nemo uel
paululum stare uel aliquanto tardius ire permittitur. sed urgentur omnes pari motu nec diuerso im
pelluntur accessu. Ex quo incipit esse homo in hoc corpore in morte est. quod non aliud horis diebus
mensibus singulis agitur. donec ea consumpta mors que agebatur impleatur. ex xiiii. Non caro
corruptibilis animam peccatricem. sed anima peccatrix fecit carnem corruptibilem. Amor inhians
habere quod amatur. cupiditas. id autem habens eoque fruens leticia est. fugiens quod ei aduersatur
timor est. idque si acciderit sentiens tristicia est. mala sunt ista si amor malus est. bona si bonus.
Sicut obediencia secundi hominis eo predicabilior quo factus est obediens usque ad mortem. ita inobediencia pri
mi hominis eo detestabilior quo factus est inobediens usque ad mortem. Ex inobediencia inobe
diencia retributa. Nam que hominis alia miseria nisi aduersus eum ipsum inobediencia eius ipsius. ut quoniam no
luit quod potuit. quod non potest uelit. Si uoluntas in amore superioris immutabilis boni
a quo illustrabatur ut uideret. et accendebatur ut amaret. stabilis permaneret. non inde ad sibi placen
dum auerteretur. et ex hoc intenebresceret et frigesceret. Plus enim appetendo dum sibi sufficere diligit
ab illo qui ei uere sufficit deficit. Donatus est sibi homo. quia deseruit deum placendo sibi. et
non obediens deo. non potuit obedire sibi. Peior damnabiliorque superbia est quam in
peccatis manifestis suffugium excusationis inquirit. Peccante homine iusta damnatio
est secuta. ut homo qui custodiendo mandatum futurus fuerat et carne spiritualis. fieret et mente
carnalis. Fecerunt ciuitates duas amores duo. terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum
dei. celestem amor dei usque ad contemptum sui. Denique illa in se ipsa. hec in domino gloriatur.
Pugnant inter se mali et mali. item pugnant inter se boni et mali. boni uero et boni si perfecti
sunt inter se pugnare non possunt. proficientes autem nondum perfecti ita possunt. ut bonus quisque
ex ea parte pugnet contra alterum qua et contra semetipsum. ~~Ipse deus~~ operatur intrinsecus ut ualeat aliquid
medicina que adhibetur extrinsecus. Boni ad hoc utuntur mundo ut fruantur deo. mali
autem contra ut fruantur mundo uti uolunt deo. Pertinet ad innocentis officium non solum nemini
malum inferre. uerum etiam cohibere a peccato uel punire peccatum. ut aut ipse qui plectitur corrigatur ex
perimento aut alii terreantur exemplo. Tanto quisque melior quanto melioribus. tanto deterior quanto de
terioribus est concors. Quod bellum grauius et amarius cogitari potest quam ubi uoluntas sic aduersa est passi
oni et passio uoluntati. ut nullius earum uictoria tales inimicitie finiantur. et ubi sic
confligit cum ipsa natura corporis uis doloris. ut neutrum alteri cedat. ibi sic in fine et dolor
permaneat ut affligat et natura perduret ut sentiat. quia utrumque ideo non deficit ne pena
deficiat. ex libro xxi. Qui in eternis penis quid agatur nesciunt in gaudio domini intrauerunt.
qui uero erunt in illo gaudio quid agatur foris in illis tenebris exterioribus sciunt. Tunc
tali corpori anima ita connectetur ut illa uincula sicut nulla temporis longitudine solui
ita nullo dolore rumpantur. Secunda mors erit quando nec uiuere anima potest deum non
habendo nec doloribus corporis carere moriendo. Prima mors animam nolentem pellit a cor
pore. secunda mors animam nolentem tenet in corpore. ab utraque morte commune id habetur ut quod
non uult anima de suo corpore patiatur. Cur incredibile est ita ignes dampnatorum corporibus

posse pervenire in morte sic ipa corpa dolore faciunt alas quas cum non ideo mori cogunt. Cum
sit dicant quamvis mirabilibus tamen veris modis et spiritus incorporeos posse pena corporalis ignis affligi
si spiritus hominum et ipi perfecto in corpore et inde potuerunt includi corporalibus membris et tunc potuerunt
corporum suorum vinculis insolubiliter alligari. Et si quando absit illius tanti boni spes nulla esset malis
corporum suorum vinculis insolubiliter alligari. Et si qua absit illi tanti boni spes nulla est mal
se debuimus in hoc conflictationis molestia remanere quam invitus in nos dominationem sinit eis resistendo
permittere. Sed tamen si victoriam victoriarum consuetudine roborata iam facilius vincunt si autem inite atque
superare consueverunt laboriosa difficultate superant. Tunc victa vicia deputanda sunt cum
dei amore vincuntur. [Precepti] negandum est etiam in igne per diuturnitatem viciorum quamvis malorum alius
lenioris alius fuerit ex graviore sive ipse ardor et pena digna compararetur sive
ipse equaliter ardeat sed non equali molestia sentiatur. Frustra non fuit hic corpus ingreditur qui o
tempore hic comparare noluerit. Sed tamen qui fruebatur deo optima sed prestituta doctrina et ipo initio q
ideo missa est quia non fruitur deo. [Ex eodem] Multa sunt que in malis contra voluntatem dei tamen
est ille sapiens tante quam virtutis ut in eos exitus sive fines que bonos et iustos ipse presciuit tendant
omnia que voluntati eius videntur adversa. Nulla erit deformitas quam facit proportionem partium ubi
quod prava sunt corrigentur et quod minus est quam decet unde ipse creator quod noverit inde supplebitur et quod plus quam
decet materie servata integritate detrahetur. Non enim deformitas in eis sed dignitas et quedam
illis in corpore sanctitatis splendido fulgebit. [Omnia membra] et viscera corporis incorruptibilis quanta ad
donis prosperis necessitatis varios distributa quam tunc non erit ipsa necessitas sed plena certa secura
sempiterna felicitas proficient laudibus dei. Premium virtutis erit ipse qui dedit virtutem.

Scire debemus iustitie eius quod iustos sic protegis ut per teipsum collumines et peccatores sic
ordinas ut non tua sed sua malicia puniantur. Sed quis male conscientia sibi dum sibi videtur nulla pena
pati credit quod non videtur deus auferunt iudicia dei a facie eius cum ipsa sit magna
dampnatio. Felix est quisquis non si habeat quod amat sed si id amat quod amandum est. Cui quod in vult dare
deus in eo aufert totum et se non dedit quia nihil praeter illum est dulce nobis. Bonum opus intentio facit in-
tentionem fides dirigit. Quomodo mala conscientia in tota desperatione sic bona conscientia in tota spe.
Caritatem secundum non est ablatum ille quod dedit quamvis tibi ablatum fuit quod dedit. Cum malicie in
dividua convincit iniquitas prius si non solum mali voluit esse et iniusti noluit quod sic non est sed ideo
voluit mali esse ut iniusti sint. Da ad illuminationem mentis corporis in corruptione et fiat
infirmioris reparatio pro meliore. Si quod corporis tui bonum animus tuus est quod melior corpore tuo cum
ceteris bonum tuum illo dare quod melius est quam tuo semper peccare qui fecit et illo debes omnia que fecit
sicut magis vult dare deus quam sese. Si aliquid inveneris melius petere. Si aliud petieris iniuriam illi
facies et tibi dampnum proponendo illi quod fecit cum velles seipsum dare tibi qui fecit. Suggero
remedium ut tota die laudes deum si vis. Quicquid egeris bene age et laudasti deum. Quos expectare
debent qui dominum suum penam cum luxu consumpserunt sed dampnantur que cum pigricia servaverunt.
Ipa est gratia beneficiis prima redire nos ad confessionem infirmitatis ut quicquid boni possumus quicquid potentes
sumus in illo simus. Decet iusticia hominis in hac vita ieiunium elemosina oratio. Vis oratio tua volare ad deum
fac illi duas alas ieiunium et elemosinam. [Et si quis aliquid auferre de iusticia quod] per misericordiam
corona et pertusis te dampno graviori impleris sacellum tuum exinaniens cordium. Qu-
ia pluritudo vera iusticia est ibi aliquid non videbis pulcrum ubi deprehendis iniustum. Quoniam
fugit peccator se tribulet post se et quod talem se cruciat. Tanto nisi acriores tribulationes quas
tamen nisi periores. [Sed in hac vita] debemus sicut mortui ambulare ut sumus viven-
tes infra mortem sumus. Non ut simus mortui infra [mortem] vivamus. Incredibilis in-
sania de vita ipso non erubescis et de ligatura vocemus non erubescis. Ille iustus
punitor quod non habet quod in illo puniat ille iustus reprehensor quod non habet quod in illo reprehendat
pulsans falla innocentia est. Laxare habenas peccatis valde inutile valde periculose semper
filius lenitate peccat ut ceca dissentiat severitate et hic non solus sed cum dissoluta presertim
obliviscentes quod fuimus non desperamus de hiis qui nunc sunt quod fuimus. [Eius] amaris malo cum
cum ei inimicaris quo cum [...] mutas in malum. Dimitte illi in se ut in multo sevierit
perforetur et es bestius. In se ipum peior es bestiis et tu in se ipse sevit et in cum plagas
ingeris primo ora pro illo ut liberetur a se. Cum misereris suis alius debes sovenire si
potes et enim miserantes tamquam lacrimas fundis et subveniens capillos tergis. Preponis
tu iratam equitati et maliciam benignitati. Tu quidem proponis sed sumus et quod non benig-
nitas et equitas sed tu proponendo te quantum sursum ea que recte est ut deorsum cadit non illa
facis esse sub bona sed tu cum eis in ignis in una naufragium fugis et plumbum amplecteris.
Divicie si affluant si habundent calca eas et suspende excelso tuo. Cum enim eas sub te
tenes et cum excellis perpedes cum fuerint subtracte non cadens. Quomodo in pomo autem confessionem sunt domini
autem confessionem non est nisi solum quia sit minimus super minimum. Quomodo in magna est pena in priorum
conscientia sic magnum gaudium piorum ipsa conscientia. Omnis malus aut ideo vivit ut ipse corrigatur
aut ideo vivit ut per ipsum bonus exerceatur. Sed diligenter apte sentiens invidus est et ut libere sentiens
seto patris persecutionem non vis pie vivere in christo nisi probare volui esse quod dicam est incipe pie
vivere in christo. Cum ceperis in christo pie vivere ingressus es torcular. Prepara te ad pressuras sed noli esse
aridus ne de pressura nichil exeat. Vicinior est immortalitati sanitas dolentis quam stupor non
sentientis. Prius mali implicantur quam quos implicare intendunt ut prius ipsi capiantur et
pereant quam alios capiant aut perdant. Deus in nobis est. Loquitur in nobis. Loquitur de nobis. Loquitur
per nos. Melior est tristicia iniqua patientis quam leticia iniqua facientis. Nam est fovea illius
quisquis cum ceciderit oculos perdit. Si quis fuit faciens statim oculos perdidisset omnes dicerent deum
presentem iudicasse. Oculum cordis amisit et ipsi pepercisse putatur deus. Secundum transcendendo
cetera qui ille nec subsistens qui est super omnia. Apostolicam ad te vivas est et in non est flore
potest ad te veritas permanere non est. Anima quam inhabitat deus tunc quam inhabitat
viret corruptis ex eo quod mittit nec tenebris ex eo quod inhabitat homo. Duas civitates

faciunt duo amores ierusalem facit amor dei babiloniam amor seculi. Interroget quisque se quid
uel unde ciuis sit. Vas igne firmatum aqua non timet. uas non solidatum in igne non fiet. sed
liquesit aqua dissoluetur. Noli festinare ad aquam. ab igne transi ad aquam. In igne non fuit. sed
dicis deus qui non amouit oracionem meam. Cum uideris non a te amotam deprecationem tuam
quia non est a te amota misericordia eius. Multi languescunt in orando. et in nouitate sue conuersionis feruenter
uenient orare. postea languide. postea frigide. postea negligenter. quasi securi fiunt. Vigilat hostis.
tu dormis tu. Tu fortis es pater tuus defensor. Ipse erit deus liberator. ut quod sit ille liberator. tu
esto accusator. Vis exaudiri pauper esto. dolor de te clamet non fastidium. Quisquis malorum
hominum felicitatem secundum carnem exteriora conspicit. quasi eorum diuitias uidet glorias. quisquis eorum postea
animas conspicere. turbari tantis cupiditatum perturbationibus et timore. uidet illos miseros. et
qui felices uocantur. Ut homo conuersus ad dominum mutatur delectatione. mutantur delicie. non in libera
habentur sed mutantur omnes. Quia nil peccando post tergum te ponis. non te uides non te inspicis. ego
te pono ante te. et faciam tibi supplicium de te. Si presens est hic atque illic et absens est nusquam. ubi
stas ibi pulsa. ibi e[...] qui stando pulsat. Nouitatis gaudio suspendis uestigia tua
... Incipit tibi bellum adiungere. Si ex qua parte tibi displicet uincis te et ex
qua parte uincis te. ... ad uincendum te quia ille tecum est qui omnia superat. Hic iudicat inter
bellum ... dominum. ut ipse sibi sit bellum qui pacem noluit habere cum deo. Cum alios uideris
in manibus tuis postea. noli contempnere in manu pauperis. et respice manum inanes. filius ha-
bere manus plenas. Redite homines ab affectionibus ... quid itis quo curritis. quid non solum a deo sed
et a uobis fugitis. Sic homines diligat ut non displiceat deus iusticia qua puniuntur. ut non de
malo eius sed de bono iudicis gaudeat. Hic omnia iusta opera bona timore et bono amore fiunt
sic malo timore et malo amore omnia peccata committuntur. Qui famem habuit est diu deficia. Si
innocentiam inquirit et timebo pauper ero. Sic ne diuitie ipsa innocentia. Quam noluit homo
habere gaudium de se. inuenit planctum in se. ... quia totum gaudium meum deus est. qui uult se
... gaudere. in illo gaudeat qui non potest perire. Cum ceperint odisse peccata. iam ipsum odium peccatorum si-
miles nos incipit facere deo. quia hoc odimus quod odit et deus. Prima hominis iusticia est. ut punias
te malum. et faciat te deus bonum. Obseruat ne non sis egenus et inops. si non fuis non exaudieris. quod
quod est circa te uel intra te. ... possis presumere abiciat a te. et tota presumptio tua deus sit. Custodi a-
nimam quam custodit. Si dixeris te egere esse sanum supplex ... fideles in ipso et in ... si te dixeris non esse sanum
ingratus es. Imme habere te cognosce et expecta melius habere. ut non supplex sis non ingratus. Ipse tuum uolu-
ntas tua est. amando ascendis negligendo descendis. Corpus ut leuetur mutat locum. cor ut leuetur
uoluntatem mutat. Nemo in mundo uiuit sine confusione nisi prius confusus renunciat. Qui modo
tonare noluit postea fulminant. Noli timere cum tribularis. ne quasi non sit tecum deus. Fides sit
tecum et tecum est in tribulatione. Vis esse longanimis et patiens. iungere eternitati dei. cum illo expecta
illa que infra te sunt. cum non adheserit cor tuum altissimo. infra te erunt omnia mortalia. Erigitur
superbus in deum. mergit illum deus. et in eo ipso mergitur quo erigitur in deum. Plus quisque affectionem habu-
erit uel plus quisque amore habuerit. ita accedit uel recedit a deo. Cum se fictus fuerit ... et mag-
nificus. nam si posset plus esse uoluisset magnificus. cum cadit quis surgat. Vis sic superbus
nisi inanis esset. sed si plenus esses non inflaretur. Melius est humile coniugium quam superba uirgi-
nitas. Quare fortis sibi noluit bonum esse quia non est eius ... bonum. Innocentia tua est in dormiente
uox est a te tue. Vita uite mortalis spes est uite immortalis. Exaudit deus innocentem qui lau-
dantem uidet. Laudantem uidet quem probat amantem. Cuius est ... Ut non hinc ... iam sancti
quasi securi amor fine presset in uento. sed amore crescente iudicio crescat inuenit. Pro
... ignorantie uel negligentie. Melius accusant ut peccant. quam excusant ut maneat.
... Melius purgatur inuocato deo quam firmatur irato. Hic ... nulla est ... commodo
... se ipsam operit. ... iniquitas a pessimis. Hic senectus uita prius sit prudentia senilis.
ut non sapia sua sit cum superbia. nec humilitas sit sapia. Confitebor domino quoniam bonus. Non potui
fortitudo. et laus mea dominus. Nullus ... uita homine cadit. ... et fortitudo et laudatio cadit. ...
... fortitudo et laus dominus tamen non cadit. quod non cadit deus. beati inmaculati in uia. In hac uia ...
... putat. et tamen quod non fuit operatus accepit. Cordis est dilatatio iusticie est delectatio. Quia
... ut peccatum ne traiciat ad infantem lactentem. sic cibus angelorum dominus
factus. quasi illas non ... passus est ... Vnde om̄ amor uiam suam. ... uacare in
... ducat. Omnis amor aut ascendit aut descendit. desiderio enim bono
leuamur ad deum. desiderio malo ad ima precipitamur. Quid est quod deo placere cui placuit deus. dis-
plicet sibi deus ... placeat ... ut placeas illi. si enim ille placere non potest. nisi tu tibi displi-
ceas. Cum ... iubente seruus homo. non illi seruus. sed illi qui iussit. Dulciores lacrime ora-
tionis quam gaudia ... Hospitari apud te uult. fac illi locum. Noli amare te ipsum
illum ama. sic amaris quia illum claudis. si illum amaueris. aperis illi. si autem aperis ...
... non aperis amando ... cum amato. Pauperes in diuites corde quanto
plus esuriunt. tanto plus manducant. tanto autem plus esuriunt. quanto ... tangi est. Dis-
cessi a te cum quo in bonum erat. et bono meo male mihi erat sine te. nam si bonum mihi esset
te nolle forsitan redire ad te. Opponit uos deus. cum quo ... et ... inuenit uos
et inuenietis eum. Doctoribus gaudeamus. in exterioribus autem necessitate habeamus
ut ... adhuc ... absconditum. ne uilescant. adhuc ...
Si numquam temptaueris numquam probaberis. sed ne melius temptari et probari. quam non temptatum
reprobari. Vnde quibus ... te deus fecit ... ipso te fecit. Si ... superiori
... ita ordinata ... securitatem parit

Sine pace [illegible] n[illegible] Mentem [illegible] mch [illegible] hanes cu[illegible] Recta domus ubi [illegible] 42
imperat [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] imperat [illegible] servit. Tal erit illa delectatio
pulcritudinis. ut semper [illegible] sit [illegible] numquam satieris primo semper satieris et numquam satieris [illegible]
[illegible] [illegible] satiabis fames erit. [illegible] dico [illegible] satiabis fastidium timeo. ubi non fastidium erit non fames
quid dicam nescio. Volumus amari a vobis si nolumus in vobis. quia quod in [illegible] amamus [illegible] nos
redamare et amor noster [illegible] invicem gemat ad deum. Et [illegible] possunt [illegible] bonis [illegible] ad salu
tem [illegible] in mal[illegible] adiudicat. De duplici corde quia in corde [illegible] facit deo [illegible] facit diabolo. [illegible]
[illegible] quia [illegible] diabolo discedit et totum diabol[illegible] possidet. Non vult [illegible] communione. solus vult possi
dere quod emit tantum [illegible] emit ut solus possideat. [illegible] quietus [illegible] caput [illegible]
cogitationes [illegible] dividit. [illegible] capat [illegible]. Qui [illegible] gaudet de se [illegible] erit. qui autem
de deo [illegible] gaudet semper gaudebit quia deus sempiternus est. Vita hominum media est inter angelorum vitam
et pecorum. Si vivit homo secundum carnem pecoribus [illegible] si vivit secundum spiritum angelis sociatur. [illegible]
[illegible] ad perfruendum [illegible] luce [illegible] valitudine oculorum tuorum tenebras ama
et amando tenebras in tenebris remanebis et remanendo in tenebris in tenebras exteriores pro
icieris. Volens fac quod iuberis. [illegible] facies [illegible] voluntate tua non facies si iuberis.
Non tibi speres regem [illegible] ad similitudinem in qua factus es quam peccando perdidisti.
Si non potes comprehendere quid sit deus. vel hoc comprehende quid non sit deus. [illegible] si non aliud
quod est de deo senseris. [illegible] quasi [illegible] mentis [illegible] non sic [illegible] erubes
cat in sic pulcrum sic aptum sic sanum. Qui non manet in Christo et in quo non manet Christus procul dubio
non manducat eius carnem nec bibit eius sanguinem. sed si tante rei sacramentum ad iudicium sibi
manducet et bibat. [illegible] [illegible] non [illegible] manet. amare debemus [illegible] temporalia [illegible] liberemur
[illegible] et figamur in eternitate. [illegible] oblectet [illegible] sine deliciis permanebit in
[illegible]. Accepto spiritu discimus et quid agamus modo non totum quia non accepimus totum. Quantum vas fi
dei attulit [illegible] ad fontem tantum implet. Si amas unitatem et tibi habet [illegible] in illa aliquis
habet. Tolle invidiam et tuum est quod habeo. tollam invidiam et meum est quod habes. Si te delectat mundus [illegible]
[illegible] esse immundus. Si autem non te delectat [illegible] mundus iam tu es mundus. si autem fueris mundus non re
manebis in mundo. Servus homo aliquis [illegible] dominum [illegible] fatigatus fugiendo recedit.
Servus peccati quo fugit. secum se trahit. [illegible] fugit non fugit seipsum mala conscientia. [illegible]
[illegible] non recedit a te. Voluptas transit peccatum manet. [illegible] quod delectabat. remansit quod
pungat. mala servitus. [illegible] sermo dei [illegible] fidelibus [illegible] piscabamur [illegible]
[illegible] capit. [illegible] Labora ne moriaris [illegible] fuit. Levia [illegible] [illegible]
uiam et neglegimus. [illegible] anno expelleret exterminatorem. si cor[illegible] recipiat salua
te signum crucis [illegible] in corde non recipit verbum [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] convenientium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] caput [illegible] capitatorem facit. ut [illegible] impleret [illegible] cape
et novum. Dilectio [illegible] mors [illegible] [illegible] hominis novi [illegible]
mors [illegible] de mundo amor [illegible] erit. Erit deus omnia in omnibus. ut quia deus caritas est [illegible] fiat
ut quod habet singulis commune sit omnibus. [illegible] et cum amat in altero quod ipse non habet. [illegible]
aliqua invidia disparis claritatis quoniam regnabit in omnibus unitas caritatis. Qui non cr
[illegible] humana temptatio. Lignum illud ubi [illegible] movetur et [illegible]
Caritas [illegible] fuit tamquam radix illi erit. [illegible] ardente sole arescit. [illegible] magistri docentis.
non potest [illegible] omne quod radicatum est [illegible] calore solis non arescit. [illegible] peccatum [illegible]
hoc est fac quod caritate. Caritas ut perficiatur nascitur [illegible] confirmat [illegible]
roboratur. cum fuerit roborata perficitur. cum ad perfectum venerit [illegible] fuit nata nutritur. cum fuerit nutrita
Dilectio sola discernit inter filios dei et filios diaboli. Quando [illegible] non [illegible] petitis. [illegible]
[illegible] nescitis. [illegible] sine rectore quia [illegible] in bestiis [illegible] mittit [illegible]
omnia sacramenta et malus [illegible] habere autem caritatem et malus esse non potest. Hoc est proprium bonorum donum. [illegible]
singularis fons. Confessio confirmat cor et facit dilectionis [illegible]. Caritas [illegible] non [illegible]
[illegible] caritatis [illegible] exhibeamus. Ve homini [illegible] auriga superba [illegible] recte non [illegible]
blandimentum superbis sentit amor. iste vestit ille cedit. [illegible] plaga caritatis quod ela [illegible]
[illegible] Unum egrotum flebant quem te [illegible] duos plango [illegible]
quod tibi facit [illegible] noli pati angustias. [illegible] pectoris [illegible] odisti quia angustia
nullas angustias patiaris in [illegible] latitudo est [illegible]
mors. Quod tibi iubet deus diligere me. amatus [illegible] honore. [illegible] fides de
[illegible] ad me pervenit quisquis me querit cum illo sit. non ambit [illegible] [illegible] ipse amor [illegible]
me facit. [illegible] angustiari in terra in lato [illegible] [illegible] [illegible] angustat [illegible]
[illegible] Laudas mercatorem qui vendit pluris [illegible] [illegible] laudas [illegible]
tatorem quod erogat pecuniam et acquirit iustitiam. [illegible] attende [illegible] amore
[illegible] mundum appende. Omnem curam vestram super dominum [illegible] ipsos totos [illegible]
illum [illegible] ut cadentes illeque nos tecum [illegible]. Qui times hominem [illegible] [illegible]
ille sunt noli cadere. [illegible] passus fuerit ad salutem valebit non ad [illegible] [illegible]
[illegible] ut ibi corpus habeant. [illegible] Quod sic voluit
[illegible] deus. Quod te bonum [illegible] habere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum [illegible] tu cum ipsi seductores. Nichil tam facile bonitate voluntas [illegible] sibi [illegible]
fiat deo. Magnus esse vis a minimo incipe. fode in te fundamentum humilitatis [illegible] ad fas
tigium caritatis. [illegible] occidit cum dicunt cras cras et [illegible] claudit re
mansit foras cum voce corvina quia non habuit gemitum columbinum. Magni [illegible] cum fe
[illegible] luctari magne felicitatis a felicitate non vinci. Corripiamus [illegible] [illegible]
[illegible] dimittamus culpam a corde [illegible] ut [illegible] caritate imponi disciplina de

corde leniens non recedat quia non tam pium est medicus quam crudelis [illegible] ferens. Plorat secandus et secat. plorat
urendus et urit. non ista crudelitas. Quando vero iniuriis irasceris et corrigis quod non in ascendo [illegible]
patia illud morbus. Usque adeo non omnis qui irascitur odit. ut aliquando magis odisse convincatur si non irascatur [illegible]
inimicus. qui odit alterum sed quia non sentit quod sibi mali facit. malum sentit [illegible] sciens quod non sentiat
qui fecit mali agit quam [illegible] sensum perdidit. Si peccavit in te etc. Quando me audiente frater meus quis facit iniu
riam. absit ut a me illam iniuriam alienam putem. Passus sum et fecit. immo non plus fecit cum putavit placere quod
fecit. Ubi contingit malum ibi coronatur malum. Qui in lo [illegible] iniurias obliviscitur. si oblivisceris iniuriam tuam non
[illegible] fratris. tu vides perire illum. prius [illegible] negligis. peiores tacendo quam ille conviciando. Quare illum corripis quia
te doles quod peccavit in te. absit. si amore tui id facis nichil facis. si amore illius facis optime facis. Corpus
vestrum templum est in vobis spiritus sancti dei. templum meus. templum eius templum in domo tua manens. vide quid agas vide
ne offendas templi habitatorem ne deserat te et in ruinam intres. si contempnis corpus tuum considera parietum.
Cum quisque christianus coeperit bene vivere in ipsa novitate patitur reprehensores et detractores frigidos christianos.
si autem perseveravit perdurando et superando. idem ipsi obsequuntur qui ante prohibebant. Solus ille non vocatur
a domino qui hoc solo non laborat. Hic ab omnibus totum a singulis. possidet regnum dei. Crescente potestate
so [illegible] non minuit. quia non dividit. Plurimis modis non te maculant mala. si non consentias et redar
guas. Usque contra in [illegible] et in mundum neve [illegible]. Quid est aliud contra pede non facere quod pertinet ad correc
tionem malorum. quantum permittitur gradu [illegible] persona salva pace. Erit liber in conspectu dei. cum non deus
sua peccata imputat. quia non fecit. neque aliena quod non approbavit. neque neglegentia quia non tacuit. neque superbia
quia in unitate permansit. Non potuit deus [illegible] demonstrare quantum sit bonum obedire. nisi prohibuisset homi
nem ab illa re quae non erat mala. Quid est homo penitens nisi homo irascens sibi ut accipiat veniam
de seipso exigit penam. Si fides deficit oratio perit. fides fundit orationem. Fusa oratio fidei impetrat
firmitatem. Instantium temptationum efficit. in quantum fides deficit. et in tantum temptatio deficit in
quantum fides proficit. Nolli leticia impunita nequitia. Magnae misericordiae dei est nequitiae impunita
te non relinquere. Pulli exspectant colendum. [illegible] pennas mutas. necdum volare in plumis vo
lunt. non in illa aura libertas sed casus temeritatis. Vis capere celsitudinem dei. cape prius humili
tatem dei. Ad magna nos tendimus parva capiamus. et magni erimus. Turris caritate cum fine
humilitate [illegible] gehennae. sine radice amas petis. ruina est ista non incrementum. Longa
homini vita tanta brevitate [illegible] [illegible] illum [illegible] latitudinem. quasi si una gutta ad omni
um mare. Quo modo irasceris alteri si quis tecum mala loquitur. sic irascere quando de alio male lo
quitur. Si non pertulisset [illegible] [illegible] erubescere mulieres. Quae caro feminae. Hoc nobis [illegible] ubi
dominus ut ad ipsum nos teneremus ne cum flore transiremus. Caro concupiscit adversus spiritum et spiritus in
bonis. nam in malis non habet quia. quod concupiscat. ubi caro non concupiscit adversus spiritum ubi est spes. Videbis
cum videat homines resurgere mortuos in carne non omnes hunc. in quibus iam resurrexit. in corde
resurrexerit quibus displicet consulunt. Desperati qui timeant non habent vehementer timendi sunt.
Ut amet deum [illegible] [illegible] et amet se [illegible] te ad amorem suum moneat te. Ubi est fraus in
amicitia est. diabolus non ubi tamen invenit [illegible] et laqueum deceptionis sue facere molitur. Amor
mundi adulterat animam. amor fabricatoris mundi castificat. Deus fugientis dorsa persequitur
qui faciem redeuntis illuminat. Desideras omnia possidere noli per avaritiam. sed per pietatem [illegible]
sint. ita quaeris possidebis. tenebis non enim quaeris [illegible] omnia. et cum ipso omnia possidebis. Est pax sim
[illegible] [illegible] tranquillitas animi cordis simplicitas. amoris vinculum. consortium caritatis. Quid misisti
est foras quem in conscientia [illegible] [illegible] [illegible] Fac ut memoria intellectum voluntatem audiat
[illegible] separatim pronuntiari inseparabiliter operari. Operatur est inter memoria ut teneas quod discebas et
intellectus ut scires contenebas et voluntas ut proferres quod sciebas. Non est dicta sola memoria
nisi operante voluntate intellectu et memoria. non est dicta solus intellectus nisi operante memoria
intellectu et voluntate. Trinitas fecit nomen memoriae. sed hoc non pertinet nisi ad solam memoriam
fecerit nomen intellectus. sed non pertinet nisi ad solum intellectum. Trinitas fecerit nomen voluntatis. sed non pertinet
nisi ad solam voluntatem. Ita trinitas fecit carnem Christi. sed non pertinet nisi ad solum Christum. trinitas
de celo fecit columbam. sed non pertinet nisi ad solum spiritum sanctum. trinitas de celo fecit vocem sed non
pertinet vox nisi ad solum patrem. Noli quaerere quid habeas sed qualis sis. regnum te vult tantum vale
quantum est tu [illegible] et [illegible]. sed malum [illegible] inquietes et forte me non accipit. dando quod illi bonum
est. Videmus solem cum oritur in celo. fulgentem. calentem deinde quod si potes [illegible] solem
et [illegible] deinde [illegible] [illegible] [illegible] habet. sed dividi non potest. hoc est motum lucem et florem.

Dulcescas mihi dilecte. fallax dilecto sed [illegible] et felix. et colligens a dispersione in qua frus
tratim discissus [illegible] [illegible] in multa evanui. Fornicatur anima cum avertitur
abs te et quaerit extra te [illegible] [illegible] et [illegible] non invenit nisi cum redit ad te. Gratie tue reputo et
misericordie tue quod peccata mea tamquam glaciem solvisti. gratie tue et quaecumque non feci mala. Intrat
intret in gaudium domini sui et non timebit et habebit optime in optimo. Non esurie
bam sed eram sine pastio alimentorum incorruptibilium. non quia plenus eis eram. sed quanto inanior eo
fastidiosior. Tu mors meus et quem deficio non fortis sum. Secundum sensum carnis te quaerebam
tu autem eras interior intimo meo et superior summo meo. Violat ipsa sacietas quae [illegible] nobis
quae delectat. tu candida et ille auctor [illegible] [illegible] [illegible] pollue. Te nemo amittit
nisi qui dimittit. [illegible] autem quo fugit nisi a te placido ad te iratum. Ecce ubi iacet
anima [illegible] [illegible] iudicanti veritatis. [illegible] [illegible] [illegible] flavunt a pectori
bus [illegible] ita [illegible] et [illegible] torquentur et retorquentur. Impune se malum facere ar
bitrantur cum ipsa cecitate faciendi puniantur. et incomparabiliter patiantur peiora
quam faciunt. Differebam de die in diem vivere in te et non differebam cotidie mori in meipso. Amans
vitam beatam timebam illam in sede sua et ab ea fugiens quaerebam eam. Quanta tormenta
parturientis cordis mei. qui gemitus deus meus et ibi aures tue erant nesciente
me. et cum silentio fortiter quaererem. magne voces erant ad misericordiam tuam tacite

[...] an mea. Lumen oculorum meorum non erat mecum. Intus enim erat, ego autem foris. Nec in
loco illud. At ego intendebam in ea que locis continentur, et non ibi inveniebam locum ad requiescendum,
nec recipiebant me ista, ut dicerem: sat est et bene est; nec dimittebant redire ubi michi satis
esset bene. Cum te primum cognovi, tu assumpsisti me ut viderem esse quod viderem, et nondum me esse
qui viderem. Michi adherere deo bonum est, quia si non manebo in illo, nec in me potero. Et in quantum
excelsus es in excelsis, et quam profundus es in profundis, et nusquam recedis, et vix redimus ad te. Su-
spirabam non ligatus ferro alieno, sed mea ferrea voluntate. Velle meum tenebat inimicus,
et inde michi catenam fecerat et constrinxerat me. Quippe ex voluntate perversa facta est libido, et dum ser-
vitur libidini facta est consuetudo, et dum consuetudini non resistitur facta est necessitas. Ego adhuc terra
obligatus militare tibi recusabam, et impedimentis omnibus sic timebam expediri, quemadmodum impe-
diri timendum est. Lex enim peccati est violencia consuetudinis, qua trahitur et tenetur etiam invitus animus, eo meri-
to quo in eam volens illabitur. Surgunt indocti et celum rapiunt, et nos cum doctrinis nostris
sine corde ecce ubi volutamur in carne et sanguine. An quia precesserunt pudet sequi?
Facilius obtemperabat corpus tenuissime voluntati anime, ut ad nutum membra moverentur, quam ipsa
sibi anima ad voluntatem suam magnam in sola voluntate perficiendam. Imperat animus corpori et pare-
tur statim; imperat animus sibi et resistitur. Non monstrum partim velle partim nolle, sed egritudo animi est, quia non
totus assurgit veritate sublevatus, consuetudine pregravatus. Et ideo sunt due voluntates, quia una
earum tota non est, et hoc adest alteri quod deest alteri. Cum eternitas delectat superius et temporalis boni vo-
luptas retentat inferius, eadem anima est non tota voluntate illud aut hoc volens, et ideo discerpitur
gravi molestia, dum illud veritate preponit, hoc familiaritate non ponit. Qui in te stas et
non stas, proice te in eum, noli metuere, non se subtrahet ut cadas; proice te securus, excipiet
te et sanabit te. Volentes gaudere forinsecus facile evanescunt, et effunduntur in ea que viden-
tur et temporalia sunt, et ymagines eorum famelica cogitatione lambunt. Sic amici adulan-
tes perimunt, sic inimici litigantes corrigunt plerumque. Et tu quod per eos agis, sed quia ipsi no-
luerunt [...] vocibus eis. Animo humano parum esse debet inimicicias hominum non excitare
vel augere male loquendo, nisi eas extinguere bene loquendo studuerit. Insipiente gaudeo
quam sanum gaudeo. Ceterarum vite huius tanto minus flenda quanto magis fletur, et tanto magis
flenda quanto minus fletur [...]. Et eunt homines admirari alta montium, et ingentes fluctus maris,
et latissimos lapsus fluminum et oceani ambitum et gyros siderum, et relinquunt seipsos
nec mirantur. Absit a me ut quocumque gaudio gaudeam, beatum me putem. Est enim gaudium quod non
datur impiis, sed eis qui te gratis colunt, quorum gaudium tu ipse es. Et ipsa est vita beata gaudere ad te de
te, propter te; ipsa est et non altera. Sic, sic, sic, cecus et languidus, turpis atque indecens latere vult, se autem ut
lateat aliquid non vult. Quod illi redditur, ut ipse non lateat veritati, ipsum autem veritas lateat.
Veritas, domine, presides ubique omnibus consulentibus te, simulque respondes omnibus, etsi diversa consulentibus. Liquide
tu respondes, sed non liquide omnes audiunt. Ne perplexitatibus seculi semel et iterum in tenore adversi-
tatis et a corruptione leticie. Ne adversitatibus semel et iterum et tercio ad excidium prosperitatis

Liber monasterii Divi Trudonis

Iste liber pertinet monasterio sancti Trudonis [illegible]

Dulcescas mihi dulcedo non fallax dulcedo felix et secura et colligens me a dispersione
in qua frustatim discissus sum dum ab uno te aversus in multa evanui. Fornicatur anima cum avertitur
abs te et quaerit extra te ea quae pura et liquida non invenit nisi cum redit ad te. Gratiae tuae deputo et
misericordiae tuae quod peccata mea tamquam glaciem solvisti. Gratiae tuae et quaecumque non feci mala. Qui intrat
in te intrat in gaudium domini sui et non timebit et habebit se optime in optimo. Non esurie-
bam sed eram sine desiderio alimentorum incorruptibilium non quia plenus eis eram sed quanto inanior eo
fastidiosior. Tu mors mea in qua deficio non fortis sum. Sed in sensu carnis te quaerebam
tu autem eras interior intimo meo et superior summo meo. Violatur ipsa societas quae cum deo nobis
esse debet cum eadem natura cuius ille auctor est libidinis perversitate polluitur. Te nemo amittit
nisi qui dimittit. Et it aut quo fugit nisi a te placido ad te iratum. Ecce ubi iacet
anima [illegible] pudicitati [illegible] flamine a pectori-
bus [illegible] et vertitur et torquetur et retorquetur. Impune se malum facere ar-
bitrantur cum ipsa caecitate faciendi puniantur et incomparabiliter patiantur peiora
quam faciunt. Differebam de die in diem vivere in te et non cotidie mori in me ipso. Amans
vitam beatam timebam illam in sede sua et ab ea fugiens quaerebam eam. O illa tormenta
parturientis cordis mei qui gemitus deus meus et ibi aures tuae erant nesciente
me. Et cum in silentio fortiter quaererem magnae voces erant ad misericordiam tuam tacitae

285